

Vergaderjaar 2003–2004

29 200 VI

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2004

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	Artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel	2			
B.	De begrotingstoelichting	4	6	De baten-lastendiensten	202
1	Leeswijzer	4		<i>Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)</i>	<i>202</i>
2	Beleidsagenda	10		<i>Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)</i>	<i>212</i>
3	Beleidsartikelen	40		<i>Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)</i>	<i>224</i>
	<i>1.1 Strategie</i>	<i>40</i>	7	<i>Studiecentrum Rechtspleging (SR)</i>	<i>232</i>
	<i>2.1 Wetgeving</i>	<i>45</i>		<i>Directie Bestuurszaken (DBz)</i>	<i>238</i>
	<i>2.2 Wetgevingskwaliteitsbeleid</i>	<i>57</i>	8	<i>Nederlands Forensisch Instituut (NFI)</i>	<i>249</i>
	<i>3.1 Criminaliteitspreventie</i>	<i>65</i>		De Raad voor de rechtspraak	257
	<i>3.2 Slachtofferzorg</i>	<i>72</i>		De verdiepingsbijlage	265
	<i>3.3 Rechtshandhaving</i>	<i>75</i>	9	De bijlage Moties en Toezeggingen	288
	<i>3.4 Jeugdbescherming</i>	<i>95</i>	10	De overzichtsconstructies	321
	<i>4.1 Rechtspleging</i>	<i>112</i>		– <i>De overzichtsconstructie Jeugd</i>	<i>321</i>
	<i>4.2 Rechtsbijstand</i>	<i>121</i>		– <i>De overzichtsconstructie Tolken en Vertalers</i>	<i>327</i>
	<i>4.3 Schuldsanering natuurlijke personen</i>	<i>125</i>		– <i>De interdepartementale overzichtsconstructie</i>	
	<i>4.4 Juridische dienstverlening</i>	<i>129</i>		<i>Asiel en Migratie</i>	<i>331</i>
	<i>5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties</i>	<i>134</i>		– <i>De interdepartementale overzichtsconstructie</i>	
	<i>5.2 Ontvangsten uit boeten en transacties</i>	<i>158</i>		<i>Integratie Etnische Minderheden</i>	<i>334</i>
	<i>6.1 Toelating asiel en regulier</i>	<i>162</i>	11	Overzicht ZBO's en RWT's	355
	<i>6.2 Asielopvang</i>	<i>168</i>		Overzicht intensiveringen Veiligheidsenveloppe	
	<i>6.3 Toezicht en terugkeer vreemdelingen</i>	<i>173</i>	12	en enveloppe Jeugd/Preventie	356
	<i>6.4 Integratie minderheden</i>	<i>178</i>		Afkortingen	357
4	Niet-beleidsartikelen	194	13		
	<i>7.1 Algemeen</i>	<i>194</i>			
	<i>7.2 Nominaal en onvoorzien</i>	<i>196</i>			
	<i>7.3 Geheime uitgaven</i>	<i>196</i>			
5	De bedrijfsvoeringsparagraaf	198			

DEEL A: ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVORSTEL

Wetsartikel 1 (begrotingsstaat ministerie)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het ministerie van Justitie voor het jaar 2004 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2004. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2004.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2004 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2 (begrotingsstaat baten-lastendiensten)

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de baten-lastendiensten Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB), Studiecentrum Rechtspleging (SR), Directie Bestuurszaken (DBz) en Nederlands Forensisch Instituut (NFI) voor het jaar 2004 vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotings-toelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de baten-lastendiensten.

Wetsartikel 3

Met ingang van 2002 is het stelsel van de rechtspraak ingrijpend gewijzigd. De belangrijkste wijziging is dat de rechtspraak, mede door de instelling van de Raad voor de rechtspraak en de invoering van het principe van integraal management bij de besturen van de gerechten, verantwoordelijk is geworden voor het eigen beheer. Op grond van de nieuwe bevoegdheidsverdeling is de minister van Justitie niet verantwoordelijk voor de doelmatigheid van de rechterlijke organisatie, wel heeft de minister een toezichthoudende verantwoordelijkheid.

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de positie van de minister van Justitie ten opzichte van de rechterlijke organisatie verduidelijkt. Dit betekent voorts dat in onderdeel B naast de toelichting op beleidsartikel 4.1, waarin de beleidsdoelstellingen van de minister van Justitie ten aanzien van de rechtspleging worden toegelicht, een apart hoofdstuk Raad voor de rechtspraak wordt opgenomen, waarin de feitelijke vertaling

van de aan de rechterlijke organisatie ter beschikking gestelde bijdrage in concrete beleidsdoelstellingen en prestaties van de raad en de gerechten voor het jaar 2004 wordt gegeven.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
M. C. F. Verdonk

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

DEEL B. DE BEGROTINGSTOELICHTING

HOOFDSTUK 1. LEESWIJZER

Algemeen

De begroting 2004 van het ministerie van Justitie is de derde begroting die is opgesteld in de vorm van het Rijksbrede project «Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording» (VBTB). Dit betekent dat de begroting wederom is geschreven met de nadruk op het beleid in samenhang met de financiële middelen. Naast de beleids- en operationele doelstellingen zijn in dat kader tevens per beleidsartikel de prestatiegegevens weergegeven. Per beleidsartikel is in de VBTB-paragrafen het na te streven VBTB-eindperspectief geschetst.

Justitie heeft ervoor gekozen de beleidsterreinen als uitgangspunt voor de begrotingsindeling te nemen. De begroting van Justitie kent zeven beleidsterreinen, te weten:

1. Strategie;
2. Regelgeving;
3. Preventie en Rechtshandhaving;
4. Rechtspleging en Rechtsbijstand;
5. Sanctietoepassing;
6. Asiel, migratie en integratie;
7. Niet-beleidsartikelen.

Deze beleidsterreinen zijn uitgewerkt in een of meerdere beleidsartikelen en operationele doelstellingen, die op hun beurt zijn voorzien van concrete prestatiegegevens.

In de beleidsagenda zijn de doelstellingen van het Justitiebeleid voor het komende jaar opgenomen, evenals de beleidsveranderingen en financiële mutaties waartoe sinds de begroting 2003 besloten is. In de beleidsagenda zijn tevens de voor Justitie relevante beleidsvoornemens uit het Hoofdlijnenakkoord opgenomen. Naast de beleidsagenda in de begroting wordt separaat het Beleidsprogramma uitgebracht, waarin een nadere uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord plaatsvindt.

Opbouw Memorie van Toelichting

De Memorie van Toelichting is als volgt opgebouwd:

- De artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel;
- De begrotingstoelichting, uitgesplitst in:
  1. De leeswijzer;
  2. De beleidsagenda;
  3. De beleidsartikelen;
  4. De niet-beleidsartikelen;
  5. De bedrijfsvoeringsparagraaf;
  6. De baten-lastendiensten;
  7. De Raad voor de rechtspraak;
  8. De verdiepingsbijlage;
  9. De bijlage moties en toezeggingen;
  10. De overzichtsconstructies;
    - De overzichtsconstructie Jeugd;
    - De overzichtsconstructie Tolken en Vertalers;
    - De interdepartementale overzichtsconstructie Asiel en Migratie;

- De interdepartementale overzichtsconstructie Integratiebeleid Etnische Minderheden;
- 11. Het overzicht ZBO's en RWT's;
- 12. Overzicht intensiveringen Veiligheidsenveloppe en enveloppe Jeugd/Preventie;
- 13. Afkortingen.

Het ministerie van Justitie kent twee ministersposten, te weten de minister van Justitie en de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (V&I). De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is verantwoordelijk voor het beleid dat valt onder de beleidsartikelen 3.4, 6.1, 6.2, 6.3 en 6.4. De minister van Justitie is verantwoordelijk voor alle overige beleidsartikelen en de niet-beleidsartikelen.

In de interdepartementale overzichtsconstructie Asiel en Migratie wordt naast de beleidsartikelen weergegeven welke operationele doelstellingen en prestatiegegevens van andere ministeries door de minister van V&I worden gecoördineerd.

Hoofdlijnenakkoord

De ombuigingsmaatregelen van het Hoofdlijnenakkoord (HA) hebben in deze begroting budgettair op de operationele doelstellingen hun beslag gekregen.

Het voor 2004 beschikbare bedrag van de «Veiligheidsenveloppe» uit het Hoofdlijnenakkoord is budgettair structureel in deze begroting verwerkt. In afwachting van het nog te ontwikkelen Prognosemodel Justitieketen staat het restant van de enveloppe nog op de aanvullende post (Miljoenennota). Op het moment dat het Kabinet heeft besloten over de meerjarige aanwending van de voor het oplossen van knelpunten in de justitiële keten uitgetrokken extra middelen, zullen de ambities voor 2007 worden geformuleerd. De «Enveloppe Jeugd en Preventie» is in overleg met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport eveneens verdeeld en verwerkt. De overzichtstabel met de belangrijkste beleidsmatige mutaties in de Beleidsagenda (Deel B) geeft een nadere specificatie van de verdere verdeling naar beleidsdoelstelling van deze gelden uit het Hoofdlijnenakkoord.

In deze begroting zijn de beschikbare middelen voor de strafrechtketen uit het Strategische Akkoord (SA) toegedeeld aan de organisaties binnen de strafrechtketen. Deze middelen uit het SA waren in de begroting 2003 nog «onverdeeld» opgenomen. Onder de betreffende doelstellingen wordt nader ingegaan op de besteding van deze middelen.

In de eerste Voortgangsrapportage Veiligheidsprogramma die dit voorjaar naar de Tweede Kamer is gezonden (TK, 28 684, nr. 9, 2003) is nader ingegaan op de verdeling van de middelen uit het SA voor de strafrechtketen. Deze verdeling is gebaseerd op een scherpe raming en onder de veronderstelling dat de genoemde aannames worden gerealiseerd. Deze zijn mede afhankelijk van het feit dat niet op voorhand vast te stellen is hoe de feitelijke situatie zich zal ontwikkelen. Door de inzet van een deel van de middelen uit het Hoofdlijnenakkoord wordt thans aan een gesignaleerd knelpunt uit de voortgangsrapportage tegemoet gekomen. Met deze middelen kunnen de ambities van het Veiligheidsprogramma worden bereikt.

Overzichtsconstructies

In de begroting 2004 worden twee interdepartementale en twee departementale overzichtsconstructies gepresenteerd, te weten de interdepartementale overzichtsconstructie Asiel en Migratie, de interdepartementale overzichtsconstructie Integratiebeleid Etnische Minderheden, de departementale overzichtsconstructie Jeugd en de departementale overzichtsconstructie Tolken en Vertalers. De interdepartementale overzichtsconstructie Integratiebeleid Etnische Minderheden is voor het eerst, na overkomst van de integratieportefeuille van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in de begroting van Justitie opgenomen.

Het ministerie van Justitie levert daarnaast een bijdrage aan de interdepartementale overzichtconstructies Grote Stedenbeleid (GSB) en de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS), waarvan de coördinatie in handen is van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties respectievelijk Buitenlandse Zaken.

Wijzigingen nummering

Als gevolg van de verdere ontwikkeling in termen van VBTB hebben zich wijzigingen voorgedaan in de nummering van de beleidsartikelen c.q. operationele doelstellingen. In sommige gevallen zijn teksten samengevoegd waardoor bepaalde artikelen zijn uitgebreid en tegelijkertijd zijn andere komen te vervallen. In andere gevallen zijn teksten gesplitst waardoor uitbreiding van het aantal operationele doelstellingen heeft plaatsgevonden.

Met de inachtneming van de begrotingsregel dat artikelnummers bij majeure wijzigingen nooit een tweede keer kunnen worden gebruikt hebben bovenstaande ontwikkelingen ervoor gezorgd dat een omnummering van een aantal begrotingsartikelen heeft plaatsgevonden. De wijzigingen zijn in de onderstaande conversietabel opgenomen.

Nummer operationele doelstelling 2002	Nummer operationele doelstelling 2003	Toelichting begroting 2003	Nummer operationele doelstelling 2004	Toelichting begroting 2004
3.1.1		vervalt		
3.1.3		vervalt		
3.1.4		vervalt		
3.1.5		vervalt		
3.1.6		vervalt		
3.1.7		vervalt		
3.1.8		vervalt		
	3.1.10	i.p.v.: 3.1.1, 3.1.4, 3.1.5 en 3.1.6	3.1.9 3.1.10	vervalt; wordt 5.1.12 vervalt
	3.1.11	i.p.v.: 3.1.3, 3.1.7 en 3.1.8	3.1.11 3.1.12	vervalt i.p.v. 3.1.10 en 3.1.11
3.2.1		vervalt		
3.2.2		vervalt		
3.2.3		vervalt		
	3.2.4	i.p.v.: 3.2.1, 3.2.2 en 3.2.3	3.4.1 3.4.2	vervalt vervalt
	3.4.5	deels i.p.v.: 5.1.6	3.4.5	vervalt
	3.4.6	i.p.v.: 5.1.7	3.4.6 3.4.7 3.4.8	vervalt i.p.v. 3.4.1 en 3.4.5 i.p.v. 3.4.2 en 3.4.6

Nummer operationele doelstelling 2002	Nummer operationele doelstelling 2003	Toelichting begroting 2003	Nummer operationele doelstelling 2004	Toelichting begroting 2004
5.1.1 5.1.7	5.1.11	vervalt vervalt deels i.p.v.: 5.1.5	5.1.12	i.p.v. 3.1.9
6.1.1 6.1.2	6.1.3	vervalt vervalt i.p.v.: 6.1.1, 6.1.2		
6.2.1 6.2.2 6.2.3 6.2.4	6.2.5	vervalt vervalt vervalt vervalt i.p.v.: 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3 en 6.2.4		
6.3.1 6.3.2 6.3.3 6.3.4 6.3.5	6.3.6	vervalt vervalt vervalt vervalt i.p.v.: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.3.4 en 6.3.5		
	6.4.1	in bijlage A	6.4.1	vervalt
	6.4.2	in bijlage A	6.4.2	vervalt
	6.4.3	in bijlage A	6.4.3	vervalt
	6.4.4	in bijlage A	6.4.4	vervalt
			6.4.5, 6.4.6, 6.4.7	i.p.v. 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.4

De budgetten voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) zijn terug te vinden op beleidsartikel 3.4, Jeugdbescherming (operationele doelstelling 3.4.4) en op beleidsartikel 6.2, Asielopvang (operationele doelstelling 6.2.5).

Op beleidsartikel 3.4 gaat het om de voogdij voor alle ama's en om de opvang in de integratievariant die door het NIDOS wordt verzorgd. Op beleidsartikel 6.2 zijn de budgetten opgenomen voor de ama's die door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) worden opgevangen in de basisvariant en in de terugkeervariant.

Specifieke afspraken

Het ministerie van Justitie heeft met betrekking tot een achttal punten specifieke afspraken gemaakt met het ministerie van Financiën.

1. Opbouw budgetstructuur van beleidsartikelen:

De Rijksbegrotingsvoorschriften 2003 schrijven een structuur per beleidsartikel voor. De beleidsdoelstellingen moeten worden verbijzonderd naar apparaats- en programma-uitgaven. Deze programma-uitgaven moeten vervolgens worden verbijzonderd naar operationele doelstelling. Financiën stemt ermee in dat Justitie een andere opbouw kiest. In de begroting 2004 en verder van Justitie wordt een beleidsdoelstelling eerst uitgesplitst naar operationele doelstelling(en) en vervolgens vindt een uitsplitsing plaats naar apparaats- en programma-uitgaven.

2. Positionering baten-lastendiensten:

De uitgaven van alle uitvoerende diensten, inclusief de baten-

lastendiensten van het ministerie van Justitie, worden wat betreft de begrotingsindeling aangemerkt als programma-uitgaven.

3. *Budgetflexibiliteit:*

In de begroting wordt per beleidsartikel de staat van verplichtingen van de uitgaven weergegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen juridische bestuurlijke en overige verplichtingen. Omdat de indeling van programma- en apparaatsuitgaven bij Justitie verschilt met andere departementen (zie hiervoor ook punt 1) worden bij het onderdeel budgetflexibiliteit in deze begroting personele en materiële uitgaven en beleidsuitgaven onderscheiden.

4. *Toelichten van programma- en apparaatsuitgaven met volume- en prijsgegevens:*

In overleg met het ministerie van Financiën is afgeweken van het toelichten van apparaats- en programma-uitgaven met volume- en prijsgegevens indien Justitie dit niet zinvol acht.

5. *Onderscheid prestatiegegevens:*

Ten aanzien van prestatiegegevens wordt onderscheid gemaakt tussen gegevens die regulier van aard zijn en gegevens die niet regulier van aard zijn. Het ministerie van Justitie maakt eveneens dit onderscheid maar hanteert daarbij andere begrippen. Hiervoor is gekozen vanwege het feit dat deze andere begrippen bekend zijn binnen de organisatie. Reguliere gegevens worden aangeduid als «kengetallen» en niet-reguliere gegevens hebben betrekking op evaluatieonderzoeken.

6. *Interpretatie (financiële) instrumenten:*

Onder financiële instrumenten verstaat het ministerie van Justitie «middelen die worden ingezet om de beleidsdoelstellingen te realiseren». Financiële beleidsinstrumenten zijn onder andere subsidies, leningen, garanties en deelnemingen.

7. *Hanteren toerekeningsleutels:*

Het komt voor dat een budgethouder of organisatie-eenheid een bijdrage levert aan meerdere doelstellingen. Indien geen betere informatie voorhanden is, zullen de toerekeningsleutels voor de afzonderlijke bijdragen die ex-ante bij de begrotingsvoorbereiding worden vastgesteld ook ex-post worden gehanteerd bij de verantwoording.

8. *Raad voor de rechtspraak:*

In het wetslichaam is een apart wetsartikel opgenomen voor de Raad voor de rechtspraak. In de Wet op de Rechterlijke Organisatie is de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering geattribueerd aan de gerechten en aan de Raad voor de rechtspraak. Daarmee heeft de minister van Justitie geen directe verantwoordelijkheid meer voor de bedrijfsvoering. Wel heeft de minister een verantwoordelijkheid als toezichthouder. In hoofdstuk 7 is de relevante informatie over de rechtspraak opgenomen.

Overige punten

VBTB-paragraaf

In afwijking op de voorschriften hieromtrent heeft Justitie ervoor gekozen om in de begroting per operationele doelstelling een VBTB-paragraaf op te nemen. De VBTB-paragraaf heeft tot doel aan te geven welke ontwikke-

lingen in de nabije toekomst zullen leiden tot een verbetering (van de meetbaarheid en toetsbaarheid) van de operationele doelstelling. In veel gevallen gaat het om de aanvulling van prestatiegegevens dan wel de wijzigingen die ten aanzien van het artikel respectievelijk de prestatiegegevens plaats zullen hebben. Dit betekent onder meer dat wanneer geen VBTB-paragraaf is opgenomen bij een operationele doelstelling verondersteld wordt dat deze dusdanig ver ontwikkeld is dat sprake is van de gradatie «VBTB-proof».

Baten-lastenadministratie

De dienstonderdelen Directie Bestuurszaken (DBz) en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) hebben, overeenkomstig artikel 10, eerste lid van de Comptabiliteitswet (CW) met ingang van 1 januari 2004 de status van baten-lastendienst. In de begroting 2004 zijn deze baten-lastenbegrotingen opgenomen in Hoofdstuk 6.

Derdeninformatie

Daar waar binnen de begroting informatie verkregen van derden is opgenomen, wordt dit specifiek in de toelichting van de desbetreffende operationele doelstelling vermeld.

HOOFDSTUK 2. BELEIDSAGENDA

2.1 Inleiding

Versterking van de maatschappelijke structuur – die van de economie in het bijzonder –, verbetering van de veiligheid van de burger en verruiming van diens participatie en integratie, dat is de inzet van de overheid in de komende jaren. Justitie is daarbij verantwoordelijk voor cruciale taken en domeinen, te meer nu ook het integratiebeleid binnen het ministerie van Justitie is ondergebracht. Dat maakt het tevens wenselijk en mogelijk hier een integrale visie op Justitie te geven.

De samenleving bestaat in belangrijke mate bij de gratie van het recht. De rechtsorde vormt het fundament waarop mensen hun onderlinge relaties bouwen, de muren die hen beschermen tegen elkaar en het dak waaronder zij beschermd zijn door en tegen overheidsmacht. De rechtsorde moet bevorderen dat autonome burgers zelf, in gedeeld burgerschap, een vreedzame, welvarende en betrokken samenleving tot stand brengen. De rechtsorde moet zekerheid bieden en veiligheid borgen. De zekerheid dat verplichtingen zullen worden nagekomen omdat nakoming kan worden afgedwongen. En veiligheid in de zin dat de overheid zowel haar macht inzet om burgers zoveel mogelijk te beschermen tegen criminaliteit, als die macht bindt aan het recht.

De rechtsorde moet daartoe stabiel en voorspelbaar zijn, maar niet onveranderlijk en niet onnodig belemmerend. De samenleving verandert, omdat zij een product is van menselijk handelen en omdat ze invloeden van buiten ondergaat. En de rechtsorde moet mee veranderen, wil hij onder veranderde omstandigheden zijn functies vervullen.

Justitie heeft tot taak de rechtsorde te onderhouden, ervoor te zorgen dat deze in een veranderende samenleving bruikbaar blijft. Daarbij gaat het om het op peil houden en waar nodig opwaarderen van de infrastructuur van juridische instituties die burgers helpen te doen wat nodig is, hun zaken te regelen en hun geschillen te beslechten.

Een bruikbare rechtsorde

Eerste functie van het recht is het bieden van structuur aan en ruimte voor de samenleving. Burgers moeten zoveel mogelijk in staat worden gesteld zelf keuzes te maken en verantwoordelijkheid te dragen in het maatschappelijk leven. Daar waar die individuele keuzes leiden tot geschillen, dient het recht houvast te bieden bij het vinden van een oplossing. Waar geschillen uitgroeien tot conflicten, moet het recht de weg bieden om die in eerste instantie onderling op te lossen, op een voor alle partijen aanvaardbare wijze. Pas wanneer dat niet lukt, is een beroep op de rechter aan de orde of zal de wetgever zelf een keuze moeten bepalen tussen conflicterende collectieve belangen. Een adequate juridische infrastructuur is dan ook niet die waarin de rechter zoveel mogelijk zaken in zo kort mogelijke tijd kan afdoen -al is dat wel een voorwaarde- maar die waarin zo min mogelijk zaken aan de rechter hoeven te worden voorgelegd, omdat betrokkenen tevoren met voldoende zekerheid kunnen voorspellen wat de uitkomst zal zijn.

Dat laatste betekent overigens niet dat zoveel mogelijk in gedetailleerde regels moet worden vastgelegd. Dat leidt gemakkelijk tot verstarring. Bovendien kan het recht slechts worden gewijzigd door collectieve besluitvorming. En zeker waar het vastgelegde recht steeds meer internationaal verweven is, blijkt in de praktijk overeenstemming vaak moeilijk te realiseren.

Een tweede functie van het recht is ordening door het verdelen van verantwoordelijkheden tussen overheid en burger en tussen burgers onderling. Hier is een ingrijpende herwaardering nodig. De overheid heeft nog teveel de neiging om de wetgeving vooral instrumenteel te gebruiken – vaak overigens omdat burgers beschermd willen worden tegen risico's en daarom anderen aan banden willen leggen. De wet wordt maar al te vaak gezien als een middel om gedrag te sturen. In de praktijk leidt dit tot altijd weer aangroeiende regels, daaruit voortvloeiende beslissingen en de noodzaak van rechtsbescherming. Het voor de hand liggende antwoord hierop is deregulering, maar dat begrip moet dan niet misverstaan worden. Deregulering ten behoeve van een bruikbare rechtsorde betekent niet per definitie minder regels. Het gaat daarbij ook om regels die maatschappelijk verkeer mogelijk maken en de wederkerigheid daarin bevorderen. Dat vergt minder regels die initiatief en eigen verantwoordelijkheid belemmeren en meer regels die iedereen begrijpt en die voordeel opleveren bij naleving. De uitdaging is dan ook het recht zodanig te herzien dat, meer dan nu, het gebruik ervan ten eigen nutte ipso facto verplichtingen ten opzichte van de ander en de samenleving als geheel schept.

Daar waar het gaat om de verhouding tussen overheid en burger dient een bruikbare rechtsorde natuurlijk de burger voldoende bescherming te bieden. Tegelijkertijd moet de overheid in staat blijven om haar taken uit te voeren en op adequate wijze collectieve belangen te beschermen. Essentiële elementen daarin zijn het verbieden van schadelijk gedrag, het stellen van strikte voorwaarden aan riskante activiteiten en handhaving van verboden en voorwaarden. Van belang is daarbij dat overheidsbesluitvorming kwalitatief hoogwaardig is, dat burgers er zodanig in betrokken zijn dat hun belangen al vroegtijdig worden gewaarborgd en dat in een voldoende niveau van handhaving wordt voorzien. Dat verhoogt bij verschil van inzicht tussen burger en overheid de kans op een manier van omgaan met recht en regels die tot wederzijds voordeel en wederkerige binding leidt.

Criminaliteitsbestrijding

Een in het oog springende, bijzondere, functie van het recht is het mogelijk maken van een adequate bestrijding van de criminaliteit, onder waarborging van fundamentele rechten. Daarbij gaat het om zulke wezenlijke waarden en voor het dagelijks leven belangrijke normen, dat het niet naleven daarvan in de eerste plaats een schending van de rechtsorde zelf betekent. Dan is overheidsingrijpen aangewezen. Uiteraard als sluitstuk, wanneer preventie en toezicht onvoldoende hebben geleid tot naleving, maar dan wel effectief en efficiënt.

Meestal zal dit overheidsingrijpen gericht zijn op het toepassen van sancties, al zal Justitie daar waar criminaliteitsbestrijding ook, of zelfs beter, mogelijk is langs andere weg de ontwikkeling en toepassing van die alternatieven bevorderen. Degene die de rechtsorde schendt moet opnieuw gebonden worden aan de waarden en normen van de samenleving (normbevestiging) en anderen moeten ervan weerhouden worden de norm te schenden (generale preventie). Tenslotte wordt met de toepassing van een sanctie beoogd door gedragsbeïnvloeding de veroordeelde te weerhouden van nieuw crimineel gedrag (speciale preventie).

Met het toepassen van sancties wordt die gedragsbeïnvloeding langs verschillende wegen beoogd. Ten aanzien van de dader gaat het in essentie om vermindering van recidive. Als het kan als uitvloeisel van de sanctietoepassing en resocialisatie, als het moet door langdurige verwijdering uit de samenleving. Ten aanzien van anderen gaat het om

het generaal preventieve effect, te bereiken via normbevestiging en afschrikking. Dat vergt vooral een zichtbare en herkenbare toepassing van het strafrecht. Dat geldt ook voor het bieden van genoegdoening aan het slachtoffer.

Versterking van de veiligheid via het instrument van de sanctietoepassing stelt vanzelfsprekend hoge eisen aan opsporing, vervolging en berechting en aan de afstemming daartussen. Het instrument van de sanctie is immers alleen toepasbaar als de dader bekend en voorhanden is, en het mag alleen worden toegepast als aan alle zorgvuldigheidseisen is voldaan.

Meedoen uit verscheidenheid

De samenleving is divers, en die diversiteit dient gerespecteerd te worden. Nederland heeft een traditie van omgaan met diversiteit die kan worden begrepen als een vorm van vreedzame coëxistentie: andersdenkenden en «andersdoenden» werden getolereerd voor zover ze niet al te zichtbaar waren en geen last veroorzaakten. Daaraan lag – en ligt – niet zozeer een morele overweging ten grondslag maar een heel pragmatische: een dergelijke vreedzame coëxistentie is een eerste voorwaarde voor constructief en veilig samenleven. Niet alleen omdat geen tijd, energie en geld gestoken hoeft te worden in onderlinge strijd, maar ook omdat wederzijdse beïnvloeding kansen genereert voor verdere ontwikkeling van allen afzonderlijk en van het geheel. Die aanpak voldoet echter steeds minder. De vreedzame coëxistentie van voorheen beruiste op een grote gemeenschappelijkheid aan belangen en traditie, welke in de huidige tijd afneemt. Samenleven in deze tijd vergt meer dan elkaar vreedzaam verdragen.

Een essentiële bijdrage die de overheid wel kan leveren aan de bloei van een diverse samenleving is het bieden van een juridische basis die neutraal is ten opzichte van conflicterende opvattingen over waarden die niet essentieel zijn voor de democratische rechtsstaat zelf, maar die wel bevorderlijk is voor dialoog en debat over die opvattingen. Waar onverschilligheid of angst om voor de eigen mening uit te komen leidt tot langs elkaar heen leven kan immers geen sprake zijn van vruchtbare beïnvloeding.

Een belangrijk, maar zeker niet het enige, aspect van verscheidenheid is de aanwezigheid van etnische minderheden in ons land. Om ook hen vruchtbaar in de samenleving te betrekken is nog een grote inspanning nodig. Ondanks de gunstige ontwikkelingen in de afgelopen jaren staat een te groot deel van de minderhedenbevolking op te grote culturele en sociaal-economische afstand van de Nederlandse samenleving. Vermindering van die afstand is mogelijk als autochtonen en minderheden elkaar vinden als burgers van één samenleving. Dat wil zeggen met een gemeenschappelijke taal, met overeenstemming over een aantal basale normen, met medeverantwoordelijkheid voor het functioneren van de samenleving en met de bereidheid om actief bij te dragen aan de instandhouding van de gemeenschap van burgers. Gedeeld burgerschap is kortweg de mogelijkheid tot deelname aan alle facetten van de samenleving: sociaal, economisch, cultureel, juridisch, politiek. Gedeeld burgerschap biedt de gemeenschappelijke basis om elkaar de ruimte te geven in datgene waarin groepen en personen van elkaar verschillen.

Gedeeld burgerschap is niet iets wat een overheid aan burgers kan opleggen. Het behoort tot ieders eigen verantwoordelijkheid zich als burger te gedragen. Dit Kabinet wil allochtone én autochtone burgers in dit opzicht op hun verantwoordelijkheid aanspreken. Voor het integratie-

beleid betekent dit dat meer dan voorheen de eigen inzet van de burgers voorop zal staan. Het Kabinet wil het accent verschuiven van het aanbieden van regelingen en voorzieningen naar het stimuleren en uitlokken van initiatieven van burgers en van hen die dat willen worden. Waar nodig zullen eisen worden gesteld.

Onze wereld is de hele wereld

Onze samenleving staat niet op zichzelf, maar is sterk verbonden met de rest van de wereld. Dat is het meest zichtbaar waar die verbondenheid resulteert in grensoverschrijdend verkeer van mensen, vooral als ze zich hier blijvend vestigen. Hun komst wordt voor een deel van hen mede bepaald door de kwaliteit van het leven op de plaats waar ze vandaan komen. Die kwaliteit is net zo afhankelijk van de lokale rechtsorde als dat hier het geval is – en soms ook van de mate waarin een internationale rechtsorde bijdraagt aan de oplossing van grensoverschrijdende of internationale conflicten. Wanneer mensen zich hier vestigen, dragen ze bij aan de sociale en economische verwevenheid van onze samenleving met samenlevingen elders in de wereld – zozeer zelfs dat wat in Casablanca, Ankara of Antwerpen gebeurt, soms directer consequenties heeft in de Schilderswijk, de Baarsjes of Spangen dan wat politiek Den Haag besluit.

Minder zichtbaar, maar minstens even belangrijk is de meer institutionele verwevenheid van onze samenleving met de rest van de wereld. Economie, milieu, cultuur, veiligheid, asiel en migratie zijn al lang geen louter nationale onderwerpen meer. Het toenemende internationale verkeer vergt een steeds dichter netwerk van regels en instellingen die het niveau van de nationale staat te boven gaan en die zich ontwikkelen tot een internationale rechtsorde. Tegelijkertijd blijft het internationale verkeer uiteindelijk verkeer tussen mensen en organisaties die noodzakelijkerwijs ook deel uitmaken van een nationale rechtsorde. Daardoor raken nationaal en internationaal steeds sterker met elkaar verweven. Consequentie is, dat het bevredigend functioneren en de kwaliteit van de nationale rechtsorde steeds meer afhankelijk worden van de mate waarin ook internationaal een rechtsorde tot stand komt die berust op gelijke uitgangspunten en die beantwoordt aan de vragen waarin de nationale rechtsorde beoogt te voorzien.

Als we het waardevolle van onze rechtsorde en de bloei van onze samenleving mede moeten waarborgen door ook buiten ons land de rechtsorde te bevorderen, is het wenselijk om vanuit alle beleidsterreinen van Justitie mee te denken over de taakverdeling tussen nationaal en internationaal niveau.

Een belangrijke ontwikkeling in dat verband is de juridische institutionalisering van het internationaal verkeer. Hier is sprake van een veelheid van organen die elk een zekere autoriteit bezitten, maar slechts in beperkte mate in staat zijn om nakoming van afspraken en regels af te dwingen, laat staan veiligheid te borgen. Justitie dient bij het participeren in deze organen te streven naar het tot stand brengen van duurzame kaders die landen, individuen en organisaties uitnodigen tot binding uit eigenbelang.

Verwevenheid van onze rechtsorde met die elders in de wereld betekent niet automatisch harmonisering of uniformering. Wat hier bruikbaar is, hoeft dat elders niet te zijn, en omgekeerd. En zeker op terreinen waar de verwevenheid feitelijk gering is, dienen behoud van handelingsvermogen en eigenheid in subsidiariteit uitgangspunt te zijn. Meedoen uit verscheidenheid levert ook in internationaal verband de beste voedingsbodem voor ontwikkeling van allen afzonderlijk en van het geheel.

Wat geldt voor de verwevenheid van onze samenleving met de hele wereld, geldt a fortiori ten aanzien van Europa. Met het verdrag van Amsterdam stelt de Europese Unie zich ten doel zich te handhaven en verder te ontwikkelen als een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Dat zijn de essentiële aspecten van een rechtsorde, en feitelijk kan dan ook gesteld worden dat op de meeste terreinen de Europese rechtsorde niet meer van de onze te onderscheiden is, en daarmee dat op het terrein van Justitie nationaal beleid Europees beleid is. Het, mede door België en Luxemburg gesteunde, Nederlandse voorstel aan de Conventie voor de ontwikkeling van een Europese strafrechtelijke ruimte, met alle voorbehoud van subsidiariteit, is daarvan een recent en zeer duidelijk voorbeeld.

Om het nog pregnanter te zeggen, Europa is praktisch juridisch binnenland. Omdat Europese regelgeving directe doorwerking heeft in onze samenleving, steekt de regering veel energie in het beïnvloeden van de beleidsontwikkeling en besluitvorming in Brussel. Het Nederlandse Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (1 juli tot en met 31 december 2004) zal ook van Justitie een grote inzet vergen zowel bij het invullen van de functie van voorzitter als bij het initiëren en tot stand brengen van Europees beleid. De contouren van de Nederlandse prioriteiten, zoals deze worden ingebracht in het operationele lers-Nederlandse jaarprogramma en het strategisch meerjarenprogramma 2004–2006, zijn opgenomen in de Staat van de Europese Unie 2004 (hoofdstuk 2). In aanvulling daarop zijn in deze Memorie van Toelichting accenten te vinden die Justitie betreffen.

Waarden en normen

Het Kabinet streeft naar versterking van waarden en normen in de samenleving. Justitie heeft hier van oudsher een taak, namelijk de binding van burgers en organisaties aan de waarden die tot uitdrukking komen in het recht en de specifieke normen die zijn vastgelegd in de wet. In algemene zin doet Justitie het eerste door mede zorg te dragen voor bruikbare en kwalitatief hoogstaande wetgeving en de voorwaarden te scheppen voor een goed functionerend systeem van rechtspleging. Met het onderbrengen van integratiebeleid bij het ministerie van Justitie is daar het aspect bijgekomen van versterking van het besef van gedeeld burgerschap bij allen die in Nederland wonen. Het tweede, binding aan specifieke normen, beoogt Justitie in het bijzonder te realiseren door middel van de rechtshandhaving, – waarbij als uiterste middel het strafrecht wordt ingezet om duidelijk te maken dat niet naleven van de norm niet wordt geaccepteerd –, en via de jeugdbescherming en de preventie van (jeugd)criminaliteit.

In de komende jaren levert Justitie op al deze terreinen een extra inspanning. Dat zal gebeuren bij de uitvoering van de programma's, «Handhaven op niveau», «Rijk aan handhaving», «Naar een veiliger samenleving» en «Jeugd Terecht». Met de eerste drie wordt beoogd de handhaving van wetten en regels te versterken. Een van de effecten daarvan is dat de overheid duidelijk maakt welke normen in de samenleving gelden en dat overtreding daarvan niet getolereerd wordt. In het programma *Jeugd Terecht* zijn o.a. maatregelen opgenomen op het gebied van opvoedingsondersteuning (hier gaat het mede om de overdracht van waarden en normen) en op het gebied van onderwijs (waar het deels gaat om de overdracht van waarden en normen via lesprogramma's, maar ook om de concrete beïnvloeding van het gedrag via codes en regels). In het bijzonder om nog meer duidelijk te maken dat geweld (of dat nu is in de huiselijke of de openbare sfeer) niet kan, zullen voorlichtingscampagnes worden gevoerd.

Op het gebied van integratie ontwikkelt de minister voor V&I momenteel een nieuwe benadering, die gebaseerd is op eigen verantwoordelijkheid en op wederkerigheid: integratie moet van twee kanten komen. Bij de inburgering van nieuwkomers zal meer dan voorheen ook aandacht worden besteed aan oriëntatie op en kennis van waarden en normen in de Nederlandse samenleving, en in het bijzonder de waarden van de rechtsstaat. Dit laatste staat in relatie tot de Nota «grondrechten in de pluriforme samenleving» dat wordt ontwikkeld door het ministerie van BZK. Met het oog op de vergroting van de effectiviteit van de inburgering op het gebied van waarden en normen wordt samen met het ministerie van OCW en SZW bezien of verdere aanpassing wenselijk is.

Vergroting van bewustzijn van en respect voor waarden en normen van andere culturen bij autochtonen is de andere kant van het integratiebeleid. Nog te ontwikkelen maatregelen op basis van de Nota «grondrechten in de pluriforme samenleving» moeten hier een bijdrage aan gaan leveren. Daarnaast wordt de bestrijding van racisme en discriminatie versterkt, en wordt – als extra aandachtspunt bij de versterking van de handhaving – via sancties duidelijk gemaakt dat misbruik van allochtonen (in het bijzonder illegalen en slachtoffers van mensenhandel) niet wordt getolereerd. Ter vergroting van de toegankelijkheid van (overheids)instellingen zal bevorderd worden dat daar actieve kennis is van de waarden en normen van hun allochtone cliënten en in het bijzonder over waar deze afwijken van of in conflict (kunnen) komen met de algemeen geaccepteerde waarden en normen van de Nederlandse samenleving. Op wijk- en buurtniveau zal het gesprek tussen allochtone en autochtone burgers over wederzijdse verwachtingen en opvattingen ten aanzien van waarden en normen worden gestimuleerd.

Duurzame ontwikkeling

Door middel van een notitie inzake Duurzame Daadkracht van november 2002, een actieprogramma voor duurzame ontwikkeling, wil het Kabinet concrete invulling geven aan duurzame ontwikkeling. Het Kabinet streeft er naar de positieve en negatieve effecten van migratie integraler in kaart te brengen. Dit houdt in dat de minister voor V&I zal optreden als trekker van een nadere verkenning van de positieve en negatieve effecten van migratie. In het huidige debat wordt, afhankelijk van de invalshoek, in migratie zowel de oorzaak van als een oplossing voor diverse maatschappelijke problemen gezien, zowel nu als in de toekomst. De nadere verkenning moet een aanzet opleveren voor meer convergentie in het debat. Andere betrokken departementen zijn Volksgezondheid Welzijn en Sport, Buitenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Economische Zaken. In meer algemene zin levert Justitie, door het onderhouden van een bruikbare rechtsorde en het vervullen van zijn specifieke taken daarin, een voorwaardenscheppende bijdrage aan duurzame ontwikkeling. Over de voortgang van de activiteiten in het actieprogramma zal door verantwoordelijke departementen jaarlijks aan de Tweede Kamer worden gerapporteerd.

2.2 Bruikbare rechtsorde en wetgeving

Een bruikbare rechtsorde vergt wetgeving die burgers onderscheidenlijk de overheid de mogelijkheid biedt om individuele en collectieve belangen zodanig met elkaar te rijmen dat alle betrokken belangen daar voordeel van hebben. Het vergt voorts de mogelijkheid van effectieve geschillenbeslechting, die niet noodzakelijkerwijze uitsluitend van de overheid afhankelijk is. Op die wijze kan de rechtsorde het wederkerig belang bij het gebruik en de handhaving daarvan bevorderen en biedt de juridische

infrastructuur op bruikbare wijze houvast aan het maatschappelijk verkeer tussen burgers onderling en tussen burger en overheid.

Wetgevingskwaliteitsbeleid

Maatschappelijke omstandigheden veranderen voortdurend; wetgeving moet daar in de eerste plaats een kader voor bieden, maar wanneer maatschappelijke ontwikkelingen zijn uitgekristalliseerd zal de wetgeving weer mee moeten ontwikkelen om de algemene belangen die daarin besloten liggen opnieuw in onderlinge afweging tot gelding te brengen. Bij nieuwe regelgeving wordt in het kader van de wetgevingstoetsing bezien of daarmee ruimte wordt gelaten voor de burger om keuzes te maken en verantwoordelijkheid te dragen in het publieke domein. Het Kabinet wil verder stimuleren dat de infrastructurele kant van de rechtsorde wordt opgewaardeerd, dat wet en recht de burger helpen te doen wat nodig is, hun zaken te regelen en hun geschillen te beslechten. Binnen de bestaande wetgeving worden elk jaar enkele wetgevings-terreinen en -thema's geselecteerd die op hun actuele functionaliteit worden onderzocht. Daarbij kan worden gedacht aan sanering van planverplichtingen, integratie van regelingen die eenzelfde belang beschermen, of stroomlijning van vergunningprocedures. Maar ook het opnieuw bezien van de plaats voor eigen initiatief en verantwoordelijkheid bij het realiseren en beschermen van de door de wetgeving beoogde belangen.

Verder wordt de kwaliteit van wetgeving bevorderd door verbetering van processen rond de totstandkoming van wetgeving. Daartoe wordt voorzien in adequate opleidingsmogelijkheden en de ontwikkeling van de nodige (juridisch-technische) hulpmiddelen. Het Kenniscentrum wetgeving en de Academie voor Wetgeving spelen daarbij een rol. De kwaliteit van wetgeving wordt verder gestimuleerd door middel van vaste interdepartementale overlegstructuren voor vraagstukken van wetgeving en Europees recht.

Privaatrecht

Met het oog op een transparant en gunstig vestigingsklimaat voor ondernemingen zullen in 2004 voorstellen worden opgesteld voor nieuwe rechtsvormen (personenvennootschap, vereenvoudigde b.v., Europese vennootschap) en voor maatregelen met betrekking tot de interne en externe verantwoordingsplicht van ondernemingen (structuurregeling, topinkomens, jaarrekeningrecht).

Om het aansprakelijkheidsrecht beheersbaar te houden, wordt een wettelijke regeling voorgesteld rond de financiële verantwoordelijkheid van overheid, bedrijfsleven en particulieren bij grote schades met veel slachtoffers. Normering van schadevergoedingen, zoals voorgesteld in het wetsvoorstel affectieschade, kan eveneens bijdragen aan een snelle genoegdoening van slachtoffers.

In het komende jaar zullen verdere stappen worden gezet op weg naar een fundamentele herbezinning van het burgerlijk procesrecht. Enkele gedachten op dit vlak kunnen inmiddels betrokken worden bij al lopende projecten, zoals alternatieve geschillenbeslechting.

Straf- en strafprocesrecht

Ook de wetboeken van strafrecht en strafvordering behoeven, gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen, voortdurend actualisering. Als criminaliteit van karakter verandert of als aan criminaliteit andere oorzaken ten grondslag komen te liggen, heeft dat zijn weerslag op het

strafrecht. Zo wordt om adequaat te kunnen optreden tegen nieuwe bedreigingen wetgeving voorbereid ter verbetering van de terreurbestrijding.

Een passende, tijdige en effectieve sanctionering van strafbare feiten vergt ook dat het huidige stelsel van sanctietoepassing ingrijpend wordt gemoderniseerd. Een meer gerichte bestraffing van veelplegers beoogt de maatschappelijke overlast die zij veroorzaken te beperken.

Ten slotte wordt ook de strafrechtelijke procedure beter toegesneden op het belang van een effectieve en snelle afhandeling van strafzaken. De in het onderzoeksproject *Strafvordering 2001* ontwikkelde voorstellen worden in 2004 en de daarop volgende jaren uitgewerkt en in verschillende wetsvoorstellen gepresenteerd. Een belangrijk onderdeel daarvan is versterking van de positie van het slachtoffer. Een tweede belangrijk onderdeel daarvan is de OM-afdoening voor lichtere zaken, die niet in alle gevallen beoordeling door de rechter behoeven.

Bestuursrecht

Het wetsvoorstel betreffende de zogeheten «vierde tranche», dat naar verwachting nog in het najaar van 2003 wordt ingediend, zal de Awb aanvullen met regels over de onderwerpen bestuursrechtelijke geldschulden, bestuurlijke handhaving (in het bijzonder de bestuurlijke boete) en attributie van bevoegdheden aan ambtenaren.

2.3 Geschilbeslechting en rechtsbijstand

Maatschappelijke ontwikkeling vergt het vermogen om de geschillen die onvermijdelijk ontstaan snel, doeltreffend en zo (kosten)effectief mogelijk te beslechten. Om in die behoefte te voorzien is dat vermogen steeds meer uitsluitend bij de overheid en in het bijzonder bij de rechterlijke macht gezocht. Dit heeft een voortdurend groeiende belasting van de rechterlijke macht tot gevolg, maar ook een voortgaande juridisering van het maatschappelijk verkeer. Dat draagt niet altijd bij aan een doelmatige en bevredigende oplossing van geschillen in het maatschappelijk verkeer. Vandaar dat het beleid zal worden gericht op het verbeteren van de verwerkingscapaciteit van de rechterlijke macht niet alleen door het bevorderen van een doelmatige organisatie en procesgang, maar tevens door het ontwikkelen en bevorderen van alternatieven voor de gang naar de rechter.

Voor de toegang tot het recht is daarnaast goede rechtsbijstand ook voor minder draagkrachtigen cruciaal. Met betrekking tot de gesubsidieerde rechtsbijstand ligt sinds december 2002 een aantal voorstellen tot aanpassing van het stelsel bij de Tweede Kamer.

Alternatieve geschilbeslechting

Over de hele linie zullen de mogelijkheden van alternatieve geschilbeslechting onderzocht en ontwikkeld moeten worden, zowel binnen het kader van de bestaande rechtsgang als daarnaast. Daarbij moet gedacht worden aan mediation, arbitrage, inschakeling van klachtencommissies of -instanties. Experimenten met doorverwijzing naar mediation in het civiele- en bestuursrecht laten wat dat betreft goede resultaten zien. De inzet is onder meer om door bredere beschikbaarheid van mediation en van verwijzingsvoorzieningen naar mediation, de bekendheid met en het vertrouwen in dit instrument verder te doen toenemen. Een uitgewerkt standpunt over de toekomst van mediation en de positionering in het rechtsbestel wordt in het najaar 2003 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Een doelmatige rechtspraak

Om de algemene overbelasting van de rechtspraak tegen te gaan investeert het Kabinet extra middelen in de rechtspleging en worden de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de procesgang en de werkwijze van de rechter verruimd. Daartoe worden onder andere de bestaande procedures in het procesrecht kritisch bezien; dit sluit aan bij een bredere herbezinning op het burgerlijk en strafprocesrecht. Ook de positionering van de tuchtrechtspraak en het herijken van de aan de rechtspraak opgedragen taken die geen geschilbeslechting of berechting van strafbare feiten (non-contentieuze taken) betreffen, worden bezien. In de loop van 2004 verschijnt met het oog hierop een plan van aanpak. Onderkend moet worden dat het hier veranderingen betreft die pas op langere termijn effect kunnen sorteren en die op zich zelf geen afdoende antwoord bieden op de autonome ontwikkeling van de behoefte aan rechtspraak en de daaraan gerelateerde noodzakelijke omvang van de rechterlijke macht.

De slagvaardigheid van de organisatie van de rechtspraak wordt verder verbeterd. De ingrijpende wijzigingen die in de afgelopen jaren in de organisatie en het bestuur van de rechtsprekende organisatie zijn doorgevoerd vergen op tal van punten nadere uitwerking. In dit verband zullen in 2004 voorstellen worden gedaan voor een nieuw bekostigingsbesluit en een bijbehorend prognosemodel, het moderniseren van de arbeidsvoorwaarden, het moderniseren van het griffierechtenstelsel en het verruimen van de mogelijkheden voor de rechtspraak zelf om zittingscapaciteit beter te benutten.

De modernisering van de organisatie van de rechterlijke macht wordt de komende jaren afgerond. Met het oog hierop worden wetsvoorstellen ingediend betreffende de invoering van een externe klachtvoorziening en de flexibilisering van de rechtspositionele regelgeving. Ook wordt een voorstel ingediend inzake een gemeenschappelijke kamer van de hoogste bestuursrechters in het belang van de rechtseenheid. In dat verband wordt in 2004 een wetsvoorstel ingediend met het oog op stroomlijning van de taakverdeling tussen de verschillende hoogste bestuursrechters.

Slachtofferzorg

De positie van het slachtoffer wordt versterkt. Meer concreet gaat het daarbij om:

- evenwichtige versterking van de positie van het slachtoffer in de strafrechtelijke procedure.
In het kader van Strafvordering 2001 zijn diverse voorstellen gedaan om de rol en de positie van het slachtoffer te versterken. Het komende jaar wordt bezien of en zo ja welke van de voorstellen worden overgenomen.
- implementatie EU-richtlijn schadeloosstelling slachtoffers van geweldsmisdrijven.
Voor de implementatie van de richtlijn zal het schadefonds voorbereidende werkzaamheden doen om aanvragen in grensoverschrijdende gevallen conform de richtlijn uit te voeren. Overigens zal in het kader van de richtlijn de wet Schadefonds Geweldsmisdrijven worden aangepast.
- onderzoek solidariteitsfonds.
Op verzoek van de Tweede Kamer (motie Albayrak) zullen de mogelijkheden en consequenties van het oprichten van een solidariteitsfonds voor slachtoffers van geweldsmisdrijven worden onderzocht.

2.4 Veiligheid, handhaving en sanctietoepassing

Criminaliteitsbestrijding en -preventie

De rechtshandhaving moet in de komende Kabinetsperiode verder worden verbeterd. Passende aandacht voor de naleving van wetten en regels is van groot maatschappelijk belang. Wettelijke regels bieden, indien ze voldoende nageleefd worden, burgers waarborgen voor hun veiligheid. Om die veiligheid te verwezenlijken is een geloofwaardige handhaving nodig. Geloofwaardige handhaving «alles doen wat nodig is om regels te (doen) naleven» – is ook onontbeerlijk om het verkrijgen van onrechtmatige voordelen voor overtreders van regels tegen te gaan. In dat kader wordt mede bezien in welke situaties handhaving door middel van strafrecht geëigend is en in welke situaties andere wijzen van handhaving meer geschikt zijn. Dit mede teneinde het strafrecht zo effectief mogelijk in te zetten.

Verbetering van de naleving van regels is een opgave waar niet alleen de overheid voor staat. Alleen door gezamenlijke inspanningen van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheid kunnen wettelijke regels tot gelding komen. Verder is van belang te onderkennen dat verbetering van de rechtshandhaving niet alleen een kwestie van meer mensen en middelen is. Gericht, slim toezicht met een stevige preventieve functie en lik-op-stuk bij overtredingen en adequate opsporing, vervolging en berechting van daders van strafbare feiten dragen in combinatie met elkaar bij aan een goede normnaleving en een veilige samenleving. Maar tot gelding brengen van «werkzame» wetten begint met voldoende draagvlak voor nieuwe regels en, bij het tot stand brengen daarvan, goede interactie en communicatie met betrokkenen zodat duidelijk is wat de regels voor burgers, bedrijven en overheden betekenen.

Veiligheidsprogramma

De doelstellingen van het Kabinet op het punt van de veiligheid zijn verwoord in het programma «Naar een veiliger samenleving» (TK 2002–2003, 28 684, nr.1). In 2004 ligt bij de uitvoering van het Veiligheidsprogramma het accent vooral op de ontwikkeling van maatregelen en instrumenten die de randvoorwaarden vormen voor effectief veiligheidsbeleid. Wat betreft Justitie gaat het dan vooral om maatregelen die betrekking hebben op de versterking en de verbetering van opsporing, vervolging, berechting, samenwerking in de justitiële keten, strafproces en sanctietoepassing. De politie heeft zich in het «Landelijk Kader Nederlandse Politie (2003–2006)» verbonden om extra misdrijfzaken aan het OM aan te leveren, oplopend tot 40 000 extra over het jaar 2006 ten opzichte van het aantal in 2002. Het OM en de overige organisaties in de justitieketen zullen de daaruit resulterende extra instroom (ook) in 2004 verwerken. Hetzelfde geldt voor de verwerking van de politieke taakstelling om 180 000 uit staandehoudingen voortkomende boeten en transacties extra te genereren, voor zover deze in de justitieketen terecht komen. In de regionale convenanten, te sluiten met de korpsbeheerder na verkregen instemming van de hoofdofficier van justitie en het regionale college, worden doelstellingen per politieregio en arrondissement vastgelegd.

In het Hoofdlijnenakkoord is extra geld uitgetrokken om de knelpunten in de justitiële keten op te lossen. Met deze extra middelen is het vertrouwen gerechtvaardigd dat de doelstellingen uit het Veiligheidsprogramma gerealiseerd kunnen worden. Hierbij past de opmerking dat de capaciteit van de diverse schakels in de justitieketen wel grenzen kent.

In 2004 wordt de vorming van de nationale en bovenregionale recherche afgerond. In het kader van dit project komt het OM met een rapport inzake de zware (georganiseerde) criminaliteit. Dit vormt de basis voor het aanwijzen van (nieuwe) aandachtsgebieden.

Het werk van de politie drijft voor een belangrijk deel op een goede informatiepositie en een effectieve informatiehuishouding. Ter ondersteuning en verbetering hiervan wordt het komend jaar een wetsvoorstel ingediend tot vervanging van de huidige Wet politieregisters.

Eind 2003 vindt een tussenevaluatie plaats van de eerste ervaringen met de toepassing van de nieuwe bevoegdheid van de politie om, in door de burgemeester aangewezen risicogebieden, personen (preventief) te fouilleren en voertuigen, verpakkingen en bagage op wapens te onderzoeken (Initiatiefwet Van de Camp).

Op basis van deze tussenevaluatie onderzoeken Justitie en BZK welke aanvullende bevoegdheden voor de politie en Justitie kunnen worden gecreëerd om wapenbezit en -handel harder aan te pakken en de opsporing en vervolging van verdachten te vergemakkelijken.

Terrorisme en extremisme

Op 24 juni jl. is door de minister van Justitie namens het Kabinet aan de Tweede Kamer de nota «Terrorisme en de bescherming van de samenleving» (TK, 27 925, nr. 94) aangeboden. Concrete maatregelen die in het kader van de terrorismebestrijding op korte termijn zullen worden opgenomen, zijn:

1. Oprichting van het Gezamenlijk Comité Terrorismebestrijding onder voorzitterschap van het ministerie van Justitie en een daarbij behorend Coördinerend overleg;
2. Begin maken met het opstellen van de wetsvoorstellen zoals zijn aangekondigd in bovenstaande nota;
3. Maatregelen op het gebied van contraterrorisme, bewaking en beveiliging en de aanpak van de voedingsbodem voor terrorisme, in nauwe afstemming met de betrokken departementen.

Drugsbeleid

Zoals in het Hoofdlijnenakkoord aangegeven, wil het Kabinet inzetten op een harde aanpak van de productie van en handel in harddrugs, in het bijzonder XTC. Daartoe wordt het in mei 2001 ingediende Plan van aanpak «Samenspannen tegen XTC» (TK, 23 760, nr. 14) verder uitgevoerd. Tot nu toe leidde de uitvoering al tot een aanmerkelijke verbetering van de handhavingsresultaten. Met de Verenigde Staten zijn samenwerkingsafspraken gemaakt die in 2004 moeten leiden tot beheersing en vermindering van de export van XTC naar dit land. Met Duitsland, Frankrijk en België zal verder worden gesproken over de gezamenlijke aanpak van de grensoverschrijdende drugscriminaliteit. De inzet is om zo mogelijk met Duitsland en België te komen tot een Verdrag dat verbetering van de operationele strafrechtelijke samenwerking mogelijk maakt. De gezamenlijke aanpak van de productie en handel in XTC en andere synthetische drugs zal voorts een belangrijk thema zijn in de Europese drugsstrategie die Nederland tijdens het EU voorzitterschap in 2004 voor de jaren 2005 en verder zal presenteren.

De voortdurende stroom cocaïne die via Schiphol Nederland binnenkomt en van daaruit wordt doorgevoerd naar het Europese achterland is ondanks intensiveringsmaatregelen in de gehele handavingsketen nog nauwelijks verminderd. Aanvullende maatregelen zullen dan ook nodig

zijn. Daarbij zullen luchtvaartmaatschappijen meer dan thans verantwoordelijk moeten worden gesteld om te voorkomen dat drugssmokkelaars gebruik maken van hun vluchten.

Het coffeeshopbeleid, dat in 1997 is ingezet, heeft op een aantal onderdelen nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Het drugstoerisme veroorzaakt nog steeds overlast, vooral in sommige grensstreken, en het beleid van gemeenten om vestiging van coffeeshops in de buurt van scholen te voorkomen, heeft nog niet overal de gewenste resultaten opgeleverd. Het Kabinet zal in overleg met gemeenten nieuw beleid ontwikkelen om coffeeshops in de buurt van scholen en in grensgebieden terug te dringen. Een eerste aanzet hiertoe wordt gegeven in de Cannabisbrief die in het najaar van 2003 aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Criminaliteitspreventie

Voor een effectieve aanpak van criminaliteit dienen preventie, opsporing, vervolging en sanctietoepassing in onderlinge samenwerking uitgevoerd te worden. Preventie draagt bij aan het vergroten van de veiligheid in de samenleving, maar ook aan het ontlasten van de strafrechtketen. Een effectieve preventieve aanpak van criminaliteit vergt ook de inzet van andere overheden, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en particulieren. Het op te richten Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, een gezamenlijk project van de ministeries van Justitie en BZK, biedt hen vanaf 2004 daartoe ondersteuning en faciliteiten.

Bedrijven zijn veelvuldig slachtoffer van criminaliteit. De ministeries van Justitie, BZK en EZ voeren samen met het bedrijfsleven in 2004 het programma «Bestrijding criminaliteit tegen het bedrijfsleven» uit. Dit programma omvat een bedrijfsgerichte aanpak, een gebiedsgebonden aanpak en een branchegerichte aanpak. Urgente knelpunten worden eerst aangepakt, zoals de criminaliteit in de detailhandel en de overvallen en ramkraken bij juweliërs. Deze samenwerking wordt ondersteund met instrumenten zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen voor een betere beveiliging van bedrijventerreinen en winkelgebieden, de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan voor uitgaansgebieden en de regionale platforms criminaliteitsbeheersing.

Fraude- en corruptiebestrijding

De in de «Fraudenota 2002–2006» (Kamerstuk II, 2001–2002, 17 050, nr. 234) geformuleerde speerpunten op het gebied van identiteitsfraude, horizontale fraude en corruptie, worden inmiddels uitgevoerd langs de lijnen zoals beschreven in de notitie van 24 juni 2003 aan de Tweede Kamer, waarin de hoofdlijnen zijn neergelegd van het Kabinetsbeleid ter bestrijding van fraude en financieel-economische criminaliteit (Kamerstuk II, 2002–2003, 17 050, nr. 250).

In aanvulling daarop wordt thans een meer efficiënte en kwalitatief hoogwaardiger aanpak van de financieel-economische criminaliteit ontwikkeld, die in 2004 in de Visienota over organisatie, opsporing en vervolging van fraude en financieel-economische criminaliteit gepresenteerd wordt. Voorts vindt onderzoek plaats naar aard en omvang van corruptie. In 2004 zal het resultaat hiervan beschikbaar komen alsmede een inventarisatie van het niveau van corruptiebestrijding, de knelpunten en oplossingsrichtingen. Aan de hand daarvan wordt een zo efficiënt mogelijke aanpak van de opsporing van corruptie ontwikkeld.

Handhavingsbeleid

Handhaven op niveau

In 2004 wordt de binnen het actieprogramma «Handhaven op Niveau» ontwikkelde methodiek «Programmatisch Handhaven» vervolmaakt en uitgebreid. Daarmee hebben gemeenten, provincies en waterschappen een krachtig instrument in handen om hun handhavingsbeleid op orde te krijgen. In nauwe samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Inter Provinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen worden decentrale overheden daadwerkelijk gesteund bij het maken van handhavingsprogramma's en de uitvoering daarvan. Daarnaast wordt op een aantal specifieke handhavingsthema's, zoals bijvoorbeeld prostitutiebeleid, coffeeshops, buitengebied en leerplicht, gezocht naar bestaande succesvolle handhavingsmethoden. Waar deze ontbreken worden nieuwe «best practices» ontwikkeld en in de praktijk beproefd, steeds in nauwe samenwerking met de werkvloer. Nieuwe «best practices» voor de rechtshandhaving in 2004 komen er op het vlak van de leerplicht, het buitengebied en de prostitutie.

Rijk aan handhaving

Een goede handhaving geldt zeker ook voor de Rijksoverheid. Het project «Rijk aan handhaving» beoogt op een planmatige wijze het (doen) naleven van de regels waarvoor het Rijk een verantwoordelijkheid voor de handhaving heeft, te versterken. Sleutelbegrippen hierbij zijn: transparantie, democratische verankering, integraliteit en kwaliteitsborging. Deze benadering bouwt voort op het programmatisch handhaven, zoals dat in «Handhaven op niveau» voor de mede-overheden tot ontwikkeling wordt gebracht.

Voor 2004 zal dit resulteren in vijf thematische, beleidsoverstijgende of gebiedsgebonden handhavingsplannen of handhavingsprogramma's die door de betrokken vakdepartementen aan de Tweede Kamer aangeboden worden. De uitvoering van deze programma's wordt nauwgezet gevolgd. Voor de verbetering van de daadwerkelijk handhaving conform de programma's alsmede voor de uitkomsten van handhaafbaarheidstoetsen bij voorgenomen regelgeving wordt het kwaliteitsinstrumentarium voor de handhaving verder ontwikkeld.

Sancties, maatregelen en reclassering

De tenuitvoerlegging van straffen en van maatregelen die herhaling moeten voorkomen vormen het sluitstuk en daarmee een integraal onderdeel van de justitiële keten. Hoewel de detentiecapaciteit daarvan dus logisch meer een sequel zou moeten vormen van de inzet bij het bestrijden van criminaliteit en het handhaven van de rechtsorde, wordt die capaciteit als gevolg van de kosten daarvan en de beperkt beschikbare middelen steeds meer een factor die bepalend is voor die inzet. Los daarvan is er sprake van een herwaardering van de wijze waarop de samenleving ernstige criminaliteit moet tegemoet treden. Enerzijds is er sprake van een roep om zwaardere (gevangenis)straffen in het belang van de generale preventie, maar anderzijds moet worden vastgesteld dat in een toenemend aantal gevallen betrokkenen niet of onvoldoende vatbaar zijn voor gedragsbeïnvloeding of behandeling. Die verschillende ontwikkelingen dwingen tot een herbezinning op de doeltreffendheid van sancties en de doelmatigheid van de verschillende vormen van sancties, alsmede hun kosteneffectiviteit. Op ieder van de drie onderdelen van het beleid op dit terrein – sanctie, TBS en reclassering – is in de komende jaren dan ook voortgaande modernisering nodig.

Sanctietoepassing

Een consequente en doelgerichte sanctietoepassing vergt maatregelen met betrekking tot de capaciteitsvraagstukken, de aard van de interventies en de organisatie van de uitvoering.

Een consequente sanctietoepassing vergt voldoende capaciteit. De uitbreiding daarvan moet gerealiseerd worden met de beschikbare middelen, en zal dus vernieuwend en sober moeten zijn. Daarvoor is in het kader van het project Modernisering Sanctietoepassing een reeks maatregelen getroffen die in 2004 moet leiden tot een uitbreiding van de sanctiecapaciteit met ruim 2500 plaatsen inclusief de plaatsen voor veelplegers en de uitzetcentra, waarvan een deel wordt gerealiseerd door het uitbreiden van de extramurale capaciteit. Daarbij gaat het om tenuitvoerlegging van korte vrijheidsstraffen met elektronische detentie en het uitvoeren van meer taakstraffen (met of zonder elektronisch toezicht) en het instrument van de vervroegde invrijheidstelling. De prognoses voor de behoefte aan sanctiecapaciteit laten een verdere groei in de behoefte aan sanctiecapaciteit zien. Deze groei wordt mede veroorzaakt door voornemens uit het «Veiligheidsprogramma». Voor 2004 zullen extra middelen beschikbaar worden gesteld voor het verder uitbreiden van de sanctiecapaciteit. Hierbij gaat het om zowel intra- als extramurale capaciteit. Deze capaciteit is vooral bestemd voor (jeugdige) veelplegers, kortgestraften en voor het terugdringen van het aantal tbs-passanten in het gevangeniswezen. De Tweede Kamer zal voor de begrotingsbehandeling een brief ontvangen waarin de prognoses en de uitbreidingen nader worden toegelicht.

In 2004 zal een begin worden gemaakt met het implementeren van het beleid met betrekking tot veelplegers, zoals dat is uiteengezet in mijn brief van 20 mei 2003. (TK, 28 684, nr. 10). In dat jaar zullen er plaatsen in speciaal daarvoor bestemde inrichtingen of afdelingen worden gerealiseerd voor zeer actieve meerderjarige veelplegers in de vier grote steden. Daarnaast zullen voor jeugdige veelplegers in de vier grote steden nog extra plaatsen beschikbaar komen. De aanpak van veelplegers gebeurt in nauwe samenwerking tussen justitiële organisaties, de politie en de betrokken gemeenten. Voor 2004 zijn in het kader van het grotestedenbeleid aanvullende afspraken gemaakt met de G30 over de inbreng van de gemeenten.

In het Hoofdlijnenakkoord is een taakstelling opgenomen onder de noemer «differentiatie justitiële inrichtingen en reclassering» van € 40 miljoen in 2004 oplopend naar € 70 miljoen vanaf 2005. Bij de justitiële inrichtingen zal de taakstelling worden gerealiseerd door middel van het versoberen van de programma's en de huisvesting. De reclassering zal zich de komende jaren met name concentreren op kansrijke groepen. Bij de tenuitvoerlegging van subsidiaire hechtenis voor niet betaalde boetes c.q. gijzelingen in Mulder-zaken, wordt in 2004 een versoberd regime tegen lagere kosten ingericht. Na 2004 wordt dit verder uitgebreid.

TBS

De tbs-inrichtingen worden geconfronteerd met een forse wachtlijst van passanten, die in het gevangeniswezen wachten op een plaats in een kliniek. Momenteel wordt een aantal mogelijkheden onderzocht om de wachtlijst, indien mogelijk, in deze Kabinetsperiode weg te werken. Om het aantal plaatsen te vergroten wordt onderzocht of tbs-voorzieningen met tijdelijke, meer sobere voorzieningen kunnen worden uitgebreid.

Voorts wordt onderzocht of binnen het gevangeniswezen uitbreiding kan worden gegeven aan behandeling in detentie, onder meer aan tbs-passanten.

Op dit moment zijn internationaal gangbare risicotaxatie-instrumenten in gebruik. Daarnaast wordt een voor de Nederlandse situatie ontwikkeld instrument beproefd. Op basis daarvan zal de structurele toepassing ervan worden bevorderd. Tenslotte zullen stappen worden ondernomen om de aansturing en positionering van de tbs-klinieken, nu nog uiteenlopend door het verschil tussen particuliere inrichtingen en Rijksinrichtingen, eenduidiger te maken.

Reclassering

Vermindering van de recidive is de primaire doelstelling van de reclassering. De effectiviteit van deze organisatie zal worden vergroot door een meer gerichte aanpak van doelgroepen waarbij een reïntegratietraject kansrijk is. De taxatie van de kans op herhaling wordt bepalend voor de reïntegratie-inzet. Om deze selectieve inzet van de reclassering mogelijk te maken wordt een nieuw screeningsinstrument ontwikkeld. Wettelijke reclasseringstaken waarmee geen directe bijdrage wordt geleverd aan de vermindering van de kans op herhalingscriminaliteit zullen worden versoerd. Het gaat daarbij onder meer om de kale tenuitvoerlegging van korte werkstraffen. De in het Hoofdlijnenakkoord vastgestelde bezuiniging zal worden gerealiseerd door verhoging van de efficiëntie, het terugdringen van de vraag en vermindering van het aanbod van bepaalde reclasseringsprodukten. In verband met deze bezuiniging wordt het voornemen tot het oprichten van een beleids- en verdeelorgaan opnieuw bezien.

2.5 Jeugd

Het is de verantwoordelijkheid van Justitie om jongeren die in een bedreigde situatie opgroeien te beschermen en jongeren die strafbare feiten plegen adequaat strafrechtelijk aan te pakken. Prioriteiten voor 2004 zijn zowel op de civiele jeugdketen als de jeugdstrafrechtsketen gericht.

Om jeugdcriminaliteit het hoofd te bieden moet afwijkend gedrag dat kan leiden tot crimineel gedrag vroeg gesignaleerd worden. Het eerste politiecontact kan aangegrepen worden als vindplaats voor eventueel achterliggende (gezins-)problematiek. In 2004 wordt in afstemming met de veldpartners uitvoering gegeven aan maatregelen die deze vroegsignalering en screening moeten versterken.

Juist een krachtige impuls voor het inzetten van dit soort instrumenten bij jongeren die nog geen «harde criminelen» zijn, betekent dat maatwerk kan worden geleverd. Dat geldt zowel ten aanzien van een strafrechtelijke aanpak als ten aanzien van een hulpverleningstraject. Op die manier wordt een effectieve aanpak van jeugdige veelplegers ingezet en worden sanctiemodaliteiten die gericht zijn op resocialisatie (waaronder Den Engh, Glen Mills en nachtdetentie) uitgebreid. De capaciteit van de jeugdreclassering wordt geleidelijk vergroot. Hiermee wordt enerzijds het aanbod in overeenstemming gebracht met de stijgende behoefte en anderzijds ingezet op het vergroten van de mogelijkheden tot nazorg en het ontwikkelen van een intensievere benadering van jongeren voor wie dat noodzakelijk is. Ook zal vanaf 2004 geïnvesteerd worden in intensieve vormen van opvoedingsondersteuning, gericht op ouders van kinderen met (een verhoogd risico op) politiecontact. De preventieve programma's

en sanctiemodaliteiten zullen op hun effectiviteit worden onderzocht. In dat kader zal onder meer een systeem bij de Raad voor de Kinderbescherming worden ingericht, dat ertoe moet bijdragen dat alleen datgene wordt gedaan dat daadwerkelijk bijdraagt aan de resocialisatie van de betreffende jongere. In samenwerking met de Forensisch Psychiatrische Dienst zal voorts gefaseerd (2004 en 2005) een nieuw systeem van forensische diagnostiek voor jeugdigen geïmplementeerd worden, gericht op het verbeteren van de kwaliteit en het tijdig beschikbaar komen van de forensische rapportage over (gedragsgestoorde) jongeren, in straf- en civiele zaken.

In het kader van de jeugdzorg zet Justitie in op een versterking van de effectiviteit van de jeugdbescherming. Door middel van sluitende afspraken over werkwijze en informatie-uitwisseling tussen de Raad voor de Kinderbescherming en Bureaus Jeugdzorg zullen de problemen van een cliënt sneller en doelgerichter worden behandeld.

Om de verantwoordelijkheid van ouders voor de opvoeding aan te scherpen zal van ouders in de toekomst een geldelijke bijdrage gevraagd worden voor de kosten die de overheid maakt in verband met maatregelen of sancties, die aan jongeren wordt opgelegd. In dat verband wordt gedacht aan het introduceren van ouderbijdragen aan civiele jeugdbeschermingsmaatregelen, Haltafdoeningen en jeugdsancties. Om deze maatregel zo mogelijk nog in 2004 te implementeren, zullen in het najaar van 2003 de juridische, organisatorische en uitvoeringstechnische consequenties nader worden uitgewerkt.

Het aandeel allochtone jongeren in de jeugdbescherming en jeugdcriminaliteit is groot. De effectiviteit van de hulpverlening (vrijwillig en geïndiceerd) voor deze groep dient te worden vergroot. Voor de aanpak van de criminaliteit onder allochtone jongeren, wordt – daar waar de inzet van generieke maatregelen ontrendend blijkt –, ingezet op toegespitste methodieken en maatregelen van curatie, repressie en nazorg die het beoogde maatschappelijke effect hebben (terugdringen overlast en criminaliteit, succesvolle maatschappelijke integratie).

2.6 Integratie en vreemdelingenbeleid

Integratie

In 2004 liggen de prioriteiten in het integratiebeleid bij de vernieuwing van het inburgeringsbeleid en de afbouw van het remigratiebeleid. Het integratiebeleid kan niet echter niet beperkt blijven tot inburgering. Het voldoen aan inburgeringsvereisten garandeert nog geen integratie. Integratie vereist toerusting van minderheden, toenadering tussen minderheden en autochtonen en toegankelijkheid van onze maatschappelijke instellingen voor minderheden. Integratiebeleid is maar zeer ten dele een zaak van de landelijke overheid. De landelijke overheid geeft weliswaar de kaders en de doelen aan, maar de integratie als proces moet tot stand komen in scholen, bedrijven, centra voor werk en inkomen, zorginstellingen, op sportvelden, in de wijk, in de buurt en op straat. Integratiebeleid is dan ook grotendeels lokaal beleid. De Rijksoverheid heeft tot taak hierin initiërend en stimulerend op te treden. Daartoe zal regelmatig overleg worden gevoerd met VNG/ gemeenten en IPO/provincies. Integratie als gedeeld burgerschap moet worden gerealiseerd op alle terreinen van de samenleving: in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, in de zorg, in sport en recreatie, in de actieve en passieve cultuurbeoefening en

in het samenleven in de wijk en in de buurt. Net zoals voor de inburgering geldt ook voor de integratie op deze terreinen dat de eigen verantwoordelijkheid van burgers voorop staat.

Naast gemeenten en provincies hebben vrijwel alle departementen op enigerlei wijze te maken met de integratie van de minderheden, meer in het bijzonder geldt dit voor OCW, VWS, SZW, VROM, Justitie, BZK. De departementen zijn elk afzonderlijk op hun eigen terrein verantwoordelijk voor de integratie van de minderheden. De Minister voor V&I heeft ten aanzien van deze departementen een coördinerende taak en is verantwoordelijk voor de samenhang in het integratiebeleid van de verschillende departementen. De coördinatie houdt onder meer in: afstemmen, initiëren, stimuleren en waar nodig afremmen van verkeerde ontwikkelingen. Coördinatie betekent ook dat de Minister voor V&I binnen het algemene beleid stelselmatig de aandacht vestigt op de gevolgen van beleidswijzigingen voor etnische minderheden.

De samenhang in het integratiebeleid komt op een meer specifieke wijze tot uitdrukking in een aantal sectoroverstijgende projecten:

- vernieuwing van het inburgeringsbeleid voor nieuwkomers en oudkomers overeenkomstig de afspraken die daarover zijn gemaakt in het regeerakkoord;
- verbetering van het leefklimaat in concentratiewijken van minderheden;
- investeren in burgerschap ter versterking van de sociale cohesie;
- modernisering van de positie van vrouwen uit de minderheden;
- bevorderen van de integratie van jongeren uit de minderheden via opvoeding, onderwijs en preventie van marginalisering;
- versterking van de positie van minderheden op de arbeidsmarkt;
- tegengaan van vooroordelen over en discriminatie van minderheden;
- versterken van de weerbaarheid van de moslimgemeenschap tegen externe en interne radicaliseringsdruk.

Uitgangspunt van het nieuwe inburgeringsbeleid is dat immigranten die zich permanent in Nederland vestigen aantoonbaar beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor zelfredzaamheid. Het zich eigen maken van die kennis en van die vaardigheden behoort primair tot de eigen verantwoordelijkheid van de immigrant.

De uitwerking van inburgering nieuwe stijl zal worden toegesneden op de specifieke situatie van onderscheiden categorieën immigranten: gezinsherenigers, gezinsvormers, asielzoekers, erkende vluchtelingen, arbeidsmigranten die zijn toegelaten in het kader van de Wet Arbeid Vreemdelingen.

Gezinsherenigers en gezinsvormers moeten in het land van herkomst op de Nederlandse taal op basisniveau leren en kennis opdoen van de Nederlandse samenleving. Deze kennis en vaardigheden zullen worden getoetst als voorwaarde van toelating.

Na het behalen van het basisniveau Nederlands zullen nieuwkomers zich in Nederland moeten voorbereiden op het inburgeringsexamen. Daarvoor kunnen zij bij de gemeente terecht die verantwoordelijk is voor de verdere integratie op weg naar volwaardige participatie in de Nederlandse samenleving. Inburgering zal uiteraard in de grote steden vorm moeten krijgen.

Inburgering nieuwe stijl brengt met zich mee dat de kosten van de inburgering worden gedragen door de inburgeraars zelf. Degenen die met succes het inburgeringsexamen afleggen in Nederland, kunnen een gemaximeerde vergoeding voor de gemaakte kosten krijgen.

Ook oudkomers met een uitkering zullen het inburgeringsexamen met succes moeten afleggen. Het kabinet wil in 2004 een wijziging van de huidige regelgeving realiseren, waarin de inburgering in het land van herkomst, het vrijgeven van het cursusaanbod en volledige outputfinanciering van gemeenten worden geregeld. In datzelfde jaar zal een nieuwe wet inburgering worden gebracht. Daarin wordt dan het geheel nieuwe stelsel van inburgering neergelegd.

In 2004 ontvangen gemeenten voor de inburgering van oudkomers middelen op basis van volledige outputfinanciering. Voor wat betreft de grote steden wordt daarbij een beleidsmatige relatie gelegd met het grotestedenbeleid.

Aanvaarding van het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid van burgers heeft ook gevolgen voor het remigratiebeleid. Een remigratiesubsidie past daar niet bij. Daarom zal het Kabinet de remigratiewet zodanig aanpassen dat geen nieuwe aanvragen zullen worden gehonoreerd. Bestaande aanspraken op grond van reeds toegezegde uitkeringen zullen worden nagekomen.

De coördinatie van het integratiebeleid is verder uitgewerkt in de beleidsbrief behorende bij de jaarlijkse «Rapportage Integratie Etnische» Minderheden.

Vreemdelingenbeleid

Om de effectiviteit van de maatregelen op het terrein van de integratie en de inburgering van nieuwkomers en oudkomers te vergroten, worden ze gecombineerd met maatregelen ter beperking van de instroom, de bevordering van de uitstroom en de bestrijding van illegaal verblijf.

De relatie met het EU-beleid

Het Nederlandse vreemdelingenbeleid kan en mag niet los worden gezien van het beleid in de ons omringende landen. Nederland zal, als het gaat om het toelatingsbeleid, niet een ruimhartiger beleid voeren dan de ons omringende landen. Om secundaire migratiestromen tegen te gaan moet het asiel- en migratiebeleid in de EU-landen met voorrang worden geharmoniseerd. Het ambitieuze wetgevingsprogramma waarover op de Europese Raad van Tampere in oktober 1999 meer concrete afspraken gemaakt zijn, moet in beginsel voor het Nederlandse EU voorzitterschap in de tweede helft van 2004 zijn afgerond. Een aantal aanvullende wetgevingsinstrumenten is reeds voor die tijd tegemoet te zien.

Op 1 mei 2004 verwelkomt de EU tien nieuwe lidstaten. De Nederlandse regering zal de overgangstermijn voor het vrij verkeer van werknemers uit de toetredende landen niet hanteren. In het toelatingsbeleid zullen de regelingen voor gemeenschapsonderdanen waar mogelijk vanaf 1 mei 2004 worden gebruikt voor werknemers en voor economisch zelfstandigen uit de toetredende landen.

Op 1 mei 2004 treden op grond van het Verdrag van Nice een aantal bepalingen in werking inzake gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming op het terrein van asiel en migratie. Deze hebben betrekking op:

- het visumbeleid;
- het terrein van maatregelen voor het vrij reizen binnen een periode van drie maanden van derdelanders binnen de EU;
- de bestrijding van illegale immigratie en illegaal verblijf;

- de terugkeer.

Tot slot zullen per 1 mei 2004 maatregelen die worden genomen op basis van reeds aangenomen verordeningen of richtlijnen ook onder de gekwalificeerde meerderheidsbesluitvormingsregels vallen.

Asielbeleid

Om de asielinstroom te beperken zal onder meer worden gestreefd naar betere opvang en bescherming van vluchtelingen in de regio's van herkomst. Daartoe wordt onder meer overleg gevoerd binnen de EU en met de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR). Van bijzonder belang zijn de initiatieven van de UNHCR in het kader van de zogenaamde Conventie Plus. Onder de noemer Conventie Plus zal de UNHCR trachten afspraken te maken tussen landen van oorsprong, landen van doorreis en landen van herkomst. De Nederlandse inzet in Conventie Plus zal zijn om te komen tot een proefproject op het gebied van bescherming in de regio. De voorbereidingen voor een dergelijk project zullen in 2004 gestalte krijgen.

Eenmalige regeling

De in het Hoofdlijnenakkoord aangekondigde eenmalige regeling teneinde een verblijfsstatus te geven aan een beperkte, nader af te bakenen groep asielzoekers die vanwege inactiviteit van de overheid langer dan 5 jaar in een asielprocedure zijn, is inmiddels gereed. De verwachting is dat de regeling nog dit jaar volledig kan worden uitgevoerd.

Terugkeerbeleid

Een rechtvaardig asielbeleid brengt met zich mee dat diegenen die niet voor een verblijfsvergunning asiel in aanmerking komen dienen terug te keren naar het land van herkomst. Een effectief terugkeerbeleid voor afgewezen asielzoekers (inclusief alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) is dan ook een onmisbaar onderdeel van het asielbeleid.

Het terugkeerbeleid vormt een belangrijk speerpunt van het Kabinetsbeleid. Met name de terugkeer van asielzoekers die nog onder de oude Vreemdelingenwet vallen, wordt geïntensiveerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwillige terugkeer en gedwongen terugkeer. Bij vrijwillige terugkeer wordt de voorbereiding, het vervoer en het vertrek naar het land van herkomst, gefaciliteerd door onder meer de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM).

De komende periode zal bezien worden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de in het Hoofdlijnenakkoord genoemde terugkeerorganisatie. Hierbij zal het accent liggen op een effectievere en efficiëntere organisatie van het huidige terugkeerproces.

Amabeleid

Om de terugkeer van alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) te bevorderen is besloten tot het scheiden van de opvang in twee varianten: een terugkeervariant en een integratievariant. Een van de mogelijkheden van de terugkeervariant is het zogeheten campusmodel, waarbij alle inspanningen zijn gericht op het realiseren van de daadwerkelijke terugkeer van ama's naar het land van herkomst. Overigens is het de bedoeling die daadwerkelijke terugkeer met waarborgen te omkleden. Ama's moeten het gevoel hebben dat ze naar een veilige plek terugkeren. Zo is het de bedoeling in het najaar 2003 in Angola een weeshuis te openen. Het campusmodel is gericht op de ontmoediging van zowel jongeren in het land van herkomst om naar Nederland te komen als van

reisagenten om Nederland als bestemmingsland aan te bevelen. De instroom van amas is de laatste jaren sterk gedaald, ook als percentage van de totale asielinstroom.

De evaluatie van de terugkeervariant vindt najaar 2003 plaats. Op grond van de resultaten zal het amabeleid 2004 verder vorm krijgen. Daarnaast zal in 2004 aandacht zijn voor het verder ontwikkelen van de voorgedij- en opvangfunctie in de integratievariant.

Opvang

Een aanhoudend dalende instroom van asielzoekers, de intensivering van de terugkeer en een snelle afhandeling van asielaanvragen moet leiden tot een vermindering van het aantal benodigde opvangplaatsen. Naar verwachting zal de behoefte aan opvangcapaciteit afnemen tot 20 000 opvangplaatsen in 2005. De daarmee gepaard gaande noodzakelijke krimp van het aantal opvangplaatsen en de COA-organisatie wordt voortgezet. Die noodzakelijke krimp is echter niet onbeperkt. Oog moet worden gehouden voor de kwaliteit van de opvang. De kernopdracht van het COA, te zorgen voor een humane opvang, dient overeind te blijven.

Regulier vreemdelingenbeleid

Om gezinsvorming te combineren met goede integratie worden binnen de grenzen van internationale verdragen de voorwaarden voor gezinsvorming aangescherpt ten opzichte van de Vreemdelingenwet 2000. De minimumleeftijd voor gezinsvorming wordt verhoogd van 18 naar 21 jaar en de inkomenseis wordt verhoogd tot 120% van het wettelijk minimumloon. Daarnaast zal de Europese richtlijn inzake het recht op gezinshereniging worden geïmplementeerd. De voorbereidingen daarvoor zijn reeds getroffen.

Het beleid tot vereenvoudiging en versoepeling van de toelating van hoog opgeleide kennismigranten wordt voortgezet. De ministeries van Justitie en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werken thans aan de implementatie van de maatregelen die door de Tweede Kamer zijn goedgekeurd. De regelingen voor kennismigranten zullen in 2004 in werking treden.

Voor de indiening van een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning regulier is, behoudens uitzonderingen, een geldige machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) vereist. De aanvragen voor deze machtigingen zullen sneller worden afgehandeld. Het monitoren van de, op 1 juli 2002 in werking getreden, standaardprocedure zal inzicht geven in de vraag in welke mate de getroffen maatregelen hebben bijgedragen aan het verkorten van de doorlooptijd van de behandeling. De ervaringen zullen in eerste instantie worden gebruikt om te bezien hoe binnen de huidige wettelijke kaders de mvv-procedure verder kan worden vereenvoudigd en geoptimaliseerd. Een belangrijke ontwikkeling op dit terrein betreft de overdracht van alle reguliere toelatingstaken van de vreemdelingendiensten aan de IND. De mvv-taken zijn reeds op 1 april 2003 overgedragen. De overige toelatingstaken zullen dit najaar worden overgedragen. De frontoffice taken van de vreemdelingendiensten zullen in dit kader op 1 januari 2004 aan de gemeenten worden overgedragen. Met de capaciteit die vrijkomt, zal de politie het vreemdelingentoezicht intensiveren en zich daarbij met name richten op de bestrijding van illegaliteit alsmede de terugkeer.

Door de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken wordt gewerkt aan de totstandkoming van een Visumwet. In de Visumwet wordt onder meer

voorzien in de overdracht van de formele bevoegdheid voor visumverlening van de minister van Buitenlandse Zaken aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie.

In Europees verband wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een visa informatiesysteem om uitwisseling van gegevens over visa tussen EU-lidstaten te ondersteunen. Mogelijk wordt dit systeem gekoppeld aan het Schengen Informatiesysteem.

Illegaliteit

Illegaal verblijf wordt tegengegaan. Het toezicht op (illegale) vreemdelingen wordt verscherpt door onder andere effectiever mobiel vreemdelingentoezicht. In het kader van de grensbewaking worden maatregelen getroffen om illegale immigratie tegen te gaan, zoals het aanspreken van vervoersondernemingen op hun verantwoordelijkheden. Hierbij speelt het instrument gate-controles op Schiphol een belangrijke rol.

Daarnaast komt er – door overheveling van toelatingstaken van de vreemdelingendiensten naar de IND – capaciteit vrij bij de Vreemdelingendiensten voor het uitoefenen van vreemdelingentoezicht en daarnaast de bestrijding van migratiecriminaliteit.

Verbetering van de uitvoering van de vreemdelingenbewaring heeft doorlopend de aandacht. Daarnaast wordt de rechterlijke toets in dergelijke bewaringszaken door wetwijziging herzien, om de effectiviteit en efficiëntie van de vreemdelingenbewaring verder te vergroten.

Criminele vreemdelingen en illegalen worden bij voorrang verwijderd, indien nodig na intrekking van hun verblijfsvergunning en/of na ongewenstverklaring.

Met het oog op het bestrijden van illegaliteit en het vergroten van de capaciteit voor gedwongen verwijderingen is in 2003 gestart met de realisatie van twee uitzetcentra op de luchthavens Schiphol en Zestienhoven. In 2004 zijn 300 plaatsen beschikbaar en op termijn 600 plaatsen. Na constatering van illegaal verblijf geldt ten aanzien van gedwongen verwijdering dat intensiever gebruik zal worden gemaakt van overheidsvluchten en doelgroepgerichte verwijdering. De genoemde uitzetcentra faciliteren hierin.

Daarnaast is een van de middelen om illegale toegang en verblijf in Nederland tegen te gaan het bevorderen van het gebruik van biometrie in visa. Invoering van biometrische kenmerken op visumdocumenten is afhankelijk van Europese besluitvorming. In Europees verband wordt gewerkt aan het vaststellen welke gemeenschappelijke biometrische kenmerken gebruikt gaan worden en welke mogelijkheden er zijn om reizen en identiteitsdocumenten, alsmede visa, van een biometrisch kenmerk te voorzien. In nationaal verband zal worden onderzocht welke concrete stappen Nederland vooruitlopend op Europese besluitvorming reeds kan nemen. Parallel daaraan wordt het gebruik van biometrie in de toelatings- en toezichtsprocessen voorbereid.

Internationaal zet Nederland in op intensivering van de Europese harmonisatie van de wet- en regelgeving op het terrein van terugkeer en de bestrijding van de illegale immigratie.

Tenslotte worden – naast de bestrijding van illegaal verblijf – maatregelen genomen om het profiteren van illegale vreemdelingen tegen te gaan. Het betreft hier maatregelen die onder andere liggen op de terreinen van

andere departementen. Er zal, onder meer door middel van financiële sancties, worden opgetreden tegen personen die zich via illegalen verrijken, zoals huisjesmelkers, koppelbazen en werkgevers. Het tegengaan van misbruik van illegalen is ook een aspect van de voorgenomen intensivering van de bestrijding van mensenhandel, gedwongen prostitutie en jeugdprostitutie.

Overzichtstabel met de belangrijkste beleidsmatige mutaties 2004 (incl. Hoofdlijnenakkoord)

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste budgettaire mutaties sinds de begroting 2003 (inclusief de Nota's van Wijziging en de 1e Suppletore Begroting). De in het Hoofdlijnenakkoord besloten beleidsintensiveringen en taakstellingen zijn eveneens in dit overzicht opgenomen. Elke mutatie wordt op hoofdlijnen toegelicht. Mutaties kleiner dan € 2 miljoen in 2007 worden in het algemeen niet separaat toegelicht.

bedragen x € 1 miljoen

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hoofdlijnenakkoord						
<i>Veiligheidsenveloppe Justitie*</i>		95,0	177,5	226,9	283,2	268,9
Waarvan verdeeld:						
● Capaciteitstekort strafsectoren (4.1)		12,4	12,4	12,4	12,4	12,4
● Ontwikkeling afdoeningprofiel (4.1)		7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
● Geïntegreerd Proces Systeem OM (3.3)		10,0	9,0	7,0		
● Intensiveringen in de strafrechtketen						
– OM (3.3)		7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
– ZM (4.1)		6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
– Rechtsbijstand (4.2)		3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
– Sanctietoepassing (5.1)		41,0	41,0	41,0	41,0	41,0
– Overig strafrechtketen		7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
<i>Jeugd/Preventie-enveloppe</i>		10,5	17,5	28,0	35,0	35,0
Waarvan verdeeld:						
● Preventie Huiselijk geweld (3.1)		1,0	2,0	2,0	3,0	3,0
● Autonome groei jeugdreclassering (3.4)		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
● Autonome groei maatregelen Jeugd Terecht (3.4)		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
● Gedragsgestoorde jongeren (3.4)		–	1,0	2,0	2,0	2,0
● Jeugdreclassering nazorg (3.4)		1,0	2,0	4,0	6,5	6,5
● Jeugdbescherming Deltaplan (3.4)		0,5	2,0	5,0	6,0	6,0
● Jeugdbescherming voogdij (3.4)		–	0,5	1,5	2,0	2,0
● Opvoedingsondersteuning (3.4)		1,0	2,5	5,0	7,0	7,0
● Maatschappelijke opvang/reclassering	(5,1)	1,5	2,0	3,0	3,0	3,0
● Internaatachtige voorzieningen (5.1/7.2)		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
<i>Taakstellingen Hoofdlijnenakkoord specifiek</i>						
● Differentiatie justitiële en penitentiaire aanpak en reclassering (5.1)	– 20,0	– 40,0	– 70,0	– 70,0	– 70,0	– 70,0
● Aanpak illegaliteit (5.2)		– 10,0	– 15,0	– 20,0	– 20,0	– 20,0
● Asiel/inburgering/immigratie (6.1/ 6.2/ 6.3/ 6.4)		– 58,0	– 74,9	– 94,1	– 111,5	– 111,5
● Beëindiging remigratieregeling (6.4/ 7.2)		– 12,4	– 13,0	– 15,0	– 15,0	– 15,0
<i>Taakstellingen Hoofdlijnenakkoord algemeen</i>						
● Efficiency/volumetaakstelling		– 5,2	– 10,3	– 15,9	– 26,2	– 26,2
● Vermindering inhuur externen	– 4,3	– 43,0	– 43,1	– 43,1	– 43,1	– 43,1
● Subsidietaakstelling		– 5,8	– 20,3	– 27,4	– 27,4	– 27,4
Specifieke additionele maatregelen						
● Beëindiging centrale financiering JIB's (3.1)				– 2,0	– 4,0	– 4,0
● Autonome groei Schadefonds Geweldsmisdrijven (3.2)		2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
● Gerechtskosten (3.3)		15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
● Intensivering opsporing OM (3.3)	7,0	12,1	18,5	24,6	35,6	44,2

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
● Ouderbijdrage jeugdbescherming en -sancties (3.4)		- 4,0	- 8,0	- 8,0	- 8,0	- 8,0
● Groei civiel- en bestuursrecht (4.1)		21,0	31,0	31,0	31,0	31,0
● Intensivering Veiligheidsprogramma ZM (4.1)	3,9	4,0	- 5,5	- 11,6	- 5,6	- 1,0
● Belastingrechtspraak in twee instanties (4.1)		12,0	15,1	11,6	11,5	8,5
● Intensivering Veiligheidsprogramma rechtsbijstand (4.2)	4,2	8,0	12,0	15,5	22,9	28,8
● Groei ambtshalve toevoegingen in strafzaken en in verzekeringstelling (4.2)		7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
● Groei inkomensafhankelijke toevoegingen rechtsbijstand (4.2)		11,8	11,8	11,8	11,8	11,8
● Besparing rechtsbijstand (4.2)			- 6,0	- 6,0	- 6,0	- 6,0
● Kosten medische zorg justitiabelen (5.1)	4,4	5,2	5,0	4,8	4,8	4,8
● CJIB detentieplaatsen (5.1)		- 8,0	- 15,0	- 15,0	- 15,0	- 15,0
● Versoebing vreemdelingenbewaring (6.3)			- 9,0	- 9,0	- 9,0	- 9,0
● Naturalisatietoets (6.1)		2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
● Taakstelling inburgering	(6,4)	- 9,0	- 7,1	- 1,5	- 11,5	- 8,5
● Shared service centre HRM (7.2)		4,0	12,0	16,0		
● Herstructurering bestuursdepartement (7.1)		- 0,5	- 3,0	- 3,2	- 3,2	- 3,2

- Achter elke maatregel is een verwijzing naar het beleidsartikel opgenomen voor een nadere toelichting.

- Negatieve reeks = lagere uitgaven/ hogere ontvangsten

* Veiligheidsenveloppe Justitiedeel, na aftrek van middelen die ter beschikking worden gesteld aan het ministerie van BZK en ten behoeve van de Commissie Van den Haak. De bedragen vanaf 2005 zijn indicatief van aard. Het nog niet verdeelde budget van de veiligheidsenveloppe zal conform het te ontwikkelen prognosemodel in de begroting 2005 verdeeld worden over de Justitieketen (aldaar zullen ook de additionele ambities zichtbaar worden gemaakt).

Toelichting op de belangrijkste beleidsmatige mutaties in 2004

Capaciteitsontwikkeling strafsectoren

Uit een analyse van het OM en de ZM blijkt dat de gerechten het aanbod van het OM structureel niet kunnen verwerken. Dit structurele capaciteitstekort is vastgesteld op minimaal 8 000 zaken. Om aan de doelstellingen van het Veiligheidsprogramma te kunnen voldoen wordt met ingang van 2004 structureel in de strafsectoren geïnvesteerd.

Ontwikkeling afdoeningsprofiel

Een analyse van de zaakontwikkeling binnen de strafsector van de afgelopen vijf jaar heeft aangetoond dat er een duidelijke ontwikkeling is waar te nemen ten aanzien van het toenemend percentage zaken van de totale instroom bij het OM dat door de ZM wordt afgedaan (verschuiving van afdoening van het OM naar de ZM). De verwachting is dat deze trend ook het komende jaar nog zal doorzetten.

Geïntegreerd Proces Systeem (GPS)

In 2000 is gestart met de ontwikkeling van het GPS bij het OM, als vervanging van het bedrijfsprocessensysteem «Compas». Doordat het OM en de ZM in dezelfde werkstroom zullen werken binnen één systeem, met gebruikmaking van elektronische dossiers, verbeteren veel taken rondom de dagelijkse behandeling van strafzaken op het operationele niveau in de organisatie. GPS moet leiden tot verkorting van doorlooptijden en verbetering van de productiviteit. In 2004 worden de middelen met name aangewend voor de implementatie, technische architectuur en de ontwikkeling van de informatiesystemen.

OM – intensivering strafrechtketen

Het betreft hier middelen die zullen worden ingezet om de ambities met betrekking tot de intensivering van de opsporing (40 000 extra zaken in 2006 bij het OM ten opzichte van het jaar 2002) en de intensivering van het toezicht in de openbare ruimte (180 000 boeten en transacties extra uit staandehoudingen ten opzichte van het jaar 2002) zoals geformuleerd in het Veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving» (TK, 28 684, nr.1), te kunnen uitvoeren.

ZM – intensivering strafrechtketen

Het betreft hier middelen die onder meer zullen worden ingezet om de ambities met betrekking tot de intensivering van het toezicht en de doorwerking daarvan voor de ZM (16 000 extra zaken in 2006 bij het ZM ten opzichte van het jaar 2002) zoals geformuleerd in het Veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving» (TK, 28 684, nr.1), te kunnen uitvoeren.

Rechtsbijstand – intensivering strafrechtketen

Het beroep op en daarmee de kosten van rechtsbijstand in strafzaken zijn een resultante van de afhandelingswijze en volumeontwikkeling bij de partners in de strafrechtketen. Dit houdt in dat de volumeontwikkeling in de rechtsbijstand afhankelijk is van de intensiveringen bij deze ketenpartners.

De bij Strategisch- en Hoofdlijnenakkoord aangekondigde intensiveringen leiden tot een volumestijging in de rechtsbijstand. Middels de verhoging van het budget kunnen de financiële verplichtingen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving, worden nagekomen.

Intensivering sanctietoepassing

Prognoses laten een verdere groei in de behoefte aan sanctiecapaciteit zien. Deze groei wordt mede veroorzaakt door voornemens uit het Veiligheidsprogramma. Voor 2004 e.v. zal € 41 miljoen beschikbaar zijn voor het verder uitbreiden van de sanctiecapaciteit. Deze capaciteit is met name bestemd voor veelplegers, kortgestraften en het terugdringen van het aantal tbs-passanten in het gevangeniswezen. Daarbij wordt zowel de intramurale als de extramurale capaciteit bezien.

Overig Strafrechtketen

Intensiveringen in de strafrechtketen leiden bij diverse ketenpartners tot gerelateerde kostenstijgingen. Om stagnering in de keten te voorkomen wordt ketengerelateerd geïnvesteerd op onder meer de terreinen van gerechtskosten, kindbescherming, Halt-afdoeningen, reclassering, incasso, forensisch onderzoek, tolkendiensten en slachtofferhulp.

Preventie Huiselijk geweld

Ter uitvoering van voorgenomen beleid, dat is opgenomen in de nota «Privé Geweld – Publieke Zaak» (TK, 28 345, nr.1) zullen in de komende jaren extra middelen worden ingezet ten behoeve van ondersteuning en stimulering van gemeenten bij het oppakken van de regierol en de uitvoering van overige maatregelen uit «Privé Geweld – Publieke Zaak» (bijvoorbeeld aanpak huiselijk geweld in allochtone kring).

Uitgangspunt is dat de gelden waar mogelijk worden ingezet voor het vergroten van de capaciteit waarbij zoveel mogelijk ruimte wordt gelaten aan lokale partijen voor de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd. Dit onder de voorwaarde van heldere outcome-doelstellingen en een

adequate verantwoordingsstructuur. De mogelijkheden van een brede doeluitkering in de sociale pijler zullen bij de nadere uitwerking nadrukkelijk betrokken worden.

Autonome groei Jeugdreclassering

Als gevolg van de intensiveringen in de (jeugd-)strafketen is het beroep op jeugdreclassering het afgelopen jaar sterker gestegen dan was voorzien. Teneinde het noodzakelijke evenwicht tussen vraag en aanbod te herstellen, zullen in 2004 en volgende jaren extra gelden worden ingezet voor het structureel vergroten van het aantal jeugdreclasserders.

Groei maatregelen Jeugd Terecht

Door toenemende verzoeken om passende maatregelen voor jongeren vanuit de ZM, het OM en Raad voor de Kinderbescherming is het noodzakelijk om het aanbod te laten aansluiten bij deze stijgende behoeften op dit terrein en tevens om te voorzien in de intensiveringen ten gevolge van het programma «Jeugd Terecht». Beoogd wordt uitbreiding van de omvang van het aantal maatregelen en een kwaliteits-toets op o.a. verschillende soorten trainingen op het terrein van vaardigheden en het bijbrengen van bepaalde kennis. Daartoe zal ook een kwaliteitszorgsysteem bij de Raad voor de Kinderbescherming worden ingericht zodat alleen die producten worden ingekocht die het meeste rendement opleveren in de zin dat ze daadwerkelijk bijdragen aan de resocialisatie van de jongere.

Gedragsgestoorde jongeren

Het is van belang dat er een effectieve en kwalitatief goede forensische rapportage ligt, met betrekking tot de gedragsgestoorde jongere over wie de rapportage is gevraagd. In dat kader komen er vijf centra in het land die gespecialiseerd zijn in de borging van specialistisch forensisch onderzoek naar jeugdigen. Deze worden organisatorisch ondergebracht bij de Forensisch Psychiatrische Dienst (FPD) van het ministerie van Justitie.

Jeugdreclassering nazorg

In het kader van de aanpak van het programma Jeugd Terecht is aangegeven dat de nazorg voor jongeren die met het strafrecht in aanraking zijn gekomen, van belang is om de resocialisatie in goede banen te leiden en om opnieuw afglijden te voorkomen. Dit betekent een toename van het beroep door deze jongeren op de jeugdreclassering. Daarnaast is uit het WODC-onderzoek van december 2002 gebleken dat de jeugdreclassering met de huidige werklast onvoldoende tijd beschikbaar heeft om intensief in te zetten op de zwaardere jeugddelinquenten, terwijl 20 tot 25% van de behandelde jongeren in deze categorie vallen. De intensivering zal worden ingezet om deze twee doelgroepen beter te bedienen. Zowel zal worden ingezet op het vergroten van de mogelijkheden tot nazorg als op het ontwikkelen van de meer intensieve benadering voor die jongeren voor wie dat noodzakelijk is.

Jeugdbescherming Deltaplan

In 2002 is het Deltaplan voor de gezinsvoogdij gestart, naar aanleiding van de verschillende rapporten en onderzoeken die hebben aangetoond dat het in het belang van het kind is om zowel kwantitatief als kwalitatief in deze werksoort extra te investeren. Op basis van de uitkomsten van de vier pilots, naar verwachting medio 2004, zal besluitvorming plaatsvinden over de wijze waarop de kwaliteit van de uitvoering duurzaam kan worden verbeterd.

Jeugdbescherming Voogdij

Medio 2003 heeft de inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming een rapportage uitgebracht over de wijze waarop de uitvoering van de voogdij in Nederland gestalte krijgt. Duidelijk is dat op basis van de uitkomsten van dit onderzoek het noodzakelijk is dat maatregelen worden getroffen ter verhoging van de kwaliteit van het product «voogdij». Daartoe zal een plan van aanpak worden opgesteld en in uitvoering genomen.

Opvoedingsondersteuning

Doel van de opvoedingsondersteuning is te voorkomen dat jonge kinderen afglijden naar het criminele milieu.

Dit wordt bewerkstelligd door op een voor hen en hun ouders aansprekende manier een aanbod tot ondersteuning te doen in de vorm van een intensieve «drang-maatregel» of door middel van intensievere begeleiding in een niet vrijwillige setting (Ondertoezichtstelling).

De doelgroepen zijn:

- Gezinnen die in aanraking komen met de politie vanwege een strafbaar feit van hun kind en;
- Gezinnen die (nog) niet om deze reden met de politie in aanraking zijn gekomen, maar veelal wel in beeld zijn bij de politie (meldingen (huiselijk) geweld, overlastgevende jeugd, etc.) of bijvoorbeeld via buurtnetwerken en zorgsystemen rond onderwijs.

Daartoe zal in 2004 een programma in uitvoering worden genomen gericht op training en deskundigheidsbevordering van gezinsvoogden. Vanaf 2005 wordt voorzien in een effectonderzoek, materiaalontwikkeling en een geleidelijke capaciteitsuitbreiding bij de Bureau's Jeugdzorg.

Maatschappelijke omvang

Een belangrijke deel van de instroom in de maatschappelijke opvang bestaat uit ex-gedetineerden. Door extra reclasseringsinzet kan de toeleiding naar adequate huisvesting worden verbeterd. Daarmee wordt niet alleen de druk op de capaciteit van de maatschappelijke opvang verminderd, maar wordt ook de kans op recidive van stelselmatig daders verminderd. Dak- en thuisloosheid is namelijk een belangrijke criminogene factor.

Internaatachtige voorzieningen

Mede in het kader van de uitvoering van het actieprogramma «Jeugd Terecht», als onderdeel van het Veiligheidsprogramma, zal de capaciteit van de internaatachtige voorzieningen (waaronder «Glen Mills») verder worden uitgebreid.

Differentiatie justitiële en penitentiaire aanpak en reclassering

In lijn met het Hoofdlijnenakkoord zal de reclassering zich in de komende jaren gaan concentreren op de kansrijke groepen. Onder kansrijke groepen wordt in dit verband verstaan: die justitiabelen waarbij de kans het grootst is, dat de geboden programma's en begeleiding een significant effect hebben op succesvolle maatschappelijke integratie en vermindering van de kans op recidive. Door deze concentratie op een kansrijke groep is het mogelijk het budget neerwaarts bij te stellen.

De in het Hoofdlijnenakkoord opgenomen taakstelling bij de justitiële inrichtingen wordt gerealiseerd door middel van het versoberen van de programma's en de huisvesting. De Kamer zal voor de behandeling van de begroting van het ministerie van Justitie over de nadere invulling van deze taakstelling worden geïnformeerd.

Aanpak illegaliteit

De bestrijding van illegaal verblijf zal allereerst plaatsvinden langs de weg van het vreemdelingentoezicht en het uitzettingsbeleid. Daarnaast zullen diegenen worden aangepakt die illegaal verblijf van vreemdelingen in ons land faciliteren en zich langs die weg verrijken. Te denken valt aan huisjesmelkers, koppelbazen en werkgevers van illegalen, maar ook aan personen of organisaties die zich bezighouden met mensenhandel en mensensmokkel. Zowel bestuurlijke als strafrechtelijke maatregelen komen daarbij in beeld.

Asiel/inburgering/immigratie

In het Hoofdlijnenakkoord is voor asiel, migratie en integratie een taakstelling opgenomen. Deze taakstelling is voor 2004 ingevuld met de volgende maatregelen:

Toelating

Het voornemen is de aanvragen tot een Machtiging voor een Voorlopig Verblijf (mvv) sneller af te doen. Hierbij ligt het niet voor de hand om de controles voor de mvv-aanvraag te verminderen. Verkorting van de totale proceduretijd wordt mogelijk gevonden in het afschaffen van de reguliere bezwaarprocedure. Dit zal in onderling overleg met het ministerie van Buitenlandse Zaken worden gezien. Daarnaast kan een vereenvoudiging van de vvr-procedure (vergunning voor verblijf regulier) voor EU-onderdanen een bijdrage leveren aan kortere doorlooptijden en een ombuiging van het hiertoe bestemde budget. Ook de mogelijkheden van verhogingen van leges zullen worden ingezet.

Opvang

Allereerst wordt zolang de krimp bij het COA voortduurt gebruik gemaakt van de reguliere overcapaciteit om de TNV functie (tijdelijke noodvoorziening) in te vullen. Hierdoor kan de specifieke TNV capaciteit opgeheven worden. Ten tweede worden extra effecten verwacht van de nieuw te vormen terugkeerorganisatie. Op basis hiervan is de bezetting van het COA neerwaarts bijgesteld. Ten derde wordt de beveiliging van de COA locaties anders ingericht waardoor de kosten dalen. Ten vierde wordt de uitplaatsing van statushouders uit de opvang versneld zodat de achterstand wordt ingelopen. In samenspraak met betrokken partijen zal bij vertraging in de uitplaatsing worden bekeken hoe een en ander zal worden bekostigd.

Inburgering

Als gevolg van de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 wordt een lagere instroom van nieuwkomers verwacht. De taakstelling voor inburgering zal daarom ten laste komen van het budget voor nieuwkomers. Het budget voor nieuwkomers wordt in 2004 verlaagd met € 28 miljoen en wordt als uitgangspunt genomen voor de verdeling over de gemeenten.

Beëindiging remigratieregeling

De Remigratiewet wordt in 2004 ingetrokken. Er zullen geen nieuwe uitkeringen meer worden verstrekt. De bestaande gevallen moeten blijvend worden uitgekeerd. Bij intrekking van de wet zal er daarnaast mogelijk een overgangsrecht moeten komen ten aanzien van de reeds toegekende uitkeringen

Efficiency/volumetaakstelling collectieve sector & subsidie-taakstelling

Het ministerie van Justitie draagt naar aanleiding van het Hoofdlijnenakkoord bij aan het Kabinetsstreven om te ontbureaucratiseren, door het aantal ambtenaren terug te brengen, waarbij het primaire proces zoveel mogelijk wordt ontzien.

Tevens geeft het Hoofdlijnenakkoord aanleiding om de subsidierelaties die Justitie heeft te bezien. In dit kader zijn de subsidies die in mindere mate bijdragen aan de kerntaken van Justitie gekort. Daarnaast heeft er een beoordeling plaatsgevonden op de mogelijkheden van cofinanciering, en de aanwezigheid van doelmatigheidsprikkels.

Vermindering inhuur externen

Het Kabinet heeft een aanzienlijke groei van de inhuur van derden geconstateerd de afgelopen jaren. Reeds in het Strategisch Akkoord is aangevangen met besparingen op deze uitgavenpost. Het Hoofdlijnenakkoord geeft eveneens aanleiding om de uitgaven gemoeid met de inhuur van derden te verlagen. De maatregel zal vanaf 2004 € 43 miljoen op jaarbasis opleveren.

Beëindiging centrale financiering JIB's

De centrale financiering van arrangementen «Justitie in de buurt» zal geleidelijk aan worden beëindigd, rekening houdend met bestaande afspraken. Dat betekent dat op lokale partners een sterker beroep gedaan zal worden om af te wegen of zij oprichting c.q. voortzetting van Jib-initiatieven mede mogelijk willen maken.

Autonome groei Schadefonds Geweldsmisdrijven

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) wordt geconfronteerd met een gestaag groeiend aantal zaken, naar schatting een jaarlijkse toename met 1 000 zaken. Om deze naar behoren te kunnen afwickelen is het structureel budget met ingang van 2004 verhoogd met een bedrag van € 2,5 miljoen. Hiervoor wordt € 0,5 miljoen ingezet voor het Bureau SGM en € 2 miljoen voor de schadeloosstellingen. Met de intensivering wordt tegemoet gekomen aan de wens van de Tweede Kamer om het bereik van het SGM te vergroten.

Gerechtskosten

Gerechtskosten zijn kosten die in het kader van de strafvordering worden gemaakt ten behoeve van de opsporing en vervolging van verdachten in de gerechtelijke fase. Het meerjarig budgettair kader van de gerechtskosten is vanaf 2004 verhoogd met structureel € 15,0 miljoen per jaar. Deze verhoging is bedoeld ter compensatie van de in de afgelopen jaren sterk gestegen kosten. De druk op het budget manifesteert zich met name bij de af luister- en aftapkosten en de daarmee samenhangende kosten van tolken en vertalers.

Ouderbijdrage jeugdbescherming en -sancties

De intentie is om ouders een vergoeding te vragen voor de maatregel die hun kind krijgt opgelegd. Met de bijdrage wordt beoogd een verband te leggen tussen de overtreding van het kind en de verantwoordelijkheid van de ouders. De geraamde opbrengst is € 4 miljoen in 2004.

Groei Civiel en Bestuursrecht

In de sectoren civiel en bestuur bij de gerechten wordt een verdere (autonome) toename van de instroom verwacht. De groei is bepaald op basis van een analyse van de afgelopen vijf jaar. Mede gezien de

verwachte economische ontwikkeling de komende jaren, die – naar de ervaring leert – van aanzienlijke invloed zal zijn op de toestroom bij de rechterlijke macht en de verwachte demografische ontwikkelingen, wordt voorzien dat deze groei zich de komende jaren zal doorzetten.

Intensivering Veiligheidsprogramma ZM

Het betreft de toedeling van de binnen Justitie, nog onverdeelde post uit het Strategisch Akkoord voor de opvang van de keteneffecten als gevolg van de uitvoering van het «Veiligheidsprogramma». De opgenomen reeks is een saldo van aanvullende middelen en te realiseren besparingen. Bij deze toedeling is uitgegaan van de oorspronkelijke budgettaire kaders, de aanvullende middelen uit het Hoofdpijnenakkoord staan hier derhalve los van.

Intensivering Veiligheidsprogramma Rechtsbijstand

Door intensivering van de opsporing en toezicht in de openbare ruimten, zoals vastgelegd in het Veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving» zal het beroep op de rechtsbijstand toenemen. Met de beschikbaar gestelde middelen worden de Raden voor Rechtsbijstand in staat gesteld de toenemende instroom op te vangen.

Belastingrechtspraak in twee instanties

Per 1 januari 2005 wordt het mogelijk gemaakt in hoger beroep te gaan in belastingzaken. Hiermee wordt de rechtsbescherming van burgers verhoogd en het huidige Nederlandse stelsel van belastingrechtspraak in overeenstemming gebracht met het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. De hiervoor benodigde middelen zijn aan de begroting van Justitie toegevoegd.

Groei ambtshalve toevoegingen in strafzaken en in verzekeringstelling

Het beroep op en daarmee de kosten van rechtsbijstand in strafzaken zijn een resultante van de afhandelingswijze en -volumeontwikkeling bij de partners in de strafrechtketen. Dit houdt in dat de volumeontwikkeling in de rechtsbijstand afhankelijk is van de intensiveringen bij deze ketenpartners. De in voorgaande jaren reeds ingezette intensiveringen hebben geleid tot een volumestijging in de rechtsbijstand. Door verhoging van het budget kunnen de financiële verplichtingen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving, worden nagekomen.

Groei inkomensafhankelijke toevoegingen rechtsbijstand

Met name binnen de sectoren arbeid en sociale zekerheid, kortom die terreinen die sterk afhankelijk zijn van de conjuncturele omstandigheden, neemt het aantal geschillen in de maatschappij, en derhalve het aantal toevoegingen, gestaag toe. Dit is een gevolg van de verslechterde economische omstandigheden. Door de verhoging van het budget kunnen de financiële verplichtingen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving, worden nagekomen.

Besparing rechtsbijstand

Sinds december 2002 liggen er voorstellen bij de Tweede Kamer tot aanpassingen in het stelsel van de gefinancierde rechtsbijstand. Afhankelijk van de uitkomsten van het overleg met de Tweede Kamer over deze voorstellen, zal hieraan concrete invulling kunnen worden gegeven.

Hierna zal tevens worden bezien welke aanpassing(en) nodig zijn om aan de taakstelling van € 6 miljoen op de rechtsbijstand vanaf 2005 invulling te kunnen geven.

Kosten medische zorg justitiabelen

De ontwikkeling van de ziektekosten voor justitiabelen volgt het algemene beeld van stijgende ziektekosten. Voor 2004 en verdere jaren wordt rekening gehouden met een kostenstijging van circa 15% ten opzichte van de kosten 2002. Het budget wordt in lijn hiermee in 2004 verhoogd met € 5,2 miljoen.

CJIB-detentieplaatsen

Bij de CJIB-detentieplaatsen gaat het om bij de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis voor niet betaalde boetes c.q. gijzelingen in Mulder-zaken vanaf 2004 plaatsen met een versoerd regime binnen de bestaande capaciteit te realiseren. In de huidige situatie is het zo dat wanbetalende overtreeders opgesloten worden binnen de reguliere capaciteit. Met de invoering van de CJIB-detentieplaatsen zal deze categorie gedetineerden voor hun relatief korte straf in versoerde opvang worden ingesloten. Dit vermindert de druk op de overige relatief kostbare capaciteit en levert een besparing op.

Versoering vreemdelingenbewaring

De maatregel heeft betrekking op een versoering van de opvang van illegalen, te realiseren vanaf 2005. De maatregel zal bij de justitiële inrichtingen worden gerealiseerd door middel van het versoeren van de programma's en de huisvesting.

Naturalisatietoets

Dit betreft de invoering van de naturalisatietoets per 1 april 2003. Hierbij wordt met name de kennis van de Nederlandse taal en maatschappij getoetst. De kosten van de uitvoering van de toets worden gedeeltelijk verhaald op de aanvrager. Er wordt geraamd dat er 24 000 toetsen per jaar zullen worden afgenomen tegen een gemiddelde prijs van ongeveer € 230,- per toets.

Shared service centre HRM

Rijksbreed is in het kader van de kwaliteits- en efficiencyverbetering van de rijksdienst de vorming van één agentschap (Shared service center HRM) voor personeelsregistratie en salarisadministratie in voorbereiding. Voorzien wordt dat dit programma consequenties zal hebben voor het personeel in de P&O kolom. Efficiency- en kwaliteitsverbeteringen worden gerealiseerd door het stroomlijnen van de werkprocessen, het digitaliseren van de personeelsdossiers, het gereedmaken van de ICT voorzieningen voor de invoering van het concept van Medewerker Zelfservice en het introduceren van dit concept binnen de Justitieorganisatie.

Herstructurering bestuursdepartement

De taken op het gebied van bedrijfsvoering en de daarbij behorende ondersteuning binnen het bestuursdepartement worden op een efficiëntere manier georganiseerd door een herschikking van werkzaamheden. Daarnaast wordt in een bredere verband onderzocht of en waar er overlap zit in taken van het bestuursdepartement en de hoofdkantoren van de justitiesectoren en op welke wijze deze overlap kan worden weggenomen.

HOOFDSTUK 3. BELEIDSARTIKELN

1 – STRATEGIE

Beleidsartikel 1.1 Strategie

Justitie staat voor een rechtvaardige en veilige samenleving. Omdat de wereld waarbinnen Justitie dat doet dynamisch is, moet zij voortdurend nagaan op welke wijze zij haar bijdrage het best kan leveren. Daarom moet Justitie de wereld waarin zij opereert kennen en analyseren en de ontwikkelingen die voor haar van bijzonder belang zijn tijdig signaleren en daarop anticiperen.

Beleidsdoelstelling 1.1

Bieden van een toekomstgericht kader voor en een op wetenschappelijke kennis gebaseerde onderbouwing van een rationeel justitiebeleid.

De minister van Justitie en de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie dragen verantwoordelijkheid op terreinen waarvoor geldt dat er uiteenlopende opvattingen bestaan over de te bereiken doelen. Is Justitie er vooral voor een harde aanpak van de criminaliteit of vooral voor de rechtsbescherming? Is daar een tegenstelling tussen? Hoe zal de multiculturele samenleving er over 10 of 20 jaar uitzien? Nog uiteenlopende opvattingen bestaan er over de wijze waarop de doelen bereikt moeten worden en de middelen die daartoe ingezet mogen worden. Wordt de veiligheid (in specifieke gevallen) het meest bevorderd door preventie of door repressie? Zijn zware straffen effectiever dan programma's gericht op het verminderen van recidive? Moet integratie afgedwongen worden, of gefaciliteerd?

Van het ministerie van Justitie mag verwacht worden dat het beleid ontwikkelt dat rationeel is, dat wil zeggen haalbare doelen specificeert en middelen en instrumenten inzet die tot efficiënte realisatie daarvan leiden. Vooral met het oog hierop is wetenschappelijke kennis onontbeerlijk. De besluitvorming over doelen en middelen vindt uiteraard plaats in overleg met het parlement, maar is niet slechts een politieke: juist rond het recht spelen zowel technische, filosofische en juridische argumenten een rol als ook bij leken bestaande gevoelens omtrent recht, veiligheid en de inrichting van de samenleving. Daarom is het met het oog op de democratische legitimatie van het tot stand komen van Justitiebeleid en de uitvoering daarvan, maar ook ter bevordering van de professionele kwaliteit ervan, van groot belang dat Justitie helder en transparant is over haar mogelijkheden en onmogelijkheden en haar kennis van en visie op de samenleving en wat zich daarin ontwikkelt. En dat is temeer van belang omdat Justitie om de democratisch vastgestelde doelen te bereiken intern afstemming en samenwerking tot stand moet brengen tussen organisaties en instituties met – deels – een eigen verantwoordelijkheid en daarbij behorende onafhankelijkheid, en tevens moet samenwerken met vele partners, binnen en buiten de overheid.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 1.1							
uitgaven	12 555	12 248	11 350	11 372	11 290	11 194	11 194
ontvangsten	532	91	91	91	91	91	91
verplichtingen	16 027	11 567	10 668	10 691	10 609	10 513	11 194

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 1.1					
Totaal geraamde kasuitgaven	11 350	11 372	11 290	11 194	11 194
waarvan:					
– personeel en materieel	11 350	11 372	11 290	11 194	11 194
– beleid	0	0	0	0	0
waarvan:					
a. juridisch verplicht	0	0	0	0	0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0	0	0	0	0
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven beleid	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Operationele doelstelling 1.1.1

Het tot stand brengen, toepassen en publiek maken van geldige (omgevings)kennis en een daarop gebaseerde strategie.

De strategieontwikkeling en het wetenschappelijk onderzoek door of in opdracht van het ministerie van Justitie richt zich op een aantal doelgroepen. Allereerst uiteraard het parlement, dat optimaal in staat moet zijn beleidsvoornemens en uitvoering te beoordelen, mede op grond van de kennis en inzichten die er aan ten grondslag hebben gelegen. Vervolgens binnen het ministerie zelf: degenen die beleid ontwikkelen of uitvoeren en degenen die daarover beslissingen nemen, tot en met de politieke leiding van het departement. En in het verlengde daarvan natuurlijk de samenleving als geheel, met als bijzondere sectoren de wetenschappelijke wereld en de media. En parallel aan de interne doelgroep is er uiteraard ook die van de externe partners van Justitie.

De strategische agenda en het programma van strategische verkenningen

Strategieontwikkeling bij Justitie is primair gericht op het tijdig signaleren, vertalen en agenderen van voor Justitie relevante langetermijntoewijdingen, achterliggende vragen en nieuwe inzichten. Het ministerie van Justitie werkt sinds 2001 met een strategische agenda. Dit is een politiek goedgekeurde lijst van thema's die naar verwachting in de toekomst cruciale vragen voor Justitie oproepen. De agenda bevat niet zozeer onderwerpen waarop het beleid al is uitgekristalliseerd, maar juist onderwerpen waarvan op dit ogenblik slechts kan worden vastgesteld dat

zich ontwikkelingen voordoen die voor Justitie belangrijke consequenties zullen hebben. Die onderwerpen worden verder verkend teneinde zo scherp mogelijk de betekenis voor Justitie in kaart te brengen en de informatie op tafel te krijgen die nodig is om zonnodig beleid te ontwikkelen.

Op de in 2001 voor het eerst vastgestelde strategische Justitieagenda zijn drie thema's opgenomen, elk met een nadere op de verantwoordelijkheid van Justitie toegespitste opdracht tot uitwerking:

- De afnemende acceptatie van individuele risico's;
- Het tanend gezag van de overheid;
- De voortgaande internationale rechtsontwikkeling.

Gekoppeld aan de verkenning «Justitie over morgen» is feitelijk al met de uitwerking van deze drie thema's begonnen. Dit werk gaat in 2004 door. In 2004 zullen tevens de eerste ervaringen worden geëvalueerd. Dit geschiedt mede tegen de achtergrond van het opstarten van een rijksbrede strategische agenda.

Er wordt aan meer strategische thema's gewerkt dan die op de strategische agenda zijn geplaatst. Het totale programma aan strategische verkenningen omvat naast de genoemde ook de thema's:

- Nieuwe ontwikkelingen, vragen en inzichten op het terrein van de bestrijding van criminaliteit;
- Voortschrijdende technologie en beleid en wetgeving van Justitie;
- De toekomst van de rechtsstaat;
- Nieuwe inzichten ten behoeve van betere sturing van het justitieveld.

In 2004 zullen de reeds lopende verkenningstrajecten betreffende de betekenis van respectievelijk de toekomstige kennissamenleving en de ontwikkeling van de biotechnologie voor beleid en wetgeving van Justitie worden voortgezet. Hetzelfde geldt voor een verkenningstraject gericht op identiteitsvraagstukken in de informatiemaatschappij, met name in samenhang met toenemende geautomatiseerde ketencommunicatie. Strategieontwikkeling is een in eerste instantie intern gerichte activiteit. De weerslag ervan zal daarom maar in beperkte mate expliciet terug te vinden zijn in specifieke publicaties, en vaak impliciet verwerkt worden in beleidsuitingen van het departement.

Geldige omgevingskennis

Geldige omgevingskennis wordt verworven door bestaande kennis en informatie te verzamelen en/of door het (laten) verrichten van wetenschappelijk onderzoek. De aard van de kennisbehoefte wordt enerzijds bepaald door de politieke en beleidsmatige prioriteiten van Justitie. Daarmee zal het onderzoek zich richten op de volgende terreinen: wetgeving, rechtspleging en rechtstoegang, rechtshandhaving, sanctietoepassing en preventie, asiel, migratie en integratie. Zie voor concrete onderzoeken de betreffende beleidsartikelen. Anderzijds wordt het onderzoek gestuurd door ontwikkelingen in de wetenschap zelf, de noodzaak tot instrumentontwikkeling en strategische overwegingen. Hierbij is onder meer te denken aan prognoses van sanctiecapaciteit of van instroom van zaken bij rechtbanken, monitoren (bijv. recidive), programma-evaluaties en overzichten van de ontwikkeling van verschillende vormen van criminaliteit en de bestrijding ervan. In het licht van het voorgaande zullen de onderzoeksactiviteiten in 2004 divers zijn, variërend van het (laten) verrichten van nieuw onderzoek of het uitvoeren van een meta-evaluatie tot het toetsen van de effecten van beleid op recidive of een screening van bestaande statistische of documentaire informatie.

Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) zal in 2004 de volgende speerpunten binnen de vier (eigen) onderzoeksafdelingen verder ontwikkelen:

- Zware en georganiseerde criminaliteit;
- Effectiviteit van strafrechtelijke interventies;
- Kwaliteit en effectiviteit vreemdelingen- en integratiebeleid;
- Civiele Rechtspleging.

Een essentiële activiteit voor het bereiken van de doelstelling is voorts actieve verspreiding van kennis. In dat kader zullen in 2004 de beleidsadvisering en de kennisverspreiding door het WODC en de contacten van het departement met de wetenschappelijke wereld worden geïntensiveerd: actieve verspreiding van rapporten en andere kennisproducten, het organiseren van congressen, workshops etc. en het participeren in door anderen georganiseerde bijeenkomsten, het uitgeven van tijdschriften en de ontwikkeling van websites.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004
Streefcijfer waardering in het jaarlijkse stakeholdersonderzoek voor de bruikbaarheid en het gebruik van de strategische producten (schaal 1 t/m 10)	7,2	n.n.b.	7,5

Volumegegevens

	2002	2003	2004
Strategische documenten	13	13	14
Verspreiding van resultaten van wetenschappelijk onderzoek	68	64	65
Antwoorden op interne en externe informatievragen			
● geregistreerd bij infodesk	800	1 500	1 500
● aantal bezoeken (hits) op WODC-websites	130 000	150 000	150 000

Toelichting

Het ministerie van Justitie meet jaarlijks in een stakeholdersonderzoek de tevredenheid van interne en externe partners met verschillende aspecten van het functioneren van organisatieonderdelen. Wat betreft de producten Strategie en Onderzoek was de waardering in 2002 (de laatst bekende meting) 7,2 op een schaal van 1 (laagste) tot 10 (hoogste).

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister is direct verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 1.1.1							
uitgaven	12 555	12 248	11 350	11 372	11 290	11 194	11 194
programma-uitgaven	0	681	681	681	681	681	681
waarvan:							
- subsidies	0	681	681	681	681	681	681
apparaatsuitgaven	12 555	11 567	10 669	10 691	10 609	10 513	10 513
ontvangsten	532	91	91	91	91	91	91
verplichtingen	16 027	11 567	10 668	10 691	10 609	10 513	11 194

VBTB-paragraaf

Justitie zal in 2004 voorbereidingen treffen voor een eens in de vier jaar uit te voeren audit van het strategisch gehalte van het justitiebeleid. De eerste meting zal dan in 2005 kunnen plaatsvinden. De waardering van dit strategisch gehalte zal als prestatiegegeven opgevoerd worden.

2 – REGELGEVING

Beleidsartikel 2.1 Wetgeving

Een samenleving kan niet functioneren zonder juridische ordening. Wet- en regelgeving vormen daarbij de kern van de rechtsorde. Een rechtsorde is niet zo maar een verzameling regels maar een inhoudelijk in rechtsbeginselen gefundeerd, systematisch en samenhangend geheel. Rechtsbeginselen vormen de juridische weerslag van door de samenleving gedeelde waarden.

Beleidsdoelstelling 2.1

Het in stand houden van een goed functionerend rechtssysteem.

De rechtsorde is niet statisch. Om concreet en effectief tot gelding te komen, moeten rechtsbeginselen worden vertaald in wetgeving. Waarden en beginselen evolueren; de maatschappelijke omstandigheden waaronder zij tot gelding moeten worden gebracht veranderen in een hoog tempo. In de samenleving bestaat voortdurend behoefte aan nieuwe wetgeving, aanpassing van wetgeving en regelgeving dan wel beleid dat een bijdrage levert aan het bereiken van beleidsdoelstellingen van de minister van Justitie.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 2.1							
uitgaven	8 113	8 113	7 972	7 944	7 879	7 758	7 758
ontvangsten	456	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	7 117	8 113	7 972	7 944	7 879	7 758	7 758

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

		2004		2005		2006		2007		2008
Beleidsdoelstelling 2.1										
Totaal geraamde kasuitgaven		7 972		7 944		7 879		7 758		7 758
waarvan:										
– personeel en materieel		6 638		6 669		6 826		6 771		6 771
– beleid		1 334		1 275		1 053		987		987
waarvan:										
a. juridisch verplicht	18,1%	241	18,5%	236	18,5%	195	15,4%	152	15,4%	152
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	70,7%	943	74,1%	945	67,8%	714	71,2%	703	71,2%	703
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	11,2%	150	7,4%	94	13,7%	144	13,4%	132	13,4%	132
Totaal uitgaven beleid	100,0%	1 334	100,0%	1 275	100,0%	1 053	100,0%	987	100,0%	987

Operationele doelstelling 2.1.1

Het tot stand brengen van regelgeving ter uitvoering van de grondwettelijke opdracht het burgerlijk recht, het strafrecht en het burgerlijk- en strafprocesrecht in algemene wetboeken en algemene regels van bestuursrecht bij wet vast te leggen en het tot stand brengen van regelgeving ter realisering van de beleidsdoelen van Justitie.

Het beleid inzake de totstandkoming van Justitiewetgeving ligt vast in het door de politieke leiding vastgestelde wetgevingsprogramma. Regelmatig wordt bezien of de prioriteit die aan de in het programma opgenomen wetsvoorstellen is toegekend moet worden gehandhaafd of aangepast. Voorts wordt de voortgang van alle wetgevingsprojecten bewaakt.

Eén van de grondwettelijk opgedragen taken waarvoor de minister van Justitie de verantwoordelijkheid draagt is het codificeren van het burgerlijk (proces)recht, het straf(proces)recht in algemene wetboeken en het codificeren van het bestuurs(proces)recht. Het tot stand brengen en actueel houden van deze codificaties is een centrale doelstelling van Justitie.

Regelgeving dient in veel gevallen de realisatie van Justitiedoelen, welke deels zijn terug te vinden in de andere beleidsartikelen. De totstandbrenging van deze wetgeving wordt hier als operationele doelstelling genoemd. De beoordeling van beleidsmatig wenselijke wetswijzigingen moet plaatsvinden tegen de achtergrond van het instandhouden van de consistentie van het rechtssysteem.

Een substantieel deel van de Justitieregelgeving is niet gekoppeld aan één van de andere beleidsdoelstellingen. Het is, als het al zinvol zou zijn, niet doenlijk voor al deze regelgeving een overkoepelende operationele doelstelling te formuleren. Daarvoor lopen doel en aard van deze rechtsgebieden en de daarop betrekking hebbende wetsvoorstellen te veel uiteen. Wel is het mogelijk om per rechtsgebied een doelstelling (die thans actueel is) te verwoorden. Het is ook wenselijk dat te doen, om een kader te bieden waarin de aangekondigde voornemens tot regelgeving kunnen worden beoordeeld. Per rechtsgebied is aangegeven wat het in ontwikkeling zijnde beleid is en welke doelen gesteld zijn voor 2004. In de verantwoording 2004 zal per rechtsgebied de stand van zaken worden weergegeven. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen departementale prestaties en voorstellen die ter parlementaire behandeling voorliggen.

Het zwaartepunt van de wetgevingsactiviteiten voor 2004 hangt samen met de afspraken, die zijn vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord. Daarnaast zal wetgeving tot stand moeten komen op terreinen die als beleidsprioriteit zijn aangemerkt alsook wetgeving die direct voortvloeit uit internationale verplichtingen. Deze wetgevingsactiviteiten hebben grofweg betrekking op de terreinen veiligheid, criminaliteitsbestrijding, immigratie en integratie, rechtspleging, rechtsbijstand en bestuursrecht. Het gaat om de volgende wetsvoorstellen (en amvb's), die in voorbereiding zullen worden genomen, reeds bij één van beide Kamers aanhangig zijn en in 2004 in werking zullen treden, dan wel bij de Tweede Kamer zullen worden ingediend.

Privaatrecht

Algemeen

De werkzaamheden op het gebied van de privaatrechtelijke wetgeving kunnen worden onderscheiden in:

- (Her)codificatie gericht op toegankelijkheid van de wet en praktische hanteerbaarheid, zoals de wetsvoorstellen voor het nieuwe verzekeringsrecht en voor een nieuw boek 10 (internationaal privaatrecht) van het Burgerlijk Wetboek;
- Aanpassing aan veranderde omstandigheden en opvattingen, zoals bijvoorbeeld de familierechtelijke en ondernemingsrechtelijke wetgeving;
- Bijdrage aan de internationale rechtsorde en de uitvoering van internationale verplichtingen.

Op het terrein van het privaatrecht zal in 2004 de aandacht bij voorrang gericht zijn op de tijdige uitvoering van Europese richtlijnen en verordeningen en de vervulling van taken in het kader van het EU-voorzitterschap. In voorbereiding zijn verschillende voorstellen voor nieuwe rechtsvormen die recht doen aan de verscheidenheid van ondernemingsactiviteiten. Meer flexibiliteit moet ook leiden tot lastenverlichting voor het bedrijfsleven. Ook het insolventierecht zal, mede op basis van de diverse adviezen van de nieuwe commissie insolventierecht die tot medio 2007 uitgebracht worden, herijkt moeten worden.

Burgerlijk procesrecht

Gestreefd wordt naar een overzichtelijk en efficiënt burgerlijk procesrecht dat beantwoordt aan internationale eisen. In mei 2003 heeft de commissie van deskundigen die tot taak had bouwstenen aan te dragen voor een fundamentele herbezinning van het burgerlijk procesrecht haar interim-rapport «Een nieuwe balans» uitgebracht. Dit rapport zal de basis vormen voor een zorgvuldige gedachtewisseling met alle betrokken partijen (rechterlijke macht, advocatuur en vertegenwoordigers van rechtzoekenden) voor nieuwe wetgevingsinitiatieven. Inmiddels moeten reeds lopende wetgevingsprojecten voortgang vinden:

- Inwerkingtreding uitvoeringswet EU-bewijsverordening;
- Inwerkingtreding uitvoeringswet EU-Faillissementverordening;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel herroeping civiele zaken na uitspraak Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM);
- Inwerkingtreding aanpassing onderdelen burgerlijk procesrecht.

Aansprakelijkheidsrecht en verzekeringsrecht

In het kader van de herijking van het aansprakelijkheidsrecht wordt onderzocht of er goedkopere alternatieven zijn voor de huidige procedures en mechanismen om schade te verhalen. In 2004 zal de Commissie Tegemoetkoming bij rampen en calamiteiten advies uitbrengen: de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie kan dan ter hand worden genomen. Onderzocht wordt tevens of de vrees voor aansprakelijkheid negatieve effecten heeft op de handhaving van voorschriften. Op de agenda staan voorts:

- Inwerkingtreding nieuwe regeling verzekeringsovereenkomst (titel 7.17 BW);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel affectieschade;
- Parlementaire behandeling collectieve afwikkeling grote schades.

Aanpassing van de wet aan technologische ontwikkelingen

Technologische ontwikkelingen dwingen tot aanpassing in de wet. Van belang is dat de wet niet in de weg staat aan het gebruik van nieuwe

communicatiemiddelen. Het wetgevingsprogramma op dit terrein is sterk internationaal geïnspireerd. In 2004 is voorzien:

- Inwerkingtreding wetsvoorstel elektronische handel;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel auteursrecht in de informatiemaatschappij;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel aanpassing aan de WIPO-verdragen auteursrecht in de informatiemaatschappij;
- Parlementaire behandeling elektronisch rechtsverkeer in het vennootschapsrecht.

Vennootschapsrecht

Het kabinet streeft naar verbetering van het ondernemingsklimaat, vergroten van de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland en herstel van het vertrouwen in Nederlandse ondernemingen en ondernemingsbesturen.

Juist in moeilijke economische tijden moet Nederland zich profileren als vestigings- en ondernemingsland waarin grote en kleine ondernemingen goed en transparant bestuurd worden, er vertrouwen bestaat in de kracht en betrouwbaarheid van de financiële markt, het fiscale klimaat gunstig is en geprofiteerd kan worden van een goed aanbod van hooggekwalificeerde werknemers.

Het vertrouwen in de hier gevestigde ondernemingen is van groot maatschappelijk belang. Vertrouwen vereist onder meer een evenwichtige bevoegdheids- en verantwoordingsstructuur, betrouwbare financiële informatie en een effectief toezicht op die informatie. Boekhoudschandalen, beroering rond financiële beloningen en vertrekpremies en mislukte fusies laten zien dat de verantwoording van en controle op degenen die het beleid bepalen verbetering behoeft. Met erkenning en nadruk op de keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid van ondernemingen moet de overheid ondersteunend zijn aan het herstel van het vertrouwen in het ondernemingsbestuur en het toezicht daarop, ook wel aangeduid als «corporate governance». Het kabinet zal daartoe een aantal kaders stellen.

Tot de factoren die bij de keuze van een vestigingsplaats door ondernemingen worden gewogen, behoort de juridische infrastructuur. De rechtspersoon, en daarbinnen de kapitaalvennootschap, wordt beschouwd als instrument voor die ondernemers. Het vennootschapsrecht moet dan ook tegemoet komen aan de gerechtvaardigde wensen van die ondernemers. Dat vereist een modernisering en vooral flexibilisering van het rechtspersonenrecht waarbij ook aandacht behoort te zijn voor het midden- en kleinbedrijf, waarop onze economie voor een belangrijk deel draait. Het kabinet zal daartoe onder meer de regels voor de personenvennootschap en de besloten vennootschap grondig moderniseren.

De versterking van de positie van aandeelhouders zal slechts vruchten afwerpen indien alle aandeelhouders ook daadwerkelijk in de gelegenheid worden gesteld de algemene vergadering bij te wonen, kennis te nemen van de noodzakelijke informatie en hun stem uit te brengen in de algemene vergadering. Wettelijke maatregelen op het gebied van elektronische informatievoorziening en stemmen op afstand zijn dan ook noodzakelijk. Het kabinet bereidt wetgeving voor om het gebruik van moderne communicatietechnieken mogelijk te maken. Ook de mogelijkheden voor communicatie tussen aandeelhouders kunnen worden verbeterd. In Europees verband zal het kabinet zich actief inzetten voor het ontwerpen van een richtlijn betreffende grensoverschrijdend stemmen

door aandeelhouders, mede met het oog op mogelijke onderhandelingen tijdens het Nederlandse voorzitterschap in de tweede helft van 2004.

Ten behoeve van de transparantie van de financiële verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen en de onderlinge vergelijkbaarheid van de financiële cijfers zijn hoogwaardige en internationaal geharmoniseerde verslaggevingsstandaarden nodig. Vanaf 2005 zijn beursgenoteerde ondernemingen op grond van Europese regelgeving verplicht hun geconsolideerde jaarrekening op te stellen aan de hand van de geharmoniseerde Internationale Financial Reporting Standards (IFRS) van de International Accounting Standards Board. Overwogen zal worden voor welke andere ondernemingen deze verplichting ook zal moeten gelden. Ook de Nederlandse jaarrekeningvoorschriften zullen worden gemoderniseerd, opdat kleinere ondernemingen die de IFRS niet gebruiken, niet op achterstand raken.

Op de Europese agenda staat het Actieplan corporate governance (grensoverschrijdend stemmen, internationale fusie en zetelverplaatsing, versoepeling kapitaalbescherming, verbetering informatie aan de aandeelhouders).

Gestreefd wordt naar:

- Inwerkingtreding wetsvoorstel structuurregeling;
- Inwerkingtreding versterking rol aandeelhouders topinkomens;
- Inwerkingtreding toepassing IAS-normen;
- Inwerkingtreding wijziging faillissementswet;
- Parlementaire behandeling aanpassing Wet schuldsanering natuurlijke personen;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel personenvennootschap (titel 7.13 BW);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel uitvoering verordening Europese Vennootschap;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel modernisering jaarrekeningrecht (uitvoering EU-richtlijnen en verordening);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel toezicht op jaarrekeningen;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel jaarrekening verzekeraars;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel vereenvoudiging bv-recht;
- Indiening wetsvoorstel vergroting transparantie bezoldiging bestuurders en toezichthouders in de semi-publieke sector;
- Wettelijke regeling vaststelling bezoldigingsbeleid en goedkeuring optieregelingen door aandeelhouders;
- Wettelijke regeling ter ondersteuning van de naleving van o.m. een corporate governance code;
- Indiening wetsvoorstel toezicht accountants;
- Indiening wetsvoorstel flexibilisering ondernemingsrecht;
- Indiening wetsvoorstel stemmen op afstand;
- Indiening wetsvoorstel elektronische communicatiemiddelen.

Wetgeving over de positie van natuurlijke personen

Bij wetgeving over de positie van natuurlijke personen staan principes als het belang van het kind, het gelijkheidsbeginsel en het verantwoordelijkheidsbeginsel centraal.

- Inwerkingtreding Wet op Jeugdzorg;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel aanpassing huwelijksgoederenrecht;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel herziening stelsel kinderalimentatie;

- Parlementaire behandeling wetsvoorstel aanpassing mentorschap, curatele en bewind.

Gevolgen van internationale ontwikkelingen op het privaatrecht

Het privaatrecht staat onder sterke internationale invloed. In steeds sterkere mate moet rekening worden gehouden met internationale verhoudingen. De invloed doet zich niet alleen gelden op economisch terrein, maar ook op (rechts)gebieden die de positie van natuurlijke personen raakt. Aan een nieuw wetboek voor het internationaal privaatrecht (boek 10 BW) wordt gewerkt. In 2004 is de aandacht op de volgende onderwerpen gericht:

- Inwerkingtreding uitvoering vierde WAM-richtlijn;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel conflictenrecht adoptie;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel conflictenrecht geregistreerd partnerschap;
- Inwerkingtreding wetsvoorstel goedkeuring NGO-verdrag;
- Parlementaire behandeling uitvoeringswet binnenvaartverdrag;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel luchtvervoer/goedkeuring Verdrag van Montreal.

Staats- en bestuursrecht

Algemeen

De wetgeving op het terrein van het staats- en bestuursrecht heeft ten doel en is gericht op het onderhouden en verder uitbouwen van bestaande algemene en bijzondere bestuursrechtelijke wetgeving. Dit houdt in:

- Modernisering van de genoemde wetgeving. Het gaat dan om aanpassing van wetgeving die is vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord of anderszins door de politieke leiding als prioriteit is aangemerkt en om aanpassing aan nationale en internationale jurisprudentie;
- Wijziging van wetgeving als gevolg van evaluatieonderzoek en onderzoeksrapporten;
- Uitvoering van internationale, in het bijzonder Europese, verplichtingen.

Deze doelstellingen worden hieronder uitgewerkt naar concrete wetgevingsvoornemens.

Veiligheid/criminaliteitsbestrijding/organisatie politie

De bevordering van de veiligheid in de samenleving vergt aanpassing van verschillende wetgeving op dit terrein. Het gaat dan om wetgeving die het voor de politie mogelijk maakt effectief op te treden door het scheppen van adequate bevoegdheden. Ook is het nodig dat de organisatie van de politie, zowel in nationaal opzicht als met het oog op internationale ontwikkelingen, zo is ingericht dat de politie zijn taken naar de eisen van de tijd kan vervullen. De volgende wetgevingsvoornemens strekken hiertoe.

- Parlementaire behandeling wijziging Wet wapens en munitie in verband met regeling internationale onderzoeksteams;
- Parlementaire behandeling van het voorstel voor een Wet op de bijzondere opsporingsdiensten (inclusief instelling functioneel Openbaar Ministerie (OM));
- Parlementaire behandeling wijziging Wet wapens en munitie (uitbreiding bevoegdheden preventief fouilleren);
- Parlementaire behandeling goedkeuringswet wijziging Europol-Overeenkomst (uitvoering Verdrag van Amsterdam).

Immigratie en integratie

Een volwaardige deelneming aan de samenleving en reële kansen op ontplooiing voor iedereen, ongeacht zijn of haar afkomst, vereist een daarop gericht integratiebeleid en in samenhang daarmee een restrictief vreemdelingenbeleid. De desbetreffende wetgeving dient dit mogelijk te maken. Wetgevingsvoornemens, waarvan de parlementaire behandeling een aanvang zal nemen of waarvan de parlementaire behandeling zal worden afgerond, zijn in dit verband:

- Wijzigingen van de Vreemdelingenwet 2000 en het Vreemdelingenbesluit 2000 met betrekking tot:
  - Het halen van een inburgeringsexamen als voorwaarde voor het verkrijgen van een definitieve verblijfstatus;
  - Aanscherping van de mogelijkheden tot gezinsvorming en gezinshereniging, alsmede het stellen van een inkomenseis;
  - Effectieve (biometrische) registratie;
  - Afschaffing van het driejarenbeleid;
  - Aanpassing van rechterlijke toetsing in bewaringszaken.

Daarnaast vallen nog te noemen:

- Parlementaire behandeling van verschillende terug en overnameovereenkomsten;
- Totstandkoming wijziging Vreemdelingenbesluit i.v.m. overheveling toelatingstaken;
- Inwerkingtreding wijziging Vreemdelingenwet i.v.m. implementatie richtlijn minimumnormen tijdelijke bescherming;
- Inwerkingtreding wijziging Vreemdelingenwet i.v.m. implementatie richtlijn verplichtingen vervoerders;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstellen tot wijziging Vreemdelingenwet i.v.m. implementatie van komende richtlijnen op de volgende terreinen:
  - Gemeenschappelijke minimumnormen opvang asielzoekers;
  - Minimumnormen asielprocedures;
  - Onderlinge erkenning verwijderingbesluiten;
  - Langdurig verblijf derdelanders;
  - Gezinshereniging;
  - Definitie vluchteling en subsidiaire vormen bescherming;
  - Voorwaarden voor onderdanen derde landen om drie maanden te reizen in lidstaten c.a.;
  - Verlenging tijdelijke verblijfsvergunning aan slachtoffers van mensensmokkel;
- Parlementaire behandeling van het nieuwe Wetsvoorstel Wet inburgering in verband met:
  - Nederlands leren als voorwaarde voor toelating;
  - Inburgeringsexamen voor bepaalde oudkomers.

Bestuursrecht

De wetgevingsvoornemens op het terrein van met name de Algemene wet bestuursrecht (Awb) staan in het teken van het streven naar een effectieve werking van deze wet en ter bevordering van vereenvoudiging van de geldende procedures voor het bestuur en de rechter. Andere voorstellen staan in het teken van de dejuridisering. Het betreft de volgende wetsvoorstellen.

- Parlementaire behandeling Wijziging Awb vierde tranche (bestuurlijke boetes en geldschulden);
- Inwerkingtreding aanpassingswet uniforme openbare voorbereidingsprocedure;

- Inwerkingtreding rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter (overslaan bezwaarschriftprocedure);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel samenhangende besluiten (procedurele coördinatie);
- Inwerkingtreding Wet elektronisch bestuurlijk verkeer;
- Parlementaire behandeling wet beroep tegen niet tijdig beslissen;
- Parlementaire behandeling wet bevordering definitieve geschilbeslechting;
- Parlementaire behandeling Algehele herziening onteigeningswet;
- Parlementaire behandeling herziening rechterlijke uitspraken na uitspraak EHRM;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel wijziging Awb (schadevergoeding en nadeelcompensatie).

Rechtspleging

Na de ingrijpende herziening van de rechterlijke organisatie op 1 januari 2002 zijn er nog enkele onderwerpen blijven rusten die als het sluitstuk van deze herziening kunnen worden beschouwd. Zij betreffen de volgende onderwerpen.

- Vaststelling wijziging Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel extern klachtrecht rechterlijke organisatie;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel rechtsbescherming en tuchtrecht zittende magistratuur;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel herziening rechterlijke functie en bezoldiging;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel flexibilisering van rechtspositionele wet- en regelgeving;
- Parlementaire behandeling wet belastingrechtspraak in twee instanties;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel veiligheidsonderzoeken ZM;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel wijziging Wet RO (uiterlijke kentekenen);
- Parlementaire behandeling wijziging Wet RO i.v.m. regeling gemeenschappelijk beheer;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel instelling rechtseenheidkamer (Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, Centrale raad van beroep, College van beroep voor het bedrijfsleven);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel herverkaveling bestuursrechtspraak;
- Parlementaire behandeling wijziging Wet RO i.v.m. regeling nevenfuncties;
- Parlementaire behandeling wijziging Wet RO i.v.m. concentratie rechtsmacht;
- Inwerkingtreding Wet wijziging Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra) in verband met toepasselijkheid Wet arbeid en zorg en Wet verbetering poortwachter.

Toegang rechtsbestel

Wetgevingsvoornemens op dit terrein betreffen wijzigingen van de Wet op het notarisambt en de Wet op de rechtsbijstand, die met name in het teken staan van evaluatie van deze wetten, alsmede voortvloeien uit beleidsvoornemens met betrekking tot een herijking van laatstgenoemde wet.

- Parlementaire behandeling wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op het notarisambt in verband met de evaluatie van de wet (o.a. herziening benoemingsvereisten);
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel wijziging Wet op het notarisambt houdende regeling notaris in loondienst;
- Inwerkingtreding Wet wijziging Wet op de rechtsbijstand (Evaluatiewet; TK, 27 553);
- Parlementaire afronding aanpassing van de Wet op de rechtsbijstand aan het fiscaal inkomensbegrip;
- Parlementaire behandeling Algehele herziening van de Wet op de rechtsbijstand;
- Parlementaire afronding wijziging wet op de rechtsbijstand i.v.m. implementatie richtlijn grensoverschrijdende geschillen;
- Parlementaire behandeling wetsvoorstel gerechtstolken en vertalers.

Overige

In de Tweede voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer m.b.t. het kansspelbeleid (TK, 24 036 en TK, 24 557, nr. 280) zijn verschillende voornemens opgenomen, waarvan de verwezenlijking bij elkaar genomen zal leiden tot een algehele herziening van de geldende wetgeving. Als wetgevingsvoornemens kunnen hier dan ook genoemd worden:

- Parlementaire behandeling integrale herziening van de Wet op de kansspelen;
- Afronding wijziging Kansspelbesluit.

De EU-Richtlijn bescherming persoonsgegevens geldt nu een aantal jaren. Uit de evaluatie van de richtlijn vloeit een wijziging van de richtlijn voort die zal moeten worden omgezet in nationale wetgeving. Dit zal leiden tot het volgende wetsvoorstel.

- Parlementaire behandeling wetsvoorstel i.v.m. implementatie wijziging richtlijn bescherming persoonsgegevens.

Straf- en sanctierecht

Algemeen

De doelen van wetgeving op het terrein van het straf- en sanctierecht kunnen als volgt worden omschreven:

- Bevordering van de efficiency van de strafprocedure en in het sanctierecht. In het licht van het Hoofdlijnenakkoord, waarin een effectievere aanpak van criminaliteit voorop staat en verbetering van de efficiency in alle onderdelen van de strafrechtelijke keten en in het licht van het programma «Naar een veiliger samenleving» (TK, 28 684, nr. 1) heeft deze doelstelling in het programma van de straf- en sanctierechtelijke wetgeving de hoogste prioriteit.
- Modernisering van genoemde wetboeken en bijzondere wetten. Dit is een veelomvattende doelstelling. Beoogd worden bij voorbeeld aanpassingen aan technologische ontwikkelingen, aanpassingen voortvloeiende uit veranderingen van opvatting of aanpassingen in verband met (Straatsburgse) jurisprudentie, zoals ook blijkt uit het onderzoek Strafvordering 2001. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot verbetering van opsporingsbevoegdheden. Concrete voorbeelden hiervan zijn veelvuldig: DNA-regelgeving, gegevensvergaring in de informatiemaatschappij, maar bijvoorbeeld ook de verlenging van de verjaringstermijn van levensdelicten, en het wetsvoorstel strafmaxima.
- Het op orde houden van de Wetboeken van Strafvordering en Strafrecht, alsmede van bijzondere wetten, zoals de Penitentiaire en andere Beginselenwetten. Wijzigingen die bij voorbeeld voortvloeien

uit evaluatie van wetgeving vallen hieronder. Voorts ook wijzigingen die zien op het behoud van de consistentie tussen en binnen de wetboeken. Een concreet voorbeeld betreft een aantal aanpassingen van de penitentiaire beginselenwetten.

- Bijdragen aan de internationale rechtsorde en uitvoering van internationale verplichtingen. Een omvangrijk deel van de werkzaamheden op het terrein van het straf- en sanctierecht bestaat uit bijdragen aan de totstandbrenging van bindende internationale instrumenten, zoals verdragen en kaderbesluiten. Daarnaast zal deze regelgeving moeten doorwerken in de nationale rechtsorde en daartoe uitgevoerd dienen te worden. Daarmee toont Nederland zich op het terrein van het straf- en sanctierecht een op internationale samenwerking gerichte partner.

In het onderstaande worden deze doelstellingen naar concrete wetsvoorstellen uitgewerkt. Dit overzicht is niet uitputtend. Omdat het bevorderen van de efficiency in de strafprocedure en in het sanctierecht, gelet op de noodzaak van een effectievere aanpak van de criminaliteit, de hoogste prioriteit heeft, wordt deze doelstelling in het onderstaande als eerste uitgewerkt.

Bevordering van de efficiency in de strafprocedure en in het sanctierecht

Onderstaande wetsvoorstellen vloeien alle voort uit het Veiligheidsprogramma en uit het programma inzake de modernisering van de sanctietoepassing.

● Strafprocesrecht

Onderstaande wetsvoorstellen beogen vooral de zittende magistratuur te ontlasten door de strafprocedure efficiënter in te richten en door buitengerechtelijke afdoening van zaken, als de in het geding zijnde belangen dat toelaten te bevorderen. Het wetsvoorstel OM-afdoening beoogt voorts de huidige transactie zo te modelleren dat zij executabel wordt. Het wetsvoorstel elektronische aangifte beoogt wettelijke drempels voor deze vorm van aangifte weg te nemen.

Met uitzondering van het wetsvoorstel ter stroomlijning van de strafprocedure in hoger beroep en van het verzet, waarvoor eerst een werkgroep aan de slag is, die haar werkzaamheden in de tweede helft van 2003 afrondt, wordt gestreefd naar indiening en voor zover mogelijk, parlementaire behandeling van onderstaande wetsvoorstellen.

- Wetsvoorstel herziening betekenisvoorschriften;
- Wetsvoorstel stroomlijning van de strafprocedure in hoger beroep en verzet;
- Wetsvoorstel invoering telehoren;
- Wetsvoorstel elektronische aangifte;
- Wetsvoorstel OM-afdoening;
- Wetsvoorstel uitbreiding transactiemogelijkheden;
- Wetsvoorstel aanpassingen voorlopige hechtenis;
- Wetsvoorstel vereenvoudigde bewijsmotivering bekende verdachten;
- Wetsvoorstel horen van getuigen en aanverwante onderwerpen;
- Wetsvoorstel doorzoeking buiten gerechtelijk vooronderzoek.

● Materieel strafrecht

Beoogd wordt de parlementaire behandeling van het hieronder eerstgenoemde wetsvoorstel op 1 januari 2004 of aan het begin van dat jaar afgerond te hebben. In 2004 kan indiening van het tweede wetsvoorstel verwacht worden.

- Wetsvoorstel plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders;

- Wetsvoorstel tot wijziging van het jeugdstrafrecht in verband met de invoering van een opvoedingsmaatregel.

- Penitentiair en sanctierecht

De onderstaande wetsvoorstellen beogen de wettelijke grondslag te bieden voor vergroting van efficiency in het gevangeniswezen.

Beoogd wordt de parlementaire behandeling van onderstaande wetsvoorstellen in 2004 te doen plaatsvinden.

- Wetsvoorstel meervoudige celcapaciteit;
- Wetsvoorstel doorplaatsen in eerste aanleg veroordeelden;
- Wetsvoorstel elektronische detentie.

- Bijzondere wetgeving: Identificatieplicht

- Parlementaire behandeling wetsvoorstel uitgebreide identificatieplicht.

Modernisering van de Wetboeken van Strafvordering, Strafrecht en bijzondere wetten

- Strafprocesrecht

Onderstaande wetsvoorstellen beogen vooral de erkenning van het slachtoffer als deelnemer aan het strafproces en aanpassing van de wetboeken aan technologische ontwikkelingen. Beoogd wordt in 2004 de parlementaire behandeling van onderstaande wetsvoorstellen te doen plaatsvinden.

- Wetsvoorstel positie van het slachtoffer in het strafproces;
- Wetsvoorstel verplichte aids-test;
- Wetsvoorstel gegevensvergaring in de informatiemaatschappij;
- Wetsvoorstel vorderen gegevens telecommunicatie;
- Wetsvoorstellen tot goedkeuring en uitvoering van het protocol bij de EU-Rechtshulpovereenkomst inzake informatieplichten van financiële instellingen;
- Wetsvoorstel computercriminaliteit II;
- Nota van wijziging bij wetsvoorstel computercriminaliteit II in verband met uitvoering van het Verdrag van de Raad van Europa inzake Crime in cyberspace;
- Wetsvoorstel verstrekking strafrechtelijke gegevens door het OM aan derden.

- Materieel strafrecht

Doel van de onderstaande wetsvoorstellen is de aanpassing van de strafmaxima aan een andere waardering van bepaalde strafbare feiten, behoud van de consistentie tussen de verschillende strafmaxima in het Wetboek van Strafrecht, verhoging van de strafmaxima van bepaalde delicten, indien zij met een terroristisch oogmerk worden gepleegd en ten slotte verlenging van de termijnen van vervolgingsverjaring.

Beoogd wordt de parlementaire behandeling van onderstaande wetsvoorstellen in 2004 te doen plaatsvinden.

- Wetsvoorstel tot verhoging van strafmaxima voor bepaalde delicten, alsmede indexering van de geldboetecategorieën en verruiming van de strafmaxima bij recidive;
- Wet terroristische misdrijven;
- Wetsvoorstel verhoging strafmaat structurele discriminatie;
- Wetsvoorstel verjaringsregeling.

- Bijzondere wetgeving: Wet politieregisters, DNA-onderzoek bij veroordeelden

Een effectievere aanpak van criminaliteit is gebaat met een goed gevulde DNA-databank. Het wetsvoorstel DNA-onderzoek bij veroordeelden beoogt daaraan een substantiële bijdrage te leveren.

Met een nieuwe Wet politieregisters wordt beoogd onnodige belemmeringen in de informatie-uitwisseling binnen de politie en tussen de politie en derden, die een effectieve aanpak van de criminaliteit bemoeilijken, weg te nemen.

Beoogd wordt de indiening van het hieronder eerstgenoemde wetsvoorstel en de parlementaire behandeling van het tweede wetsvoorstel in 2004 te doen plaatsvinden.

- Wetsvoorstel herziening Wet politieregisters;
- Wetsvoorstel DNA-onderzoek bij veroordeelden.

Wijzigingen die voortvloeien uit de evaluatie van regelgeving

Beoogd wordt de parlementaire behandeling van onderstaande wetsvoorstellen in 2004 te doen plaatsvinden.

- Wetsvoorstel tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en het jeugdstrafrecht;
- Wijzigingen van de Wet bijzondere opnemings in psychiatrische ziekenhuizen (zelfbindingscontract en klachtenregeling).

Uitvoering van internationale regelgeving

Beoogd wordt de parlementaire behandeling van de eerste zes voorstellen en indiening van het zevende voorstel in 2004 te doen plaatsvinden.

- Goedkeuring en uitvoering van de EU-rechtshulpovereenkomst in strafzaken;
- Uitvoering van het EU-kaderbesluit inzake het Europees aanhoudingsbevel;
- Uitvoering van het EU-kaderbesluit inzake beslissingen tot bevrozing van vermogensbestanddelen of bewijsstukken;
- Uitvoering van de EU-kaderbesluiten inzake mensensmokkel en mensenhandel;
- Uitvoering van het EU-kaderbesluit fraude niet-chartaal geldverkeer;
- Goedkeuring van het VN-verdrag inzake transnationale georganiseerde criminaliteit;
- Uitvoering van het EU-kaderbesluit milieu en strafrecht.

Beleidsevaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie van de verstekregeling in strafzaken	afgerond in 2003
De gekozen achternaam: betekenis en gebruik van de wijziging van artikel 5 van het Burgerlijk Wetboek	afgerond in 2003
Een onderzoek naar de doeltreffendheid en effecten van artikel 1 en 2 van de Algemene Wet op het binnentreden	afgerond in 2003
Het functioneren van de bijzondere curator ex. art. 1:250 BW en de mogelijkheden van een formele rechtsingang voor minderjarigen	afgerond in 2003
Evaluatie van de praktijk melding en toetsing euthanasie	afgerond in 2003
Evaluatie nieuwe beroepsprocedure studiefinanciering	afgerond in 2003

Omschrijving	status
Evaluatie van de verstekregeling in strafzaken	afgerond in 2003
Evaluatie van de Wegenverkeerswet	afgerond in 2003
Tweede evaluatie Algemene wet bestuursrecht	afgerond in 2003

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 2.1.1							
uitgaven	8 113	8 113	7 972	7 944	7 879	7 758	7 758
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	8 113	8 113	7 972	7 944	7 879	7 758	7 758
ontvangsten	456	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	7 117	8 113	7 972	7 944	7 879	7 758	7 758

Beleidsartikel 2.2 Wetgevingskwaliteitsbeleid

Met kwaliteit van wetgeving wordt bedoeld dat wetgeving voldoet aan eisen van rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, doorzichtigheid, consistentie, proportionaliteit, effectiviteit en efficiency, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Omdat de maatschappelijke omstandigheden in permanente ontwikkeling zijn moet wetgeving mee ontwikkelen en moeten de algemene criteria steeds opnieuw tot gelding worden gebracht.

Beleidsdoelstelling 2.2

Het bevorderen van de kwaliteit van de wetgeving.

Om het bevorderen van de kwaliteit van wetgeving te kunnen bereiken wordt ontwerpregelgeving – zoals wetten en algemene maatregelen van bestuur – getoetst op kwaliteitscriteria. Daarnaast worden elk jaar (in het kader van het programma «Beter bestuur voor burger en bedrijf») wetgevingscomplexen geselecteerd die op hun actuele functionaliteit worden onderzocht. De kwaliteit van wetgeving wordt overigens bevorderd door te zorgen dat het proces van voorbereiding zo goed mogelijk is ingericht en dat de ontwerpers de nodige hulpmiddelen ter beschikking staan. Door de instandhouding van vaste interdepartementale overlegstructuren wordt continuering van de zorg voor kwaliteitsaspecten gewaarborgd.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 2.2							
uitgaven	6 420	9 122	6 559	4 476	3 891	3 860	3 860
ontvangsten	133	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	10 766	9 122	6 559	4 476	3 891	3 860	3 860

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008					
Beleidsdoelstelling 2.2										
Totaal geraamde kasuitgaven	6 559	4 476	3 891	3 860	3 860					
waarvan:										
– personeel en materieel	2 571	2 175	2 086	2 182	2 182					
– beleid	3 988	2 301	1 805	1 678	1 678					
waarvan:										
a. juridisch verplicht	79,0%	3 151	54,0%	1 243	15,0%	271	0,0%	0	0,0%	0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	1,0%	40	2,0%	47	2,0%	37	2,9%	49	2,9%	49
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	20,0%	797	44,0%	1 011	83,0%	1 497	97,1%	1 629	97,1%	1 629
Totaal uitgaven beleid	100,0%	3 988	100,0%	2 301	100,0%	1 805	100,0%	1 678	100,0%	1 678

Operationele doelstelling 2.2.1

Het bevorderen van de rechtsstatelijke kwaliteit van de regelgeving door toetsing van alle voorstellen van wet en ontwerpen van algemene maatregelen van bestuur voorafgaande aan de behandeling in de ministerraad, alsmede voor nota's van wijziging met inhoudelijke betekenis, voorafgaande aan indiening bij de Tweede Kamer.

Met de toetsing van ontwerpregelgeving wordt beoogd deze in overeenstemming te brengen met de kwaliteitscriteria die zijn neergelegd in de nota's «Zicht op wetgeving» (TK, 22008, nr. 2) en «Wetgevingskwaliteitsbeleid» (TK, 27 475, nr. 2): rechtmatigheid en verwerkelijking van rechtsbeginselen, subsidiariteit en proportionaliteit, doeltreffendheid en doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, onderlinge afstemming en eenvoud, duidelijkheid en toegankelijkheid. Met uitzondering van begrotingswetten en goedkeuringwetten bij verdragen worden alle wetsvoorstellen en ontwerpen van algemene maatregelen van bestuur aan Justitie ter toetsing voorgelegd. In 2004 zullen wederom circa 450 toetsingsdossiers worden aangeboden. De resultaten van de toetsing worden in een databank geregistreerd, gerubriceerd aan de hand van de genoemde kwaliteitseisen. In 2004 zal een vernieuwde versie van deze databank worden ingevoerd, waarin de gemaakte opmerkingen ook in zwaarte gecategoriseerd kunnen worden. Dit faciliteert de meting van de voor de toetsing geformuleerde prestatie-indicatoren.

De toetsing van nota's van wijziging, waarmee in 2001 is gestart vindt op dezelfde grondslag plaats als de toetsing van de ontwerpregelgeving. De eigen signalering van voorgenomen nota's van wijziging die getoetst moeten worden, zal verder worden versterkt. Naar verwachting zullen in

2004 circa 25 nota's van wijziging ter toetsing worden voorgelegd. Het streven is er op gericht om voor alle aangeboden ontwerpregelgeving binnen de afgesproken termijn vóór de behandeling in de ministerraad – en bij nota's van wijziging vóór de beoogde datum van indiening – overeenstemming te krijgen over aanpassingen die nodig zijn om deze in overeenstemming te doen zijn met de genoemde kwaliteitseisen.

In 2003 is mede naar aanleiding van de herstructurering van de toetsing van voorgenomen regelgeving op effecten voor bedrijfsleven, milieu en uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (Bedrijfseffectentoets (BET), Milieu-Effecten Toets (MET) en Uitvoerbaarheids- en Handhaafbaarheidstoets (U&H)) een wetgevingsrapport ingevoerd. Dit rapport wordt aan het desbetreffende ministerie uitgebracht na afronding van de toetsing en bevat een korte weergave van de bevindingen in de toetsing. Indien over een dossier geen overeenstemming is bereikt, wordt het wetgevingsrapport met de stukken meegezonden naar de onderraad of ministerraad. Hiermee worden de uitkomsten van het toetsingsproces ook voor de politieke besluitvorming inzichtelijk gemaakt. Deze praktijk zal in 2004 worden voortgezet. Met genoemde herstructurering is ook de ex-ante beoordeling van regelgeving op effecten voor uitvoerende en handhavende instanties (inclusief het OM en de rechterlijke macht) versterkt, in die zin dat deze nu al eerder in het proces plaatsvindt in het kader van een zogenoemde quick scan van regelgevingsvoornemens. Ook deze werkwijze wordt voortgezet.

Beleidsvaluatieonderzoek

De resultaten van de toetsing van ontwerpregelgeving zullen jaarlijks worden geëvalueerd. Het verslag van deze evaluatie zal input bieden voor de jaarlijks met de ministeries te voeren gesprekken over de wetgevings-toetsing. Voorts zal het verslag worden besproken in het Interdepartementaal wetgevingsberaad en de Interdepartementale Commissie voor Constitutionele aangelegenheden en Wetgevingsbeleid (ICCW), om onderwerpen te identificeren die zich lenen voor (interdepartementale) uitwerking in het wetgevingskwaliteitsbeleid.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 2.2.1							
uitgaven	803	1 047	1 044	1 045	1 037	1 026	1 026
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	803	1 047	1 044	1 045	1 037	1 026	1 026
ontvangsten	40	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	779	1 047	1 044	1 045	1 037	1 026	1 026

Operationele doelstelling 2.2.2

Het doorlichten van wetgevingscomplexen op belasting door regels voor burgers en bedrijfsleven en het beperken van administratieve lasten in regelgeving en de uitvoering daarvan.

Beoogd wordt wetgevingscomplexen projectsgewijs in overeenstemming te brengen met actuele maatschappelijke behoeften en daarbij te laten voldoen aan algemene kwaliteitscriteria. Er moet een nieuwe balans tussen overheid en samenleving worden gevonden. Daartoe moeten nieuwe wetgevingsconcepten worden ontwikkeld, met behulp waarvan zowel overheid als burgers verantwoordelijkheid in het publieke domein kunnen nemen. Het overheidsoptreden zal daardoor aan effectiviteit en geloofwaardigheid kunnen winnen. Het gebruik en de ontwikkeling van nieuwe overheidsinstrumenten, die gebruik maken van zelfregulerende vermogens in de samenleving, neemt daarbij een belangrijke plaats in. De onderwerpen kunnen op de terreinen van alle departementen liggen. De keuze van de onderwerpen komt tot stand in overleg met uitvoeringsorganisaties, belangenbehartigers en door middel van raadpleging van burgers en bedrijven. In samenwerking met de andere departementen zal hiervoor een programma worden ontwikkeld.

In het Hoofdlijnenakkoord is een doelstelling voor vermindering van administratieve lasten voor het bedrijfsleven opgenomen van 25% per 2007 ten opzichte van de situatie per ultimo 2002. Justitie heeft in 2001 een nulmeting laten verrichten om het totaal aan administratieve lasten uit Justitieregelgeving in kaart te brengen. Op basis van deze nulmeting is een actieprogramma opgesteld met concrete projecten ter vermindering van lasten uit bestaande wetgeving. Een gedeelte van dit actieprogramma is uitgevoerd. Gelet op het nieuwe peiljaar voor de reductiedoelstelling zoals verwoord in het Hoofdlijnenakkoord, zal de nulmeting naar de stand van 2002 moeten worden geactualiseerd. Daarin zullen enkele wetten waarvoor nog geen nulmeting was verricht (Wet Bibob, Wet bescherming persoonsgegevens) worden meegenomen.

In 2004 zullen een aantal ICT-toepassingen worden ingevoerd of uitgebreid ter vermindering van administratieve lasten op Justitieterrein. In dit kader lopen de volgende projecten:

- Afhandeling via elektronische weg van aanvraag verklaring van geen bezwaar bij oprichting BV;
- Herziening van werkprocessen particuliere beveiliging, wapens en munitie en buitengewoon opsporingsambtenaar en bezien welke dienstverlening van Justitie aan de burger via internet kan verlopen;
- Inrichting Bureau Bibob; dit bureau voert de Wet bevordering integere besluitvorming openbaar bestuur uit. Dit behelst onder meer het nagaan van antecedenten van vergunningaanvragers en bedrijven in aanbestedingsprocedures ten behoeve van het bevoegd gezag;
- Vervanging systemen Raad voor de rechtsbijstand.

Acties ten aanzien van bestaande wet- en regelgeving

Ten aanzien van bestaande wetgeving van Justitie lopen nog de volgende projecten:

- Modernisering faillissementswetgeving; hiervoor wordt een Commissie Insolventierecht ingesteld, die de regering zal adviseren over inrichting van deze regelgeving;
- Vereenvoudiging van de Wet schuldsanering natuurlijke personen naar aanleiding van de evaluatie daarvan;
- Wijziging Wet op de rechtsbijstand (wetsvoorstel VIValt); invoering van het begrip verzamelinkomen als basis voor rechtsbijstandaanvragen en koppeling met sofinummer, waardoor gegevens van de Belastingdienst gebruikt kunnen worden;
- Wet bescherming persoonsgegevens;

- Jaarrekeningrecht: afschaffing eis van het fysiek deponeren van jaarrekeningen (elektronische publicatie);
- Wet op de kansspelen: algehele herziening van de wet, mede gericht op lastenvermindering.

Naast deze acties ten aanzien van bestaande wetgeving, zal van nieuwe regelgeving of bij wijziging in regelgeving steeds worden gekwantificeerd wat de invloed is op reductie of stijging van administratieve lasten. Overigens zal de lastenvermindering steeds moeten worden afgezet tegen andere beleidsdoelen of belangen, zoals veiligheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Beleidsvaluatieonderzoek

De Marktwerking Deregulering Wetgevingskwaliteit (MDW)-projecten, die over een aantal jaren tot en met 2002 onder operationele doelstelling 2.2.2 zijn uitgevoerd, hebben geleid tot een besparing van administratieve lasten, alsmede tot tal van kwalitatieve verbeteringen in de regelgeving. Dit omdat zij betrekking hebben op de transparantie en consistentie van regelgeving, die is bevorderd door de ontwikkeling en toepassing van beleidskaders en door harmonisatie, vereenvoudiging, afschaffing en samenvoeging van wettelijke regelingen.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 2.2.2							
uitgaven	644	498	495	496	490	481	481
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	644	498	495	496	490	481	481
ontvangsten	40	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	620	498	495	496	490	481	481

Operationele doelstelling 2.2.3

Het vergemakkelijken en verbeteren van de voorbereiding van regelgeving.

Beoogd wordt de voorbereiding van regelgeving te vergemakkelijken en te verbeteren door het in stand houden van netwerken van wetgevingsjuristen werkzaam bij de rijksoverheid en de Raad van State, het ontwikkelen van gereedschappen voor de wetgevingspraktijk en het verzamelen, ontwikkelen en verspreiden van kennis. In dit verband wordt onder meer een Kenniscentrum Wetgeving (KCW) in stand gehouden. Met het oog op het realiseren van dit doel heeft het KCW een website ingericht waarop een «Wie Weet Wat» van wetgevingsjuristen is te vinden en waar een gereedschapskist voor de wetgevingsjurist wordt geboden. De ontwikkeling van deze site, zowel in termen van gebruikersvriendelijkheid als van inhoud, blijft voortgaan. Gewerkt wordt aan een site die samenwerking tussen wetgevingsjuristen onderling en met externen vergemakkelijkt. Dat vergt beheerswerkzaamheden en een actief communicatiebeleid. Het streven is dat alle wetgevingsjuristen de site kennen en dat de site gemiddeld vier maal per wetgevingsjurist jaarlijks wordt bezocht. Bijgehouden wordt welke onderdelen van de site bezocht worden en welke onderdelen worden gedownload. Deze cijfers worden gebruikt om

nader inzicht te krijgen met het oog op de ontwikkeling van de site. In het kader van de «forumfunctie» houdt het KCW een zestal kenniskringen. Kenniskringen zijn kleinschalig, dat wil zeggen voor maximaal 15 personen. Daarnaast worden diverse projecten uitgevoerd betreffende het proces en de inhoud van het wetgevende werk. Die projecten worden door de interdepartementale Programmaraad vastgesteld.

De in 2004 te ondernemen activiteiten zijn:

- Het uitvoeren van projecten en ontwikkeling van instrumenten;
- Het instandhouden van de KCW-website;
- Het organiseren van bijeenkomsten;
- Het instandhouden van een zogenoemde mailinglist waarmee groepsdiscussies onder experts kunnen worden gevoerd.

De prestaties zullen worden geëvalueerd door het verzamelen van statistische informatie over het gebruik en door klanttevredenheids-onderzoek.

De Academie voor Wetgeving is in september 2003 aan zijn derde jaar begonnen. Een nieuwe lichting van pas afgestudeerde wetgevingsjuristen is tot de opleiding toegelaten. In het seizoen 2002–2003 is een begin gemaakt met het aanbieden van opleidingen voor zittende wetgevingsjuristen. Daarvan hebben ongeveer 150 zittende wetgevingsjuristen gebruik gemaakt. In 2004 werkt de Academie op grond van een nieuw businessplan en de in 2003 uitgevoerde evaluatie; vanaf dat jaar geldt ook een nieuwe financieringsstructuur in verband met de aflopende startsubsidie van het ministerie van BZK.

Met de Rijksuniversiteit Limburg is Justitie overeengekomen twee deeltijdleerstoelen te vestigen. De leerstoelen zijn voor onderwijs en onderzoek in respectievelijk de relatie tussen Europees recht en nationaal en decentraal bestuursrecht en Wetgevingskwaliteit. De leerstoelen zijn in 2003 bezet; onderwijs en onderzoek zullen in 2004 daadwerkelijk op gang zijn gekomen.

Om het interdepartementale overleg over wetgevingsvraagstukken te bevorderen en continuering van de zorg voor kwaliteitsaspecten te waarborgen wordt de Interdepartementale Commissie voor Constitutionele aangelegenheden en Wetgevingsbeleid (ICCW) in stand gehouden. De ICCW heeft een tweeledige functie. Het is in de eerste plaats een forum voor wetgevingsvraagstukken en andere aspecten van algemeen wetgevingsbeleid. Bij de uitoefening van deze taak wordt de ICCW ondersteund door een vaste subcommissie, het Interdepartementaal wetgevingsberaad (IWB). In de tweede plaats fungeert de ICCW als voorportaal voor de Raad voor de Rechtsorde en het Openbaar Bestuur. Het IWB dient ook als forum voor de ontwikkeling en actualisatie van gereedschappen voor de wetgevingsjurist, zoals de bindende Aanwijzingen voor de regelgeving en elektronische hulpmiddelen als LEDA (computerondersteund wetgeven). In 2004 wordt dit voortgezet en worden deze gereedschappen verder ontwikkeld en geactualiseerd.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 2.2.3							
uitgaven	4 649	6 483	4 367	2 383	2 109	2 106	2 106
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	4 649	6 483	4 367	2 383	2 109	2 106	2 106
ontvangsten	40	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	8 522	6 483	4 367	2 383	2 109	2 106	2 106

Operationele doelstelling 2.2.4

Het bijdragen aan de inzet van Nederland als lidstaat aan de verbetering van de kwaliteit van Europese regelgeving en aan een juridisch juiste doorwerking van het Europese recht in de Nederlandse rechtsorde.

Het belangrijkste instrument om invulling te geven aan deze doelstelling is de Interdepartementale Commissie Europees Recht (ICER) die op uitvoering van deze doelstelling is gericht. Vrijwel alle departementen dragen regelmatig bij aan het werk van de ICER, maar de meerderheid van de productie komt van het secretariaat. Zowel secretariaat als voorzitterschap worden behartigd door de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken gezamenlijk. Mede via de drie (eveneens interdepartementaal samengestelde) subcommissies van de ICER (voor hofzaken, voor implementatie en voor notificatie) wordt ter uitvoering van de taak jaarlijks ongeveer het volgende geproduceerd:

- Analyse van (de relevantie van) de uitspraken van het Europees Hof en van het Gerecht in eerste aanleg. Van de belangrijkste (15 tot 25) arresten worden voor de betrokken ministers zogenoemde «fiches» gemaakt waarin onder andere de gevolgen van het arrest voor Nederlands beleid en/of regelgeving wordt geanalyseerd;
- Nieuwe voorstellen van de Commissie worden beoordeeld op de wenselijkheid van vaststelling van een Europeesrechtelijk advies;
- Drie tot vijf grote adviezen over meer fundamentele Europeesrechtelijke vraagstukken. Eerder betrof dat de Europeesrechtelijke aspecten van een nieuw zorgstelsel, de relatie tussen strafrecht en pijlerstructuur of de wijze waarop decentrale overheden om moeten gaan met spanningen tussen nationale en Europese verplichtingen;
- Tien tot twintig kleinere adviezen;
- Ondersteuning van onderhandelaars en wetgevingsjuristen door het ontwikkelen van handleidingen, e.d.

Kwalitatieve gebreken in Europese regelgeving werken vrijwel één op één op de nationale rechtsorde. Nederland stelt zich daarom actief op bij de totstandkoming van concrete voorstellen voor kwaliteitsverbetering op communautair niveau. Ontwerpteksten in het kader van de Conventie zijn eveneens gezien op wetgevingskwaliteitsaspecten.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 2.2.4							
uitgaven	324	1 094	653	552	255	247	247
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	324	1 094	653	552	255	247	247
ontvangsten	13	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	845	1 094	653	552	255	247	247

3 – PREVENTIE EN RECHTSHANDHAVING

Beleidsartikel 3.1 Preventie

Beleidsdoelstelling 3.1

Een veilige Nederlandse samenleving door de toepassing van preventieve maatregelen tegen criminaliteit.

Justitie streeft een veilige samenleving na. Een belangrijke doelstelling van het beleid is om de criminaliteit te verlagen, of in ieder geval niet te laten stijgen. Criminaliteit wordt het meest effectief aangepakt door een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen (opsporing, vervolging en sancties). Het onderwerp van deze beleidsdoelstelling zijn de preventieve maatregelen. Met het perspectief van een veilige samenleving schept Justitie voorwaarden voor een effectieve preventieve aanpak van criminaliteit. Daarbij richt Justitie zich op het vergroten van het zicht op en inzicht in specifieke vormen van criminaliteit, een adequate wet- en regelgeving, de ontwikkeling en implementatie van effectieve preventieve maatregelen en het vergroten van deskundigheid van en de samenwerking tussen relevante partners bij de uitvoering van preventieve maatregelen. De preventieve aanpak van Justitie richt zich in het bijzonder op geweld (in het privé-domein, in het publiek domein en op de werkplek/school), het bedrijfsleven (als dader en als slachtoffer van criminaliteit), de lokale en regionale aanpak van criminaliteit, en op jeugdcriminaliteit.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.1							
uitgaven	19 343	29 993	20 843	21 976	19 923	18 775	18 775
ontvangsten	8 993	15 803	928	0	0	0	0
verplichtingen	17 537	29 993	20 843	21 976	19 923	18 775	18 775
waarvan:							
– garanties	135	227	227	227	227	227	227

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 3.1										
Totaal geraamde kasuitgaven		20 843		21 976		19 923		18 775		18 775
waarvan:										
– personeel en materieel		2 639		2 642		2 642		2 639		2 639
– beleid		18 204		19 334		17 281		16 136		16 136
waarvan:										
a. juridisch verplicht	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	70,0%	12 743	70,0%	13 534	65,0%	11 233	65,0%	10 488	65,0%	10 488
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	30,0%	5 461	30,0%	5 800	35,0%	6 048	35,0%	5 648	35,0%	5 648
Totaal uitgaven beleid	100,0%	18 204	100,0%	19 334	100,0%	17 281	100,0%	16 136	100,0%	16 136

Operationele doelstelling 3.1.2

Een veilige Nederlandse samenleving door toepassing van instrumenten die de gelegenheid beperken om strafbare feiten te plegen binnen, of door misbruik te maken door middel van, een rechtspersoon of organisatie.

Toelichting

Rechtspersonen en organisaties lijden schade door medewerkers of leidinggevenden die daarbinnen criminaliteit plegen (zoals interne fraude, diefstal van bedrijfsgoederen). Ook kunnen rechtspersonen en organisaties misbruikt worden als middel om criminaliteit te plegen (zoals faillissementsfraude). In het zakelijke verkeer tussen natuurlijke personen, rechtspersonen en overheidsorganen bestaat in toenemende mate behoefte om elkaars integriteit te kunnen beoordelen. Het Bureau BIBOB (Bevordering Integere Besluitvorming Openbaar Bestuur) bijvoorbeeld toetst ten behoeve van bestuursorganen de integriteit van betrokken partijen bij subsidies, vergunningen en aanbestedingen. Justitie legt de nadruk op instrumenten die gericht zijn op vennootschappen, op nieuwe werknemers in een gevoelige functie en op de integriteit van het openbaar bestuur bij het aangaan van relaties met bedrijven. Het gaat daarbij om het snel en adequaat screenen van de integriteit van personen die een vennootschap willen oprichten (de Verklaring van Geen Bezwaar); het snel en adequaat screenen van de integriteit van personen die een arbeidsrelatie in een gevoelige functie willen aangaan (de Verklaring Omtrent het Gedrag) en het snel en adequaat adviseren en informeren van bestuursorganen omtrent de integriteit van de door hen in te schakelen bedrijven (het BIBOB-advies).

Prestatiegegevens

Justitie streeft ernaar deze instrumenten snel, adequaat en systematisch toe te passen. Voor «snel» wordt de doorlooptijd als maat gehanteerd; voor «adequaat» een maximum percentage gegrond verklaarde klachten en bezwaar- en beroepszaken; voor «systematisch» het bereik binnen de doelgroep.

De nagestreefde doorlooptijden zijn vermeld in de tabel. De maximum percentages voor gegrond verklaarde klachten, bezwaar- en beroepszaken zijn voor:

- De Verklaring Omtrent het Gedrag 5%;
- De Verklaring van Geen Bezwaar 1%;
- De BIBOB-adviezen 5%.

Er is sprake van systematische toepassing wanneer de doelgroep van een instrument deze ook daadwerkelijk benut. Voor de Verklaring van Geen Bezwaar is dat per definitie het geval (zonder deze verklaring kan geen vennootschap worden opgericht). Voor de Verklaring Omtrent het Gedrag en voor het BIBOB-advies moet deze prestatie-indicator nog worden ontwikkeld.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Verklaring geen bezwaar inzake nieuwe statuten en wijziging statuten vennootschappen</i>							
Aantal beslissingen	70 359	68 500	68 500	68 500	68 500	68 500	68 500
Doorlooptijd schriftelijk: % binnen 6 dagen	95	95	95	95	95	95	95
Doorlooptijd elektronisch: % binnen 48 uur	87	95	95	95	95	95	95
<i>Garantstellingsregeling faillissementscuratoren</i>							
Aantal beslissingen op nieuwe aanvragen	58	60	60	60	60	60	60
Doorlooptijd: % binnen 2 weken	75	95	95	95	95	95	95
<i>Bevragingen van het CIR (Centraal Insolventie Register)</i>							
Aantal informatieverstrekkingen	0	25 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Aanvragen BIBOB-advies</i>							
Aantal adviezen	0	250	500	500	500	500	500
Doorlooptijd: % binnen 4 weken	–	95	95	95	95	95	95
<i>Aanvragen Verklaring omtrent het Gedrag</i>							
Aantal beslissingen	0	124 000	175 000	260 000	260 000	260 000	260 000
Doorlooptijd: % binnen 4 weken		95	95	95	95	95	95

Toelichting

Zowel de Wet VOG als de wet BIBOB zijn in 2003 pas in werking getreden. Voor VOG zal in 2005 een stabiel niveau van aanvragen zijn bereikt.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie van de Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties	afgerond in 2003
Voorstudie evaluatie Wet BIBOB	afgerond in 2003

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister is direct verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.1.2							
uitgaven	9 030	11 137	229	229	229	229	229
programma-uitgaven	9 030	11 137	229	229	229	229	229
waarvan:							
– bijdragen	0	0	229	229	229	229	229
apparaatsuitgaven	0	0	0	0	0	0	0
ontvangsten	8 837	15 803	928	0	0	0	0
verplichtingen	8 424	11 137	229	229	229	229	229
waarvan:							
– garanties	135	227	227	227	227	227	227

Toelichting

De uitgaven dalen in 2004 naar € 229 000 omdat het betreffende organisatie-onderdeel per 1 januari 2004 een agentschap van het ministerie van Justitie is en een bijdrage vraagt van de afnemers. Dit is ook de reden van de dalende ontvangsten op dit artikel. Uit de ontvangsten wordt het betreffende agentschap gefinancierd.

VBTB-paragraaf

Voor de instrumenten BIBOB-advies en Verklaring Omtrent het Gedrag zijn wel de prestatie-indicatoren «snel» en «adequaat» beschikbaar, de indicator «systematische toepassing» nog niet. Deze indicator zal in 2004 ontwikkeld worden.

Operationele doelstelling 3.1.12

Een veilige samenleving door brede toepassing van (nieuwe) preventieve instrumenten of methoden op (inter)nationaal, regionaal en lokaal niveau door bestuurlijke en andere relevante partners op het gebied van criminaliteitspreventie.

Toelichting

Justitie heeft op het terrein van deze doelstelling een aantal speerpunten van beleid geformuleerd, te weten:

- Het bevorderen van criminaliteitspreventie in het bedrijfsleven;
- Jeugdcriminaliteit (zie beleidsdoelstelling 3.4);
- Het bevorderen van lokale en regionale samenwerking;
- De aanpak van geweld.

Justitie kan de toepassing van preventieve maatregelen en instrumenten in het algemeen slechts indirect beïnvloeden, omdat het geen rechtstreekse sturingsrelatie heeft met partners – zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheidsorganen – die de preventieve maatregelen moeten uitvoeren. Als zodanig is Justitie slechts één van de spelers op het terrein van criminaliteitspreventie. De resultaten van preventie zijn dan ook afhankelijk van de context waarin zij plaatsvinden en de mate waarin samenwerking met justitie-instellingen en het maatschappelijk middenveld tot stand kan komen.

De effectiviteit van criminaliteitspreventie neemt toe wanneer samenhang wordt aangebracht met opsporing en vervolging. Efficiëntie en effectiviteit nemen toe wanneer er sprake is van samenhangende maatregelen die worden genomen door alle betrokken partners.

In 2004 wordt het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) opgericht, een gezamenlijk project van de ministeries van Justitie en BZK. Het CVV moet een verdere krachtige impuls geven aan de samenwerking op het terrein van criminaliteitspreventie en aan de implementatie van bewezen effectieve preventieve instrumenten. De oprichting van het centrum past in de ontwikkeling om het (uitvoerings) beleid dat verspreid is over verschillende ministeries, koepelorganisaties uit het bedrijfsleven en mede-overheden zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen of te bundelen.

Het bevorderen van criminaliteitspreventie in het bedrijfsleven

Op het onderwerp criminaliteitspreventie en bedrijfsleven bereiden de ministeries van Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken samen met het bedrijfsleven een programma voor. Het programma richt zich op de voorkoming van twee vormen van criminaliteit waar het bedrijfsleven mee kan worden geconfronteerd, namelijk intern (binnen de onderneming) en extern (van buitenaf). De overheid is primair aanspreekbaar op de veiligheid op straat; ondernemers zijn primair aanspreekbaar op de veiligheid binnen hun bedrijf. Wanneer overheid en bedrijfsleven maatregelen in onderlinge samenhang nemen, wordt het maximale effect op het veiligheidsklimaat in het bedrijf en op straat bereikt.

In 2004 zal voor de tweede maal de Monitor Bedrijven en Instellingen (MBI) worden afgenomen. De MBI levert informatie op over de mate waarin bedrijven en instellingen slachtoffer worden van criminaliteit. Aan de hand van onder meer vergelijkingen met de MBI die in 2002 is afgenomen, kan worden gezien welke effecten het gevoerde beleid heeft. In 2004 zal in twee branches een doorlichting plaatsvinden op kwetsbare plekken voor criminaliteit. De branches worden gekozen in overleg met VNO-NCW en MKB-Nederland. De resultaten van de doorlichting zullen vertrekpunt zijn voor afspraken met de desbetreffende branches om met preventieve maatregelen knelpunten aan te pakken. Eind 2004 zal het instrument van de doorlichting worden geëvalueerd en zal bij gebleken geschiktheid worden aangepast tot een door de branches zelf te benutten instrument.

Een aantal sectoren binnen het bedrijfsleven wordt onevenredig hard getroffen door criminaliteit, waardoor een intensievere aanpak door overheid en bedrijfsleven geboden is. In 2003 zijn de detailhandel en de juweliersbranche onderwerp van intensieve aanpak geweest die in 2004 wordt voortgezet. In 2004 staan de transportsector en de horeca op de rol. De aanpak vindt plaats in nauwe samenwerking met de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Economische Zaken en de brancheorganisatie van de desbetreffende sector.

In 2004 zal worden onderzocht of de overheid de toepassing van preventieve maatregelen kan stimuleren bij bedrijven, via een eventuele financiële bijdrage bij nieuwe veelbelovende initiatieven en het uitreiken van de Hein Roethofprijs aan een bedrijf dat een innoverend preventieproject heeft opgezet. Ook zal worden gezien of in de polisvoorwaarden voor verzekeraars preventieve maatregelen door de verzekeringnemer verplicht kunnen worden gesteld.

In 2004 zal de publiek-private samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven in het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) verder worden verstevigd. Het NPC vormt een belangrijk coördinerend en stimulerend orgaan van waaruit acties op preventief gebied worden geïnitieerd en gevolgd. In het werkprogramma van het NPC nemen de

acties uit het Veiligheidsprogramma «Naar een Veiliger Samenleving», die betrekking hebben op de samenwerking met het bedrijfsleven, een centrale plaats in.

Er bestaan 13 regionale platforms criminaliteitsbeheersing. In 2004 zullen minimaal drie nieuwe regionale platforms worden opgericht. De stimulering van betere beveiliging van bedrijventerreinen en winkelcentra zal via het keurmerk «Veilig ondernemen» worden voortgezet. Justitie streeft naar de toekenning van dit keurmerk aan 50 locaties in 2004. In 2004 kan gestart worden met het stimuleren van de toepassing van de Kwaliteitsmeter «Veilig Uitgaan». Justitie zal de samenwerkingsprojecten voor het Keurmerk Veilig Ondernemen en de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan financieel ondersteunen.

In 2003 is een Commissie Technologie ingesteld die de opdracht kreeg te rapporteren over de mogelijkheden die nieuwe technologische en innovatieve technieken bieden voor criminaliteitspreventie. Op basis van deze rapportage vinden in 2004 vervolgvactiteiten plaats.

Lokale en regionale samenwerking

In het kader van het Meerjarenprogramma versterking Regionale samenwerking (MVRS) is in 2001 een tijdelijke «Bijdrageregeling regionale samenwerking» ingesteld, op grond waarvan in alle arrondissementen Justitiële Beraden zijn ingesteld. In deze beraden zijn het Openbaar Ministerie, de rechterlijke macht, de reclassering, de Dienst Justitiële Inrichtingen en de Raad voor de Kinderbescherming vertegenwoordigd. Uit evaluatie blijkt dat deze regeling het proces van samenwerking in de strafrechtketen een stevige stimulans heeft gegeven. In 2005 moeten de Arrondissementale Justitiële Beraden bindende afspraken hebben gemaakt over de inzet van de samenwerkende organisaties voor effectief justitieel optreden. In 2004 moeten daarvoor de nodige voorbereidingen worden verricht. Het gaat onder andere om de gezamenlijke aanpak van vastgestelde prioriteiten, het afstemmen van planning en control, het harmoniseren van werkprocessen, en informatie-uitwisseling.

In wijken waarin veel criminaliteit voorkomt, zullen Justitie in de buurt (JIB) bureaus inspanningen leveren om de criminaliteit verder te verlagen. In totaal gaat het in 2004 om 28 JIB-bureaus. Er wordt, in het kader van de professionalisering en kwaliteitsverbetering, een best-practices handboek voor de JIB-bureaus ontwikkeld. Vanaf medio 2004 zal de centrale financiering van JIB-arrangementen geleidelijk worden beëindigd. Het wordt aan de lokale partners overgelaten een afweging te maken ten aanzien van de oprichting van nieuwe JIB-kantoren c.q. de instandhouding van bestaande.

De aanpak Communities that Care (CtC) wordt in 2004 voortgezet op zeven locaties. De aanpak beoogt problemen met de opvoeding en ontwikkeling van kinderen vroeg te signaleren en te bestrijden op wijkniveau, om zo later probleemgedrag te voorkomen.

De aanpak van geweld

Met betrekking tot geweld in het algemeen wordt voortgegaan met de ontwikkeling en verspreiding van gedragscodes en het versterken van de weerbaarheid van burgers. Dat laatste zal onder andere gebeuren door informatie te geven over de rol van omstanders/getuigen bij alle vormen van geweld. Ook streeft Justitie, in aansluiting op de evaluatie van het Nederlands Instituut Classificatie Audiovisuele Media, naar het beperken van het tonen van geweld in de audiovisuele media.

In het privé-domein zal Justitie in nauw overleg met de betrokken partners (lokale overheden, hulpverlening) voortgaan met de preventieve aanpak van huiselijk geweld. De resultaten van de eerste monitor aanpak huiselijk

geweld worden in 2004 gepresenteerd. Er zal een programma ter ondersteuning van gemeenten in hun verantwoordelijkheid bij de aanpak van huiselijk geweld worden uitgevoerd. Eind 2004 moet in 120 gemeenten een samenwerkingsverband tussen gemeente, hulpverlening, politie en justitie bij de aanpak van huiselijk geweld bestaan. Naar verwachting zal in 2004 een standpunt geformuleerd zijn met betrekking tot de uithuisplaatsing van plegers van huiselijk geweld dat als basis kan dienen voor wetswijziging.

Tegen geweld in het (semi) publiek domein zal een voorlichtingscampagne worden gevoerd waarin burgers erop worden gewezen dat zij ook actief kunnen ingrijpen bij geweldsincidenten. In samenspraak met het gebundelde landelijk particulier initiatief tegen geweld op straat zullen initiatieven worden ondersteund die een kansrijke bijdrage leveren aan de vermindering van het geweld in het publieke domein.

Geweld op school en de werkplek wordt eveneens aangepakt. Er zal in 2004 een preventiemethodiek worden ontwikkeld met twee nader vast te stellen beroepsgroepen waarvan de beoefenaren regelmatig met agressie en geweld te maken hebben.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie bijdrageregeling regionale samenwerking justitiële organisaties	afgerond in 2003
Evaluatie Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	afgerond in 2003
Evaluatie Communities That Care	afgerond in 2003
Evaluatie Gedragscodes	af te ronden in 2004
Meta-analyse opvoedingsondersteuning	afgerond in 2003
Evaluatie van Justitie in de Buurt (JIB)	afgerond in 2002

Toelichting

Nieuwe preventieve maatregelen moeten gebaseerd zijn op een gedegen analyse van het criminaliteitsprobleem. Vervolgens worden door Justitie samen met andere relevante partners op de analyse aansluitende maatregelen ontwikkeld. Deze worden in de vorm van projecten in de praktijk uitgetest en geëvalueerd, waarna bij gebleken effectiviteit de verdere verspreiding daarvan wordt bevorderd. Om te bepalen in welke mate de in het kader van de beleidsdoelstelling uitgevoerde acties bijdragen aan het realiseren van de operationele doelstellingen wordt de toepassing van preventieve instrumenten en maatregelen gemeten. Vanaf 2004 krijgt het nieuw op te richten Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid hierbij een belangrijke rol.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister is indirect verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.1.12							
uitgaven	10 313	18 856	20 614	21 747	19 694	18 546	18 546
programma-uitgaven	7 321	16 363	18 204	19 334	17 281	16 136	16 136
waarvan:							
– subsidies	7 321	16 363	18 204	19 334	17 281	16 136	16 136
apparaatsuitgaven	2 992	2 493	2 410	2 413	2 413	2 410	2 410
ontvangsten	156	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	9 113	18 856	20 614	21 747	19 694	18 546	18 546

De onder deze operationele doelstelling geraamde uitgaven hebben betrekking op stimuleringsubsidies voor het ontwikkelen en implementeren van nieuwe preventieve instrumenten en het stimuleren van samenwerking op het terrein van het voorkomen en bestrijden van criminaliteit tussen de partners op regionaal en lokaal niveau.

Het gaat daarbij om tijdelijke subsidies en bijdragen. Na implementatie van effectief bewezen concepten dienen de desbetreffende organisaties de structurele kosten zelf te dragen.

Vanaf 2004 zal het beleid ten aanzien van stimuleringsubsidies aangescherpt worden. Er zal gericht geïnvesteerd worden in kansrijke projecten en in beginsel zal geen subsidie meer verleend worden voor kleinschalige projecten. Voorts zal de bijdrageregeling voor het instandhouden van arrondissementale samenwerkingsverbanden gecontinueerd worden, zij het dat de bijdrage met 10% wordt verlaagd in verband met het feit dat na afsluiting van de opbouwfase verondersteld mag worden dat de platforms efficiënter kunnen opereren. Tenslotte zal de centrale financiering van arrangementen Justitie in de buurt geleidelijk, dat wil zeggen rekening houdend met bestaande afspraken, worden beëindigd. Het wordt aan de lokale partners overgelaten een afweging te maken ten aanzien van de oprichting van nieuwe JIB-kantoren c.q. de instandhouding van bestaande.

Beleidsartikel 3.2 Slachtofferzorg

Beleidsdoelstelling 3.2

Goede zorg en dienstverlening aan slachtoffers van criminaliteit teneinde bij te dragen aan het herstel van vertrouwen en het gevoel van veiligheid.

Toelichting

Slachtoffer worden van een misdrijf is een ingrijpende ervaring die het vertrouwen in de samenleving en het gevoel van veiligheid aantast. Ruim 3,7 miljoen Nederlanders zijn in 2002 slachtoffer geworden van een of meer vormen van veel voorkomende criminaliteit. Dit is meer dan in voorgaande jaren. Meer Nederlanders voelden zich wel eens onveilig (CBS, PB03-052). In 2000 gaf de Nederlandse bevolking op van 4,7 miljoen delicten het slachtoffer te zijn geweest. Ruim eenderde van de slachtoffers gaf aan dat het gebeurde hen nog steeds bezig houdt. Bij 1 op de 11 zijn de emotionele gevolgen ernstiger: 6% denkt nog vaak terug aan het gebeurde, 2% piekert er steeds over en 1% zegt dat het gebeurde zijn of haar hele doen en laten beheerst. Dit komt overeen met zo'n 400 000

slachtoffers van delicten die geleid hebben tot meer ernstige emotionele gevolgen (CBS, Webmagazine 15-04-2002).

Slachtofferzorg heeft als doel het geschonden vertrouwen en gevoel van veiligheid te herstellen, en draagt ook bij aan het gevoel van rechtvaardigheid. Adequate slachtofferzorg levert uiteindelijk een belangrijke bijdrage aan:

- Minder gevoelens van onveiligheid;
- Meer vertrouwen in Justitie;
- Grotere bereidheid aangifte te doen en te getuigen.

Deze belangrijke te boeken resultaten legitimeren een verdere versterking van de positie en aandacht voor het slachtoffer. Een belangrijk onderdeel van deze versterking is een goede afstemming van de diverse activiteiten op het terrein van slachtofferzorg binnen de strafrechtsketen. Daartoe zal periodiek met de relevante partners, als het OM, politie en Slachtofferhulp Nederland, overleg worden gevoerd. Daarnaast zijn in het kader van de nota Strafvordering 2001 diverse voorstellen gedaan, zoals het recht op voorlichting en uitleg, om de rol en positie van het slachtoffer te versterken. In 2004 wordt gezien welke van de voorstellen wordt overgenomen.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.2							
uitgaven	21 549	18 337	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812
ontvangsten	92	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	23 447	18 337	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.2					
Totaal geraamde kasuitgaven	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812
waarvan:					
– personeel en materieel	314	316	316	316	316
– beleid	19 714	19 736	19 607	19 336	19 496
waarvan:					
a. juridisch verplicht	64,1% 12 635	64,1% 12 651	63,6% 12 470	62,6% 12 104	63,0% 12 284
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	35,9% 7 079	35,9% 7 085	36,4% 7 137	37,4% 7 232	37,0% 7 212
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0
Totaal uitgaven beleid	100,0% 19 714	100,0% 19 736	100,0% 19 607	100,0% 19 336	100,0% 19 496

Operationele doelstelling 3.2.4

Slachtoffers van strafbare feiten worden vanaf het eerste contact met de politie en de afhandeling van de strafzaak door het openbaar ministerie en de rechter tot en met de fase van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf steeds met zorg behandeld.

Toelichting

Het tijdig en goed aanbieden van informatie en hulp van emotionele en praktische aard zijn belangrijk voor het herstel van vertrouwen. Het slachtofferbeleid is er op gericht dat gedurende alle fases, van politie, openbaar ministerie en rechter, tot en met de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf (vooralsnog alleen bij zedendelicten) slachtoffers te informeren over het verloop van hun zaak. Daarnaast krijgen de slachtoffers informatie over hun rechten en plichten, krijgen slachtoffers van een ernstig geweldsmisdrijf in voorkomende gevallen een financiële tegemoetkoming en krijgen slachtoffers hulp bij het verhaal van de schade.

Instrumenten

Voor het realiseren van de operationele doelstelling leveren Slachtofferhulp Nederland (SHN) en het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) specifieke bijdragen. SHN draagt zorg voor de eerste praktische en emotionele ondersteuning aan slachtoffers van delicten en verkeersongevallen. Jaarlijks helpen zij circa 100 000 slachtoffers. Bij het SGM, waarvan de bureaurokosten worden gedragen door het ministerie van Justitie, kunnen slachtoffers met een ernstig letsel ten gevolge van een geweldsmisdrijf een tegemoetkoming in de schade aanvragen.

Volumegegevens

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Aantal geholpen slachtoffers SHN	93 000	96 200	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Aantal beslissingen SGM	4 118	5 492	6 500	7 500	7 500	7 500	7 500

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Tevredenheid slachtoffers	start in 2003	De tevredenheidsenquête onder slachtoffers is gericht op onder meer bejegening en informatievervalschaafing door de strafrechtketen. De uitkomsten van deze enquête zullen de komende jaren in belangrijke mate bijdragen aan het vaststellen van de prioriteiten op het terrein van slachtofferzorg. De enquête zal in beginsel elke vier jaar worden herhaald.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.2.4							
uitgaven	21 549	18 337	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812
programma-uitgaven	21 156	17 997	19 714	19 736	19 607	19 336	19 496
waarvan:							
– bijdragen	0	4 300	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800
– subsidies	4 967	8 493	7 713	7 727	7 596	7 324	7 484
apparaatsuitgaven	393	340	314	316	316	316	316
ontvangsten	92	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	23 447	18 337	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812

VBTB-paragraaf

Het EU-kaderbesluit zal in 2004 verder worden uitgewerkt. Daarnaast wordt bij SHN de nadruk gelegd op het volledig voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving (onder andere de regeling uitgangspunten financieel economisch toezicht). Het SGM zal in 2004 een nieuwe werkwijze introduceren alsmede herijkte kostprijzen. De verwachting is dat beide onderdelen zullen bijdragen aan een efficiëntere bedrijfsvoering.

Beleidsartikel 3.3 Rechtshandhaving

Justitie staat voor een veilige en rechtvaardige samenleving. Een belangrijk element in het waarborgen van veiligheid is dat wetten worden nageleefd, zoals de meeste burgers doorgaans doen. Justitie wijst burgers op het nut en de noodzaak van het naleven van wetten door op wetsovertredingen te reageren met het vervolgen van de overtreeders.

Beleidsdoelstelling 3.3

Een veilige Nederlandse samenleving door adequate handhaving van de straf- en ordeningswetgeving.

Toelichting

Veiligheid staat centraal in het Justitiebeleid. Justitie dient in samenwerking met haar partners, de veiligheid van de burger te waarborgen. Het Veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving», dat in oktober 2002 is vastgesteld, geeft aan welke concrete doelen het kabinet in 2006 bereikt wil hebben. Het vastgestelde tekort in de rechtshandhaving moet in de komende jaren worden teruggedrongen. Bovendien zal de criminaliteit en de overlast in de openbare ruimte fors worden teruggedrongen. Als speerpunten van de gekozen veiligheidsstrategie gelden:

- Het aanpakken van de stelselmatige dader en van de jeugdcriminaliteit;
- Het versterken van de opsporing en de handhaving;
- Het versterken van het zichtbare toezicht en de controle in de publieke ruimte;
- Het intensiveren van gerichte preventieprojecten.

Het realiseren van de gestelde doelen vergt grote inzet van alle instanties en diensten – zowel op rijks-, provinciaal als gemeentelijk niveau – die hierin een rol vervullen. De subdoelen van de organisaties in de rechtshandavingsketen en de voorgenomen weg naar de realisatie daarvan, komen aan de orde in de toelichtingen op de verschillende operationele doelstellingen van dit artikel.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.3							
uitgaven	654 718	615 138	561 237	572 350	567 359	571 588	581 888
ontvangsten	76 234	42 365	19 491	9 782	9 782	9 782	9 782
verplichtingen	686 123	615 138	561 237	572 350	567 359	571 588	581 588

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 3.3										
Totaal geraamde kasuitgaven		561 237		572 350		567 359		571 588		581 888
waarvan:										
– personeel en materieel		394 088		398 221		398 543		404 346		415 346
– beleid		167 149		174 129		168 816		167 242		166 542
waarvan:										
a. juridisch verplicht	43,5%	72 686	48,7%	84 824	47,3%	79 776	48,4%	80 985	48,5%	80 803
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	53,7%	89 719	48,0%	83 534	49,0%	82 697	48,0%	80 279	47,8%	79 579
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	2,8%	4 744	3,3%	5 771	3,8%	6 343	3,6%	5 978	3,7%	6 160
Totaal uitgaven beleid	100,0%	167 149	100,0%	174 129	100,0%	168 816	100,0%	167 242	100,0%	166 542

Operationele doelstelling 3.3.1

Een tijdige en adequate strafrechtelijke reactie op daders van strafbare feiten, rekening houdend met de slachtoffers van die feiten.

Toelichting

Het Openbaar Ministerie (OM) streeft ernaar een adequaat niveau van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde te leveren. Het OM is hieraan gehouden jegens de samenleving, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht. Op grond van zijn wettelijke taak heeft het OM een opdracht tot actieve handhaving vanuit een oriëntatie op het recht, maar tegelijk geldt een beperking tot de strafrechtelijke invalshoek. Teneinde een adequaat niveau van strafrechtelijke handhaving te bereiken worden de prestaties van het OM genormeerd op grond van een concrete set prestatie-indicatoren. Deze prestatie-indicatoren moeten richting geven aan de werkzaamheden van het OM in het kader van zijn handhavingsverplichting. Er zal daarbij nadrukkelijk worden gekeken naar de kwaliteit van de handhaving (in termen van zekerheid, snelheid en een passende sanctie), welke valt op te maken uit de mate van selectiviteit waarmee de strafrechtelijke reactie van het OM zich concentreert op de meest kwetsbare maatschappelijke belangen. Hierbij zullen ook aspecten als juridische kwaliteit en doelmatigheid van belang zijn. Het gehele budget van het OM wordt ingezet om de hierboven genoemde doelstelling te bereiken.

Beleidsvoornemens

Veiligheidsprogramma

«40 000 rechtbankzaken meer»

Bij de uitvoering van het Veiligheidsprogramma zal de prioriteit liggen bij de misdrijven: daaromtrent is immers geconstateerd dat de politie veel laat liggen wat zeker opsporingskansen heeft. Met de verhoging van de prestatie in de misdrijfsfeer kan de opsporing op een substantieel en maatschappelijk beter verdedigbaar niveau worden gebracht. In de door het College van procureurs-generaal vastgestelde «Aanwijzing opsporing» staat aangegeven welk niveau dat is.

Conform de uitgangspunten in het Veiligheidsprogramma zal bij de prioritering van zaken als kader gelden:

- Voorrang voor de aanpak van jeugdzaken, met toespitsing op de gevallen waarin sprake is van evidente risico's dat de jeugdige zich (verder) beweegt op het pad van de misdaad;
- Voorrang voor de aanpak van veelplegers (dat wil zeggen de zeer extreme en dus in omvang beperkte groep van «evidente draaideurklanten»);
- Uiteraard voorrang voor zeer ernstige delicten (conform aanduiding in de Aanwijzing opsporing);
- Het toespitsen van de aandacht voor het slachtoffer op delicten met grote impact.

Dit laat een fors terrein open waarin posterioriteiten moeten worden gezocht, waar lokale accenten kunnen worden geplaatst in termen van minder opsporing, sneller transactie of sepot.

«180 000 extra boetes en transacties»

De politie gaat de burger directer aanspreken op zijn gedrag. Dit betekent dat stringenter zal worden opgetreden tegen kleine ergernissen en overlast in het publieke domein, tegen geweld en tegen agressief verkeersgedrag. In het landelijk kader Nederlandse Politie 2003–2006 is vastgelegd dat deze verhoogde handhavingsinspanning van de politie ertoe zal leiden dat in 2006 het aantal uit staandehoudingen voortkomende boetes en transacties met tenminste 180 000 is gestegen ten opzichte van 2002. Indien dit geleidelijk oploopt, zijn dat 45 000 extra boetes en transacties per jaar. Hoeveel van deze extra zaken het OM zullen bereiken, is mede afhankelijk van het type overtreding waartegen wordt opgetreden. Deze keuze zal op lokaal niveau worden gemaakt. Daarbij zal er voor worden gewaakt dat de beoogde toename van 180 000 boetes en transacties niet leidt tot een zelfde aantal kantonzaken die het OM te verwerken krijgt. Bovendien dient deze versterking van het toezicht niet op zichzelf te staan, maar onderdeel uit te maken van een bredere, ook bestuurlijke inspanning om de zorg voor de openbare ruimte te verbeteren (waarbij fysieke en sociale maatregelen hand in hand gaan). Uit de monitoring van het Landelijk kader zal moeten blijken wat de precieze aantallen kantonzaken zijn die als gevolg van deze intensivering bij het OM instromen. Op basis van die gegevens zal de meerjarenberekening eventueel worden bijgesteld.

Context

Het Veiligheidsprogramma kent de nodige ambities. In «Perspectief op 2006» heeft het OM zich bij dit ambitieniveau aangesloten in de verwachting dat het OM in staat wordt gesteld om daarbij zijn rol naar behoren te kunnen spelen. Intussen is er het Hoofdlijnenakkoord waarin nader is ingegaan op de financiering van het Veiligheidsprogramma. De extra middelen voor veiligheid worden voor het grootste deel gericht ingezet voor het oplossen van knelpunten in de justitiële keten. Ook het OM krijgt extra gelden uit deze zogenaamde Veiligheidsenveloppe.

De toename van de zaaksinstroom, zoals die zich in 2002 aftekende, heeft zich voortgezet in 2003. Zowel het aantal aangeboden rechtbankzaken als kantonzaken is fors gestegen. Alleen het aantal zogenaamde Mulderberoepen is nauwelijks toegenomen. De spanning tussen ambities en middelen doet zich daarmee wel voelen. Desalniettemin zal het Openbaar Ministerie zich tot het uiterste inspannen de in het Veiligheidsprogramma geformuleerde ambities te realiseren.

Er zijn geen nadere intensiveringen voorzien in de verkeershandhaving. Dit vormt dan ook geen onderdeel van het Veiligheidsprogramma. Voorkómen moet worden dat de verkeershandhaving een zodanig beslag legt op de schaarse middelen dat ze de ambities die wél in het Veiligheidsprogramma zijn voorzien frustreren. In dit kader wordt er naar gestreefd dat:

- Het niveau van de Mulderberoepen worden gestabiliseerd op het niveau van 2002 – dit geldt zowel de regiopolitie als het KLPD;
- Bij dat stabiliseren de regioprojecten die plaatsvinden onder regie van het Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie (BVOM) worden gecontinueerd.

Een nadere prioritering in de verkeershandhaving is mogelijk maar dan wel binnen de huidige omvang die de verkeershandhaving nu al kent. Het verkeersbudget zal dan niet overschreden worden ten gevolge van een nadere prioritering binnen de verkeershandhaving.

De verruiming van de mogelijkheid van het OM om bij overeenstemming met de verdachte de zaak zelf, buiten de rechter, af te handelen zal op termijn duidelijk betekenis hebben voor het OM. Aannee hierbij is dat de werklast van het OM niet zal toenemen.

Beheer

Geïntegreerd Proces Systeem (GPS)

In 2000 is gestart met de ontwikkeling van het GPS. De primaire doelstelling van het GPS was de vervanging van COMPAS door een nieuw systeem, teneinde een inhoudelijke kwaliteitsverbetering te realiseren. Eind 2002 heeft er een herbezinning plaats gevonden op de ontwikkeling en doelstelling van het GPS. Dit was noodzakelijk omdat GPS een te omvangrijk systeem dreigde te worden. Thans ligt de doelstelling nog nadrukkelijker op de vervanging van COMPAS en op het herontwerp van de interne procesbeschrijving. Het doel is het ondersteunen van een uniforme, gestandaardiseerde en vereenvoudigde werkwijze. Het GPS richt zich dan ook in eerste instantie op de ontwikkeling van een deelsysteem voor de zogenaamde loopzaken (eenvoudige zaken).

In 2004 worden de middelen aangewend voor de verdere ontwikkeling van het GPS. Bestaande incrementen en ICTRO worden onderhouden en beheerd, nieuwe incrementen ontwikkeld, er wordt een ontwerp gemaakt voor meervoudige kamerzaken en er worden middelen aangewend voor de technische architectuur (centralisatie) en risicomangement.

In verband met het toedelen van het toegekende budget over drie jaar (2004 t/m 2006) in plaats van twee jaar zal de ontwikkeling van GPS worden getemporiseerd. Het (detail)ontwerp, bouw en implementatie van de deelsystemen voor de meervoudige kamerzaken zal starten in 2005 en zal doorlopen tot in 2006. COMPAS zal tot eind 2006 nog in gebruik zijn.

Gerechtskosten

Algemeen

Gerechtskosten zijn kosten die worden gemaakt in het kader van de strafvordering en die betrekking hebben op de gerechtelijke fase. Voor de vergoeding van deze kosten is in de begroting van het OM een budget gerechtskosten opgenomen. Daarnaast wordt een aantal opsporingskosten ten laste van het gerechtskostenbudget gebracht.

De ontwikkeling van de gerechtskosten staat onder continue aandacht. Het OM en het departement ontwikkelen diverse maatregelen om de gerechtskosten zoveel mogelijk beheersbaar te maken. In 2004 wordt verder gekeken hoe de beslissing tot activiteiten die tot betaling van gerechtskosten leiden zo dicht mogelijk bij de daadwerkelijke betaling van deze kosten gelegd kan worden. Op deze manier worden de kosten inzichtelijker bij degene die de beslissingen, die leiden tot de gerechtskosten, nemen.

Het meerjarig budgettair kader van de gerechtskosten is vanaf 2004 verhoogd met structureel € 15 miljoen per jaar. Deze verhoging is bedoeld ter compensatie van de in de afgelopen jaren gestegen kosten. De druk op het budget manifesteert zich met name bij de afluister- en tapkosten en de daarmee samenhangende kosten van tolken en vertalers. Hierna wordt op een aantal ontwikkelingen ingegaan.

Internettaps

De afgelopen periode heeft het tappen van internetverkeer in de aandacht gestaan. Het gaat hier om het onderscheppen van e-mailverkeer van verdachten en het opvragen van dataverkeergegevens. Op dit moment is het aantal internettaps nog zeer gering. Verwachting is dat internettaps in de komende jaren een grotere rol gaan spelen.

Tolken en vertalers

De samenstelling van de bevolking verandert. Hierdoor is de vraag naar tolk- en vertaaldiensten in de afgelopen jaren gestegen.

Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie (CIOT)

Via het CIOT kunnen opsporingsdiensten centraal geautomatiseerd identificerende gegevens opvragen van telecomgebruikers. Dit systeem is in 2003 landelijk uitgerold. Gebruik van het CIOT leidt er toe dat er geen individuele bevragen meer gedaan hoeven te worden bij telecomproviders, hetgeen tot een kostenbesparing leidt.

Kostenefficiëntere tapfaciliteiten

Op dit moment worden taps in het vaste net in de centrales fysiek gelegd. In het eerste kwartaal van 2003 is dit proces geautomatiseerd, waardoor er centraal taps gelegd kunnen worden.

Productiecijfers OM

Productie en prestaties arrondissementsparketten								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Rechtbanken in eerste aanleg (excl. Kantongerechtsappelen)</i>								
Instroom	234 700	248 100	258 000	268 000	278 000	288 000	288 000	288 000
Minderjarigen	27 700	28 500	30 000	30 500	31 000	31 500	31 500	31 500
Afdoeningen OM + naar rechter	235 100	255 800	263 550	268 000	278 000	288 000	288 000	288 000
Overdracht aan buitenland	300	200	250	250	250	250	250	250
Onvoorwaardelijk sepot	28 100	27 800	28 000	27 000	27 500	28 500	28 500	28 500
% onvoorwaardelijk sepot	12%	11%	11%	10%	10%	10%	10%	10%
Transactie en voorwaardelijk sepot	67 300	74 700	78 500	80 000	85 000	89 000	89 000	89 000
Naar de rechter	139 400	153 100	156 800	160 750	165 250	170 250	170 250	170 250
Voegen (ter berechting of ad info)	13 500	14 600	14 800	15 000	15 250	15 250	15 250	15 250
Dagvaarden	125 900	138 500	142 000	145 750	150 000	155 000	155 000	155 000
Meervoudige kamer (incl. economisch en militair)	14 000	154 000	16 000	16 500	17 000	17 500	17 500	17 500
Politierechter (incl. economisch en militair)	103 000	112 300	115 000	118 000	121 500	125 500	125 500	125 500
Kinderrechter	89 000	10 800	11 000	11 250	11 500	12 000	12 000	12 000
Interventiepercentage	86%	87%	88%	88%	88%	88%	88%	88%
Gemiddelde doorlooptijd instroom – afdoening (in dagen)	160	151	151	151	151	151	151	151
% ouder dan een jaar (niet afgedaan)	12%	11%	11%	11%	11%	11%	11%	11%
<i>Jeugdzaken</i>								
Doorloopsnelheid jeugd binnen 6 mnd afgedaan	50%	56%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
<i>Kantongerechtsappelen</i>								
Instroom	4 100	3 100	2 000	1 000	500	250	0	0
Uitstroom	4 600	3 900	2 000	1 500	1 000	5 000	250	0

Productie en prestaties arrondissementsparketten

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Kantonzaken</i>								
Instroom	178 900	217 500	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Afdoeningen OM + naar de rechter	180 500	209 400	244 500	244 500	250 000	250 000	250 000	250 000
Onvoorwaardelijk sepot	39 500	29 900	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
% onvoorwaardelijk sepot	22%	14%	14%	14%	14%	14%	14%	14%
Transactie en voorwaardelijk sepot	35 700	37 600	43 100	43 100	45 000	45 000	45 000	45 000
Naar de rechter	105 300	141 900	166 400	166 400	170 000	170 000	170 000	170 000
Voegen (ter berechting of ad info)	11 500	15 900	21 400	21 400	20 000	20 000	20 000	20 000
Dagvaarden	93 800	126 000	145 000	145 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Interventiepercentage	74%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Gemiddelde doorlooptijd instroom – afdoening (in dagen)	200	190	180	180	180	180	180	180
<i>Mulderzaken</i>								
Instroom beroepen OM	291 700	327 900	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Uitstroom beroepen OM	276 100	321 000	340 000	340 000	330 000	330 000	330 000	330 000

Productie en prestaties ressortsparketten

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Instroom</i>								
Rechtbankappellen	12 100	11 600	15 000	15 500	16 500	17 000	17 000	17 000
Kantongerechtoppellen		2 700	4 500	5 500	6 000	6 500	6 500	6 500
Mulderberoepen	700	1 400	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Klachten art. 12 Sv	1 200	1 500	1 500	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
<i>Uitstroom</i>								
Rechtbankappellen	11 600	12 200	14 000	15 000	15 500	16 000	16 000	16 000
Kantongerechtoppellen		900	3 000	4 000	4 500	5 000	5 000	5 000
Mulderberoepen	600	1 100	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Klachten art. 12 Sv	830	1 232	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600

De hier gepresenteerde cijfers wijken licht af van eerder gepresenteerde getallen. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat tellingen kort na afsluiting van een tijdvak slechts voorlopig zijn.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie Wet Bijzondere Politierregisters	lopend in 2004
Evalueren Transactiebesluit milieudelicten	afgerond in 2003
Evaluatie Wet Herziening gerechtelijk vooronderzoek; eerste fase van het onderzoek	afgerond in 2002
Evaluatieonderzoek Wet Herziening gerechtelijk vooronderzoek; tweede fase	af te ronden in 2004

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.3.1							
uitgaven	424 587	422 164	462 714	464 530	464 486	470 034	478 934
programma-uitgaven	424 587	422 164	462 714	464 530	464 486	470 034	478 934
waarvan:							
– bijdragen	5 556	5 556	5 556	5 556	5 556	5 556	5 556
apparaatsuitgaven	0	0	0	0	0	0	0
ontvangsten	19 259	9 782	9 782	9 782	9 782	9 782	9 782
verplichtingen	434 122	422 164	462 714	464 530	464 486	470 034	478 934

VBTB-paragraaf

In 2004 gaat het OM, net als vorige jaren, verder met het ontwikkelen van een set prestatie-indicatoren. De indicatoren selectiviteit, doorlooptijd, interventies, passendheid van de interventies en kwaliteit slachtofferzorg zijn reeds ontwikkeld en worden toegepast in de interne planning- en controlcyclus.

De prestatie-indicator juridische kwaliteit is nog in ontwikkeling. De doelmatigheidsindicator is nadrukkelijk gekoppeld aan de invoering van

het baten/lastenstelsel op 1 januari 2005. Op die datum moet de gehele set van zeven indicatoren gereed zijn voor intern- en extern gebruik. Hieronder wordt ingegaan op de nog in ontwikkeling zijnde indicatoren juridische kwaliteit en doelmatigheid.

Juridische kwaliteit

Gegeven de taakopvatting van het OM is «juridische kwaliteit» te beschouwen als een indicator voor «het goed doen» van zaken. De juridische kwaliteit moet goed in de processen van het OM geborgd zijn. Dat houdt in dat binnen de werkprocessen niet alleen de bedrijfsmatige, maar ook de juridische zorgvuldigheidseisen in evenwicht zijn (dus naast bijvoorbeeld een tijdige beantwoording van brieven ook een juridisch inhoudelijke toetsing daarvan en bewaking van wettelijke termijnen).

Doelmatigheid

Aan de ontwikkeling van een indicator «Doelmatigheid», die aanduidt hoe de gewogen productie van een parket (volgens de gewichten die in BVS (Budget Verdeelsysteem) aan zaken zijn toegekend) zich verhoudt tot de toegekende personele middelen, wordt gewerkt. Het is de bedoeling deze indicator te introduceren met een onderlinge vergelijking tussen (maat)-parketten. Anticiperend op de komst van een baten-lastenstelsel wordt gestart met het sturen op interne doelmatigheid.

Operationele doelstelling 3.3.2

Iedere schakel in de strafrechtsketen (politie, OM, ZM en overige opsporingsinstanties) heeft ten behoeve van de waarheidsvinding tijdig de beschikking over kwalitatief hoogwaardige onderzoeksresultaten op financieel-, forensisch- en telecommunicatiegebied.
Voorts een adequate waarborging van de integriteit van bijzondere wetten, besluiten en regelingen in de rechtshandavingsketen.

Toelichting

Nederlands Forensisch Instituut (NFI)

Door het doen van forensisch onderzoek produceert het NFI kwalitatief hoogwaardige onderzoeksresultaten op forensisch gebied ten behoeve van de waarheidsvinding.

Het NFI is in de samenstelling van zijn werkzaamheden voor een groot deel afhankelijk van de vraag naar kwaliteit en kwantiteit van producten door de aanvragers (vnl. rechterlijke macht en politie).

Het NFI heeft positieve verwachtingen over de mogelijkheden van forensisch technisch en wetenschappelijk onderzoek bij de oplossing van misdrijven. De bestaande en toekomstige mogelijkheden van het onderzoek aan biologische, chemische, fysische en digitale sporen zullen, mits de sporen kwalitatief goed zijn veilig gesteld, steeds meer informatie verschaffen over allerlei aspecten van individuele zaken (dader, toedracht, etc.). Ook kan het richting geven aan het opsporingsonderzoek in andere zaken.

CIOT

Het CIOT treedt op als intermediair bij de uitwisseling van telefoonnummers en NAW-gegevens (Naam, Adres, Woonplaats) tussen de opsporings- en inlichtingendiensten en aanbieders van telecommunicatie.

Het CIOT-systeem is 24 uur per dag en 7 dagen in de week beschikbaar. Met het CIOT is een veilige en efficiënte werkwijze gerealiseerd.

Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT)

Het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT) verwerkt en analyseert ten behoeve van de waarheidsvinding in opsporingsonderzoeken meldingen van ongebruikelijke transacties om te beoordelen of zij (mogelijk) te maken hebben met witwassen of financiering van terroristische activiteiten. Deze transacties zijn afkomstig van financiële instellingen, casino's en handelaren in zaken van grote waarde. Medio 2003 zal ook voor de vrije beroepsgroepen en trust- en financieringsmaatschappijen een meldplicht gelden.

Integriteit

Justitie voert een viertal wetten en besluiten uit met betrekking tot integriteit: de Wet Wapens en Munitie en de Flora en Faunawet ten behoeve van de beheersing van het legale bezit van wapens en munitie, de Wet op de Particuliere Beveiliging en Recherchebureaus ten behoeve van de toetsing op bekwaamheid en betrouwbaarheid en het Besluit Buitengewoon Opsporingsambtenaar voor de verlening van opsporingsbevoegdheid.

Instrumenten

NFI

De verwachtingen van het NFI zijn voor een deel geformuleerd in het Veiligheidsprogramma, met name de verbetering van de kwaliteit van de recherche en de uitbreiding van opsporingsinstrumenten zoals de landelijke sporendatabank en DNA onderzoek. De ambities, vastgelegd in de convenanten met de korpsbeheerders, om in 2006 40 000 extra verdachten bij het OM aan te leveren zal ongetwijfeld voor een deel moeten worden bereikt door de mogelijkheden van het technisch-wetenschappelijk onderzoek meer te benutten. Indien er van uit gegaan wordt dat de kwantitatieve toename in de keten gelijk verdeeld zal zijn over alle typen misdrijven betekent dit ook voor het NFI een vraag die in 2006 20% hoger zal liggen dan nu het geval is.

CIOT

Op de relevante punten (gebruik CIOT, beveiliging, functioneren) worden periodiek audits uitgevoerd.

Na mei 2004 zullen alle aanvragers (43 organisaties verdeeld over zeven ministeries) gebruik maken van het CIOT-systeem. Daarnaast zullen in 2004 nieuwe aanbieders worden toegevoegd aan het CIOT-systeem.

MOT

Het MOT zal in 2004, mede als gevolg van de uitbreiding van de meldplicht met de vrije beroepsbeoefenaren, naar verwachting wederom meer en een grotere diversiteit aan meldingen ontvangen. Aandacht gaat daarom uit naar verbeteringen in het werkproces van het MOT die verwerking en analyse van deze meldingen mogelijk maken. Verder wordt ingezet op het selecteren voor de opsporing van subjecten, die prominent naar voren komen uit de meldingen.

Prestatiegegevens

NFI	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Aantal geleverde producten per kerntaak</i>							
Forensisch onderzoek (producten)		109 050	129 159	131 110	132 398	133 355	140 402
Research & Development (uren)		57 959	82 314	79 934	80 720	81 303	85 600
Kennis en Expertise (uren)		23 850	26 112	26 342	26 601	26 793	28 209
<i>Kostprijs per product</i>							
Forensisch onderzoek (per product)		196	214	201	201	201	201
Research & Development (per uur)		126	110	108	108	108	108
Kennis en Expertise (per uur)		140	164	155	155	155	155
<i>Percentage aanvragen afgehandeld binnen de afgesproken tijd</i>							
		85	85	85	85	85	85

CIOT	2002	2003	2004	2005
Aantal Bijzondere Opsporings- en Inlichtingendiensten (BOID's)	36	43	43	43
Aantal Telecomaانبieders aangesloten op CIOT systeem	8	17	25	25
Aantal aanvragen	300 000	700 000	1 000 000	1 200 000
Hit-rate	55%	85%	95%	95%

MOT

In 2003 verwacht het Meldpunt zo'n 150 000 meldingen te registreren. Bij ongewijzigd beleid zal dit aantal in 2004 op 180 000 uitkomen.

Integriteit	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Particuliere beveiliging en opsporing</i>							
Aantal beslissingen vergunningaanvragen	934	800	800	800	800	800	800
Doorlooptijd: % binnen 16 weken	27	50	50	50	50	50	50
<i>Buitengewone opsporingsambtenaren</i>							
Aantal beslissingen BOA	8 011	7 000	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Doorlooptijd: % binnen 16 weken (verzoek 1a)	90	90	90	90	90	90	90
Doorlooptijd: % binnen 4 weken (verzoek 1b/1c)	99	90	90	90	90	90	90
<i>Wet Wapens en Munitie (WWM)/ Flora- en Faunawet</i>							
Aantal administratieve beroepen	82	95	95	95	95	95	95
Doorlooptijd: % binnen 16 weken	15	75	75	75	75	75	75
Aantal verzoeken om ontheffing WWM	105	80	80	80	80	80	80
Doorlooptijd: % binnen 12 weken	51	75	75	75	75	75	75

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie pilot Meld Misdaad Anoniem (voorheen Crimestoppers)	afgerond in 2003
Evaluatie van het project financieel rechercheren	afgerond in 2002
Onderzoek naar de oorzaken van het dalen aantal verdachten voor het begaan van milieudelicten	afgerond in 2002
Evaluatie keten Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT)	afgerond in 2003

In opdracht van Justitie is in 2003 een nulmeting uitgevoerd om inzicht te geven in de rol en effectiviteit van DNA-onderzoek en de werkprocessen rond DNA-onderzoek in de strafrechtketen gezien de nieuwe wet per 1 november 2001. Met behulp van de indicatoren die in de nulmeting worden benoemd, wordt in 2004 een vervolgmeting uitgevoerd.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.3.2							
uitgaven	123 306	54 738	61 074	58 094	58 469	58 681	60 781
programma-uitgaven	122 896	54 434	60 781	57 829	58 190	58 403	60 503
waarvan:							
– bijdragen	0	0	43 572	40 910	41 286	41 554	43 654
– subsidies	0	455	410	411	410	410	410
apparaatsuitgaven	410	304	293	265	279	278	278
ontvangsten	1 342	153	9 709	0	0	0	0
verplichtingen	135 304	54 738	61 074	58 094	58 469	58 681	60 781

VBTB-paragraaf

Vanaf eind 2003 zal bij het onderdeel Integriteit ook de indicator behandel-tijd gebruikt worden.

Operationele doelstelling 3.3.3

Kwalitatief goede beleids- en uitvoeringskaders ten behoeve van de handhaving van straf- en ordeningsrecht.

Toelichting

Uitvoerende justitiële instanties worden onder andere met behulp van wetten, beleids- en uitvoeringskaders in staat gesteld de hun toebedeelde taken ten aanzien van de handhaving van straf- en ordeningswetgeving adequaat uit te voeren. Het is de taak van het ministerie van Justitie om te zorgen dat de daartoe nodige wetten, beleids- en uitvoeringskaders de uitvoerende justitiële instanties in staat stellen om dat wettelijk verankerd op doelmatige en doeltreffende wijze te kunnen doen.

Instrumenten

Bestuurlijke boete

In het Veiligheidsplan is de ambitie opgenomen om de verloedering van de publieke ruimte tegen te gaan en de normaleleving in de publieke ruimte te vergroten. De publieke ruimte zal daardoor veiliger worden. Om de politie te ontlasten en het bestuur meer invloed te geven op de handhaving wordt de punitieve armslag van het bestuur verruimd. Gestreefd wordt naar invoering van een bestuurlijke boete voor kleine ergernissen in de publieke ruimte.

Handhaven op niveau

Het in 2000 gestarte actieprogramma «Handhaven op Niveau» is inmiddels tot brede ontwikkeling gekomen. Naast de eerder gestarte programmalijn «Best Practice Ontwikkeling» heeft de stuurgroep «Handhaven op Niveau» ervoor gekozen om een tweede programmalijn te ontwikkelen: die van het «Programmatisch Handhaven».

Uit de laatste «Handhaven op Niveau»-monitor, uitgevoerd in november 2002, blijkt dat ruim 80% van de gemeenten bezig is met het ontwikkelen van (integraal) handhavingbeleid. Vrijwel allen maken gebruik van het instrumentarium dat in het kader van «Handhaven op Niveau» is ontwikkeld en dat nu verder wordt uitgebouwd en verfijnd.

In het kader van de «Best Practice Ontwikkeling» loopt inmiddels een groot aantal lokale pilots, waarin tezamen met de werkvloer, succesvolle handhavingmethoden worden ontwikkeld en beproefd. Daarnaast heeft de stuurgroep ervoor gekozen om zich ook te richten op het landelijk verspreiden van reeds bestaande best practices. De eerste «best practice» is in april 2003 gereed gekomen. Het betreft de «Bestuursrechtelijke handhaving: handleiding voor de praktijk», opgesteld in samenwerking met de gemeente Den Haag. Meer resultaten zullen met name vanaf 2004 beschikbaar komen voor alle handhavers in Nederland.

Zoals bedoeld convergeren de twee programmalijnen, enerzijds gericht op beleidsvorming en anderzijds gericht op de kwaliteit van de uitvoering, steeds meer tot het einddoel van «Handhaven op Niveau»: het verbeteren van de kwaliteit van de handhaving, verdere professionalisering en het bevorderen van samenwerking tussen alle betrokkenen bij de handhaving van ordeningswetgeving.

Integrale evaluatie van het actieprogramma «Handhaven op Niveau» zal plaatsvinden aan het einde van 2005, het tijdstip waarop de stuurgroep volgens de opdracht van de minister van Justitie haar activiteiten beëindigt.

Rijk aan handhaving

In het Veiligheidsplan is de ambitie opgenomen om tekorten in de handhaving van ordeningswetgeving weg te werken en ongewenste gedoogsituaties te beëindigen. De veiligheid in de publieke ruimte zal daardoor toenemen. Ter versterking van de handhaving van ordeningswetgeving wordt een thans nog ontbrekend integraal en planmatig uitvoeringskader geschapen voor de handhaving van ordeningswetgeving door vakministers, in overeenstemming met mede-overheden en strafrechtelijke actoren.

De handhaving van ordeningswetgeving zal versterkt worden door op beleidsterreinen van alle vakdepartementen een handhavingsplan op te stellen. En door op het bevorderen van de naleving van wettelijke regels toegesneden kwaliteitsinstrumenten te ontwikkelen en toe te passen.

In 2004 worden de bestaande procedures, plannen en instrumenten ten behoeve van de handhaafbaarheid van wetgeving geïnventariseerd.

Fraude en financieel-economische criminaliteit

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in de randvoorwaarden die nodig zijn de bestrijding van fraude en financieel-economische criminaliteit breder ingang te doen vinden binnen de organisaties van opsporing en vervolging. In de «Fraudenota 2002–2006» (TK, 17 050, nr. 234) zijn verschillende ambities opgenomen, die thans uitgevoerd zullen worden. Identiteitsfraude berokkent overheid en bedrijfsleven jaarlijks een schade van naar schatting € 300 miljoen. Op basis van de «Fraudenota 2002–2006» zal de aanpak van identiteitsfraude geïntensiveerd worden met het doel deze schade – denk aan ten onrechte door de overheid verstrekte sociale uitkeringen en oplichting van verzekeringen en banken- te beperken. Daarbij moet een relatie gelegd worden met de bestrijding van illegaal verblijf in het algemeen, de aanpak van criminele illegale vreemdelingen in het bijzonder en de handhaving van de in te voeren identificatieplicht. Het OM zal, aansluitend op intensivering in de aanpak van de identiteitsfraude in eerdere schakels van de «identiteitsketen», meer zaken in behandeling nemen. Het aantal zaken groeit van 3 000 in 2002 tot vermoedelijk 5 000 in 2003. Het aantal zaken zal in 2004 vermoedelijk verder groeien.

Voorts wordt een extra impuls gegeven aan opsporing en vervolging van fraude in de private sector: banken, verzekeraars, de transportsector, bedrijfsleven, conform de «Fraudenota 2002–2006». Dat wil zeggen: verbreding van het aandachtsveld en uitbreiding van de capaciteit van het OM en de ZM. De criminele fraudekaart wordt verder ontwikkeld teneinde ontwikkelingen in de omvang van de grote variëteit van fraude te kunnen monitoren en toekomstige beleidskeuzes op te kunnen baseren. Voortvloeiend uit de aanpak van fraude in de transport- en logistieke sector zal het OM jaarlijks 2 zware en 5 middelzware zaken extra in behandeling nemen. De aanpak van de fraude in de telecomsector zal er toe leiden dat het OM jaarlijks 2 zware en 7 middelzware zaken in behandeling neemt.

Mensenhandel

In de kabinetsreactie op de eerste rapportage van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel heeft het kabinet aangegeven mensenhandel met kracht te willen bestrijden (TK, 28 638, nr. 1, 2002–2003). Om de opsporing en vervolging van mensenhandelaren te vergemakkelijken zorgt de Stichting Tegen Vrouwenhandel (STV) voor de beschikbaarheid van slachtoffers voor de politie en voor het OM en voor de nodige centrale aanmelding, plaatsing en registratie van slachtoffers van mensenhandel. Zo kunnen ze verklaringen afleggen die bruikbaar zijn in het opsporings- en vervolgingsproces.

De gegevens van de STV worden bovendien gebruikt door de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) voor de jaarlijkse rapportage over het fenomeen mensenhandel en de aanpak daarvan in Nederland.

Met een financiële bijdrage van het ministerie van Justitie van € 300 000 per jaar verzorgt de STV de centrale aanmelding, plaatsing en registratie van tenminste 300 slachtoffers van mensenhandel per jaar.

Nationale recherche

In het Veiligheidsprogramma is de vorming van de nationale recherche en bovenregionale teams aangekondigd. Met ingang van 1 januari 2004 zijn de zeven kernteams, de unit synthetische drugs, de unit mensensmokkel en de XTC-teams overgaan in de nationale recherche, die wordt ondergebracht bij het KLPD. Per 1 januari 2004 zijn ook de zes bovenregionale teams, waarin tevens de capaciteit en de taken van de interregionale

fraudeteams opgaan, gevormd. De nationale recherche zal zich vooral richten op de bestrijding van de zware georganiseerde criminaliteit, de bovenregionale teams richten zich op de zogenaamde midden-criminaliteit. Naast deze bundeling van recherchecapaciteit bij de politie wordt de gezagsuitoefening aan OM-zijde vereenvoudigd. Vanaf 1 januari 2004 is er bijvoorbeeld nog maar één parket met de aansturing van de nationale recherche belast. Het stellen van onderzoeksprioriteiten en het verschuiven van capaciteit tussen teams wordt daarmee gemakkelijker.

In 2004 zal in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, politie en het OM verder gewerkt worden aan de versterking van de kwaliteit van de opsporing in het algemeen. Reeds in gang gezette ontwikkelingen zullen worden gevolgd en waar nodig en nuttig gestimuleerd. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het realiseren van een pilot «Nationale sporendatabank». Door middel van zo'n databank kunnen beter, waar aanwezig, relaties tussen diverse plaatsen van het delict gelegd worden en kunnen de sporen van de plaats delict vergeleken worden met de in de sporendatabank opgenomen sporen. Naar verwachting zal dit een positief effect hebben op het bestrijden van de «high volume crime» en in het verlengde daarvan de aanpak van veelplegers.

Opsporing voortvluchtigen

Al sinds begin van de jaren negentig is er periodiek in meer of mindere mate aandacht besteed aan de opsporing van voortvluchtigen (ontsnapte gevangenen, bij verstek veroordeelden en niet van proefverlof teruggekomen gevangenen). Argumenten om die opsporing thans te intensiveren zijn de toenemende internationale druk om mee te werken aan de opsporing van internationaal gesignaleerde voortvluchtigen en de toenemende onrust die ontstaat bij ontsnapping van gevangenen. Daarom is een pilot gestart die er op gericht is jaarlijks de 25 zwaarst gestrafte voortvluchtigen in te sluiten. Het is de bedoeling dat de pilot ter opsporing van voortvluchtigen in 2004 wordt voortgezet.

Terrorisme en extremisme

Op 24 juni jl. is door de minister van Justitie namens het Kabinet aan de Tweede Kamer de nota «Terrorisme en de bescherming van de samenleving» (TK, 27 925, nr. 94) aangeboden. Concrete maatregelen die in het kader van de terrorismebestrijding op korte termijn zullen worden genomen, zijn:

1. Oprichting van het Gezamenlijk Comité Terrorismebestrijding onder voorzitterschap van het ministerie van Justitie en een daarbij behorend Coördinerend overleg;
2. Begin maken met het opstellen van de wetsvoorstellen zoals zijn aangekondigd in bovenstaande nota;
3. Maatregelen op het gebied van contraterrorisme, bewaking en beveiliging en de aanpak van de voedingsbodem voor terrorisme, in nauwe afstemming met de betrokken departementen.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Monitor prostitutiebeleid 2001	afgerond in 2002	
De sociale positie van prostituees bij de geregeleerde bedrijven	afgerond in 2002	
Knelpunten in de dienstverlening aan prostituees	afgerond in 2002	
Imago onderzoek prostitutie	afgerond in 2002	
Evaluatie handhaving lokaal prostitutiebeleid	afgerond in 2002	
Handhaving prostitutiebranche	afgerond in 2002	
Het bordeelverbod opgeheven, prostitutie in 2000–2001	afgerond in 2002	
Evaluatie van project Hektor van de gemeente Venlo om overlast van softdruggebruik en –handel tegen te gaan	afgerond in 2002	
Evaluatie grote ontnemingzaken	af te ronden in 2004	
Evaluatie Kernteams	afgerond in 2002	
Evaluatie van de wijzigingen van de WVV 1994	afgerond in 2003	
Evaluatie regioplannen	afrondding eind 2003/ begin 2004	
Evaluatie bestuurlijke en strafrechtelijke samenwerking op het terrein van verkeershandhaving	start eind 2004, nulmeting uitgevoerd in 2002	
Evaluatie van de gevolgen van «Rijk aan handhaving»	vanaf 2005	
Evaluatie van de pilot «Opsporing voortvluchtigen»	start in 2004	Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie wordt onder andere besloten over het gewenste inspanningsniveau om voortvluchtigen op te sporen en waar een eventuele voortzetting van de pilot organisatorisch ondergebracht kan worden.
Evaluatie van de bruikbaarheid van de kliklijn «meld misdaad anoniem»	afgerond in 2003, jaarlijkse evaluatie	
Evaluatie naar het functioneren van het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV)	afgerond in 2003	

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.3.3							
uitgaven	91 820	126 140	25 800	26 126	25 396	23 805	23 105
programma-uitgaven	82 407	119 664	19 387	19 681	18 875	17 311	16 611
waarvan:							
– subsidies	1 732	2 393	2 133	1 968	1 133	1 039	997
apparaatsuitgaven	9 413	6 476	6 413	6 445	6 521	6 494	6 494
ontvangsten	54 574	32 430	0	0	0	0	0
verplichtingen	100 675	126 140	25 800	26 126	25 396	23 805	23 105

Operationele doelstelling 3.3.4

Het beleid en de regelgeving ten aanzien van de rechtshandhaving zijn aangesloten op de internationale ontwikkelingen op rechtshandavingsgebied.

Toelichting

In de bilaterale relaties met (omringende) EU-Lidstaten zal de voortdurende strijd tegen de georganiseerde criminaliteit centraal staan. In dat kader zullen deze relaties ook verder worden geïntensiveerd. Zodra de daarvoor noodzakelijke verdragen dan wel verdragswijzigingen in werking zijn getreden, zal deelname van Nederlandse opsporingsinstanties aan multilaterale gezamenlijke onderzoeksteams met assistentie van Europol worden bevorderd.

Europol

Nederland zal zich in dit kader inspannen om een maximale bijdrage te leveren aan het verder verbeteren van het functioneren van Europol o.a. als leverancier van kwalitatief hoogstaande criminele analyses. In de eerste plaats zal verder worden gewerkt aan de ontwikkeling van een systeem ten behoeve van informatievoorziening van Nederlandse opsporingsinstanties aan Europol. In de tweede plaats zal Nederland in het verband van de EU-Multidisciplinaire Werkgroep Georganiseerde Criminaliteit een bijdrage blijven leveren aan een door deze werkgroep geïnitieerd project dat zich richt op het verder verbeteren van de methodologie waarmee de aard, omvang en de te verwachten ontwikkelingen met betrekking tot de georganiseerde criminaliteit in Europees verband worden gemeten en beschreven.

Kaderbesluiten/MoU's/bilaterale samenwerking

Naar verwachting zal het aantal kaderbesluiten van de Europese Unie inzake de wederzijdse erkenning van buitenlandse rechterlijke beslissingen in 2004 worden uitgebreid. Dit zijn besluiten die de werking van nationale rechterlijke beslissingen uitbreiden tot het gehele grondgebied van de EU. Overwogen wordt om met België en Duitsland bilaterale verdragen af te sluiten op het terrein van de politesamenwerking ten einde de vorig jaar geïnventariseerde knelpunten op het terrein van deze samenwerking op te lossen. Deze verdragen zullen in eerste instantie gericht zijn op het oplossen van knelpunten op het terrein van de openbare orde en de opsporing van strafbare feiten in de grensstreek. Zij zullen echter ook een bredere reikwijdte kunnen krijgen en zich kunnen richten op de het gehele terrein van de politieke samenwerking met beide

landen. Over de inhoud van het bilaterale verdrag met Duitsland vindt thans op ambtelijk niveau overleg plaats met Duitsland.

De bilaterale samenwerking met de VS zal, zeker op het terrein van de handel in XTC, ook in 2004 grote aandacht krijgen.

De bilaterale samenwerking met het Verenigd Koninkrijk zal in 2004 naar verwachting worden geïntensiveerd. De verbeterde samenwerking hangt samen met de voorbereiding van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in 2004 en een goede samenwerking op het gebied van het drugsbeleid.

Internationale Rechtshulp Centra

De toepassing van zowel bestaande als nieuwe verdragen en de nako-
ming door de Nederlandse autoriteiten van de verdragsverplichtingen zal worden gevolgd. Door de verbeterde inrichting van de internationale rechtshulpketen in Nederland onder andere door de oprichting van het landelijk netwerk van Internationale Rechtshulp Centra (IRC's) en de ondersteuning vanuit het landelijk registratiesysteem voor rechtshulpverzoeken (Luris) is de mogelijkheid tot toezicht op de uitvoering van de verdragen beter geworden. Met het in gebruik nemen van Luris II in 2002 zijn de mogelijkheden op het verkrijgen van meer inzicht in aard en omvang van rechtshulpverzoeken en de prestaties van de politie en het OM op dit vlak aanzienlijk verbeterd. In 2003 is een registratie-instructie opgesteld voor de IRC's om tot een daadwerkelijk totaaloverzicht in de managementrapportages te komen. Ook is Luris in 2003 verder ontwikkeld, zodat onder andere ook het digitaal inlezen van alle interpolberichten mogelijk is. In 2004 als Luris een geheel kalenderjaar in gebruik is, zullen de rapportages uit het systeem prestatiegegevens voor alle ketenpartners afzonderlijk en Nederland als geheel kunnen genereren. Voorts is in het kader van het operationeel worden van de Nationale Recherche van belang dat de organisatorische voorzieningen over de aansluiting van de IRC's bij de regiokorpsen en het KLPD in 2004 gestalte krijgen.

Phare programma's

Het ministerie van Justitie heeft in de afgelopen jaren bijgedragen aan de uitvoering van de door de Europese Commissie gefinancierde multilaterale zogenaamde Phare-programma's in met name Polen, Slowakije, Tsjechië, Hongarije en Estland. Deze programma's hadden tot doel om de binnenkort tot de Unie toetredende landen in Midden- en Oost Europa vertrouwd te maken met het acquis van de Europese Unie op het terrein van politie en Justitie. In het licht van de toetreding zal de daadwerkelijke (bilaterale) operationele samenwerking meer aandacht krijgen. Voor wat betreft pre-accessiesteun door middel van Phareprojecten zal de aandacht meer gericht gaan worden op de volgende groep van mogelijke toetreders, t.w. Roemenië, Bulgarije, Joegoslavië, Turkije en de Russische Federatie.

Drugsproblematiek

Het Kabinet heeft in het Hoofdlijnenakkoord gesteld in te willen zetten op een harde aanpak van de productie van en handel in harddrugs, in het bijzonder XTC. Bij brief van 8 juli 2003 (TK 23 760, nr. 16) is de Tweede Kamer medegedeeld dat de uitvoering van de in de nota «Samenspannen tegen XTC» aangekondigde maatregelen op schema ligt en in 2004 zal worden voortgezet.

Met name het coffeeshopbeleid dat in 1997 is ingezet heeft op een aantal onderdelen nog niet het gewenste resultaat opgeleverd. Het drugs-toerisme veroorzaakt nog steeds overlast in het bijzonder in sommige grensstreken en het vestigingsbeleid van gemeenten om te voorkomen

dat coffeeshops in de buurt van scholen zijn gevestigd heeft nog niet overal de gewenste resultaten opgeleverd. Het Kabinet zal in overleg met gemeenten nieuw beleid ontwikkelen teneinde coffeeshops in de buurt van scholen en in grensgebieden terug te dringen. Een eerste aanzet hiertoe wordt gegeven in de Cannabisbrief die in het najaar van 2003 naar de Tweede Kamer is gezonden. In het kader van de aanpak van drugs-overlast en -criminaliteit wordt in Venlo het project «Hector» uitgevoerd. Door multidisciplinaire samenwerking van gemeentelijke diensten, politie, OM en Belastingdienst wordt een low-tolerance beleid gevoerd om lokale drugsoverlast te bestrijden. Voor 2004 is hiermee een subsidie gemoeid van circa € 1,4 miljoen.

Doping

Ook de bestrijding van doping vormt een aandachtspunt. Doping is qualitate qua nauw met de sport verweven, maar kent daarnaast maatschappelijke componenten die breder gaan dan de sport alleen. Met betrekking tot dopinggebruik voert Nederland een non-interventie beleid, waarbij de verantwoordelijkheid voor de aanpak van het fenomeen hoofdzakelijk bij de sportsector zelf gelaten wordt. Op bezit, productie van en handel in dopinggeduide middelen zijn verschillende wettelijke regimes van toepassing. Gezien de aard en omvang van de handel in dopinggeduide middelen en de veronderstelde groei van het aantal in omloop zijnde vervalste preparaten, wordt een actiever overheids- en justitieel optreden wenselijk en mogelijk geacht. Het Openbaar Ministerie behandelt in nauwe samenwerking met onder andere de Inspectie voor de Gezondheidszorg dopingzaken die tot strafrechtelijke vervolging kunnen leiden.

Internationaal drugsbeleid: EU actieplan

De nationale en de internationale dimensie van het drugsbeleid hangen nauw met elkaar samen. In internationaal verband (EU, VN en in combinatie met belangrijke Europese partners) neemt Justitie actief deel aan drugsoverleggen. Nederland zal tijdens het EU voorzitterschap in 2004 een Europese drugsstrategie voor de jaren 2005 en verder presenteren. Belangrijk thema hierin zal zijn de gezamenlijke aanpak van de productie en handel in XTC en andere synthetische drugs.

Justitie neemt deel aan internationale overlegstructuren op het gebied van beleidsmatige en operationele samenwerking. Het instrument van het gemeenschappelijke onderzoeksteam zal na ratificatie van het Europees Rechtshulpverdrag (art. 13 van dit verdrag) worden ingezet. Met Frankrijk werd reeds op experimentele basis in enkele drugszaken met parallelle teams gewerkt. Verder zal over de eigen (te ontwikkelen) handhavingstrategie inzake drugs met andere landen worden gesproken, in het bijzonder met onze buurlanden en Frankrijk. Ook de inbreng van Europol wordt daarbij gezien.

In het kader van het bilateraal overleg met Frankrijk is in 2003 overeengekomen om te bezien -mede op basis van een uit te voeren evaluatie van eerder gezamenlijke uitgevoerde onderzoeken- welke onderzoeken in aanmerking komen om in joint team verband uit te voeren. Afhankelijk van besluitvorming over het EU kaderbesluit Illegale Drugshandel zal de uitwerking daarvan in Nederlands beleid ter hand worden genomen.

Instrumenten

- Algemene regelgeving: verdragen, verdragswijzigingen, kaderbesluiten van de EU, wetswijzigingen en uitvoeringsregelingen;

- Overleg: Raadswerkgroepen in de EU met name inzake Europol, de Georganiseerde Criminaliteit, politiesamenwerking en justitiële samenwerking, bilaterale overleggen en nationale werkgroepen en voorlichtingsbijeenkomsten;
- Europol: Criminele analyses, een systeem voor informatieoverdracht van Nederlandse opsporingsinstanties aan Europol;
- FIU: Het FIU-net;
- Internationaal Strafhof: Het Statuut van het ISH, wet en uitvoeringsregeling;
- Internationale Rechtshulp Centra: Het landelijk netwerk van IRC's en de Nota's Criminaliteitsbeheersing en Landelijke en Bovenregionale recherche;
- Relaties met EU-toetreders: Multi-laterale Phare projecten;
- Drugsproblematiek: Drugsanalyses van aard en omvang; uitvoeren van de XTC-nota in samenwerkingsverband met diverse ministeries en uitvoerende organisaties, ontwikkelen van een plan voor de uitvoering en prioriteiten in het justitieel drugsbeleid;
- Doping: Ettelijke regimes;
- Internationaal drugsbeleid: Internationale overleggen met betrekking tot drugs(beleid);
- Het Nederlandse voorzitterschap van de EU in 2004.
Tijdens het voorzitterschap worden door de horizontale EU-drugswerkgroep twee producten vervaardigd, de EU-drugsstrategie 2005–2010 en de eindevaluatie actieplan 2000–2004. Voorts wordt in de eerste helft van 2004 een seminar georganiseerd ten behoeve van de ontwikkeling van de drugsstrategie;
- Het Kaderbesluit van de Raad van Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel dient per 1 januari 2004 in Nederland van kracht te worden. Het Kaderbesluit bevat tal van vernieuwingen, onder andere ten aanzien van de uniformering, zoals het hanteren van een hoofdregel voor uitlevering, het opheffen van toetsing aan dubbele strafbaarheid, de regel dat uitlevering plaatsvindt op justitieel niveau en het hanteren van gemeenschappelijke termijnen voor afdoening. In 2004 wordt voor de implementatie van het Kaderbesluit ten behoeve van het OM en de Rechterlijke Macht een handleiding geschreven en cursussen gegeven;
- De multidisciplinaire EU-werkgroep georganiseerde criminaliteit ontwikkelt in 2004 een schets voor een «comprehensive strategy in combating organised crime». Voor de ontwikkeling hiervan wordt in 2004 een seminar georganiseerd.

Prestatiegegevens

Eind 2003 zijn afspraken gemaakt met België en Duitsland over de wijze waarop de gezamenlijk geconstateerde knelpunten in de grensoverschrijdende criminaliteit en overlast kunnen worden opgelost. Deze afspraken zullen hun weerslag krijgen in vastgestelde procedures en/of in een Memorandum of Understanding of bilateraal verdrag. Een bilateraal verdrag met Duitsland op het terrein van de politiesamenwerking zal naar verwachting in de eerste helft van 2004 kunnen worden ondertekend. De samenwerking tussen Nederland en het International Criminal Court (ICC) zal in een handleiding ten behoeve van het OM en politie worden beschreven. Het OM en de politie zullen erop worden aangesproken dat alle IRC's de opgedragen taken volledig uitvoeren. In 2004 zal een aantal multilaterale Phareprojecten (programma's die ten doel hebben de tot de Unie toetredende landen kennis te verschaffen op het gebied van het EU-acquis van politie en Justitie) ten behoeve van de Landen van Midden- en Oost-Europa zijn afgerond.

Soort waarde (% , aantal, etc.)

	2003	2004	2005	2006
Aantal strafrechtelijke vervolgingen en afgehandelde rechtshulpverzoeken in kader XTC		30	30	30
Omvang drugsproblematiek uitgewerkt naar soort, aantal (deel)onderzoeken	4	4	4	4
Aantal strafrechtelijke vervolgingen doping	10	10	10	10
Deelname overleggen drugs in Eu-verband, inzet fte per jaar	5	3	2	2

Beleidsevaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Samenspannen tegen XTC: indicatoren voor het monitoren van de XTC-aanpak (tussenrapportage).	afgerond in 2002
XTC-Koeriers	afgerond in 2002
Inventariseren van de resultaten van de nota «Samenspannen tegen XTC»	afgerond in 2003
Inzicht in het gebruik en de aanschaf van cannabis door 16 en 17-jarigen	afgerond in 2002
Handhaving prostitutiewetgeving in de escortbranche	afgerond in 2003
Handhaven Op Niveau – pilots prostitutiewetgeving	afgerond in 2003

De werkzaamheden van alle bij de XTC-nota betrokken organisaties en ministeries worden jaarlijks geëvalueerd. Daarnaast wordt een Voortgangsrapportage Drugbeleid jaarlijks aan de Tweede Kamer aangeboden.

Budgettaire gevolgen van het beleid**bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.3.4							
uitgaven	15 006	12 096	11 649	23 600	19 008	19 068	19 068
programma-uitgaven	13 177	9 937	9 516	21 529	16 898	16 967	16 967
waarvan:							
– subsidies	0	159	75	37	0	0	0
apparaatsuitgaven	1 829	2 159	2 133	2 071	2 110	2 101	2 101
ontvangsten	1 059	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	16 022	12 096	11 649	23 600	19 008	19 068	19 068

VBTB-paragraaf

In de loop van 2003 zijn op basis van de managementrapportages in Luris II de eerste inzichten beschikbaar gekomen van de wijze waarop het OM en de politie in het algemeen en de IRC's in het bijzonder de internationale verdragsverplichtingen tot uitvoering van rechtshulpverzoeken nakomen. Op basis van deze informatie zullen in 2004 meer concrete prestatie-indicatoren worden geformuleerd voor de jaren daarna.

Beleidsartikel 3.4 Jeugdbescherming

Justitie heeft op twee manieren met jeugd te maken: vanuit het perspectief van (internationale) jeugdbescherming en vanuit het perspectief van bestrijding van jeugdcriminaliteit. Jeugdbescherming is aan de orde in situaties waarin een kind het slachtoffer is of dreigt te worden van een gebrekkige opvoeding of leefomstandigheden. Justitie heeft dan een aantal wettelijke verplichtingen en bevoegdheden om in te grijpen. Internationale bescherming van kinderen speelt zich vooral af op het terrein van interlandelijke adoptie en internationale kinderontvoering. Het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit is aan de orde als een minderjarige een plegger is van strafbare feiten of dat dreigt te worden. Justitie heeft dan de taak om snel en consequent te reageren of te anticiperen.

Jeugdbescherming en het tegengaan van jeugdcriminaliteit liggen in elkaars verlengde, daar het in een bedreigende situatie opgroeien een extra risicofactor vormt voor (herhaald) crimineel gedrag.

Beleidsdoelstelling 3.4

Het zo snel mogelijk opheffen van situaties waarin het recht van jeugdigen op een goede opvoedings- en leefsituatie wordt geschonden; en een vermindering van (de herhaling van) delictgedrag door jeugdigen.

Jeugdbescherming

Kinderen hebben recht op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid. Dit is een basisrecht dat is opgenomen in het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind, dat ook door Nederland is ondertekend. De eerste verantwoordelijkheid om dit recht te realiseren ligt bij de ouders. Wanneer ouders deze verantwoordelijkheid echter niet naar behoren vervullen, is het de plicht van de overheid om in actie te komen. Bij de jeugdbescherming spelen diverse instanties als de Raad voor de Kinderbescherming, het Bureau Jeugdzorg en de rechter een rol. Wanneer een Bureau Jeugdzorg (BJZ) vermoedt dat een kind mogelijk beschermd dient te worden, schakelt het de Raad voor de Kinderbescherming (de Raad) in. De Raad verricht vervolgens een onderzoek (operationele doelstelling 3.4.7). Wanneer de Raad van mening is dat een kindbeschermingsmaatregel (voogdij of gezinsvoogdij) opgelegd dient te worden, rekwestreert deze instantie de rechter. Wanneer de rechter de voorgestelde maatregel oplegt, voert BJZ deze vervolgens uit (operationele doelstelling 3.4.8). Het initiatief om de opgelegde maatregel te beëindigen ligt eveneens bij het BJZ. De BJZ's zijn stichtingen en opereren binnen de financiële en beleidsmatige kaders van hun provincie of grootstedelijke regio; de Raad maakt integraal onderdeel uit van het ministerie van Justitie.

Justitie streeft ernaar de jeugdbescherming effectiever te maken. Door de Wet op de Jeugdzorg die naar verwachting op 1 januari 2004 in werking

treedt, kan de vrijwillige jeugdzorg en de jeugdbescherming (de gedwongen setting) beter op elkaar worden afgestemd.

Daarnaast zijn plannen ontwikkeld voor een samenhangend pakket van verbeteractiviteiten. Een belangrijk onderdeel van dit pakket is voor zover mogelijk het meetbaar maken van de effectiviteit van de jeugdbescherming.

De ministeries van VWS, BZK, OCW, SZW en Justitie hebben binnen de operatie JONG de handen ineengeslagen om tot sluitende ketens van jeugdvoorzieningen te komen. Deze operatie moet meer samenhang in het jeugdbeleid tot stand brengen, knelpunten opsporen en aanpakken en betere onderlinge samenwerking creëren.

Jeugdcriminaliteit

De aard en omvang van de jeugdcriminaliteit vormen een serieuze bedreiging voor de maatschappelijke orde. Het totale aantal door de politie gehoorde minderjarige verdachten is de laatste vijf jaar weliswaar stabiel gebleven (CBS: 47 000 per jaar), maar ligt op een structureel hoger niveau dan in de jaren daarvoor. Strafbaar gedrag varieert van incidenteel normoverschrijdend opgroeigedrag, dat gezien kan worden als een doorgesloten uiting van experimenteergedrag, tot het stelselmatig plegen van delicten. Binnen het verschijnsel jeugdcriminaliteit kunnen verschillende aspecten worden onderscheiden, zoals leeftijd, etnische achtergrond, aard en ernst van het delict en de locatie waar jeugdcriminaliteit zich concentreert (high-crime-areas). Bij de aanpak van jeugdcriminaliteit wordt op één of meerdere van deze aspecten ingezet. Op basis van het aantal opgemaakte processen-verbaal en de zwaarte van de gepleegde delicten is de groep criminele jongeren in te delen naar first-offenders, lichtcriminele jongeren, veelplegers en harde-kernjongeren. Daarnaast kan men ook een groep jongeren onderscheiden die ervoor vatbaar is om in de toekomst met het jeugdstrafrecht in aanraking te komen. Al met al vraagt de problematiek om het bieden van maatwerk in de aanpak teneinde eerste delicten te voorkomen en recidive terug te dringen. Deze aanpak is uitgewerkt in het Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit 2003–2006 «Jeugd Terecht» (TK, 28 741, nr.1). De belangrijkste onderwerpen uit dit programma worden hieronder in samenhang benoemd, terwijl ze deel uitmaken van verschillende beleidsartikelen en operationele doelstellingen.

Voor de effectieve aanpak van jeugdcriminaliteit is samenhang en samenwerking een vereiste. Samenwerking van de ketenpartners politie, Openbaar Ministerie, Halt, Raad, jeugdreclassering, Zittende Magistratuur en justitiële jeugdinrichtingen is een noodzakelijke voorwaarde voor een snelle en gerichte benadering van jeugdigen die strafbare feiten hebben gepleegd. Bij een korte doorlooptijd tussen de aanhouding en de strafuitvoering daalt de kans op recidive. Omdat de privacywetgeving nog vaak wordt ervaren als een complicerende factor in ketensamenwerking, zal een helpdesk privacy worden ingericht om de lokale partijen snel de juiste informatie te geven op dit terrein. Samenwerking vindt met name plaats in het in 2003 ingevoerde casusoverleg tussen Raad, Openbaar Ministerie, politie en andere betrokken partners. In dit casusoverleg wordt de aanpak van individuele jeugdzaken afgestemd, waarbij wordt uitgegaan van 25 000 zaken in het jaar 2004. In dat jaar wordt ook beoogd om zo veel mogelijk alle jongeren die niet naar Halt zijn verwezen en niet zijn voorgeleid in het casusoverleg te bespreken. Het OM heeft daarbij de rol van procesbewaker en de Raad is vooral gericht op een op maat van de jongere te snijden sanctie (operationele doelstellingen 3.3.1 en 3.4.7). Er worden daarnaast vijf centra in het land opgericht die gespecialiseerd

zijn in de borging van specialistisch forensisch onderzoek van gedragsgestoorde jongeren. Deze centra worden gekoppeld aan de Forensisch Psychiatrische Dienst van Justitie. Medewerkers van de Raad worden op dit onderdeel bijgeschoold.

Geconstateerd is dat er te weinig inzicht is hoe vaak de politie verwijst naar de BJZ's bij vermoedens van achterliggende problematiek. In 2004 zal voorzien worden in het opzetten van een informatiesysteem dat dit inzicht moet gaan leveren. Om op termijn alleen die programma's in te zetten die hun effectiviteit bewezen hebben, zullen preventieprogramma's en sanctiemodaliteiten op hun effectiviteit getoetst worden. De Stop-reactie, dat wil zeggen de reactie op strafbaar gedrag gepleegd door kinderen onder de 12 jaar die gezien hun leeftijd nog niet vervolgbaar zijn binnen het jeugdstrafrecht, zal sneller worden toegepast als vroegtijdige mogelijkheid om normoverschrijdend gedrag bij te sturen (operationele doelstelling 5.1.8). De richtlijnen voor Halt zullen verder worden aangescherpt. In 2004 wordt circa 20 000 jongeren een HALT-afdoening aangeboden waardoor ze buiten het strafcircuit blijven.

Op grond van een positief advies over de wettelijke mogelijkheden van invoering van verplichte nazorg, wordt de capaciteit van de jeugd-reclassering uitgebreid (beleidsartikel 3.4.8). Ook de jeugdsanctie-capaciteit zal worden uitgebreid als gevolg van de intensivering in de opsporing en vervolging (operationele doelstellingen 3.4.6, 3.4.7, 5.1.3, 5.1.8).

Verplichte nazorg en landelijke invoering van nachtdetentie worden ingezet om de resocialisatie te bevorderen. De samenleving heeft bijzonder last van jongeren die, vaak lichte, delicten plegen. De aanpak van deze zogenaamde veelplegers wordt geïntensiveerd. Vanaf 2004 worden structureel extra middelen beschikbaar gesteld voor deze uitbreidingen, waarvan onder meer ook voor extra plaatsen in de justitiële jeugdinrichting Glen Mills (operationele doelstelling 5.1.3). Hierbij wordt aangesloten op initiatieven die lokaal, met name in de grote steden, reeds getroffen zijn. Bij de Raad wordt een kwaliteitstoets ingericht op de aanpak van de jongeren op te leggen trajectbenaderingen.

Ook op het gebied van preventie van jeugdcriminaliteit worden diverse acties uitgewerkt binnen het programma «Jeugd Terecht». Criminaliteitspreventie wordt geëffectueerd door middel van het vroegtijdig signaleren van risico's en/of achterliggende (gezins)problematiek en (indien nodig) aanbieden van ondersteuning en hulp aan risicjongeren en jongeren die met de politie in aanraking zijn gekomen wegens het plegen van een strafbaar feit. Activiteiten in dit kader zijn gericht op een sluitende aanpak: van signalering naar gerichte doorverwijzing en passende interventie (binnen een vrijwillig kader) gevolgd door effectiviteitsmeting. Een groot deel van de acties op dit gebied is gericht op de jeugdige en het gezin waartoe hij of zij behoort. Daarnaast is een aantal acties gericht op de omgeving van de jeugdige: De buurt waarin hij of zij opgroeit en de school die bezocht wordt. Buiten de politiecontacten zijn buurt en school namelijk vaak een vindplaats voor risicjongeren en een aangrijpingspunt voor interventie. Spijbelen is bijvoorbeeld een risicofactor voor (toekomstig) crimineel gedrag. Schoolverzuim wordt (indien het gaat om een hardnekkig probleem) bestraft met een geldboete of een alternatieve afdoening zoals een leerstraf gericht op jongere en ouders. Om binnen de buurt jeugdcriminaliteit te voorkomen is Communities that Care tenslotte een effectieve wijkstrategie die in nauwe samenwerking met het ministerie van VWS verder wordt vormgegeven (operationele doelstelling 3.1.12).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.4							
uitgaven	437 506	419 801	383 177	359 042	369 964	373 602	373 602
ontvangsten	9 335	5 500	9 500	12 683	12 683	12 684	12 684
verplichtingen	437 529	419 801	383 177	359 042	369 964	373 602	373 602

Toelichting

Voor het realiseren van de prioriteiten gericht op de civiele jeugdketen en de jeugdstrafrechtketen heeft het Kabinet in 2004 in het kader van het Hoofdlijnenakkoord € 8 miljoen uitgetrokken, welk bedrag oploopt tot € 29 miljoen vanaf 2007. Dit bedrag moet in samenhang worden gezien met de middelen die zijn uitgetrokken voor de uitvoering van het actieprogramma «Jeugd Terecht», namelijk € 18,5 miljoen in 2004 oplopend tot € 47,5 miljoen vanaf 2006. De middelen van «Jeugd Terecht» zijn voorlopig ondergebracht onder operationele doelstelling 3.4.7. Op basis van uitgewerkte plannen worden aan de uitvoeringsorganisaties die een (meetbare) bijdrage leveren aan de aanpak budgetten ter beschikking gesteld op basis waarvan overheveling plaatsvindt naar de desbetreffende operationele doelstelling.

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 3.4					
Totaal geraamde kasuitgaven	383 177	359 042	369 964	373 602	373 602
waarvan:					
– personeel en materieel	95 740	95 496	94 381	93 088	93 088
– beleid	287 437	263 546	275 583	280 514	280 514
waarvan:					
a. juridisch verplicht	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	100,0%	287 437	100,0%	263 546	100,0%
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Totaal uitgaven beleid	100,0%	287 437	100,0%	263 546	100,0%
				275 583	100,0%
				280 514	100,0%
					280 514

Operationele doelstelling 3.4.3

Het effectief en efficiënt uitvoeren van inningstaken op het gebied van wettelijke onderhoudsbijdragen.

Toelichting

Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) is een zelfstandig bestuursorgaan dat in opdracht van de ministeries van Justitie en VWS inningstaken uitvoert op het gebied van wettelijke onderhoudsbijdragen. De Wet LBIO, het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Wet op de Jeugdhulpverlening (dit onderdeel wordt opgenomen in de Wet op de Jeugdzorg) vormen het wettelijk kader voor het verrichten van de

inningstaak. Internationale samenwerking is geregeld in het Verdrag van New York. Op basis van het verdrag kan het LBIO bemiddelen bij de invordering van alimentatie in het buitenland. Het LBIO int ook alimentatie in Nederland op verzoeken vanuit het buitenland en voert daarvoor zo nodig procedures.

Naar aanleiding van het eindrapport van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) «Het kind centraal: verantwoordelijkheid blijft» heeft de staatssecretaris van SZW, mede namens de minister van Justitie, aangekondigd te bezien op welke wijze invulling kan worden gegeven aan een ander kinderalimentatiestelsel dat -rekening houdend met het belang van het kind- kan leiden tot zowel een vergroting van de financiële zelfstandigheid van alleenstaande ouders als een besparing op de collectieve uitgaven. In een daartoe strekkend wetsvoorstel, dat in het najaar van 2003 wordt ingediend, zal een regeling worden getroffen voor de vaststelling en inning van kinderalimentatie in die gevallen waarin ouders onderling niet tot een regeling kunnen komen.

De uitvoering van deze wettelijke regeling zal opgedragen worden aan het LBIO. De met deze nieuwe taak samenhangende uitvoeringskosten zullen nog nader in kaart worden gebracht en zijn derhalve nog niet in deze begroting verwerkt.

Daarnaast wordt het redelijk geacht dat ouders een geldelijke bijdrage leveren aan de kosten die de overheid maakt met maatregelen of sancties die aan jongeren worden opgelegd. Concreet wordt daarbij gedacht aan het introduceren van ouderbijdragen aan civiele jeugdbeschermingsmaatregelen (het gaat hier om het uitbreiden van de bestaande eigenbijdrageregeling voor uithuis geplaatste kinderen tot alle vormen van jeugdbescherming), Haltafdoeningen en jeugdsancties. Beoogd wordt deze maatregel zo mogelijk nog in 2004 te implementeren. Daartoe zullen in het najaar van 2003 de juridische, organisatorische en uitvoeringstechnische consequenties nader worden uitgewerkt. Gelet op de aan het LBIO opgedragen kerntaken ligt het voornamelijk in de rede de inning van deze ouderbijdragen op te dragen aan het LBIO.

Volume- en prestatiegegevens

	2002	2003	2004
<i>Kinderalimentatie</i>			
Geïnd bedrag ten opzichte van lopende vordering (%)	66,4	67	67
Kosten per geïnde Euro (x € 1,-)	0,19	0,19	0,19
Verzoeken die tot inning leiden (%)	38,0	40	40
<i>Ouderbijdrage</i>			
Geïnd bedrag ten opzichte van lopende vordering (%)	60,8	60	60
Kosten per geïnde Euro (x € 1,-)	0,14	0,14	0,14

Toelichting

- Een indicator voor effectiviteit van de inning is het geïnd bedrag ten opzichte van de lopende vordering.
- Een indicator voor de efficiency van de inning zijn de kosten per geïnd bedrag.

Beleidsvaluatieonderzoek

Eind 2000 is voor het eerst een klantentevredenheidsonderzoek gedaan. Alle aspecten en klantgroepen in beschouwing nemend scoorde het LBIO 3,5 op een klantentevredenheidsschaal van 1 (laag) tot 5 (hoog). Na een ingrijpende reorganisatie wordt eind 2003/begin 2004 een nieuw klantentevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Het streven is dat er minimaal een 3,5 gescoord wordt.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.4.3							
uitgaven	3 140	2 982	2 975	2 974	2 954	2 903	2 903
programma-uitgaven	3 075	2 917	2 911	2 910	2 890	2 839	2 839
waarvan:							
– subsidies	3 075	2 917	2 911	2 910	2 890	2 839	2 839
apparaatsuitgaven	65	65	64	64	64	64	64
ontvangsten	3 725	3 676	7 676	11 676	11 676	11 676	11 676
verplichtingen	188	2 982	2 975	2 974	2 954	2 903	2 903

Operationele doelstelling 3.4.4

Een effectieve en efficiënte uitvoering van de voogdij van alleenstaande minderjarige asielzoekers.

Toelichting

Omdat een alleenstaande minderjarige asielzoeker (ama) zonder zijn of haar ouders (tijdelijk) in Nederland verblijft, dient op grond van het Burgerlijk Wetboek in het gezag over hem of haar te worden voorzien. Dit geldt ongeacht of de ama in procedure zit, en zolang hij of zij niet kan of behoeft terug te keren naar het land van herkomst.

De stichting Nidos is aanvaard als voogdij-instelling aan wie de kantonrechter de voogdij over ama's opdraagt. De voogd is verantwoordelijk voor het doen verzorgen en opvoeden van de ama. Voor zover de opvangtaak niet expliciet is neergelegd bij het COA, is stichting Nidos zodra de voogdij is uitgesproken, tevens verantwoordelijk voor de vervolgpvang van ama's.

Gerelateerd aan het perspectief van de ama wordt uitgegaan van gescheiden opvangmodaliteiten. De opvang in de terugkeervariant heeft als doel een daadwerkelijke en snelle terugkeer van de ama naar het land van herkomst te bewerkstelligen. De opvang in de integratievariant heeft als doel het voorbereiden en realiseren van daadwerkelijk volwaardig functioneren in de Nederlandse samenleving. In het kader van de terugkeervariant heeft het COA de zogenaamde ama-campus ontwikkeld, welk model in 2003 in twee pilots is beproefd. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie daarvan zal in 2004 worden besloten op welke wijze tot structurele invoering van de zogenaamde terugkeervariant kan worden overgegaan. Voor dit onderwerp wordt verder verwezen naar operationele doelstelling 6.1.3. Om inzicht te geven in de effectiviteit van

de voogdij van ama's wordt aangesloten bij het onderzoek naar de effectiviteit van jeugdbeschermingsmaatregelen zoals genoemd bij operationele doelstelling 3.4.8.

Volume- en prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005
<i>Aantal AMA's onder voogdij</i>				
Aantal AMA's onder voogdij aan het begin van het jaar	12 606	10 440	7 875	6 691
Aantal instroom AMA's onder voogdij	3 492	2 400	2 400	2 400
Aantal uitstroom AMA's onder voogdij	5 658	4 965	3 584	2 784
Aantal AMA's onder voogdij aan het einde van het jaar	10 440	7 875	6 691	6 307

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie AMA-campus Vught en Ede	af te ronden in 2004
Evaluatie terugkeer pilots in de Kleinschalige WoonEenheden (KWE's)	afgerond in 2003
Evaluatie «Trajecten van alleenstaande minderjarige asielzoekers»	afgerond in 2002

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.4.4							
uitgaven	150 553	113 020	78 314	46 742	31 607	31 586	31 586
programma-uitgaven	150 302	112 826	78 125	46 553	31 418	31 397	31 397
waarvan:							
– subsidies	150 302	112 826	78 125	46 553	31 418	31 397	31 397
apparaatsuitgaven	251	194	189	189	189	189	189
ontvangsten	11	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	136 422	113 020	78 314	46 742	31 607	31 586	31 586

VBTB-paragraaf

Wat prestatiegegevens over doelmatigheid betreft is een kostprijs-onderzoek gestart. De uitkomsten van dit onderzoek, die in het najaar van 2003 worden verwacht, zullen worden betrokken bij de subsidiëring van stichting Nidos in 2004.

Operationele doelstelling 3.4.7

Efficiënt en kwalitatief goed rekwestreren van maatregelen van kinderbescherming; efficiënt en kwalitatief goed adviseren van justitiële autoriteiten inzake beslissingen over kinderen in civiele en strafrechtelijke aangelegenheden en het voeren van adequate casusregie.

Toelichting

Een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de beleidsdoelstelling wordt geleverd door de Raad voor de Kinderbescherming. Deze bijdrage heeft betrekking op beide delen (jeugdbescherming en jeugdcriminaliteit) van de beleidsdoelstelling.

Jeugdbescherming

Justitiële bescherming van minderjarigen vindt plaats via maatregelen van kinderbescherming. Deze worden door de rechter opgelegd, vrijwel altijd op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming (Raad). De Raad verricht onderzoek als op grond van signalen aan de Raad sprake lijkt te zijn van een minderjarige in een bedreigende opvoedings- of leefsituatie. In dat geval kan de Raad aan de rechter vragen een kinderbeschermingsmaatregel te treffen (rekwestreren). Vervolgens kan de rechter een ondertoezichtstelling (ots) opleggen (leidend tot gezinsvoogdij) of de ouders het gezag over hun kind ontnemen door middel van een onthefing of ontzetting uit het ouderlijk gezag (leidend tot voogdij). Bij andere beslissingen over minderjarigen door justitiële autoriteiten, zoals beslissingen door de rechter in verband met gezags- of omgangskwesties en beslissingen van het ministerie van Justitie over verzoeken tot opname van buitenlandse kinderen ter adoptie, draagt de Raad bij aan het waarborgen van de rechten van kinderen door die autoriteiten te adviseren op basis van gedegen en kwalitatief goed onderzoek

Jeugdcriminaliteit

Een effectieve aanpak van jeugdcriminaliteit houdt in dat op een delict een zorgvuldige en snelle reactie volgt. De Raad heeft daarbij drie rollen. In de eerste plaats heeft de Raad in de strafrechtelijke procedure een voorlichtende taak aan de justitiële autoriteiten. De Raad adviseert het OM en de rechter over te nemen strafrechtelijke beslissingen met betrekking tot minderjarigen.

In de tweede plaats heeft de Raad de taak om die jongeren te signaleren die door hun achterliggende problematiek een vergrote kans hebben een criminele carrière te ontwikkelen. Het doel is een dergelijke ongunstige ontwikkeling vroegtijdig te onderkennen en door gerichte strafrechtelijke en civielrechtelijke vervolgactiviteiten tot staan te brengen. In principe wordt op iedere melding van de politie aan de Raad over een proces verbaal of inverzekeringstelling een onderzoek door de Raad gedaan. Bij dit basisonderzoek gebruikt de Raad een gevalideerd instrument (BARO) op basis waarvan de Raad de voorlichtende en signalerende taak zorgvuldig kan uitvoeren. In geval er in het basisonderzoek een ongunstige ontwikkeling wordt onderkend volgt een vervolgonderzoek.

In de derde plaats voert de Raad de casusregie, waaronder wordt verstaan het van het begin tot eind nauwlettend zicht houden op het verloop van de individuele strafzaak van een jongere in de hele jeugdstrafrechtketen en waar nodig informeren van en afstemmen met ketenpartners om te komen tot een snelle, vroegtijdige en consequente reactie op het gepleegde strafbaar feit.

In 2004 worden medewerkers van de Raad bijgeschoold op forensisch onderzoek bij gedragsgestoorde jongeren. Tevens wordt een systeem van kwaliteitstoetsen ontwikkeld voor aan jongeren op te leggen trajectbenaderingen.

Prestatiegegevens

Een belangrijke indicator voor «efficiënt adviseren» en «efficiënt rekwireren» is de doorlooptijd van de raadsonderzoeken. Per categorie onderzoek zijn normen vastgesteld voor de doorlooptijd. De wachttijd is hierbij een onderdeel. Het aantal zaken dat binnen deze norm wordt afgedaan dient zo hoog mogelijk te zijn. Het streven is om eind 2004 75% van de civiele zaken binnen de genormeerde doorlooptijd af te ronden. Bij het vaststellen van deze streefwaarden is rekening gehouden met de huidige situatie en externe factoren die de doorlooptijd negatief kunnen beïnvloeden, zoals beschikbaarheid van externe deskundigen, tolken en de medewerking van de cliënt. De beschermingsonderzoeken kennen een doorlooptijd van 115 kalenderdagen inclusief wachttijd. De scheiding en omgangszaken hebben een doorlooptijd van 135 kalenderdagen en de buitenlandse adoptiezaken en overige zaken een doorlooptijd van 105 kalenderdagen. De Raad hanteert voor zijn onderzoeken een vaste werklast. Het streven naar kortere doorlooptijden mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van onderzoeken. In het kader van de aanpak verkorting doorlooptijden in de jeugdstrafrechtssketen zijn streefcijfers geformuleerd die in 2004 gehaald moeten worden. Voor de Raad betekent dit dat 80% van de strafzaken binnen de voor de verschillende trajecten vastgestelde doorlooptijden afgerond moeten zijn. Het basisonderzoek kent een doorlooptijd van 40 kalenderdagen inclusief wachttijd. Het vervolgonderzoek kent een doorlooptijd van 115 dagen terwijl de taakstraffen een doorlooptijd hebben van 160 kalenderdagen.

Er is gekozen voor een gefaseerde implementatie van casusregie in verband met de beschikbare uitvoeringscapaciteit. In 2004 zal de eerste fase van het (omvangrijke) werkproces casusregie door de Raad worden uitgevoerd. Over de inhoud van die eerste fase vindt thans nog afstemming met het OM en de jeugdreclassering plaats. Een adequate uitvoering van de casusregietaak impliceert dat de Raad een vooraf vastgesteld aantal zaken volgt volgens zijn interne kwaliteitsnormen en tegen een vooraf vastgestelde kostprijs.

Een indicator voor de kwaliteit van de raadsadviezen is het aantal klachten. Het doel is het percentage klachten per categorie zaak onder de 0,5% te houden. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de klachten over de Raad.

Volumegegevens

	2002	2003	2004	2005*
Beschermingsonderzoek (aantallen)	8 661	8 988	8 800	pm
Scheidings- en omgangsonderzoek (aantallen)	4 009	4 008	3 700	pm
Adoptie- en naamswijzigingsonderzoek (aantallen)	2 836	2 747	2 400	pm
Basisonderzoeken (aantallen)	21 287	22 245	24 900	pm
Vervolgonderzoeken (aantallen)	2 965	3 009	2 880	pm

* De volumegegevens zijn nog «pm». De reden hiervoor is onder meer dat er nog nadere invulling moet worden gegeven aan de voor de Raad relevante bezuinigen uit het Hoofdlijnenakkoord. Over de nadere invulling van de volumegegevens 2005 wordt de Tweede Kamer separaat geïnformeerd.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie Voogdijregeling Antilliaanse jongeren	afgerond in 2002
Evaluatie van het Clientvolg-systeem Jeugdcriminaliteit (CVS-JC)	afgerond in 2002

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is direct verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.4.7							
uitgaven	107 066	116 111	114 650	124 632	141 188	139 017	139 017
programma-uitgaven	106 810	115 833	114 377	124 352	140 898	138 726	138 726
apparaatsuitgaven	256	278	273	280	290	291	291
ontvangsten	4 464	1 161	1 161	344	344	345	345
verplichtingen	106 151	116 111	114 650	124 632	141 188	139 017	139 017

VBTB-paragraaf

In 2003 wordt de casusregietaak van de Raad verder uitgewerkt en zullen nadere prestatie-indicatoren en streefwaarden worden vastgesteld voor het jaar 2004 en verder. Voor 2006 zal op grond van de vastgestelde werkprocesbeschrijving tevens een kostprijs worden berekend.

Daarnaast zullen in 2004 de eerste resultaten van een breed uitgevoerd klanttevredenheidsonderzoek (de jeugdigen en ouders) bekend zijn en die kunnen leiden tot verbeteracties.

Ook de uitkomsten van een in 2004 uitgevoerd tevredenheidsonderzoek onder de afnemers van de producten (de ketenpartners) zullen tot verbeteracties in de jaren na 2004 kunnen leiden.

Operationele doelstelling 3.4.8

Het adequaat uitvoeren van de opgelegde maatregelen van jeugdbescherming en van de jeugdreclassering.

Toelichting

De maatregelen van jeugdbescherming en de jeugdreclassering worden uitgevoerd door de Bureaus Jeugdzorg (BJZ). Deze bureaus worden met het inwerking treden van de Wet op de Jeugdzorg (naar verwachting op 1 januari 2004) gefinancierd en aangestuurd door de provincies en grootstedelijke regio's. Provincies en grootstedelijke regio's opereren voor wat de jeugdbescherming en jeugdreclassering (en overige jeugdzorg) betreft op hun beurt weer binnen de kaders zoals gesteld door de ministers van Justitie en VWS. Zij ontvangen daarvoor een doeluitkering van deze ministeries.

Daarnaast zijn onder deze operationele doelstelling ondergebracht de wettelijke taken op het terrein van de internationale kinderontvoering en de interlandelijke adoptie.

Jeugdbescherming

Er zijn drie kindbeschermingsmaatregelen: ontheffing of ontzetting uit het gezag (leidend tot voogdij), voorlopige voogdij en (voorlopige) ondertoezichtstelling (leidend tot gezinsvoogdij). Voor het BJZ is de instroom een gegeven; wanneer een rechter een beschermingsmaatregel oplegt, voert het BJZ deze uit.

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen verbetering behoeft. Om die verbetering te bewerkstelligen is in 2002 het Deltaplan voor de gezinsvoogdij gestart. In het kader van dit plan wordt aan de hand van pilots onderzocht in hoeverre een andere werkwijze, gekoppeld aan een lagere werklast voor de gezinsvoogd, positieve effecten heeft. Daarbij wordt onder andere gezien of de gemiddelde duur van de OTS daalt. In 2004 worden de resultaten van het project bekend en kan worden gezien in hoeverre een brede invoering wenselijk en mogelijk is. Dan is tevens duidelijk in hoeverre het mogelijk is om streefwaarden te formuleren voor de duur van OTS als indicator voor doelmatigheid van de gezinsvoogdij. Andere indicatoren voor de doelmatigheid van het BJZ zijn de gemiddelde doorlooptijd tussen de uitspraak van de rechter en het eerste contact met een medewerker van het BJZ, en de gemiddelde doorlooptijd tussen uitspraak van de rechter en het opgesteld plan van aanpak.

Voor het beoordelen van het stelsel is het van belang dat inzicht kan worden gegeven in de effectiviteit van jeugdbeschermingsmaatregelen. In het najaar 2003 is een onderzoek gestart dat dit inzicht moet opleveren. In samenwerking met de betrokken uitvoeringsorganisaties zullen de algemene gronden voor kindbeschermingsmaatregelen, zoals genoemd in de wet, worden vertaald naar operationele doelen. Tevens wordt onderzocht hoe de realisatie van deze doelen gemeten kan worden.

Jeugdreclassering

De hieronder genoemde plannen maken deel uit van het programma «Jeugd terecht». Jeugdreclassering is één van de instrumenten waarmee wordt getracht de beleidsdoelstelling, het verminderen van (de herhaling van) delictgedrag van jeugdigen, te realiseren. Bij het beperken van de criminele carrière richt de jeugdreclassering zich vooral op het vergroten van de handelingsmogelijkheden en/of het realiseren van een gedragsverandering bij de betrokken jongeren. Jeugdreclassering vindt plaats in

een strafrechtelijk kader; de maatregelen worden uitgevoerd op grond van een beslissing van de Officier van Justitie, rechter of de Raad.

De BJZ's voeren na inwerkingtreding van de Wet op de Jeugdzorg de jeugdreclassering uit. Zij bieden gesubsidieerd door provincie/grootstedelijke regio diverse modaliteiten in het kader van de jeugdreclassering aan, zoals hulp en steun, begeleiding bij schorsing van voorlopige hechtenis en nazorg. Nazorg wordt op vrijwillige basis aangeboden aan jongeren tot 18 jaar die een vrijheidsbenemende straf of maatregel hebben opgelegd gekregen.

De begeleiding heeft tot doel de jeugdige tijdig voor te bereiden op zijn terugkeer in de maatschappij. In alle regio's zijn afspraken gemaakt tussen de jeugdreclassering, de justitiële jeugdinrichtingen en de Raad voor de uitvoering van deze nazorg. Gebleken is dat de instroom vanuit de justitiële inrichtingen naar vrijwillige nazorg achterblijft bij de verwachtingen, onder andere omdat de communicatie tussen de justitiële jeugdinrichtingen en de jeugdreclassering op veel plaatsen niet optimaal verloopt. In 2004 zal de aandacht erop gericht zijn hierin verbetering te brengen. De inventarisatie van nazorgprogramma's zal ook in 2004 worden afgerond. In het jaar 2005 zal vervolgens een toetsingskader worden opgesteld voor het beoordelen van die programma's.

Ook zullen in 2004 extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor het structureel vergroten van het aantal jeugdreclasseerders. Deze worden ingezet zowel op het aanbod van nazorgmogelijkheden als op het ontwikkelen van de meer intensieve benadering van zwaardere jeugddelinquenten.

In het jaar 2000 is een begin gemaakt met het structureel en landelijk invoeren van individuele trajectbegeleiding (ITB). ITB is een intensieve begeleidingsvorm van de jeugdreclassering gericht op harde-kern jongeren. Inmiddels hebben alle arrondissementen een aanbod van een dergelijk traject dat maximaal 6 maanden duurt. Voor licht criminele jongeren die tot etnische minderheden behoren bestaat sinds medio 2000 een afzonderlijke ITB-variant, de zogeheten ITB-Criem die maximaal 3 maanden duurt. Deze variant kan vooralsnog slechts worden toegepast in de 25 grote steden (G25), aangevuld met gemeenten behorend tot de G17 (mits die daartoe een verzoek hebben ingediend). De instroom bleek echter tegen te vallen, waardoor op basis van een quick scan naar de oorzaken een nieuw plan van aanpak is opgesteld, dat wordt uitgevoerd in het kader van het actieprogramma «Jeugd terecht». Via het plan van aanpak wordt in 2004 het juridisch kader verhelderd, de doelgroepen worden scherper afgebakend, en de communicatie, voorlichting, en methodiekbeschrijving worden verbeterd. Tevens zal een kostprijs worden vastgesteld en zal een effectevaluatie verricht worden.

Voor de tenuitvoerlegging van de scholings- en trainingsprogramma's (STP) ligt de verantwoordelijkheid bij de directeur van de inrichting waarin de jeugdige verblijft. De jeugdreclassering voert de begeleiding en het toezicht feitelijk uit. Omdat STP een relatief nieuw product is, vraagt dit een grote tijdsinvestering terwijl het vaak (nog) niet is ingebed in de bestaande structuren. In 2004 zal worden onderzocht of juridische belemmeringen hierbij een rol spelen. Daarnaast zal in 2004 worden ingezet op (verdere) verhoging van het aantal afgeronde STP's, onder andere door verbetering van de aansluiting op bestaande trajecten. Wegens deze ontwikkelingen zijn nog geen volume- en prestatiegegevens opgenomen voor de STP.

Opvoedingsondersteuning tenslotte behelst een aanbod voor jeugdigen en hun ouders tot ondersteuning in de vorm van een intensieve «drangmaatregel» of door middel van intensievere begeleiding in een niet

vrijwillige setting (OTS). Om dit mogelijk te maken worden in 2004 extra middelen ingezet voor de ontwikkeling van deskundigheidsbevordering van gezinswerkers.

Internationale kinderontvoering en interlandelijke adoptie

Bij het in behandeling nemen van juridische verzoeken in het kader van internationale kinderontvoering en interlandelijke adoptie speelt het Bureau Centrale Autoriteit een belangrijke rol. Dit bureau maakt deel uit van het ministerie van Justitie en is belast met de taak van centrale autoriteit als bedoeld in het Haags Kinderontvoeringsverdrag en het Europese Kinderontvoeringsverdrag. Het betreft het bewerkstelligen van een spoedige terugkeer van een kind, als dat door een ouder uit/naar een ander land is meegenomen zonder dat de andere ouder daarvoor toestemming heeft gegeven, alsmede de (internationale) omgangsregeling.

Het Bureau Centrale Autoriteit voert in het kader van het Haags Adoptieverdrag 1993 tevens werkzaamheden uit met betrekking tot adoptie van een kind uit het buitenland (interlandelijke adoptie). Om in aanmerking te komen voor een adoptiekind dienen aspirant-adoptiefouders te beschikken over een beginseltoestemming afgegeven door de Centrale Autoriteit. Men krijgt deze beginseltoestemming nadat de verplichte voorlichtingscursus is gevolgd bij de Stichting Adoptievoorzieningen en na een positief afgerond gezinsonderzoek door de Raad. Het voornemen is om met ingang van 1 januari 2004 de voorlichtingscursus van de Stichting Adoptievoorzieningen geheel door de aspirant-adoptiefouders te laten bekostigen. De lange duur van de totale adoptieprocedure wordt vooral veroorzaakt doordat er meer aanvragen zijn voor adoptie dan kinderen die voor adoptie beschikbaar zijn. Om enerzijds zorgvuldigheid jegens de aspirant-adoptiefouder te betrachten en anderzijds een lange wachttijd na de verlening van de beginseltoestemming te voorkomen, wordt met ingang van 1 januari 2004 een wachtlijst ingevoerd bij de aanvraag van een beginseltoestemming. De duur van procedure van het moment van in behandeling nemen van de aanvraag tot het moment van afgifte van de beginseltoestemming, zal twaalf maanden zijn.

Volume- en prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005
<i>(Gezins)Voogdij</i>				
Aantal instroom Voogdij	903	900	900	900
Aantal instroom Voorlopige voogdij	334	330	330	330
Aantal instroom Ondertoezichtstelling	5 358	5 500	5 500	5 500
Totaal instroom Jeugdbeschermingsmaatregelen	6 595	6 730	6 730	6 730
Percentage maatregelen met een doorlooptijd van in kennisstelling tot eerste contact van 5 dagen of minder	–	–	100%	100%
Percentage maatregelen met een doorlooptijd van in kennisstelling tot opgesteld plan van aanpak van 6 weken of minder	–	–	100%	100%
<i>Jeugdreclassering</i>				
Aantal instroom reguliere jeugd-reclassering	4 196	4 950	5 700	6 450
Aantal instroom ITB Harde Kern	296	440	660	700
Aantal instroom ITB Criem	389	735	890	950

	2002	2003	2004	2005
<i>(Gezins)Voogdij</i>				
Totaal aantal instroom Jeugdreclassering	4 881	6 125	7 250	8 100
Percentage maatregelen met een doorlooptijd van in kennisstelling tot eerste contact van 5 dagen of minder	–	–	100%	100%
Percentage maatregelen met een doorlooptijd van in kennisstelling tot opgesteld plan van aanpak van 6 weken of minder	–	–	100%	100%

Toelichting

Tot en met het jaar 2002 werden de cliëntgegevens geregistreerd in de pupillenadministratie van het ministerie. Ultimo 2002 is deze registratie beëindigd en leveren de Bureaus Jeugdzorg de benodigde beleids- en verantwoordingsinformatie.

Het aantal zaken is geënt op de realisatie 2002. De instroom bij jeugdreclassering zal naar verwachting geleidelijk stijgen, mede in verband met de uitvoering van het actieprogramma «Jeugd terecht».

Verwacht mag worden dat de versterking van de voorliggende voorzieningen een zekere filterende (preventieve) werking heeft op de noodzaak tot het treffen van een justitiële maatregel. Bij de ondertoezichtstelling is geen rekening gehouden met de mogelijke effecten van dergelijke beleidsintensiveringen door het ministerie van VWS.

De doorlooptijden van in kennisstelling tot eerste contact respectievelijk tot opgesteld plan van aanpak betreffen normen die in de Wet op de Jeugdzorg zijn vastgelegd en derhalve vanaf de inwerkingtreding zullen worden geregistreerd. Vooraf is derhalve niet aan te geven in welke mate de normen daadwerkelijk gehaald zullen worden. Op basis van de realisatiecijfers 2004 zal bezien worden of en welke maatregelen nodig zijn om aan de wettelijke normen te kunnen voldoen.

	2002	2003	2004	2005
<i>Interlandelijke adoptie</i>				
Aantal voorgelichte aspirant-adoptief ouders	1 000	1 000	1 000	1 000
Gemiddelde wachttijd voor in behandeling nemen aanvraag beginseltoestemming (in maanden)	–	–	27	27
Aantal binnen 12 maanden afgehandelde aanvragen als percentage van het totale aantal in behandeling genomen aanvragen	–	–	97%	97%
Aantal in Nederland aangekomen adoptiekinderen	1 120	1 120	1 120	1 120
<i>Internationale Kinderontvoering</i>				
Teruggeleiding (inkomend)	40	45	45	50
Teruggeleiding (uitgaand)	40	45	45	50
Omgangsregeling (inkomend)	15	15	15	20
Omgangsregeling (uitgaand)	15	20	20	25

Toelichting

De bovengenoemde cijfers zijn ontleend aan de eigen registratie door het Bureau Centrale Autoriteit en aan gegevens van de Stichting Adoptievoorzieningen.

De discrepantie tussen het aantal voorgelichte ouders en het aantal in Nederland aangekomen adoptiekinderen wordt veroorzaakt, doordat ouders alleen voor hun eerste adoptiekind de voorlichting dienen te volgen.

Beleidsevaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie Voorlichting Interlandelijke Adoptie (VIA)	afgerond in 2002
Evaluatie pilots OTS (Deltaplan)	af te ronden in 2004
Evaluatie Wet Opneming Buitenlandse Kinderen ter Adoptie (WOBKA)	af te ronden in 2004
Effectiviteit van de voogdij en de gezinsvoogdij	start in 2003
Evaluatie Elektronisch Huisarrest voor minderjarigen	afgerond in 2002
Effectiviteit Jeugdreclassering	start in 2003
Evaluatie project verbetering doorlooptijden jeugdstrafrecht	afgerond in 2003

Jeugdbescherming

In de Wet op de jeugdzorg is bepaald dat deze uiterlijk vijf jaar nadat hij in werking is getreden geëvalueerd zal worden op doeltreffendheid en doelmatigheidsaspecten.

Jeugdreclassering

In het onderzoek «Jeugdreclassering in de praktijk» (WODC 2002) bleek dat de uitvoering van de jeugdreclassering verbeterd kan worden. Naar aanleiding van dit onderzoek is de sector in 2003 gestart met een uitgebreid scholingstraject van reclasseringswerkers ten behoeve van de professionalisering en methodiekontwikkeling. In 2004 zal worden gewerkt aan verdere kwaliteitsverbetering bij de uitvoering van de jeugdreclassering. Recidive is één van de indicatoren om de effectiviteit van de jeugdreclassering te kunnen vaststellen. Daarom is het WODC als vervolg op bovengenoemd onderzoek in 2003 een onderzoek gestart naar recidive onder jongeren nadat zij zijn begeleid door de jeugdreclassering. De resultaten zullen naar verwachting eind 2003 beschikbaar zullen zijn. Verder is in 2003 een kostprijsonderzoek ITB gestart alsmede een (voorbereiding voor) een effectevaluatie door het WODC; deze betreft zowel ITB voor harde kern jongeren als ITB-Criem. De resultaten van deze onderzoeken zullen naar verwachting eind 2003 beschikbaar komen, op basis waarvan in 2004 zo nodig het beleid wordt aangepast.

Internationale bescherming van kinderen

In 2003 zal met betrekking tot interlandelijke adoptie een klantvriendelijkheidsonderzoek worden afgerond waarin het Bureau Centrale Autoriteit, de Stichting Adoptievoorzieningen en de Raad voor de Kinderbescherming worden betrokken. Het onderzoek richt zich op aspecten als bejegening, informatievoorziening, telefonische bereikbaarheid en deskundigheid. In 2004 zal het resultaat worden verwerkt in beleid

en werkwijze van het Bureau Centrale Autoriteit. Verder zal eind 2003 een evaluatieonderzoek starten naar een aantal aspecten van de toepassing van de Wet Opneming Buitenlandse Kinderen ter Adoptie. Het gaat hier onder meer om de vraag of een aantal zaken adequaat in de wet zijn geregeld zoals de taken en de verantwoordelijkheden van de vergunninghouders, het toezicht op de vergunninghouders, het sanctioneren van een vergunninghouder door de Centrale Autoriteit, het systeem van leeftijds-grenzen en de regeling van de deelbemiddeling.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 3.4.8							
uitgaven	176 747	187 688	187 238	184 694	194 215	200 096	200 096
programma-uitgaven	175 728	186 606	186 128	183 610	193 131	199 012	199 012
waarvan:							
subsidies	175 728	186 606	186 128	183 610	193 131	199 012	199 012
apparaatsuitgaven	1 019	1 082	1 110	1 084	1 084	1 084	1 084
ontvangsten	1 135	663	663	663	663	663	663
verplichtingen	194 768	187 688	187 238	184 694	194 215	200 096	200 096

Toelichting

Het overgrote deel van de geraamde uitgaven heeft betrekking op het aandeel van Justitie in de doeluitkering Wet op de Jeugdzorg aan de provincies en grootstedelijke gebieden. Daarmee worden zij in staat gesteld de Bureaus Jeugdzorg te subsidiëren voor de uitvoering van de wettelijk opgedragen taken op het terrein van jeugdbescherming en jeugdreclassering. In aanvulling op de eerder (begroting 2003) opgelegde efficiëncykorting van 3% (exclusief jeugdreclassering), wordt de doeluitkering ingaande 2005 verminderd met 5%. Met de provincies en grootstedelijke regio's zal overleg worden gevoerd over de wijze waarop deze taakstelling wordt ingevuld. Dit zal in samenhang worden gezien met de consequenties van de intensiveringen van het ministerie van VWS op het terrein van de jeugdzorg voor de omvang van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In het kader van het Hoofdlijnenakkoord is een bedrag van € 100 mln. uitgetrokken voor intensiveringen op het terrein van de jeugdpreventie. Een deel van deze middelen is gereserveerd voor intensiveringen op het terrein van jeugdbescherming en jeugdreclassering. De voor 2004 beschikbare middelen zullen worden aangewend voor de versterking (kwalitatief en kwantitatief) van de jeugdreclassering, de ontwikkeling van drang- en dwangvarianten op het terrein van opvoedingsondersteuning en de verbetering van de uitvoering van ondertoezichtstelling.

Naast de doeluitkering zijn onder deze operationele doelstelling geraamd de subsidies aan de Kinderrechtswinkels en de stichting Adoptievoorzieningen, de kosten van het beheer van het CVS-systeem en de kosten van landelijke projecten (deltaplan, forensische diagnostiek). De subsidies aan de kinderrechtswinkels zullen in drie jaar geheel worden afgebouwd. Via het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand zal

voorzien worden in de juridische advisering aan jongeren. Voorts zal de subsidie aan de stichting Adoptievoorzieningen teruggebracht worden in verband met het volledig doorberekenen aan aspirant-adoptiefouders van de voorlichtingscursus.

4 – RECHTSPLEGING EN RECHTSBIJSTAND

Beleidsartikel 4.1 Rechtspleging

Met ingang 2002 is het stelsel van de rechtspraak ingrijpend gewijzigd. De belangrijkste wijziging is dat de rechtspraak, mede door de instelling van de Raad voor de rechtspraak en de invoering van het principe van integraal management bij de besturen van de gerechten, verantwoordelijk is geworden voor het eigen beheer. Deze ontwikkeling is ook terug te zien in de begroting van 2003, alwaar voor de Raad voor de rechtspraak een afzonderlijke operationele doelstelling is geformuleerd. In het begrotingsjaar 2004 worden verdere stappen gezet in het verhelderen van de positie van de rechtspraak in ons staatsbestel. Zo is er in deze begroting een afzonderlijk wetsartikel voor de Raad voor de rechtspraak opgenomen. Dit betekent dat beleidsartikel 4.1 alleen ingaat op de wijze waarop de Minister invulling geeft aan zijn verantwoordelijkheid voor het stelsel van de rechtspraak, welke financiële bijdrage de minister van Justitie aan de Raad voor de rechtspraak ter beschikking stelt en op grond van welke argumenten wordt afgeweken van de begroting van de Raad voor de rechtspraak. De feitelijke vertaling van deze bijdrage in concrete beleidsdoelstellingen (en -prestaties) van de Raad en de gerechten komen terug in het wetsartikel van de Raad voor de rechtspraak.

Beleidsdoelstelling 4.1

Het scheppen van zodanige voorwaarden dat de rechtspraak kan voldoen aan haar maatschappelijke taak.

Toelichting

De minister van Justitie is verantwoordelijk voor het scheppen van zodanige voorwaarden dat de rechtspraak kan voldoen aan haar maatschappelijke taak. Het stelsel van de rechtspraak omvat de organisatie van de civiele, straf en administratieve rechtspraak die bij de wet is ingesteld. De verantwoordelijkheid van de minister van Justitie omvat het in stand houden van een adequaat wettelijk kader en het verstrekken van voldoende financiële middelen.

Na de ingrijpende wijzigingen in het stelsel van rechtspraak, zal thans de nadruk worden gelegd op aanvullende verbeteringen van het stelsel. Deze verbeteringen zijn vooral bedoeld om de slagvaardigheid van de rechtspraak te vergroten. Het vergroten van de slagvaardigheid laat zich vertalen naar de volgende thema's: «het verlichten van de belasting van de rechterlijke macht», «het verder verbeteren van de inrichting van het stelsel» en «het waarborgen van het publiek vertrouwen in de rechtspraak».

Het verlichten van de belasting van de rechterlijke macht

Een eerste subdoelstelling betreft de in het algemene deel van de Memorie van Toelichting genoemde doelstelling «het verlichten van de belasting van de rechterlijke macht». Een aantal opmerkingen ter verduidelijking is op zijn plaats. In de eerste plaats kan worden geconstateerd dat het beroep op de rechterlijke macht bepaald wordt door tal van exogene maatschappelijke ontwikkelingen waar de overheid in het algemeen en Justitie in het bijzonder relatief weinig grip op hebben, zeker op de korte termijn. Ten tweede betekent het verlichten van de werklast van de rechter niet dat wordt gestreefd naar het beperken van de toegang tot de rechter. Voorop blijft staan dat de toegang tot de rechter blijft

gewaarborgd. Wel dient kritisch te worden bekeken of buitengerechtelijke geschilafdoening voor bepaalde soorten van geschillen niet een beter alternatief biedt dan de gang naar de rechter. Daarnaast dient te worden gezien in hoeverre een herijking noodzakelijk is van de aan de rechtspraak opgedragen taken die geen geschilbeslechting of berechting van strafbare feiten (non-contentieuze taken) betreffen. Met beheersbaar maken en houden wordt hier bedoeld dat de (Nederlandse) rechter niet onnodig belast wordt. Het is van belang dat de juiste zaken bij de rechter komen en dat de rechtspraak deze zaken adequaat kan afhandelen. Dit betekent dat er niet door onnodige belasting drempels moeten worden opgeworpen die het recht op toegang tot de rechter illusoir maken. De rechter dient niet belast te worden met juridische geschillen die even goed, beter dan wel doelmatiger buitengerechtelijk kunnen worden afgehandeld. Onverkort dient overeind te blijven dat de rechtspraak een adequate bekostiging ontvangt voor de door haar uit te voeren taken. Teneinde een evenwichtig beleid te kunnen voeren zullen het komende jaar een tweetal ontwikkelactiviteiten worden ontplooid.

In de eerste plaats zal in het kader van het bekostigingsmodel worden gewerkt aan een gevalideerd prognosemodel inzake de instroom van zaken (straf, civiel, bestuur) in de rechtspraak.

In de tweede plaats is meer inzicht nodig in de feitelijke verhouding tussen buitengerechtelijke en gerechtelijke geschilafdoening op het gebied van straf (vergelijk OM-afdoening versus strafrechtspraak), civiel (vergelijk arbitrage en mediation versus civiele rechtspraak) en bestuur (vergelijk mediation en bezwaarschriftencommissies versus bestuursrechtspraak). Enkel op basis van kennis van buitengerechtelijke en gerechtelijke voorzieningen kunnen op een zinvolle wijze beleidsinterventies met betrekking tot beheersing van het beroep op de rechter worden gepleegd. Om te bezien wat voor wegen burgers zoal bewandelen om hun recht te krijgen, verricht het WODC thans een grootschalig onderzoek. Via een enquête onder burgers wordt onderzocht het totaal aantal (potentieel) juridische problemen, het tijdsverloop van het ontstaan en oplossen van problemen, de buitengerechtelijke geschiloplossingstrajecten, de doorloop naar en afhandeling door de rechter, de inzet en uitkomst van de geschillen, de kosten van rechtshulp en tenslotte het vertrouwen in de werking van het rechtsstelsel. Het onderzoek biedt aangrijpingspunten om te bezien op welke wijze de eigen verantwoordelijkheid van de rechtzoekende bij de wijze van geschilbeslechting beleidsmatig de beste vorm kunnen worden gegeven.

Verder verbeteren van de inrichting van het stelsel

Om ervoor te zorgen dat de rechtspraak ook op langere termijn goed kan blijven functioneren, om knelpunten in het bestaande stelsel op te lossen en in te kunnen spelen op de veranderende maatschappelijke behoeften is het beleid erop gericht om waar mogelijk onnodige belemmeringen weg te nemen en de mogelijkheden te verkennen van aanpassingen in de inrichting van het stelsel van de rechtspraak. In dit kader worden in 2004 de volgende activiteiten ondernomen: de ontwikkeling van een plan van aanpak inzake de lastenverlichting van de rechterlijke macht, verbetering van de bekostigingssystematiek rechtspraak (herziening besluit Financiering rechtspraak en ontwikkeling prognosemodel), modernisering van het griffierechtenstelsel, modernisering van de arbeidsvoorwaarden rechterlijke macht, vormgeven toezichtsrelatie, maatregelen betere benutting zittingscapaciteit, herijking non-contentieuze taken rechtspraak en het bezien van de regels inzake de absolute competentie rechtspraak.

Het waarborgen van het publiek vertrouwen in de rechtspraak

Het verbindende element tussen een optimale inrichting en het beheersen van de druk op de rechtspraak is gelegen in het publiek vertrouwen in de rechtspraak. De minister van Justitie heeft mede als taak om burgers een goed functionerend stelsel van de rechtspraak aan te bieden. Alle beleidsmaatregelen die genomen worden dienen dan ook in dit perspectief te worden geplaatst. Teneinde inzicht te verkrijgen in het publiek vertrouwen in de rechtspraak is het noodzakelijk informatie te verzamelen over het beeld dat burgers hebben van het functioneren van de rechtspraak. Instrumenten die hierbij behulpzaam kunnen zijn, betreffen de toepassing van de Justitie Issue Monitor en verschillende vormen van klantwaarderingsonderzoeken.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 4.1							
uitgaven	696 642	725 604	794 301	780 310	770 706	752 688	754 288
ontvangsten	135 127	144 149	145 212	147 339	148 403	148 403	148 403
verplichtingen	1 352 889	725 604	794 301	780 310	770 706	752 688	754 288

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008					
Beleidsdoelstelling 4.1										
Totaal geraamde kasuitgaven	794 301	780 310	770 706	752 688	754 288					
waarvan:										
– personeel en materieel	793 260	776 769	767 167	749 150	750 750					
– beleid	1 041	3 541	3 539	3 538	3 538					
waarvan:										
a. juridisch verplicht	60,5%	630	58,5%	2 070	50,4%	1 782	38,9%	1 378	28,7%	1 016
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	39,5%	411	35,5%	1 256	37,5%	1 327	42,8%	1 516	47,0%	1 662
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	0,0%	0	6,1%	215	12,2%	430	18,2%	644	24,3%	860
Totaal uitgaven beleid	100,0%	1 041	100,0%	3 541	100,0%	3 539	100,0%	3 538	100,0%	3 538

Operationele doelstelling 4.1.1

Het scheppen van voorwaarden voor het efficiënt functioneren van de rechtspraak.

Rekeninghoudend met de ontwikkeling van de instroom van zaken zal voor het begrotingsjaar 2004 een bijdrage van € 744,9 miljoen aan de rechtspraak ter beschikking worden gesteld. Deze bijdrage moet in het licht worden gezien van de te verwachten instroomontwikkeling bij de gerechten voor de komende jaren. Hieronder worden deze ontwikkelingen kort toegelicht.

Verwachte instroomontwikkeling*	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kanton	202 500	222 000	222 000	222 000	222 000	222 000	222 000
Straf	141 000	156 827	163 782	163 482	162 182	162 182	162 182
Civiel	957 000	976 100	995 200	1 014 300	1 033 400	1 033 400	1 033 400
Bestuur **	41 070	42 795	44 520	46 245	47 970	47 970	47 970
Vreemdelingenkamers	78 000	78 000	78 000	72 000	72 000	45 000	45 000
Totaal	1 419 570	1 475 722	1 503 502	1 518 027	1 537 552	1 510 552	1 510 552
Procentuele groei t.o.v. 2002		4,0%	5,9%	6,9%	8,3%	6,4%	6,4%

* Gerechten in eerste aanleg, dus exclusief hoven en bijzondere colleges.

** Excl. vreemdelingenkamers en belastingzaken.

Bovenstaande ontwikkeling is gebaseerd op een analyse van de (autonome) groei in de afgelopen jaren, de verwachte effecten van het Veiligheidsprogramma en de verwachte economische ontwikkelingen. Tevens is rekening gehouden met de voorgenomen maatregel om meer afdoeningen door het OM te laten afhandelen om zodoende de druk op de ZM te doen afnemen. Hieronder wordt per categorie kort de ontwikkeling toegelicht.

Overtredingen (Kanton)

Als gevolg van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma zal de overheid burgers directer aanspreken op hun gedrag. Dit vertaalt zich in een actiever en versterkt toezicht in het publieke domein. In 2002 is een stringenter optreden al zichtbaar geworden in een sterk toenemend aanbod van overtredingen bij het OM en een navenant sterke groei van 16% in dat jaar van door de rechter afgehandelde overtredingen.

Strafzaken

De verwachte toename van het aantal misdrijfzaken is het gevolg van een drietal factoren, in de eerste plaats een structurele achterstand in zittingscapaciteit t.o.v. het aanbod van het OM, in de tweede plaats een verwachte verdere groei van het aantal zaken dat doorstroomt van het OM naar de ZM en in de laatste plaats als gevolg van de verwachte instroom van extra zaken die het gevolg zijn van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma. Overigens is in deze prognose reeds rekening gehouden met de verruiming van de afdoeningsmogelijkheden door het OM.

(aantal zaken in eerste aanleg)

Uitsplitsing ontwikkeling strafsector	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Achterstanden en autonome groei	10 382	12 832	15 277	17 722	17 722	17 722
Veiligheidsprogramma	5 445	9 950	13 455	15 960	15 960	15 960
Afdoening door OM	0	0	- 6 250	- 12 500	- 12 500	- 12 500
Totale ontwikkeling strafsector	15 827	22 782	22 482	21 182	21 182	21 182

De raming van het aantal strafzaken (inclusief de doorwerking in de strafrechtketen), zowel in de sector kanton als bij de rechtbank, is een scherpe. Zoals reeds in de voortgangsrapportage (TK 28 684, nr. 9) is vermeld, heeft de Raad voor de rechtspraak aangegeven te verwachten dat de gerechten het verlangde aantal strafzaken met de hun toebedachte middelen niet zullen kunnen afdoen. In welke mate de aannames, die ten

grondslag liggen aan de raming, zich daadwerkelijk zullen materialiseren is echter afhankelijk van meerdere factoren. Mochten de aannames zich toch niet materialiseren dan zal moeten worden bezien of er ruimte is extra middelen toe te voegen dan wel de ambities bij te stellen. De ontwikkeling hiervan zal dan ook nauwgezet worden gevolgd.

Civiel

De gepresenteerde groei in de civiele sector betreft de verwachte autonome groei. Deze groei is gebaseerd op een trendanalyse en bedraagt circa 2% per jaar. Het betreft de laatste jaren met name een groei van het aantal arbeidszaken.

Bestuur

De gepresenteerde groei in de sector bestuur betreft de verwachte autonome groei. Deze groei is gebaseerd op een trendanalyse en bedraagt circa 4%. De groei in het aantal bestuurszaken is gedurende enige jaren nihil geweest. In 2002 is de instroom echter bijna 15% toegenomen. Deze groei is met name veroorzaakt door opgelopen achterstanden bij uitvoeringsorganen, striktere controle en handhaving en een toename van de sociale zekerheidszaken. Laatstgenoemde oorzaak van de instroomstijging hangt nauw samen met de economische teruggang in ons land.

Op basis van deze verwachte instroomontwikkeling en de door de Raad voor de rechtspraak geleverde onderbouwingen is de begroting van de Raad voor de rechtspraak beoordeeld. Dit begrotingsvoorstel van de Raad voor de rechtspraak wordt separaat aan de beide Kamers aangeboden. De hoogte van het beschikbaar gestelde budget wijkt af van de begroting van de Raad voor de rechtspraak. Hieronder wordt toegelicht op welke punten en waarom van de begroting van de Raad is afgeweken. In het aparte wetsartikel worden, gezien het beschikbaar gestelde budget en de gestelde prioriteiten, de prestaties van de Raad en de gerechten inzichtelijk gemaakt.

De Raad voor de rechtspraak is doordrongen van de huidige economische situatie en de daarmee samenhangende beperkte beschikbaarheid van extra middelen. In dit licht heeft de Raad dan ook zijn begrotingsvoorstel opgesteld waarbij de nadruk is gelegd op de verwachte toename van het beroep op de rechter en de maatregelen die benodigd zijn om deze toestroom op kwalitatief hoogwaardig niveau te kunnen verwerken. In dat licht geeft de Raad dan ook absolute prioriteit aan activiteiten die zijn gericht op het primaire proces alsmede de verbetering van de prestaties van de gerechten.

Capaciteitsclaims

De capaciteitsclaims van de Raad zijn ruwweg in vier categorieën te verdelen, achterstanden, autonome groei, effecten Veiligheidsprogramma en belastingrechtspraak. Op hoofdlijnen worden de door de Raad gepresenteerde cijfers en de daaraan gekoppelde problematiek onderkend. Op een tweetal punten wordt echter vooralsnog afgeweken van het voorstel van de Raad voor de rechtspraak. In de eerste plaats betreft dat de consequenties van het Veiligheidsprogramma. Zoals bij de toelichting op de ramingen al is vermeld is er binnen de strafrechtketen uitgegaan van bepaalde aannames waardoor de inschatting van het aantal zaken en de daarmee gepaard gaande kosten lager is dan die van de Raad. Naast deze specifieke afwijkingen van de begroting van de Raad wordt tevens afgeweken van de begroting voor zover het 2003 betreft. Gezien de

omvangrijke problematiek in 2003 is alleen voor de uitvoering van het Veiligheidsprogramma extra budget beschikbaar gesteld. Voor de overige capaciteitsproblemen kon eerst vanaf 2004 financiële ruimte worden gevonden. Consequentie hiervan zal zijn dat in 2003 de voorraden en doorlooptijden licht zullen oplopen.

Doorlooptijden

Met de Raad voor de rechtspraak is het departement van mening dat het van belang is acceptabele doorlooptijden te hebben dan wel te bereiken. De door de Raad voor de rechtspraak opgenomen claim heeft betrekking op het terugdringen van de doorlooptijden in strafzaken voor zover het de ZM betreft. Om tot een doelmatige inzet van maatregelen en middelen te komen in relatie tot het bereiken van acceptabele doorlooptijden is het in de eerste plaats van belang inzicht te verkrijgen in de doorlooptijd in de totale strafketen. Om dit inzicht te verkrijgen wordt de informatie-huishouding zodanig vorm gegeven dat Justitie voortaan op een heldere en consistente wijze kan rapporteren over de doorlooptijden in de strafketen. In het licht van deze informatie kunnen vervolgens maatregelen worden genomen om, waar nodig, de doorlooptijden te bekorten. Ondanks de, naar verwachting, licht oplopende doorlooptijden in 2003 streeft de Raad voor 2004 naar gelijke doorlooptijden als in 2002.

Overige begrotingsvoorstellen

Naast de capaciteitsclaims heeft de Raad voor de rechtspraak nog enkele andere voorstellen ter verkrijging van aanvullende middelen in zijn begroting 2004 opgenomen. Op dit moment wordt daarvoor geen extra budget beschikbaar gesteld. Hierbij zijn de volgende argumenten doorslaggevend geweest. De voorstellen van de Raad voor de rechtspraak hebben betrekking op thema's die meer in de randvoorwaardelijke sfeer liggen van het primaire proces. Zo verzoekt de Raad om extra middelen voor de huisvesting van de gerechten, de verbetering van de ICT van de rechtspraak en een uitbreiding van de opleidingscapaciteit. De extra beschikbaar gekomen capaciteitsmiddelen voor de rechtspraak bevatten tevens, via een methodiek van opslagen, middelen voor genoemde doeleinden. Hiermee kan vooralsnog voor het komende begrotingsjaar worden volstaan.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
In de wetten Raad voor de rechtspraak en Organisatie Bestuur Gerechten is een evaluatiebepaling opgenomen dat vijf jaar na inwerkingtreding (te weten 2007) verslag wordt gedaan van de mate waarin de doeleinden die in beide wetten zijn gesteld ook daadwerkelijk zijn bereikt.	gepland in 2007	In 2004 zal het evaluatieprogramma verder worden uitgewerkt. Dit programma kent vooralsnog drie hoofdonderdelen, te weten: de wetsevaluatie Wetten Raad voor de rechtspraak en Organisatie en Bestuur Gerechten, het kwaliteitsprogramma Raad voor de rechtspraak en de stelselverantwoordelijkheid van de minister van Justitie.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.1.1							
uitgaven	664 381	678 027	747 478	733 135	723 611	705 818	707 418
programma-uitgaven	649 761	674 718	744 930	730 652	720 803	702 992	704 592
waarvan:							
– bijdragen	649 760	674 718	744 930	730 652	720 803	702 992	704 592
apparaatsuitgaven	14 620	3 309	2 548	2 483	2 808	2 826	2 826
ontvangsten	132 527	144 149	145 212	147 339	148 403	148 403	148 403
verplichtingen	1 320 651	678 027	747 478	733 135	723 611	705 818	707 418

Operationele doelstelling 4.1.2

Het scheppen van voorwaarden voor het efficiënt functioneren van de Hoge Raad.

Toelichting

De Hoge Raad bewaakt de rechtseenheid en geeft leiding aan de rechtsvorming. In individuele gevallen is daarnaast ook het aspect van de rechtsbescherming van belang. Hiertoe is de Hoge Raad, als hoogste rechtscollege binnen de rechterlijke macht in Nederland, belast met de cassatierechtspraak en een aantal bijzondere taken die bij wet aan de Hoge Raad zijn opgedragen.

De Hoge Raad valt niet onder het bereik van de Raad voor de rechtspraak. In tegenstelling tot de Raad voor de rechtspraak blijft de minister in beheersmatig opzicht verantwoordelijk voor de Hoge Raad. Tegelijkertijd kan worden geconstateerd dat, net als bij de Raad voor de rechtspraak het geval is, de minister niet verantwoordelijk is en kan zijn voor de wijze waarop de Hoge Raad zijn primaire doelstellingen realiseert. Bij de Hoge Raad is dus sprake van een duale structuur met enerzijds de onafhankelijke leden van de rechtsprekende macht (belast met rechtspraak) en van het parket (belast met de onafhankelijke advisering van de rechtsprekende macht) en anderzijds de beheersmatige verantwoordelijkheid die ligt bij de directeur bedrijfsvoering van de Hoge Raad, die mandaat heeft van de minister van Justitie voor het ondersteunend personeel en het beheer. De minister kan slechts voorwaardenscheppend optreden richting de Hoge Raad en zorgdragen dat de rechtspraak zoals deze bij de Hoge Raad functioneert onder andere van voldoende financiële middelen wordt voorzien.

Om inzicht te bieden in het functioneren van de cassatierechtspraak bij de Hoge Raad zijn de gegevens betreffende de in- en uitstroom van zaken gepresenteerd.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.1.2							
uitgaven	17 489	19 434	19 783	20 062	20 059	20 051	20 051
programma-uitgaven	17 234	19 377	19 730	20 009	20 006	19 998	19 998
apparaatsuitgaven	255	57	53	53	53	53	53
ontvangsten	376	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	17 468	19 434	19 783	20 062	20 059	20 051	20 051

Volumegegevens

(aantallen)

Instream en uitstroom Hoge Raad	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Instream							
Civiele zaken	440	550	540	540	540	540	540
Strafzaken	2 825	3 240	3 566	3 537	3 504	3 538	3 573
Belastingzaken	1 118	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040
Totaal	4 383	4 830	5 146	5 117	5 084	5 118	5 153
Uitstroom							
Civiele zaken	518	540	540	540	540	540	540
Strafzaken	3 369	3 400	3 566	3 537	3 504	3 538	3 573
Belastingzaken	982	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025
Totaal	4 869	4 965	5 131	5 102	5 069	5 103	5 138

Toelichting

De belangrijkste ontwikkeling die in bovenstaande overzicht is te zien is de groei in het aantal strafzaken. Deze groei wordt met name veroorzaakt door de intensiveringen bij de gerechten en de hoven in het kader van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma.

Ten aanzien van de in- en uitstroom van belastingzaken moet nog worden bezien welk effect de invoering van belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties zal hebben.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Operationele doelstelling 4.1.3

Het scheppen van voorwaarden voor een doelmatige inzet van middelen bij het College Bescherming Persoonsgegevens, de Commissie Gelijke Behandeling, de Centrale Justitiële Documentatiedienst en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, met inachtneming van de eisen die gesteld worden aan de professionele kwaliteit.

Toelichting

De minister is verantwoordelijk voor het zodanig faciliteren van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), de Commissie Gelijke Behandeling (CGB), de Centrale Justitiële Documentatiedienst (CJD) en de Nederlandse Vereniging van Rechtspraak (NVvR) dat de werkzaamheden bij deze organisatieonderdelen op een adequate wijze kunnen worden verricht. Concreet betekent dit dat aan deze colleges financiële middelen

ter beschikking worden gesteld, waarmee zij uitvoering kunnen geven aan de taken die aan hen zijn opgedragen. De taken van deze organisaties worden hieronder kort weergegeven.

College Bescherming Persoonsgegevens

Het CBP – onder de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) de opvolger van de Registratiekamer – houdt toezicht op de naleving van wetten die het gebruik van persoonsgegevens regelen. Bij het CBP moet het gebruik van persoonsgegevens worden gemeld, tenzij hiervoor een vrijstelling geldt.

Commissie Gelijke Behandeling

Voor het adviseren over de naleving van de Algemene Wet Gelijke Behandeling en het bevorderen van eenduidige wetstoepassing op het terrein van gelijke behandeling is de CGB in het leven geroepen. De CGB is een onafhankelijke organisatie, waar burgers met klachten over ongelijke behandeling terecht kunnen.

Centrale Justitiële Documentatiedienst

Bij de CJD zijn de taken belegd die de minister heeft uit hoofde van de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag. Het gaat daarbij in het bijzonder om het beheer van de (geautomatiseerde) registers met strafbladen e.d. Als neventaken beheert de CJD het archief van dubbele akten van de burgerlijke stand en voert het de exploitatie van een aantal geautomatiseerde informatiesystemen met persoonsgegevens.

Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak

De NVvR heeft op basis van de Wet Rechtspositie rechterlijke ambtenaren twee taken: enerzijds fungeert de NVvR als vakbond voor rechterlijke ambtenaren, anderzijds verstrekt zij adviezen over wetsontwerpen die van belang zijn voor de rechterlijke macht. Deze taken komen tot uiting in zaken als het sectoroverleg over de arbeidsvoorwaarden van de rechterlijke macht respectievelijk het verstrekken van wetgevingsadviezen aan de minister.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk voor het CBP, de CGB en de NVvR, en direct verantwoordelijk voor de CJD.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.1.3							
uitgaven	14 553	27 879	26 786	26 858	26 783	26 568	26 568
programma-uitgaven	14 448	27 849	26 758	26 830	26 755	26 540	26 540
apparaatsuitgaven	105	30	28	28	28	28	28
ontvangsten	2 219	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	14 546	27 879	26 786	26 858	26 783	26 568	26 568

Operationele doelstelling 4.1.4

Het faciliteren van ontwikkelingen op het gebied van internationalisering en rechtspraak.

Door Justitie, in samenwerking met de Raad voor de rechtspraak en andere relevante actoren, worden beleidsinitiatieven ontplooid op het gebied van internationalisering en rechtspraak. Een deel van deze activiteiten zal betrekking hebben op het vergroten van de toegankelijkheid van Europeesrechtelijke kennisbronnen ten behoeve van de rechterlijke organisatie. In het kader van het project Eurinfra wordt gewerkt aan de bouw van een infrastructuur, bestaande uit een intranet en een helpdesk. Dit project moet worden gezien als één van de instrumenten waarmee de toegankelijkheid van Europeesrechtelijke kennisbronnen vergroot kan worden. Aangezien de verdere uitvoering van het project Eurinfra bij de Raad voor de rechtspraak ligt zal dit deel van het budget worden overgeheveld naar artikel 4.1.1. Raad voor de rechtspraak. In aanvulling hierop worden enkele beleidsinitiatieven ondernomen teneinde de samenwerking tussen lidstaten op het gebied van de rechtspraak of tussen een internationaal straftribunaal in Nederlandse opsporings- en vervolgingsinstanties te vergroten. Activiteiten die hiermee samenhangen betreft het uitzetten van een voorlichtingstraject ten behoeve van alle relevante autoriteiten in Nederland (opsporings- en vervolgingsautoriteiten), die in contact komen met het International Criminal Court (ICC). Daarnaast wordt in 2004 gewerkt aan de verdere uitbouw van een Europees Justitieel Netwerk (EJN). In 2004 zal mede in kader van het EU voorzitterschap worden gezien hoe de samenhang en samenwerking tussen het EJN en Eurojust zich verder kan ontwikkelen. Nationaal zullen procedures moeten worden ontwikkeld om de relatie tussen het EJN en de Internationale Coördinatie Centra inzake rechtshulpverlening in Nederland verder gestalte zal kunnen krijgen. In aanvulling op beleidsactiviteiten die gericht zijn op toegankelijkheid en samenwerking vereist de vestiging van het ICC in Den Haag in het komende jaar bijzondere aandacht.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.1.4							
uitgaven	219	264	254	255	253	251	251
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	219	264	254	255	253	251	251
ontvangsten	5	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	224	264	254	255	253	251	251

Beleidsartikel 4.2 Rechtsbijstand

De toegang tot het recht dient mede op grond van verdragsrechtelijke en grondwettelijke verplichtingen te worden gewaarborgd.

Beleidsdoelstelling 4.2

Toegankelijk recht voor rechtzoekenden die deskundige juridische bijstand nodig hebben en die niet over voldoende financiële middelen beschikken.

Toelichting

Om aan die verantwoordelijkheid inhoud te geven is een stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand ontwikkeld. Hiervan kunnen rechtzoekenden gebruik maken die deskundige juridische bijstand nodig hebben en die niet over voldoende financiële middelen beschikken.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 4.2							
uitgaven	330 662	338 597	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894
ontvangsten	4 802	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129
verplichtingen	353 773	338 597	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008					
Beleidsdoelstelling 4.2										
Totaal geraamde kasuitgaven	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894					
waarvan:										
– personeel en materieel	1 135	1 132	1 127	1 117	1 117					
– beleid	364 142	351 454	354 659	361 877	367 777					
waarvan:										
a. juridisch verplicht	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0				
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0				
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	100,0%	364 142	100,0%	351 454	100,0%	354 659	100,0%	361 877	100,0%	367 777
Totaal uitgaven beleid	100,0%	364 142	100,0%	351 454	100,0%	354 659	100,0%	361 877	100,0%	367 777

Operationele doelstelling 4.2.1

Een adequaat stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand voor minder draagkrachtige rechtzoekenden.

Toelichting

Beoogd wordt blijvend te voorzien in een in omvang en kwaliteit voldoende aanbod van rechtsbijstandverleners ter behandeling van de vraag naar rechtshulpverlening aan minder draagkrachtigen.

Het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is geregeld in de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) waarvan de uitvoering is opgedragen aan vijf raden voor rechtsbijstand.

Op grond van de Wrb kunnen burgers met een inkomen en vermogen beneden een wettelijk vastgestelde grens tegen betaling van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage een beroep doen op een toegevoegde rechtsbijstandverlener. Tevens worden toevoegingen afgegeven voor asielzoekers en verdachten in strafzaken, waarvoor (op dit moment in strafzaken) geen eigen bijdrage is verschuldigd.

Normen

Per 1 januari 2003 ligt de hoogste inkomensgrens op € 1391 voor alleenstaanden en op € 1987 voor niet-alleenstaanden (gehuwden,

samenwonenden, eenoudergezinnen, etc.). De inkomensgrenzen hebben betrekking op het netto inkomen per maand.

Het uurtarief voor rechtsbijstandverleners bedraagt € 87,36 (prijspeil 2002) indien de rechtsbijstandverlener voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen.

Kwantiteit (volume)

Het te verwachten beroep op het stelsel wordt jaarlijks zo goed mogelijk geraamd. Bedacht dient te worden dat het gaat om het voorspellen van menselijk gedrag in omstandigheden die kunnen wijzigen door externe en autonome ontwikkelingen, zoals de conjunctuur en veranderingen in wet- en regelgeving. In zijn algemeenheid geldt dat bij verslechterende economische omstandigheden het aantal geschillen en derhalve het aantal toevoegingen toeneemt, met name voor de terreinen arbeid en sociale zekerheid.

In het Hoofdlijnenakkoord zijn – bovenop de intensiveringen in het Strategisch Akkoord – intensiveringen in de justitiële keten aangekondigd (de zgn. Veiligheidsenveloppe). Deze voor de rechtsbijstand externe ontwikkeling vindt zijn vertaling in de rechtsbijstandbegroting door een (geprognosticeerde) toename in het aantal toevoegingen en in verzeke- ringstellingen en de kosten daarvan.

Kwaliteit

In aanloop naar de implementatie van een integraal kwaliteitssysteem dat in 2006 op de gehele advocatuur van toepassing is, zullen in de periode 2004–2006 de kwaliteitseisen in de gesubsidieerde rechtsbijstand verder worden aangescherpt.

Vanaf 1 januari 2004 zullen de kwaliteitseisen, zoals zijn overeengekomen in het in 2002 afgesloten convenant tussen Justitie, raden voor rechtsbijstand en de Nederlandse Orde van Advocaten, een voorwaarde zijn om te kunnen deelnemen aan het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

Vanaf dat moment is het aan de beroepsgroep zélf, in overleg met de raden voor rechtsbijstand, om zorg te dragen dat in 2006 sprake zal zijn van het bovengenoemd integraal kwaliteitssysteem.

Stelselaanpassingen

Sinds december 2002 liggen er voorstellen voor stelselaanpassingen bij de Tweede Kamer. Deze voorstellen hebben betrekking op de strikte scheiding tussen publieke en private voorziening ten aanzien van de rechtsbijstand, het versterken van de 1e lijns hulp door middel van een publieke voorziening en het versterken van het aanbod van rechtsbijstandverleners.

Op 18 juni 2003 heeft over een aantal aspecten ter zake een Algemeen Overleg plaatsgevonden. Afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgoverleg over alle voorliggende voorstellen, zal concrete invulling kunnen worden gegeven aan stelselaanpassingen in de komende jaren. Het geheel zal in overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten en de raden voor rechtsbijstand tot stand komen. Aangezien de voorstellen budgettair neutraal zijn, heeft het bovenstaande geen invloed op de rechtsbijstandbegroting. Hierna wordt bezien welke maatregelen moeten worden getroffen om aan de taakstelling van € 6 miljoen invulling te geven.

Project VIValt

Het Kabinet heeft het standpunt ingenomen dat alle inkomensafhankelijke regelingen het belastbaar inkomen als draagkrachtbegrip dienen te hanteren. Dit standpunt is door de Tweede Kamer overgenomen. De

gesubsidieerde rechtsbijstand hanteert op dit moment het netto (maand-) inkomen als draagkrachtbegrip. Naar aanleiding van bovengenoemd kabinetsstandpunt en de wens om de administratieve lasten rond de toevoegingsaanvraag te verminderen, gaat de gesubsidieerde rechtsbijstand over op het belastbaar (jaar)inkomen als draagkrachtbegrip. Deze wijziging van het draagkrachtbegrip staat bekend als het project VIValt. Gelet op de noodzakelijke aanpassingen van wet- en regelgeving en de uitvoeringsorganisatie (inclusief ICT) wordt ernaar gestreefd de overgang per 1 juli 2004 te realiseren.

Tenslotte zijn onder deze operationele doelstelling de aan de rechtsbijstand gerelateerde kosten voor tolken en vertalers opgenomen.

Met onderstaande tabel wordt beoogd inzicht te geven in de omvang van de aanspraak op de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Volume- en prijsgegevens

	eenheid	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitvoeringslasten raden voor rechtsbijstand								
prijs	€ 1,-	€ 39,7	€ 40,1	€ 40,1	€ 40,1	€ 40,1	€ 40,1	€ 40,1
volume (afgegeven toevoegingen + gewogen productie stichtingen)	aantallen	353 514	360 935	365 715	369 915	374 315	382 115	388 515
vaste kosten (incl. automatisering, projecten)	€ 1 000,-	8 272	9 590	8 635	8 045	7 816	7 816	7 816
Programmauitgaven raden voor rechtsbijstand								
Strafzaken (ambtshalve)								
prijs	€ 1,-	€ 869	€ 944	€ 975	€ 975	€ 975	€ 975	€ 975
volume (afgegeven toevoegingen)	aantallen	86 992	94 142	88 342	90 142	91 442	94 842	97 642
Strafzaken (regulier)								
prijs	€ 1,-	€ 600	€ 608	€ 630	€ 630	€ 630	€ 630	€ 630
volume (afgegeven toevoegingen)	aantallen	29 864	30 864	33 564	34 864	36 964	39 564	41 664
Civiele zaken								
prijs	€ 1,-	€ 685	€ 647	€ 679	€ 679	€ 679	€ 679	€ 679
volume (afgegeven toevoegingen)	aantallen	159 289	165 110	165 990	167 090	168 090	169 890	171 390
Inverzekeringstellingen								
prijs	€ 1,-	€ 205	€ 217	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225
volume	aantallen	74 858	78 458	83 858	85 258	86 058	90 258	92 758
Stichtingen rechtsbijstand								
prijs	€ 1,-	€ 115	€ 129	€ 129	€ 129	€ 130	€ 130	€ 130
volume (afgegeven toevoegingen)	aantallen	214 607	221 485	221 485	221 485	221 485	221 485	221 485
Asiel								
prijs	€ 1,-	€ 4 017	€ 1 717	€ 1 789	€ 1 603	€ 1 603	€ 1 603	€ 1 603
volume (instroom asielzoekers)	aantallen	17 033	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Beleidsvaluatieonderzoek

Bij toekomstige evaluaties zal gebruik worden gemaakt van beschikbaar gekomen onderzoeksgegevens uit de (in ontwikkeling zijnde) monitor rechtsbijstand. Deze monitor wordt ontwikkeld op grond van de verantwoordelijkheid voor het onderhouden van een adequaat stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

In 2002 is begonnen met het meer systematisch verzamelen van informatie over de verhouding tussen de vraag naar en het aanbod van gesubsidieerde rechtsbijstand. Hiermee wordt beoogd pro-actief voor het beleid relevante trends in kaart te brengen. Naar verwachting is deze monitor eind 2003 operationeel.

Parallel aan de ontwikkeling van deze instrumenten worden in het kader van de toetsing van het stelsel normen ontwikkeld waaraan het ten minste moet voldoen. Tevens zal in het onderzoek aandacht worden besteed aan het niet-gebruik van het stelsel.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.2.1							
uitgaven	330 662	338 597	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894
programma-uitgaven	329 873	337 473	364 142	351 454	354 659	361 877	367 777
waarvan:							
– subsidies	327 623	337 473	364 142	351 454	354 659	361 877	367 777
apparaatsuitgaven	789	1 124	1 135	1 132	1 127	1 117	1 117
ontvangsten	4 802	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129
verplichtingen	353 773	338 597	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894

Beleidsartikel 4.3 Schuldsanering natuurlijke personen

Het is een maatschappelijk belang dat burgers met een problematische schuldsituatie die minnelijk niet oplosbaar is daarvan verlost kunnen worden.

Beleidsdoelstelling 4.3

Sanering van schulden van burgers in een problematische schuldsituatie die minnelijk niet oplosbaar is.

Toelichting

Zonder aanvullende voorzieningen hebben burgers in die situatie veelal levenslang de gevolgen te dragen van het faillissement en de bijbehorende schuldenlast. Wanneer in dergelijke gevallen, mits onder strenge condities, burgers met een schone lei kunnen beginnen dan ontstaat voor hen en hun gezinsleden weer perspectief op het (volwaardig) deel kunnen nemen aan de maatschappij. Daarmee kunnen verdere problemen (in gedrag en – levenslange – afhankelijkheid van uitkeringen) worden voorkomen.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 4.3							
uitgaven	10 605	11 135	11 143	11 212	11 215	11 204	11 204
ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	11 264	11 135	11 143	11 212	11 215	11 204	11 204

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 4.3					
Totaal geraamde kasuitgaven	11 143	11 212	11 215	11 204	11 204
waarvan:					
– personeel en materieel	240	238	236	232	232
– beleid	10 903	10 974	10 979	10 972	10 972
waarvan:					
a. juridisch verplicht	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	100,0%	10 903	100,0%	10 974	100,0%
	100,0%	10 979	100,0%	10 972	100,0%
	100,0%	10 972	100,0%	10 972	100,0%
Totaal uitgaven beleid	100,0%	10 903	100,0%	10 974	100,0%
	100,0%	10 979	100,0%	10 972	100,0%
	100,0%	10 972	100,0%	10 972	100,0%

Operationele doelstelling 4.3.1

Een adequaat stelsel van wettelijke schuldsanering voor natuurlijke personen in een problematische schuldsituatie.

Toelichting

In 1998 is de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) als een bijzondere regeling in de Faillissementswet opgenomen, waarmee wordt beoogd om onder toezicht van een rechter-commissaris en een bewindvoerder een problematische schuldsituatie te saneren en de aanwezige boedel te liquideren. Hiervoor is nodig een voldoende aanbod van kwalitatief goede bewindvoerders ter begeleiding van schuldsaneringszaken. De Wsnp is het sluitstuk van minnelijke schuldsanering waarbij, al dan niet bijgestaan door een derde partij, schuldenaar en schuldeiser(s) tot een vergelijk komen over de afwikkeling van openstaande schulden. Belangrijke uitvoerende organisaties in het minnelijk traject zijn de gemeenten, (gemeentelijke) kredietbanken, sociale diensten en het maatschappelijk werk.

Uitvoerbaarheid Wsnp

Inmiddels is duidelijk geworden dat als gevolg van de economische recessie het beroep op schuldhelpverlening en de Wsnp sterk toeneemt. Dit leidt tot een verhoogde werkdruk op de rechters en de bewindvoerders. In toenemende mate zijn er signalen over uitvoeringsproblemen en is alle aanleiding deze serieus te nemen. Een adviesaanvraag bij de ministeriële adviescommissie insolventierecht met als thema's vereenvou-

diging van de wet, verzwaring van de bewijslast op de verzoeker en beperking van de toestroom heeft hoge prioriteit gekregen.

Tijdens een Algemeen Overleg in juli 2002 zijn met de Tweede Kamer een aantal verbeteringen besproken in beleid, wet- en regelgeving die voorjaar 2002 reeds waren aangekondigd. De Tweede Kamer ging op hoofdlijnen akkoord. Het streven is erop gericht de wijzigingen in 2004 te kunnen implementeren, tegelijkertijd met de actuele ontwikkelingen die voortvloeien uit het advies van de Commissie insolventierecht. Als concreet voorbeeld zij hier vermeld de versterking van de slagkracht van het minnelijk traject door de rechter voorafgaand aan de beslissing tot toelating tot de Wsnp een ruimere bevoegdheid te geven tot het opleggen van een dwangakkoord (primair te beoordelen, het schuldsaneringsverzoek subsidiair). Dwarsliggende schuldeisers die een beperkt deel van de schuldenlast vertegenwoordigen kunnen zo worden «overruled», waardoor een drie jaar durende belasting van het wettelijk traject wordt voorkomen.

Op basis van in de zomer van 2003 aan de minister uitgebracht advies, zal een standpunt worden bepaald hoe dit advies wordt ingebracht in het reeds lopende herzieningstraject van de Wsnp.

Het belang van een minnelijke regeling

Een goede uitvoering van het minnelijk traject voorkomt dat onnodig beroep op de Wsnp-rechter wordt gedaan. Beleidsinzet is om de status van dit traject op te waarderen met meer kwaliteit, uniformiteit, slagkracht en een betere informatievoorziening. Indien niet alleen schulden worden gesaneerd maar ook bijkomende problemen worden aangepakt, zoals werkloosheid, te dure huisvesting en psychosociale problemen, krijgt de integrale schuldhelpverlening werkelijk gestalte. Deze werkwijze is gericht op een duurzame oplossing van de individuele schuldenproblematiek door het probleem bij de bron aan te pakken. Tweerichtingsverkeer is het doel: De Wsnp draagt bij aan het beleid van de minister van SZW in samenwerking met de gemeenten in het kader van de integrale schuldhelpverlening en het armoedebeleid, maar omgekeerd moet een kwalitatief goed minnelijk traject de Wsnp in staat stellen om als «uiterste redmiddel» te fungeren.

Overgang naar het wettelijk traject

Indien geen minnelijke oplossing mogelijk is geeft de gemeente een verklaring op grond van artikel 285 van de Faillissementswet af. Die verklaring biedt de basisinformatie voor de rechterlijke beoordeling van het verzoek om toelating tot de Wsnp en is ook de basis van het dossier van de bewindvoerder. Bij honorering van het verzoekschrift benoemt de rechter immers een bewindvoerder, die erop toeziet dat de schuldenaar de voorwaarden van de saneringsregeling naleeft. De update van de modelverklaring is najaar 2003 operationeel zodat er completere informatie ligt bij de start van het wettelijk traject.

De uitvoering

De uitvoering van de Wsnp heeft de minister gemandateerd aan de raad voor rechtsbijstand Den Bosch (Bureau Wsnp). Het Bureau Wsnp ondersteunt een kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van bewindvoerders en zorgt op basis van een subsidieregeling voor de vaststelling van de vergoedingen van bewindvoerders. De Raad fungeert als spil bij de voor de Wsnp zo kenmerkende ketenafhankelijkheid van betrokken partijen, zoals geldverstrekkers, schuldeisers, schuldhelpverleners, gemeenten, kredietbanken, rechtbanken, advocaten en

bewindvoerders. De Raad is ook gesprekspartner bij de komende aanpassing van lagere weten regelgeving, zoals het salarisbesluit en het subsidiebesluit (eind 2003).

De vergoeding

Naar aanleiding van het advies van de Commissie Monitor bewindvoerderssubsidie Wsnp zijn de vergoedingen aan de bewindvoerders per 1 december 2000 verhoogd.

Een tweede monitor die eind 2002 beschikbaar is gekomen, heeft, afgezien van de jaarlijkse trendmatige indexering niet geleid tot aanpassing van het bewindvoerderssubsidie, maar zal wel tot een vermindering van de werkdruk en een verruiming van de opbrengsten uit de aanwezige boedel (salaris) leiden.

Met de onderstaande tabel wordt beoogd inzicht te geven in de omvang van de aanspraak op de wettelijke schuldhulpverlening.

Volume- en prijsgegevens

	eenheid	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitvoeringslasten raad voor rechtsbijstand								
prijs	€ 1,-	€ 43	€ 38	€ 43	€ 43	€ 43	€ 43	€ 43
volume (Wsnp-zaken)	aantallen	7 849	8 424	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Programmauitgaven raad voor rechtsbijstand								
prijs	€ 1,-	€ 1 235	€ 1 279	€ 1 344	€ 1 344	€ 1 344	€ 1 344	€ 1 344
volume (Wsnp-zaken)	aantallen	7 849	8 424	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500

Beleidsvaluatieonderzoek

In vervolg op de in 2000 gereed gekomen evaluatie van de werking van de Wsnp, waarvan de resultaten thans worden verwerkt in wet- en regelgeving, zal in 2007 een volgende evaluatie plaatsvinden.

Monitor Wsnp

De verantwoordelijkheid voor het stelsel van wettelijke schuldsanering brengt met zich dat aan de hand van informatie over het functioneren van het stelsel relevante ontwikkelingen en trends worden gevolgd. Op basis daarvan wordt beoordeeld of het stelsel aan zijn doel beantwoordt. Zo nodig kan op basis daarvan besloten worden tot maatregelen leidend tot wijzigingen binnen het stelsel of zelfs tot stelselwijziging. Het Bureau Wsnp verzamelt reeds gegevens over het aantal beschikbare bewindvoerders, het aantal toelatingsvonnissen en (tussentijdse) beëindigingen. In 2002 is begonnen met het meer systematisch verzamelen van informatie. Hiermee wordt beoogd meer pro-actief relevante trends voor het te voeren beleid in kaart te brengen, mede met het oog op de volgende evaluatie in 2007.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.3.1							
uitgaven	10 605	11 135	11 143	11 212	11 215	11 204	11 204
programma-uitgaven	10 419	10 897	10 903	10 974	10 979	10 972	10 972
waarvan:							
– subsidies	10 419	10 897	10 903	10 974	10 979	10 972	10 972
apparaatsuitgaven	186	238	240	238	236	232	232
ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	11 264	11 135	11 143	11 212	11 215	11 204	11 204

Beleidsartikel 4.4 Juridische dienstverlening

De rechtsstaat brengt met zich dat de toegang tot het recht dient te worden gewaarborgd. Belangrijke peilers van die toegang zijn, vanwege de complexiteit van het recht, de diensten verleend door juridische en andere beroepsbeoefenaren, die zich bezig houden met advisering en ondersteuning bij rechtsvorming (zoals bijvoorbeeld advocaten en notarissen), geschilbeslechting (advocaten en mediators) en ten uitvoerlegging van rechterlijke vonnissen (zoals deurwaarders). Om aan die verantwoordelijkheid inhoud te geven wordt ook in het beleid specifiek aandacht gegeven aan de blijvende toegankelijkheid, kwaliteit en integriteit van de dienstverlening door juridische beroepsbeoefenaren (advocaten, notarissen en deurwaarders) en andere deskundigen/ instanties op het terrein van alternatieve geschilbeslechting.

Beleidsdoelstelling 4.4

Toegankelijkheid van het recht door en met ondersteuning van juridische dienstverleners alsmede van andere deskundigen en instanties op het terrein van alternatieve geschilbeslechting.

Toelichting

Het beleid van Justitie is erop gericht dat in de dienstverlening de markt zijn werk doet. Dit brengt mee dat terughoudendheid is geboden in de regelgeving ten aanzien van de beroepen en dat waar nodig voorwaarden worden geschapen voor marktwerking. Anderzijds dienen in het belang van een goede rechtspleging en rechtsbedeling (indien nodig door middel van regelgeving) de toegang tot de juridische diensten en de vereiste (minimum) kwaliteit van die diensten gewaarborgd te zijn.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 4.4							
uitgaven	5 317	9 953	9 900	9 950	9 949	9 932	9 932
ontvangsten	5	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	7 722	9 953	9 900	9 950	9 949	9 932	9 932

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 4.4										
Totaal geraamde kasuitgaven	9 900		9 950		9 949		9 932		9 932	
waarvan:										
– personeel en materieel	1 194		1 186		1 181		1 168		1 168	
– beleid	8 706		8 764		8 768		8 764		8 764	
waarvan:										
a. juridisch verplicht	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	100,0%	8 706	100,0%	8 764	100,0%	8 768	100,0%	8 764	100,0%	8 764
Totaal uitgaven beleid	100,0%	8 706	100,0%	8 764	100,0%	8 768	100,0%	8 764	100,0%	8 764

Operationele doelstelling 4.4.1

Een adequaat stelsel van vrije juridische beroepen.

Toelichting

Justitie is verantwoordelijk voor de kernfuncties van het notariaat, de advocatuur en de gerechtsdeurwaarders. Deze zijn in het belang van rechtspleging en rechtsbedeling bij wet gereguleerd. Tegen de achtergrond van de toenemende complexiteit van regelgeving en van rechtsverhoudingen, speelt ook consumentenbescherming een rol.

Kernfuncties juridische beroepsgroepen

De te waarborgen juridische diensten zijn: belangenbehartiging ten behoeve van rechtzoekenden zoals advisering en procesvertegenwoordiging, het regelen van rechtsbetrekkingen door middel van notariële akten; het inleiden van procedures bij de civiele rechter en de executie van vonnissen en dwangbevelen. Daarnaast richt het beleid zich op andere aan deze kernfuncties verwante (juridische) diensten, indien die van invloed zijn op de beschikbaarheid, de kwaliteit en de integriteit van de dienstverlening.

Kwaliteit en integriteit

De juridische beroepsgroepen hebben een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid nu veelal wettelijk is voorgeschreven dat de consument gebruik maakt van hun diensten. Voor Justitie blijft het belangrijkste punt aan de aanbodzijde de verantwoordelijkheid voor een kwalitatief goede en integere dienstverlening. Kwaliteit en integriteit worden mede bevorderd door de werking van het toezicht en het tuchtrecht. De inrichting en bekostiging van het tuchtrecht is aan een heroriëntatie toe. De mate waarin overheidsbetrokkenheid vanzelfsprekend is bij het tuchtrecht is niet voor iedere beroepsgroep gelijk. Het tuchtrecht kan ook duidelijker gepositioneerd worden. Ook de organisatie van het toezicht op de beroepsgroepen zal opnieuw worden bezien. Voor het toezicht zullen nadere spelregels worden ontwikkeld. Uitgangspunt hierbij is een sluitend systeem van toezicht, waarbij ook voor de consument helder is welke externe toets op welke aspecten ziet en wat hij van een toezichthouder wel of niet kan verwachten.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie Verordening op de praktijkoefening van de advocaat in dienstbetrekking	afgerond in 2002
Evaluatie Stichting Geschillencommissie (geschilbeslechting consumentenzaken)	afgerond in 2001
Evaluatie landelijk project mediation rechtelijke macht	afgerond in 2003
Evaluatie landelijk project mediaton gesubsidieerde rechtsbijstand	afgerond in 2003
Mediation in civiele en bestuursrechtelijke zaken: een internationaal literatuuronderzoek	afgerond in 2002
Arbitrage en bindend advies	afgerond in 2002
De praktijk van toepassing van mediation binnen de justitiële infrastructuur in ons omringende rechtsstelsels	afgerond in 2003
Evaluatie invoering vrije tarieven notariaat	afgerond in 2002

Voor het volgen van de afstemming tussen de vraagzijde (rechtzoekenden) en aanbodzijde (beschikbaarheid juridische dienstverleners) zijn trendrapportages in ontwikkeling (voorjaar 2004). Deze trendrapportages vormen een soort «thermometer» waarmee eventuele fricties en onvolkomenheden tijdig kunnen worden gesignaleerd. Zij vormen zo de basis voor pro-actieve en systematische beleidsontwikkeling. Onvolkomenheden in de afstemming van vraag en aanbod zijn vooral ook vanuit consumentenoogpunt een zorg. Transparantie in kwaliteit en tariefstelling heeft daarom bij alle beroepsgroepen de aandacht. Mede naar aanleiding van de motie De Vries (TK, 23 706, nr. 52) wordt ingezet op een consumentvriendelijke regeling voor geschillen over notariële declaraties. De introductie van de notaris in loondienst kan een gunstig effect hebben op verbreding van het aanbod en daarmee de tariefstelling. Een standpunt over het advies van de Werkgroep notaris in loondienst is in voorbereiding. Voor eind 2003 is bovendien de evaluatie van de Notariswet gepland.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.4.1							
uitgaven	3 644	4 189	4 123	4 139	4 137	4 124	4 124
programma-uitgaven	3 068	3 491	3 417	3 439	3 441	3 439	3 439
waarvan:							
– subsidies	2 801	3 491	3 417	3 439	3 441	3 439	3 439
apparaatsuitgaven	576	698	706	700	696	685	685
ontvangsten	1	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	5 995	4 189	4 123	4 139	4 137	4 124	4 124

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Operationele doelstelling 4.4.2

Bevordering van alternatieve (buitengerechtelijke) vormen van geschilafdoening.

Toelichting

Mogelijkheden tot alternatieve geschillenbeslechting kunnen voor partijen soms een betere en meer duurzame oplossing bieden voor hun conflict dan de gang naar de rechter. De rechterlijke macht kan daardoor op termijn tevens worden ontlast. Daarom bevordert Justitie (de kwaliteit van) alternatieve vormen van geschilafdoening, samengevat onder de term «Alternative Dispute Resolution» (ADR). Het kader is neergelegd in de beleidsbrief ADR 2000–2002 «Meer wegen naar het recht» die in november 1999 aan de Tweede Kamer is gezonden (TK, 26 352, nr. 19).

Beleidskoers mediation

Het recht wordt niet meer verwezenlijkt bij rechtspraak alleen. Met andere woorden: het rechtsbestel functioneert mede dankzij de veelvormigheid van geschillenbeslechtingmethoden. Mediation is daarbij een belangrijke aanwinst die focust op de eigen verantwoordelijkheid van partijen. De beleidskoers heeft geresulteerd in een meer gestructureerde introductie van mediation in de rechtspraktijk – op experimentele basis – via verwijzing door de rechterlijke organisatie en binnen het stelsel van de gesubsidieerde rechtsbijstand. Taakverlichting voor de rechterlijke macht is daarbij een belangrijke, maar niet de enige invalshoek.

Bij de meer klassieke en gereguleerde ADR-typen als arbitrage en bindend advies ligt de verantwoordelijkheid voor de oplossing uiteindelijk in handen van een derde die een beslissing neemt. Mediation laat de verantwoordelijkheid voor (het vinden van) de oplossing van het conflict aan partijen zelf. Uitgangspunt bij mediation is immers dat partijen vrijwillig, en onder begeleiding (niet: leiding) van een onafhankelijke derde, zelf een gezamenlijke oplossing voor hun conflict proberen te vinden. In hoeverre deze vrijwilligheid kan worden gestimuleerd door incentives is, conform het Kabinetsstandpunt, ook onderwerp van nadere studie.

Geschillencommissies

De geschillencommissies onder de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC) doen uitspraak op basis van bindend advies en dragen zo bij aan een buitengerechtelijke afdoening van consumentengeschillen. Uit de evaluatie (2002) blijkt dat de geschillencommissies over het algemeen goed functioneren en in een duidelijke behoefte voorzien. In 2003/2004 staat op de agenda op welke wijze het aantal geschillencommissies onder de SGC kan worden uitgebreid en op welke wijze de markt kan worden geprikkeld om meer de verantwoordelijkheid daarvoor op zich te nemen.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie van de competentiegrensverhoging voor civiele handelszaken	afgerond in 2002
Eindevaluatie herstelbemiddeling	afgerond in 2002

Om na te gaan of structurele voorzieningen voor doorverwijzing naar mediation binnen de justitiële infrastructuur bestaansrecht hebben, zijn bij vijf rechtbanken en drie stichtingen rechtsbijstand deelprojecten gestart, waarbij rechtzoekenden – in geschikte gevallen – werden doorverwezen naar mediators. De projecten zijn op 1 januari 2003 geëindigd en worden medio 2003 door het WODC geëvalueerd. Ook zijn subsidies verleend aan opgezette initiatieven op het gebied van bestuursrecht, huurrecht en arbeidsrecht, die deels bij de eindevaluatie betrokken worden. Tevens is een aantal wetenschappelijke onderzoeken uitgezet naar de werking van ADR (waaronder onderzoeken arbitrage en bindend advies). Medio 2003 is de eindevaluatie van alle projecten en onderzoeken voorzien. Deze bundeling zal de basis zijn voor een definitieve standpuntbepaling richting de Tweede Kamer (najaar 2003).

Na de evaluatie zal begin 2004 worden besloten over de vraag in welke mate een ruimer toepassingsbereik van deze vormen van ADR kan worden gerealiseerd.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 4.4.2							
uitgaven	1 673	5 764	5 777	5 811	5 812	5 808	5 808
programma-uitgaven	1 479	5 284	5 289	5 325	5 327	5 325	5 325
waarvan:							
– subsidies	1 479	5 284	5 289	5 325	5 327	5 325	5 325
apparaatsuitgaven	194	480	488	486	485	483	483
ontvangsten	4	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	1 727	5 764	5 777	5 811	5 812	5 808	5 808

5 – SANCTIETOEPASSING

Beleidsartikel 5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties

Het ministerie van Justitie levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving door tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen en door de aan haar zorg toevertrouwde personen de kans te bieden een maatschappelijk bestaan op te bouwen.

Beleidsdoelstelling 5.1

Het bevorderen van de veiligheid van de maatschappij door een effectieve tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende en vrijheidsbeperkende straffen en maatregelen.

Een goed functionerend sanctiesysteem is essentieel voor een betrouwbare strafrechtpleging. De sanctie is het sluitstuk van de strafrechtelijke procedure; de geloofwaardigheid vereist dat een opgelegde sanctie ook daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd. Tegelijkertijd begint met de tenuitvoerlegging van de sanctie de voorbereiding op de terugkeer in de samenleving. Voor het vergroten van de maatschappelijke veiligheid is vereist dat iemand niet meer in herhaling vervalt. Daarom dient de tenuitvoerlegging van een sanctie tevens in het teken te staan van het voorkomen van recidive. Deze dubbele doelstelling is de kern van het justitiële beleid.

In de komende kabinetsperiode worden veel inspanningen gepleegd om een veiliger klimaat in Nederland te scheppen. De uitvoering daarvan leidt tot een grotere druk op het sanctiestelsel. Oplossingen worden in velerlei richtingen gezocht en variëren van capaciteitsuitbreiding gecombineerd met een versoering van de tenuitvoerlegging tot het zoeken naar goedkopere varianten of substitutie van sancties. In het programma Modernisering Sanctietoepassing (MST) worden tal van maatregelen voorbereid variërend van meervoudig celgebruik tot herinvoering van de invrijheidstelling onder voorwaarden, van verdere versoering van regimes tot uitbreiding van voorwaardelijke sancties. Daarnaast is voor 2004 € 41 miljoen beschikbaar voor het verder uitbreiden van de sanctiecapaciteit (intra- en extramuraal). Deze capaciteit is met name bestemd voor (jeugdige) veelplegers, kortgestraften en het terugdringen van het aantal tbs-passanten in het gevangeniswezen.

Tegelijkertijd wordt in de komende kabinetsperiode aandacht besteed aan het terugdringen van recidive. Daarbij wordt selectief geïnvesteerd in kansrijke groepen. De aanpak van veelplegers maakt daar onderdeel van uit. Deze groep is verantwoordelijk voor een onevenredig groot aandeel in de criminaliteit en bezorgt de maatschappij veel overlast. Het beleid is erop gericht om de meest actieve veelplegers gedurende langere tijd te detineren of onder toezicht te plaatsen. Deze strategie heeft als achtergrond dat de veiligheid van de samenleving er sterk mee is gebaat dat ex-veroordeelden niet opnieuw in crimineel gedrag vervallen. Tevens daalt op termijn de behoefte aan celcapaciteit. De belangrijkste projecten die in dit verband kunnen worden genoemd zijn de programma's «Modernisering Sanctietoepassing» (MST) en «Jeugd Terecht» (JT). Met betrekking tot de nadere uitwerking van de maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord wordt de Tweede Kamer rond Prinsjesdag separaat geïnformeerd.

Modernisering sanctietoepassing (MST)

De beschikbaarheid van voldoende celcapaciteit is het belangrijkste instrument voor een tijdige, volledige en ongestoorde tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen binnen het gevangeniswezen. Bij brief van 16 oktober 2002 inzake «Modernisering Sanctietoepassing» (MST) (TK 28 600 VI, nr. 6) is de Tweede Kamer geïnformeerd over de «ernstige en acute capaciteitstekorten» bij de sanctietoepassing. In deze brief wordt de beleidsvisie toegelicht; hoe te komen tot een consequente en doelgerichte sanctietoepassing, uitmondend in een pakket aan maatregelen, dat moet leiden tot een vermindering van de capaciteitsdruk.

Het pakket aan maatregelen in het kader van MST bestaat onder meer uit het openhouden van aanvankelijk af te stoten capaciteit, het invoeren van meerpersoonscelgebruik, het realiseren van twee uitzetcentra voor vreemdelingen en het realiseren van capaciteit voor veelplegers. Het pakket aan maatregelen van MST moeten in een reeks vanaf 2003 tot eind 2008 leiden tot een equivalent van 6 000 extra plaatsen welke zijn opgebouwd uit 5 232 intra- en extramurale plaatsen – waaronder 600 plaatsen in de uitzetcentra voor vreemdelingen – en 768 plaatsen vanwege individueel versneld ontslag (IVO). De Tweede Kamer is hierover schriftelijk geïnformeerd (TK 24 587, nr. 88).

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 5.1							
uitgaven	1 301 308	1 426 792	1 518 903	1 493 303	1 506 781	1 530 396	1 529 642
ontvangsten	595	45	185	45	45	45	45
verplichtingen	1 316 361	1 426 792	1 518 903	1 493 303	1 506 781	1 530 396	1 529 642
waarvan:							
– garanties	43 858	43 444	43 008	42 573	42 107	41 607	41 107

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 5.1										
Totaal geraamde kasuitgaven		1 518 903		1 493 303		1 506 781		1 530 396		1 529 642
waarvan:										
– personeel en materieel		1 364 764		1 341 510		1 339 569		1 356 736		1 348 183
– beleid		154 139		151 793		167 212		173 660		181 459
waarvan:										
a. juridisch verplicht	99,6%	153 522	99,6%	151 186	99,6%	166 543	99,6%	172 965	99,6%	180 733
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,4%	617	0,4%	607	0,4%	669	0,4%	695	0,4%	726
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Totaal uitgaven beleid	100,0%	154 139	100,0%	151 793	100,0%	167 212	100,0%	173 660	100,0%	181 459

Operationele doelstelling 5.1.2

De tijdige, volledige en ongestoorde tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen binnen het gevangeniswezen en het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van gedetineerden.

De tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen in het gevangeniswezen dient de beveiliging van de samenleving. Het reguliere gevangeniswezen bestaat uit gevangenissen en huizen van bewaring. In 2004 zal het gevangeniswezen over 12 839 plaatsen beschikken (circa 6% hiervan is bestemd voor vrouwen) en de detentiecentra over gemiddeld 1 265 plaatsen. De extramurale capaciteit bedraagt in 2004 844 plaatsen.

De veiligheid wordt primair bereikt door onttrekking van de gedetineerde aan de samenleving en door de gedetineerde, indien hij daarvoor in aanmerking komt, een zodanig programma aan te bieden dat hij na terugkeer in de samenleving niet (althans zo min mogelijk) in herhaling vervalt. Het voorkomen van recidive is daarmee het tweede hoofddoel van een vrijheidsstraf.

Samenwerking in de strafrechtketen

Een verbetering van de informatie-uitwisseling in de strafrechtketen wordt gerealiseerd met behulp van het in ontwikkeling zijnde «early warning system» onder regie van het OM. Dit heeft tot doel vroegtijdig ontwikkelingen in de behoefte aan celcapaciteit te kunnen signaleren en zo mogelijk maatregelen te treffen waarmee het instrument individueel versneld ontslag (IVO) niet vaker hoeft te worden ingezet dan strikt noodzakelijk is.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Formele capaciteit (incl. MST)	11 705	12 565	12 839	13 636	13 839	13 867	13 867
waaronder SOV-plaatsen (intramuraal)	203	258	290	312	366	366	366
Percentage bezettingsgraad	97,1	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2
Substitutie-effect cellen door uitvoering PP, BPP, ED en ET	208	657	844	854	859	859	859
Formeel gebruik aantal politiecellen	295	325	25	25	25	25	25

Capaciteit detentiecentra

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Formele capaciteit, incl. 96 KMAR-cellen	pm*	1 229	1 265	698	449	437	437

* In 2002 zijn de gerealiseerde uitgaven verantwoord onder operationele doelstelling 3.3.3.

De capaciteit in detentiecentra is extra capaciteit, die is ontwikkeld om gehoor te kunnen geven aan de politieke wens om drugskoeriers te kunnen insluiten. De krapte in het reguliere gevangeniswezen was zodanig dat er naar alternatieve detentiemogelijkheden is uitgeweken. Vanaf 1 april 2005 – na het verstrijken van de periode van de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugskoeriers – valt deze detentiecapaciteit onder de Penitentiaire beginselenwet.

De realisatie van de doelstelling wordt als volgt gemeten.

Tijdige en volledige tenuitvoerlegging

Het doel is om door middel van het inzetten van het instrument IVO (Individueel Versneld Ontslag) te voorkomen dat preventief gedetineerden aan de voordeur wegens plaatsgebrek moeten worden heengezonden. Tevens wordt beoogd met dit instrument te bewerkstelligen dat niet langer door plaatsgebrek strafonderbreking (SOB) moet worden verleend aan gearresteerde veroordeelden. Vanwege de aanhoudende capaciteitsdruk leidt dit ertoe dat – anders dan tot dusverre werd nagestreefd – het aantal IVO's niet systematisch afneemt. Het voor de komende jaren te verwachten aantal IVO's is afhankelijk van de vraag of de beschikbare capaciteit voldoende zal zijn om alle straffen en maatregelen tijdig en volledig ten uitvoer te kunnen leggen. Hierover zal te zijner tijd worden gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

Ongestoorte tenuitvoerlegging

Een ongestoorte tenuitvoerlegging betekent dat de justitiabele zich niet aan de detentie kan onttrekken. Ontvluchtingen en onttrekkingen moeten dan ook worden voorkomen. De verwachting is dat in 2004 het aantal ingesloten zal zijn toegenomen, onder andere door invoering van meerpersoonsgebruik. Omdat hierdoor meer gedetineerden van de gesloten capaciteit gebruik maken is een verdere daling van het aantal ontvluchtingen niet te verwachten.

Reïntegratie

De maatschappelijke reïntegratie en recidivevermindering worden bevorderd door een gefaseerde en begeleide terugkeer in de maatschappij. Het «Penitentiair Programma» (PP) vormt daarbij een belangrijk instrument (het basis-PP is een kort PP en wordt hier inbegrepen bij het begrip PP). Aan het einde van hun detentie kunnen gedetineerden buiten de inrichting een programma volgen dat bestaat uit arbeid, opleiding of andere activiteiten voor reïntegratie van belang zijn. Om de uitstroom via PP's te vergroten is het beleid gericht op het verruimen van de doelgroep. Daartoe is ook de huidige regelgeving aangepast. In 2004 zal het mogelijk zijn geworden om gedetineerden met een straf tussen zes en twaalf maanden via een penitentiair programma te laten uitstromen. Als prestatiegegeven wordt het percentage uitstroom via PP's gehanteerd. Dit was tot dusverre gedefinieerd als het percentage van de groep gedetineerden die aan een PP begon en dat ook succesvol afsloot. Deze definitie doet geen recht aan de inspanningen die worden gedaan om veroordeelden voor een PP in aanmerking te brengen. Daarom is de definitie van het prestatiegegeven veranderd en expliciet gericht op het bereik van de maatregel en het vergroten van de doelgroep. De definitie luidt thans: «Het aantal gedetineerden, veroordeeld tot een straf van 1 jaar of meer, dat voor een PP in aanmerking is gekomen ten opzichte van het totale aantal gedetineerden met een straf van 1 jaar of meer». Dit is exclusief de groep «zes-twaalf maanden». De praktijk zal eerst moeten uitwijzen of het strafrestand van de veroordeelden in deze categorie voldoende lang is om een PP te kunnen uitvoeren/volbrengen.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Heenzendingen	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil
IVO's *	4 837	6 200	–	–	–	–	–
SOB's*	4 211	6 030	–	–	–	–	–
Aantal ontvluchtingen uit gesloten inrichtingen	20	20	≤ 20	≤ 20	≤ 20	≤ 20	≤ 20
Reïntegratie via PP's **		21%	23%	25%	27%	29%	29%

* Het aantal IVO's en SOB's voor 2004 en verder is nog niet bekend.

** In de praktijk blijkt dat vanwege de strenge criteria een beperkt deel van de gedetineerden met een celstraf langer dan 1 jaar voor een PP in aanmerking komt (circa 30%). Wie niet wil meewerken aan deelname, niet beschikt over een geschikt opvangadres, illegaal in Nederland verblijft of een te groot veiligheidsrisico vormt, komt niet in aanmerking voor een PP.

CJIB-detentieplaatsen

Bij de CJIB-detentieplaatsen gaat het om bij de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis voor niet betaalde boetes c.q. gijzelingen in Mulder-zaken vanaf 2004 plaatsen met een versoerd regime binnen de bestaande capaciteit te realiseren. In de huidige situatie is het zo dat niet-betalende overtreeders opgesloten worden binnen de reguliere capaciteit. Met de invoering van de CJIB-detentieplaatsen zal deze categorie gedetineerden voor hun relatief korte straf in versoerde opvang worden ingesloten. Dit vermindert de druk op de overige relatief kostbare capaciteit.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is direct verantwoordelijk.

Beleidsvaluatieonderzoek

Om de operationele doelstelling te kunnen evalueren spelen, naast de jaarlijkse prognoses sanctiecapaciteit gevangeniswezen, de volgende beleidsvaluatieonderzoeken een rol.

Omschrijving	status	toelichting
Evaluatie extra beveiligde inrichting te Vught	afgerond in 2003	
Evaluatie Project meerpersoons-celgebruik (mpc) in het Nederlandse gevangeniswezen	start in 2003, af te ronden in 2004	In het kader van MST zal meerpersoonscelgebruik worden ingevoerd. Door het WODC zal onderzocht worden wat de mogelijke gevolgen en effecten zijn ten aanzien van de kwaliteit van de detentie en ten aanzien van de veiligheid en het welzijn binnen de inrichtingen voor personeel en gedetineerden. Rapportage wordt in 2004 verwacht.
In kaart brengen van resultaten van de proeven met de toepassing van een nieuw justitieel verslavingsbeleid in het gevangeniswezen, als basis voor verdere vormgeving van de uitvoeringspraktijk in dit beleid	start in 2003, af te ronden in 2004	
Evaluatie van de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugkoeriers in de praktijk, als informatie voor de parlementaire discussie over de verlenging van de noodwetgeving	afgerond in 2002	
Evaluatie verslaafdenvoorziening inclusief evaluatie Strafrechtelijk Opvang Verslaafden (SOV)	lopend, af te ronden in 2006	
Gedetineerdensurvey	lopend, af te ronden in 2003/2004	
Pilots schotloze detentie in Nieuwersluis in PI te Utrecht	start in 2003	
Elektronische detentie	start in 2003	
Recidivemonitor (<i>plus deelonderzoeken</i>)	lopend, af te ronden in 2003	DJI continueert het jaarlijks monitoren van de detentierecidive van de uitstroomcohorten van het gevangeniswezen. Voorts rapporteert het WODC in het kader van de zogenaamde Recidivemonitor volgens planning vanaf 2003 jaarlijks de resultaten van onderzoeken naar de algemene recidive van de uitstroomcohorten (dat wil zeggen inclusief de misdrijven die niet hebben geleid tot een nieuwe detentie). Onderzoek geeft aan dat circa 50% binnen zes jaar recidiveert. Daarnaast zal het WODC ook diverse recidivemetingen verrichten ten behoeve van het beleidsprogramma Terugdringen Recidive.
Evaluatie samenwerking Gevangeniswezen en SRN	start in 2003	
Behoeft ex-gedetineerden naar opvang voorzieningen	start in 2003	

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.2							
uitgaven	812 115	916 490	998 059	969 679	973 034	991 114	982 725
programma-uitgaven	811 832	916 171	997 778	969 400	972 757	990 841	982 452
waarvan:							
– bijdragen	811 832	916 171	997 778	969 400	972 757	990 841	982 452
apparaatsuitgaven	283	319	281	279	277	273	273
ontvangsten	5	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	812 136	916 490	998 059	969 679	973 034	991 114	982 725

VBTB-paragraaf

Elektronische detentie

Elektronische detentie is een vorm van extramurale detentie waarbij een gedetineerde zijn straf thuis uitzit met een elektronische enkelband en minimale begeleiding van de reclassering. Met ingang van de begroting 2005 zal, indien in wettelijke kaders is voorzien, een prestatiegegeven worden geformuleerd welke een maat is van de omvang van de tenuitvoerlegging door middel van elektronische detentie.

Implementatie programma's

Met de resultaten van het programma «Terugdringen Recidive» wordt een aanbod van programma's ontwikkeld dat op zijn effectiviteit is onderzocht. Deze goedgekeurde programma's zijn gericht op recidivevermindering en maatschappelijke integratie. In 2005 zal een prestatiegegeven worden geformuleerd dat een maat is voor het aantal goedgekeurde programma's die tijdens detentie zijn aangeboden, op basis van individuele diagnoses.

Operationele doelstelling 5.1.3

De tijdige en volledige, ongestoorde en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen binnen de justitiële jeugd-inrichtingen en het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van jeugdige delinquenten en onder toezicht of voogdij gestelde jeugdigen.

De sector Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI) bestaat uit opvang- en behandelinrichtingen.

Capaciteit

De formeel beschikbare capaciteit bij de JJI's is een belangrijk instrument bij de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende maatregelen en straffen voor jeugdigen. De gemiddelde formele capaciteit van de JJI's ligt in 2004, in vergelijking met de begroting voor 2003, 206 plaatsen lager. Op basis van de capaciteitsprognoses 2002 werd namelijk een minder sterke stijging van de capaciteit van de justitiële jeugdinrichtingen voor de jaren 2003 en 2004 voorzien. Gelet hierop is besloten om de uitbreiding van de capaciteit te temporiseren en tijdelijk beschikbaar gestelde capaciteit van het gevangeniswezen terug te geven (TK, 24 857, nr. 88).

De hierdoor vrijkomende middelen worden ingezet ter medefinanciering van de uitbreiding van de capaciteit uit hoofde van de uitvoering van de nota «Modernisering sanctietoepassing» (MST). In 2004 wordt een nieuwe

justitiële jeugdinrichting in Lelystad geopend. Tevens krijgt in 2004 de uitvoering van het amendement Rietkerk inzake 25 extra inkoopplaatsen Glen Mills, waarmee in 2003 is gestart, zijn verdere beslag. In de financiering voor 2004 is, bij de verdeling van de middelen die in het Hoofdlijnenakkoord zijn uitgetrokken, voorzien voor Jeugdzorg/preventie.

Nachtdetentie en STP

Eind 2003 is de mogelijkheid van voorlopige hechtenis in de vorm van nachtdetentie gefaseerd landelijk – dat wil zeggen op alle geografische locaties met opvangcapaciteit – ingevoerd. Het is niet bekend hoe groot de behoefte in de praktijk aan de modaliteit zal zijn, waardoor opvangplaatsen of opvangafdelingen vooralsnog niet als specifiek voor nachtdetentie geormerkt zullen kunnen worden. Zoals in de paragraaf «beleidsevaluatieonderzoek» aangegeven, zal het effect van de toepassing van nachtdetentie op de capaciteitsbehoefte nader worden onderzocht.

De toepassing van een scholings- en trainingsprogramma (STP) of proefverlof – een relatief jonge modaliteit – is nog in ontwikkeling maar vertoont een stijgende lijn. Met de extramurale scholings- en trainingsprogramma's alsmede met proefverlof wordt beoogd een sterke impuls te geven aan de bevordering van de maatschappelijke reïntegratie van de jeugdige, zoals ook verwoord in «Jeugd Terecht» en de JJI missie. Uit dien hoofde wordt rekening gehouden met een stijging per 2005 van het aantal STP's betreffende jeugdige veelplegers (substitutie-effect 3 plaatsen). Na enige aanloopproblemen, die maakten dat de aanvankelijk geraamde aantallen niet onmiddellijk werden gerealiseerd, wordt voor 2004 een groei verwacht tot 180 STP's en proefverloven, met een totaal substitutie-effect van 60 plaatsen.

Jeugd Terecht

In het kader van «Jeugd Terecht» wordt expliciet aandacht besteed aan de categorie jeugdige veelplegers. Hun aantal is niet exact bekend. In 2003 is gestart met een project, waarbij groepen uit de vier grote steden gericht bij elkaar geplaatst worden in Den Engh. Dit project wordt in 2004 verder uitgebouwd. Hiervoor worden 36 plaatsen bestemd waarvan 12 uit de reguliere capaciteit en 24 extra plaatsen. De realisatie van de doelstelling wordt als volgt gemeten.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Formele capaciteit (plaatsen)	2 300	2 315	2 458	2 582	2 589	2 589	2 589
Bezettingsgraad (%)*	87,9	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0	95,0
Substitutie-effect door Scholings- en trainingprogr. /proefverlof (plaatsen)	25	40	60	79	89	89	89

* Bezetting 2002 heeft te maken met personele problematiek die heeft geleid tot sluiting/onttrekking van plaatsen. Personele problematiek is grotendeels opgelost, waardoor formele capaciteit en bezettingsgraad vanaf 2003 zijn toegenomen.

Tijdige en volledige tenuitvoerlegging

Tijdige en volledige tenuitvoerlegging betekent dat voldoende capaciteit beschikbaar moet zijn, zodat heenzendingen, passanten of wachtlijsten zo min mogelijk voorkomen.

Wat betreft de wachttijden voor crisisplaatsingen van ondertoezichtgestelden (OTS-ers) in de opvang respectievelijk de plaatsing van PIJ-passanten

(jeugdigen die wachten in een opvanginrichting op plaatsing in een behandelinrichting) zijn normen ontwikkeld (TK, 27 400 VI, nr. 600):

- De geformuleerde norm voor de PIJ-passanten is dat 80% van hen binnen een maand na het onherroepelijk worden van het vonnis moet zijn geplaatst in een behandelinrichting. In de begroting 2003 is vermeld dat de streefnorm van 80% zeker niet vóór 2006 gehaald zal worden. Daar is geen verandering in gekomen. Dit hangt niet alleen af van een stroomlijning van de logistieke processen tussen het Openbaar Ministerie en de sector JJI, maar ook van de beschikbare JJI-capaciteit en met name eveneens van een betere doorstroming vanuit de JJI's naar GGz-vervolgvoorzieningen van jongeren met ernstige psychiatrische problemen, zoals zedendelinquenten en jongeren met een lichte verstandelijke handicap. Dat de bezetting relatief laag is betekent niet dat wachtlijsten voor PIJ-passanten verkort kunnen worden. Immers niet elke behandelplaats is geschikt voor iedere PIJ-er. Er zijn voor bepaalde groepen PIJ-ers gespecialiseerde behandelplaatsen. Het halen van de 80% wordt pas in 2006 verwacht, met name omdat getracht wordt een betere doorstroming te bewerkstelligen naar – eveneens gespecialiseerde – GGz-vervolgvoorzieningen.
- Voor de OTS-crisisplaatsingen geldt als norm dat zij (en in ieder geval de zwaarste categorie) binnen één week na aanmelding in een opvanginrichting geplaatst moeten zijn. Plaatsingsproblemen gelden vooral voor meisjes als gevolg van capaciteitstekort. Hierin is – en afhankelijk van de behoefte wordt – voorzien door herbestemming van capaciteit.

Ongestoorde tenuitvoerlegging

Een ongestoorde tenuitvoerlegging betekent dat de jeugdige niet ontvlucht of zich onttrekt aan de straf of maatregel. Het aantal ontvluchtelingen uit een gesloten inrichting is als prestatie-indicator opgenomen, omdat daarbij de maatschappelijke veiligheid het meest in het geding is. Het streven is erop gericht de aantallen verder te reduceren.

Pedagogisch verantwoord

Voor het «pedagogisch verantwoord» zijn gelden de eisen terzake die zijn neergelegd in de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. De tenuitvoerlegging beoogt te leiden tot gedragsverandering en vergroting van taakvaardigheden teneinde uiteindelijk de recidive te verminderen. Voor het meten van de vorderingen wordt verwezen naar hetgeen in de VBTB-paragraaf is opgenomen.

Reïntegratie

Zoals ook in «Jeugd Terecht» is aangegeven blijkt uit internationaal onderzoek dat door goede nazorg de effectiviteit van sancties toeneemt. De verschillende sanctiemodaliteiten moeten worden gevolgd door een traject van begeleiding of toezicht waarmee wordt voorkomen dat de jeugdige terugvalt in zijn oude levensstijl. Vanzelfsprekend dienen dan de vorderingen van de jeugdige zodanig te zijn dat extramuraal verblijf uit oogpunt van veiligheid verantwoord is te achten. Daarom is, vooralsnog uitsluitend ten aanzien van de PIJ-uitstromers, als prestatie-indicator opgenomen het percentage deelname aan een extramuraal STP of proefverlof. Voor 2004 wordt ernaar gestreefd dat 50% van hen in de loop van het behandeltraject in aanmerking zullen komen voor deze extramurale modaliteit. Uiteindelijk, vanaf 2005, wordt een output verwacht van 70%. Bij de resterende 30% moet gedacht worden aan jongeren die

daaraan niet willen meewerken, niet beschikken over een geschikt extramuraal opvangadres of van wie deelname een te groot veiligheidsrisico inhoudt.

De formulering van een (zo hoog mogelijke) norm STP voor OTS-ers ligt niet voor de hand, omdat voor hen het brede palet van jeugdhulpvoorzieningen beschikbaar is.

In 2003 is een start gemaakt met de implementatie van het landelijk kader voor de forensische jeugddiagnostiek bij de Forensisch Psychiatrische Dienst (FPD). Voor 2004 wordt verwacht dat ruim 50% van de strafrechtelijke-jeugdrapportages via de FPD en conform het landelijk kader zal verlopen. Voor civielrechtelijke rapportages wordt ingezet op circa 30% van het totale aantal. De taakstelling wordt definitief na afronding van de evaluatie in 2003.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Plaatsing PIJ-passanten binnen normtijd (80% < 1 maand na vonnis)	17% ¹	45%	55%	65%	80%	80%	80%
Crisisplaatsing OTS-ers Binnen normtijd (100% < 1 week)	80%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Aantal ontvluchtingen uit gesloten inrichtingen	17	11	11	≤ 11	≤ 11	≤ 11	≤ 11
Aantallen STP/proefverlof (jeugdigen) ²	80	160	180	250	270	270	270
PIJ-uitstromers na STP of proefverlof	25%	50%	50%	70%	70%	70%	70%

¹ Op grond van analyse van 87 plaatsingen van PIJ-passanten in periode januari – september 2002. PIJ = Plaatsing In een Justitiële jeugdinrichting.

² Dit betreft alle STP's/proefverloven, ongeacht verblijfstitel (PIJ, jeugddetentie en OTS).

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is direct verantwoordelijk, met uitzondering van de particuliere inrichtingen waarvoor een indirecte verantwoordelijkheid geldt.

Beleidsvaluatieonderzoek

De operationele doelstelling wordt over een periode van vijf jaren geëvalueerd. Het is gebruikelijk dat alle nieuwe regelgeving (wetten en convenanten) en nieuwe regimes enkele jaren na hun invoering worden geëvalueerd. Daarnaast wordt periodiek toezichtsonderzoek uitgevoerd door de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming (IJHVJB) naar de kwaliteit van de tenuitvoerlegging.

Omschrijving	status	toelichting
Evaluatie Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen	start in 2003	
Evaluatie Glen Mills	start in 2003	Op 19 december 2001 heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen een plaatsingsovereenkomst met de Glen Mills School afgesloten om voor een periode van vooralsnog drie jaar 75 open plaatsen in te kopen. Door het amendement Rietkerk is het aantal uitgebreid tot 100 plaatsen. Het onderzoek richt zich op de effectiviteit van de methodiek van de Glen Mills School (programma-doelen).
Evaluatie nachtdetentie	start in 2004	Eind 2003 wordt nachtdetentie als modaliteit van de voorlopige hechtenis gefaseerd landelijk ingevoerd. In 2004/2005 zal dit worden geëvalueerd.
Recidivemonitor (plus deelonderzoeken)	af te ronden in 2003	Het meten van de daadwerkelijke recidive na vertrek uit de inrichting respectievelijk beëindiging van de straf of maatregel, is onmiskenbaar van belang. Onafhankelijk recidiveonderzoek biedt inzicht in de effectiviteit van de vrijheidsbenemende maatregelen. Met name de trend in de ontwikkeling van de recidive is een goede maat voor de effectieve realisatie van de reïntegratieopdracht van de sector JJI. Daarom zal de recidivemonitor verder worden ontwikkeld en zal vanaf 2004 jaarlijks over recidive van ex-JJI jeugdigen worden gerapporteerd (TK, 27 834, nr. 4).

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.3							
uitgaven	259 658	262 143	271 465	276 628	269 342	268 196	268 031
programma-uitgaven	259 307	261 789	271 158	276 350	269 066	267 924	267 759
waarvan:							
– bijdragen	259 307	261 789	271 158	276 350	269 066	267 924	267 759
apparaatsuitgaven	351	354	307	278	276	272	272
ontvangsten	5	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	259 658	262 143	271 465	276 628	269 342	268 196	268 031
waarvan:							
– garanties	43 858	43 444	43 008	42 573	42 107	41 607	41 107

VBTB-paragraaf

- Een pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van de straf of maatregel impliceert opvoeding, verzorging, scholing (onderwijs/opleiding) en voor zover geïndiceerd, behandeling en beoogt te leiden tot gedragsverandering en vergroting van taakvaardigheden. In de afgelopen jaren zijn instrumenten ontwikkeld en gevalideerd waarmee de inrichtingen de vorderingen ter zake tijdens de uitvoering van de verblijfs- en behandelplannen kunnen meten. Ter voldoening aan het gestelde in de groeiparagraaf 2003 zullen de inrichtingen, ter waarborging van de kwaliteit van hun tenuitvoerlegging, met ingang van 2004 één van deze instrumenten moeten gaan gebruiken.
- Voorts wordt in 2004 in het kader van «Jeugd Terecht» de effectiviteit van de verschillende jeugdsancties nader onderzocht.

Operationele doelstelling 5.1.4

De tijdige en ongestoorde tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel en het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van tbs-verpleegden.

De tbs-maatregel is primair gericht op het beveiligen van de maatschappij. Dat gebeurt op de korte termijn door dwangverpleging en de gedwongen opname in een tbs-inrichting. Op langere termijn gebeurt dit door terbeschikkinggestelden zodanig te behandelen dat een veilige terugkeer naar de maatschappij mogelijk wordt. Het voorkomen van recidive is dan ook een tweede belangrijke doelstelling van de tbs-maatregel. Om deze doelen te bereiken is tijdige en ongestoorde tenuitvoerlegging van de maatregel vereist en moet aan de tbs-gestelde een passende behandeling worden aangeboden, met als uiteindelijke doel dat maatschappelijke reïntegratie van de tbs-gestelde kan worden gerealiseerd. Er zijn drie rijksinrichtingen en vijf particuliere justitiële inrichtingen. Daarnaast wordt tot de sector gerekend het Pieter Baan Centrum voor observaties ter beoordeling van de toerekeningsvatbaarheid.

Capaciteit

Eén van de belangrijkste instrumenten bij de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel is de beschikbare capaciteit. In de brief van 16 oktober 2002 (TK, 28 600 VI, nr. 6) is kenbaar gemaakt dat de behoefte aan capaciteit de komende jaren verder toeneemt. De beschikbare capaciteit blijft achter bij de stijgende behoefte aan capaciteit, onder meer door de stijging van het aantal opleggingen van de tbs-maatregel in combinatie met gevangenisstraf. Dit verklaart de forse stijging van het aantal passanten in de komende jaren. Aan de oplossing kan worden bijgedragen door flexibele inzetbaarheid en uitbreiding van de beschikbare capaciteit, het bevorderen van de door- en uitstroom van tbs-gestelden en te streven naar een hogere bezettingsgraad. Het onderzoek van het WODC naar de behoefte aan longstay-voorzieningen is van belang voor het realiseren van voldoende capaciteit voor blijvend delictgevaarlijke tbs-gestelden. De realisatie van de doelstelling wordt als volgt gemeten.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Formele capaciteit justitiële inrichtingen	1 114	1 124	1 108	1 098	1 096	1 096	1 096
Formele capaciteit niet-justitiële inrichtingen (GGz)	199	174	194	194	194	194	194
Bezettingsgraad justitiële inrichtingen	95,3%	95,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%

Tijdige tenuitvoerlegging

Om de tbs-maatregel tijdig ten uitvoer te kunnen leggen dient voldoende capaciteit beschikbaar te zijn. Een tijdige tenuitvoerlegging betekent dat het aantal passanten zo klein mogelijk is.

Ongestoorde tenuitvoerlegging

Een ongestoorde tenuitvoerlegging betekent dat de justitiabele zich niet kan onttrekken aan de dwangverpleging. Het aantal ontvluchtingen uit tbs-klinieken is hiervoor een indicator, omdat daarbij de maatschappelijke veiligheid het meest in het geding is.

Reïntegratie

De vraag of er voldoende capaciteit is, wordt mede bepaald door de gemiddelde verblijfsduur. Immers hoe langer de verblijfsduur, des te meer capaciteit nodig is voor de tenuitvoerlegging van een zelfde aantal tbs-vonnissen. De belangrijkste indicator voor het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van tbs-gestelden is een afnemende recidive in combinatie met een afnemende gemiddelde verblijfsduur. Het beleid is daarom gericht op het voorkomen van recidive en op terugdringing van de verblijfsduur.

Er wordt naar gestreefd de gemiddelde verblijfsduur terug te dringen door toepassen van preklinische interventie, het verbeteren van de door- en uitstroom door forensisch psychiatrische circuitvorming en de ontwikkeling van zorgprogramma's.

Het voorkomen van recidive is een belangrijke doelstelling van de tbs-maatregel. Weliswaar kan niet altijd een rechtstreeks causaal verband worden gelegd tussen de recidive en de wijze van tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel, maar desalniettemin is het wel een goede indicatie voor de mate waarin het doel van de maatregel is bereikt. Het voorkomen van recidive moet worden bereikt door een adequate behandeling van de tbs-gestelde, door terugkoppeling van de recidive op individueel niveau naar de behandelaars en door de toepassing van een gestructureerde wijze van risicotaxatie. Het in 2003 opgerichte Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) zal, bij dit laatste, een coördinerende rol vervullen. Daarnaast zal het EFP een belangrijke bijdrage leveren aan het ontwikkelen van kennis over effectieve behandelmethoden en de coördinatie en stimulering van wetenschappelijk onderzoek.

Adequaat toezicht is van belang voor het voorkomen van recidive. Het convenant met de SRN, waarin afspraken zijn gemaakt over adequaat toezicht bij de in-, door- en uitstroom van tbs-gestelden, is daarom in 2003 geëvalueerd.

Er is een categorie tbs-gestelden waarbij het recidive-gevaar onvoldoende is afgenomen, ondanks intensieve behandelinspanningen. In het licht van de beveiliging van de maatschappij zijn er voorzieningen in de tbs-inrichtingen waar de tbs-maatregel voor deze categorie tbs-gestelden op een veilige en humane wijze ten uitvoer wordt gelegd. Om inzicht te krijgen in de benodigde capaciteit voor deze categorie tbs-gestelden wordt een onderzoek verricht naar de behoefte aan longstay-voorzieningen binnen de tbs en de GGz.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal passanten	153	180	131	153	163	163	163
Aantal ontvluchtingen	4	2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is direct verantwoordelijk, met uitzondering van de particuliere inrichtingen waar een indirecte verantwoordelijkheid geldt.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Capaciteitsbehoefte long-stay voor chronisch forensisch psychiatrische patiënten	af te ronden in 2004	In februari 2003 is een onderzoek van start gegaan dat beoogt inzicht te geven in de benodigde capaciteit voor chronisch forensisch psychiatrische patiënten, waaronder tbs-gestelden, in zowel de tbs-instellingen als de GGz-instellingen. Dit onderzoek zal medio 2004 worden afgerond.
Recidivemonitor (plus deelonderzoeken)	lopend, af te ronden in 2003	Er is een jaarlijkse recidivemonitor opgezet waarbij de recidive van de jaarlijks uitstromende tbs-gestelden wordt vastgesteld. Dit onderzoek vormt een belangrijk onderdeel van de «WODC Recidivemonitor» dat een langlopend onderzoeksproject is waarin gestandaardiseerde recidivemetingen worden verricht onder verschillende groepen justitiabelen. Hiermee wordt beoogd een beter beeld te verkrijgen van de effecten van strafrechtelijke interventies in onderlinge vergelijking.
Recidive TBS naar type delict	lopend	Dit betreft een onderzoek waarbij de recidive van de uitgestroomde cohorten van tbs-gestelden in de afgelopen 25 jaar bepaald wordt en opgesplitst naar type delict.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.4							
uitgaven	67 987	72 297	74 681	74 151	75 782	76 122	75 930
programma-uitgaven	67 687	71 978	74 399	73 871	75 504	75 848	75 656
waarvan:							
– bijdragen	67 687	71 978	74 399	73 871	75 504	75 848	75 656
apparaatsuitgaven	300	319	282	280	278	274	274
ontvangsten	5	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	67 987	72 297	74 681	74 151	75 782	76 122	75 930

VBTB-paragraaf

De duur van de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel is een belangrijk gegeven. Het bepaalt in aanzienlijke mate de voor de tenuitvoerlegging benodigde hoeveelheid plaatsen in tbs-klinieken. Daarnaast kan de duur van het intramurale verblijf worden gehanteerd als maatstaf voor de efficiëntie. In combinatie met gegevens over recidive is de verblijfsduur een goede indicator voor de effectiviteit, in de zin van het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van tbs-gestelden. Momenteel wordt gezien hoe op zinvolle wijze gebruik kan worden gemaakt van gegevens met betrekking tot de verblijfsduur. In de begroting van 2005 zullen daartoe voorstellen worden gedaan.

Operationele doelstelling 5.1.5

De reïntegratie door gerichte advisering, begeleiding en toezicht van strafrechtelijk justitiabelen.

De Stichting Reclassering Nederland (SRN) levert een bijdrage aan de herinpassing van de justitiabele in de samenleving, gericht op het terugdringen van recidive. Deze bijdrage levert zij door advisering en uitvoering van op maat gesneden en op reïntegratie gerichte trajecten,

ook als alternatief voor voorlopige hechtenis of vrijheidsstraf (waaronder taakstraf meerderjarigen die beschreven is onder de operationele doelstelling 5.1.11). Daarnaast draagt zij in het kader van vrijheidsstraffen of maatregelen bij aan de reïntegratie door bijvoorbeeld het begeleiden en uitvoeren van penitentiaire programma's (zie 5.1.2), het houden van toezicht en/of het bieden van nazorg.

In de komende jaren zal gewerkt worden aan het doeltreffender en doelmatiger inzetten van de middelen bestemd voor reclasseringsactiviteiten. Het verbeteren van de doeltreffend- en doelmatigheid van de reclasseringswerkzaamheden maakt vooral onderdeel uit van het onder 5.1 genoemde project «Modernisering Sanctietoepassing» en het programma «Terugdringen Recidive» dat daar onderdeel van uitmaakt. Daarbij is veel aandacht voor de extramurale sanctietoepassing, in het bijzonder de effectiviteit van gedragsinterventies. In de loop van 2004 zal een screeningsinstrument beschikbaar komen waarmee kan worden bepaald of er aanknopingspunten zijn voor op recidivevermindering gerichte gedragsinterventies. Verder worden nieuwe interventies experimenteel beproefd en wordt een nieuw samenwerkingsmodel tussen het gevangeniswezen en de reclassering getest. Om de aansluiting van justitiële reïntegratietrajecten op maatschappelijke nazorgvoorzieningen te verbeteren, worden nadere afspraken gemaakt met lokale overheden en zorginstellingen.

Instrumenten

De instrumenten die door de reclassering worden ingezet zijn:

- Advisering en toezicht: vroeghulp, vroeghulpinterventie, diagnose, voorlichtingsrapport, adviesrapport, maatregelrapport en toezicht;
- Reïntegratie trajectbegeleiding, reïntegratieprogramma's en toeleiding zorg.

Onderstaande volumegegevens 2004 zijn nog «pm». De reden hiervoor is dat voor de SRN een bezuiniging geldt uit het Hoofdlijnenakkoord. Over de nadere invulling van deze bezuiniging, inclusief volumegegevens, wordt de Tweede Kamer rond Prinsjesdag separaat geïnformeerd.

Volumegegevens

	2002	2003	2004
Vroeghulpbezoeken	16 370	15 000	pm
Vroeghulpinterventie	1 834	1 850	pm
Voorlichtingsrapport	17 890	15 000	pm
Adviesrapport	10 729	11 500	pm
Maatregelrapport	397	468	pm
Reïntegratieprogramma's	4 106	4 494	pm
Trajectbegeleiding	46 087	36 178	pm
Toeleiding zorg	2 800	4 000	pm
Toezicht	8 754	8 432	pm
Diagnose	–	60 000	pm

Beleidsvaluatieonderzoek

Voor 2004 staan twee beleidsvaluatieonderzoeken gepland, het evaluatieonderzoek naar de samenwerking tussen gevangeniswezen en reclassering en het evaluatieonderzoek naar een nieuwe interventie in het kader van het Programma «Terugdringen Recidive».

Directe en indirecte verantwoordelijkheid
De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.5							
uitgaven	105 326	114 515	111 125	108 364	122 877	124 248	126 817
programma-uitgaven	105 123	114 294	110 928	108 167	122 680	124 051	126 620
waarvan:							
– subsidies	0	114 294	110 928	108 167	122 680	124 051	126 620
apparaatsuitgaven	203	221	197	197	197	197	197
ontvangsten	8	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	116 827	114 515	111 125	108 364	122 877	124 248	126 817

VBTB-paragraaf

Voor de meting van effecten van de reclasseringsinterventies is een vergelijking van de recidivegegevens van strafrechtelijk justitiabelen – met behulp van de thans in ontwikkeling zijnde recidivemonitor – die wel reclasseringsinterventie hebben gehad met degenen die dit niet hebben gehad van belang. Met behulp van de recidivemonitor zal inzichtelijk moeten worden of de reclasseringinterventie heeft geleid tot een terugdringen van recidive. In 2006 zal hiernaar een eerste beleidsevaluatie worden uitgevoerd.

In 2005 zullen de volumegegevens worden aangevuld met andersoortige prestatiegegevens. Voor de voorlichtings- en adviesrapportage is het streven inzicht te bieden in het percentage adviezen dat (gedeeltelijk) is overgenomen. Dit zal in 2005 geschieden door middel van een eerste beleidsevaluatie.

Ten aanzien van reïntegratieactiviteiten is het streven inzicht te bieden in het percentage reïntegratieprogramma's en toeleidingen zorg waarbij doelen (deels) zijn bereikt. Dit zal in 2005 geschieden door middel van een beleidsevaluatie dan wel op basis van gegevens uit Cliënt Volgstelsel (CVS).

Voor de begroting 2005 wordt overwogen de middelen voor de adviserings- en toezichtproducten onder te brengen bij de beleidsartikelen 3.3 en 4.1 (Openbaar Ministerie en de Zittende Magistratuur). De voornaamste overweging daarbij is dat het OM en de ZM direct gebruik maken van de geleverde producten en vanuit die rol invloed hebben op het volume van de te leveren producten.

Operationele doelstelling 5.1.6.

De tijdige, volledige en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van taakstraffen voor minderjarigen en het bevorderen van het voorkomen van recidive.

De coördinatie van de uitvoering van de taakstraffen voor minderjarigen ligt bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Een belangrijke taak van de RvdK is het waarborgen van voldoende aanbod voor de uitvoering van taakstraffen tegen aanvaardbare kosten. De Raad zorgt ervoor dat een geschikte werk- en/of leerstraf voor de betreffende jongere wordt gevonden en dat de jongere die taakstraf ook daadwerkelijk uitvoert. Uit

oogpunt van kostenbeheersing en effectiviteit wordt door de Raad kritisch omgegaan met de inzet van werk- en leerstraffen.

De Raad coördineert de taakstraffen op zodanige wijze dat deze bijdragen tot een positieve gedragsverandering bij de jongere zodat deze, ter voorkoming van recidive, alternatieven krijgt voor delinquent gedrag, zoals een zinvolle vrijetijdsbesteding. De taakstraf moet tevens bijdragen aan verhoging van de veiligheid van de maatschappij.

De Raad vervult nog meer taken op het gebied van kindbescherming en advisering ten aanzien van jeugdige delinquenten. Verwezen wordt naar hetgeen hierover in operationele doelstelling 3.4.7 is opgenomen.

Instrumenten

In hoeverre de Raad de doelstelling van coördinatie van de taakstraffen realiseert, wordt als volgt gemeten. Tijdige en volledige tenuitvoerlegging betekent dat er voldoende capaciteit moet zijn. Voor een tijdige afdoening zijn normen ontwikkeld. Deze norm zal als prestatie-indicator voor een tijdige afdoening worden gehanteerd.

In het project «Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtsceten» is afgesproken dat de Raad de raadsnorm hanteert dat 80% van de taakstraffen moet zijn volbracht binnen 160 dagen na aanmelding bij de Raad. De Raad heeft zich als doel gesteld om per 1 januari 2004 deze norm te realiseren. Voor de pedagogisch verantwoorde wijze van tenuitvoerlegging en de bijdrage aan het voorkomen van verder delinquent gedrag wordt het percentage geslaagde taakstraffen als prestatie-indicator genomen. Indien het percentage geslaagde (dat wil zeggen volledig uitgevoerde en afgeronde) taakstraffen van de gestarte taakstraffen groter is dan 85% is de norm gehaald. Taakstraffen zijn mislukt indien bijvoorbeeld sprake is van recidive tijdens de uitvoering van de taakstraf, geen reactie op herhaalde verzoeken, ziektemelding enz.

Er is een toenemende behoefte aan capaciteit voor taakstraffen voor minderjarigen de komende jaren. Uit de prestatiegegevens blijkt dat de capaciteit voor taakstraffen de komende jaren gestaag zal groeien. Er is sprake van een lichte toename van het percentage leerstraffen en een lichte afname van het percentage werkstraffen.

Volume- en Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005
Taakstraffen in aantal	15 431	16 281	16 500	pm

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Evaluatie leerstraf sociale vaardigheidstraining en seksualiteit	lopend, af te ronden in 2004	Inzicht in de effectiviteit van de straf moet worden vergroot. Hiertoe zal in het kader van het actieprogramma Jeugd Terecht in 2003 en 2004 door de Raad een project Kwaliteit van leerstraffen worden uitgevoerd en zal het WODC een evaluatieonderzoek doen naar de uitvoering van twee leerstraffen (de leerstraf sociale vaardigheidstraining en de leerstraf seksualiteit van de
Jeugdreclassering in de praktijk	afgerond in 2002	Rutgers Nisso Groep). Daarnaast worden in het kader van de recidivemonitor ook metingen gedaan van de recidive na een taakstraf. De eerste resultaten daarvan komen beschikbaar in 2004.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid
De minister van Justitie is direct verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.6							
uitgaven	16 902	15 735	16 321	16 898	17 302	17 261	17 461
programma-uitgaven	16 803	15 643	16 242	16 818	17 222	17 182	17 382
apparaatsuitgaven	99	92	79	80	80	79	79
ontvangsten	2	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	16 737	15 735	16 321	16 898	17 302	17 261	17 461

Operationele doelstelling 5.1.8

Het voorkomen van verder delinquent gedrag door minderjarigen door een tijdige, volledige en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van de Halt-afdoeningen voor minderjarigen en de Stop-reacties voor twaalfminners.

De Halt-afdoening richt zich op minderjarigen van 12–18 jaar die relatief lichte delicten hebben gepleegd en voor het eerst daarvoor met de politie in aanraking komen. De Stop-reactie richt zich op twaalfminners en hun ouders. Bij hen is het van groot belang dat er een snelle reactie volgt. Voor een tijdige afdoening zijn er normen ontwikkeld (de zgn. Kalsbeeknormen; er zijn nog geen normen voor Stop). Voor het Halt-traject is de norm dat er tussen de datum ontvangst bij Halt en de eerste werkzaamheden 55 dagen mogen zitten. Deze norm zal als prestatie-indicator voor een tijdige afdoening worden gehanteerd. Als prestatie-indicator voor een tijdige afdoening wordt in 2004 en de jaren erna gehanteerd dat 80% van de afdoeningen binnen deze norm blijft. 80% is een realistisch percentage omdat er ook (meer complexe) zaken zijn die meer tijd vergen zoals de afdoening van groepsdelicten of een afdoening met schade-regeling. Als indicator voor een volledige uitvoering wordt gehanteerd 88% gerealiseerde (afgeronde) Halt-afdoeningen. Deze prestatie-indicatoren worden ten doel gesteld binnen het kader van het totaal aantal geraamde Halt-afdoeningen in 2004 en de jaren erna.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal Halt-afdoeningen	21 715	27 300	27 000	27 900	27 900	27 900	27 900
waarvan Stop-reactie	1 416	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Doorlooptijd Halt-afdoening binnen norm, 55 dagen datum ontvangst en 1e werkzaamheden (in %)	80	80	80	80	80	80	80
Gerealiseerde Haltafdoeningen (%)	88	88	88	88	88	88	88

N.b. Het % gerealiseerde (geslaagde) Halt-afdoeningen is als percentage van het aantal gestarte Halt-afdoeningen.

Invoering van een ouderbijdrage jeugdbescherming en -sancties heeft mede betrekking op Halt-afdoeningen. De intentie is om ouders een vergoeding te vragen voor een maatregel die hun kind krijgt opgelegd.

Met de maatregel wordt beoogd een verband te leggen tussen de overtreding van het kind en de verantwoordelijkheid van de ouders. De geraamde opbrengst van de maatregel is zichtbaar op het inningsartikel 3.4.3.

De Halt-bureaus zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Halt-afdoeningen en de Stop-reacties. Halt Nederland zal in 2004 een verdere professionalisering en versterking van de Halt-bureaus stimuleren. Zo wordt de samenwerking en schaalvergroting bij de Halt-bureaus verder vormgegeven en zal het verbeteren van de contacten met de politie leiden tot het op peil houden dan wel verhogen van het aantal verwijzingen naar Halt-bureaus. Ook zal de kwaliteit van de Halt-afdoening en de processen op de Halt-bureaus (verder) worden genormeerd. Daarnaast zal er in de loop van 2004 meer inzicht zijn in de effectiviteit van de Halt-afdoening en de factoren die daartoe bijdragen (zie beleidsevaluatieonderzoek). Dit alles met het oogmerk de kwaliteit en effectiviteit van de afdoening te verbeteren. In 2003 is de financieringssysteem van de Halt-afdoeningen geëvalueerd. In 2004 zullen zonodig aanpassingen worden geïmplementeerd.

Eind 2003 zal een uniforme procedure van de Stop-reactie worden vastgesteld. In 2004 zal deze landelijk worden geïmplementeerd. Tevens zal het bereik van de Stop-reactie verder worden vergroot.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Evaluatie Halt	lopend, af te ronden in 2005	In 2003 is een start gemaakt met een evaluatieonderzoek naar de effectiviteit van de Halt-afdoeningen (zowel recidive als attitude- en gedragsverandering) en naar de succes- en faalfactoren voor een effectieve afdoening. In de loop van 2004 zullen de resultaten bekend worden. In 2004 zal een aanvang worden gemaakt met een onderzoek naar de effectiviteit van de Stop-reactie. Naar verwachting zal dit onderzoek in 2005 kunnen worden afgerond.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.8							
uitgaven	9 981	11 854	11 622	11 828	11 367	11 460	11 660
programma-uitgaven	9 894	11 751	11 532	11 738	11 277	11 370	11 570
waarvan:							
– subsidies	0	11 751	11 532	11 738	11 277	11 370	11 570
apparaatsuitgaven	87	103	90	90	90	90	90
ontvangsten	444	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	11 549	11 854	11 622	11 828	11 367	11 460	11 660

VBTB-paragraaf

Prestatie-indicatoren die inzicht verschaffen in het voorkomen van verder delinquent gedrag zijn in ontwikkeling. Daarbij kan enerzijds gebruik gemaakt worden van de registratie van Halt (geautomatiseerd systeem Aurah), waarin is opgenomen in hoeverre de jongeren opnieuw bij een Halt-bureau terechtkomen en anderzijds wordt evaluatie-onderzoek uitgevoerd naar de resultaten van de Halt-afdoeningen. Dit onderzoek is gestart in 2003 en de eerste resultaten komen beschikbaar in 2004. In dit onderzoek zal ook worden nagegaan wat de relatie is tussen de verschillende prestatie-indicatoren en het uiteindelijk doel van de Halt-afdoening het leveren van een bijdrage aan het voorkomen van verder delinquent gedrag. Daarnaast worden er in het kader van de recidivemonitor ook metingen gedaan van de recidive na een Halt-afdoening. De eerste resultaten daarvan komen beschikbaar in 2004. Door het genoemde evaluatieonderzoek komt ook meer zicht op een indicator voor het pedagogisch gehalte van de Halt-afdoening (bijvoorbeeld mate waarin de afdoening aansluit bij het type-delict).

Operationele doelstelling 5.1.9

In stand houden en faciliteren van een orgaan belast met een wettelijk opgedragen onafhankelijk advies-, toezicht- en rechtsprekende taak op het terrein van de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen.

De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ; verder de Raad) oefent drie taken uit: advisering, toezicht en rechtspraak op de wijze van tenuitvoerlegging van vrijheids(beperkende) straffen en maatregelen. De Raad let daarbij in het bijzonder op de toepassing van de bepalingen inzake de rechtspositie van personen aan wie een dergelijke straf of maatregel is opgelegd. De Raad is onafhankelijk en doet jaarlijks verslag van zijn adviserende, toezichthoudende en rechtsprekende werkzaamheden.

De adviestaak is primair gericht op de toepassing van beleid en regelgeving op het terrein van gevangeniswezen, terbeschikkingstelling, reclassering en jeugdbescherming. Het toezicht van de Raad wordt ingevuld door onder andere het afleggen van werkbezoeken en het zich laten informeren over de feitelijke bejegening en de positie van de betrokken personen. Met betrekking tot de rechtsprekende taak heeft de Raad als beroepsrechter in hoogste instantie de taak te beslissen over klachten die in eerste aanleg door de Commissies van Toezicht zijn behandeld.

De Instellingswet heeft een geldingsduur van 4 jaar. Dit betekent dat de Instellingswet in beginsel op 1 april 2005 vervalt, en daarmee de Raad, tenzij voordien wetgeving die het voortbestaan van de Raad bewerkstelt tot stand is gekomen (zie beleidsevaluatieonderzoek).

Volumegegevens

	2002	2003	2004
Adviezen	18	30	30
Toezichtbezoeken	64	65	65
Beroepen	2 195	2 250	2 250
Behandeling klachtbrieven	440	500	500

Beleidsvaluatieonderzoek

Een evaluatieonderzoek van de taakuitoefening, in het licht van de beperkte werkingsduur die aan de Instellingswet is verbonden, is in 2003 van start gegaan. De uitkomsten van de evaluatie worden in het jaar 2004 bekendgemaakt en zullen mede bepalend zijn voor besluitvorming over de inhoud van een nieuw wetsvoorstel dat zo nodig moet worden ingediend om de Raad na 1 april 2005 voort te laten bestaan.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.9							
uitgaven	2 779	2 620	2 572	2 563	2 540	2 489	2 489
programma-uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
apparaatsuitgaven	2 779	2 620	2 572	2 563	2 540	2 489	2 489
ontvangsten	82	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	2 781	2 620	2 572	2 563	2 540	2 489	2 489

Operationele doelstelling 5.1.10

Zorgdragen voor een zorgvuldige en efficiënte behandeling van gratieverzoeken en daarmee bijdragen aan een rechtvaardige strafrechtspleging.

Op 1 juni 2003 is het project «Redesign gratie» voltooid en is de nieuwe Gratiwet in werking getreden.

Op die datum is op basis van de nieuwe wetgeving een aantal veranderingen in het werkproces gratie doorgevoerd die tot doel hebben om tot een snellere en meer doelmatige afdoening van gratieverzoeken te komen en om de procedure te stroomlijnen. Zo wordt nu gewerkt met gratieformulieren en verzamelt het Bureau Gratie via elektronisch berichtenverkeer de benodigde zaaks- en persoonsinformatie. Daardoor zijn in beginsel geen inlichtingen van de politie meer benodigd en hoeft niet in alle gevallen advies van het OM te worden gevraagd. De nieuwe werkwijze zal onder meer moeten leiden tot een verkorting van doorlooptijden en een vermindering van het aantal kansloze gratieverzoeken, uiteraard zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de zorgvuldigheid en de kwaliteit van het voorbereiden van de gratiebeslissingen. Het recht om een gratieverzoek in te dienen staat niet ter discussie.

Prestatiegegevens

Gratie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal beslissingen	4 225	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Aantal voorwaardelijke verleningen	1 105	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Aantal onvoorwaardelijke verleningen	333	300	300	300	300	300	300
Aantal afwijzingen	1 952	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Doorlooptijd: % binnen 6 maanden	80	80	80	80	80	80	80

Beleidsvaluatieonderzoek

Een evaluatieonderzoek naar de nieuwe wetgeving zal plaats vinden in de tweede helft van 2006.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.10							
uitgaven	1 312	1 159	1 450	1 395	1 387	1 370	1 370
programma-uitgaven	1 191	1 052	1 356	1 301	1 294	1 279	1 279
waarvan:							
– bijdragen	0	0	1 356	1 301	1 294	1 279	1 279
apparaatsuitgaven	121	107	94	94	93	91	91
ontvangsten	12	0	140	0	0	0	0
verplichtingen	764	1 159	1 450	1 395	1 387	1 370	1 370

VBTB-paragraaf

Op basis van de ervaringen met de nieuwe werkwijze zullen naar verwachting in de loop van 2004 nieuwe prestatiegegevens worden gedefinieerd waardoor doorlooptijden en resultaat beter kunnen worden gemeten en verantwoord.

Operationele doelstelling 5.1.11

De tijdige en volledige tenuitvoerlegging van taakstraffen voor meerderjarigen gericht op het bevorderen van het voorkomen van recidive.

Naast vrijheidsstraf en geldboete kan een veroordeelde een taakstraf (werkstraf of leerstraf) opgelegd krijgen. De verdachte moet gedurende een bepaald aantal uren onbetaald een bepaalde taak uitvoeren. Een belangrijke taak van de Stichting Reclassering Nederland (SRN) is de uitvoering van taakstraffen tegen aanvaardbare kosten (zie ook 5.1.5). De taakstraf draagt bij aan verhoging van de veiligheid van de maatschappij en is gericht op het bevorderen van het voorkomen van recidive. Een werkstraf is het verrichten van onbetaalde arbeid in het kader van de executie van een justitiële beslissing. Een leerstraf is het volgen van een als leerstraf erkend programma in het kader van de executie van een justitiële beslissing. De SRN coördineert en begeleidt de uitvoering van de taakstraffen voor meerderjarigen.

De SRN realiseert de taakstraffen op zodanige wijze dat sprake is van tijdigheid en volledigheid van de tenuitvoerlegging. De doelstelling wordt als volgt gemeten: tijdige en volledige tenuitvoerlegging betekent dat er voldoende capaciteit moet zijn. Op basis van de prognoses van het WODC en afstemming met de ketenpartners (OM) worden er met de SRN productie afspraken gemaakt. Voor 2003 is een productie-afspraken gemaakt van 31 000 werkstraffen en 900 leerstraffen. In overleg met de rechterlijke macht en in lijn met de uitgangspunten van het project «Modernisering Sanctietoepassing» en het Hoofdlijnenakkoord wordt bezien op welke wijze de beschikbare middelen vanaf 2004 jaren voor de executie van taakstraffen het meest effectief kunnen worden ingezet.

Derhalve zijn de prestatiegegevens op PM gesteld. Over de nadere invulling van de prestatiegegevens wordt de Tweede Kamer separaat geïnformeerd.

Instrumenten

De instrumenten waarmee de reclassering de tijdsige en volledige tenuitvoerlegging van taakstraffen voor meerderjarigen bewerkstelligt zijn onderverdeeld in werk- en leerstraffen.

Volumegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Aantal werkstraffen	20 372	31 000	pm	pm	pm	pm
Aantal leerstraffen	692	900	pm	pm	pm	pm

Beleidsvaluatieonderzoek

Voor de meting van effecten van de taakstraffen is een vergelijking van de recidivegegevens van strafrechtelijk justitiabelen – met behulp van de thans in ontwikkeling zijnde recidivemonitor – die wel een taakstraf hebben gehad met degenen die dit niet hebben gehad van belang. In 2006 zal hiernaar een eerste beleidsvaluatie worden uitgevoerd.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is indirect verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.11							
uitgaven	24 106	29 461	31 139	31 329	32 682	37 675	42 698
programma-uitgaven	24 019	29 355	31 046	31 236	32 589	37 582	42 605
waarvan:							
– subsidies	0	29 355	31 046	31 236	32 589	37 582	42 605
apparaatsuitgaven	87	106	93	93	93	93	93
ontvangsten	2	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	26 734	29 461	31 139	31 329	32 682	37 675	42 698

VBTB-paragraaf

Om inzicht te geven in de effectiviteit van de ten uitvoerlegging van taakstraffen wordt in de begroting van 2005 het percentage geslaagde (= afgeronde) taakstraffen als prestatiegegevens opgenomen.

Operationele doelstelling 5.1.12

Het reguleren en beheersen van kansspelen met bijzondere aandacht voor het beschermen van de consument, het tegengaan van gokverslaving en het tegengaan van illegaliteit en criminaliteit.

De doelstelling van het kansspelbeleid is gebaseerd op de Wet op de kansspelen, de kabinetsstandpunten inzake de Wet op de kansspelen (TK, 24 038, nrs. 180 en 228) en de eerste en tweede voortgangsrapportage

kansspelen (TK, 24 036, nrs. 257 en 280). De doelstelling wordt gerealiseerd door het implementeren van de beleidswijzigingen (zie onderstaand) zoals neergelegd in de tweede voortgangsrapportage kansspelen. De beleidswijzigingen krijgen beslag in een herziening van de Wet op de kansspelen, de Wet op de kansspelbelasting en aanverwante regelgeving. Het projectbureau kansspelen is verantwoordelijk voor de implementatie van de wijzigingen in het beleid en de regelgeving. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de ministeries van Economische Zaken, van Financiën, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het College van toezicht op de kansspelen en betrokken organisaties en kansspelbegunstigden. De Tweede Kamer wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het project.

Het Kabinet heeft de volgende beleidsvoornemens:

- Uniformering van de vergunningvoorwaarden van loterijen.
- Certificering van begunstigde goede doelen.
- Ontwikkeling van een model verdeelsysteem.
- Uitvoering van een meerjarig onderzoek naar gokverslaving.
- Besluitvorming over de inrichting en de omvang van het casino-aanbod.
- Besluitvorming over een beperkte uitbreiding van het aantal vergunningen voor goede doelen loterijen.
- Aanpassing regelgeving promotionele kansspelen.
- Uitvoering van een gelimiteerde proef met interactieve kansspelen op internet.
- Intensivering en vernieuwing van toezicht en handhaving.
- Het concentreren van het kansspelbeleid en de uitvoering bij het ministerie van Justitie.

De herziening van de Wet op de kansspelen, de Wet op de kansspelbelasting en aanverwante regelgeving is voorzien in 2005.

College van toezicht op de kansspelen

Het College houdt toezicht op de naleving van de Wet op de kansspelen door de vergunninghouders van de landelijke kansspelen. Voorts adviseert het College de verantwoordelijke bewindspersonen over het verlenen, wijzigen en intrekken van de vergunningen voor deze landelijke kansspelen, en over het verlenen van instemming met wijziging van de statuten en reglementen van de vergunninghouders. In verband met de vernieuwing en intensivering van het toezicht zal een nieuw toezichthoudend orgaan worden ingericht, met een adequaat en effectief instrumentarium, dat het hele terrein van de kansspelen bestrijkt. Het nieuwe toezichthoudend orgaan zal in de aanloop naar een herziene Wet op de kansspelen worden ingericht.

Toezicht

Ten aanzien van toezicht vinden de volgende activiteiten plaats door het College:

- Toetsing aan kwartaalrapportages en jaarstukken van de landelijke vergunninghouders.
- Uitbrengen van onderzoeks- en adviesrapportages (audits) en toezichtrapportages over de naleving van de regelgeving door de vergunninghouders.
- Afstemming van de toezichtactiviteiten met de betrokken ministeries.

Advies

De advisering van het College omvat:

Het uitbrengen van adviezen op grond van artikel 34 van de Wet op de kansspelen (adviezen inzake vergunningen, statuten en reglementen van de vergunninghouders van de landelijke kansspelen) en overige adviezen over de uitvoering van de Wet op de kansspelen aan de verantwoordelijke bewindspersonen.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is voor de implementatie van de beleidswijzigingen en het toezicht op de kansspelen indirect verantwoordelijk.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Onderzoek «casinobehoeft»	afgerond in 2002
Vernieuwd toezicht kansspelen Evaluatieonderzoek naar de proef met kansspelen op internet	afgerond in 2003 gepland voor 2004

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.1.12							
uitgaven	1 142	518	469	468	468	461	461
programma-uitgaven	1 032	468	469	468	468	461	461
apparaatsuitgaven	110	50	0	0	0	0	0
ontvangsten	30	45	45	45	45	45	45
verplichtingen	1 188	518	469	468	468	461	461

Beleidsartikel 5.2 Ontvangsten uit boeten en transacties

Beleidsdoelstelling 5.2

Het bevorderen van de veiligheid van de maatschappij door een effectieve tenuitvoerlegging van financiële sancties en maatregelen.

Een belangrijk middel om strafbaar gedrag te voorkomen en zo de veiligheid te vergroten, is een snelle en adequate interventie in geval van gepleegde strafbare feiten. In veel gevallen van delinquent gedrag, zoals met betrekking tot gedragingen in het verkeer, kunnen financiële sancties worden opgelegd, zoals een boete of een (politie- of OM-)transactie. Indien overtreders spoedig na een strafbaar feit bericht krijgen van een te betalen sanctie, en indien vervolgens de snelle en volledige betaling van die sanctie actief wordt nagestreefd, zal dit helpen toekomstig strafbaar gedrag van betrokkenen zelf te voorkomen. Tevens zal hiervan door het beeld van een snel en effectief interveniërende overheid een generaal-preventieve werking kunnen uitgaan op andere potentiële overtreders.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 5.2							
uitgaven	60 002	61 231	52 919	53 279	53 657	54 288	55 288
ontvangsten	511 669	532 527	548 174	563 175	578 175	588 174	588 174
verplichtingen	60 002	61 231	52 919	53 279	53 657	54 288	55 288

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 5.2					
Totaal geraamde kasuitgaven	52 919	53 279	53 657	54 288	55 288
waarvan:					
– personeel en materieel	39 795	40 085	40 430	40 994	41 889
– beleid	13 124	13 194	13 227	13 294	13 399
waarvan:					
a. juridisch verplicht	45,3% 5 939	45,5% 6 009	45,7% 6 042	46,0% 6 109	46,4% 6 214
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	54,7% 7 185	54,5% 7 185	54,3% 7 185	54,0% 7 185	53,6% 7 185
Totaal uitgaven beleid	100,0% 11 057	100,0% 11 098	100,0% 11 125	100,0% 11 184	100,0% 11 281

Operationele doelstelling 5.2.1

Een adequate inning van opgelegde of toegepaste financiële sancties en geaccepteerde transacties in reactie op een wetsovertreding.

De inningstaak is belegd bij het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB). Justitie is zo verantwoordelijk voor het afhandelen, innen en coördineren van opgelegde straffen, administratieve sancties, transacties en maatregelen.

Het CJIB streeft naar een zo effectief mogelijke toepassing van de bij haar beschikbare gegevens en informatie. Daartoe wordt aan ketenpartners beleids-, management- en sturingsinformatie verschaft evenals executie-documentatie.

Onder een adequate inning wordt verstaan dat een hoog percentage van de ter inning overgedragen opgelegde of toegepaste financiële sancties en geaccepteerde transacties binnen een bepaalde termijn wordt geïnd dan wel afgedaan. De realisatie van deze doelstelling wordt mede mogelijk gemaakt door een hoge automatiseringsgraad en een efficiënte en effectieve procesvoering.

Het CJIB is in toenemende mate het gezicht van het ministerie van Justitie voor de burgers aan wie een financiële sanctie is opgelegd. Als sprake is van meer sancties bij een persoon kan de effectiviteit van de tenuitvoerlegging worden vergroot door deze aan elkaar te koppelen.

Een belangrijke rol wordt hierbij vervuld door de Verwijs Index Personen (VIP). Door de verdere ontwikkeling van VIP wordt de samenhang in de justitiële keten versterkt. Voor de verbetering van de kwaliteit van de

informatievoorziening in de strafrechterketen zijn daarom in de begroting structureel middelen opgenomen voor VIP evenals voor de versterking van de executie.

Voor de uitvoering van de in het Hoofdlijnenakkoord opgenomen maatregel «aanpak illegaliteit» is voor 2004 de raming boeten en transacties verhoogd met € 10 miljoen. De bestrijding van illegaal verblijf zal allereerst plaatsvinden langs de weg van het vreemdelingentoezicht en het uitzettingsbeleid. Daarnaast zullen diegenen worden aangepakt die illegaal verblijf van vreemdelingen in ons land faciliteren en zich langs die weg verrijken. Te denken valt aan huisjesmelkers, koppelbazen en werkgevers van illegalen, maar ook aan personen of organisaties die zich bezighouden met mensenhandel en mensensmokkel.

Prestatiegegevens

Soort waarde (% , aantal , etc.)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>WAHV-sancties*</i>							
– Percentage geïnde zaken binnen 1 jaar	94,9	94	94	94	94	94	94
<i>Boeten</i>							
– Percentage afgedane OM-zaken binnen 1 jaar	60,7	60	60	60	60	60	60
<i>Transacties</i>							
– Percentage geïnde zaken binnen 1 jaar	71,0	70	70	70	70	70	70
<i>Schadevergoedingsmaatregelen</i>							
– Percentage afgedane zaken binnen 3 jaar	60,2	60	60	60	60	60	60
<i>Ontnemingsmaatregelen</i>							
– Percentage afgedane zaken binnen 3 jaar	58,9	60	60	60	60	60	60

* Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften.

Beleidsvaluatieonderzoek

Als vervolg op het in 2001 verrichte evaluatieonderzoek naar de kostprijzen van het CJIB, is het CJIB gestart met een project dat een nieuw kostprijsmodel alsmede de kostprijzen voor de periode 2004–2006 moet gaan opleveren. Dit project is naar verwachting eind 2003 afgerond.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister van Justitie is direct verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 5.2.1							
uitgaven	60 002	61 231	52 919	53 279	53 657	54 288	55 288
programma-uitgaven	59 896	61 123	52 824	53 184	53 562	54 195	55 195
waarvan:							
– bijdragen	59 896	61 123	52 824	53 184	53 562	54 195	55 195
apparaatsuitgaven	106	108	95	95	95	93	93
ontvangsten	511 669	532 527	548 174	563 175	578 175	588 174	588 174
verplichtingen	60 002	61 231	52 919	53 279	53 657	54 288	55 288

6 – ASIEL, MIGRATIE EN INTEGRATIE

Beleidsartikel 6.1 Toelating asiel en regulier

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is verantwoordelijk voor de toelating van reguliere vreemdelingen en asielzoekers, voor de opvang van asielzoekers gedurende de aanvraagprocedure, voor het tegengaan van illegaal verblijf en voor het bevorderen van terugkeer en naturalisatie.

De grondslag van deze beleidsdoelstelling wordt gevormd door het Verdrag van Genève uit 1951, het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, het VN-verdrag ter bestrijding van marteling, de Vreemdelingenwet 2000 en, voor het behandelen van aanvragen tot naturalisatie, de Rijkswet op het Nederlanderschap.

Beleidsdoelstelling 6.1

Gereguleerde toelating van vreemdelingen tot Nederland, op een maatschappelijk verantwoorde wijze, die recht doet aan de belangen van vreemdelingen die hier tijdelijk of definitief willen verblijven.

Algemeen

Vreemdelingen kunnen worden onderscheiden in asielzoekers en in reguliere vreemdelingen. Asielzoekers zijn mensen die een beroep doen op het Vluchtelingenverdrag van 1951. Hierin wordt gesteld dat een vluchteling iemand is die in het land van herkomst gegronde vrees heeft voor vervolging wegens ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde groep of om zijn politieke overtuiging. Asielzoekers kunnen ook worden toegelaten als zij bij terugkeer naar het eigen land een reëel risico lopen op marteling of op een andere wrede of onmenselijke behandeling, of op bedreiging van leven of vrijheid, of als zij hun land hebben verlaten om ervaringen die dusdanig traumatiserend zijn dat terugkeer niet van hen kan worden verlangd. Ook wanneer terugkeer naar het land van herkomst van bijzondere hardheid zou zijn in verband met de algehele (oorlogs-) situatie aldaar kunnen mensen in Nederland worden toegelaten.

Reguliere vreemdelingen komen hier op andere gronden dan het vluchtelingenverdrag, bij voorbeeld voor bezoek, vakantie, gezinsvorming, gezinshereniging, voor studie, op medische gronden of als buitenlandse werknemer.

In 2004 zullen naar verwachting rond de 18 000 asielverzoeken, 262 500 reguliere verzoeken tot toelating voor arbeid, studie of gezinsvorming of -hereniging en visa en 32000 verzoeken tot naturalisatie worden ingediend.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.1							
uitgaven	270 863	265 195	221 685	214 832	198 327	194 378	194 378
ontvangsten	215	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	269 867	265 195	221 685	214 832	198 327	194 378	194 378

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 6.1										
Totaal geraamde kasuitgaven	221 685		214 832		198 327		194 378		194 378	
waarvan:										
– personeel en materieel	221 192		214 346		197 841		193 893		193 893	
– beleid	493		486		486		485		485	
waarvan:										
a. juridisch verplicht	32,3%	159	32,7%	159	32,7%	159	32,8%	159	32,8%	159
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	67,7%	334	67,3%	327	67,3%	327	67,2%	326	67,2%	326
Totaal uitgaven beleid	100,0%	493	100,0%	486	100,0%	486	100,0%	485	100,0%	485

Operationele doelstelling 6.1.3

Een vreemdeling die een verblijfsvergunning asiel of regulier – met inbegrip van visa – aanvraagt of een verzoek tot naturalisatie indient, krijgt binnen de daarvoor gestelde termijnen een besluit uitgereikt.

De Vreemdelingenwet 2000 (TK, 28 630, nrs. 1–2) noemt zes maanden als termijn voor het besluiten op een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde of onbepaalde tijd. Deze termijn kan met zes maanden worden verlengd bij onderzoek door derden of door het Openbaar Ministerie. Ook kan de termijn worden verlengd bij bezwaar, beroep bij de rechtbank, hoger beroep bij de Raad van State of door beleidswijzigingen als – bij asiel – het instellen van een besluit-moratorium. Voor visa geldt een termijn van acht tot tien weken, voor naturalisaties een termijn van een jaar. Het behalen van de doelstelling, het uitreiken van een besluit binnen de gestelde termijnen, is dus afhankelijk van meerdere actoren, waaronder de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), rechtsprekende instanties en de aanvrager.

Gezinshereniging en gezinsvorming

Het streven is problemen bij de integratie van echtgenoten, partners en kinderen uit derde landen zoveel mogelijk te voorkomen en het integratie-proces zo soepel mogelijk te laten verlopen, dit mede om gedwongen huwelijken te voorkomen. Daartoe worden de voorwaarden voor gezinshereniging en gezinsvorming overeenkomstig het Hoofdlijnen-akkoord en binnen de grenzen van de internationale verdragen aangescherpt waardoor naar verwachting de instroom zal afnemen. De minimumleeftijd voor gezinsvorming wordt verhoogd van 18 naar 21 jaar en de inkomenseis wordt verhoogd tot 120% van het wettelijk minimum-loon. Daarnaast zal de Europese richtlijn inzake het recht op gezinshereniging worden geïmplementeerd.

Alleenstaande minderjarige asielzoekers

In het vreemdelingenbeleid is er specifieke aandacht voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's). Dit beleid is gericht op beperking van de instroom en bevordering van de terugkeer en intensivering van de aanpak van illegale immigratie en mensensmokkel. Alleenstaande minderjarigen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning

asiel moeten zo snel mogelijk, maar uiterlijk op het moment dat zij achttien jaar worden, terugkeren naar het land van herkomst. Als terugkeer niet mogelijk is, mag de alleenstaande minderjarige in Nederland blijven. In artikel 6.2 en 6.3 wordt ingegaan op de opvang en terugkeer van ama's.

Vreemdelingenwet 2000

De rechterlijke toets in bewaringszaken vindt volgens de huidige wetgeving plaats na 10 dagen. Het wetsvoorstel beoogt de rechterlijke toets in bewaringszaken te laten plaatsvinden na 28 dagen. Daarmee wordt de situatie teruggebracht zoals deze was voor de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000. Hiermee wordt beoogd om de voorraden van zaken bij de vreemdelingenkamers te verminderen en meer verwerkingscapaciteit te creëren voor de afdoening van bodem-procedures. De eerste resultaten worden in 2004 verwacht, na wijziging van de Vreemdelingenwet in de tweede helft van 2003.

Harmonisatie en internationale samenwerking

Om secundaire immigratiestromen tegen te gaan moet het asiel- en migratiebeleid in de EU-landen met voorrang worden geharmoniseerd. Een Europese benadering van het vreemdelingenbeleid is hier essentieel. Nederland kan hier goede invulling aan geven, in het bijzonder ook omdat Nederland in de tweede helft van 2004 een half jaar lang voorzitter is van de Europese Unie. Het ambitieuze wetgevingsprogramma waarover op de Europese Raad van Tampere in oktober 1999 meer concrete afspraken gemaakt zijn, moet dan zijn afgerond, maar het is niet uit te sluiten dat een akkoord over een aantal ontwerp-richtlijnen onder Nederlands voorzitterschap nog zal moeten worden bereikt. De onderhandelingen over de volgende richtlijnen zullen naar verwachting tot in 2004 worden voortgezet:

- De richtlijn betreffende de voorwaarden inzake toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op arbeid in loondienst en economische activiteiten als zelfstandige;
- De richtlijn betreffende de voorwaarden inzake toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk;
- De richtlijn inzake verlening van een tijdelijke verblijfsvergunning aan slachtoffers van mensensmokkel en mensenhandel.

Daarnaast zal de implementatie van reeds eerder aangenomen richtlijnen in 2004 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende Europese instrumenten voor harmonisatie van wetgeving:

- De richtlijn inzake de status van langdurig verblijvende onderdanen van derde landen (reeds aangenomen);
- De richtlijn inzake het recht op gezinshereniging (reeds aangenomen);
- Een richtlijn betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven, en
- Een richtlijn betreffende minimumnormen voor de procedure in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus.

Om de asielinstroom te beperken zal bovendien gestreefd worden naar een versterking van de bescherming van vluchtelingen in de regio's van herkomst. Daartoe wordt onder meer overleg gepleegd binnen de EU en met de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR). Van bijzonder belang zijn de initiatieven van de UNHCR in het kader van de zogenaamde

Conventie Plus. Onder de noemer Conventie Plus zal UNHCR trachten speciale afspraken te maken tussen landen van oorsprong, landen van doorreis en landen van herkomst. De Conventie Plus zal de positie van UNHCR versterken doordat UNHCR activiteiten kan ontwikkelen die haar activiteiten in het kader van het Vluchtelingenverdrag aanvullen. De Nederlandse inzet in Conventie Plus zal zijn om te komen tot een pilot op het gebied van bescherming in de regio. De voorbereidingen voor een dergelijke pilot zullen in 2004 gestalte krijgen.

Invulling Hoofdlijnenakkoord

Het voornemen is de aanvragen tot een machtiging voor een voorlopig verblijf (mvv) sneller af te doen. Hierbij ligt het niet voor de hand om de controles voor de mvv-aanvraag te verminderen. Verkorting van de totale proceduretijd kan gevonden worden in het afschaffen van de reguliere bezwaarprocedure. Een wetswijziging daartoe wordt voorbereid. Daarnaast kan een vereenvoudiging van de vvr-procedure (Verblijfsvergunning regulier) voor EU-onderdanen een bijdrage leveren aan kortere doorlooptijden en een ombuiging van het hiertoe bestemde budget. Ook de mogelijkheden van verhogingen van leges zullen worden ingezet. Per 1 januari 2004 zal een beperkte verhoging worden gerealiseerd binnen de bestaande methodiek. Verder zal onderzoek gedaan worden naar de kostprijzen van de reguliere werksoorten en de daarmee gemoeide huidige leges. Op basis daarvan zullen voorstellen worden gedaan om te komen tot kostendekkende leges voor alle reguliere werksoorten vanaf 2006.

bedragen x € 1 miljoen

Maatregelen Hoofdlijnenakkoord	2004	2005	2006	2007	2008
Verhoging leges	2,5	2,5	15,0	15,0	15,0
Vereenvoudiging reguliere procedures	–	1,0	2,0	2,5	2,5

Door de dalende instroom van asielzoekers is het beroep op de aanmeldcentra (AC's) verminderd. Daarnaast worden maatregelen binnen de AC's voorzien ter invulling van de efficiencytaakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord. Beide effecten leiden er toe dat bezien zal worden op welke wijze de openingstijden van de AC's aan de landsgrenzen beperkt kan worden en de behandelcapaciteit van de AC's doelmatiger kan worden ingezet en meer in overeenstemming met het werkaanbod binnen de IND kan worden gebracht. Aangezien het Vreemdelingenbesluit (VB) bepaalt dat de AC's geopend zijn gedurende de hele week, zal het VB op dit punt aangepast worden.

De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken

De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) is een bij de Vreemdelingenwet 2000 ingesteld onafhankelijk adviesorgaan in de zin van de Kaderwet Adviescolleges 1996. De ACVZ adviseert gevraagd en ongevraagd aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en aan het Parlement over het vreemdelingenrecht en -beleid. De ACVZ heeft voorts naast haar bovengenoemde taak als beleidsadviescollege een adviestaak in individuele zaken. Deze taak vloeit mede voort uit de EG-richtlijn 64/221. De ACVZ adviseert de minister over een te nemen besluit op bezwaar of administratief beroep, ingediend door een gemeenschapsonderdaan indien de toegang tot Nederland aan hem is

geweigerd dan wel indien wordt vastgesteld dat aan hem geen rechtmatig verblijf op grond van de Vreemdelingenwet en regelgeving (meer) toekomt, op grond van gevaar voor de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid.

Volumegegevens

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) handelt asielaanvragen, reguliere aanvragen en verzoeken tot naturalisatie af. Een aanvraag is afgehandeld op het moment dat een definitief besluit heeft plaatsgevonden. Het doorlopen van een bezwaar- dan wel beroepsprocedure maakt hier onderdeel van uit. In 2004 worden administratieve taken van de Vreemdelingendiensten overgenomen (naar verwachting 156 000 procedures). Hierdoor is de verwachting dat het percentage zaken dat binnen de wettelijke termijn gedurende dit overgangsjaar kan worden afgehandeld lager zal zijn.

Aantal afgehandelde procedures	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Asiel	35 296	29 000	29 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Regulier	100 506	112 500	208 000	262 500	262 500	262 500	262 500
Naturalisatie	31 795	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000

* Cijfers inclusief intrekkingen en herbeoordelingen.

Tijdigheid is een belangrijk element in de afhandeling van de aanvragen. Afgezet tegen het totaal aantal eerste besluiten zijn in onderstaande tabel de streefwaarden weergegeven van het percentage eerste besluiten binnen de wettelijke termijn.

Aantal eerste besluiten	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Asiel	60 – 70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%
Regulier	60 – 70%	80%	70%	80%	80%	80%	80%
Naturalisatie	70%	70%	80%	80%	80%	80%	80%

* Het binnen de wettelijke termijn genomen aantal eerste besluiten asiel, regulier en naturalisatie, als percentage van het totaal aantal aanvragen, realisatie 2002 en ramingen 2003–2008.

De kwaliteit van de besluiten kan worden aangegeven met het percentage van de beschikkingen dat stand houdt bij de rechter.

Houdbaarheidspercentage van beschikkingen bij de rechter, als percentage van het totaal aantal aangespannen procedures, realisatie 2002 en ramingen vanaf 2003:

Houdbaarheidspercentage	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Asiel	84%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
Regulier	77%	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Het houdbaarheidspercentage van besluiten bij de rechter is een kwaliteitsindicator van de afwijzende besluiten in combinatie met de duurzaamheid van de achterliggende motiveringen. Daar beroep doorgaans pas na enige tijd wordt behandeld en tussentijdse ontwikkelin-

gen in het land van herkomst een rol spelen bij de uitspraak van de rechter, kan een besluit als niet houdbaar worden beschouwd dat op het moment van afgifte nog juist was, maar waarbij de achterliggende motivering niet duurzaam bleek te zijn. De tussentijdse ontwikkelingen verklaren in belangrijke mate het vernietigingspercentage van de besluiten.

Aan deze ramingen liggen de volgende technische vooronderstellingen ten grondslag:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Instream asiel in de aanmeldcentra	18 667	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Afdoening bij de aanmeldcentra, %	45%	40%	40%	40%	40%	40%	40%
Instream regulier*	102 642	145 500	262 500	262 500	262 500	262 500	262 500
Instream naturalisatie	38 726	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000

* De sterke stijging bij instroom regulier wordt veroorzaakt door de overname van de taken van de Vreemdelingendienst. Dat leidt in 2004 tot een extra aanbod. Uitgangspunt in de begroting is dat sprake is van een tijdelijke toename van het aantal MVVaanvragen in 2003 doordat de VD-en de voorraden versneld wegwerken. Deze factoren verklaren de groei van de voorraad in 2004.

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status	toelichting
Evaluatie au pair regeling	afgerond in 2003	
Evaluatie Vreemdelingenwet 2000, Deelproject 1 Procevaluatie asielprocedure	lopend in 2003, af te ronden in 2004	Om na te gaan of de Vreemdelingenwet 2000 voldoet aan zijn verwachtingen en of de uitvoering loopt zoals destijds is voorzien, is een evaluatie in voorbereiding. De evaluatie van de Vreemdelingenwet 2000 is uitgewerkt in drie onderzoeksprojecten: asielprocedure, vreemdelingentoezicht en terugkeerbeleid. De evaluatie zal eind 2004 gereed zijn.
Evaluatie Vreemdelingenwet 2000, Deelproject 2 Kwaliteit asielbesluiten	lopend in 2003, af te ronden in 2004	
Evaluatie aanpassing BW ter voorkoming van schijnhuwelijken	lopend in 2003, af te ronden in 2004	Per 1 april 2001 is een aantal bepalingen in het Burgerlijk Wetboek ter voorkoming van schijnhuwelijken gewijzigd: de doelgroep van de wet is ingeperkt, de geldigheidsduur van de verklaring is verlengd en de regelgeving is uitgebreid tot geregistreerde partners. Onderzocht zal worden wat de uitvoeringspraktijk aan deze wijzigingen heeft gehad. Om dit goed te kunnen meten is besloten niet eerder dan in 2003 met de evaluatie te beginnen. De resultaten van de evaluatie worden begin 2004 verwacht.

Ama-campus

In 2004 zal op basis van de uitkomsten van de evaluatie van het pilotproject voor de inrichting van het campusmodel worden besloten of tot structurele invoering van het campusmodel voor de opvang van ama's wordt overgegaan. Deze twee dienen ter beantwoording van de vraag in hoeverre de door het COA ontwikkelde en uitgevoerde vorm van opvang en de daarin toe te passen methodiek van toegevoegde waarde is voor het bereiken van de beleidsdoelstellingen voor ama's.

Monitor Naturalisatietoets

In het Besluit Naturalisatietoets is aangegeven dat een vreemdeling onder andere genaturaliseerd kan worden wanneer hij aantoonbaar beschikt

over kennis van de Nederlandse maatschappij, de staatsinrichting en de Nederlandse taal. De toets is gestart op 1 april 2003. Aan de Tweede Kamer is toegezegd de invoering van de toets en de resultaten van de toets na anderhalf jaar te evalueren. Om tussentijds zicht te krijgen op het verloop van de toetsen in de praktijk worden periodiek gegevens verzameld en wordt hierover gerapporteerd in de vorm van een monitor. De uiteindelijke evaluatie die aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden kan worden gebaseerd op deze tussenrapportages.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.1.3							
uitgaven	270 863	265 195	221 685	214 832	198 327	194 378	194 378
programma-uitgaven	268 212	263 746	220 240	213 386	196 890	192 966	192 966
waarvan:							
bijdragen	267 893	263 746	219 906	213 059	196 563	192 640	192 640
– subsidies	319	0	334	327	327	326	326
apparaatsuitgaven	2 651	1 449	1 445	1 446	1 437	1 412	1 412
ontvangsten	215	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	269 867	265 195	221 685	214 832	198 327	194 378	194 378

Beleidsartikel 6.2 Asielopvang

Zolang de asielprocedure duurt wordt de asielzoeker huisvesting en beperkte faciliteiten geboden. Deze opvang wordt uitgevoerd door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), een zelfstandig bestuursorgaan. Tezamen met andere organisaties als Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland zorgt het COA voor uitvoering van het opvangbeleid.

Beleidsdoelstelling 6.2

Sobere doch humane opvang van vreemdelingen die daar recht op hebben, rekening houdend met de ruimtelijke en maatschappelijke inpasbaarheid en met het in EU-verband gevoerde opvangbeleid.

De grondslag van dit artikel vormt naast internationale verdragen de Wet COA en enige op de wet COA gebaseerde voorschriften als het Subsidiebesluit COA, het Faciliteitenbesluit opvangcentra en de Regeling opvang asielzoekers (ROA).

De komende jaren zal naar verwachting het aantal mensen in de opvang als gevolg van de afnemende instroom en de versnelling van de totale asielprocedure na de invoering van de vreemdelingenwet 2000 sterk gaan afnemen. Dit heeft voor de COA organisatie dan ook duidelijke gevolgen, de krimp van de COA organisatie is reeds in gang gezet en zal de komende jaren nog verder doorzetten.

Budgettaire gevolgen van het beleid
bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.2							
uitgaven	1 015 529	858 195	454 514	254 146	220 404	191 902	191 902
ontvangsten	100 228	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010
verplichtingen	772 958	858 195	454 514	254 146	220 404	191 902	191 902
waarvan:							
– garanties	192 000	0	131 400	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit
bedragen x € 1 000

	2004		2005		2006		2007		2008	
Beleidsdoelstelling 6.2										
Totaal geraamde kasuitgaven		454 514		254 146		220 404		191 902		191 902
waarvan:										
– personeel en materieel		735		724		713		692		692
– beleid		453 779		253 422		219 691		191 210		191 210
waarvan:										
a. juridisch verplicht	97,7%	443 311	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0%	0	96,0%	243 250	95,4%	209 517	94,7%	181 044	94,7%	181 044
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	2,3%	10 468	4,0%	10 172	4,6%	10 174	5,3%	10 166	5,3%	10 166
Totaal uitgaven beleid	100,0%	453 779	100,0%	253 422	100,0%	219 691	100,0%	191 210	100,0%	191 210

Operationele doelstelling 6.2.5

Alle vreemdelingen in de asielprocedure en daarmee gelijkgestelden ontvangen immateriële en materiële opvangfaciliteiten die voldoen aan in de wet- en regelgeving vastgestelde kwalitatieve normen.

De aan vreemdelingen in de asielprocedure gelijkgestelden zijn asielzoekers aan wie een verblijfsvergunning is verleend en voor wie nog geen reguliere huisvesting beschikbaar is en uitgeprocedeerden van wie de finale vertrektermijn van 28-dagen nog niet is verstreken. De materiële en immateriële opvangfaciliteiten zijn neergelegd in de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 1997 (RVA).

Het ministerie van Justitie draagt zorg voor beleidsontwikkeling ten aanzien van de opvang, zowel nationaal als internationaal. De Europese Unie heeft de richtlijn tot vaststelling van de minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten vastgesteld. Deze richtlijn dient uiterlijk in februari 2005 te zijn geïmplementeerd en is hiermee het eerste Europees beleid dat wordt uitgevoerd bij de opvang van asielzoekers.

Ama opvang

Om alleenstaande minderjarige asielzoekers zo goed mogelijk voor te bereiden op hun terugkeer dan wel integratie wordt er gewerkt aan de inrichting van gescheiden opvangmodaliteiten. Zo kan enerzijds de zogeheten terugkeervariant en anderzijds de integratievariant worden onderscheiden. Voor de realisatie van de terugkeervariant wordt momenteel het campusmodel in een pilot beproefd, waarbij alle inspanningen

zijn gericht op het motiveren van de jongeren om daadwerkelijk terug te keren naar het land van herkomst. Dit campusmodel is vormgegeven in twee pilotprojecten. In 2004 zal na evaluatie van de twee pilots in Vught en Deelen worden besloten of het campusmodel structureel zal worden ingevoerd.

De raming van het aantal op te vangen asielzoekers is als volgt:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Instroom COA	10 800	10 800	10 800	10 800	10 800	10 800
Uitstroom COA	35 872	35 792	17 382	12 852	12 311	10 800
Gemiddelde bezetting asielzoekers (incl. ama's)	59 964	34 932	19 145	14 828	13 047	13 047
Gemiddelde bezetting ama's	3 998	3 123	3 649	4 495	4 503	4 503
Gemiddelde bezetting statushouders in de opvang ¹	6 439	3 929	1 872	1 080	1 080	1 080
Capaciteit						
TNV	800	–	–	800	800	800
Buffer	–	–	–	2 000	4 000	4 000

¹ De aangegeven reeks betreft een raming van het aantal statushouders dat gemiddeld in het jaar in de opvang aanwezig zal zijn.

Het COA zal vanaf begrotingsjaar 2004 gefinancierd worden op basis van een outputsystematiek. Naast het COA zijn verschillende organisaties bij de opvang betrokken, waarvan een aantal subsidie ontvangt van het ministerie van Justitie. Dit zijn met name de Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland (VVN) en het Nederlandse Rode Kruis (NRK). Deze organisaties dragen bij aan de kwaliteit van de opvang en de rechtsbescherming van asielzoekers en daarmee gelijkgestelden. Vluchtelingenwerk Nederland verzorgt de algemene informatieverstrekking en gesprekshulp voor asielzoekers, verwijst door, bemiddelt en verzorgt individuele begeleidingstrajecten. Daarnaast verzorgt VVN algemene voorlichting en heeft een rol in de begeleiding van hulpverleningsinstanties. Ook VVN zal vanaf 2004 een outputfinanciering kennen.

Ontvangsten

Op de ontvangsten worden geraamd de kosten van de opvang van asielzoekers in het 1e jaar die ten laste worden gebracht van de ODA-gelden op de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast is in de raming rekening gehouden met terugontvangsten naar aanleiding van afrekeningen van voorschotten.

Hoofdlijnenakkoord

De taakstellingen in het kader van het Hoofdlijnenakkoord zijn ingevuld met een aantal maatregelen. Allereerst wordt zolang de krimp bij het COA voortduurt gebruik gemaakt van de tijdelijke overcapaciteit om de TNV functie (tijdelijke noodvoorziening) in te vullen. Hierdoor kan de specifieke TNV-capaciteit tijdelijk gesloten worden. Ten tweede zal uitgaande van de voortzetting van de daling, de aansturing van de COA organisatie vanaf 2007 worden herzien waardoor de overheadkosten afnemen. Ten derde worden vanaf 2004 extra effecten verwacht van de nieuw te vormen terugkeerorganisatie. Hierdoor is de bezetting van het COA neerwaarts bijgesteld. Ten vierde wordt de beveiliging van de COA-locaties anders ingericht waardoor er een besparing is in te boeken. Ten vijfde wordt de uitplaatsing van statushouders uit de opvang versneld zodat de achterstand wordt ingelopen. In samenspraak met betrokken partijen zal bij vertraging in de uitplaatsing worden bekeken hoe een en ander zal worden bekostigd. Tot slot worden de kwaliteitseisen aan de buffer-

capaciteit vanaf 2006 versoberd. In de komende Kabinetsperiode zal, in lijn met het Hoofdlijnenakkoord, bezien worden wat de mogelijkheden zijn om de opvang van asielzoekers verder te versoberen.

bedragen x € 1 miljoen

Maatregelen Hoofdlijnenakkoord	2004	2005	2006	2007	2008
Tijdelijk Opheffen TNV	10,0	10,0	–	–	–
Doorbelasting statushouders	11,0	3,7	3,7	3,7	3,7
Beveiliging COA-locaties	5,0	4,0	2,0	2,0	2,0
Andere COA-organisatie	–	–	–	10,0	10,0
Uitstroom uit de opvang	1,5	5,0	18,0	22,5	22,5
Kale buffercapaciteit COA	–	–	2,4	4,8	4,8

Nederlandse Rode Kruis en Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland (VVN)

Het voornemen is de subsidierelatie met het Nederlandse Rode Kruis (NRK) te centraliseren, zodat het NRK binnen de rijksoverheid slechts één aanspreekpunt zal hebben. Dit houdt in dat de subsidierelatie door Justitie zal worden overgedragen aan het ministerie van VWS.

Het NRK wordt bekostigd naar prestatie. Geraamd is dat er jaarlijks 4000 inhoudelijke verzoeken worden gedaan tot opsporing van met name familieleden en er 2000 Rode-Kruisberichten uitgaan naar gebieden waar geen reguliere postbezorging bestaat.

Voor de kostenraming is uitgegaan van het jaar 2003. In dit jaar geldt een basissubsidie van € 0,4 miljoen gebaseerd op 1500 inhoudelijke verzoeken en 1500 RK-berichten. Afgesproken is dat elke 100 extra inhoudelijke verzoeken € 7453 kosten en elke 100 extra Rode-Kruisberichten € 1 962. Dit leidt tot een kostenraming van € 0,6 miljoen.

De subsidieverstrekking aan VVN kent twee componenten, de eerste component betreft de dienstverlening in de centrale opvang, de tweede is het landelijk bureau VVN (de steunfunctie voor asielzoekers), waar de centrale coördinatie van alle activiteiten plaatsvindt.

Europees Vluchtelingenfonds

Het Europees Vluchtelingenfonds (EVF) is een fonds dat tot doel heeft de situatie van asielzoekers in de opvang en de positie van vluchtelingen met een integratietraject te verbeteren en de terugkeer van afgewezen of binnenkort af te wijzen asielzoekers te vergemakkelijken. Het ministerie van Justitie fungeert als beheer- en controleautoriteit van het EVF en verzorgt de toewijzing van subsidie vanuit het EVF tot maximaal 50% van de subsidiabele kosten. Instanties en overheidsinstellingen kunnen projectvoorstellen indienen op het terrein van opvang, integratie en vrijwillige terugkeer.

Voor het EVF wordt de basis gevonden in de Beschikking van de Raad tot instelling van een EVF van de Raad. Om in aanmerking te komen voor subsidie is de Beschikking van de Commissie van 20 maart 2001 van belang. Daarnaast wordt een basis gevonden in het Verzoek om medefinanciering van het betreffende programmajaar. Voor de volledigheid zij vermeld dat de gelden die uit Europa ontvangen worden geen onderdeel uitmaken van de Justitiebegroting.

Beleidsvaluatieonderzoek

De veiligheid vrouwen en meisjes in de opvang («Zwakke groepen in de opvang»)

Doel van het onderzoek is om:

- Inzicht te verkrijgen in de veiligheidssituatie van vrouwen en meisjes in de opvang door het in beeld brengen van objectief waarneembare situaties van onveiligheid waarmee vrouwen in de centrale opvang geconfronteerd worden;
- Inzicht verkrijgen in de veiligheidsbeleving van vrouwen en meisjes in de opvang met in achtneming van factoren als voorgeschiedenis en culturele achtergrond;
- Een inventarisatie te maken van het bestaande beleid betreffende veiligheid voor vrouwen en meisjes in de opvang.

Het onderzoek is 1 juli 2002 van start gegaan en medio 2003 afgerond. In het najaar van 2003 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.

EVF

Ter verbetering van lopende en toekomstige programma's is in 2003 de werking geëvalueerd van een aantal met EVF-gelden gesubsidieerde projecten en het effect van EVF-subsidies. Over de resultaten van het onderzoek is de Tweede Kamer separaat geïnformeerd.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.2.5							
uitgaven	1 015 529	858 195	454 514	254 146	220 404	191 902	191 902
programma-uitgaven	1 014 559	857 424	453 773	253 403	219 661	191 159	191 159
waarvan:							
– bijdragen	993 513	846 691	443 305	243 231	209 487	180 993	180 993
– subsidies	17 765	10 733	10 468	10 172	10 174	10 166	10 166
apparaatsuitgaven	970	771	741	743	743	743	743
ontvangsten	100 228	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010
verplichtingen	772 958	858 195	454 514	254 146	220 404	191 902	191 902
waarvan:							
– garanties	192 000	0	131 400	0	0	0	0

VBTB-paragraaf

Per 1 januari 2004 worden de afspraken uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek voor het COA (IBO-COA) betreffende de kwaliteit van de opvang, de aantallen op te vangen mensen en de kostprijs van de opvang geïmplementeerd. Door middel van een Nota van Wijziging zullen de uitkomsten van het IBO-traject voor de begrotingsbehandeling, in het najaar van 2003, worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Mede afhankelijk van de evaluatie van de twee pilots van het ama-campusmodel zal in 2004 worden besloten op welke wijze de opvangmodaliteiten voor ama's, gericht op integratie en op terugkeer, nader zullen worden ingericht. Daarna kan worden beoordeeld of dit zou moeten leiden tot aanpassing van de operationele doelstellingen 3.4.4 en 6.2.5 ten aanzien van de opvang van ama's.

Beleidsartikel 6.3 Toezicht en terugkeer vreemdelingen

Het beleid op het terrein van toezicht en terugkeer is er op gericht illegaal verblijf tegen te gaan. Toezicht omvat naast grensbewaking en het mobiel toezicht op vreemdelingen ook het binnenlands vreemdelingentoezicht.

Beleidsdoelstelling 6.3

Het tegengaan van illegaal verblijf in Nederland en het bevorderen van terugkeer van vreemdelingen, teneinde negatieve maatschappelijke en sociale effecten te voorkomen.

Op dit onderdeel wordt nauw samengewerkt tussen het ministerie van Justitie, het ministerie van Buitenlandse zaken, de Vreemdelingendienst en de Koninklijke Marechaussee. Hoewel deze laatste drie organisaties qua begroting niet opgenomen zijn onder beleidsartikel 6.3, zijn ze van wezenlijk belang voor de realisatie van het beleid. In de overzichtsconstructie zijn de niet-Justitie onderdelen opgenomen.

Het terugkeerbeleid is zowel gericht op illegalen als op mensen die een verblijfsvergunning is geweigerd. De grondslag van deze beleidsdoelstelling is de Vreemdelingenwet 2000 en de daarop gebaseerde regelgeving.

Nederland telt ongeveer tussen 112 000 en 163 000 illegalen, zo blijkt uit onderzoek (TK, 19 637, 692) van het Rotterdams Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Beleidsonderzoek (RISBO). Met name in de grote steden is illegaliteit een omvangrijk verschijnsel en ondervindt men dagelijks de negatieve gevolgen van de aanwezigheid van een grote populatie illegalen. De ruime marge in de schatting van het aantal illegalen brengt met zich mee dat de effecten van beleidsmaatregelen niet eenvoudig in kaart zijn te brengen.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.3							
uitgaven	124 356	146 509	156 593	165 078	170 592	178 941	179 363
ontvangsten	133	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	124 417	146 509	156 593	165 078	170 592	178 941	179 363

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.3					
Totaal geraamde kasuitgaven	156 593	165 078	170 592	178 941	179 363
waarvan:					
– personeel en materieel	151 485	159 980	165 500	173 860	174 282
– beleid	5 108	5 098	5 092	5 081	5 081
waarvan:					
a. juridisch verplicht	93,5% 4 774	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0	0,0% 0
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	0,0% 0	93,6% 4 771	93,6% 4 765	93,6% 4 755	93,6% 4 755
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	6,5% 334	6,4% 327	6,4% 327	6,4% 326	6,4% 326
Totaal uitgaven beleid	100,0% 5 108	100,0% 5 098	100,0% 5 092	100,0% 5 081	100,0% 5 081

Operationele doelstelling 6.3.6

Het voorkomen dat vreemdelingen zich illegaal toegang verschaffen tot Nederland en het bewerkstelligen van het vertrek uit Nederland van vreemdelingen die niet rechtmatig of niet meer rechtmatig in Nederland verblijven.

Zoals aangegeven werkt het ministerie van Justitie bij de uitvoering van het beleid samen met de vreemdelingendienst van de politie en met de Koninklijke Marechaussee. De uitvoering is gericht op het tegengaan van illegale toegangsverschaffing, op de controle op legaal verblijf van vreemdelingen, op de opsporing en het in bewaring nemen van illegale, uitgeprocedeerde en criminele vreemdelingen en op de uitzetting van illegalen en uitgeprocedeerden.

Toezicht op vreemdelingen

Ter verhoging van de effectiviteit van de Koninklijke Marechaussee als toezichthouder wordt overwogen de Koninklijke Marechaussee in 2004 de bevoegdheid tot inbewaringstelling te verlenen. Dit kan tevens leiden tot een hoger aantal inbewaringstellingen in 2004.

De Vreemdelingendienst van de politie wordt in staat gesteld zich meer te concentreren op preventief en repressief toezicht en op de naleving van de vreemdelingrechtelijke regels door overheveling van toelatingstaken naar de IND. Daarbij heeft het ministerie van Justitie de centrale regie met betrekking tot de coördinatie van activiteiten gericht op terugkeer of uitzetting.

Bestrijding illegaliteit

De overlast die wordt veroorzaakt door illegale vreemdelingen moet worden bestreden teneinde het maatschappelijke draagvlak voor de integratie van toegelaten vreemdelingen te behouden. Maatregelen zijn de intensivering van het vreemdelingentoezicht en het scherper sanctioneren van tewerkstelling van illegalen.

Naast de bestrijding van illegaal verblijf zullen maatregelen worden genomen om het profiteren van illegale vreemdelingen tegen te gaan. Het betreft hier maatregelen die onder andere liggen op de terreinen van andere departementen. Er zal, onder meer door middel van financiële

sancties, worden opgetreden tegen personen die zich via illegalen verrijken, zoals huisjesmelkers, koppelbazen en werkgevers.

Vrijwillige terugkeer en gedwongen vertrek van vreemdelingen

Het terugkeerbeleid wordt verder geïntensiveerd. Daar waar het gaat om asielzoekers die nog onder de oude Vreemdelingenwet vallen, wordt de projectmatige aanpak voortgezet. De komende periode zal bezien worden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de in het Hoofdlijnenakkoord genoemde terugkeerorganisatie. Hierbij zal onder meer aandacht worden besteed aan de organisatie van het huidige terugkeerproces.

In de aanpak van terugkeer wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen terugkeer.

Bij vrijwillige terugkeer wordt de voorbereiding, het vervoer en het vertrek naar het land van herkomst, gefaciliteerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Het ministerie van Justitie initieert maatregelen ter ondersteuning van het vertrek, initieert contacten tussen uitgeprocedeerden en de IOM, subsidieert de IOM en werkt met de IOM samen. Het bevorderen van zelfstandige terugkeer is één van de uitgangspunten van het beleid.

Daarnaast wordt ingezet op de terugkeer van ama's door waar mogelijk in samenwerking met de Minister van Ontwikkelingssamenwerking de programma's van internationale instellingen als IOM en UNICEF te ondersteunen. Evenals in 2003 worden ambtelijke missies ondernomen naar landen van herkomst om de autoriteiten aldaar te bewegen hun alleenstaande minderjarige onderdanen terug te nemen, zonodig met steun van Nederland bij de opvang in hun eigen land. Ook hierbij wordt nauw samengewerkt met de IOM. Naar verwachting zal de opvangvoorziening in Angola, die met Nederlandse steun is gebouwd en in 2003 is geopend, in 2004 volledig worden gebruikt. Deze missies passen in het beleid dat gericht is op het bevorderen van opvang in landen van herkomst.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken speelt een grote rol bij het onderhandelen over terug- en overnameverdragen, in verschillende internationale fora (UNHCR, IOM) en bilaterale overleggen met herkomstlanden.

Voor de uitvoerende taken van het IOM zijn de volgende bedragen geraamd:

	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
IOM	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700

Waar vrijwillig vertrek niet aan de orde is zal worden overgegaan tot gedwongen vertrek. Ter fine van uitzetting dient het instrument van de vreemdelingenbewaring. Vreemdelingenbewaring garandeert de beschikbaarheid van de vreemdeling voor eventueel gedwongen vertrek en is tevens bedoeld voor onderzoek naar diens identiteit en nationaliteit, wanneer de vreemdeling niet beschikt over geldige reis- en verblijfdocumenten.

Eén van de maatregelen zal betrekking hebben op een versoering van het detentieregime in vreemdelingenbewaring, te realiseren vanaf 2005. Deze maatregel zal bij de justitiële inrichtingen worden gerealiseerd door middel van het versoeren van de programma's en de huisvesting.

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vreemdelingenbewaring	91 500	111 900	124 100	134 700	140 800	148 400	148 800
Uitzetcentra	–	13 100	18 900	18 900	31 600	37 800	37 800

Uitzetcentra

Met de uitzetcentra wordt beoogd om extra capaciteit beschikbaar te hebben om illegale vreemdelingen die bij (grootschalige) acties ter bestrijding van illegaliteit en andere illegale vreemdelingen in bewaring te stellen en op korte termijn uit te zetten.

De detentiecapaciteit komt gefaseerd ter beschikking. Vanaf 2003 zijn 300 plaatsen beschikbaar. In 2006 zal worden gestart met de uitbreiding van nog eens 300 plaatsen.

Harmonisatie van het Europees beleid

Mede met het oog op het voorzitterschap van Nederland van de Europese Unie zal in het kader van het tegengaan van illegaal verblijf actief uitvoering worden gegeven aan de ontwikkeling van wet- en regelgeving in internationaal verband. Hierbij zal direct worden samengewerkt met Nederland en Luxemburg als respectievelijk, voorzitter van de EU voorafgaande aan het voorzitterschap van Nederland, respectievelijk voorzitter van de EU na het voorzitterschap van Nederland.

Verder zal Nederland in kader van het Europees voorzitterschap meer specifiek aandacht schenken aan valse documenten en biometrie. Zo zal Nederland in het kader van het voorzitterschap een internationaal seminar over biometrie organiseren. Nederland wil tevens de uitwisselbaarheid van biometrische gegevens met andere landen bevorderen.

Eén van de middelen om illegale toegang en verblijf in Nederland tegen te gaan en terrorisme te bestrijden is het bevorderen van het gebruik van biometrie in visa. In Europees verband wordt hiertoe gewerkt aan het vaststellen van gemeenschappelijke biometrische kenmerken en van de mogelijkheden om reis- en identiteitsdocumenten, waaronder visa, van een biometrisch kenmerk te voorzien. Door de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken wordt gewerkt aan een visumwet waarin bepalingen omtrent het gebruik van biometrie in visa zullen worden meegenomen.

Prestatiegegevens

Een vreemdeling aan wie de toegang tot Nederland is geweigerd kan worden opgesloten in een daartoe aangewezen inrichting (art. 6 Vreemdelingenwet 2000). Vreemdelingenbewaring wordt toegepast voor in Nederland verblijvende ongewenste vreemdelingen (art. 59 van de Vreemdelingenwet 2000). De reguliere inrichtingen voor vreemdelingenbewaring zijn, behalve voor kortdurend verblijf, ook ingericht op een langer verblijf voor vreemdelingen voor wie de uitzettingsprocedure vaak meer tijd vergt. Uitzetcentra zijn daarentegen bestemd voor kortdurend verblijf en het voorzieningenniveau is hierop afgestemd. De uitzetcentra dienen om de druk op de reguliere inrichtingen voor vreemdelingen-

bewaring en op de politiecellen af te laten nemen. Gekozen is voor twee uitzetcentra met op termijn 600 plaatsen.

Ook kunnen vreemdelingen worden opgesloten in een politiecel wanneer het vermoeden bestaat van illegaal verblijf in Nederland. De eerste dagen van verblijf in een politiecel worden met name benut voor de vaststelling van de identiteit en nationaliteit van de vreemdeling, daarna kan vreemdelingenbewaring volgen. Wanneer een vreemdeling langer dan vier dagen in een politiecel zit komen de kosten ten laste van het ministerie van Justitie. De raming van het aantal dagen dat de politie naar verwachting zal declareren zijn in de tabel omgerekend op jaarbasis.

De gemiddelde formele capaciteit van vrijheidsontneming, van vreemdelingenbewaring voor kort- en langdurig verblijf, van vreemdelingenbewaring in uitzetcentra, en de capaciteit van politiecellen, realisatie 2002 en prestatie-afspraken en ramingen 2003–2008:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vrijheidsbeneming (Grenshospitium)	237	208	223	236	238	238	238
Vreemdelingenbewaring excl. uitzetcentra	1 103	1 178	1 266	1 340	1 346	1 346	1 346
Vreemdelingenbewaring in uitzetcentra	–	200	300	300	500	600	600
Totaal formele capaciteit	1 340	1 586	1 789	1 876	2 084	2 184	2 184
Bezettingspercentage	96,4%	96,2%	96,2%	96,2%	96,2%	96,2%	96,2%
Politiecellen	57	25	25	25	25	25	25

Van het totaal aan formele capaciteit is 96,2% bruikbaar in verband met onderhoud, reparatie en frictielegstand. Frictielegstand ontstaat door de indeling van vreemdelingen in categorieën, zoals mannen en vrouwen of categorieën vreemdelingen die uit het oogpunt van beheersbaarheid niet samen worden geplaatst.

Voor het aantal onvrijwillig vertrokkenen wordt verwezen naar de overzichtconstructie in de bijlage en in de begrotingen van de betreffende departementen. Het aantal vreemdelingen waarbij de IND ten behoeve van hun terugkeer activiteiten verricht staat weergegeven in de volgende tabel.

Het aantal vreemdelingen waarbij de IND activiteiten verricht voor toezicht en terugkeer, realisatie 2002 en ramingen 2003–2008:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Toezicht	12 548	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Terugkeer	50 381	51 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000

Beleidsvaluatieonderzoek

Omschrijving	status
Evaluatie terugkeerbeleid 1998–99	afgerond in 2003
Evaluatie Vreemdelingenwet 2000, deelproject 3 Operationeel toezicht	af te ronden in 2004
Evaluatie Vreemdelingenwet 2000, deelproject 4 Terugkeerbeleid	af te ronden in 2004

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.3.6							
uitgaven	124 356	146 509	156 593	165 078	170 592	178 941	179 363
programma-uitgaven	123 571	145 931	156 017	164 500	170 013	178 362	178 784
waarvan:							
– bijdragen	123 252	140 829	150 909	159 402	164 921	173 281	173 703
– subsidies	319	5 102	5 108	5 098	5 092	5 081	5 081
apparaatsuitgaven	785	578	576	578	579	579	579
ontvangsten	133	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	124 417	146 509	156 593	165 078	170 592	178 941	179 363

Beleidsartikel 6.4 Integratie minderheden

Sinds het begin van de jaren zestig hebben grote groepen migranten uit niet-westerse landen zich in ons land gevestigd. Ze komen uit landen die sociaal-economisch en cultureel ver afstaan van de westerse wereld. Voor het behoud van de samenhang van de Nederlandse samenleving is het nodig dat de migranten en hun kinderen in Nederland integreren. Dat gaat niet vanzelf. Het vergt beleid en maatregelen van de Nederlandse overheid. Het ministerie van Justitie heeft tot taak dit integratiebeleid te coördineren en een aantal onderdelen ervan zelf uit te voeren.

Beleidsdoelstelling 6.4

Integratie van etnische minderheden in de Nederlandse samenleving.

Integratie wordt omschreven als gedeeld burgerschap van minderheden en autochtonen. Burgerschap is te specificeren als de mogelijkheid voor personen en groepen actief deel te nemen aan alle aspecten van de samenleving. Ter realisering van gedeeld burgerschap is nodig: versterking van de toerusting van minderheden, intensivering van toenadering tussen minderheden en autochtonen en vergroting van toegankelijkheid van instellingen en voorzieningen voor minderheden.

Om als burger volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving is er een aantal minimumvereisten. Het is nodig dat men de Nederlandse taal spreekt, een zekere concurrentiekracht heeft op de verschillende maatschappelijke markten, in het bijzonder op de arbeidsmarkt, en op ongedwongen wijze kan verkeren met medeburgers. Deze ongedwongen

omgang vereist de acceptatie van gemeenschappelijke basiswaarden, de naleving van de daarbij behorende normen en wederzijdse openheid voor bestaande verschillen.

Om optimaal gebruik te kunnen maken van de vrijheden en de rechten die het burgerschap met zich brengt dienen de maatschappelijke instellingen en voorzieningen voor ieder in gelijke mate toegankelijk te zijn en zodanig te zijn ingericht dat ze bijdragen aan de realisering van integratie.

Toegankelijkheid van instellingen is op zichzelf nog geen garantie voor integratie. In hoeverre migranten en hun kinderen zich de Nederlandse taal eigen maken, zich een plaats verwerven op de arbeidsmarkt, sociale contacten aangaan, kortom integreren, hangt uiteindelijk van henzelf af, van de eigen inzet en activiteiten.

De hier genoemde elementen zijn in het integratiebeleid terug te vinden in de drieslag toerusting, toenadering en toegankelijkheid. Toerusting betekent dat men beschikt over de vaardigheden die nodig zijn om een zelfstandig bestaan op te bouwen. Een belangrijk deel van deze vaardigheden wordt verkregen door onderwijs en scholing. Toenadering is de bereidheid tot wederzijdse acceptatie op basis van gemeenschappelijke waarden en normen. Toegankelijkheid wil zeggen dat de instellingen van de samenleving in gelijke mate openstaan voor etnische minderheden en autochtonen.

Het integratiebeleid wil volwaardig en gedeeld burgerschap bij minderheden en autochtonen bevorderen door middel van een samenhangende strategie gericht op het stimuleren van de toerusting van minderheden, het versterken van de toenadering tussen minderheden en autochtonen en het vergroten van de toegankelijkheid van de instellingen en voorzieningen van de samenleving. Toerusting, toenadering en toegankelijkheid zijn de operationele doelstellingen van het integratiebeleid. Ze vinden hun concrete vertaling in prestatie-indicatoren op de verschillende maatschappelijke terreinen waar de integratie van de minderheden moet worden gerealiseerd: inburgering, onderwijs, opvoeding, arbeid, zorg, welzijn, vrije tijdsbesteding, sociale zekerheid en criminaliteitsbestrijding.

Het merendeel van de beleidstaken ten aanzien van integratie ligt op de beleidsterreinen van andere ministeries dan het ministerie van Justitie: OCW, SZW, VWS, VROM, BZK en EZ. Daarom is de rol van Justitie binnen het integratiebeleid in de eerste plaats een coördinerende. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is verantwoordelijk voor de coördinatie en de samenhang van het integratiebeleid. Coördineren houdt in: afstemmen, initiëren, stimuleren en soms afremmen. De coördinerende bevoegdheid wordt uitgeoefend ten opzichte van alle bij het integratiebeleid betrokken ministeries en betreft de verantwoordelijkheid voor het systeem. De inhoudelijke verantwoordelijkheid ligt bij de vakministeries en de gemeenten. Voor een overzicht van alle beleidsterreinen waarbij de minister betrokken is, wordt verwezen naar de interdepartementale overzichtsconstructie integratiebeleid.

De samenhang in het integratiebeleid komt ook tot uitdrukking in een aantal sectoroverstijgende projecten en beleidsinvalshoeken. De belangrijkste daarvan zijn:

- De inburgering van nieuwkomers en oudkomers.
- Het tegengaan van ruimtelijke segregatie tussen minderheden en autochtonen en het verbeteren van de leefkwaliteit van de concentratiewijken van minderheden.

- Versterking van het draagvlak voor gemeenschappelijke waarden en normen.
- Terugdringen van de overmaat aan criminaliteit onder jongeren uit etnische minderheidsgroepen.
- Het versterken van de integratie van jongeren via opvoeding, onderwijs en vrije tijdsactiviteiten.
- Het verbeteren van de positie van de minderheden op de arbeidsmarkt.
- Het tegen gaan van discriminatie en racisme.
- De inzet op lokaal integratiebeleid.

De doelstellingen worden aan de hand van de drie centrale thema's ingedeeld: 1) toerusting, 2) toenadering en 3) toegankelijkheid.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.4							
uitgaven	0	345 168	274 163	221 700	219 843	207 826	210 826
ontvangsten	0	26 503	454	454	454	454	454
verplichtingen	0	334 002	271 456	221 131	219 843	207 826	210 826

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004	2005	2006	2007	2008
Beleidsdoelstelling 6.4					
Totaal geraamde kasuitgaven	274 163	221 700	219 843	207 826	210 826
waarvan:					
– personeel en materieel	3 421	3 241	3 292	3 211	3 211
– beleid	270 742	218 459	216 551	204 615	207 615
waarvan:					
a. juridisch verplicht	89,9% 243 491	92,5% 202 110	92,4% 200 152	91,7% 187 545	91,8% 190 545
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	9,0% 24 484	6,3% 13 718	6,4% 13 798	7,1% 14 478	7,0% 14 478
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	1,0% 2 767	1,2% 2 631	1,2% 2 601	1,3% 2 592	1,2% 2 592
Totaal uitgaven beleid	100,0% 270 742	100,0% 218 459	100,0% 216 551	100,0% 204 615	100,0% 207 615

Operationele doelstelling 6.4.5

Personen uit minderheden zijn toegerust met de vaardigheden en middelen die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de samenleving, om te kunnen concurreren op de verschillende maatschappelijke markten en om een zelfstandig bestaan te kunnen opbouwen.

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie wil de toerusting tot stand brengen via beleid inzake ten eerste inburgering, ten tweede onderwijs en jeugd en ten derde werk.

Het beleid richt zich voor wat betreft inburgering op:

- *Nieuwkomers:*
  - Vreemdelingen van achttien jaar of ouder die voor de eerste maal

- verblijfsrecht op grond van een verblijfsvergunning als bedoeld in artikel 28 van de Vreemdelingenwet 2000 of niet-tijdelijk verblijfsrecht op grond van een verblijfsvergunning als bedoeld in artikel 14 van de Vreemdelingenwet 2000 hebben; (asielgerechtigden, gezinsvormers en gezinsherenigers arbeidsmigranten).
- Nederlanders van achttien jaar of ouder, die buiten Nederland geboren zijn en voor de eerste keer ingezetene in de zin van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn, tenzij zij in Nederland verblijven voor een tijdelijk doel (het betreft met name Antillianen en Arubanen).

- **Oudkomers:**

Leden van etnische minderheidsgroepen van 18 jaar of ouder die buiten Nederland zijn geboren, al voor langere tijd legaal in Nederland verblijven anders dan voor een tijdelijk doel en niet verplicht zijn om op grond van de Wet Inburgering Nieuwkomers een inburgeringsprogramma te volgen.

Voor wat betreft onderwijs en jeugd richt het beleid zich op gemeenten en op instellingen op het terrein van onderwijs- en jeugdbeleid. Voor wat betreft werk richt het beleid zich op sectoren en branches, regionale opleidingscentra, lokale beleidsmakers en bedrijven.

Inburgering

Inburgeringsprogramma's bieden nieuwkomers de eerste stap op weg naar verdere integratie in de Nederlandse samenleving. Op basis van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) zijn nieuwkomers verplicht een inburgeringprogramma te volgen met als doel professionele, educatieve of maatschappelijke zelfredzaamheid. Dit is gedecentraliseerd beleid: Justitie financiert en faciliteert de gemeenten opdat zij zorgen voor een effectieve uitvoering van de Wet. Een deel van de nieuwkomers onttrekt zich aan de inburgeringsplicht en wordt niet door gemeenten bereikt. Het streven is in 2004 een bereik te realiseren van 88%. Een tweede streven is de uitval van nieuwkomers te beperken tot 15%. Het gaat hierbij om nieuwkomers die voortijdig het educatieve programma stoppen.

Gemeenten dienen ook oudkomers in een achterstandspositie zoveel mogelijk – binnen de mogelijkheden van de budgettaire kaders – naar een inburgeringstraject toe te leiden. Hiervoor dient het Rijk zowel de Regeling Oudkomers voor de circa 300 participerende gemeenten zo goed mogelijk uit te voeren als de overgangsregeling voor de 54 grote gemeenten, waaronder de 30 GSB-gemeenten. Het doel van de inburgeringsprogramma's voor oudkomers is werklozen door te geleiden naar betaald werk en opvoeders beter in staat te stellen hun kinderen op te voeden en te begeleiden bij hun schoolloopbaan. De verwachting is dat gemeenten in 2004 met de huidige beschikbare middelen 16 000 oudkometertrajecten laten starten en dat 12000 oudkometertrajecten zullen worden afgerond. In 2004 dient tevens outputfinanciering ingevoerd te zijn voor de 54 grote gemeenten.

Tenslotte wordt de Tweede Kamer in het kader van het «Groot Project Inburgering» geïnformeerd over de ontwikkeling en resultaten in de uitvoering van het oudkomersbeleid. De informatievoorziening in het kader van het groot project is een groeimodel. Van gemeenten wordt verwacht dat zij hun informatiesystemen op orde maken en dat de kwaliteit van de gegevens stijgt. In 2004 wordt gestreefd naar 30 goedkeurende accountantsverklaringen.

Tenslotte worden in 2004 de maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord uitgewerkt, waaronder inburgering in het land van herkomst, de ontwikkeling van een inburgeringsexamen, de betaling en vergoeding van de kosten van de inburgeringscursus en het afschaffen van de gedwongen winkelnering.

Effectieve uitvoering Wet inburgering nieuwkomers:

- In de eerste plaats dient het Rijk de uitvoering van de Win zodanig te organiseren dat gemeenten tijdig de Rijksbijdrage ontvangen en hierover tijdig geïnformeerd worden. Het Rijk dient tijdig de beleidsinformatie en de financiële informatie op te vragen van het voorgaande jaar en de gemeenten te informeren over de resultaten van de verzamelde informatie.
- Het continueren van de activiteiten van de interdepartementale Frontoffice Inburgering en KIEM voor ondersteuning en kennisuitwisseling van gemeenten.
- Het opstellen van een wetsvoorstel waarin de eigen verantwoordelijkheid van nieuwkomers om de inburgeringcursus af te maken, wordt afgebakend.
- De ontwikkeling van een inburgeringsexamen: het meten van een bepaald taalniveau in het land van herkomst wordt voorwaarde voor toelating in Nederland. Daarnaast is het behalen van het inburgeringsexamen nodig voor het verkrijgen van de definitieve verblijfsvergunning en voor het bepalen van een startkwalificatie van de inburgeraar. Een examen dat alleen de taal meet is niet voldoende. Het inburgeringsexamen moet ook de kennis van de Nederlandse samenleving en de benodigde competenties van de individuele inburgeraar meten.
- Door niet alleen de Regionale Opleidingscentra (ROC's) onderwijs te laten aanbieden, kunnen gemeenten terecht bij concurrerende onderwijsinstellingen. Nieuwkomers met verschillende achtergronden en perspectieven in Nederland dienen gebruik te kunnen maken van een gedifferentieerd en op maat gesneden aanbod.

Faciliteren gemeenten een oudkomersbeleid te voeren:

- Het tijdig verstrekken van bijdragen aan gemeenten, gemeenten tijdig informeren over budgetten, verantwoordingen, accountantsprotocollen, monitor en resultaten ter uitvoering van de regeling Inburgering oudkomers waaraan circa 300 kleinere gemeenten participeren.
- Invoering van een overgangsregeling voor de steden behorende tot de G-54.
- Het stimuleren van trajecten om de inburgeringcursussen zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de praktijk. Voor het combineren van werken en leren zullen sociale partners worden aangesproken en ondersteund. Daarnaast zullen ook de combinaties van Nederlandse taal met beroepsopleiding, opvoedingsondersteuning en sociale activering worden uitgebreid.

Vergroten betrouwbaarheid informatievoorziening gemeenten in het kader van het groot project inburgering

- Het opleveren van drie voortgangsrapportages aan de Tweede Kamer.
- De implementatie van het informatiemodel, om de informatievoorziening te verbeteren en te komen tot een geïntegreerde rapportage over oudkomers en nieuwkomers. Deze implementatie kent een fasering. Zo zullen op gemeentelijk niveau de inburgeringsprocessen eerst verder moeten worden geprofessionaliseerd zodat registratie een integraal onderdeel hiervan vormt. De gemeenten zullen hiervoor ook hun klantdossiers op orde moeten brengen. De Frontoffice zal hier op

aanvraag de gemeenten bij ondersteunen. Gedurende deze gemeentelijke verbeteringslag zal het Rijk een aantal voorzieningen moeten treffen. Deze voorzieningen lopen uiteen van wetswijzigingen voor elektronisch uitwisselen van persoonsgegevens tot en met het selecteren en inrichten van een uitvoeringsinstantie, die de geïntegreerde rapportages van de gemeenten zal ontvangen. De implementatie van het informatiemodel zal vanwege de geschetste fasering eind 2004 pas volledig kunnen zijn afgerond.

Uitwerken maatregelen Hoofdlijnenakkoord:

- Wijzigen van de vreemdelingenwet door het introduceren van een basisniveau als voorwaarde voor toelating van gezinsvormers en gezinsherenigers.
- Het voorbereiden van een infrastructuur voor de toetsing in het land van herkomst
- Het ontwikkelen van een inburgeringsexamen dat in Nederland moet worden afgelegd
- Het (gefaseerd) openstellen van de markt voor inburgeringscursussen
- Het ontwikkelen van een systeem voor kwaliteitsgaranties.

Op grond van het Hoofdlijnenakkoord wordt het budget in 2004 verlaagd met € 28 miljoen. Omdat de maatregelen nog niet ten volle zijn geïmplementeerd wordt deze taakstelling gerealiseerd door een versobering van het inburgeringsbeleid.

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Effectieve uitvoering Wet Inburgering Nieuwkomers	Percentage bereikte nieuwkomers Uitvalpercentage bij nieuwkomers	85% bereikte nieuwkomers (2001) 18% uitvallers (2001)	88% bereikte nieuwkomers 15% uitvallers
Gemeenten in staat stellen een oudkomersbeleid te voeren	Aantal oudkomers dat door gemeenten in staat wordt gesteld om een oudkomers-traject te starten	13 000 (2002)	16 000
	Aantal oudkomers dat een inburgeringstraject heeft afgerond	6 500 (2002)	12 000
Verhogen betrouwbaarheid informatie over de inburgering van oudkomers	Aantal goedgekeurde accountantsverklaringen van de 54 gemeenten in het kader van het Groot Project Inburgering	9, incl. goedgekeurde met beperking van de 1e helft van 2002	30 goedgekeurde verklaringen in 2004

Onderwijs en Jeugd

Onder grote groepen allochtone jongeren is onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal een van de grootste belemmeringen voor betere prestaties in het onderwijs. Onder meer hierdoor is de doorstroming naar havo, vwo of mbo en hbo onevenredig lager ten opzichte van autochtone leerlingen en is de schooluitval groter. Op de langere termijn is het streven gericht op evenredige deelname van allochtone jongeren in de verschillende vormen van onderwijs door het verminderen van de taalachterstand.

De ontwikkeling van een eigen identiteit is voor jongeren die opgroeien in twee vaak zeer verschillende culturen nog gecompliceerder dan voor autochtone jongeren. Deze kinderen lopen een groot risico om te marginaliseren of uiteindelijk in crimineel gedrag te vervallen. Deze jongeren vroegtijdig begeleiding en ondersteuning bieden, kan bijdragen aan de verbetering van hun schoolprestaties en maatschappelijke positie.

Vanuit de coördinerende taak van Justitie worden onderstaande beleidsprioriteiten zoveel mogelijk samen met de betreffende vakdepartementen ontwikkeld zodat initiatieven, die in de praktijk succesvol blijken ook beklijven. Vanwege die medebetrokkenheid bij de beleidsontwikkeling zal worden gestreefd naar medefinanciering door de vakdepartementen.

Stimuleren van de taalontwikkeling

Bezien wordt op welke wijze de taalontwikkeling van allochtone kinderen binnen de bestaande programma's voor de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) verder kan worden gestimuleerd. Tevens wordt ingezet op het vergroten van de samenhang van de programma's en de trajecten voor inburgeraars die taal en opvoedingsvoedingscursussen volgen.

Sinds december 2002 is het mogelijk om leerwerktrajecten in de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo op te zetten. Via pilots zullen duale trajecten gestimuleerd worden die beogen in een praktijkgerichte context de Nederlandse taalvaardigheid te vergroten.

Mentoring

Mentoring is een veelbelovend individueel begeleidingsinstrument om jongeren adequate ondersteuning te bieden. Mentoring behoort nu reeds tot het aanbod van verschillende instellingen voor onderwijs en jeugdhulpverlening. Op basis van de evaluatie van het pilotproject «Mentoring in het vmbo (2001–2004)» zal de mentormethodiek voor risicoleerlingen verder ontwikkeld en geïmplementeerd worden. Door aanvullende training worden mentoren beter toegerust om jongeren van Antilliaanse herkomst op effectieve wijze te ondersteunen. Op basis van deze ervaringen zullen methoden ontwikkeld worden voor de ondersteuning van mentoren voor andere (allochtone) doelgroepen.

Begeleid wonen

Ten behoeve van de opvang en begeleiding van jonge Antillianen worden onder de Experimentele stimuleringsregeling opvang en integratie Antilliaanse jongeren (Stcrt. 2002, 84, blz. 7) projecten uitgevoerd die gezamenlijk een gesloten keten van voorzieningen vormen gericht op huisvesting en integratietrajecten. Deze vorm van begeleid wonen zal op basis van de ervaringen opgedaan met Antilliaanse jongeren in 2004 worden opgezet voor andere doelgroepen.

Inbedding gemeentelijk preventiebeleid

Het jaar 2004 is het laatste uitvoeringsjaar van het «Preventiebeleid 2001–2004». Achtendertig gemeenten voeren volgens de adviezen van de Externe Commissie CRIEM (ook: de commissie Bandell), in de jaren 2001–2004 plannen uit om marginalisering van en criminaliteit onder jeugd van etnische herkomst te voorkomen. Van deze achtendertig gemeenten dienen er 8 uiterlijk 1 oktober 2004 hun eindrapportage in, de overige 30 doen dat uiterlijk 1 oktober 2005.

Het jaar 2004 is tevens het laatste uitvoeringsjaar van de «Bijdrage-regeling Antillianengemeenten». In dit kader versterken zeven Antillianengemeenten in de jaren 2001 tot en met 2004 hun beleid ten aanzien van

Antilliaanse jongeren door middel van extra opvang en begeleiding. Ook deze zeven gemeenten dienen hun eindrapportage uiterlijk 1 oktober 2005 in.

De ervaringen die onder beide stimulerende maatregelen opgedaan zijn zullen zo mogelijk ingebed worden in het gemeentelijk jeugdbeleid en het actieprogramma «Jeugd Terecht».

Operatie JONG en Jeugd Terecht

Door deelname aan de «Operatie JONG» wordt gericht gewerkt aan sensibilisatie en interculturalisatie van de bestaande instellingen en organisaties op het gebied van de jeugdvoorzieningen, zodat de toegankelijkheid (bereik en hulpaanbod) wordt vergroot.

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Onderwijs	onderwijsachterstand van allochtone jongeren	onderwijsachterstand volgens de integratiemonitor 2002	verbetering t.o.v. de basiswaarde met betrekking tot deelname aan vve-programma's, doorstroming naar hogere vormen van VO, vermindering van taalachterstand en van schooluitval
Jeugd Preventiebeleid 2001–2004	voorkomen van marginalisering en criminaliteit onder jongeren van allochtone herkomst	goedgekeurde plannen van de gemeenten (de inhoudelijke afspraken bijv. over aantallen en de tijdsplanning)	implementatie conform de ingediende plannen en structurele inbedding van het ontwikkelde beleid in het gemeentelijk jeugdbeleid
Regeling Antillianengemeenten	voorkomen van marginalisering en criminaliteit onder Antilliaanse jongeren	plannen van aanpak van de 7 «Antillianengemeenten»	implementatie conform de door de gemeenten ingediende plannen en structurele inbedding van het ontwikkelde beleid in gemeentelijk jeugdbeleid
Experimentele stimuleringsregeling opvang en integratie Antilliaanse jongeren 2002–2004)	behoefte aan opvang en begeleiding van jonge Antillianen	stand van zaken volgens de in 2002 ingediende en geselecteerde plannen	realisatie van in totaal 480 opvangplaatsen voor Antilliaanse jonge nieuwkomers op het gebied van begeleid wonen

Arbeidsmarkt

Het Kabinet streeft verbetering van de arbeidsmarktpositie van etnische minderheden na, in het bijzonder op de volgende meetpunten: vergroting van de arbeidsparticipatie met 0,75 procent en voorkomen van onevenredig hoge uitstroom uit werk door etnische minderheden. Binnen deze algemene doelstelling wordt gestreefd naar een bijdrage aan de werkgelegenheidsontwikkeling door toename van het etnisch ondernemerschap en door toename van het aantal duale trajecten.

Stimuleren van duale trajecten werk en inburgering

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft samen met de minister van SZW in 2003 de Sociaal Economische Raad en de Raad voor Werk en Inkomen gevraagd om advies te geven over de vraag hoe een verdere stimulans aan duale trajecten inburgering en werk gegeven kan worden. Op grond van de adviezen van deze adviesorganen zullen in 2004 verdere activiteiten ondernomen worden.

Stimuleren van interculturalisatie van personeelsbeleid in ondernemingen

Met het oog op de bestendiging en verbetering van de positie van etnische minderheden in bedrijven zullen instrumenten ontwikkeld worden, die multicultureel personeelsbeleid inbedden in het algemene personeels- en kwaliteitsbeleid van ondernemingen.

Lokaal arbeidsmarktbeleid

In het kader van het project lokaal integratiebeleid (6.4.2) zal gestimuleerd worden dat gemeenten in hun lokaal arbeidsmarktbeleid specifieke initiatieven ondernemen met het oog op instroom van etnische minderheden op de arbeidsmarkt.

Etnisch ondernemerschap

Etnisch ondernemerschap is zowel voor de leefbaarheid en veiligheid in wijken en buurten als ook voor de arbeidsmarktpositie van etnische minderheden een belangrijk middel. Om de bijdrage van etnisch ondernemers aan de leefbaarheid van wijken te bevorderen en om de integratie van etnisch ondernemers in algemene ondernemersverenigingen te stimuleren zullen in enkele steden experimenten gestart worden.

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Vergroten arbeidsparticipatie	onevenredige uitstroom uit werk	netto-arbeidsparticipatie in 2002 en het werkloosheids-cijfer 2002 (EBB)	een toename van de participatie met 0,75% en werkloosheidsontwikkeling onder allochtonen evenredig aan die van autochtonen
Etnisch ondernemerschap	toename van etnisch ondernemerschap	cijfers in de monitor etnisch ondernemerschap	verdere groei van etnisch ondernemerschap

Beleidsvaluatieonderzoek

Voor adequaat beleid is kennis nodig over de actuele integratie van minderheden (monitoren) en over de effecten van het integratiebeleid in het algemeen en van specifieke projecten en maatregelen in het bijzonder. Daartoe verschijnt om de twee jaar de integratiemonitor, waarin wordt gemeten hoe de integratie van etnische minderheden in de samenleving zich heeft ontwikkeld, gespecificeerd naar elk van de drie doelstellingen uit de begroting. De monitor wordt verzorgd door het Instituut voor Sociologisch-Economisch Onderzoek (ISEO). In de tussenliggende jaren verschijnt een beleidseffectrapportage uitgevoerd door het Sociaal en Cultureel Planbureau. In 2004 zal de derde integratiemonitor verschijnen

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is direct verantwoordelijk.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.4.5							
uitgaven	0	279 849	233 598	192 452	193 398	180 498	183 498
programma-uitgaven	0	278 378	232 162	191 089	192 048	179 148	182 148
apparaatsuitgaven	0	1 471	1 436	1 363	1 350	1 350	1 350
ontvangsten	0	26 049	0	0	0	0	0
verplichtingen	0	268 683	230 891	191 883	193 398	180 498	183 498

Operationele doelstelling 6.4.6

Toenadering tussen minderheden en autochtonen door het bereiken van wederzijdse communicatie en acceptatie van minderheden en autochtonen op basis van een minimale consensus over gemeenschappelijke waarden en normen.

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie wil de toenadering tot stand brengen via lokaal integratiebeleid. Het voorkomen en bestrijden van racisme/discriminatie is een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen komen tot wederzijdse communicatie en acceptatie. Het in de Grondwet verankerde non-discriminatie beginsel (artikel 1) biedt de basis voor gelijke behandeling. Dit grondrecht beschermt een ieder die zich in Nederland bevindt.

Antiracisme

Ter versterking en verbetering van het functioneren van antidiscriminatiebureaus (ADB's) is het nodig dat zij professionaliseren en voldoen aan de criteria van de door de Rijksoverheid in het leven geroepen Stimuleringsregeling professionalisering ADB's. De aanpak van discriminatie dient zo laagdrempelig mogelijk te zijn en dient dichtbij de mensen plaats te vinden. ADB's zijn behulpzaam bij het realiseren van de toegang tot het recht voor burgers wanneer zij geconfronteerd zijn met een discriminerend voorval.

Het Nationaal Actieprogramma Nederland/antiracisme (NAP NL/antiracisme) dient ter implementatie van de internationaal gemaakte afspraken uit de VN conferentie te Durban in 2001 en de Raad van Europa conferentie te Straatsburg in 2000.

Jaarlijks wordt een monitor racisme uitgebracht, waarin racistische incidenten in Nederland worden beschreven en beleidsaanbevelingen worden gedaan. Thans vindt een selectieronde plaats m.b.t. de uitbesteding van de monitor. De monitor racisme (nieuwe stijl) moet eind 2004 voor driekwart gereed zijn (einddatum van de monitor is mei 2005). De Rijksoverheid wil meer investeren in de verdere uitbouw van organisaties die belast zijn met de voorkoming en bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat, vooroordelen en aanverwante intolerantie. Daarvoor zal een aantal maatregelen worden uitgevoerd, zoals het verbeteren van de infrastructuur en samenwerking van instanties en organisaties (het Nationaal Platform voor overleg en samenwerking tegen Racisme en Discriminatie, samenwerking tussen het Landelijk Bureau ter bestrijding van rassendiscriminatie en de Landelijke Vereniging van antidiscriminatiebureaus). Het Kabinet zal tijdig voor de

behandeling van de begroting van het ministerie van Justitie een brief aan de Tweede Kamer zenden over de aanpak van het antisemitisme.

In het kader van het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie organiseert de overheid een tweedaagse Interministeriële EU-conferentie over Integratiebeleid. Dit voorzitterschap kan aldus een goede gelegenheid vormen voor Nederland om daadwerkelijk een stap te zetten in een gecommunautariseerd integratiebeleid. De componenten die communautair geregeld kunnen worden zijn afhankelijk van de mate van ruimte die de rechtsbasis geeft. Voor antiracisme is in het EU-verdrag al een krachtige basis. Nederland kan het mogelijk achten op deze basis voort te bouwen, bijvoorbeeld op het gebied van interculturalisatie van instituties.

De fase na afloop van de EU-conferentie is eveneens van belang, immers juist hier dient de slag gemaakt te worden om op basis van de uitkomsten van de conferentie hardere afspraken te maken.

Gelet op de uitvoering van de EU-richtlijnen art. 13: Kaderbesluit gemeenschappelijke strafbaarstelling racisme, spant de Rijksoverheid zich in om op Europees niveau een uniforme bestrijding van racisme en discriminatie te bewerkstelligen.

Tevens heeft Nederland het voortouw genomen om structureel mee te werken aan een goed functionerend Europees registratiesysteem voor racistische incidenten (Europees waarnemingscentrum inzake Racisme en Xenofobie – EUMC). Deze initiatieven worden verder uitgebouwd.

In het belang van een goede onderlinge vergelijking van resultaten en om de vorderingen te bewaken, worden eind 2004 voortgangsrapporten van de subsidieaanvragers verwacht. Aan de hand van een zestal gestelde prioriteitsthema's, nl. registratie en monitoren, klachtbehandeling, laagdrempeligheid, samenwerking organisaties, vergroten verzorgingsgebied, beleidsadvisering, wordt de voortgang van het traject in kaart gebracht. Het gehele traject zal eind 2004/begin 2005 worden afgerond.

Het ministerie van Justitie coördineert en evalueert de totstandkoming van het NAP NL/antiracisme en de uitvoering van de activiteiten/ conclusies uit dit Actieprogramma.

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Antidiscriminatiebureaus	beoordelingscriteria voor een professioneel ADB, namelijk: registratie en monitoren; klachtbehandeling; laagdrempeligheid; samenwerking organisaties; vergroten verzorgingsgebied; beleidsadvisering	De ADB's zijn op 1 januari 2004 op ¾ van hun plan zijn (blijkt uit voortgangsrapportages)	ADB's voldoen volledig aan de beoordelingscriteria voor een professioneel ADB
NAP/NL	voortgang cf. planning	het NAP met de bijbehorende planning van activiteiten ligt er	uitvoering volgens de vastgestelde planning
Monitor racisme	overeenkomst met het geselecteerde bureau	het bureau dat het moet uitvoeren is geselecteerd	uitvoering volgens de vastgestelde planning
Uitbouw van organisaties die belast zijn met de voorkoming en bestrijding van racisme, rassendiscriminatie vreemdelingenhaat, vooroordelen en aanverwante intolerantie	inhoudelijke eisen in de diverse formele stukken m.b.t. betrokken actoren	de situatie bij de start van het beleid	de implementatie van het op te stellen plan van aanpak

Lokaal integratiebeleid

Het integratiebeleid moet in toenemende mate vorm krijgen op lokaal niveau. Daar vindt de beleidsuitvoering plaats. Steeds meer taken en verantwoordelijkheden worden gedecentraliseerd naar gemeenten. Steeds meer gemeenten zien ook de urgentie van de integratieproblematiek en het belang van een betere inkadering van integratievraagstukken in de verschillende beleidsterreinen.

Op Rijksniveau wordt meer en meer afgestapt van het doelgroepen denken. De integratievraagstukken worden zoveel mogelijk geïntegreerd in het algemene beleid. Met de Beleidsagenda Integratie Lokaal Niveau wil de Rijksoverheid bewerkstelligen dat er een kanteling in het beleidsdenken komt. Dit moet resulteren in het integreren van het integratievraagstukken in het generieke beleid. Daar waar het generieke beleid onvoldoende maatwerk biedt en niet effectief is, kan specifiek en doelgroepgericht beleid nodig blijken. Een andere invalshoek is de afstemming van het Rijksbeleid op de lokale situatie. In hoeverre stimuleert of belemmert Rijksbeleid het oplossen van integratievraagstukken op lokaal niveau? Het instrument lokaal integratiebeleid is bedoeld om in gesprek met gemeenten te komen tot een betere afstemming tussen de verschillende beleidssectoren waarbinnen het integratievraagstuk speelt. Daarnaast gaat het om het verbeteren van de afstemming tussen Rijks- en lokaal beleid.

In 2004 worden rondetafelconferenties met gemeenten georganiseerd. De rondetafelconferenties zijn bedoeld om met gemeenten van gedachten te wisselen over de invulling van een lokale integratieagenda. Daarnaast zal gemeenten ondersteuning geboden worden bij de analyse van de lokale situatie, onder meer door het kenniscentrum Integratie en door middel van het aanbieden van een integratiescan.

Prestatiegegevens

beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Lokaal integratiebeleid	aantal gemeenten dat een lokale integratieagenda geformuleerd heeft	situatie bij de start van het beleid	gemeenschappelijk plan van aanpak voor invulling lokale integratieagenda's is gereed

Integratie in wijken en buurten

In de brief van 23 december 2002 (TK, 28 612, nr. 3) van de ministers van VROM en voor Vreemdelingenzaken en Integratie is een beleidskader geschetst om in de komende jaren te komen tot een verantwoord diversificatiebeleid via met name het verstedelijkingsbeleid en een gerichte wijkaanpak. Minderheden en autochtonen wonen en leven in ons land, met name in de concentratiewijken in de grote steden, tot op zekere hoogte gescheiden van elkaar. Concentratie van minderheden in de wijken hoeft niet noodzakelijkerwijs samen te gaan met vermindering van leefkwaliteit, maar in de praktijk blijkt dat een groot deel van de concentratiewijken te maken heeft met een verloederende van de fysieke leefomgeving, problemen in de sfeer van leefbaarheid en met een overmaat aan criminaliteit. Voor een succesvolle integratie van minderheden is het nodig dit proces een halt toe te roepen en de negatieve effecten ervan te bestrijden. Hoewel gemeenten primair verantwoordelijk zijn, kan het Rijk een belangrijke bijdrage leveren aan het beleid gericht op vergroting van de sociaal-economische dynamiek en op versterking van de sociale samenhang. Hierbij is het noodzakelijk dat de instituties op het terrein van het onderwijs, de arbeidsmarkt, de gezondheidszorg, de woningtoewijzing etc, voldoende toegankelijk zijn voor minderheden. Op Rijksniveau vereist dit op elkaar afgestemde beleidsinitiatieven van de betrokken departementen. Dit vindt onder meer zijn neerslag in het programma voor het Grotestedenbeleid 2005–2009. Op gemeentelijk niveau moeten eveneens de initiatieven op de diverse beleidsterreinen op elkaar worden afgestemd. Hiervoor wordt onder meer het instrument lokaal integratiebeleid ingezet.

Taakstelling huisvesting vergunninghouders

Huisvesting vormt de eerste stap in het integratieproces van asielzoekers die in de centrale opvang een verblijfsvergunning krijgen. Deze personen moeten gemiddeld zes maanden na het verlenen van die status woonruimte in een gemeente krijgen. De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie initieert en coördineert het proces van eerste huisvesting onder andere via onderzoeken en overleg met alle betrokken partijen. De gemeenten krijgen van de minister, mede namens de minister van VROM, elk half jaar op grond van de Huisvestingswet de opdracht om op basis van de taakstellingsystematiek vergunninghouders te huisvesten.

Daarnaast verstrekt het Rijk nog een lumpsumvergoeding op grond van de Zorgwet VVTV aan gemeenten voor personen waarvoor die gemeenten een zorgplicht hebben zolang die personen nog de procedure van bezwaar en beroep hebben lopen tegen intrekking en niet-verlenging van de Voorwaardelijke Vergunning tot Verblijf (VVTV).

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Integratie in wijken en buurten	voortgang in de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak	situatie bij de start van het beleid	voortgang conform planning plan van aanpak

Beleidsvaluatieonderzoek

Zie hiervoor het onder 6.4.5 weergegeven beleidsvaluatieonderzoek.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is direct verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.4.6							
uitgaven	0	31 114	16 659	6 009	4 126	4 117	4 117
programma-uitgaven	0	29 619	15 198	4 633	2 763	2 754	2 754
apparaatsuitgaven	0	1 495	1 461	1 376	1 363	1 363	1 363
ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	0	31 114	16 659	6 009	4 126	4 117	4 117

Operationele doelstelling 6.4.7

Instellingen en voorzieningen zijn in gelijke mate toegankelijk (d.w.z. staan in gelijke mate open en zijn in gelijke mate productief) voor minderheden en autochtonen.

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie wil de toegankelijkheid tot stand brengen via beleid inzake (maatschappelijke) participatie en via het remigratiebeleid.

Participatie

Participatie van minderheden in algemene instellingen en in politiek-bestuurlijke processen is een belangrijke graadmeter voor de integratie van minderheden. Behalve als graadmeter kan deelname van minderheden aan algemene instellingen en aan politiek-bestuurlijke processen ook een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen en daardoor de betrokkenheid bij de samenleving van andere minderheden bevorderen.

Meer in het bijzonder gaat het om de participatiebevordering op drie terreinen:

- Beleidsmatige participatie;
- Bestuurlijke participatie;
- Maatschappelijke participatie.

Bij beleidsmatige participatie gaat het om het bevorderen van de participatie van minderheden in het beleidsproces, met andere woorden het betrekken van minderheden bij het beleid dat departementen aan het ontwikkelen zijn. Basis voor de beleidsmatige participatie is het in de Wet

Overleg Minderhedenbeleid (WOM) verankerde Landelijk Overleg Minderheden (LOM). In 2004 zullen verschillende samenwerkingsverbanden op hun representativiteit worden getoetst en zal een strategische agenda moeten zorgdragen voor een tijdelijke en structurele behandeling van integratie onderwerpen tussen de minister en de samenwerkingsverbanden.

Bij bestuurlijke participatie gaat het om het bevorderen van de participatie van minderheden in besturen en raden van toezicht van algemene instellingen. Met een sectorale aanpak van bestuurlijke participatie is er ruimte voor faseverschillen in aanpak en tempo. Sommige sectoren van departementen, zoals de sectoren cultuur van OCW en vrijwilligerswerk van VWS, hebben reeds een traject doorlopen, en een bestuurdersbank voor culturele instellingen respectievelijk vrijwilligersorganisaties gerealiseerd.

Bij maatschappelijke participatie gaat het om het bevorderen dat minderheden participeren op maatschappelijke terreinen waar de samenleving een actieve maatschappelijke participatie van hen verwacht. Tot 1 januari 2004 is de «Tijdelijke stimuleringsregeling zelforganisaties minderheden» (Stcrt. 12 december 2001, nr. 241) van kracht. Het doel van deze regeling is het bevorderen van organisatievorming onder minderheden. Dit is geconcretiseerd door subsidies te verstrekken voor concrete projectactiviteiten die gericht zijn op informatievoorziening aan de doelgroep van de zelforganisatie, de bevordering van de communicatie binnen de doelgroep van de zelforganisatie en de bevordering van het functioneren en de levensvatbaarheid van de zelforganisatie.

Prestatiegegevens

Beleidsmaatregel	indicator	basiswaarde 2004	streefwaarde 2004
Beleidsmatige participatie	uitvoering van de in overleg met de LOM-samenwerkingsverbanden opgestelde strategische agenda; en uitvoering van de representativiteitstoetsen	nadere uitwerking over de wijze waarop de Strategische Agenda en de representativiteitstoetsen tot stand kunnen komen zoals opgenomen in het rapport van Van de Bunt	op schema liggende uitvoering van de Strategische Agenda en representativiteitstoetsen
Bestuurlijke participatie	voortgang uitvoering meer leden uit minderheidsgroeperingen in besturen	er zijn nu meer leden uit minderheidsgroepen in twee sectoren, namelijk cultuur en vrijwilligerswerk	duidelijke verbetering in 2004 van het aantal leden van minderheden bij besturen en raden van toezicht van woningcorporaties
Maatschappelijke participatie	politieke besluitvorming over de continuering van de «Tijdelijke stimuleringsregeling zelforganisaties minderheden»	«Tijdelijke stimuleringsregeling zelforganisaties minderheden» die tot 1 januari 2004 van kracht is	o.b.v. een evaluatie van deze regeling duidelijkheid geven of en in welke vorm deze regeling zal worden gecontinueerd

Remigratiebeleid

Het voornemen is, conform het gestelde in het Hoofdlijnenakkoord, de Remigratiewet in 2004 in te trekken. Er zullen geen nieuwe uitkeringen meer worden verstrekt. De bestaande gevallen zullen echter (blijvend)

moeten worden uitgekeerd. Bij intrekking van de wet zal er daarnaast mogelijk een overgangsrecht moeten komen ten aanzien van de reeds toegekende uitkeringen.

Het verstrekken van de voorzieningen van de Remigratiewet, de eenmalige vergoeding voor reis- en vervoerkosten en hervestiging en de periodieke uitkering ter voorziening in de noodzakelijke kosten van bestaan in het bestemmingsland, is uitbesteed aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Vanaf de intrekking van de Remigratiewet blijft de SVB belast met de uitvoering van de bestaande uitkeringen.

Het NMI is verantwoordelijk voor het verstrekken van samenhangende objectieve informatie en voorlichting aan de doelgroepen inzake de procedures en intrekking van de Remigratiewet. Tot een jaar na intrekking van de Remigratiewet zal het NMI nog belast blijven met de uitvoering van de nazorg in verband met de terugkeeroptie van de laatst geremigreerden.

Prestatiegegevens

Het aantal gefaciliteerden, d.w.z. het aantal personen dat recht heeft op voorzieningen inclusief personen van wie de remigratievoorziening wordt gekort door samenloop met andere uitkeringen.

Aantal uitkeringsgerechtigden	2003*	2004*
Eenmalige reis- en vervoerkosten en kosten hervestiging	140	150
Periodieke uitkering**	7 950	8 365

* Prognose SVB. Voor 2004 verwacht de SVB, hoewel het kabinet voornemens is de Remigratiewet per 2004 in te trekken, nog een groei in het bestand, omdat er per 1=1-2004 nog aanvragen in behandeling zijn.

** Incl. remigratie-uitkeringen die (gedeeltelijk) worden afgeschaft.

Beleidsvaluatieonderzoek

Zie hiervoor het onder 6.4.5 weergegeven beleidsvaluatieonderzoek.

Directe en indirecte verantwoordelijkheid

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie is direct verantwoordelijk.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Operationele doelstelling 6.4.7							
uitgaven	0	34 205	23 906	23 239	22 319	23 211	23 211
programma-uitgaven	0	33 671	23 382	22 737	21 821	22 713	22 713
waarvan:							
– subsidies	0	2 296	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300
apparaatsuitgaven	0	534	524	502	498	498	498
ontvangsten	0	454	454	454	454	454	454
verplichtingen	0	34 205	23 906	23 239	22 319	23 211	23 211

HOOFDSTUK 4. NIET-BELEIDSARTIKELN

Niet-beleidsartikel 7.1 Algemeen

Niet-beleidsdoelstelling 7.1

Een effectieve organisatie en bedrijfsvoering van het departement.

Het niet-beleidsartikel 7.1 «Algemeen» bestaat voor een groot gedeelte uit apparaatsuitgaven die niet direct toe te rekenen zijn aan één van de operationele doelstellingen op de Justitiebegroting. Het betreft voornamelijk stafdiensten die werkzaamheden verrichten ten behoeve van de Justitieorganisatie als geheel. Het gaat in dit verband om de directie Voorlichting, de directie Personeel en Organisatie, de directie Financieel-Economische Zaken, het bureau van de Secretaris-Generaal, de dienst SAFIR (salarisadministratie en financiële rechtspositietoepassing), de directie Informatisering, de Departementale Accountantsdienst, de Gemeenschappelijke Beheerorganisatie (exploitatie en beheer van geautomatiseerde systemen) en de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement.

De directie Voorlichting informeert publiek, pers en organisaties over het beleid van Justitie, is verantwoordelijk voor de productie van veelgevraagde publieksbrochures (vooral op het terrein van familierecht) en adviseert de Justitieorganisatie over voorlichtingsprojecten. De directie Personeel en Organisatie (DP&O) adviseert de minister, de ambtelijke leiding en de managers van de Justitieonderdelen over beleidsvorming en kaderstellingen op het terrein van personeel en organisatie. Naast advisering houdt DP&O zich onder andere ook bezig met de uitvoering van het bedrijfsmaatschappelijk werk, de uitvoering van de Algemene wet bestuursrecht in personeelskwesties, interne en externe arbeidsmarktcommunicatie en management developmentbeleid. Voor DP&O zal 2004 een bijzonder jaar worden in verband met de vorming van het Shared Service Center HRM op het gebied van personeelsregistratie en salarisverwerking. Dit programma richt zich op kwaliteitsverbetering en kostenefficiëntie, waarbij de inspanningen in 2004 gericht zullen zijn op de voorbereidingen van de reorganisatie van de P&O kolom binnen alle sectoren van Justitie. De directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ) is de concerncontroller van het ministerie en zet zich in voor een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende toewijzing en besteding van publieke middelen. DFEZ is onder andere verantwoordelijk voor de coördinatie van de begrotingsvoorbereiding, -uitvoering en -verantwoording binnen het ministerie, voor de coördinatie van de planning & controlcyclus en voor het beheer van de financiële infrastructuur. Het bureau van de Secretaris-Generaal (BSG) staat ten dienste van de ambtelijke en politieke leiding van het departement. BSG verzorgt de organisatie van de centrale overleggen waaraan de leiding deelneemt, de communicatie met het departement alsmede de communicatie met externe partners w.o. de griffie van de Tweede Kamer. De directie Informatisering (DI) stuurt de informatisering binnen Justitie, coördineert de aanpak van sectoroverstijgende vraagstukken op ICT-terrein en geeft leiding aan sectoroverstijgende ICT-projecten. In 2004 zal DI bijvoorbeeld leiding geven aan de ontwikkeling en implementatie van een nieuw Justitienetwerk. De Departementale Accountantsdienst is belast met wettelijke controletaken en het verrichten van periodiek onderzoek naar de bedrijfs- en beleidsvoering. Onder de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement vallen o.a. de collectieve facilitaire voorzieningen (w.o.

huisvesting, telecommunicatie en reproductie), de documentaire informatievoorziening, en de (kantoor)automatisering.

De kwaliteit van de sturing van de Justitieorganisatie alsmede het (financieel) beheer, de bedrijfsvoering en de voorlichting is mede afhankelijk van de kwaliteit van de hier genoemde stafdiensten.

Naast de apparaatuitgaven voor de stafdiensten zijn bij niet-beleidsartikel 7.1 ook uitgaven opgenomen betreffende de staven van de (vier) Directoraten-generaal en de uitgaven voor de politieke en ambtelijke leiding van het departement. Onder dit niet-beleidsartikel zijn tevens uitgaven opgenomen met betrekking tot het bureau Internationale Zaken (BIZ), het bureau van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, de directie Inkoop, Huisvesting en Milieu en de projectdirectie Nieuwbouw Justitie. Daarnaast zijn uitgaven begroot voor uitkeringen in het kader van onrechtmatige detentie en overige schadeloosstellingen. Vooral voor BIZ zal 2004 een bijzonder jaar worden in verband met het Nederlands voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in de periode van 1 juli tot en met 31 december. Justitie zal – net als de andere departementen – veel tijd, energie en aandacht moet steken in dit voorzitterschap. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels in gang gezet. De coördinatie van deze voorbereidingen alsmede de coördinatie van de werkzaamheden gedurende het voorzitterschap ligt binnen Justitie bij het bureau Internationale Zaken.

Bij niet-beleidsartikel 7.1 «Algemeen» zijn ook uitgaven begroot voor activiteiten die niet rechtstreeks betrekking hebben op de Justitie-organisatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om uitgaven voor tolken die werkzaamheden verrichten voor andere departementen. In incidentele gevallen komt het voor dat – ter voorkoming van veel administratieve werkzaamheden – ten laste van niet-beleidsartikel 7.1 (centraal) kosten worden geboekt die betrekking hebben op de gehele Justitie-organisatie. Het gaat in deze gevallen altijd om uitgaven van een gering materieel belang.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Niet-beleidsdoelstelling 7.1							
uitgaven	178 683	176 167	135 870	130 247	132 791	132 607	151 963
programma-uitgaven	10 537	34 524	33 789	33 818	34 543	34 817	35 201
waarvan:							
– subsidies	10 510	10 707	10 411	10 121	10 125	10 119	10 119
apparaatuitgaven	168 146	141 643	102 081	96 429	98 248	97 790	116 762
ontvangsten	17 016	6 211	7 208	9 532	9 583	9 705	9 705
verplichtingen	160 451	176 167	135 870	130 247	132 791	132 607	151 963

Budgetflexibiliteit

bedragen x € 1 000

	2004		2005		2006		2007		2008	
Niet-beleidsdoelstelling 7.1										
Totaal geraamde kasuitgaven		135 870		130 247		132 791		132 607		151 963
waarvan:										
– personeel en materieel		101 947		96 529		99 132		99 076		118 502
– beleid		33 923		33 718		33 659		33 531		33 461
waarvan:										
a. juridisch verplicht	67,1%	22 748	67,9%	22 880	68,1%	22 906	68,3%	22 906	68,5%	22 906
b. complementair noodzakelijk en/of bestuurlijk gebonden	2,3%	764	2,1%	717	1,9%	628	1,5%	506	1,3%	436
c. overig (bv. een reserving o.b.v. een regeling of programma)	30,7%	10 411	30,0%	10 121	30,1%	10 125	30,2%	10 119	30,2%	10 119
Totaal uitgaven beleid	100,0%	33 923	100,0%	33 718	100,0%	33 659	100,0%	33 531	100,0%	33 461

Niet-beleidsdoelstelling 7.2 Nominaal en onvoorzien

| Nominaal en onvoorzien |

De grondslag voor het in de begroting opnemen van «nominaal en onvoorzien» staat in artikel 5, lid 6 van de Comptabiliteitswet (CW). Niet-beleidsartikel 7.2 wordt bij het ministerie van Justitie echter niet gebruikt voor het aanhouden van middelen ter dekking van «onvoorzien» uitgaven. Dit niet-beleidsartikel wordt bij Justitie uitsluitend gebruikt voor het tijdelijk «parkeren» van nog te verdelen loon- en prijsbijstellingen, het tijdelijk «parkeren» van andere nog te verdelen middelen en nog te verdelen taakstellingen alsmede voor de verwerking van intertemporele compensaties.

Budgettaire gevolgen van het beleid

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Niet-beleidsdoelstelling 7.2							
uitgaven	0	9 598	- 2 844	10 963	23 432	38 474	49 674
apparaatsuitgaven	0	9 598	- 2 844	10 963	23 432	38 474	49 674
ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	0	9 598	- 2 844	10 963	23 432	38 474	49 674

Niet-beleidsdoelstelling 7.3 Geheime uitgaven

| Geheime uitgaven |

De grondslag voor het in de begroting opnemen van geheime uitgaven staat in artikel 5, lid 6 van de Comptabiliteitswet (CW).

Budgettaire gevolgen van het beleid**bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Niet-beleidsdoelstelling 7.3							
uitgaven	979	2 001	2 002	2 017	2 019	2 019	2 019
programma-uitgaven	895	1 965	1 953	1 968	1 969	1 969	1 969
apparaatsuitgaven	84	36	49	49	50	50	50
ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
verplichtingen	1 007	2 001	2 002	2 017	2 019	2 019	2 019

HOOFDSTUK 5 BEDRIJFSVOERINGSPARAGRAAF

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Toezicht
- Auditdienst
- Agentschappen
- Shared Service Center
- Risicomanagement
- Wet bescherming persoonsgegevens
- Subsidies
- Wet TES
- Professioneel Inkopen

Toezicht

In april 2002 is het principebesluit genomen om het toezicht op zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) van Justitie op het niveau van de directoraten-generaal te onderzoeken en indien nodig te versterken. Per directoraat-generaal zijn er toezichtarrangementen ontwikkeld. Uit een onderzoek door de accountantsdienst is gebleken dat het financieel-economisch toezicht voldoende is geregeld dit in tegenstelling tot het toezicht op de inhoudelijke (beleids)aspecten. De aanbevelingen die voortkomen uit dit onderzoek en van het nu lopende rijksbrede project «Evaluatie kaderstellend toezicht», worden meegenomen in het herijkingstraject besturingsmodel van Justitie. Begin 2004 zal het onderzoek naar het functioneren van het besturingsmodel (inclusief toezicht) worden afgerond.

Auditdienst

De omvorming van de Departementale Accountantsdienst tot een auditdienst is medio 2003 formeel geaccordeerd. Dit houdt onder meer in dat akkoord is gegaan met de brede taakstelling voor de DAD voor wat betreft haar wettelijke taakstelling ten aanzien van de jaarverslaglegging, het doen van onderzoeken naar de beleidsprocessen en de bedrijfsvoering en de doelmatigheid daarvan. In de werkwijze van auditdienst wordt ervoor gewaakt dat de onafhankelijke positie van de accountant niet vertroebeld wordt door de adviserende activiteiten. De certificerende accountant die een rechtmatigheidsoordeel afgeeft, wordt in dat jaar niet ingezet bij adviesopdrachten van datzelfde onderdeel.

Agentschappen

Het beleid van Justitie is er op gericht om organisatieonderdelen die zich daarvoor lenen, om te vormen tot agentschap. Met behulp van het agentschapmodel kunnen onder meer verbeteringen worden aangebracht bij de besturing, de productdefiniëring en kostprijsberekening. Voorts kan de bedrijfsvoering op bedrijfseconomische basis worden geschoeid en kunnen doelmatigheidsverbeteringen worden bereikt. Met ingang van 1 januari 2004 zal het aantal agentschappen binnen Justitie worden uitgebreid met de Directie Bestuurszaken en het Nederlands Forensisch Instituut. In de loop van 2004 worden voorbereidingen getroffen om Gemeenschappelijke Beheerorganisatie (belast met het beheer van o.a. de financiële en personele informatiesystemen) te laten voldoen aan de instellingsvoorwaarden voor een agentschap waarna een aanvraag zal volgen. Ook het Openbaar Ministerie zal in 2004 een zelfde traject doorlopen.

Begin december 2002 is het eindrapport van de tweede rijksbrede evaluatie van het agentschapmodel en het kabinetsstandpunt hierover

aan de Tweede Kamer aangeboden. Een van de conclusies hieruit is dat alle bestaande agentschappen uiterlijk 31 december 2004 moeten voldoen aan de huidige (bijgestelde) instellingsvoorwaarden. Bij Justitie betreft dit de agentschappen Dienst Justitiële Inrichtingen, de Immigratie- en Naturalisatiedienst en het Centraal Justitieel Incasso Bureau. Laatstgenoemde agentschappen hebben daartoe een plan van aanpak ingediend bij het ministerie van Financiën waarin de verbetermaatregelen zijn opgenomen die in de loop van de jaren 2003 en 2004 zullen worden uitgevoerd. Deze verbetermaatregelen spitsen zich voornamelijk toe op het verder verbeteren van het kostprijsmodel en het resultaatgerichte sturingsmodel waarin een betere afbakening (rolverdeling) dient te worden aangebracht.

Shared Service Center

Met betrekking tot het Shared Service Center HRM zal binnen Justitie een programma-organisatie worden ingericht. Deze organisatie zal zich bezig houden met het realiseren van de condities die noodzakelijk zijn om de taken met betrekking tot de personeelsregistratie en salarisadministratie over te dragen aan het Shared Service Center HRM. Dit houdt onder meer in dat de volgende activiteiten in 2004 zullen worden uitgevoerd:

- Het stroomlijnen van de werkprocessen;
- Het digitaliseren van de personeelsdossiers;
- Het gereedmaken van de ICT voorzieningen voor de invoering van het concept van Medewerker Zelfservice en
- Het toegankelijk maken van regelgeving op het gebied van Personeel en Organisatie.

Risicomanagement

Voor het afgeven van een mededeling over de bedrijfsvoering worden risico's gesignaleerd, prioriteiten gesteld en verbeteringsmaatregelen getroffen. Bij het systematisch in kaart brengen van de risico's wordt onderscheid gemaakt tussen de beleidsprocessen en de ondersteunende processen.

Ten aanzien van de beleidsprocessen wordt gebruik gemaakt van de strategische risico-analyse (SRA). Dit instrument is ontwikkeld om het management zelf een omgevingsanalyse te laten uitvoeren. In 2003 zijn er bij de Raad voor de Kinderbescherming en de Dienst Justitiële Inrichtingen pilots gestart om meer ervaring op te doen met dit SRA-instrument. Op basis van de opgedane ervaring wordt bezien of het voor heel Justitie wordt ingevoerd.

Ten aanzien van de ondersteunende processen zijn de afwijkingen ten opzichte van de baselines leidend voor de risico-analyse. Naast de twee bestaande baselines, het normenkader financieel beheer en de basisvoorziening informatiebeveiliging, zijn in 2003 twee nieuwe baselines opgesteld op het gebied van ICT en HRM. De baseline Personeel & Organisatie bevat naast de minimale wettelijke vereisten ook vier speerpunten voor de komende jaren. De onderdelen van Justitie worden geacht de baselines in 2003 te implementeren, voor zover dat nog niet is gebeurd.

De door het management geprioriteerde risico's, betrekking hebbende op zowel de beleidsprocessen als de ondersteunende processen, worden opgenomen in de jaarplannen en de justitiebrede risico's in het auditplan. Hiermee is vanaf 2004 de naleving en de kwaliteit van de gehele bedrijfsvoering gewaarborgd.

Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is op 1 september 2001 in werking is getreden. De implementatie en blijvende naleving van de Wbp en de inbedding in de organisatie baart nog zorgen. Daarom maakt de implementatie van de Wbp deel uit van de algemene management-afspraken voor 2004 en wordt deze bewaakt in de departementale planning & control cyclus. De auditdienst gaat vervolgens een audit uitvoeren naar de implementatie en het functioneren van de Wbp binnen Justitie in 2004.

Daarnaast is in november 2002 besloten een Functionaris voor gegevensbescherming (FG) aan te stellen inclusief secretariële ondersteuning. Het projectbureau dat nu verantwoordelijk is voor de implementatie van de Wbp zal een voorstel doen hoe de wettelijk taak van deze functionaris ter zake het houden van toezicht op de naleving van de Wbp nader vormgegeven kan worden. Verder zal dit projectbureau voorstellen doen voor het inbedden in de organisatie van de taken en verantwoordelijkheden van de FG voor het ministerie van Justitie.

Subsidies

Justitie heeft vorig jaar een begin gemaakt het doorlichten en verbeteren van het subsidieproces. Naar aanleiding van de achterstanden bij de eindafrekeningen is een interne werkinstructie opgesteld waarin de termijnen zijn aangescherpt en geüniformeerd. Daarnaast heeft de accountantsdienst een audit uitgevoerd en geadviseerd het subsidieproces te stroomlijnen. Separaat aan het subsidiebeheer is ook gekeken naar het subsidiebudget, de financiële kant van subsidies. Anticiperend op de bezuinigingen zijn er beoordelingscriteria ontwikkeld die gebruikt worden voor het accepteren, continueren, afbouwen of stopzetten van subsidies. Het audit committee heeft vervolgens de opdracht gegeven de achterstanden bij subsidies, afspraken inzake termijnen, beoordelingscriteria voor aanvraagbeoordeling en dossieropbouw e.d. integraal uit te werken in algemene subsidievoorschriften (ASV). Hierin zal ook het risico van misbruik en oneigenlijk gebruik, het sanctiebeleid mede in relatie tot de Europese subsidies worden verwerkt. Met het oog op het beperken van de beheerslast wordt ook het gedachtegoed uit het rijksbrede DORAEC project meegenomen. In 2004 zal de ASV geïmplementeerd worden waarmee naar verwachting Justitie haar subsidiebeleid en beheer weer op orde heeft.

Wet TES

Sinds 1 mei 2002 dient, conform de Wet Toezicht Europese Subsidies (Wet TES), de beleidsverantwoordelijke minister toezicht te houden en verantwoording af te leggen over Europese subsidieregelingen waarbij de Nederlandse Staat door de Europese Commissie aansprakelijk gesteld kan worden. Jaarlijks dient de Tweede Kamer geïnformeerd te worden over de uitvoering van de wet TES. Naast de controle- en toezichttaak zal Justitie onderzoeken of er voldoende gebruik wordt gemaakt van de bestaande regelingen. In interdepartementaal verband wordt gezamenlijk de implementatie ter hand genomen.

Professioneel Inkopen

In 2003 heeft Justitie een inkoopdiagnose gehouden waarmee inzicht is verkregen in de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van de inkoopfunctie. Op basis van het verbeterplan zal Justitie in 2004 de aandacht met name richten op de toepassing van Europese aanbestedingsregels, het inrichten van een gezamenlijk contractenregister, het meer gezamenlijk

inkopen op enkele inkoopsegmenten en optimalisatie van het factuurproces uit het oogpunt van doelmatigheid.

Met betrekking tot de huisvesting voor Justitie wordt in 2004 de focus vooral gericht op inbreng in het kader van de evaluatie van de stelselwijziging Huisvesting, het versterken van de eigen bestuurlijke informatievoorziening en de afstemming tussen vraag en aanbod van Justitiebrede huisvestingscapaciteit om doelmatigheid te bevorderen.

Verder wordt door Justitie ruim aandacht geschonken aan het borgen van de nakoming van milieu wet- en regelgeving. Door middel van nulmetingen wordt de situatie voor geheel Justitie in beeld gebracht. Het jaar 2004 zal vooral in het teken staan van verdere optimalisering door verbeterplannen.

HOOFDSTUK 6. BATEN-LASTENDIENSTEN

TOELICHTING BIJ DE BATEN-LASTENDIENSTEN

01 IMMIGRATIE- EN NATURALISATIEDIENST (IND)

Algemeen

De IND is de toelatingsorganisatie van Nederland. Als agentschap wordt uitvoering gegeven aan het beleid zoals is vormgegeven binnen het beleidsartikel Asiel, migratie en integratie. Daarbij wordt een bijdrage geleverd aan 2 beleidsdoelstellingen.

De IND draagt bij aan de beleidsartikelen 6.1 en 6.3. Binnen beleidsartikel 6.1 draagt de IND bij aan operationele doelstelling 6.1.3: «Een vreemdeling die een verblijfsvergunning asiel of regulier – met inbegrip van visa – aanvraagt of een verzoek tot naturalisatie indient, krijgt binnen de daarvoor gestelde termijnen een besluit uitgereikt». Binnen beleidsartikel 6.3 draagt de IND bij aan operationele doelstelling 6.3.6: «Het voorkomen dat vreemdelingen zich illegaal toegang verschaffen tot Nederland en het bewerkstelligen van het vertrek uit Nederland van vreemdelingen die niet rechtmatig of niet meer rechtmatig in Nederland verblijven».

De IND moet met een grote maatschappelijke alertheid en met voortvarendheid verder werken aan korte doorlooptijden met zorgvuldige beschikkingen.

De politiek vraagt meer, om korte doorlooptijden, om beslissingen die in één keer goed zijn, om actief toezicht, om terugkeer van diegenen die niet worden toegelaten, om duidelijke en eensluidende informatievoorziening en om bestrijding van migratiecriminaliteit. Daarnaast krijgt de differentiatie per proces meer aandacht. Voorbeeld hiervan is, bij regulier, het idee van de arbeids(migratie)loketten, de zogenaamde «verkorte MVV-procedure». Bij asiel is dit het onderscheid tussen de korte procedure van de «kansloze» asielzoeker (het AC-proces) en het asielbeslisproces.

Deze ontwikkelingen in de directe omgeving van de IND hebben inmiddels geleid tot nieuwe uitdagingen die de IND in de komende periode zal moeten oppakken, dan wel leiden tot een doordenking of herbezinning op het bedrijfsvoeringconcept. Dit zijn:

- De overdracht van (toelatings) taken (regulier) van de Vreemdelingendiensten (VD) naar de IND;
- De mogelijke overdracht van politieke verantwoordelijkheid voor de taken in het kader van de visa- en MVV-procedures van de minister van Buitenlandse Zaken naar de minister van Justitie (visumwet);
- Een toenemend accent op de organisatie van terugkeer en het beëindigen van de voorzieningen;
- Toenemende belangstelling voor de relatie grensbewaking, toezicht vreemdelingen, integratie en veiligheid;
- Het realiseren van taakstellingen met betrekking tot efficiency en beperking inhuur externen in een financieel gezond agentschap;
- De bij een laag blijvende asielinstroom ontstane buffercapaciteit asiel;
- De ontwikkeling naar een vraaggestuurde organisatie (in tegenstelling tot een voorraadgestuurde organisatie). De IND zal zo mogelijk alleen nog voorraden hebben die korte doorlooptijden mogelijk maken.

Vooruitlopend op het per 1 januari 2005 voldoen van de «oude» agentschappen aan de nieuwe instellingsvoorwaarden, zijn reeds 3 van de 7 voorwaarden in de begroting verwerkt. De uitkomst daarvan is dat er op hoofdlijnen 4 hoofdproducten – en 9 subproducten – worden onderscheiden bij de IND: Asiel, Regulier, Naturalisatie en Toezicht & Terugkeer. Bij deze producten zijn ook doelmatigheidsindicatoren opgenomen. Tot slot is er een financiële vertaling gemaakt van de agentschapbegroting naar deze 4 hoofdproducten. Daarbij zijn tevens kostprijzen berekend op basis van een nieuw kostprijsmodel. Hierbij is een wijziging aangebracht in de toerekening van de kosten aan de verschillende producten waardoor een verschuiving in de kosten tussen toelating asiel en regulier en terugkeer plaatsvindt. Bij de begrotingsvoorbereiding 2005 zullen de productieplanning en de middelen met elkaar in evenwicht moeten worden gebracht. Dit zal gebeuren aan de hand van een herijking van de kostprijzen per hoofdproduct van de IND. In 2003 zal hiertoe de wijze waarop gegevens worden geadministreerd (geld, formatie, uren) nader worden uitgewerkt en aangepast aan de randvoorwaarden van het kostprijsmodel. Hierdoor wordt beter inzichtelijk wat bijvoorbeeld de effecten zijn van de fluctuerende inzet van formatie op de kostprijzen. De gepresenteerde kostprijzen zijn gezien het bovenstaande – dan ook nog voorlopig en moeten gezien worden als rekenprijzen.

De IND heeft de afgelopen jaren met de operatie «Goed ingevoerd is goed uitgevoerd» al veel bereikt met de betrouwbaarheid van de informatievoorziening. Daaraan wordt in 2003 verder vorm gegeven zodat in 2004 de informatie nog betrouwbaarder wordt.

Meerjarige begroting van baten en lasten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
Opbrengst moederdepartement	302 794	277 066	245 588	236 610	219 571	216 442	216 442
Opbrengst overige departementen		9 800	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
Opbrengst derden	25 627	48 414	50 700	50 700	63 200	63 200	63 200
Rentebaten	364	186	200	200	200	200	200
Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatiebijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	328 785	335 466	324 488	315 510	310 971	307 842	307 842
Lasten							
Apparaatskosten							
• Personele kosten	172 905	161 945	168 052	160 953	156 787	156 708	156 708
• Materiële kosten	159 267	155 552	141 768	141 339	141 581	137 437	137 074
Rentelasten	937	1 195	921	1 146	1 191	1 238	1 271
Afschrijvingskosten							
• Materieel	17 669	16 774	13 747	12 072	11 412	12 459	12 789
• Immaterieel	0	0	0	0	0	0	0
Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	350 778	335 466	324 488	315 510	310 971	307 842	307 842
Saldo van baten en lasten	- 21 993	0	0	0	0	0	0

Baten

Opbrengst moederdepartement

In de volgende paragraaf wordt de opbrengst van het moederdepartement naar product gesplitst. In de begroting is rekening gehouden met de structurele loon- en prijsbijstelling 2003.

Opbrengst overige departementen

Met ingang van 2003 is voor het product Regulier een aantal taken van de Vreemdelingendienst (ministerie van BZK) gefaseerd overgedragen aan de IND. Dit heeft tot gevolg dat de opbrengst van overige departementen per 2003 met € 9,8 miljoen en per 2004 structureel met € 28 miljoen is verhoogd.

Opbrengst derden

De opbrengst derden bestaat uit de leges die de aanvrager moet betalen voor een verblijfsvergunning regulier en bij het verzoek tot naturalisatie. De wettelijke basis voor de leges wordt gevonden in de Vreemdelingenwet 2000, de Rijkswet op het Nederlanderschap, het Besluit Optie- en Naturalisatiegelden 2002 en de Vreemdelingen Circulaire. Vanuit het Hoofdlijnenakkoord is voor 2004 en 2005 een stijging van de leges Regulier voorzien van € 2,5 miljoen ten opzichte van de huidige raming van € 48,2 miljoen. Vanaf 2006 wordt een stijging voorzien van € 15 miljoen. Voor de afhandeling van VVR- aanvragen worden leges ontvangen. Voor de afhandeling van MVV- en de Visa aanvragen worden door de IND geen leges ontvangen, terwijl de te heffen leges op aanvragen van EU-onderdanen aan een maximum gebonden zijn. Het effect van de thans voorgestelde verhoging (Hoofdlijnenakkoord) is naar zijn aard dus beperkt. In relatie tot de verdere uitwerking van het kostprijsmodel zal ook het streven naar kostendekkende leges verder worden uitgewerkt.

Rentebaten

Bij een positief saldo op de rekening-courant wordt een rentepercentage vergoed van variërend tussen de 2 à 4% op jaarbasis. In bovenstaand overzicht is rekening gehouden met een gemiddeld rentepercentage van 3% per jaar.

Lasten

Personele kosten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Huidige meerjaren reeks*		3 739	3 739	3 739	3 739	3 739	3 739
Hoofdlijnenakkoord + aanvullende maatregelen			226	384	476	476	476
Gemiddelde formatie in fte	3 537	3 739	3 513	3 355	3 263	3 263	3 263
Middenloonsom (in €)	43 238	44 350	44 350	44 350	44 350	44 350	44 350
Kosten ambtelijk personeel	152 933	148 573	155 802	148 794	144 714	144 714	144 714
Overige P-kosten	19 972	13 372	12 250	12 159	12 073	11 994	11 994
Totaal Personele kosten	172 905	161 945	168 052	160 953	156 787	156 708	156 708

* Betreft de reeks vóór de invulling van de taakstellingen uit het Hoofdlijnenakkoord op het personele vlak.

De personele kosten worden bepaald door de formatie (*gerelateerd aan de te leveren prestaties*) en de gemiddelde loonsom. De kosten per formatieplaats worden verhoogd door secundaire kosten zoals gedifferentieerd belonen, vorming & opleiding en kosten woon-werkverkeer. De kosten van externe inzet, bijvoorbeeld uitzendkrachten en deskundigen, worden binnen het totale kader personeel gefinancierd. In de personele kosten is rekening gehouden met de krimp bij Asiel, de overdracht van de VD-taken, de taakstellingen uit het Hoofdlijnenakkoord en het sluitend krijgen van de begroting.

De reductie van het personeelsbestand wordt gerealiseerd door een samenstel van maatregelen. Het startcijfer per ultimo 2003 is zo opgebouwd dat de reductie van het personeel Asiel als gevolg van het Strategisch Akkoord en de toename van personeel als gevolg van overname VD-taken is verwerkt. Ten opzichte van dit cijfer is de formatie verder verkleind in verband met de maatregelen van het Hoofdlijnenakkoord. Een voorstel tot afschaffing van de bezwaarprocedure regulier heeft een krimp oplopend tot 50 fte in 2007 en 2008 als gevolg. De efficiency taakstelling oplopend tot circa 130 fte in 2007 en 2008 wordt gerealiseerd door interne maatregelen waaronder invoering procesorganisatie vanaf 2004. Ten behoeve van een sluitende begroting zijn ook in de personele sfeer aanvullende maatregelen nodig tot ongeveer 190 fte in 2007 en 2008. Deze worden gerealiseerd door een samenstel van maatregelen waaronder vereenvoudiging van de verblijfsvergunningverlening aan EU-onderdanen. Tevens is vanaf 2007 een daling verwerkt in de reeks mutaties van 100 fte in verband met de dan weggewerkte voorraden bij de Vreemdelingenkamers.

Materiële kosten

De materiële kosten zijn opgebouwd uit programmakosten en apparaatskosten. De programmakosten hebben een directe relatie met de uitvoering van de afgesproken prestaties. De volgende categorieën maken deel uit van de programmakosten: tolkenkosten, kosten procesvertegenwoordiging, verwijderingskosten en opvangkosten aanmeldcentra. De apparaatskosten komen voort uit de bedrijfsvoering van de IND. Het betreft huisvestingskosten, bureaunkosten en kosten op het gebied van ICT.

Ook in de materiële sfeer zijn maatregelen nodig ten behoeve van een sluitende begroting. Dit betreft besparingen als gevolg van aan de personele krimp verbonden materiële kosten, besparingen in huisvesting en andere voorzieningen. Tenslotte wordt gestreefd naar verdere uitvoering van ICT-werkzaamheden in eigen beheer, waardoor de inhuur van externen drastisch wordt beperkt.

Rentelasten

In bovenstaand overzicht is rekening gehouden met een gemiddeld rentepercentage van 3,5 per jaar.

Afschrijvingskosten

Op de materiële vaste activa wordt, op basis van de economische levensduur, lineair afgeschreven. Hierbij geldt als uitgangspunt dat:

- Het actief langer dan 1 jaar wordt gebruikt voor de bedrijfsvoering van de IND;
- Het economisch eigendom ligt bij de IND;
- De aanschafwaarde van de individuele goederen gelijk is aan of groter is dan € 500,- (inclusief BTW).

De afschrijvingen geschieden overeenkomstig de geschatte economische levensduur en zijn berekend op basis van de aanschafwaarde verminderd met de geschatte restwaarde.

Afschrijvingstermijnen Activa

Grond	Niet afschrijven
Gebouwen	30 jaar
Verbouwingen	5 jaar
Inventarissen/installaties	5 jaar
Hardware en software	4 jaar

Grond	Niet afschrijven
Gebouwen	30 jaar
Vervoermiddelen	4 jaar

Saldo van baten en lasten

Er is in 2004 een sluitende begroting.

Onderstaand wordt een nadere toelichting gegeven op de 2 operationele doelstellingen waaraan de IND een bijdrage levert. Het betreft achtereenvolgens de operationele doelstellingen 6.1.3 en 6.3.6.

Operationele doelstelling 6.1.3

Asiel

Vreemdelingen kunnen, als zij vervolging in hun eigen land vrezen, asiel (bescherming) aanvragen in Nederland. De IND onderzoekt of de asielzoeker een vluchteling is volgens de omschrijving in het Vluchtelingenverdrag van Genève. De IND beoordeelt de asielaanvraag. Binnen de uitvoering van het product Asiel zijn wederzijdse afhankelijkheden met de volgende organisaties: Vreemdelingenkamers, Raad van State, Koninklijke Marechaussee, ministerie van Buitenlandse Zaken en de Vreemdelingendiensten.

De ontwikkelingen op het terrein asiel hangen nauw samen met het vergroten van de stabiliteit in de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 (VW2000). Binnen het AC-proces zal de nadruk moeten liggen op het bijhouden van een wisselende instroom, waarbij het afdoeningpercentage in de AC's, rekening houdend met het beleid, wordt gemaximaliseerd (AC, tenzij), uiteraard met behoud van een voldoende kwaliteit van de beslissing.

Kengetallen Asiel

Volumegegevens	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beginvoorraad 1/1	18 965	10 035	8 285	7 435	7 685	7 185	6 685
AC-instroom	18 667	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Overige instroom	7 699	9 250	10 150	7 250	6 500	6 500	6 500
Totale instroom	26 366	27 250	28 150	25 250	24 500	24 500	24 500
Afgehandeld:							
– Aanvragen	35 296	23 000	23 000	19 000	19 000	19 000	19 000
– Intrekkingen en herbeoordelingen	0	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Totaal afgehandeld	35 296	29 000	29 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Eindvoorraad 31/12	10 035	8 285	7 435	7 685	7 185	6 685	6 185
Statusverleningen	9 909	8 120	8 120	7 000	7 000	7 000	7 000

Doelmatigheidskengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
AC afdoeningspercentage	45%	40%	40%	40%	40%	40%	40%
Wettelijke termijn	60–70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%
Standhouding van beslissingen	84%	85%	85%	85%	85%	85%	85%
Aantal gegronde klachten	1,2%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%

Financiële kengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
– Opbrengst moederdepartement	209 208	198 569	175 779	172 644	171 938	170 274	170 274
– Opbrengst derden	0	0	0	0	0	0	0
Baten	209 203	198 569	175 779	172 644	171 938	170 274	170 274
Lasten	220 351	184 506	162 095	157 856	155 981	155 171	155 171
Saldo van baten en lasten	– 3 143	14 063	13 684	14 788	15 957	15 103	15 103
Gemiddelde kostprijs (in € 1)	6 016	6 362	5 589	6 314	6 239	6 207	6 207
Procentuele mutatie		5,8%	– 12,1%	13,0%	– 1,2%	– 0,5%	0,0%

Toelichting

De asiel instroom wordt geraamd op 18 000. Onder overige instroom zijn de herbeoordelingen, intrekkingen en de zij-instroom opgenomen. De zij-instroom wordt veroorzaakt door vernietiging van beschikkingen door de rechtbank of door intrekking van beschikkingen door de IND. Statusverleningen hebben betrekking op de positieve beslissingen binnen het totaal van de afgehandelde aanvragen. De daling in 2005 van de overige instroom ten opzichte van 2004 heeft te maken met de staart van het wegwerken van bezwaarzaken bij de rechtbanken.

Regulier

Machtiging tot voorlopig verblijf (MVV)

Als een vreemdeling langer dan 3 maanden in Nederland wil verblijven, is een verblijfsvergunning noodzakelijk. In veel gevallen kan de vreemdeling slechts een verblijfsvergunning aanvragen als hij in het bezit is van een Machtiging tot voorlopig verblijf (MVV). De IND beoordeelt bij de aanvraag van een MVV of een vreemdeling aan alle toelatingsvoorwaarden voldoet.

VISA

Een visum voor kort verblijf is een Schengenvisum. Dit geeft de houder ervan recht op een verblijf voor maximaal 3 maanden in de Schengenlanden. De Visadienst beoordeelt of de aanvrager aan alle voorwaarden voldoet. Zodra de aanvraag is goedgekeurd, krijgt hij bericht van de ambassade of het consulaat.

Het hoofddoel in het proces toelating en verblijf regulier zal de komende tijd liggen op het versnellen van de procedures door verkorting van de doorlooptijden. Dit kan bereikt worden via:

- Vereenvoudiging van de procedures alsmede de overdracht van taken (administratief en beslis) van VD naar de IND;
- Differentiatie bij de diverse reguliere producten afhankelijk van de maatschappelijke vraag, zoals de verkorte MVV-procedure of het «arbeidsloket»;
- Als onderdeel van de te treffen efficiëncymaatregelen zal een wetsvoorstel worden ontwikkeld met het oog op de afschaffing van de mogelijkheid tot bezwaar.

Kengetallen Regulier

Volumegegevens	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beginvoorraad 1/1	14 428	16 561	49 561	104 061	104 061	104 061	104 061
Instroom:							
– Machtiging tot voorlopig verblijf	64 728	77 500	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
– Vergunning tot verblijf regulier:							
eerste aanleg	15 474	43 000	86 000	86 000	86 000	86 000	86 000
verlenging			91 500	91 500	91 500	91 500	91 500
– Visa	22 440	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Totaal instroom	102 642	145 500	262 500	262 500	262 500	262 500	262 500
Afgehandeld:							
– Machtiging tot voorlopig verblijf	60 801	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
– Vergunning tot verblijf regulier:							
eerste aanleg	16 087	27 500	77 000	86 000	86 000	86 000	86 000
verlenging			46 000	91 500	91 500	91 500	91 500
– Visa	23 618	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Totaal afgehandeld	100 506	112 500	208 000	262 500	262 500	262 500	262 500
Eindvoorraad 31/12	16 561	49 561	104 061	104 061	104 061	104 061	104 061
Inwilligingen	58 688	62 250	120 640	152 250	152 250	152 250	152 250

Doelmatigheidskengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wettelijke termijn	60–70%	80%	70%	80%	80%	80%	80%
Standhouding van beslissingen	77%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Aantal gegronde klachten	2,4%	3,7%	5,0%	4,0%	3,0%	3,0%	3,0%

bedragen x € 1 000

Financiële kengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opbrengst moederdepartement	53 795	43 736	37 204	33 747	18 053	15 953	15 953
Opbrengst overige departementen	0	9 800	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
Opbrengst derden	21 568	42 051	44 565	44 565	57 065	57 065	57 065
Baten	75 363	95 587	109 769	106 312	103 118	101 018	101 018
Lasten	81 654	93 594	106 907	103 532	101 471	99 603	99 603
Saldo van baten en lasten	– 6 291	1 993	2 862	2 780	1 647	1 415	1 415
Gemiddelde kostprijs (x € 1)	812	832	514	394	387	379	379
Procentuele mutatie		2,4%	– 38,2%	– 23,3%	– 2,0%	– 1,8%	0,0%

Toelichting

Inwilligingen regulier hebben betrekking op de positieve beslissingen binnen het totaal van de afgehandelde aanvragen. De sterke stijging bij Vergunning tot Verblijf Regulier (VVR) wordt veroorzaakt door de overname van de VD-taken. Dat leidt in 2004 tot een extra aanbod van 156 000. Gezien de wettelijke termijn van 6 maanden zullen bij de verlengingen 46 000 afgehandeld worden. Uitgangspunt in de begroting is dat sprake is van een tijdelijke toename van het aantal MVV aanvragen in 2003 doordat de VD-en de voorraden versneld wegwerken. Deze factoren verklaren de groei van de voorraad in 2004.

De daling van de kostprijs in 2004 wordt onder meer verklaard door de overname van de VD taken. Het effect wordt vanaf 2005 volledig zichtbaar, met als gevolg dat de kosten nog verder dalen.

Naturalisatie

Als een vreemdeling een bepaalde tijd in Nederland woont, kan hij zich laten naturaliseren tot Nederlander. De IND beslist of de verzoeker bij de Koningin kan worden voorgedragen voor naturalisatie. De IND toetst daarbij of wordt voldaan aan de in de Rijkswet op het Nederlandschap gestelde voorwaarden. Voorts is de IND verantwoordelijk voor het afhandelen van bezwaarschriften en de vertegenwoordiging in beroepszaken.

Kengetallen Naturalisatie

Volumegegevens	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beginvoorraad 1/1	11 357	18 288	18 288	18 288	18 288	18 288	18 288
Instroom	38 726	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Afgehandeld:							
– Naturalisatie	31 795	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
– Intrekkingen			pm	pm	pm	pm	pm
Totaal afgehandeld	31 795	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Eindvoorraad 31/12	18 288	18 288	18 288	18 288	18 288	18 288	18 288
Positieve beslissingen	29 288	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Doelmatigheidskengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wettelijke termijn	70%	70%	80%	80%	80%	80%	80%
Aantal gegronde klachten	0,18%	0,20%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%

bedragen x € 1 000

Financiële kengetallen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
– Opbrengst moederdepartement	8 008	5 798	5 802	5 546	5 455	5 308	5 308
– Opbrengst derden	4 423	6 549	6 335	6 335	6 335	6 335	6 335
Baten	12 431	12 347	12 137	11 881	11 790	11 643	11 643
Lasten	13 129	12 076	11 681	11 394	11 267	11 172	11 172
Saldo van baten en lasten	– 698	272	456	487	523	471	471
Gemiddelde kostprijs (in € 1)	413	377	365	356	352	349	349
Procentuele mutatie		– 8,6%	– 3,3%	– 2,5%	– 1,1%	– 0,8%	0,0%

Toelichting

Door de invoering van de nieuwe Rijkswet op het Nederlandschap op 1 april 2003 zijn de voorwaarden waarop getoetst wordt, strenger geworden. Dit heeft tot gevolg dat het aantal aanvragen vermoedelijk zal gaan dalen. Omdat echter kinderen een eigen Koninklijk Besluit krijgen, zal er een opwaartse druk ontstaan. Gezien de onzekerheid over de hoogte van deze wijzigingen is voorlopig de instroom en afhandeling constant verondersteld.

Voor de afhandeling van naturalisatie-aanvragen worden leges ontvangen. Op basis van een kostenonderzoek in 2001 kan worden geconcludeerd dat de leges voor naturalisatie nagenoeg kostendekkend zijn. De IND is momenteel bezig met de implementatie van een herzien kostprijsmodel dat mogelijk aanleiding geeft om de kostenopstelling uit 2001 te herzien.

Operationele doelstelling 6.3.6

Toezicht & terugkeer

De activiteiten van toezicht & terugkeer zijn gericht op zelfstandige – dan wel gedwongen – terugkeer van vreemdelingen.

Toezicht en grensbewaking

De IND heeft enerzijds een toezichthoudende taak op de uitvoering van het vreemdelingtoezicht door de vreemdelingendiensten en anderzijds op de grensbewaking door de KMAR.

Terugkeer

De terugkeeractiviteiten zijn gericht op de uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen. Asielzoekers dienen 28 dagen na ontvangst van een afwijzende beschikking de opvang te verlaten en terug te keren naar het land van herkomst of enig ander land. De IND vervult in deze vooral de informatierol ten behoeve van het COA en VD. Ook faciliteert zij terugkeer door middel van afspraken met het IOM. Daarnaast is er het project «Oude stappenplan», waarin de IND een actieve rol vervult.

Met betrekking tot de verwijdering van illegalen is er sprake van een samenspel van ketenpartners dat erop gericht is na arrestatie zo snel mogelijk tot uitzetting te komen. Daarbij speelt de vreemdelingbewaring een belangrijke rol. De nieuw te realiseren uitzetcentra zullen tevens een positieve invloed op de effectiviteit van het vreemdelingtoezicht kunnen hebben.

De organisatie van de terugkeeractiviteiten zal worden herzien. De terugkeeractiviteiten die nu nog verspreid over de verschillende onderdelen van de IND worden uitgevoerd, zullen met ingang van 2004 ressorteren onder een IND-directie Terugkeer.

Kengetallen toezicht & terugkeer	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Volumegegevens							
<i>Toezicht</i>							
Conservatoir	12 548	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
<i>Terugkeer</i>							
Verwijderingen Asiel	21 255	24 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Verwijderingen Regulier	29 126	27 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Totaal verwijderingen	50 381	51 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
2. Financieel							
– Opbrengst moederdepartement	31 783	28 963	26 803	24 673	24 125	24 907	24 907
– Opbrengst derden	0	0	0	0	0	0	0
Baten	31 783	28 963	26 803	24 673	24 125	24 907	24 907
Lasten	43 644	45 291	43 805	42 728	42 251	41 896	41 896
Saldo van baten en lasten	– 11 861	– 16 328	– 17 002	– 18 055	– 18 126	– 16 989	– 16 989
Gemiddelde kostprijs (x € 1)	694	742	730	712	704	698	698
Procentuele mutatie		7,1	– 1,7	– 2,5	– 1,1	– 0,8	0,0

Vermogensontwikkeling

bedragen x € 1000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	7 912	- 14 081	0	0	0	0	0
2 Saldo van baten en lasten	- 21 993	0	0	0	0	0	0
3a Uitkeringen aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
3b Bijdrage door moederdepartement ter versterking van eigen vermogen	0	14 081	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	0	0	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties in het eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
4 Eigen vermogen per 31 december	- 14 081	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Het eigen vermogen is vastgesteld op basis van de situatie ultimo 2002 en het verwachte resultaat 2003. Door een extra bijdrage van het moederdepartement in 2003 is het negatieve eigen vermogen van de IND weggewerkt.

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening courant RIC 1 januari	12 957	3 690	7 107	10 634	12 656	11 193	9 996
2 Totaal operationele kasstroom	- 7 280	774	13 747	12 072	11 412	12 459	12 789
3a- Totaal investeringen	14 085	10 273	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
3b+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	974						
3 Totaal investeringskasstroom	- 13 111	- 10 273	- 12 500	- 12 500	- 12 500	- 12 500	- 12 500
4a- Eenmalige uitkeringen aan het moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4b+ Eenmalige storting door het moederdepartement	0	14 081	0	0	0	0	0
4c- Aflossingen op leningen	7 337	11 438	10 220	10 050	12 875	13 656	14 079
4d+ Beroep op leenfaciliteit	18 461	10 273	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
4 Totaal financieringskasstroom	11 124	12 916	2 280	2 450	- 375	- 1 156	- 1 579
5 Rekening courant RIC 31 december	3 690	7 107	10 634	12 656	11 193	9 996	8 706

Operationele kasstroom

Het betreft het saldo van de mutaties die zich in de loop van het jaar voordoen in de bedrijfsvoering.

Investeringskasstroom

Het betreft de investeringen die worden gepleegd in de materiële vaste activa. Voor 2004 worden vooral investeringen voorzien in «inventaris en installaties» en in «hardware en software».

Financieringskasstroom

Deze reeks heeft betrekking op het voorgenomen beroep op de leenfaciliteit.

02 DIENST JUSTITIËLE INRICHTINGEN (DJI)

Algemeen

De Dienst Justitiële Inrichtingen levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving door tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen en door de aan onze zorg toevertrouwde personen de kans te bieden een maatschappelijk bestaan op te bouwen.

In begrotingstechnische zin worden onderscheiden:

- Penitentiare inrichtingen, inclusief de vreemdelingenbewaring, strafrechtelijke opvang verslaafden en capaciteit voor veelplegers;
- De justitiële jeugdinstellingen;
- De justitiële TBS-inrichtingen;
- De (tijdelijke) bijzondere voorzieningen;
- De ondersteunende diensten;
- Het hoofdkantoor DJI.

De sanctiecapaciteit van DJI is ondergebracht in de beleidsartikelen 5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties en 6.3 Toezicht en terugkeer vreemdelingen. Binnen deze artikelen zijn de operationele doelstellingen betreffende DJI geformuleerd onder respectievelijk 5.1.2. t/m 5.1.4 en 6.3.6.

Besturingsrelatie

De DJI is sedert 1997 een baten-lastendienst. De aansturing vanuit het bestuursdepartement vindt plaats op basis van managementafspraken. De verantwoording over de bereikte resultaten en over de inzet van middelen vindt achteraf plaats door middel van periodieke rapportages en besprekingen. Deze rapportages zijn erop gericht inzicht te geven in de door de DJI behaalde resultaten op het niveau van prestatie-indicatoren, ondersteund door beleidsevaluatie- en bedrijfsvoeringsonderzoeken. Deze onderzoeken betreffen onder andere de ontwikkeling van de beschikbare capaciteit en de desbetreffende bestemming, de bezettingsgraad, het aantal ontvluchtingen vanuit gesloten inrichtingen, het aantal onttrekkingen aan detentie of behandeling anders dan door vlucht, en de ontwikkeling van de dagprijs per productdifferentiatie c.q. per productgroep.

Het hoofdkantoor DJI stuurt op hoofdlijnen. De interne planning en control van de DJI is een instrument waarmee de besturing van de DJI-inrichtingen en -diensten wordt ondersteund. Deze sturing is gebaseerd op het principe van outputsturing en vindt plaats met inachtneming van gegeven mandaten aan de decentrale managers.

De implementatie van outputsturing is in 2002 gestart en zal doorlopen tot 2005. Met name het «verder» ontwikkelen van prestatie-indicatoren en het daarop afstemmen van de geautomatiseerde gegevensverzameling vergen tijd. Tevens heeft het in 2003 gehouden «selfassessment DJI», in het kader van de gewijzigde instellingsvoorwaarden voor agentschappen, nieuwe inzichten opgeleverd ten aanzien van een resultaatgericht besturingsmodel bij DJI. In dit kader wordt in 2004 een aantal verbeteracties uitgewerkt en wordt tevens de outputfinanciering afgerond en per 2005 ingevoerd.

Meerjarige begroting van baten en lasten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
– opbrengst moederdepartement	1 232 588	1 361 804	1 467 441	1 454 350	1 458 123	1 482 987	1 474 663
– vooruitontvangen bijdragen IPZ		920	13 880	5 136	2 482		
– opbrengsten derden	169 032	172 466	170 886	169 930	169 389	169 389	169 389
– rente		727					
– buitengewone baten	13 160						
Totaal baten	1 415 507	1 535 190	1 652 207	1 629 416	1 629 994	1 652 376	1 644 052
Lasten							
personeel	710 318	784 233	840 408	816 689	816 797	827 362	827 508
materieel	662 126	720 637	750 218	745 785	741 569	749 999	740 664
– huisvesting	221 909	230 303	256 379	279 869	283 837	290 032	290 032
– financiering part.inrichtingen	230 235	226 642	231 506	235 371	231 327	233 860	233 821
– overig	209 982	263 692	262 443	230 545	226 405	226 107	216 811
rente	5 597	5 869	8 452	9 893	11 670	12 897	13 574
afschrijvingen	38 173	44 965	51 289	55 568	59 076	61 950	62 306
– materieel	38 173	44 965	51 289	55 568	59 076	61 950	62 306
buitengewone Lasten							
dotatie aan voorzieningen	10 608	2 086	1 730	1 481	882	168	
Totaal lasten	1 426 822	1 557 790	1 652 207	1 629 416	1 629 994	1 652 376	1 644 052
Saldo van baten en lasten	– 11 315	– 22 600	0	0	0	0	0

Algemeen

Als gevolg van de verwerking van de taakstellingen en maatregelen uit zowel het Strategisch Akkoord en het Hoofdlijnenakkoord, als het leveren van een bijdrage aan de oplossing van Justitiebrede problematiek, kennen enkele van de in de meerjarige begroting opgenomen cijferreeksen een – tijdelijk – dalend verloop. Dit komt o.a. doordat in deze begroting de gelden voor intensiveringen uit hoofde van het Veiligheidsprogramma nog niet volledig zijn verdeeld over de diverse operationele doelstellingen. Daarnaast worden middelen toegevoegd voor de uitvoering van de beleidsnota's IPZ en MST. Voorts zet DJI, ter medefinanciering van het project IPZ, middelen in uit het eigen vermogen van DJI. Zie voor deze bijstellingen ook de brief aan de Tweede Kamer inzake de nota Investeren in Personele Zorg (TK, 24 587, nr. 71 en nr. 76).

DJI maakt gebruik van het instrument belastinguitgave. De aanschaf van voertuigen voor transport van gedetineerden is op historische gronden vrijgesteld van Belasting op personenauto's en motorrijwielen. Het betreft hier een bedrag van € 0,3 miljoen structureel en is onderdeel van de kosten van de DJI.

Baten*Opbrengst moederdepartement*

De post opbrengst moederdepartement betreft de exploitatiebijdrage van het bestuursdepartement aan het agentschap DJI. Uitvoering van de kerntaak van DJI betekent het tegen kostprijzen leveren van een gedifferentieerd aanbod van detentie-, behandel- en opvangplaatsen. In de jaarafspraken tussen departement en DJI worden onder meer afspraken gemaakt over de omvang en kwaliteit van de door DJI te leveren producten, tegen welke prijzen en daarmee ook over de omvang van de bijdrage van het moederdepartement.

Opbrengst derden

De opbrengsten derden bestaan uit arbeidsopbrengsten, opbrengsten AWBZ en diverse opbrengsten. De verdeling is als volgt:

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opbrengsten arbeid	19 747	20 700	20 800	20 800	20 500	20 500	20 500
Opbrengsten AWBZ	128 432	135 556	133 626	132 420	132 179	132 179	132 179
Diverse opbrengsten	20 853	16 210	16 460	16 710	16 710	16 710	16 710
Totaal opbrengsten	169 032	172 466	170 886	169 930	169 389	169 389	169 389

Opbrengst arbeid

Het betreft hier de opbrengsten uit de (als regime-activiteit) verrichte arbeid, zoals die in de Rijksinrichtingen plaatsvindt. Aan externe opdrachtgevers wordt geleverd tegen marktprijzen. Actualisering van de raming wordt nog betrokken bij de voorgestane verdere versoering van het dagprogramma.

Opbrengsten AWBZ

Bij het AFBZ (Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten) worden voor een belangrijk gedeelte de verpleegkosten gedeclareerd van daarvoor in aanmerking komende TBS-gestelden en overige ten laste van Justitie komende verpleegden. De desbetreffende TBS-uitgaven zijn begrepen in de raming van de DJI. De te declareren kosten bij het AFBZ (= opbrengsten) zijn geraamd op circa 80% van de te verwachten verpleegkosten voor TBS-gestelden en overige ten laste van Justitie komende verpleegden.

Diverse opbrengsten

De «diverse opbrengsten» betreffen voornamelijk de kantineopbrengsten, personeelsgebonden inhoudingen zoals bijdrage ouderschapsverlof en kinderopvang, alsmede afrekeningen van voorschotten aan particuliere inrichtingen.

Rente

Over een positief saldo op de rekening-courant met het ministerie van Financiën wordt een rentevergoeding gegeven. Gelet op de huidige bevoorschottingssystematiek wordt er van uitgegaan dat de rente op de rekening-courant per saldo nihil zal zijn.

Lasten

Personele kosten

Om meer specifiek inzicht te geven in de raming en de realisatie van de personele kosten wordt het volgende overzicht gepresenteerd.

Personele kosten	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ambtelijk personeel	660 423	736 533	735 300	756 800	758 225	753 000	752 700
Overig personeel (totaal)	49 895	47 700	47 400	48 800	48 900	48 500	48 500
gespecificeerd als volgt:							
– niet regulier	6 515	6 700					
– uitzendkrachten	24 020	20 000					
– opleiding en vorming	6 948	9 000					
– post-actief personeel	12 412	12 000					
Nog nader toe te rekenen			57 708	11 089	9 672	25 862	26 308
Totaal personele kosten	710 318	784 233	840 408	816 689	816 797	827 362	827 508
Ambtelijk personeel (gem. bezetting x 1 fte)	16 438	17 578	17 476	17 976	18 010	17 886	17 877
Gemiddelde loonsom per fte (x € 1,-)	40 177	41 875	42 075	42 100	42 100	42 100	42 100

Toelichting op de tabel

De opgenomen bedragen betreffen uitkomsten uit P x Q-berekeningen, deels geëxtrapoleerd op basis van de t/m 2003 opgenomen bedragen. Per 2004 hebben de bedragen een voorlopig karakter. Dat komt omdat de kortingen en taakstellingen uit hoofde van het Strategisch Akkoord en Hoofdlijnenakkoord, alsmede de DJI-bijdrage aan de oplossing van Justitiebrede problematiek zich nog niet (volledig) vertaald hebben in een aanpassing van de personele meerjarenraming. Voorts geldt dat de invulling van de capaciteitsuitbreidingen als voorgenomen in het Hoofdlijnenakkoord nog niet is geconcretiseerd. De hiermee gemoeide saldobedragen zijn vooralsnog opgenomen onder de post «nog nader toe te rekenen».

Materiële kosten

Onder deze post zijn alle reguliere exploitatiekosten van het agentschap begrepen.

De opgenomen reeks voor huisvesting heeft vooral betrekking op de aan de Rijksgebouwendienst te betalen kosten van huur en service-overeenkomsten. De reeks financiering particuliere inrichtingen betreft in hoofdzaak de bekostiging van de particuliere justitiële jeugd- en TBS-inrichtingen. Onder de post «overige» zijn onder meer begrepen de kosten van de justitieel ingeslotenen (o.a. voeding), de kosten van de arbeid en de overige exploitatiekosten betreffende de DJI.

Rente

Ten behoeve van de (vervangings)investeringen wordt een beroep gedaan op de leenfaciliteit bij het ministerie van Financiën. De in dit kader te betalen rente wordt zichtbaar op de staat van baten en lasten en is verdisconteerd in de dagprijs. Uitgegaan is van een gemiddelde rente van 5% over de gemiddelde stand van de leningen per jaar.

Afschrijvingen

De afschrijvingsreeks is gebaseerd op de actuele omvang van de vaste activa, rekening houdend met de geplande vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. De afschrijvingen vinden stelselmatig plaats, op lineaire basis en voorgeschreven termijnen per activagroep en op basis van de aanname dat de restwaarde (afgezien van uitzonderingen) nul is. De gehanteerde afschrijvingspercentages gaan in beginsel van de volgende gemiddelde levensduren uit:

Afschrijvingstermijnen

Installaties en materieel	5-10 jaar
Automatisering en kantoor machines	4-5 jaar
Inventaris	5-8 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Levende have, wapens en toebehoren	5-10 jaar
Overige machines en installaties	5 jaar

Dotatie aan voorzieningen

De opgenomen reeks betreft de dotatie aan de voorziening voor functioneel leeftijdsontslag. Bij de berekening is uitgegaan van een tijds horizon van 15 jaar waarbij de kosten over de periode zijn geëgaliseerd. Naar verwachting zullen tot en met 2007 dotaties aan de voorziening plaatsvinden, en worden vanaf 2008 jaarlijks bedragen onttrokken.

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening courant RIC 1 januari	128 026	48 998	34 729	36 414	31 489	33 770	27 539
2 Totaal operationele kasstroom	23 557	7 655	35 909	42 632	46 994	48 350	61 806
3a- Totaal investeringen	70 521	94 200	60 000	75 000	75 000	75 000	75 000
3b+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	8 436						
3 Totaal investeringskasstroom	- 62 085	- 94 200	- 60 000	- 75 000	- 75 000	- 75 000	- 75 000
4a- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	18 575	0	0	0	0	0	0
4b+ Eenmalige uitkering door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4c- Aflossing op leningen	21 925	21 924	34 224	47 557	44 713	54 581	54 581
4d+ Beroep op leenfaciliteit		94 200	60 000	75 000	75 000	75 000	75 000
4 Totaal financieringskasstroom	- 40 500	72 276	25 776	27 443	30 287	20 419	20 419
5 Rekening courant RIC 31 december	48 998	34 729	36 414	31 489	33 770	27 539	34 764

Operationele kasstroom

De hier opgenomen reeks wordt veroorzaakt door de mutaties die zich in de loop van het jaar voordoen in het werkkapitaal als gevolg van de normale bedrijfsvoering. Onder werkkapitaal wordt verstaan het verschil tussen de vlottende activa en vlottende passiva.

Investeringskasstroom

Het betreffen hier de voorgenomen investeringen die worden gepleegd in de materiele vaste activa. In hoofdzaak betreft het investeringen in voorzieningen aan gebouwen, installaties en inventaris alsmede computer hard- en software. Uitgangspunt is dat de investeringen worden gefinancierd door middel van een beroep op de leenfaciliteit.

Financieringskasstroom

Deze reeks heeft betrekking op het voorgenomen beroep op de leenfaciliteit bij het ministerie van Financiën ten behoeve van investeringen, en de hierop betrekking hebbende aflossingen.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	80 073	50 183	14 383	14 383	14 383	14 383	14 383
2 Saldo baten en lasten	- 11 315	- 22 600	0	0	0	0	0
3a Uitkering aan moederdepartement	- 18 575	0	0	0	0	0	0
3b Bijdrage door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	0	- 13 200	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties in het eigen vermogen:	- 18 575	- 13 200	0	0	0	0	0
4 Eigen vermogen per 31 december	50 183	14 383	14 383	14 383	14 383	14 383	14 383

De neerwaartse bijstelling 2003 op de vermogenspositie is een gevolg van de medefinanciering van DJI aan de uitvoering van de beleidsnota's IPZ en MST waarover de Tweede Kamer (TK, 24 587, nr. 71 en nr. 76 en TK, 24 587 nr. 88) is geïnformeerd.

Kengetallen per beleidsterrein

Capaciteiten per beleidsterrein

Als belangrijkste indicator voor zowel de rijks- als de particuliere inrichtingen geldt de capaciteitseenheid (plaats, bed) ten behoeve van gedetineerden, pupillen en TBS-gestelden.

Prijzen

Bij de DJI zijn voorcalculatorische dagprijzen per type plaats berekend. Het betreft hier een integrale prijs waarin – met uitzondering van de prijzen voor in bewaring gestelden op politiebureaus – rekening is gehouden met zowel een opslag voor de toerekening van kosten voor de ondersteunende diensten (opleidingen, vervoer, systeembeheer, geestelijke en geneeskundige verzorging, etc.) en het Hoofdkantoor DJI, als de toerekening van enkele centraal beheerde kosten. De in de onderstaande tabellen opgenomen prijzen zijn samengesteld uit circa 60 tarieven die binnen de DJI voor even zoveel producten worden gehanteerd. In de prijzen is rekening gehouden met zowel inrichtingsspecifieke bovennormatieve toevoegingen en toeslagen als nog toe te delen sectorale loon- en prijsbijstellingen. Deze kostenposten komen ook in de realisatiecijfers op productniveau tot uitdrukking. Bedoelde posten, uitgedrukt in een afhankelijk van het beleidsterrein berekende opslag per productdifferentiatie, maken deel uit van de in de begroting gepresenteerde voorcalculatorische dagprijs. In de eindafrekening over het begrotingsjaar worden de voorcalculatorische en gerealiseerde dagprijzen met elkaar vergeleken en worden verschillen geanalyseerd en toegelicht.

Toelichting op de (gemiddelde) dagprijzen

Ter toelichting op de fluctuaties van de in onderstaande tabellen opgenomen (gemiddelde) dagprijzen geldt dat incidentele effecten optreden die voornamelijk een gevolg zijn van de toerekening van voorwerkings- en aanloopkosten betreffende de voorgenomen capaciteitsuitbreidingen. De uitvoering van de nota MST en met name de introductie van twee op één cel hebben ertoe geleid dat met ingang van 2003 de capaciteit is gerelateerd aan het aantal plaatsen in plaats van het aantal fysieke cellen. Het omzetten van reguliere capaciteit in 2 op 1 cel heeft geleid tot

wijzigingen van de (gemiddelde) dagprijs. Ook de invulling van de aan DJI opgelegde taakstellingen (o.a. Strategisch Akkoord, Hoofdlijnenakkoord en Justitiebrede problematiek) hebben effect op de dagprijs. Voorts geldt dat de (gemiddelde) dagprijzen veranderen als gevolg van de wijziging van de omvang van de productdifferentiaties en de doorwerking van loon- en prijsbijstellingen.

Overzicht gemiddelde capaciteit en prijs – sector Gevangeniswezen

Overzicht reguliere en vreemdelingen capaciteit (operationele doelstelling 5.1.2. en 6.3.6.)

	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003*	12 838	12 723	12 456	12 451	12 454	12 454	12 454
– nota Modernisering Sanctietoepassing (MST)		1 228	1 872	2 761	2 969	2 997	2 997
– uitvoeringsverschillen	207						
Stand ontwerpbegroting 2004	13 045	13 951	14 328	15 212	15 423	15 451	15 451
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1,-)	184,80	191,72	190,29	185,61	184,89	185,68	186,27
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	880,2	976,3	995,2	1 030,6	1 040,8	1 047,2	1 050,5

* Stand exclusief VN-cellen en in bewaring gestelden op politiebureaus.

Overzicht overige capaciteit (operationele doelstelling 5.1.2. en 6.3.6.)

	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	98	98	98	98	98	98	98
– nota MST		300					
– uitvoeringsverschillen	322	20	20	20	20	20	20
Stand ontwerpbegroting 2004	420	418	118	118	118	118	118
Verdeeld naar:							
In bewaring gestelden op politiebureaus**	352	350	50	50	50	50	50
VN-cellen	68	68	68	68	68	68	68
Dagprijs politiebureaus (x € 1)	80,90	110,00	110,00	110,00	110,00	110,00	110,00
Dagprijs VN-cellen per plaats/per dag x € 1	383,92	275,59	274,97	274,37	273,85	274,69	275,3
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	20	20,9	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8

** Regulier en vreemdelingen.

Overzicht (basis) penitentiaire programma's ((B)PP), elektronisch toezicht (ET) en elektronische detentie (ED), (operationele doelstelling 5.1.2.)

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	197	385	572	582	587	587	587
– nota MST		272	272	272	272	272	272
– uitvoeringsverschillen	11						
Stand ontwerpbegroting 2004	208	657	844	854	859	859	859
Verdeeld naar:							
PP	208	207	217	227	232	232	232
ET		178	355	355	355	355	355
BPP		72	72	72	72	72	72
ED		200	200	200	200	200	200
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1)	73,72	72,49	67,35	66,20	65,15	64,91	64,89
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	5,6	17,4	20,7	20,6	20,4	20,4	20,3

In de nota MST is – naast de uitbreiding op het onderdeel reguliere capaciteit – een tweetal extramurale sanctietoepassingen opgenomen, waarvan de uitvoering DJI regardeert. Het gaat hier om de toepassing van basis penitentiaire programma's (BPP) en de tenuitvoerlegging van korte straffen door middel van toepassing van elektronische detentie (ED). In het laatste geval vindt in tegenstelling tot PP/ET geen intensieve reclasseringsbegeleiding plaats.

Overzicht gemiddelde capaciteit en prijs – bijzondere voorzieningen (operationele doelstelling 5.1.2. en 6.3.6.)

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003							
– bijzondere voorzieningen noodwet		1 133	1 169	293			
– capaciteit Schiphol		96	96	96	96	96	96
– nota MST		200	300	609	853	941	941
Stand ontwerpbegroting 2004		1 429	1 565	998	949	1 037	1 037
Verdeeld naar:							
Detentiecentra		1 229	1 265	698	449	437	437
Uitzetcentra		200	300	300	500	600	600
Dagprijzen (x € 1,-)							
Detentiecentra*		133,81	133,81	148,94	153,98	153,98	153,98
Uitzetcentra		172,42	172,42	172,42	172,42	172,42	172,42
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)		12,6	80,7	56,8	56,7	62,3	62,3

* De hiervoor beschikbare middelen zijn voor het jaar 2003 vooralsnog begrepen onder operationele doelstelling 3.3.3. Bijstelling van het DJI-kader vindt in de 2e helft van 2003 plaats.

Met betrekking tot de detentiecentra wordt gemeld dat deze vanaf 1 april 2005 – na het verstrijken van de periode van de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugskoeriers – valt onder de Penitentiaire beginselenwet, met uitzondering van de 96 plaatsen Schiphol. De uitzetcentra vormen een eindstation in de keten voor wat betreft illegale vreemdelingen. De locaties zijn bij de vliegvelden Rotterdam (Zestienhoven) en Schiphol. Voor deze capaciteit is meerpersoon celgebruik van toepassing.

Overzicht gemiddelde capaciteit en prijs – sector Jeugd (operationele doelstelling 5.1.3.)

Rijks Justitiële Jeugdinrichtingen

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	1 179	1 268	1 263	1 158	1 175	1 175	1 175
– nota MST		– 148	– 231				
– herschikking rijks- particuliere inrichtingen		– 34	6	– 76	– 88	– 121	– 121
– Jeugd Terecht veelplegers		6	24	24	36	36	36
– uitvoeringsverschillen	– 24	– 10					
Stand ontwerpbegroting 2004	1 155	1 082	1 062	1 106	1 123	1 090	1 090
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1)	318,74	311,67	320,13	322,13	325,15	325,48	324,67
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	134,4	123,1	124,1	130,0	133,3	129,5	129,2

Omdat uit de behoefteprognose 2002 naar voren is gekomen dat het benodigd aantal plaatsen in de jaren 2003 en 2004 lager uitkomt dan aanvankelijk verwacht, is besloten een deel van de lopende capaciteitsuitbreidingen te temporiseren en voorts de tijdelijk van het Gevangeniswezen overgenomen capaciteit versneld terug te geven. De hierdoor vrijvallende middelen zijn ingezet ter medefinanciering van de uitvoering nota MST.

Scholing- en trainingsprogramma's (STP's)

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	25	59	66	76	86	86	86
– Jeugd Terecht				3	3	3	3
– uitvoeringsverschillen		– 19	– 6				
Stand ontwerpbegroting 2004	25	40	60	79	89	89	89
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1)		64,50	64,50	64,50	64,50	64,50	64,50
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)		0,9	1,4	1,9	2,1	2,1	2,1

Als gevolg van de doorwerking van enige aanloopproblemen wordt het aantal STP's in 2003 en 2004 met respectievelijk 19 en 6 neerwaarts bijgesteld.

bedragen x € 1 000

Particuliere Justitiële jeugdinrichtingen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	1 108	1 189	1 377	1 400	1 378	1 378	1 378
– herschikking rijks-particuliere inrichtingen		34	– 6	76	88	121	121
– niet vertragen uitbreiding Glen Mills		10	25				
– uitvoeringsverschillen	23						
Stand ontwerpbegroting 2004	1 131	1 233	1 396	1 476	1 466	1 499	1 499
Verdeeld naar:							
Capaciteit exclusief inkoopplaatsen	1 022	1 104	1 258	1 356	1 344	1 385	1 385
Inkoopplaatsen*	109	129	138	120	122	114	114
Gemiddelde dagprijs (x € 1,-)	261,01	284,34	277,52	274,98	276,09	276,71	277,02
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	97,4	114,6	127,4	135,1	135,4	139,9	140,0

* De inkoopplaatsen tellen niet mee in de p x q-berekening.

De gemiddelde dagprijzen van de particuliere jeugdinstellingen zijn exclusief de huisvestingslasten van de in het verleden a fonds perdu gefinancierde gebouwen. Het verschil tussen de rijks- en particuliere dagprijzen wordt hiermee voornamelijk verklaard.

Overzicht gemiddelde capaciteit en prijs – sector TBS (operationele doelstelling 5.1.4.)

bedragen x € 1 000

Rijks TBS-inrichtingen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	468	459	425	434	459	459	459
– nota MST		7	40	27			
– Pieter Baan Centrum (PBC)*	32						
– uitvoeringsverschillen	– 2	9					
Stand ontwerpbegroting 2004	498	475	465	461	459	459	459
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1,-)	519,87	486,73	488,76	499,93	501,97	500,60	500,57
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	94,5	84,4	83,0	84,1	84,1	83,9	83,9

* In 2002 vond – in tegenstelling tot opgenomen tekst begroting 2003 – financiering plaats op basis van capaciteit.

In het kader van de nota MST zijn middelen vrijgemaakt waarmee de tijdelijke daling (2003–2005) van de capaciteit bij de rijksinstellingen als opgenomen in de begroting 2003 kan worden gecorrigeerd.

bedragen x € 1 000

Particuliere TBS-inrichtingen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	623	643	643	637	637	637	637
– uitvoeringsverschillen	– 7	6					
Stand ontwerpbegroting 2004	616	649	643	637	637	637	637
Gem. prijs per plaats/per dag (x € 1,-)	407,98	418,65	417,22	413,41	415,75	415,42	415,41
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)	91,7	99,2	97,9	96,1	96,7	96,6	96,6

Naar verwachting zal de productie in 2003 bij de justitiële TBS-inrichtingen gemiddeld 15 plaatsen hoger zijn. Financiering van deze plaatsen geschiedt – door verrekening van middelen met het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten – uit besparingen die optreden omdat het aantal TBS-plaatsen bij GGZ-inrichtingen naar verwachting 20 plaatsen lager zal uitkomen.

De verschillen tussen rijks- en particuliere dagprijzen worden in hoofdzaak verklaard doordat in de dagprijzen van de rijks TBS-inrichtingen rekening wordt gehouden met een normbedrag voor de huisvestingslasten per capaciteitsseenheid. De particuliere TBS-inrichtingen zijn daarentegen deels a fonds perdu gefinancierd en deels via leningen. Alleen de kapitaallasten uit de leningen maken voor wat betreft de huisvestingscomponent onderdeel uit van de dagprijs.

Overzicht contractplaatsen TBS in GGZ-inrichtingen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
GGZ – intramuraal	199	194	194	194	194	194	194
– uitvoeringsverschillen		– 20					
Stand ontwerpbegroting 2004	199	174	194	194	194	194	194

Pieter Baan Centrum (PBC)

Financiering van het PBC vindt plaats op basis van het aantal rapportages. Teneinde inzicht te geven in de raming wordt het volgende overzicht gepresenteerd.

Pieter Baan Centrum	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerpbegroting 2003	233	233	233	233	233	233	233
– correctie*	– 233						
– uitvoeringsverschillen		– 9					
Stand ontwerpbegroting 2004		224	233	233	233	233	233
Verdeeld naar (aantallen):							
Pro-Justitia rapportage		191	196	196	196	196	196
Overige rapportage		33	37	37	37	37	37
Gemiddelde prijs per rapportage (x € 1,-)		39 765	39 384	39 854	39 934	39 875	39 874
Totaal kader p x q (x € 1 miljoen)		8,9	9,2	9,3	9,3	9,3	9,3

* In 2002 vond financiering plaats op basis van capaciteit (realisatie 2002: 32 plaatsen/zie bovenstaand capaciteitsoverzicht Rijks TBS-inrichtingen).

Opbouw baten en lasten volgens P x Q -benadering

Vermenigvuldiging van de dagprijs (inclusief toe te rekenen overhead) («P») en de gemiddelde capaciteit («Q») per product(categorie) levert voor de DJI in vergelijking met de meerjarenraming baten en lasten, het volgende beeld op:

Overzicht opbouw baten en lasten volgens P x Q-benadering

bedragen x € 1 000

Baten-lasten volgens PxQ-benadering	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal inrichtingen en diensten							
– Gevangeniswezen	905 799	1 014 536	1 024 725	1 060 029	1 070 030	1 076 332	1 079 653
– Bijzondere voorzieningen		12 587	80 663	56 825	56 702	62 321	62 321
– Rijks jeugdinstellingen	134 373	124 030	125 505	131 901	135 373	131 588	131 265
– Particuliere jeugdinstellingen	97 364	114 580	127 428	135 095	135 439	139 884	140 041
– Inkoopplaatsen jeugdinstellingen	6 889	7 803	8 446	6 669	6 765	6 063	6 063
– Rijks TBS-instellingen	94 497	84 387	82 955	84 121	84 097	83 869	83 863
– Particuliere TBS-instellingen	91 730	99 172	97 920	96 121	96 663	96 587	96 585
– Pieter Baan centrum		8 907	9 177	9 286	9 305	9 291	9 291
Subtotaal volgens p x q	1 330 652	1 466 002	1 556 817	1 580 046	1 594 374	1 605 933	1 609 081
Nog in dagprijzen te verwerken posten	96 170	91 788	60 540	14 520	770	11 593	121
Nog in capaciteit te vertalen intensiveringen			34 850	34 850	34 850	34 850	34 850
Totaal lasten	1 426 822	1 557 790	1 652 207	1 629 416	1 629 994	1 652 376	1 644 052

In bovenstaande tabel is per organisatie-eenheid de uitkomst volgens de P x Q-systematiek gepresenteerd. De per organisatie-eenheid gepresenteerde reeks loopt min of meer parallel met de groei van de capaciteit. De toerekening van de DJI-brede overheadposten vindt plaats op basis van de omvang van de capaciteiten per onderscheiden sector, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke inzet voor de capaciteit van de rijks- en particuliere instellingen. De onder «nog in dagprijzen te verwerken posten» opgenomen bedragen fluctueren sterk en zullen bij verwerking ervan de meerjarige ontwikkeling van de dagprijzen beïnvloeden. De nog te verwerken bedragen hebben enerzijds betrekking op de toerekening van centraal geparkeerde middelen (zoals loonbijstelling 2003) en anderzijds op in de tijd oplopende taakstellingen en kortingen (o.a. Strategisch Akkoord). De onder de post «nog in capaciteit te vertalen intensiveringen» opgenomen geldreks heeft betrekking op een voorlopige verdeling van de in 2004 (met horizontale doorwerking naar latere jaren) in het Hoofdlijnenakkoord beschikbaar gestelde middelen voor de intensivering van het veiligheidsprogramma, i.c. de uitbreiding van de sanctiecapaciteit.

Garanties

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Garantieplafond							
Uitstaand risico per 1-1	43 858	43 444	43 008	42 573	42 107	41 607	41 107
Vervallen of te vervallen garanties	– 414	– 436	– 435	– 466	– 500	– 500	– 500
Uitstaand risico per 31-12	43 444	43 008	42 573	42 107	41 607	41 107	40 607

Bovenstaand overzicht bevat informatie met betrekking tot de verstrekte bankgaranties voor hypothecaire leningen aan particuliere jeugdinstellingen. Het feitelijke risico bestaat uit de openstaande saldi van de hypothecaire leningen. Voor 2003 en 2004 zijn voor de financiering van een 5-tal bouwprojecten nieuwe bankgaranties voorzien. Het gaat hier naar verwachting om een bedrag van respectievelijk € 36,7 miljoen en € 15,1 miljoen. Aangezien de betreffende reeksen pas kunnen worden bepaald aan de hand van de feitelijke leningsvoorwaarden is in bovenstaand overzicht hiermee nog geen rekening gehouden.

03 CENTRAAL JUSTITIEEL INCASSO BUREAU (CJIB)

Algemeen

Het CJIB maakt onderdeel uit van het ministerie van Justitie en wordt langs twee lijnen aangestuurd. In het opdrachtgeversoverleg, bestaande uit de eigenaar (DSRS), de opdrachtgevers (OM, plaatsvervangend Secretaris Generaal en Directie Handhaving) en de opdrachtnemer (CJIB), worden de strategische kaders vastgesteld en worden de kernvragen over de taken en het functioneren van het CJIB besproken. Het beleidsoverleg OM/CJIB, waarin onder andere het Openbaar Ministerie en de Directie Handhaving (DGRh) zijn vertegenwoordigd, heeft een rol in de inhoudelijke sturing van en taakuitoefening door het CJIB binnen de strategische kaders.

Het CJIB draagt bij aan beleidsartikel 5.2 Ontvangsten uit boeten en transacties. Binnen dit beleidsartikel is de volgende beleidsdoelstelling geformuleerd: «Het bevorderen van de veiligheid van de maatschappij door een effectieve tenuitvoerlegging van financiële sancties en maatregelen».

Hiertoe is operationele doelstelling 5.2.1 voor het CJIB opgesteld: «Een adequate inning van opgelegde of toegepaste financiële sancties en geaccepteerde transacties in reactie op een wetsovertreding».

Het gaat hierbij om de volgende bedrijfsprocessen/producten:

- Sancties opgelegd op grond van de Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV-sancties);
- Boetevonnissen, opgelegd door de strafrechter;
- Transacties ter voorkoming van verdere strafvervolgung;
- Ontnemingsmaatregelen (Plukze);
- Schadevergoedingsmaatregelen (Terwee);
- Coördinatie van Vrijheidsstraffen;
- Coördinatie van Taakstraffen.

Bovenstaande producten vormen tevens de basis voor de output-financiering door het moederdepartement.

Doelmatigheid

Sturing van het CJIB geschiedt onder andere op basis van een prestatiebegroting waarin kengetallen een vooraanstaande rol spelen. Deze kengetallen geven inzicht in de verwerking van zaken, de daaraan verbonden kosten en de uitstroom van zaken. Daarnaast zijn prestatiegegevens (kwaliteitsindicatoren) voor alle producten vastgesteld.

Het CJIB staat voor een effectieve, efficiënte en rechtmatige inning en executie van opgelegde of toegepaste financiële sancties, geldboetes en geaccepteerde transacties naar aanleiding van een wetsovertreding.

Naar aanleiding van de Rijksbrede Evaluatie Baten-lastendienstmodel 2002 is geoordeeld dat het CJIB sedert zijn agentschapstatus van 1996 doelmatigheid heeft gerealiseerd. Voor 2004 richt het CJIB zich op handhaving van de huidige kwaliteit met de beschikbare middelen.

Onderstaand wordt per product een overzicht gegeven van de ontwikkeling van productieaantallen, kostprijzen en kwaliteit over de afgelopen jaren. Hierbij moet worden opgemerkt dat de processen in de loop der

jaren kunnen zijn gewijzigd, o.a. door beleidswijzigingen. Met name de invoering van de algehele inning van de transacties vanaf 2000 is hiervan een goed voorbeeld. Wat de productie-aantallen betreft moet rekening worden gehouden met het volgende:

- Het CJIB heeft geen directe invloed op de instroom van het aantal zaken;
- De vermelde aantallen vormen de basis voor de financiering van het CJIB. Het CJIB wordt sinds 1 januari 2000 gefinancierd op basis van output (P*Q);
- De vermelde aantallen zijn geraamd op basis van de budgettaire kaders;
- In onderstaande aantallen is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de Veiligheidsenveloppe. Het extra aanbod van zaken hieruit voor het CJIB is nog niet bekend. Wel zijn hiervoor reeds de middelen voor 2003 en verder aan het kader toegevoegd.

WAHV-sancties

	2001	2002	2003	2004
Productie	8 749 213	9 267 288	9 777 046	8 218 000
Kostprijs (x € 1)	4,04	4,85	3,89	3,89
Geïnd < 1 jaar/(norm)*	94,8%/ (94%)	94,9%/ (94%)	(94%)	(94%)
Afgedaan < 1 jaar/ (norm)**	95,6%/ (95%)	96,0%/ (95%)	95,0%	95,0%
Gegronde klachten bij Nationale Ombudsman	≤ 0,005%	≤ 0,005%	≤ 0,005%	≤ 0,005%

* Geïnd betreft WAHV-sancties die volledig zijn betaald.

** Afgedaan betreft WAHV-sancties waarop geen vordering meer is.

De daling van de aantallen in 2004 houdt verband met het feit dat voor de regioplannen en de Klimaatnota de middelen nog niet zijn overgeheveld van het OM naar het CJIB.

Het CJIB heeft met name in het incassotraject door het afsluiten van contracten met deurwaarders forse besparingen kunnen genereren, die zijn ingezet om kosten van intensiveringen en kwaliteitsverbetering van het proces te kunnen opvangen. Ondanks een forse stijging van de productie heeft het CJIB zijn innings- en afdoeningscores op een vrij stabiel en hoog niveau weten te handhaven.

Boetevonnissen

	2001	2002	2003	2004
Productie	118 041	125 949	139 379	121 650
Kostprijs (x € 1)	38,97	39,99	37,23	37,23
Afgedaan onherroepelijke vonnissen < 1 jaar/(norm)	63,4%/ (65%)	60,7%/ (65%)	(60%)	(60%)
Gegronde verzetten tegen dwangbevel	33,1%	26,7%	≤ 35%	≤ 35%

Zowel productieaantallen als kostprijzen zijn redelijk stabiel. Het percentage afgedane onherroepelijke vonnissen is in 2002 verder gedaald. Als mogelijke oorzaak kan worden genoemd dat in meer gevallen wordt getransigeerd. Dit leidt er weer toe dat boeten worden opgelegd in relatief

steeds zwaardere gevallen. In die gevallen is de betalingsbereidheid over het algemeen lager en leidt het inningsproces daarom minder snel tot succes.

Transacties

	2001	2002	2003	2004
Productie	444 272	526 386	644 903	453 324
Kostprijs (x € 1)	6,74	6,76	7,06	7,06
Geïnd < 1 jaar / (norm)	66,7% / (70%)	71,0% / (70%)	70,0%	70,0%

Sinds 2000 int het CJIB alle transacties. Hiermee is een aanzienlijke doelmatigheid in de keten gerealiseerd.

Vrijheidsstraffen

	2001	2002	2003	2004
Productie	18 147	20 703	18 000	18 000
Kostprijs	36,80	33,39	41,73	41,73
Heenzendingen/(norm)	1,2% / (< 1%)	2,8% / (<1%)	< 1%	< 1%

Het percentage heenzendingen is nog steeds laag. Wel leidt de toenemende druk op het aantal cellen tot een hoger percentage heenzendingen in 2002 dan begroot. Daarnaast is aan een aantal arrestanten strafonderbreking verleend.

Schadevergoedingsmaatregelen

	2001	2002	2003	2004
Productie *	6 996	8 255	5 900	5 900
Kostprijs (x € 1)	149,19	109,28	161,23	161,23
Uitstroom t.o.v. instroom	71,5%	69,1%	75,0%	75,0%
Afgedaan < 3 jaar	n.b.	60,2%	60,0%	60,0%

* Productie = 50% instroom + 50% uitstroom.

Ontnemingsmaatregelen

	2001	2002	2003	2004
Productie*	730	878	740	740
Kostprijs (x € 1)	362,13	362,68	387,43	387,43
Uitstroom t.o.v. instroom	85,2%	83,9%	85,0%	85,0%
Afgedaan < 3 jaar	n.b.	58,9%	60,0%	60,0%

* Productie = 50% instroom + 50% uitstroom.

Voor taakstraffen is nog sprake van inputfinanciering. Het CJIB biedt in dit proces administratieve ondersteuning. Aangemelde taakstraffen (= instroom) worden elektronisch doorgestuurd naar de Stichting Reclasse-ring Nederland (SRN) voor uitvoering. De uitstroom betreft door de SRN afgemelde taakstraffen. Voor 2004 gaat het om een in- en uitstroom van 15 600 zaken.

Meerjarige begroting van baten en lasten
bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
Opbrengst moederdepartement	59 748	61 123	52 824	53 184	53 562	54 195	55 195
Opbrengst overige departementen	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden	276	275	125	0	0	0	0
Rentebaten	340	225	225	225	225	225	225
Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatiebijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	60 364	61 623	53 174	53 409	53 787	54 420	55 420
Lasten							
Apparaatskosten	46 531	41 217	35 651	35 745	36 075	36 613	37 463
• Personele kosten	21 819	20 867	18 215	18 225	18 348	18 602	19 001
• Materiële kosten	24 712	20 350	17 436	17 520	17 727	18 011	18 462
Gerechtskosten	5 772	7 304	5 939	6 009	6 042	6 109	6 214
Rentelasten	255	351	677	691	693	696	700
Afschrijvingskosten	2 214	3 971	3 722	3 779	3 792	3 817	3 858
Projectgelden	4 459	8 780	7 185	7 185	7 185	7 185	7 185
Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	59 231	61 623	53 174	53 409	53 787	54 420	55 420
Saldo van baten en lasten	1 133	0	0	0	0	0	0

De taakstellingen en intensiveringen naar aanleiding van het Hoofdlijnenakkoord zijn in deze begroting verwerkt.

Baten
Opbrengst moederdepartement

Vanaf 2004 daalt de bijdrage van het moederdepartement, doordat voor de regioplannen en de Klimaatnota de middelen nog niet zijn overgeheveld van het OM naar het CJIB.

De bijdrage van het departement is op basis van P*Q bepaald.

bedragen x € 1 000

Product	P (x € 1)	Q ¹	PxQ
WAhV-sancties	3,89	8 218 000	31 968
Boetevonnissen	37,23	121 650	4 529
Transacties	7,06	453 324	3 200
Vrijheidsstraffen	41,73	18 000	751
Schadevergoedingsmaatregelen	161,23	5 900 ²	951
Ontnemingsmaatregelen	387,43	740 ²	287
Taakstraffen		15 600	310
Algemeen			10 828
Totaal			52 824

¹ De aantallen (Q) betreffen de aantallen waarvoor binnen de begroting de financiële middelen beschikbaar zijn.

² De productie (Q) voor schadevergoedingsmaatregelen en ontnemingsmaatregelen wordt als volgt bepaald:
productie = 50% instroom + 50% uitstroom.

De kostprijzen 2004 zijn onder voorbehoud van aanpassing in het najaar van 2003. Momenteel loopt er binnen het CJIB het project «Herijken»

Kostprijzen». Dit project is opgestart naar aanleiding van het evaluatieonderzoek in 2002 naar de kostprijzen van het CJIB. Het project moet de nieuwe, integrale kostprijzen (ook voor het product Taakstraffen) voor de periode 2004–2006 opleveren.

Het bedrag genoemd onder «Algemeen» bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1 000

Algemeen	Bedrag
Projectgelden	7 105
Loon- en prijsbijstellingen	4 163
Taakstellingen Strategisch Akkoord	– 2 465
Restant taakstellingen Hoofdlijnenakkoord	– 3 304
Uitvoering Veiligheidsenvelop	1 110
Diverse inputfinanciering	4 139
Totaal Algemeen	10 828

Opbrengst derden

In verband met de afbouw van de inning van door de gemeente opgelegde naheffingsaanslagen ter zake van gefiscaliseerde parkeer-overtredingen, alsmede voor de inning van Bestuurlijke Boetes voor de Keuringsdienst van Waren, De Nederlandsche Bank en de Pensioen- en Verzekeringkamer nemen deze opbrengsten af. Voor 2004 wordt er een opbrengst van € 125 000 begroot.

Rente

Voor het jaar 2004 wordt rekening gehouden met een renteopbrengst (ca 2,3%) van € 225 000 op de stand van de rekeningcourant en de op deposito uitgezette, tijdelijk overtollige middelen.

Buitengewone baten

Buitengewone baten zijn voor het boekjaar 2004 niet voorzien.

Lasten

Ten opzichte van voorgaande jaren dalen de apparaatskosten doordat voor de regioplannen en de Klimaatnota de middelen nog niet zijn overgeheveld van het OM naar het CJIB. De toename van de apparaatskosten vanaf 2004 is een gevolg van de extra inspanning die door het CJIB wordt geleverd in het kader van het Veiligheidsprogramma.

Personele kosten

Onderstaand wordt een overzicht van de gemiddelde loonsom van het ambtelijk personeel gegeven. In de berekening van de gemiddelde loonsom is nog geen rekening gehouden met de kosten van loonstijgingen.

bedragen x € 1 000

Personele kosten	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Ambtelijk personeel</i>							
– gemiddelde loonsom	35 060	37 080	37 080	37 080	37 080	37 080	37 080
– aantal fte's	543	509	437	438	441	448	458
<i>Postactief personeel</i>							
– gemiddelde loonsom	10 800	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
– wachtgelders (aantal personen)	2	2	3	3	3	3	3

Naast salariskosten worden ook personeelsgebonden kosten, zoals kosten van opleidingen, kinderopvang, reiskostenvergoedingen etc. onder de personele kosten geboekt.

Materiële kosten

Onder deze post zijn alle reguliere exploitatiekosten van het CJIB opgenomen, waaronder de kosten van de print- en mailservice. Deze kosten bedragen bijna € 4,75 miljoen.

Het CJIB is gehuisvest in 3 panden, waarvoor huurovereenkomsten zijn afgesloten met de Rijksgebouwendienst (RGD). De totaal te betalen gebruikersvergoedingen in 2004 bedragen € 4,6 miljoen. De exploitatiekosten van de huisvesting bedragen € 2,4 miljoen.

Het restant van de materiële kosten is als volgt verdeeld:

bedragen x € 1 000

	Bedrag
Werkplekgebonden kosten	2 000
Kosten betalingsverkeer	250
ICT-onderhoud en -service	1 100
Telematica/datacommunicatie	825
GBA-kosten	1 000
Diverse materiële kosten	511

Gerechtskosten

Dit betreffen de kosten voor de inschakeling van gerechtsdeurwaarders in het incassotraject.

Rente

Dit betreft de te betalen rente in 2004 als gevolg van het beroep op de Leenfaciliteit ten behoeve van investeringen in materiële vaste activa.

Datum investering	Bedrag (x € 1 000)	Looptijd (in jaren)	Rente	Rente (x € 1 000)
01-07-2000	581	5	5,09%	8,9
01-12-2001	1 361	10	5,16%	55,6
01-06-2002	3 980	10	5,39%	180,6
01-07-2003	225	10	5,50%	11,8
01-05-2003	450	5	5,50%	21,5
01-07-2003	700	3	5,50%	32,1
01-07-2003	100	5	5,50%	5,0
01-04-2004	500	3	5,50%	20,6
01-09-2004	500	3	5,50%	9,2
01-07-2004	150	5	5,50%	4,1
01-03-2004	7 150	8	5,50%	327,7
Totaal				677

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingsbedragen zijn bepaald volgens een consistente gedragslijn (zelfde termijnen als voorgaande jaren). Afschrijvingen geschieden lineair en tijdsevenredig over het jaar. De afschrijvingstermijnen sluiten aan op de richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek Financiële Informatie en Administratie Rijksoverheid. De afschrijvingskosten en de afschrijvingstermijnen worden in onderstaande tabel weergegeven.

bedragen x € 1 000

Activa	Afschrijvingstermijn	Kosten
Grote computerconfiguraties	5 jaar	40
Overige hardware	3 jaar	1 875
Standaard software	3 jaar	4
Inventarissen	7,5 resp. 10 jaar	568
Apparatuur	3 resp. 5 jaar	339
Verbouwingen	10 jaar	0
Herbouw systemen	8 jaar	896
Totaal		3 722

Het CJIB hanteert een grens van € 2000 bij het activeren van investeringen. Alle investeringen boven dit bedrag worden geactiveerd; investeringen onder dit bedrag mogen worden geactiveerd.

Deze afschrijvingsgrens sluit aan op de richtlijnen zoals opgenomen in de Algemene Beheersregeling Baten-lastendiensten van het ministerie van Justitie van juli 2002.

Projectgelden

In het kader van de Dover-affaire zijn aan het CJIB structurele middelen ter beschikking gesteld om de kwaliteit van de informatievoorziening in de strafrechtketen te verbeteren. Vanwege dat structurele karakter komen de middelen dus meerjarig terug. De middelen worden vooral gebruikt voor de verdere ontwikkeling van Verwijs Index Personen (VIP) en voor het versterken van de executie (o.a. internationale executie, en betrouwbaarheid informatie-verstrekking). Voorts is structureel een bedrag van € 4 miljoen aan het kader toegevoegd voor de uitvoering van het programma Verbetering Bedrijfsvoering.

Buitengewone lasten

Er wordt voor 2004 geen rekening gehouden met buitengewone lasten.

Vermogensontwikkeling

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	735	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868
2 Saldo van baten en lasten	1 133	0	0	0	0	0	0
3a Uitkering moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
3b Bijdrage moederdepartement ter versterking van eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	0	0	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties in eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
4 Eigen vermogen per 31 december	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868	1 868

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening courant RIC 1 januari	5 075	10 011	12 157	14 863	16 369	18 004	19 897
2 Totaal operationele kasstroom	7 609	3 971	3 722	3 779	3 792	3 817	3 858
3a- Totaal investeringen	6 009	1 475	8 300	2 500	2 500	2 500	2 500
3b+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	189	0	0	0	0	0	0
3 Totaal investeringskasstroom	- 5 820	- 1 475	- 8 300	- 2 500	- 2 500	- 2 500	- 2 500
4a- Eenmalige uitkering aan het moederdepartement	0	862	0	0	0	0	0
4b+ Eenmalige storting door het moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4c- Aflossingen op leningen	833	963	1 016	2 273	2 157	1 924	1 924
4d+ Beroep op leenfaciliteit	3 980	1 475	8 300	2 500	2 500	2 500	2 500
4 Totaal financieringskasstroom	3 147	- 350	7 284	227	343	576	576
5 Rekening courant RIC 31 december	10 011	12 157	14 863	16 369	18 004	19 897	21 831

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom wordt veroorzaakt door de mutaties die zich in de loop van de jaren voordoen als gevolg van de normale bedrijfsvoering.

Investeringskasstroom

Het betreffen hier investeringen die worden gepleegd in materiële vaste activa. Voor 2004 betreft het de volgende investeringen:

bedragen x € 1 000

Investerings	Type	Bedrag
Herbouw systemen	Vervangingsinvesteringen	7 150
Hard- en software	Vervangingsinvesteringen	1 000
Inventarissen	Vervangings- en uitbreidings- Investeringen	150
Totaal		8 300

Financieringskasstroom

Dit betreffen de kasstromen in het kader van het beroep op de Leenfaciliteit van het ministerie van Financiën ten behoeve van investeringen en de aflossingen op de Leenfaciliteit. De eenmalige uitkering aan het moederdepartement houdt verband met het nog af te romen bedrag van het exploitatieresultaat over 2000.

04 STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING (SR)

Algemeen

Het Studiecentrum Rechtspleging (SR), het opleidingsinstituut van de rechterlijke organisatie, draagt zorg voor opleiding en bijscholing ten behoeve van (toekomstige) leden van de rechterlijke organisatie. Jaarlijks worden 60 rechterlijke ambtenaren in opleiding (raio) opgeleid voor een functie als rechter of als officier van Justitie. Rechterlijke ambtenaren in opleiding zijn afgestudeerde juristen met een maximale relevante juridische werkervaring van maximaal 5 jaar. In de regel reageren afgestudeerde juristen of juristen met (relevante juridische) werkervaring van 2 à 3 jaar op vacatures voor rechterlijke ambtenaren in opleiding. De keuze voor het Openbaar Ministerie (OM, officier van Justitie) en Zittende Magistratuur (ZM, rechter) wordt na 3 jaar gemaakt. De opleiding duurt maximaal 6 jaar. Kandidaten met werkervaring kunnen maximaal 2 jaar korting krijgen op de duur van de opleiding (zij hoeven dan geen buitenlandstage te volgen).

Deze bijdrage maakt deel uit van het beleid dat gericht is op het scheppen van voorwaarden voor het goed functioneren van het stelsel van rechtspraak (ZM en OM), zoals bedoeld in de beleidsartikelen 3.3 en 4.1. Het SR is een professionele en dienstverlenende organisatie die haar klanten kwaliteitsproducten biedt, zodat de individuele medewerker in de rechterlijke organisatie op elk gewenst moment de voor zijn functie benodigde competenties kan leren en zijn talenten kan ontwikkelen, gedurende zijn carrière. Hiertoe ontwikkelt en verzorgt het SR opleidingen voor de rechterlijke organisatie en fungeert het als kennisdrager en ontwikkelaar.

De tijdelijke agentschapstatus voor het SR

De wijzigingen binnen de rechterlijke organisatie per 1 januari 2002 hebben consequenties voor de inbedding en aansturing van het SR. De kern van deze wijzigingen is dat de minister van Justitie niet langer de rechtstreekse verantwoordelijkheid draagt voor het beheer van de landelijke diensten, waartoe ook het SR wordt gerekend, maar deze heeft overgedragen aan de Raad voor de rechtspraak en het College van Procureurs-generaal. Per 1 januari 2002 hebben de Raad voor de rechtspraak (RvdR) en het College van Procureurs-generaal de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de landelijke dienst SR en zijn zij verantwoordelijk voor de besturing en instandhouding van het SR. Deze verantwoordelijkheid hebben de RvdR en het College op basis van het «Convenant Gemeenschappelijke Landelijke Diensten» tussen de minister van Justitie, de RvdR en het College. Als gevolg van de aanpassing van de Wet op de Rechterlijke Organisatie wordt deze verschuiving van verantwoordelijkheden wettelijk verankerd. Streefdatum voor afronding hiervan is 1 januari 2004. De RvdR en het College van Procureurs-generaal vormen samen de Raad van Opdrachtgevers (RvO) van het SR. Beide zijn aan te merken als eigenaar én als opdrachtgever van het SR. Als eigenaar zijn zij uiteindelijk verantwoordelijk voor de bewaking van de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van het SR en van haar activiteiten. Zowel de rechtsprekende macht (ZM) als het OM koersen aan op de invoering van het baten-lastenstelsel. Vanuit de historie als stichting hanteert het SR al enige jaren dit stelsel. Het als landelijke dienst gaan opereren zou inhouden dat het SR weer onder de werking van de Comptabiliteitswet zou komen en dientengevolge het geïntegreerde kas- en verplichtingenstelsel zou moeten gaan voeren. Wanneer invoering van

het baten-lastenstelsel bij de ZM en het OM een feit is, zou het SR vervolgens weer hierop moeten overschakelen. Ter voorkoming van deze ongewenste situatie is aan het SR de status van tijdelijk agentschap toegekend per 1 januari 2002. Het tijdspad is ingesteld op het verkrijgen van een status van een baten-lastendienst per 1 januari 2005. Hiervoor wordt momenteel de geëigende instellingsprocedure doorlopen.

Doelmatigheid

Het concretiseren van de doelmatigheid en de ontwikkeling hierin in een meerjarig perspectief is nog niet mogelijk vanwege het feit dat de kostprijzen nog niet bekend zijn én dat afspraken tussen het SR en de RvO over de doelmatigheid nog moeten worden gemaakt. Het SR hanteert vanaf begrotingsjaar 2004 kostprijzen per product/dienst. Pas na uitwerking van het kostprijsmodel kunnen de kostprijzen opgeleverd worden. In 2004 wordt hiermee proefgedraaid, zoals voorgeschreven in de instellingsprocedure voor baten-lastendiensten. De resultaatgerichte afspraken per 2004 tussen het SR en de RvO hebben betrekking op het aantal producten, de prijs per product en de kwaliteit per product. In overleg met de RvO worden vanaf 2005 meerjarige afspraken gemaakt over de te leveren producten en de gewenste ontwikkelingen in de kostprijzen en de doelmatigheid van het SR. De doelmatigheidsontwikkeling zal worden gevolgd op basis van prijzen en/of kwaliteit. In het kader van het verkrijgen van de definitieve status van een baten-lastendienst gaan het SR en RvO uit van een zeker groeipad, waarin uitgangspunten, modellen en afspraken op basis van evaluaties worden doorontwikkeld tot bestendige instrumenten voor begroting, verantwoording en sturing. In het algemeen kan worden gesteld dat het SR drie hoofdproductgroepen onderscheidt, namelijk opleidingsactiviteiten, kennismanagement en onderzoek, ontwikkeling & advies. Als mogelijke kwaliteitsindicatoren kan gedacht worden aan klanttevredenheid, kostprijs, bezettingsgraad en aantal cursusuitvoeringen. Geheel in lijn met het tijdspad van de instellingsprocedure wordt uiterlijk in oktober 2003 een formele vaststelling van producten en indicatoren verwacht.

Meerjarige begroting van baten en lasten

bedragen x € 1000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
Opbrengst moederdepartement	15 917	19 531	19 531	19 531	19 531	19 531	19 531
Opbrengst overige departementen	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden	4 899	1 529	1 529	1 529	1 529	1 529	1 529
Rentebaten	42	42	42	42	42	42	42
Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatiebijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	20 858	21 102	21 102	21 102	21 102	21 102	21 102
Lasten							
Apparaatskosten							
● Personele kosten	15 078	14 462	14 462	14 462	14 462	14 462	14 462
● Materiële kosten	5 705	6 387	6 387	6 387	6 387	6 387	6 387
Rentelasten	1	1	1	1	1	1	1
Afschrijvingskosten	225	252	252	252	252	252	252
Dotaties voorzieningen	89	0	0	0	0	0	0
Buitengewone lasten	337	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	21 435	21 102	21 102	21 102	21 102	21 102	21 102
Saldo van baten en lasten	- 577	0	0	0	0	0	0

Baten

Opbrengst moederdepartement

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bijdrage RvdR	11 142	13 975	13 975	13 975	13 975	13 975	13 975
Bijdrage College van PG's	4 775	5 556	5 556	5 556	5 556	5 556	5 556
Totaal opbrengst moederdepartement	15 917	19 531	19 531	19 531	19 531	19 531	19 531

Rentebaten

Het betreft de rente over de gemiddelde bankstanden. Het SR ontvangt ongeveer 1% rentevergoeding over de positieve saldi. In 2002 bedroeg deze gemiddeld € 4,3 miljoen. Voor de jaren 2003 t/m 2008 wordt van een gelijk saldo en rentevergoeding uitgegaan.

Opbrengst derden

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Opbrengst verkoop cursussen	2 163	1 501	1 501	1 501	1 501	1 501	1 501
Overige opbrengsten	2 736	28	28	28	28	28	28
Totaal opbrengst derden	4 899	1 529	1 529	1 529	1 529	1 529	1 529

De opbrengst verkoop cursussen betreft de verkoop van lesmateriaal en niet gesubsidieerde cursusplaatsen van reguliere en maatwerk cursussen aan doelgroepen binnen de rechterlijke organisatie. Het SR ontwikkelt en verzorgt opleidingen primair voor de rechterlijke organisatie en niet voor commerciële doeleinden. Verkoop van lesmateriaal en niet gesubsidieerde cursusplaatsen aan derden buiten de rechterlijke organisatie (maar wel nauw hieraan gelieerd, zoals de advocatuur) gebeurt slechts ter dekking van de vaste kosten. De bijdrage van derden, in de zin van marktpartijen, bedroeg in 2002 € 2,2 miljoen. De overige € 2,7 miljoen betreft een onttrekking van projectreserves, die zijn gevormd uit bijdragen van de RvdR en het College van procureurs-generaal. De gegevens voor 2003 zijn gebaseerd op maximaal beschikbaar gestelde financiële kaders.

Lasten

Personele kosten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ambtelijke fte's exclusief raio's	74	74	74	74	74	74	74
Salariskosten ambtelijke fte's exclusief raio's	2 938	3 313	3 313	3 313	3 313	3 313	3 313
Overige personele kosten	1 016	176	176	176	176	176	176
<i>Personele kosten exclusief raio's</i>	<i>3 954</i>	<i>3 489</i>	<i>3 489</i>	<i>3 489</i>	<i>3 489</i>	<i>3 489</i>	<i>3 489</i>
Ambtelijke fte's raio's	264	264	264	264	264	264	264
<i>Personele kosten raio's</i>	<i>11 124</i>	<i>10 973</i>	<i>10 973</i>	<i>10 973</i>	<i>10 973</i>	<i>10 973</i>	<i>10 973</i>
Totaal personele kosten	15 078	14 462	14 462	14 462	14 462	14 462	14 462

Het aantal ambtelijke medewerkers (niet-raio's) wordt constant gehouden. De overige personele kosten in 2002 waren relatief hoog als gevolg van de noodzakelijke inhuur van tijdelijke medewerkers. Deze waren nodig voor

het opvangen van medewerkers die wegens ziekte en zwangerschap afwezig waren. Daarnaast is gebruik gemaakt van medewerkers op basis van detachering voor onder andere het baten-lastentraject. Het aantal ambtelijke fte's raio's is gelijkgesteld aan de realisatiecijfers van 2002 en 2003.

Materiële kosten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Cursuskosten	4 589	2 408	2 408	2 408	2 408	2 408	2 408
Projectkosten	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Overige bedrijfskosten	1 116	1 048	1 048	1 048	1 048	1 048	1 048
Huurkosten	0	931	931	931	931	931	931
Totaal materiële kosten	5 705	6 387	6 387	6 387	6 387	6 387	6 387

In de aanloop naar kostprijzen voor cursussen per 2004 is vanaf 2003 een onderscheid gemaakt tussen cursus- en projectkosten. Cursuskosten zijn kosten inzake het verzorgen van de uitvoering van het productaanbod van het SR. Projectkosten zijn kosten voor de ontwikkeling van nieuwe cursussen. Dit onderscheid werd in 2002 niet gemaakt, waardoor in dat jaar de kosten van zowel het verzorgen van bestaande cursussen als het ontwikkelen van nieuwe of gewijzigde cursussen als cursuskosten werden aangemerkt. Vanaf 2004 is er een verschuiving tussen cursus- en projectkosten als direct gevolg van het hanteren van een heldere afbakening van de term «project». Hieronder wordt voortaan verstaan het ontwikkelen en testen (pilot) van nieuwe of gewijzigde leergangen en cursussen. Na oplevering worden deze als «regulier» opgenomen in de cursusbegroting. In 2002 werden de jaarlijkse huurlasten voor de panden van het SR niet in de administratie van het SR begroot en verantwoord, omdat deze lasten rechtstreeks door de RvdR zijn betaald als beheerder van het budget.

Rentelasten & Afschrijvingskosten

Er zijn geen rentekosten geraamd, behoudens bankkosten.

De afschrijvingskosten zijn opgebouwd als volgt:

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kantoormeubilair	20	20	20	20	20	20	20
Kantoorapparatuur	45	10	10	10	10	10	10
Hard- en software	220	222	222	222	222	222	222
Onttrekking langlopende schuld	- 60	0	0	0	0	0	0
Totaal afschrijvingskosten	225	252	252	252	252	252	252

Het SR kent geen onderscheid tussen materiële en immateriële activa. De afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

Activa	Afschrijvingstermijn
Kantoormeubilair	10 jaar
Kantoorapparatuur	5 jaar
Hard- en software	3 jaar

Saldo van baten en lasten

Het negatieve resultaat van 2002 is onttrokken aan de exploitatiereserve. Voor de jaren 2003 t/m 2008 wordt uitgegaan van een evenwicht tussen baten en lasten, mede als gevolg van de resultaatgerichte afspraken die tussen de RvO en het SR worden gemaakt in het kader van het baten-lastentraject. Een eventueel gerealiseerd batig saldo wordt toegevoegd aan de exploitatiereserve. Een eventueel gerealiseerd nadelig saldo wordt hieraan onttrokken. Toevoeging en onttrekking zal geschieden conform de geldende regels voor baten-lastendiensten.

Vermogensontwikkeling

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	975	149	149	149	149	149	149
2 Saldo van baten en lasten	- 577	0	0	0	0	0	0
3a Uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
3b Bijdrage moederdepartement ter versterking van eigen vermogen	337	0	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	- 586	0	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties in eigen vermogen	- 249	0	0	0	0	0	0
4 Eigen vermogen per 31 december	149	149	149	149	149	149	149

Eigen vermogen per 1 januari

Het eigen vermogen is per 1 januari 2003 sterk afgenomen als direct gevolg van het in 2002 gerealiseerde negatieve saldo van baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening courant RIC 1 januari	0	9	9	9	9	9	9
2 Totaal operationele kasstroom	92	252	252	252	252	252	252
3a- Totaal investeringen	426	252	252	252	252	252	252
3b+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	3						
3 Totaal investeringskasstroom	- 423	- 252	- 252	- 252	- 252	- 252	- 252
4a- Eenmalige uitkering aan het moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4b+ Eenmalige storting door het moederdepartement	337	0	0	0	0	0	0
4c- Aflossingen op leningen	0	0	0	252	252	252	252
4d+ Beroep op leenfaciliteit	2	0	0	252	252	252	252
4 Totaal financieringskasstroom	339	0	0	0	0	0	0
5 Rekening courant RIC 31 december	9	9	9	9	9	9	9

De operationele kasstroom is in 2002 relatief laag door mutaties in vorderingen, voorzieningen en schulden. Voor 2003 t/m 2008 wordt uitgegaan van een bedrijfsresultaat van € 0, omdat het SR als (tijdelijk) agentschap geen winstoogmerk heeft. De operationele kasstroom bestaat

dan alleen uit de afschrijvingen en het saldo van de interestbaten en -lasten. Daar uit de afschrijvingen de leningen op basis van de leenfaciliteit worden afgelost, blijft het saldo van de rekening-courant in de tijd constant. De investeringen in materiële vaste activa betreffen vervangingsinvesteringen. Voor de omvang hiervan is het niveau van 2002 als gemiddelde aangehouden. De afschrijvingen zijn gelijkgesteld aan de investeringen. Uitgegaan is van een ideaalcomplex, waarbij de gemiddelde afschrijvingen gelijk zijn aan de gemiddelde investeringen.

05 DIRECTIE BESTUURSZAKEN (DBz)

Algemeen

De directie Bestuurszaken (DBz) is met ingang van 1 januari 2004 een baten-lastendienst van het ministerie van Justitie.

DBz voert een aantal taken uit, gericht op:

- Het bevorderen van de integriteit van natuurlijke en rechtspersonen met als doel de bestuurlijke preventie van (georganiseerde) criminaliteit;
- Het screenen, beoordelen en houden van toezicht voor een betrouwbare toedeling van bevoegdheden op het gebied van bewapening, beveiliging en opsporing;
- Het uitvoeren van bijzondere rechtsstelsels / regelingen;
- Het op een veilige en gebruiksvriendelijke manier inrichten en onderhouden van aan de minister van Justitie opgedragen centrale registers en gegevensbestanden.

Producten en diensten

DBz verricht werkzaamheden met betrekking tot maatschappelijke sectoren met kwetsbare belangen waarbij beschikkingen, verklaringen en vergunningen kunnen worden afgegeven, gegevens worden geregistreerd en advies en informatie worden verstrekt. Als uitvoeringsorganisatie staat zij in direct contact met de groepen (burgers, bedrijven, bestuursorganen) die kwetsbare belangen hebben. Zodoende vormt de organisatie het loket van de Minister van Justitie.

Hieronder is een overzicht van de bij de directie ondergebrachte werkprocessen opgenomen bij de beleidsdoelstellingen.

Beleidsdoelstelling	Werkproces
3.1 Het bevorderen van de preventie van criminaliteit ten behoeve van een veilige en rechtvaardige samenleving.	Verklaring van geen bezwaar (VvGB) Bevordering integriteit besluitvorming openbaar bestuur (BIBOB) Verklaring omtrent het gedrag (VOG)
<i>Operationele doelstelling 3.1.2:</i> Systematische toepassing van instrumenten die de gelegenheid beperken om strafbare feiten te plegen binnen, of misbruik te maken door middel van, een rechtspersoon of organisatie.	Centraal Testamenten Register (CTR) Naamswijziging (Nmw) Centraal Insolventieregister (CIR)
3.3 Bijdragen aan de handhaving van wet- en regelgeving ten behoeve van een veilige Nederlandse samenleving.	Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) Wet Wapens en Munitie/Flora- en Faunawet (WWM/FFW) Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (PBO)
<i>Operationele doelstelling 3.3.2:</i> Iedere schakel in de strafrechtssketen (politie, OM, ZM en overige opsporingsinstanties) heeft ten behoeve van de waarheidsvinding tijdig de beschikking over kwalitatief hoogwaardige onderzoeksresultaten op financieel-, forensisch- en telecommunicatiegebied.	

5.1 Het bevorderen van de veiligheid van de maatschappij door een effectieve tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende en vrijheidsbeperkende straffen en maatregelen. Gratie

Operationele doelstelling 5.1.10:
Zorgdragen voor een zorgvuldige en efficiënte behandeling van gratieverzoeken en daarmee bijdragen aan een rechtvaardige strafrechtspleging.

Doelmatigheid

Een van de doelstellingen bij het instellen van een baten-lastendienst is het bereiken van doelmatigheidsverbetering. Deze is bij uitstek meetbaar bij een uitvoerende organisatie met duidelijk af te bakenen en te benoemen producten. In het voortraject naar de aanvraag van de baten-lastendienstenstatus zijn door DBz de producten benoemd en de bijbehorende kostprijzen vastgesteld. Daarnaast wordt het financieel beheer verbeterd zodat de bedrijfsvoering beter beheersbaar wordt, een voorwaarde voor doelmatigheidsverbetering.

Doelmatigheidsverbetering kan zich op drie manieren manifesteren:

- Een gelijk gebleven kostprijs bij een toegenomen kwaliteit;
- Een lagere kostprijs bij een gelijk gebleven kwaliteit;
- Een lagere kostprijs bij een toegenomen kwaliteit.

DBz is op dit moment bezig met de nulmeting met betrekking tot kwaliteit. De kostprijzen zijn bekend. Bij de eerste suppletore begroting van 2004 zullen de resultaten van de nulmeting worden gevoegd, zodat in 2007, als DBz drie jaar een agentschap is, de doelmatigheidsontwikkeling kan worden gemeten.

De richting van doelmatigheidsontwikkeling die per product wordt gekozen, zal worden bepaald in overleg met de betreffende opdrachtgever en de eigenaar. Vervolgens zal deze worden verwerkt in de begroting van DBz.

Meerjarige begroting van baten en lasten
bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
Opbrengst moederdepartement	0	0	3 476	3 367	3 352	3 320	3 320
Opbrengst overige departementen	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden	0	0	14 130	16 538	16 538	16 538	16 538
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatiebijdrage	0	16 273	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	16 273	17 606	19 905	19 890	19 858	19 858
Lasten							
Apparaatskosten							
• Personele kosten	0	8 373	8 566	8 473	8 380	8 288	8 288
• Materiële kosten	0	7 117	6 660	6 728	6 755	6 693	6 693
Rentelasten	0	0	76	76	76	76	76
Afschrijvingen	0	0	411	411	411	411	411
• Materieel	0	0	411	411	411	411	411
• Immaterieel	0	0	0	0	0	0	0
Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone lasten	0	783	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	16 273	15 713	15 688	15 622	15 468	15 468
Saldo van baten en lasten	0	0	1 893	4 217	4 268	4 390	4 390

Toelichting
Baten
Opbrengst moederdepartement
bedragen x € 1 000

Product	
Uitbetalingen in het kader van de garantstellingsregeling faillissementscuratoren	229
Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA)	859
Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (PBO)	568
Wet Wapens en Munitie/Flora- en Faunawet (WWM/FFW)	664
Gratie	1 156
Totaal	3 476

Opbrengst derden
bedragen x € 1 000

Product	Klantgroep	
Verklaring van geen bezwaar (VvGB)	notarissen namens	
	bedrijfsleven	6 217
Verklaring omtrent het Gedrag (VOG)	particulieren, bedrijfsleven	3 898
Centraal Testamenten Register (CTR)	notarissen namens	
	particulieren	2 451
Centraal Insolventieregister (CIR)	bedrijfsleven, particulieren	284
Naamswijziging (Nmw)	Particulieren	272
BIBOB	Decentrale overheden	908
Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (PBO)	Bedrijfsleven	100
Totaal		14 130

DBz streeft naar kostendekkendheid door middel van leges. Op termijn zullen hiervoor, indien mogelijk, leges worden aangepast.

Exploitatiebijdrage

De exploitatiebijdrage in 2003 is gelijk aan het totaal van de beschikbare kaders bij DBz.

Lasten

Personele kosten

bedragen x € 1 000
(tenzij anders vermeld)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ambtelijk personeel						
Ultimo bezetting (in aantal fte)	166	184	182	180	178	178
Begrotingsbeslag	8 049	8 400	8 309	8 218	8 127	8 127
Gemiddelde loonsom	48,5	45,7	45,7	45,7	45,7	45,7
Aantal niet-actief (in aantal fte)	0	0	0	0	0	0
Begrotingsbeslag	0	0	0	0	0	0
Overige personeel						
Niet-regulier	0	0	0	0	0	0
Uitzendkrachten	158	0	0	0	0	0
Opleiding en vorming	166	166	164	162	161	161
Postactief personeel						
Begrotingsbeslag	0	0	0	0	0	0
Totaal personele kosten	8 373	8 566	8 473	8 380	8 288	8 288

Materiële kosten

bedragen x € 1 000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Apparaatskosten						
Facilitair (incl. huisvesting)	3 817	3 443	3 443	3 443	3 443	3 443
Exploitatie en beheer automatisering	2 063	1 900	1 968	1 995	1 933	1 933
Overig materieel	1 010	871	871	871	871	871
Uitkeringen faillissementscuratoren	227	229	229	229	229	229
Risico-opslag	0	217	217	217	217	217
Totaal materiële kosten	7 117	6 660	6 728	6 755	6 693	6 693

Huurlasten zijn onderdeel van de inhuur ondersteuning bestuursdepartement.

Rentelasten

Dit is de rente op de lening aangaan voor de materiële vaste activa.

Afschrijvingskosten

Categorie	Waarde per 1-1-2004	Looptijd lening	Afschrijvings-termijn	Afschrijving per jaar
Verbouwingen	15 000	4	5	3 750
Meubilair	207 000	8	10	25 875
Overige inventaris	468 000	4	5	117 000

Categorie	Waarde per 1-1-2004	Looptijd lening	Afschrijvings-termijn	Afschrijving per jaar
Verbouwingen	15 000	4	5	3 750
Meubilair	21 000	9	10	2 330
Installaties	23 000	4	5	5 750
Hardware en software	463 000	2	3	231 500
Hardware en software	70 000	3	3	23 330
Overige materiële vaste activa	5 000	3	3	1 670
Totaal	1 272 000			411 205

Buitengewone lasten

De buitengewone lasten bestaan uit de programmakosten voor de projecten Verklaring omtrent het gedrag (VOG) en invoering van het Baten-lastenstelsel.

bedragen x € 1 000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Programmakosten						
VOG	263	0	0	0	0	0
Invoering baten-lastenstelsel	520	0	0	0	0	0
Totaal	783	0	0	0	0	0

Saldo baten en lasten

Het verloop in het saldo baten en lasten tussen 2004 en 2005 wordt verklaard door de groei van het product VOG in 2004. Om de kosten van het ondersteunende systeem terug te verdienen is de leges hoger dan de kostprijs.

Vermogensontwikkeling

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige vermogensontwikkeling van DBz.

bedragen x € 1 000

Vermogensontwikkeling	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	0	845	845	845	845
2 Saldo baten en lasten	1 893	4 217	4 268	4 390	4 390
3a Uitkering aan moederdepartement	- 1 048	- 4 217	- 4 268	- 4 390	- 4 390
3b Bijdrage door moederdepartement	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties eigen vermogen	- 1 048	- 4 217	- 4 268	- 4 390	- 4 390
4 Eigen Vermogen per 31 december	845	845	845	845	845

Toelichting

DBz stelt de jaarrekening op en neemt daarin een voorstel aan de eigenaar op voor resultaatbestemming. In het daarop volgende jaar wordt het resultaat verdeeld conform de door het ministerie van Justitie goedgekeurde resultaatbestemming. De uitkering aan het moederdepartement betreft de reguliere resultaatuitkering.

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1 000

Kasstroomoverzicht	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening-courant RIC 1 januari	0	2 184	4 853	4 904	5 026
2 Totaal operationele kasstroom	2 304	4 128	4 679	4 801	4 801
3a- Totaal investeringen	190	200	200	600	200
3b+ Totaal desinvesteringen	0	0	0	0	0
3 Totaal investeringskasstroom	- 190	- 200	- 200	- 600	- 200
4a- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	1 272	1 048	4 217	4 268	4 390
4b+ Eenmalige storting door moederdepartement	291	0	0	0	0
4c- Aflossing op leningen	411	411	411	411	411
4d+ Beroep op leenfaciliteit	1 462	200	200	600	200
4 Totaal financieringskasstroom	70	- 1 259	- 4 428	- 4 079	- 4 601
5 Rekening Courant RIC 31 december	2 184	4 853	4 904	5 026	5 026

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom bestaat uit het geraamde saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in de voorzieningen en het werkkapitaal. Deze mutaties volgen uit een hoger debiteurensaldo VOG in 2005 ten gevolge van de hogere productie.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom wordt bepaald door de geraamde vervangingsinvesteringen en de geplande uitbreidingsinvesteringen. De voor 2004 geplande investeringen betreffen voornamelijk kantoorautomatisering en meubilair. In 2006 zal een deel van de inventaris moeten worden vervangen, waardoor een hoger beroep op de leenfaciliteit nodig is.

Financieringskasstroom

In 2004 wordt voor € 1 272 000 een lening aangegaan bij het ministerie van Financiën om de vergoeding aan het moederdepartement voor de overdracht van vermogensbestanddelen te financieren. De uitkeringen aan het moederdepartement vanaf 2005 betreffen de reguliere resultaatuitkeringen, dat wil zeggen dat het geraamde saldo van baten en lasten na maximalisatie van de egalisatiereserve als resultaatuitkering wordt afgedragen.

De eenmalige storting door het moederdepartement is afkomstig uit de indicatieve openingsbalans 2004 en betreft de vordering op het moederdepartement die ontstaat door het verschil tussen de kortlopende activa en de kortlopende passiva.

Prestatiegegevens

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Verklaring van geen bezwaar inzake nieuwe statuten en wijziging statuten vennootschappen</i>							
Aantal beslissingen	70 359	68 500	68 500	68 500	68 500	68 500	68 500
Doorlooptijd schriftelijk: % binnen 6 dagen	95	95	95	95	95	95	95
Doorlooptijd elektronisch: % binnen 48 uur	87	95	95	95	95	95	95
<i>Inschrijving in het CTR</i>							
Aantal registraties	256 843	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Doorlooptijd: % binnen 2 dagen	47	90	90	90	90	90	90
<i>Verzoeken tot geslachtsnaamwijziging</i>							
Aantal beslissingen	3 108	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Doorlooptijd: % binnen 6 maanden	80	80	80	80	80	80	80
<i>Aanvragen BIBOB</i>							
Aantal adviezen	0	250	500	500	500	500	500
Doorlooptijd: % binnen 4 weken		95	95	95	95	95	95
<i>Aanvragen VOG</i>							
Aantal beslissingen	0	124 000	175 000	260 000	260 000	260 000	260 000
Doorlooptijd: % binnen 4 weken		95	95	95	95	95	95
<i>Bevragingen van het CIR</i>							
Aantal informatieverstrekkingsaanvragen	0	25 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Doorlooptijd nog te bepalen							
<i>Particuliere beveiliging en opsporing</i>							
Aantal beslissingen vergunningaanvragen	934	800	800	800	800	800	800
Doorlooptijd: % binnen 16 weken	27	50	50	50	50	50	50
<i>Buitengewone opsporingsambtenaren</i>							
Aantal beslissingen BOA	8 011	7 000	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Doorlooptijd: binnen 16 weken (verzoek 1a)	90	90	90	90	90	90	90
Doorlooptijd: binnen 4 weken (verzoek 1b/1c)	99	90	90	90	90	90	90
<i>Wet Wapens en Munitie/ Flora- en Faunawet</i>							
Aantal administratieve beroepen	82	95	95	95	95	95	95
Doorlooptijd: % binnen 16 weken	15	75	75	75	75	75	75
Aantal verzoeken om ontheffing WWM	105	80	80	80	80	80	80
Doorlooptijd: % binnen 12 weken	51	75	75	75	75	75	75
Aantal beslissingen	4 225	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Aantal voorwaardelijke verleningen	1 105	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Aantal onvoorwaardelijke verleningen	333	300	300	300	300	300	300
Aantal afwijzingen	1 952	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Doorlooptijd: % binnen 6 maanden	80	80	80	80	80	80	80

Volume- en prijsindicatoren per activiteit

	2002			2003			2004		
	kostprijs (x € 1)	Volume	bedragen x € 1 000	kostprijs (x € 1)	Volume	bedragen x € 1 000	kostprijs (x € 1)	volume	bedragen x € 1 000
Verklaringen van Geen Bezwaar Informatieverstrekkingen	n.b.	70 359	n.b.	61,36	68 500	4 203	61,36	68 500	4 203
CIR*	n.b.	0	n.b.	n.n.b.	25 000	203	n.n.b.	50 000	203
Aanvragen BIBOB*	n.b.	0	n.b.	n.n.b.	250	1 519	n.n.b.	500	1 519
Aanvragen VOG*	n.b.	0	n.b.	n.n.b.	124 000	3 665	n.n.b.	175 000	3 665
Gratie	n.b.	4 225	n.b.	316,90	4 000	1 268	316,90	4 000	1 268
Verzoeken tot naamswijziging	n.b.	3 108	n.b.	344,74	3 000	1 034	344,74	3 000	1 034
Inschrijvingen in het CTR	n.b.	256 843	n.b.	4,60	300 000	1 380	4,60	300 000	1 380
Beslissingen BOA	n.b.	8 011	n.b.	187,90	4 500	846	187,90	4 500	846
Beslissingen PBO	n.b.	934	n.b.	834,85	800	668	834,85	800	668
Beslissingen WWM	n.b.	187	n.b.	3 691,40	180	664	3 691,40	180	664
				9 562		15 450			15 450

* De cijfers voor dit product zijn schattingen

** n.b.: niet bekend

*** n.n.b.: nog niet bekend

Toelichting op de volume- en prijsindicatoren

Kostprijzen

Over het jaar 2002 konden geen kostprijzen worden berekend, doordat kosten niet rechtstreeks toewijsbaar waren aan eindproducten. Voor 2003 zijn de kostprijzen voorcalculatorisch berekend en door het hele jaar proefdraaien met een baten-lastenadministratie kunnen de kostprijzen ook nacalculatorisch worden bepaald.

Informatieverstrekkingen CIR, Aanvragen BIBOB, Aanvragen VOG

De in de tabel opgenomen volumegrootten zijn bij deze producten met meer onzekerheid omgeven dan bij de andere producten. Het gaat hier immers om nieuwe producten, waardoor er nog geen betrouwbare schattingen kunnen worden gemaakt van de verwachte kosten en af te zetten hoeveelheden.

Deze producten zullen dan ook gedurende het eerste jaar van productie op basis van input gefinancierd worden; na dat eerste jaar zullen er meer betrouwbare schattingen kunnen worden gemaakt, zodat een kostprijs kan worden bepaald en er kan worden overgegaan op outputfinanciering.

Inschrijvingen in het CTR

Tot op heden is er voor dit product ieder jaar een afzet begroot van 300 000 inschrijvingen per jaar. Dit aantal bleek echter ieder jaar te hoog ingeschat; vanaf 2003 is daarom de begrote afzet naar beneden bijgesteld tot 260 000 inschrijvingen per jaar. Door een wetswijziging worden nu ook andere wilsbeschikkingen dan testamenten geregistreerd bij het CTR. De groei in registraties die hierdoor wordt veroorzaakt is nog onduidelijk,

doordat veel notarissen eerdere aanmeldingen weer herroepen. De groei wordt geraamd op 40 000 inschrijvingen.

Indicatieve openingsbalans

Per 1 januari 2004

bedragen x € 1 000

ACTIVA		PASSIVA	
Immateriële Vaste Activa	0	Agentschapsvermogen	
		* Exploitatiereserve	0
	0	* Verplichte reserves	0
Materiële Vaste Activa		* Saldo resultaat boekjaar	0
Aanschafwaarde Activa	1 600		
Gecum. Afschr. Activa	- 328	Leenfaciliteiten	
	1 272	* Lening ministerie van Financiën	1 272
Debiteuren			1 272
Notarissen	1 000	Voorzieningen	
Gemeenten	520	* Voorziening Garantie-verplichting	227
	1 520	* Overige voorzieningen	26
Overige vorderingen			253
Vordering op Ministerie van Justitie	292	Kortlopende schulden	
Vooruitbetaalde facturen	0	* Crediteuren	50
	292	* Nog te ontvangen facturen	328
Liquide middelen		* Vooruitontvangen leges	154
	0		532
	0	Transitoria	
			1 027
			1 027
Totaal Activa	3 084	Totaal Passiva	3 084

Toelichting

Activa

Materiële Vaste Activa

Met ingang van 2003 zijn alle aanschaffingen als activa in de balans opgenomen. De aanschaffingen van voor 2003, waarbij de boekwaarde > € 0 is, zijn in de beginbalans van 2003 opgenomen.

Debiteuren

De debiteurenstand notarissen per 1 januari 2004 heeft betrekking op verzonden en nog niet betaalde facturen vanuit CTR en Vennoot. Alle factuurruns uit CTR en Vennoot zullen t/m december 2003 zijn verwerkt. Als uitgangspunt geldt dat het bedrag dat hiervoor geboekt staat per 1 januari 2003, te weten € 1 000 000,- wordt overgenomen aangezien geen grote wijzigingen te verwachten zijn bij de werkprocessen CTR en Vennoot.

Naast notarissen krijgt DBz in 2004 te maken met gemeenten in verband met de werkprocessen BIBOB en VOG. De openstaande vorderingen met ingang van 1 januari 2004 worden geraamd op 1/12 van de jaarproductie. Ten aanzien van VOG zal op de balans € 500 000,- worden opgenomen. Ten aanzien van BIBOB zal op de balans € 20 000,- worden opgenomen.

Overige vorderingen

Vordering op het ministerie van Justitie. Deze vordering is het resultaat van debiteuren -/- voorzieningen -/- kortlopende schulden.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is op 1 januari 2004 gelijk aan 0.

Voorzieningen

Als noodzakelijke voorziening wordt de «Voorziening Garantstellingsregeling Curatoren» opgenomen. In 2002 (tot en met september) is een bedrag betaald van € 120 000. Op basis van deze berekening zou op jaarbasis een bedrag van € 160 000 moeten worden opgenomen. Rekening houdend met eventuele afwijkingen lijkt een reservering van € 227 000 voldoende.

Er zal nog een berekening worden opgesteld aan de hand van de werkelijke uitgaven ten opzichte van het totaal uitstaande bedrag. Op basis van deze uitkomst zal de voorziening worden bijgesteld.

Kortlopende schulden

Crediteuren – Per 1 januari 2004 zullen de openstaande facturen als totaalbedrag worden opgenomen. Het bedrag is geschat op basis van de openstaande facturen over het jaar 2002 naar 2003. Daarnaast zal in 2004 een hoeveelheid facturen worden ontvangen die nog betrekking hebben op 2003.

Vooruitbetaalde leges conform bovenstaande hebben betrekking op de werkprocessen waar de leges vooraf worden betaald en de beslissing in het volgende jaar valt. Dit zijn naamswijziging en particuliere beveiliging.

Transitoria (overlopende passiva)

Onder de transitoria zijn vooralsnog zeven posten opgenomen, t.w:

- Afdracht loonheffing;
- Afdracht sociale lasten;
- Afdracht pensioenen;
- Vooruitontvangen projectgeld;
- Nog te betalen vakantiegeld;
- Nog te betalen vakantieuren;
- Nog te betalen ziektekosten (BTZR).

– Afdracht loonheffing

De afdracht loonheffing heeft betrekking op de ingehouden loonbelasting over de periode december. Voor de openingsbalans 2004 zal, op basis van de salarisoverzichten van december 2003, een bedrag worden opgenomen.

– Afdracht sociale lasten en pensioenen

In beginsel worden de afdrachten van sociale lasten en pensioenpremies bij voorschot betaald en in het begin van het nieuwe jaar verrekend. Op de openingsbalans 2004 zal het saldo moeten worden opgenomen tussen de betaalde voorschotten en de afrekeningen conform de salarisoverzichten 2003.

– Vooruitontvangen projectgeld

Betreft de in 2003 ontvangen projectgelden.

– Nog te betalen vakantiegeld

De berekening van het opgebouwde vakantiegeld is gebaseerd op de salariskosten van de periode juni tot en met december 2003 minus de uitbetalingen van vakantiegeld die in die periode zijn gedaan. De berekeningen worden ontleend aan de DBz-administratie van 2003.

– *Nog te betalen vakantieuren*

De berekening van de resterende verlofuren per 31 december 2003 wordt ontleend aan het personeelsinformatiesysteem.

De berekening van de raming vakantie-uren is als volgt: gemiddeld aantal uren * aantal fte * uurtarief schaal 8. Het maximaal door een werknemer mee te nemen aantal verlofuren is 56. Ervan uitgaand dat dit aantal zal worden meegenomen komt de rekensom er als volgt uit te zien:

$$56 * 176 * € 50 = € 492 800.$$

– *Nog te betalen ziektekosten (BTZR)*

Aangezien de betaling van de vergoeding ziektekosten aan de medewerkers van DBz drie maanden achterloopt, wordt een reservering opgenomen van drie maanden. Op basis van een schatting van de uit te betalen ziektekosten over de laatste drie maanden van 2003 zal dit totaalbedrag worden gehanteerd als reservering ultimo 2003.

Algemeen

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is met ingang van 1 januari 2004 een baten-lastendienst van het ministerie van Justitie. De Directeur-Generaal Rechtshandhaving treedt op als gemandateerd eigenaar. De opdrachtgever richting het NFI is de directeur Opsporingsbeleid. De klanten van het NFI zijn niet-betalende aanvragers. De scheiding van deze rollen is in het opdrachtgevers- en dat eigenaarsconvenant vastgelegd.

Het doel van de overgang naar de status van een baten-lastendienst is de doelmatigheid te bevorderen. Enerzijds door het wegnemen van knellende beheersregels en het voeren van een baten-lastenadministratie, anderzijds door de introductie van een resultaatgericht besturingsmodel. Dit laatste houdt in dat afspraken worden gemaakt over kostprijzen en kwaliteit van producten en diensten en dat daarover verantwoording wordt afgelegd.

Het NFI levert een bijdrage aan de operationele doelstelling 3.3.2 door het uitvoeren van onderzoek op overwegend technisch, medisch-biologisch en natuurwetenschappelijk gebied op verzoek van de Zittende Magistraat (ZM), het Openbaar Ministerie (OM), de politie en overige opsporingsdiensten.

De volgende kerntaken worden onderscheiden.

Kerntaak 1: Forensisch onderzoek

Het uitvoeren van onderzoek op overwegend technisch, medisch biologisch en natuurwetenschappelijk gebied. De resultaten van het onderzoek en de interpretatie worden vastgelegd in een rapport en waar nodig licht de NFI-deskundige dat ter zitting toe.

Kerntaak 2: Research & Development (R&D)

De R&D-activiteiten richten zich voornamelijk op het ontwikkelen van nieuwe methoden en technieken, zowel ten behoeve van het NFI als politie en Justitie.

Verdere activiteiten zijn: het kunnen beschikken over relevante kennis en expertise en het opzetten van aandachtsgebieden op terreinen waar belangrijke wetenschappelijke of maatschappelijke ontwikkelingen plaatsvinden met consequenties voor het forensisch onderzoek.

Kerntaak 3: Landelijk forensisch kennis- en expertisecentrum, dat zich richt op:

- Het zijn van een kennis- en informatiecentrum (nationaal en internationaal) op het gebied van forensisch en wetenschappelijk onderzoek en met name op de door het NFI bestreken deskundigheidsgebieden (o.a. door het opzetten en onderhouden van forensische databases en verzamelingen);
- Het overdragen van kennis aan en het bevorderen van deskundigheid bij het OM, de ZM, politie en overige opsporingsinstanties;
- Het leveren van een bijdrage aan de beleidsvoorbereiding en de toetsing op uitvoerbaarheid van wetgeving op het terrein van de rechtshandhaving en de criminaliteitsbestrijding.

Doelmatigheid

Om te kunnen beoordelen of het NFI doelmatiger is gaan werken is in overeenstemming met de instellingscriteria een aantal prestatie-indicatoren vastgesteld. Naast de kostprijs per product is ook een aantal kwaliteitsindicatoren vastgesteld (het percentage onderzoeksaanvragen afgehandeld binnen de met de aanvrager afgesproken levertijd en de bruikbaarheid van de rapportage in de keten). Voor de laatste indicator wordt in 2003 een instrument ontwikkeld. In deze toelichting is een indicatieve openingsbalans opgenomen. De eerste suppletore begroting 2004 bevat de definitieve openingsbalans. Daarnaast wordt in de suppletore begroting de formele nulmeting opgenomen. De daarbij behorende indicatoren met bijbehorende waarden vormen het uitgangspunt voor het verder in de tijd volgen van de doelmatigheidsontwikkeling.

Prestatiegegevens

	2002*	2003	2004**	2005	2006	2007	2008
<i>Aantal geleverde producten per kerntaak:</i>							
Forensisch onderzoek (producten)		109 050	129 159	131 110	132 398	133 355	140 402
Research & Development (uren)		57 959	82 314	79 934	80 720	81 303	85 600
Kennis en Expertise (uren)		23 850	26 112	26 342	26 601	26 793	28 209
<i>Kostprijs per product (x €1)</i>							
Forensisch onderzoek (per product)		196	214	201	201	201	201
Research & Development (per uur)		126	110	108	108	108	108
Kennis en Expertise (per uur)		140	164	155	155	155	155
<i>Het percentage aanvragen afgehandeld binnen de afgesproken tijd</i>							
		85	85	85	85	85	85

* Het NFI is vanaf 1 januari 2004 een agentschap. Het jaar 2003 wordt gebruikt als proefjaar.

Tot en met 2002 werd gerapporteerd over het aantal onderzoeksaanvragen. Vanaf 2003 wordt volgens de batenlasten-gedachte gerapporteerd over het aantal geleverde producten.

** Vanaf 2004 wordt het aantal producten uitgebreid n.a.v. de wet DNA bij veroordeelden en uitvoering van het Veiligheidsprogramma. Daarnaast wordt het aantal uren R&D in 2004 uitgebreid ten behoeve van een onderzoeksprogramma dat samen met de Erasmus Universiteit Rotterdam wordt uitgevoerd. De taakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord 2003 is in de kostprijs 2004 e.v. verwerkt. Hierdoor zal, hoewel in verband met de uitvoering van het Veiligheidsprogramma de formatie uitgebreid wordt, het aantal staffuncties beperkt worden.

Bovenstaande kostprijzen zijn berekend met behulp van het door het NFI ontwikkelde kostprijsberekeningsmodel. Het kostprijsberekeningsmodel verdeelt de kosten eerst naar afdelingen en vervolgens naar functies. Vervolgens worden kostprijzen per uur per functiesoort berekend. Het kostprijsmodel levert integrale tarieven op, hetgeen betekent dat alle kostencomponenten in het uurtarief zijn meegenomen. Via de benoemde activiteiten per product en de daarbij behorende normeringen wordt een kostprijs per product berekend.

Het kostprijsoverzicht betreft een voorlopige calculatie uitgevoerd op 3 juni 2003. Omdat op dat moment historisch materiaal nog ontbreekt zullen de aan de producten ten grondslag liggende normeringen op basis van ervaringscijfers hoogstwaarschijnlijk nog aangepast worden (waardoor de kostprijs kan wijzigen). De in bovenstaande tabel opgenomen aantallen en kostprijzen zijn in het proefjaar als baten-lastendienst tot stand gekomen en zijn nog onderwerp van herijking met de eigenaar/opdrachtgever.

In het kader van het Veiligheidsprogramma (VP) is aan het NFI € 3,7 miljoen toegekend. De effecten hiervan zijn in het overzicht prestatiegegevens opgenomen. Het geld is bestemd voor de verdere ontwikkeling

van de landelijke (DNA) sporendatabank en de keteneffecten van 40 000 extra zaken bij de politie. Nadrukkelijk zal hierbij de effectiviteit van de forensische onderzoeksketen, d.w.z. het zoeken, verzamelen, analyseren en interpreteren van de juiste sporen de aandacht krijgen. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan meer en betere informatie ten behoeve van de opsporing en bewijsvoering om uiteindelijk een bijdrage te leveren aan de oplossing van misdrijven.

Meerjarige begroting van baten en lasten

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Baten							
Opbrengst moederdepartement	0	33 257	41 681	39 073	39 457	39 742	41 842
Opbrengst overige departementen							
Opbrengst derden	0	290	290	290	290	290	290
Rentebaten	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Exploitatiebijdrage							
Totaal baten	0	33 547	41 971	39 363	39 747	40 032	42 132
Lasten							
Apparaatskosten							
● Personele kosten	0	15 576	17 947	18 227	18 407	18 542	19 529
● Materiële kosten	0	12 987	18 618	15 753	15 306	15 403	16 179
Rentelasten	0	0	936	933	903	847	785
Afschrijvingskosten	0	4 984	3 770	4 450	5 131	5 240	5 639
Dotaties voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone lasten	0	0	700	0	0	0	0
Totaal lasten	0	33 547	41 971	39 363	39 747	40 032	42 132
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0

De gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord en de verdeling van de Veiligheidsenveloppe zijn in bovenstaande begroting verwerkt.

Baten

Opbrengst moederdepartement

De stijging van 2004 t.o.v. 2003 wordt veroorzaakt door de reden die onder lasten beschreven staat.

Van de totale formatie van het NFI is circa 80 procent beschikbaar voor de uitvoering van de drie kerntaken. Deze 80 procent is als volgt over de kerntaken verdeeld:

- Forensisch onderzoek (70%);
- Research & development (15%);
- Landelijk forensisch kennis- en expertisecentrum (15%).

Opbrengst derden

Dit betreft bijdragen in het kader van de kinderopvang, pc-privé, DNA-onderzoeken, alcoholonderzoeken, bijdragen van rechtbanken in door het NFI uitbestede onderzoeken en bijdragen in door het NFI uitgevoerde projecten.

Lasten

Personele kosten

bedragen x € 1 000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal FTE	310	355	365	365	365	365
Gemiddelde loonsom	50 245	50 555	49 937	50 430	50 800	53 504
Totaal personele kosten	15 576	17 947	18 227	18 407	18 542	19 529

In 2004 en 2005 wordt de formatie uitgebreid ten behoeve van de uitvoering van de taken voortvloeiend uit de keteneffecten van het Veiligheidsprogramma (t.b.v. DNA databank en extra onderzoeken).

Materiële kosten

De materiële kosten zijn als volgt opgebouwd.

bedragen x € 1 000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Huisvestingskosten	3 091	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800
Onderhoud en exploitatie	1 213	2 300	2 000	2 000	2 000	2 000
Laboratoriumkosten	1 939	4 000	3 000	2 800	2 897	3 500
Overige exploitatiekosten	6 744	6 518	4 953	4 706	4 706	4 879
Totaal materiële kosten	12 987	18 618	15 753	15 306	15 403	16 179

De stijging van de materiële kosten in 2004 ten opzichte van 2003 wordt veroorzaakt door de hogere huisvestingskosten (huur- en exploitatiekosten) van de nieuwbouw (ca. € 2,3 miljoen) en hogere laboratorium- en overige exploitatiekosten (ca. € 3,4 miljoen) als gevolg van de naar 2005 toe hoger wordende productie ten gevolge van de keteneffecten van het Veiligheidsprogramma. Verwacht wordt dat de laboratorium- en exploitatiekosten vanaf 2005 zullen dalen omdat de initiële kosten dan wegvallen. De stijging van 2008 ten opzichte van 2007 wordt veroorzaakt door hogere laboratorium- en exploitatiekosten ten behoeve van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma.

Afschrijvingskosten en rentelasten

De activa zijn als volgt te verdelen:

bedragen x € 1 000

Activa	Afschrijvings termijn (in jaren)	Rentetarief (in procenten)	Bedrag lening	Afschrijving	Rente
<i>Overname huidige activa</i>					
Laboratoriumapparatuur en meubilair	7	4,13	6 874	982	284
Overige apparatuur	5	3,72	1 357	271	50
Informatiesystemen en motorvoertuigen	4	3,55	209	52	7
Hardware	3	3,35	1 065	355	36
			9 505	1 661	377
<i>Nieuwe investeringen</i>					
Laboratoriumapparatuur en meubilair	7	4,13	12 600	1 800	520
Overige apparatuur	5	3,72	400	80	15
Informatiesystemen en motorvoertuigen	4	3,55	50	13	2
Hardware	3	3,35	650	217	22
			13 700	2 109	559
Totaal			23 205	3 770	936

Vanaf 2004 wordt voor investeringen gebruik gemaakt van de leenfaciliteit en worden in plaats van de investeringsuitgaven de (over meerdere jaren verdeelde) afschrijvingskosten geboekt. De in 2005 en 2006 stijgende afschrijvingen worden veroorzaakt door de extra investeringen in verband met de nieuwbouw.

De rentelasten vanaf 2004 vloeien voort uit de leningen die nodig zijn voor de aanschaf van de materiële vaste activa. In 2004 wordt voor de overname van de huidige activa € 9,5 miljoen geleend en voor nieuwe investeringen € 13,7 miljoen.

Buitengewone lasten

Dit betreffen de kosten in verband met de verhuizing naar nieuwbouw in Ypenburg.

Vermogensontwikkeling

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Eigen vermogen per 1 januari	0	0	0	0	0	0	0
2 Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
3a Uitkering aan moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
3b Bijdrage moederdepartement ter versterking van eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
3c Overige mutaties	0	0	0	0	0	0	0
3 Totaal directe mutaties in eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
4 Eigen vermogen per 31 december	0	0	0	0	0	0	0

Kasstroomoverzicht

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 Rekening courant RIC 1 januari	0	0	0	0	0	0	0
2 Totaal operationele kasstroom	0	0	3 770	4 450	5 131	5 240	5 639
3a- Totaal investeringen	0	0	13 700	3 700	3 700	3 700	3 700
3b+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	- 13 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700
3 Totaal investeringskasstroom	0	0	- 13 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700
4a- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	9 505	0	0	0	0
4b+ Eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
4c- Aflossingen op leningen	0	0	3 770	4 450	5 131	5 240	5 639
4d+ Beroep op leenfaciliteit	0	0	23 205	3 700	3 700	3 700	3 700
4 Totaal financieringskasstroom	0	0	9 930	- 750	- 1 431	- 1 540	- 1 939
5 Rekening courant RIC 31 december	0	0	0	0	0	0	0

Het NFI is per 1 januari 2004 een agentschap en maakt vanaf die datum gebruik van de rekening courant bij het Rijksbegrotingsinformatiecentrum (RIC).

De oplopende kasstroom wordt veroorzaakt door oplopende afschrijvingen als gevolg van stijgende investeringen ten behoeve van de uitvoering van het Veiligheidsprogramma.

In 2004 wordt ca € 10 miljoen geïnvesteerd ten behoeve van de inrichting van de nieuwbouw en € 3,7 miljoen ten behoeve van reguliere investeringen (laboratoriumapparatuur, informatiesystemen, computerhardware). Per 1 januari 2004 worden de huidige activa overgenomen van het moederdepartement.

Het beroep op de leenfaciliteit is voor 2004 als volgt opgebouwd:

- Initiële lening (overname activa per 1 januari 2004) bedraagt € 9,5 miljoen. De definitieve waarde wordt vastgesteld op basis van de boekwaarde per 1 januari 2004.
- Lening nieuwe investeringen bedraagt € 13,7 miljoen.

Dit resulteert tot een bedrag van € 23,2 miljoen.

Indicatieve openingsbalans

(per 1 januari 2004)

bedragen x € 1 000

Activa		Passiva	
<i>Immateriële activa</i>	0	<i>Eigen vermogen</i>	0
<i>Materiële activa</i>	9 505	<i>Leningen bij het MvF</i>	9 505
Grond en gebouwen	0		
Gebouwelijke installaties	0	<i>Voorzieningen</i>	0
Installatie en inventarissen	8 231		
Computer en telecom apparatuur	1 065	<i>Crediteuren</i>	0
Overige materiële vaste activa	209		
		<i>Nog te betalen</i>	275
<i>Flottende activa</i>	275		
Vorraden	101		
Debiteuren	41		
Onderhanden werk	0		
Nog te ontvangen/voortuitbetaald	130		
Liquide middelen	3		
Nog te ontvangen van ministerie van Justitie	0		
Totaal activa	9 780	Totaal passiva	9 780

Materiële activa

Waardering vindt plaats op aanschafwaarde.

Conform de afspraken in het draaiboek openingsbalans vindt activering plaats vanaf € 500.

Met goedkeuring van de accountantsdienst is, gezien het feit dat het (lab)meubilair bij de verhuizing in 2004 in één keer vervangen zal worden, het meubilair gewaardeerd door een taxateur van Domeinen. Dit bedrag is met één integrale boeking (€ 26 514) in de activaregistratie opgenomen. De waardering heeft plaatsgevonden tegen de waarde die een opkoper (Domeinen) op dat moment zou betalen.

De waarde van de materiële activa wordt in onderstaande tabel toegelicht.

Gebouwelijke installaties nieuwbouw (afzuiginstallaties, telefooncentrale, beveiligingsinstallaties e.d.)		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	7	
Aanschafwaarde 2003		3 094 561
Afschrijving gemiddeld 6 maanden		221 040
Boekwaarde per 1 januari 2004		2 873 521
Overige installaties		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	5	
Aanschafwaarde		1 049 994
Gecumuleerde afschrijving		- 29 252
Totaal		1 020 742
Laboratoriumapparatuur		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	7	
Aanschafwaarde		7 080 549
Gecumuleerde afschrijving		- 3 079 889
Totaal		4 000 660
Overige inventaris		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	5	
Aanschafwaarde		706 000
Gecumuleerde afschrijving		- 370 092
Totaal		335 908
Computer- en telecommunicatie-apparatuur		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	3	
Aanschafwaarde		3 238 182
Gecumuleerde afschrijving		- 2 189 452
Totaal		1 048 730
Computersoftware		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	3	
Aanschafwaarde		51 006
Gecumuleerde afschrijving		- 34 525
Totaal		16 481
Overige materiële activa		
Afschrijvingstermijn (in jaren)	4	
Aanschafwaarde		315 508
Gecumuleerde afschrijving		- 106 350
Totaal		208 958

Vorraden

De voorraden betreffen de voorraden opgenomen in het magazijn (o.a. drukwerk, kantoorartikelen en laboratoriumartikelen). De voorraden worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde.

Debiteuren

Deze post kan pas begin 2004 worden berekend. Wanneer sprake is van een product met een vaste kostprijs, dan zal per balansdatum de helft van de kostprijs als waarderingsgrondslag worden gehanteerd. Wanneer

sprake is van een kostprijs op basis van urenregistratie, zullen de uren x tarief de basis vormen voor het bepalen van het onderhanden werk.

Nog te ontvangen/vooritbetaald

Dit betreft bedragen in verband met reisvoorschotten, salarisvoorschotten en overige voorschotten.

Eigen vermogen

De hoogte van de eventueel op te nemen exploitatiereserve dient in overleg met het ministerie van Justitie te worden bepaald. Deze exploitatiereserve mag conform de Regeling Vermogensvoorschriften Agentschappen 2000 niet hoger zijn dan 5% van de in het eerste jaar geraamde jaaromzet. Daarnaast dient een reserve te worden aangehouden omdat het kasritme en de bevoorschotting af kunnen wijken (vakantiegeld, huur, onderhoudscontracten).

Voor de volgende risico's kan een exploitatiereserve gevormd worden:

- De werkelijke kostprijzen van de geleverde producten zijn hoger dan oorspronkelijk is afgesproken;
- Er worden minder producten geleverd dan begroot;
- Onderzoeksapparatuur is defect.

Lening bij het ministerie van Financiën

Dit bedrag zal vanaf 2004 geleend worden van het ministerie van Financiën t.b.v. de overname huidige activa.

De leningaanvraag voor 2004 is ingediend. De initiële lening bestaat uit de volgende onderdelen.

bedragen x € 1 000

Activa	Afschrijvingstermijn (in jaren)	Rentetarief (in procenten)	Bedrag lening
<i>Overname huidige activa</i>			
Laboratoriumapparatuur en meubilair	7	4,13	6 874
Overige apparatuur	5	3,72	1 357
Informatiesystemen en motorvoertuigen	4	3,55	209
Hardware	3	3,35	1 065
Initiële lening			9 505

Nog te betalen

Dit betreft de schuld aan het ministerie van Justitie in verband met de overdracht van vlottende activa.

HOOFDSTUK 7. RAAD VOOR DE RECHTSpraak

Algemeen

De Raad voor de rechtspraak is opgericht per 1 januari 2002. In de Memorie van Toelichting bij de Wet op de rechterlijke organisatie (Wet RO) wordt de Raad voor de rechtspraak aangeduid als «orgaan van de rechterlijke organisatie dat niet met rechtspraak is belast». De rechtsprekende taak blijft voorbehouden aan de gerechten.

De Raad heeft tot opdracht te bevorderen dat de gerechten hun rechtsprekende taak goed kunnen vervullen. In dat kader heeft de Wet RO een viertal taken toebedacht aan de Raad: de begroting en budgettoekenning, bedrijfsvoering, kwaliteitsbevordering en advisering. De eerste taak betreft de voorbereiding en uitvoering van de begroting van de Raad en de gerechten gezamenlijk. De Raad kent bijdragen toe aan de gerechten ten laste van de rijksbegroting en houdt toezicht op de uitvoering van de begroting door de gerechten. De tweede taak is de bedrijfsvoering. Die richt zich vooral op personeel, automatisering, bestuurlijke informatievoorziening, huisvesting en beveiliging. Het gaat daarbij om het ondersteunen van de gerechten en het ontwikkelen van beleid. Daarnaast heeft de Raad een ondersteunende taak in het bevorderen van de juridische kwaliteit en uniforme rechts-toepassing. Tot slot heeft de Raad een adviserende taak bij wetgeving en beleid op het terrein van de rechtspleging aan de regering en de Staten-Generaal. De Raad wordt daartoe door de minister van Justitie geconsulteerd.

Bestuurlijke relatie minister van Justitie – Raad voor de rechtspraak

De bestuurlijke relatie tussen de minister en de Raad wordt primair gekenmerkt door hun gedeelde verantwoordelijkheden voor een goede en behoorlijk gefinancierde rechtspraak en de samenwerking tot die gemeenschappelijke doelen. De relatie wordt ook in belangrijke mate beïnvloed door de zorg die vanuit principieel constitutioneelrechtelijke motieven door enerzijds parlement en regering en anderzijds de rechtspraak wordt gedragen voor het handhaven van het evenwicht bij de rechtsvorming (machtscheiding, checks and balances). De belangrijkste (algemene) instrumenten voor de samenwerking tussen minister en Raad zijn een intensieve wederzijdse informatie-uitwisseling tussen het bureau van de Raad en het ministerie van Justitie en een regelmatig bestuurlijk overleg tussen de minister en de Raad.

Bij de begrotingsvoorbereiding is in de Wet RO aan de rechtspraak een eigen positie toegekend. Allereerst heeft de wetgever in de Wet RO voorzien in een, met betrokkenheid van zowel de Raad als van beide Kamers der Staten-Generaal vast te stellen, materiële normering van de financieringsbehoefte (Besluit financiering rechtspraak). Daarnaast voorziet de Wet RO in procedureregels die het overleg tussen minister en Raad verder reguleren.

Begroting voor de rechtspraak 2004–2008

De Raad voor de rechtspraak stelt jaarlijks op grond van art. 98 van de Wet RO een begroting op voor de Raad en de gerechten gezamenlijk. Een integrale versie van de begroting van de Raad voor de rechtspraak wordt separaat aan de Tweede Kamer aangeboden. Alvorens de beleidsdoelstellingen van de rechtspraak te presenteren worden eerst de maatschappelijke ontwikkelingen geschetst waarmee de rechtspraak rekening heeft te houden.

Maatschappelijke ontwikkelingen

De rechtspraak wordt langs twee wegen geconfronteerd met een aanzienlijke taakverzwaring. Er blijkt sprake te zijn van een autonome groei van het aantal zaken in alle sectoren (zie tabel verwachte instroomontwikkeling in het beleidsartikel 4.1 van de Memorie van Toelichting). Deze groei zal de komende jaren worden versterkt door de aanscherping van het veiligheids- en handhavingsbeleid. Tegelijkertijd neemt ook de relatieve zwaarte en de bewerkelijkheid van de zaken toe. Daarvoor is een aantal oorzaken aan te wijzen. Zo spelen internationale en multiculturele elementen steeds vaker een rol in rechtszaken, waardoor de behandeltijd toeneemt, vaker tolken moeten worden ingeschakeld en de nodige extra complicaties optreden. Een andere factor is de steeds sterkere doorwerking van het EVRM in de nationale rechtspraak. Vooral de invulling die het Europese Hof voor de Rechten van de Mens geeft aan artikel 6 EVRM stelt strikte eisen aan de rechtspraak. Hierdoor is bijvoorbeeld de noodzaak om getuigen ter zitting te horen sterk toegenomen (het onmiddellijkheidsbeginsel). Ook de toename van Europese regelgeving en de voortschrijdende specialisatie binnen de verschillende rechtsgebieden leiden tot een grotere complexiteit. Tot slot moeten hier nog de toenemende eisen die samenleving en politiek aan de rechtspraak stellen worden genoemd. Een voorbeeld waarmee de rechtspraak in de komende tijd te maken zal krijgen is het wetsvoorstel dat door de Tweede Kamer is aanvaard om slachtoffers in strafzaken spreekrecht te geven. De behandeltijd zal hierdoor verder toenemen.

Indien deze ontwikkeling onvoldoende wordt beantwoord met vergroting van de productie zullen werkvoorraden en doorlooptijden verder oplopen. Dit is niet alleen zorgelijk voor de rechterlijke organisatie en voor de justitiabelen, maar ook voor overheid, samenleving en economie. Een overbelaste rechtspraak gaat ten koste van de effectiviteit van de rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding. De tijdigheid en de geloofwaardigheid van de justitiële reactie spelen hier een belangrijke rol. Als procedures langer duren blijft ook langer onzekerheid bestaan over juridische posities van bedrijven en particulieren, hetgeen kan leiden tot aanzienlijke schade voor betrokkenen. Dit geldt zowel voor het bestuursrecht (bijv. onzekerheid over geldigheid van vergunningen) als voor het civiele recht (bijv. onzekerheid over vergoeding van geleden schade, over de afdwingbaarheid van een contract etc.).

Prioriteiten

In het licht van de zojuist geschetste situatie en de beschikbare middelen worden de volgende prioriteiten gesteld:

1. Het verhogen van het productieniveau zodat de te verwachten groei van de instroom kan worden opgevangen.

De Raad heeft ervoor gekozen in deze begroting het primaire proces centraal te stellen. Nu aan de rechtspraak extra middelen worden toegekend zal het productieniveau van de gerechten zodanig worden verhoogd dat daarmee de geraamde toename van de instroom zoveel mogelijk kan worden bijgehouden. Bovendien zal met behulp van de extra verkregen middelen de huidige problematiek in de strafsectoren van een aantal gerechten worden opgelost.

Eveneens worden additionele middelen toegevoegd aan de begroting van de Raad ten behoeve van de instelling van belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties. Het streven is de belastingrechtspraak in twee instanties te realiseren per 1 januari 2005. Om het prestatieniveau van de rechtspraak nog verder te versterken wordt gewerkt aan de vergroting van de doelmatigheid. De Raad streeft naar een verbetering op dit gebied van

1% per jaar om hiermee het budgettekort op grond van het Besluit Financiering Rechtspraak zelf voor de helft weg te werken. De activiteiten om deze doelstelling te realiseren zijn voor een deel al in gang gezet en deels zal dit op korte termijn gebeuren. Voor de korte termijn gaat het om het formuleren van voorstellen voor verandering in wetgeving en de werkwijzen van de verschillende sectoren, o.m. gericht op vergroting van de doelmatigheid. Voor de wat langere termijn (komende twee jaar) wordt door middel van sectorgewijs ingerichte programma's gewerkt aan het verbeteren van de prestaties van de gerechten.

De te realiseren doelmatigheidswinst en de in het vooruitzicht gestelde middelen voor de jaren 2004 e.v. zullen het de rechtspraak mogelijk maken de toestroom van zaken als vermeld in beleidsartikel 4.1.1 zodanig te verwerken dat wordt voorkomen dat doorlooptijden en werkvoorraden in 2004 zullen toenemen. Een verdere bekorting van de doorlooptijden zal voorlopig niet haalbaar zijn.

2. Het optimaal benutten van de mogelijkheden van de ICT.

Bij de ondersteuning van (werk)processen en ten behoeve van het creëren van relevante sturingsinformatie speelt ICT een essentiële rol. Mede door een adequate inzet van ICT kunnen de prestaties van de rechtspraak dan ook worden verbeterd. Een efficiënte en doelmatige inzet van de beschikbare ICT middelen is derhalve een belangrijke prioriteit. Het streven van de Raad is om binnen de beschikbaar gestelde middelen de bestaande systemen adequaat te laten functioneren en waar mogelijk te verbeteren dan wel te vernieuwen om zodoende de gemiddelde beschikbaarheid van de processystemen te verhogen en de doelmatigheid en de betrouwbaarheid van de informatievoorziening te verhogen.

3. Verbeteren van de beveiliging van gerechtsgebouwen.

Een aantal incidenten heeft de noodzaak om de beveiliging van gerechtsgebouwen ingrijpend te verbeteren scherp aan het licht gebracht. De bestaande voorzieningen voldoen niet meer en dienen te worden aangepast aan de veranderende maatschappelijke omstandigheden waaraan de rechtspraak onderworpen is. Openbaar Ministerie en rechtspraak hebben hiertoe een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld dat in 2004 met voorrang, binnen de beschikbare middelen, zal worden uitgevoerd.

Prestaties van de rechtspraak

In dit onderdeel worden in kwalitatieve en kwantitatieve zin de prestaties van de rechtspraak gepresenteerd zoals deze zijn gerelateerd aan de hierboven beschreven prioriteiten. De hier genoemde prestaties vormen een eerste inschatting. Hiermee wordt vooruitgelopen op het nog op te stellen jaarplan 2004 dat eind van het jaar beschikbaar is. Het jaarplan 2004 zal een nadere uitwerking en specificatie bevatten van de prestaties van de rechtspraak.

Budgettair kader rechtspraak 2004 – 2008

Voor de prestaties die van de rechtspraak de komende jaren worden verwacht zijn de in het hieronderstaand overzicht opgenomen middelen beschikbaar. De middelenreeks wordt opgebouwd vanaf de stand van het budget voor de rechtspraak overeenkomstig de Voorjaarsnota 2003.

Mutaties budget Raad voor de rechtspraak	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand voorjaarsnota 2003	656 122	672 963	653 211	653 208	630 303	630 303
Nadere mutaties						
- uitvoering veiligheidsplan	3 900	7 300	10 700	13 400	19 400	24 000
- besparingen strafsectoren		- 3 300	- 16 200	- 25 000	- 25 000	- 25 000
- taakstellingen hoofdlijnenakkoord	- 572	- 2 955	- 4 190	- 4 461	- 4 715	- 4 715
- overige ombuigingen	- 820	- 5 518	- 2 113	- 2 089	- 2 057	- 2 057
- capaciteitsproblematiek strafsectoren		19 400	19 400	19 400	19 400	19 400
- autonome groei civiel & bestuur		21 000	31 000	31 000	31 000	31 000
- aanvullende intensivering straf		6 600	6 600	6 600	6 600	6 600
- belastingrechtspraak in twee instanties		12 000	15 100	11 600	11 500	8 500
- loon- en prijsbijstelling	16 041	17 393	17 097	17 098	16 514	16 514
- technische mutaties	47	47	47	47	47	47
Stand ontwerpbegroting 2004	674 718	744 930	730 652	720 803	702 992	704 592

Productie

Eén van de beleidsdoelstellingen betreft het zodanig toerusten van de gerechten zodat de verwachte instroom van zaken kan worden verwerkt. Met de in het vooruitzicht gestelde middelen voor de jaren 2004 e.v. en de door de Raad voor de rechtspraak te behalen doelmatigheidswinst is het mogelijk de toestroom van zaken zoals in beleidsartikel 4.1.1. staat vermeld te verwerken. Hieraan ligt met name op het gebied van de strafsector wel een aantal aannames ten grondslag.

Er wordt voorhands vanuit gegaan dat van de extra instroom als gevolg van het Veiligheidsprogramma een steeds geringer deel ter zitting wordt gebracht. In 2003 gaat het om 55% van de extra instroom tegenover 40% in 2008.

De instroom van strafzaken bij de rechtbanken bestaat voor 11% uit zaken die meervoudig worden afgedaan. Voor de extra instroom op basis van het Veiligheidsprogramma wordt echter gerekend met 7% aan meervoudige zaken. Gezien het grote verschil in bemensing en daarmee kostprijs van een politierechterzaak en een meervoudige kamerzaak heeft dit consequenties voor de capaciteit en dus middelen die beschikbaar moeten zijn om de instroom af te kunnen handelen.

Doelmatigheidswinst

De Raad voor de rechtspraak beoogt een doelmatigheidswinst te behalen van € 25 miljoen vanaf 2006. Hier liggen de onderstaande aannames aan ten grondslag:

- Door verruiming van de bevoegdheid van het OM om zelfstandig zaken af te handelen wordt de instroom van politierechterzaken vanaf 2006 e.v. met 12 500 verlaagd (besparing € 5,5 miljoen).
- Door verruiming van de competentiegrens van de politierechter verschuiven in 2005 e.v. 1500 zaken die meervoudig behandeld zouden worden naar de politierechter (besparing € 6,6 miljoen).
- Door ondermeer betere samenwerking tussen de rechtspraak en overige partners in de keten zijn rechtbanken in staat het percentage aanhoudingen in meervoudige kamerzaken te verlagen van 36,9% naar 16,9% en in enkelvoudige kamerzaken van 12,2% naar 8% in 2006 (besparing € 7,4 miljoen).

- d. Door wijziging in de regeling van de voorlopige hechtenis hoeven er vanaf 2006 12 500 raadkamers minder te worden gehouden (besparing € 2,7 miljoen).
- e. Door stroomlijning van het hoger beroep worden in meervoudige kamerzaken bij de rechtbanken in 2006 5 000 vonnissen minder uitgewerkt dan nu de praktijk is (besparing € 2,8 miljoen).

Evenals de overige ketenpartners zal de Raad voor de rechtspraak de ontwikkelingen nauwgezet volgen en hierover rapporteren. Een en ander zal in de voortgangsrapportage veiligheidsprogramma worden opgenomen.

(in absolute aantallen)

Overzicht productie	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Basisproductie (bestuursafspraken 2003)	1 551 000	1 551 000	1 545 000	1 545 000	1 518 000	1 518 000
– straf	247 000	247 000	247 000	247 000	247 000	247 000
– civiel	425 000	425 000	425 000	425 000	425 000	425 000
– bestuur	144 000	144 000	138 000	138 000	111 000	111 000
– kanton	735 000	735 000	735 000	735 000	735 000	735 000
extra productie straf	4 930	44 556	49 461	23 076	23 076	23 076
extra productie civiel		38 200	57 300	57 300	57 300	57 300
extra productie bestuur		3 450	20 175	20 175	20 175	20 175
waarvan belasting			15 000	15 000	15 000	15 000
extra productie kanton	10 200	19 890	19 890	19 890	19 890	19 890
Totale productie	1 566 130	1 657 096	1 691 826	1 665 441	1 638 441	1 638 441
procentuele groei t.o.v. bestuursafspraken 2003	1%	7%	10%	8%	8%	8%

De daling van de extra productie straf tussen 2005 en 2006 op productenniveau heeft geen consequenties voor het gewogen productieniveau (het betreft voor een groot deel raadkamerzaken).

Overzicht doorlooptijden

Om doorlooptijden te kunnen meten zijn instroom- en uitstroommomenten gedefinieerd. Als algemeen uitgangspunt geldt dat het instroommoment is gedefinieerd als het moment waarop een zaak binnenkomt bij een gerecht en het uitstroommoment als het moment van de definitieve afdoening bij de rechter. Met het systematisch meten van doorlooptijden is voor het eerst in 2002 begonnen. Hierdoor is de betrouwbaarheid van de gepresenteerde gegevens nog niet te garanderen. Voorts zijn voor verschillende aansprekende type zaken nog geen gegevens over doorlooptijden beschikbaar omdat ze niet kunnen worden geëxtraheerd uit het managementinformatiesysteem. In het jaarverslag over 2003 zullen in ieder geval de doorlooptijden voor het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) en de Centrale Raad van Beroep (CRvB) worden opgenomen. Cijfers over de doorlooptijden van strafzaken bij de gerechtshoven waarschijnlijk in 2004 beschikbaar komen. Met de voor 2004 beschikbare middelen en de verwachte extra instroom van zaken mag niet worden verwacht dat de doorlooptijden in 2004 significant zullen worden bekort. Daarom er is voor gekozen om de gerealiseerde doorlooptijden in 2002 te hanteren als norm voor 2004. Dit levert het volgende beeld op:

Verwachte doorlooptijden**(in kalenderdagen)**

Zaakstype (gebaseerd op Lamicie)	doorlooptijd 2004
Rechtbank	
<i>Sector Civiel</i>	
Handelszaak met verweer	323
Handelszaak zonder verweer	41
Beschikking op verzoekschrift	45
Faillissement	niet beschikbaar
Scheidingszaak	104
Beschikking op verzoekschrift aan de kinderrechter	35
Overige familiezaak (b.v. adoptie)	148
Kortgeding	49
<i>Sector bestuur</i>	
Bestuurszaak	373
Voorlopige voorziening bij een bestuurszaak	45
Vreemdelingenzaak	vanaf 2003
<i>Sector straf</i>	
Strafzaak (meervoudig behandeld)	124
Uitwerken vonnis strafzaak voor hoger beroep (bij meervoudige behandeling)	114
Politierechterzaak (incl. economische)	57*
Strafzaak bij de kinderrechter (enkelvoudig)	71*
<i>Sector Kanton</i>	
Handelszaak met verweer	66*
Handelszaak zonder verweer	13
Familiezaak	27
Kortgeding in een kantonzaak	30
Strafzaak bij kanton (overtreding)	43
Gerechtshof	
Civiele zaak (handel/familie)	361
Belastingzaak	527
Strafzaak (enkelvoudig of meervoudig behandeld)	vanaf 2004
Uitwerken arrest voor cassatie	vanaf 2004
<i>College van Beroep voor het Bedrijfsleven</i>	
Bestuurszaak	vanaf 2003
Voorlopige voorziening	vanaf 2003
<i>Centrale Raad van Beroep</i>	
Bestuurszaak	vanaf 2003
Voorlopige voorziening	vanaf 2003

Groeiparagraaf*Ontwikkeling prestatie-indicatoren*

De doelstellingen en prioriteiten voor de rechtspraak worden voor een aantal jaren vastgelegd in een zogeheten «strategische agenda». Deze agenda wordt vervolgens jaarlijks door middel van een planningsbrief vertaald in concrete jaarplannen voor gerechten en het bureau van de Raad. Om vast te kunnen stellen of eerder geformuleerde doelstellingen na verloop van tijd ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd, dienen de doelstellingen meetbaar te worden gemaakt. Het meetbaar maken van doelstellingen kan door prestatie-indicatoren te ontwikkelen. Prestatie-indicatoren die in dit geval zowel wat zeggen over het «product» van de rechtspraak (in termen van snelheid, kwaliteit etc.) als over de organisatie die dit product moet leveren (in termen van doelmatigheid, productiviteit etc.). Een deel van deze informatie is nu reeds beschikbaar, maar niet compleet en onvoldoende gestructureerd.

Om tot een complete set van hanteerbare prestatie-indicatoren te komen moet een aantal stappen worden gezet. In de eerste stap wordt een algemeen geldende missie voor de rechtspraak vastgesteld met de daarbij behorende doelstellingen. Dit zijn de doelstellingen die altijd moeten worden nagestreefd. Vervolgens wordt parallel aan de tweede strategische agenda (met daarin doelstellingen voor de middellange termijn) een eerste set van indicatoren ontwikkeld. In de volgende stap worden deze indicatoren genormeerd en meetbaar gemaakt (ontwikkelen instrumentarium). De Raad wil deze stappen in 2004 zetten. Vanaf de jaarplannen voor 2005 vormt derhalve een complete set van meetbare doelstellingen met bijbehorende normen het kader voor Raad en gerechten. In de jaren daarna zal de set van indicatoren verder worden uitgebreid en aangepast op het moment dat doelstellingen worden bijgesteld.

Doorlooptijden

Aangezien in 2002 voor het eerst is begonnen met het systematisch meten van doorlooptijden bevat het systeem nog onvolkomenheden. Zo moeten voor de categorieën zaken waarvan nog geen doorlooptijden beschikbaar zijn, eenduidige methoden en definities worden afgesproken zodat ook voor deze categorieën doorlooptijden kunnen worden gemeten. In 2003 en 2004 zal ook de betrouwbaarheid van de gepresenteerde gegevens verder worden verhoogd.

Werkvoorraden

In de sturingsrelatie tussen de Raad voor de rechtspraak en de gerechten spelen de gegevens omtrent de omvang van werkvoorraden sinds kort een rol. De kwantitatieve gegevens zijn op dit moment nog niet zodanig stabiel dat de Raad daarover in het kader van de plannings- en verantwoordingscyclus afspraken met de gerechten maakt. De Raad is voornemens in de eerste helft van 2004 een programma vorm te geven waarin het streven naar een grotere mate van stabiliteit en betrouwbaarheid van de gegevens over de omvang van de werkvoorraden voorop staat.

Kwaliteitssysteem

De Raad acht het van groot belang dat flankerend aan de sterk op het primaire proces en de productie gerichte aanpak wordt geïnvesteerd in een systeem van kwaliteitszorg van de rechtspraak. In 2006 zal bij elk gerecht het integrale kwaliteitssysteem, zoals dat in 2002 is ontwikkeld, in gebruik moeten zijn. In 2003 en 2004 zullen daartoe de contouren van het kwaliteitssysteem verder worden uitgewerkt en de kwaliteitscyclus worden opgezet, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Hiertoe zal in 2004 een groot aantal activiteiten plaatsvinden, zoals het opstellen van gerechts- en sectorstatuten met betrekking tot kwaliteit, het stimuleren van de ontwikkeling van kwaliteitsnormen en kwaliteitsbeleid uit de statuten, organisatie en planning van de kwaliteitscyclus, het opzetten van een visitatiesysteem etc. In 2005 moeten de gerechten met het kwaliteitssysteem kunnen werken. De jaren 2005 en 2006 zullen in het teken staan van evaluatie en bijstelling van de onderdelen van het kwaliteitssysteem.

Kostprijzen

De Raad heeft binnen de rechtspraak de ontwikkeling ingezet om de organisatie meer resultaatgericht te maken en de informatievoorziening daarop aan te passen. In dit kader maakt de Raad afspraken met de gerechten over de kwaliteit van de te leveren diensten en de afhandeling van zaken met de daaraan verbonden prijs. Achteraf wordt verantwoording afgelegd over de verrichte prestaties. Een noodzakelijk voorwaarde

om tot een dergelijke sturing te komen is een juiste kostprijsberekening voor de te leveren output. De Raad heeft daartoe in samenwerking met de gerechten een kostprijsmodel ontwikkeld. Ter ondersteuning van dit sturingsconcept zal het batenlastenstelsel op 1 januari 2005 worden ingevoerd.

HOOFDSTUK 8. DE VERDIEPINGSBIJLAGE

1: Strategie

Beleidsartikel 1.1 Strategie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		11 580	11 579	11 624	11 630	11 631	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 2	- 78	- 59	- 50	- 50	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		645					
- Taakstelling externen HA		- 22	- 117	- 154	- 154	- 154	
- Taakstelling externen additioneel			- 80	- 54	- 53	- 53	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 3	- 6	- 9	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 47	- 95	- 142	- 236	
- Loonbijstelling tranche 2003		142	161	161	161	161	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 95					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 40				
- Taakstelling subsidies			- 28	- 48	- 96	- 96	
Stand ontwerp-begroting 2004	12 555 (16 027)	12 248 (11 567)	11 350 (10 668)	11 372 (10 691)	11 290 (10 609)	11 194 (10 513)	11 194 (11 194)

Beleidsartikel 1.1 Strategie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003 bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		91	91	91	91	91	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Stand ontwerp-begroting 2004	532	91	91	91	91	91	91

2: Regelgeving

Beleidsartikel 2.1 Wetgeving

	Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003							bedragen x € 1 000
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Stand ontwerp-begroting 2003		7 935	7 917	7 946	7 952	7 952		
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		57	8	- 6	- 3	- 3		
Nieuwe mutaties:								
- Taakstelling externen HA		- 6	- 32	- 42	- 42	- 42		
- Taakstelling externen additioneel			- 37	- 25	- 24	- 24		
- Taakstelling WW-maatregelen				- 3	- 7	- 11		
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 55	- 111	- 165	- 275		
- Loonbijstelling tranche 2003		192	217	204	187	180		
- Oplossing restproblematiek 2003		- 65						
- Oplossing restproblematiek 2004			- 27					
- Taakstelling subsidies			- 19	- 19	- 19	- 19		
Stand ontwerp-begroting 2004	8 113 (7 117)	8 113 (8 113)	7 972 (7 972)	7 944 (7 944)	7 879 (7 879)	7 758 (7 758)	7 758 (7 758)	

Beleidsartikel 2.2 Wetgevingskwaliteitsbeleid

	Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003							bedragen x € 1 000
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Stand ontwerp-begroting 2003		7 021	6 103	5 162	4 756	4 457		
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		1 421	613	157	1	0		
Nieuwe mutaties:								
- Eindejaarsmarge 2002		665						
- Taakstelling externen additioneel			- 16	- 9	- 8	- 8		
- Taakstelling WW-maatregelen				- 1	- 3	- 4		
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 32	- 56	- 62	- 88		
- Loonbijstelling tranche 2003		72	81	77	70	67		
- Oplossing restproblematiek 2003		- 57						
- Oplossing restproblematiek 2004			- 22					
- Taakstelling subsidies			- 168	- 272	- 564	- 564		
- Taakstelling arbeidsmarktbeleid				- 582	- 299			
Stand ontwerp-begroting 2004	6 420 (10 766)	9 122 (9 122)	6 559 (6 559)	4 476 (4 476)	3 891 (3 891)	3 860 (3 860)	3 860 (3 860)	

3: Preventie en rechtshandhaving

Beleidsartikel 3.1 Criminaliteitspreventie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003		bedragen x € 1 000					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		28 848	28 477	28 744	28 760	28 761	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 363	3 464	3 483	3 508	3 508	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		1 626					
- Taakstelling externen HA		- 63	- 324	- 429	- 429	- 429	
- Taakstelling externen additioneel			- 237	- 158	- 157	- 157	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 14	- 27	- 41	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 129	- 257	- 388	- 645	
- Loonbijstelling tranche 2003		696	738	741	741	741	
- Prijsbijstelling 2003		1					
- Oplossing restproblematiek 2003		- 236					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 96				
- Taakstelling subsidies			- 955	- 955	- 955	- 955	
- Middelen naar 5.1 (herstructurering OB)		- 518	- 464	- 464	- 466	- 466	
- Beëindiging centrale financiering JIB's				- 2 000	- 4 000		
- Jeugdzorg: huiselijk geweld			1 000	2 000	2 000	3 000	
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		2	2	2	2	2	
- Desaldering ivm verzelfstandiging DBz			- 10 633	- 10 717	- 10 666	- 10 544	
Stand ontwerp-begroting 2004	19 343 (17 537)	29 993 (29 993)	20 843 (20 843)	21 976 (21 976)	19 923 (19 923)	18 775 (18 775)	18 775 (18 775)

Beëindiging centrale financiering JIB's

De centrale financiering van arrangementen «Justitie in de buurt» (JIB's) wordt geleidelijk, rekening houdend met bestaande afspraken, beëindigd. Het wordt aan de lokale partners overgelaten een afweging te maken ten aanzien van de oprichting van nieuwe JIB-kantoren c.q. de instandhouding van bestaande.

Jeugdzorg: huiselijk geweld

Ter uitvoering van voorgenomen beleid, dat is opgenomen in de nota «Privé Geweld – Publieke Zaak», zullen in de komende jaren extra middelen worden ingezet ten behoeve van ondersteuning en stimulering van gemeenten bij het oppakken van de regierol en de uitvoering van overige maatregelen w.o. de aanpak van huiselijk geweld in allochtone kring.

Desaldering i.v.m. verzelfstandiging DBz

Met ingang van 1 januari 2004 wordt de Directie Bestuurszaken (DBz) een baten-lastendienst. In verband daarmee wordt het ontvangstenkader van de DBz verlaagd onder gelijktijdige verlaging van het uitgavenkader met een zelfde bedrag.

Beleidsartikel 3.2 Slachtofferzorg

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		17 210	17 177	17 206	17 214	17 216	
Mutatie NvW 2003		155					
Mutatie amendement 2003		676					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 29	- 54	- 25	- 11	- 193	
Nieuwe mutaties:							
- Taakstelling externen HA		- 5	- 25	- 33	- 33	- 33	
- Taakstelling externen additioneel			- 56	- 38	- 37	- 37	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 7	- 14	- 21	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 42	- 84	- 126	- 210	
- Loonbijstelling tranche 2003		371	382	383	383	383	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 143					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 59				
- Taakstelling subsidies			- 187	- 342	- 685	- 685	
- Veiligheidsprogramma		100	100	200	300	400	
- Autonome groei SGM			2 500	2 500	2 500	2 500	
- Verdeling Veiligheidsenvelop			290	290	290	290	
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		2	2	2	2	2	
- Correctie taakstelling SHN					140	40	
Stand ontwerp-begroting 2004	21 549	18 337	20 028	20 052	19 923	19 652	19 812
	(23 447)	(18 337)	(20 028)	(20 052)	(19 923)	(19 652)	(19 812)

Autonome groei SGM

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM) wordt geconfronteerd met een gestaag groeiend aantal zaken (naar schatting een jaarlijkse toename met circa 1 000 zaken). Om deze zaken naar behoren te kunnen afwikkelen is het budget met ingang van 2004 structureel verhoogd met een bedrag van € 2,5 miljoen. Hiervoor wordt € 0,5 miljoen ingezet voor het Bureau SGM en € 2 miljoen voor de schadeloosstellingen.

Beleidsartikel 3.3 Rechtshandhaving

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		634 398	628 892	592 810	584 205	585 711	
Mutatie NvW 2003		3 000	8 000	8 000	13 000	13 000	
Mutatie amendement 2003		9 965					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 51 058	- 83 295	- 72 476	- 71 315	- 69 279	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		4 611					
- Taakstelling externen HA		- 512	- 2 646	- 3 500	- 3 500	- 3 500	
- Taakstelling externen additioneel			- 2 702	- 1 761	- 1 745	- 1 751	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 187	- 372	- 565	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 256	- 515	- 777	- 1 293	
- Loonbijstelling tranche 2003		9 867	10 229	10 093	10 231	10 233	
- Prijsbijstelling 2003		1 260	1 511	1 308	1 304	1 304	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 5 068					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 1 799				
- Taakstelling subsidies			- 968	- 1 293	- 1 743	- 1 743	
- Veiligheidsprogramma		8 200	14 300	20 700	21 900	31 800	
- Gerechtskosten			15 000	15 000	15 000	15 000	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			10 258	10 258	10 258	10 258	
- Geïntegreerd Proces Systeem			10 000	9 000	7 000		
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		25	25	25	25	25	
- CIOT		250	250	250	250	250	
- Capaciteit bureau politiele ondersteuning		100	100	100	100	100	
- Desaldering ivm verzelfstandiging DBz			- 100	- 100	- 100	- 100	
- Desaldering ivm verzelfstandiging NFI			- 53	- 53	- 53	- 53	
- Overheveling middelen drugssmokkel			- 46 000	- 16 300	- 17 300	- 18 800	
- Rentecompensatie DBz			13	13	13	13	
- Rentecompensatie NFI			378	378	378	378	
- Middelen Commissie v.d. Haak		100	100	600	600	600	
Stand ontwerp-begroting 2004	654 718 (686 123)	615 138 (615 138)	561 237 (561 237)	572 350 (572 350)	567 359 (567 359)	571 588 (571 588)	581 888 (581 888)

Veiligheidsprogramma

Dit betreft de verdeling van de bij de 3e Nota van Wijziging (op de begroting 2003) ten behoeve van veiligheid «geparkeerde» Ketengelden uit het Strategisch Akkoord alsmede enige daarmee samenhangende technische correcties.

Gerechtskosten

Het meerjarig budgettair kader van de gerechtskosten is vanaf 2004 verhoogd met structureel € 15,0 miljoen per jaar. Deze verhoging is bedoeld ter compensatie van de in de afgelopen jaren sterk gestegen kosten. De druk op het budget manifesteert zich met name bij de afluister- en aftapkosten en de daarmee samenhangende kosten van tolken en vertalers.

Verdeling Veiligheidsenveloppe

Deze middelen zijn voor het grootste gedeelte toegevoegd aan het budget van het Openbaar Ministerie (circa € 9,6 miljoen). Het betreft met name middelen die zullen worden ingezet om de ambities met betrekking tot de intensivering van de opsporing (40 000 extra zaken in 2006 bij het OM ten opzichte van het jaar 2002) en de intensivering van het toezicht in de openbare ruimte (180 000 boeten en transacties extra uit staande-

houdingen ten opzichte van het jaar 2002), zoals geformuleerd in het Veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving», te kunnen uitvoeren.

Geïntegreerd Proces Systeem

In 2000 is gestart met de ontwikkeling van het Geïntegreerd Proces Systeem (GPS) bij het Openbaar Ministerie als vervanging van het bedrijfsprocessensysteem «Compas». Doordat het OM en de ZM in dezelfde werkstroom zullen werken binnen één systeem, met gebruikmaking van elektronische dossiers, verbeteren veel taken rondom de dagelijkse behandeling van strafzaken op het operationele niveau in de organisatie. GPS moet leiden tot verkorting van doorlooptijden en verbetering van de productiviteit. In 2004 worden de middelen met name aangewend voor de implementatie, technische architectuur en de ontwikkeling van de informatiesystemen.

Overheveling middelen drugsmokkel

De middelen bestemd voor de bestrijding van drugsmokkel zijn overgeheveld van de directie Handhaving naar de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Beleidsartikel 3.4 Jeugdbescherming

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		389 355	364 864	342 782	329 215	329 232	
Mutatie NvW 2003		15 578	3 900	12 300	31 700	31 700	
Mutatie amendement 2003		35					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		8 228	2 367	- 1 978	- 1 717	- 1 725	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		2 726					
- Taakstelling externen HA		- 156	- 804	- 1 063	- 1 063	- 1 063	
- Taakstelling externen additioneel			- 1 177	- 801	- 824	- 826	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 178	- 356	- 540	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 832	- 1 856	- 3 274	- 5 460	
- Loonbijstelling tranche 2003		10 575	9 966	9 568	9 713	9 714	
- Prijsbijstelling 2003		222	226	226	224	224	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 2 495					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 1 016				
- Taakstelling subsidies			- 242	- 9 525	- 9 669	- 9 669	
- Compensatie uitbreiding Glen Mills		- 1 277					
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		5	5	5	5	5	
- Interne kasschuif (zie: 5.1)		- 1 500	1 700				
- Veiligheidsprogramma		- 300	- 400	- 1 100	2 500	- 2 500	
- Internaatachtige voorzieningen Den Engh		- 1 195	- 3 600	- 3 058	- 4 710	- 4 710	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			1 720	1 720	1 720	1 720	
- Middelen Jeugdzorg			6 500	12 000	21 500	27 500	
Stand ontwerp-begroting 2004	437 506	419 801	383 177	359 042	369 964	373 602	373 602
	(437 529)	(419 801)	(383 177)	(359 042)	(369 964)	(373 602)	(378 602)

Internaatachtige voorzieningen Den Engh

Deze middelen zijn overgeheveld naar beleidsartikel 5.1.

Middelen Jeugdzorg

Deze middelen zullen worden ingezet voor de volgende onderwerpen:

- *Autonome groei Jeugdreclassering*
Teneinde het noodzakelijke evenwicht tussen vraag en aanbod te herstellen, zullen in 2004 en volgende jaren extra gelden worden ingezet voor het structureel vergroten van het aantal jeugdreclasserders.
- *Autonome groei maatregelen «Jeugd Terecht»*
Door toenemende verzoeken om passende maatregelen voor jongeren vanuit de ZM, het OM en Raad voor de Kinderbescherming is het noodzakelijk om het aanbod te laten aansluiten bij deze stijgende behoeften op dit terrein en tevens om te voorzien in de intensiveringen ten gevolge van het programma «Jeugd Terecht».
- *Gedragsgestoorde jongeren*
Extra middelen worden ingezet voor vijf centra in het land die gespecialiseerd zijn in de borging van specialistisch forensisch onderzoek naar jeugdigen.
- *Jeugdreclassering nazorg*
Middelen worden ingezet voor het vergroten van de mogelijkheden tot nazorg en voor het ontwikkelen van een intensievere benadering van zware jeugddelinquenten.
- *Jeugdbescherming Deltaplan*
Op basis van de uitkomsten van vier pilots zal, naar verwachting medio 2004, besluitvorming plaatsvinden over de wijze waarop de kwaliteit van de uitvoering van het Deltaplan duurzaam kan worden verbeterd.
- *Jeugdbescherming Voogdij*
Uit onderzoek van de inspectie jeugdhulpverlening is gebleken dat het noodzakelijk is dat maatregelen worden getroffen ter verhoging van de kwaliteit van het product «voogdij». Daartoe zal een plan van aanpak worden opgesteld en in uitvoering worden genomen.
- *Opvoedingsondersteuning*
In 2004 zal een programma in uitvoering worden genomen gericht op training en deskundigheidsbevordering van gezinsvoogden. Vanaf 2005 wordt voorzien in een effectonderzoek, materiaalontwikkeling en een geleidelijke capaciteitsuitbreiding bij de Bureau's Jeugdzorg.

Beleidsartikel 3.1 Criminaliteitspreventie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		15 803	16 075	16 483	16 483	16 483	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
– Desaldering tegenvaller COVOG			– 2000				
– Desaldering i.v.m. verzelfstandiging DBz			– 10 633	– 10 717	– 10 666	– 10 544	
– Budget naar 7.1			– 3 397	– 5 721	– 5 772	– 5 894	
– Budget naar 5.1 (herstructurering OB)			– 45	– 45	– 45	– 45	
– Overdracht vermogensbestanddelen DBz			928				
Stand ontwerp-begroting 2004	8 993	15 803	928	0	0	0	0

Desaldering ivm verzelfstandiging DBz

Met ingang van 1 januari 2004 wordt de Directie Bestuurszaken (DBz) een baten-lastendienst. In verband daarmee wordt het ontvangstenkader van de DBz verlaagd onder gelijktijdige verlaging van het uitgavenkader met een zelfde bedrag.

Beleidsartikel 3.3 Rechtshandhaving

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003		bedragen x € 1 000					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		62 020	62 020	62 020	62 020	62 020	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 19 085	- 52 085	- 52 085	- 52 085	- 52 085	
Nieuwe mutaties:							
- Desaldering i.v.m. verzelfstandiging DBz			- 100	- 100	- 100	- 100	
- Desaldering i.v.m. verzelfstandiging NFI			- 53	- 53	- 53	- 53	
- Correctie eindejaarsmarge		- 570					
- Overdracht vermogensbestanddelen DBz			204				
- Overdracht vermogensbestanddelen NFI			9 505				
Stand ontwerp-begroting 2004	76 234	42 365	19 491	9 782	9 782	9 782	9 782

Beleidsartikel 3.4 Jeugdbescherming

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003		bedragen x € 1 000					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		5 500	5 500	4 683	4 683	4 684	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
- Bekostiging Halt door ouders			4 000	8 000	8 000	8 000	
Stand ontwerp-begroting 2004	9 335	5 500	9 500	12 683	12 683	12 684	12 684

Bekostiging Halt door ouders

De maatregel waardoor Halt voortaan door ouders wordt bekostigd wordt in plaats van bij de uitgaven bij de ontvangsten verwerkt. De maatregel houdt in dat de kosten waarvoor een Halt overtreder verantwoordelijk is voor 100% ten laste van de ouders komen.

4: Rechtspleging en rechtsbijstand

Beleidsartikel 4.1 Rechtspleging

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		682 827	697 831	686 485	686 525	663 628	
Mutatie NvW 2003		17 000	17 000	12 000	12 000	12 000	
Mutatie amendement 2003		1 000					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		4 835	7 030	3 916	4 768	4 837	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		472					
- Taakstelling externen HA		- 644	- 3 328	- 4 400	- 4 400	- 4 400	
- Taakstelling externen additioneel			- 3 536	- 2 316	- 2 290	- 2 259	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 300	- 588	- 860	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 132	- 265	- 400	- 665	
- Loonbijstelling tranche 2003		15 497	16 626	16 462	16 462	15 910	
- Prijsbijstelling 2003		1 705	1 997	1 871	1 872	1 840	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 1 195					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 2 444				
- Contactpunt Europees Justitieel Net		160	210	210	210	210	
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		47	47	47	47	47	
- Veiligheidsprogramma		3 900	4 000	- 5 500	- 11 600	- 5 600	
- Capaciteitstekort strafsectoren			12 400	12 400	12 400	12 400	
- Correctieboeking					- 500	- 500	
- Groei Civiel en Bestuur			21 000	31 000	31 000	31 000	
- Ontwikkeling afdoeningsprofiel			7 000	7 000	7 000	7 000	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			6 600	6 600	6 600	6 600	
- Belastingrechtspraak in twee instanties			12 000	15 100	11 600	11 500	
Stand ontwerp-begroting 2004	696 642	725 604	794 301	780 310	770 706	752 688	754 288
	(1 352 889)	(725 604)	(794 301)	(780 310)	(770 706)	(752 688)	(754 288)

Veiligheidsprogramma

Zie toelichting bij beleidsartikel 3.3.

Capaciteitstekort strafsectoren

Uit analyse van het OM en de ZM blijkt dat de gerechten het aanbod van het Openbaar Ministerie structureel niet kunnen verwerken. Dit structurele capaciteitstekort is vastgesteld op minimaal 8 000 zaken. Om aan de doelstellingen van het Veiligheidsprogramma te kunnen voldoen wordt met ingang van 2004 derhalve structureel in de strafsectoren geïnvesteerd.

Groei Civiel en Bestuur

In de sectoren civiel en bestuur bij de gerechten wordt een verdere (autonome) toename van de instroom verwacht. Deze groei is bepaald op basis van een analyse van de afgelopen vijf jaar. Mede gezien de verwachte economische ontwikkeling de komende jaren, wordt voorzien dat de instroom verder zal toenemen.

Ontwikkeling afdoeningsprofiel

Een analyse van de zaaksontwikkeling binnen de strafsector van de afgelopen vijf jaar heeft aangetoond dat er een duidelijke ontwikkeling is waar te nemen ten aanzien van het toenemend percentage zaken van de totale instroom bij het OM dat door de ZM wordt afgedaan (verschuiving

van afdoening van het OM naar de ZM). De verwachting is dat deze trend ook het komende jaar nog zal doorzetten.

Verdeling Veiligheidsenveloppe

Met behulp van een door het ministerie van Justitie ontwikkeld rekenmodel zijn middelen uit de Veiligheidsenveloppe verdeeld over de partners in de strafrechtketen. In dit kader is structureel een bedrag van € 6,6 miljoen toegevoegd aan het budget van de ZM.

Belastingrechtspraak in twee instanties

Per 1 januari 2005 wordt het mogelijk gemaakt in hoger beroep te gaan in belastingzaken. De hiervoor benodigde middelen zijn aan de begroting van Justitie toegevoegd onder beleidsartikel 4.1.

Beleidsartikel 4.2 Rechtsbijstand

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		336 586	339 368	340 098	340 239	340 259	
Mutatie NvW 2003		- 9 000	- 10 500	- 22 300	- 22 300	- 22 300	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 1 261	- 1 699	- 1 141	- 985	- 985	
Nieuwe mutaties:							
- Taakstelling externen HA		- 2	- 12	- 16	- 16	- 16	
- Taakstelling externen additioneel			- 859	- 548	- 536	- 539	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 199	- 391	- 591	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 7	- 10	- 15	- 25	
- Loonbijstelling tranche 2003		10 356	10 408	10 049	10 055	10 056	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 2 682					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 1 124				
- Taakstelling subsidies			- 648	- 1 297	- 1 945	- 1 945	
- Veiligheidsprogramma		4 600	8 280	12 280	15 780	23 180	
- Besparing rechtsbijstand				- 6 000	- 6 000	- 6 000	
- Correctieboeking					230	230	
- Ambtshalve toevoegingen strafzaken			7 300	7 300	7 300	7 300	
- Inkomensafhankelijke toevoegingen			11 800	11 800	11 800	11 800	
- Taakstelling ZBO's				- 400	- 400	- 400	
- Verdeling Veiligheidsenvelop			2 970	2 970	2 970	2 970	
Stand ontwerp-begroting 2004	330 662	338 597	365 277	352 586	355 786	362 994	368 894
	(353 773)	(338 597)	(365 277)	(352 586)	(355 786)	(362 994)	(368 894)

Veiligheidsprogramma

Zie toelichting bij beleidsartikel 3.3.

Besparing rechtsbijstand

Sinds december 2002 liggen er voorstellen bij de Kamer tot aanpassingen in het stelsel van de gefinancierde rechtsbijstand. Afhankelijk van de uitkomsten van het overleg met de Kamer over deze voorstellen, zal hieraan concrete invulling kunnen worden gegeven. Hierna wordt tevens bezien welke aanpassing(en) nodig is (zijn) om aan de taakstelling van € 6 miljoen op de rechtsbijstand vanaf 2005 invulling te kunnen geven.

Ambtshalve toevoegingen strafzaken

Het beroep op en daarmee de kosten van rechtsbijstand in strafzaken zijn een resultaat van de afhandelingswijze en -volumeontwikkeling bij de partners in de strafrechtketen. De in voorgaande jaren reeds ingezette

intensiveringen bij ketenpartners hebben geleid tot een volumestijging in de rechtsbijstand. Door verhoging van het budget kunnen de financiële verplichtingen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving, worden nagekomen.

Inkomensafhankelijke toevoegingen

Met name binnen de sectoren arbeid en sociale zekerheid neemt het aantal geschillen in de maatschappij en derhalve het aantal toevoegingen gestaag toe. Door de verhoging van het budget kunnen de financiële verplichtingen, voortvloeiend uit wet- en regelgeving, worden nagekomen.

Beleidsartikel 4.3 Schuldsanering natuurlijke personen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		10 862	10 859	10 873	10 879	10 879	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		9	- 3	15	20	20	
Nieuwe mutaties:							
- Taakstelling externen additioneel			- 28	- 19	- 18	- 18	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 7	- 14	- 21	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 2	- 4	- 6	- 10	
- Loonbijstelling tranche 2003		353	354	354	354	354	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 89					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 37				
Stand ontwerp-begroting 2004	10 605 (11 264)	11 135 (11 135)	11 143 (11 143)	11 212 (11 212)	11 215 (11 215)	11 204 (11 204)	11 204 (11 204)

Beleidsartikel 4.4 Juridische dienstverlening

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		8 357	8 355	8 367	8 371	8 372	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		1 443	1 378	1 393	1 396	1 396	
Nieuwe mutaties:							
- Taakstelling externen additioneel			- 22	- 14	- 14	- 14	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 5	- 8	- 13	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 6	- 14	- 20	- 33	
- Loonbijstelling tranche 2003		221	223	223	224	224	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 68					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 28				
Stand ontwerp-begroting 2004	5 317 (7 722)	9 953 (9 953)	9 900 (9 900)	9 950 (9 950)	9 949 (9 949)	9 932 (9 932)	9 932 (9 932)

*Beleidsartikel 4.1 Rechtspleging***Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003** **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		137 361	138 361	140 361	141 361	141 361	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		6 788	6 851	6 978	7 042	7 042	
Stand ontwerp-begroting 2004	135 127	144 149	145 212	147 339	148 403	148 403	148 403

*Beleidsartikel 4.2 Rechtsbijstand***Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003** **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		4 129	4 129	4 129	4 129	4 129	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Stand ontwerp-begroting 2004	4 802	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129	4 129

5: Sanctietoepassing

Beleidsartikel 5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		1 339 624	1 319 604	1 304 846	1 305 197	1 305 086	
Mutatie NvW 2003		56 816	101 000	172 000	240 000	240 000	
Mutatie amendement 2003		11 956					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 14 239	26 795	6 369	- 40 562	- 2 401	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		69					
- Taakstelling externen HA		- 1 011	- 5 223	- 6 909	- 6 909	- 6 909	
- Taakstelling externen additioneel			- 6 324	- 4 285	- 4 346	- 4 360	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 627	- 1 286	- 1 940	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 155	- 319	- 486	- 812	
- Loonbijstelling tranche 2003		29 143	32 098	33 053	34 489	34 383	
- Prijsbijstelling 2003		4 870	5 147	5 149	5 179	5 199	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 11 429					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 4 857				
- Taakstelling subsidies			- 311	- 5 120	- 10 239	- 10 239	
- Compensatie uitbreiding Glen Mills		1 277	1 500				
- Inspectie DJI		1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
- Interne kasschuif (zie: 3.4)		1 500	- 1 700				
- Medische zorg gedetineerden		4 400	5 200	5 000	4 800	4 800	
- SRN/MST		1 556	6 580	16 803	30 493	30 493	
- Programmakosten projectplan MST		3 000	2 000	1 000			
- Veiligheidsprogramma		1 700	- 800	- 3 500	- 4 800	- 4 400	
- CJIB detentieplaatsen			- 8 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000	
- Correctie taakstelling externen						- 3 000	
- Correctie subsidietaakstelling						- 4 600	
- Diff. justitiële en penitentiare aanpak			- 40 000	- 70 000	- 70 000	- 70 000	
- Technische mutatie DJI		- 4 200	- 15 236	- 14 236	- 34 500	- 47 155	
- Loon- en prijsbijstelling onderwijs JJI's		- 341	- 355	- 336	- 337	- 337	
- Te verdelen uitbreiding sanctiecapaciteit		- 4 612	1 537	- 1 113			
- Overheveling middelen drugsmokkel			46 000	16 300	17 300	18 800	
- Rentecompensatie DBz			8	8	8	8	
- SRN/SOV/begeleiding			- 199	- 332	- 663	- 663	
- Taakstraffen MST		4 000	4 000	4 000	5 237	10 237	
- Internaatachtige voorzieningen Den Engh		1 195	3 600	3 058	4 710	4 710	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			43 030	43 030	43 030	43 030	
- Middelen van 3.1 (herstructurering OB)		518	464	464	466	466	
- Middelen Jeugdzorg			1 500	2 000	3 000	3 000	
Stand ontwerp-begroting 2004	1 301 308	1 426 792	1 518 903	1 493 303	1 506 781	1 530 396	1 529 642
	(1 316 361)	(1 426 792)	(1 518 903)	(1 493 303)	(1 506 781)	(1 530 396)	(1 529 642)

Compensatie uitbreiding Glen Mills

Mede in het kader van de uitvoering van het actieprogramma «Jeugd Terecht», als onderdeel van het Veiligheidsprogramma, zal de capaciteit van internaatachtige voorzieningen (waaronder Glen Mills) verder worden uitgebreid.

Inspectie DJI

Ter versterking van het toezicht op de DJI en de Reclassering is de oprichting van een Inspectie voor de sanctietoepassing voorzien. Deze wordt bekostigd uit middelen die voor het programma Modernisering sanctietoepassing beschikbaar zijn.

Medische zorg gedetineerden

De ontwikkeling van de ziektekosten voor justitiabelen volgt het algemene beeld van stijgende ziektekosten. Voor 2004 en verdere jaren wordt rekening gehouden met een kostenstijging van circa 15% ten opzichte van de kosten 2002. In lijn hiermee wordt het budget in 2004 verhoogd met € 5,2 miljoen.

Programmakosten projectplan MST

Het project Modernisering sanctietoepassing (MST) zal worden begeleid door een projectteam. De middelen voor de bekostiging van dit team zijn toegevoegd aan beleidsartikel 5.1.

SRN/MST

In het kader van MST zal de Stichting Reclassering Nederland (SRN) een extramuraal deel (taakstraffen en begeleiding) uitvoeren. De middelen hiervoor zijn toegevoegd aan beleidsartikel 5.1.

Veiligheidsprogramma

Zie toelichting bij beleidsartikel 3.3.

CJIB detentieplaatsen

Bij de CJIB-detentieplaatsen gaat het om bij de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis voor niet betaalde boetes c.q. gijzelingen in Mulder-zaken vanaf 2004 plaatsen te realiseren met een versoerd regime. Dit vermindert de druk op de overige relatief kostbare capaciteit en levert een besparing op.

Differentiatie justitiële en penitentiaire aanpak

In lijn met het Hoofdlijnenakkoord zal de reclassering zich in de komende jaren gaan concentreren op de kansrijke groepen. Door de concentratie van deze groepen is het mogelijk het budget neerwaarts bij te stellen. De in het Hoofdlijnenakkoord opgenomen taakstelling bij de justitiële inrichtingen wordt gerealiseerd door middel van het versoeren van de programma's en de huisvesting.

Overheveling middelen drugsmokkel

De middelen bestemd voor de bestrijding van drugsmokkel zijn overgeheveld van de directie Handhaving naar de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Taakstraffen MST

In het kader van het programma Modernisering Sanctietoepassing is budget toegekend voor de vergroting van de capaciteit voor uitvoering van taakstraffen (vanaf 2006 ook in verband met autonome groei).

Internaatachtige voorzieningen Den Engh

De capaciteit van internaatachtige voorzieningen zal verder worden uitgebreid. Middelen hiervoor zijn ten laste van beleidsartikel 3.4 toegevoegd aan beleidsartikel 5.1.

Verdeling Veiligheidsenveloppe

Met behulp van een door het ministerie van Justitie ontwikkeld rekenmodel zijn middelen uit de Veiligheidsenveloppe verdeeld over de partners in de strafrechtketen. In dit kader is structureel een bedrag van circa € 43 miljoen toegevoegd aan het budget voor sanctietoepassing.

Middelen jeugdzorg

Een belangrijk deel van de instroom in de maatschappelijke opvang bestaat uit ex-gedetineerden. Door extra reclasseringsinzet kan de toeleiding naar adequate huisvesting worden verbeterd. Daarmee wordt niet alleen de druk op de capaciteit van de maatschappelijke opvang verminderd, maar wordt ook de kans op recidive van stelselmatige daders verminderd. Dak- en thuisloosheid is namelijk een belangrijke criminogene factor.

Beleidsartikel 5.2 Ontvangsten uit boeten en transacties

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		52 982	48 924	49 019	49 045	49 048	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		756	616	695	735	733	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		1 895					
- Taakstelling externen HA		- 415	- 2 147	- 2 840	- 2 840	- 2 840	
- Taakstelling externen additioneel			- 1 212	- 808	- 806	- 806	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 12	- 23	- 35	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 179	- 358	- 537	- 895	
- Loonbijstelling tranche 2003		584	610	610	610	610	
- Prijsbijstelling 2003		97	98	97	97	97	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 434					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 167				
- Desaldering bedrijfsvoering CJIB		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		1 266	1 266	1 266	1 266	1 266	
- Veiligheidsprogramma		500	1 000	1 500	2 000	3 000	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			110	110	110	110	
Stand ontwerp-begroting 2004	60 002 (60 002)	61 231 (61 231)	52 919 (52 919)	53 279 (53 279)	53 657 (53 657)	54 288 (54 288)	55 288 (55 288)

Desaldering bedrijfsvoering CJIB

Ten behoeve van de verbetering van de bedrijfsvoering bij het CJIB wordt structureel een bedrag van € 4 miljoen ingezet. Dat bedrag wordt gefinancierd uit de stijging van de opbrengsten uit Boeten & Transacties.

Beleidsartikel 5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		0	0	0	0	0	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
- Budget van 3.1 (herstructurering OB)		45	45	45	45	45	
- Overdracht vermogensbestanddelen DBz			140				
Stand ontwerp-begroting 2004	595	45	185	45	45	45	45

Beleidsartikel 5.2 Ontvangsten uit boeten en transacties

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		514 827	524 174	524 175	524 175	524 174	
Mutatie NvW 2003			10 000	20 000	30 000	40 000	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
– Taakstelling niet-belastingontvangsten		13 700					
– Desaldering t.b.v. CJIB		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	
– Invulling aanpak illegaliteit			10 000	15 000	20 000	20 000	
Stand ontwerp-begroting 2004	511 669	532 527	548 174	563 175	578 175	588 174	588 174

Desaldering bedrijfsvoering CJIB

Ten behoeve van de verbetering van de bedrijfsvoering bij het CJIB wordt structureel een bedrag van € 4 miljoen ingezet. Dat bedrag wordt gefinancierd uit de stijging van de opbrengsten uit Boeten & Transacties.

Invulling aanpak illegaliteit

De bestrijding van illegaal verblijf zal allereerst plaatsvinden langs de weg van het vreemdelingentoezicht en het uitzettingsbeleid. Daarnaast zullen diegenen worden aangepakt die illegaal verblijf van vreemdelingen in ons land faciliteren en zich langs die weg verrijken. Zowel bestuurlijke als strafrechtelijke maatregelen komen daarbij in beeld.

6: Asiel en migratie

Beleidsartikel 6.1 Toelating asiel en regulier

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		255 816	256 673	256 827	256 864	246 868	
Mutatie NvW 2003		- 14 000	- 29 000	- 29 000	- 29 000	- 29 000	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 330	- 476	- 363	- 295	- 287	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		111					
- Taakstelling externen HA		- 810	- 4 187	- 5 538	- 5 538	- 5 538	
- Taakstelling externen additioneel			- 2 301	- 1 533	- 1 531	- 1 526	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 81	- 158	- 229	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 1 222	- 2 456	- 3 687	- 5 849	
- Loonbijstelling tranche 2003		3 962	4 201	4 226	4 228	4 026	
- Prijsbijstelling 2003		714	714	716	717	713	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 617					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 244				
- IND naturalisatietoets			2 700	2 700	2 700	2 700	
- Taakstelling asiel, inburgering, immigratie			- 2 500	- 3 500	- 17 000	- 17 500	
- EV en liquiditeitspositie IND		20 349					
- Overheveling IND EV en liq. pos.			- 2 673	- 7 166	- 8 973		
Stand ontwerp-begroting 2004	270 863	265 195	221 685	214 832	198 327	194 378	194 378
	(269 867)	(265 195)	(221 685)	(214 832)	(198 327)	(194 378)	(194 378)

IND naturalisatietoets

Dit betreft de invoering van de naturalisatietoets per 1 april 2003. Hierbij wordt met name de kennis van de Nederlandse taal en maatschappij getoetst. De kosten van de uitvoering van de toets worden gedeeltelijk verhaald op de aanvrager.

Taakstelling asiel, inburgering, immigratie

Van deze taakstelling is een deel verwerkt bij beleidsartikel 6.1 (toelating). Het voornemen is de aanvragen tot een Machtiging voor een Voorlopig Verblijf (MVV) sneller af te doen door het afschaffen van de reguliere bezwaarprocedure. Daarnaast kan een vereenvoudiging van de VVR-procedure (Vergunning voor Verblijf Regulier) voor EU-onderdanen een bijdrage leveren aan kortere doorlooptijden en een ombuiging van het hiertoe bestemde budget. Ook de mogelijkheden van verhogingen van leges zullen worden ingezet.

Beleidsartikel 6.2 Asielopvang

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		725 112	467 753	334 631	357 624	357 624	
Mutatie NvW 2003		- 105 400	- 152 900	- 166 600	- 168 100	- 174 600	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		232 433	166 799	109 647	57 652	52 652	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		391					
- Taakstelling externen HA		- 11	- 56	- 74	- 74	- 74	
- Taakstelling externen additioneel			- 57	- 37	- 37	- 37	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 33	- 71	- 106	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 9	- 13	- 20	- 34	
- Loonbijstelling tranche 2003		5 456	2 969	1 772	1 977	1 924	
- Prijsbijstelling 2003		302	283	283	283	283	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 88					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 38				
- Taakstelling subsidies			- 2 130	- 2 130	- 2 130	- 2 130	
- Taakstelling asiel, inburgering, immigratie			- 27 500	- 22 700	- 26 100	- 43 000	
- Veiligheidsprogramma			- 600	- 600	- 600	- 600	
Stand ontwerp-begroting 2004	1 015 529 (772 958)	858 195 (858 195)	454 514 (454 514)	254 146 (254 146)	220 404 (220 404)	191 902 (191 902)	191 902 (191 902)

Taakstelling asiel, inburgering, immigratie

Van deze taakstelling is een deel verwerkt bij beleidsartikel 6.2 (opvang). Allereerst wordt, zolang de krimp bij het COA voortduurt, gebruik gemaakt van de reguliere overcapaciteit om de TNV functie (tijdelijke noodvoorziening) in te vullen. Ten tweede worden extra effecten verwacht van de nieuw te vormen terugkeerorganisatie. Ten derde wordt de beveiliging van de COA locaties anders ingericht waardoor de kosten dalen en tot slot worden de kosten van het later uitplaatsen van statushouders neergelegd bij de gemeenten die deze kosten kunnen beïnvloeden.

Beleidsartikel 6.3 Toezicht en terugkeer vreemdelingen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		131 500	135 657	140 038	140 401	140 399	
Mutatie NvW 2003		13 500	20 000	40 000	40 000	40 000	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		- 560	- 781	- 586	- 486	- 490	
Nieuwe mutaties:							
- Taakstelling externen additioneel			- 348	- 273	- 267	- 269	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 70	- 137	- 207	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 174	- 334	- 499	- 827	
- Loonbijstelling tranche 2003		2 575	3 129	3 653	3 638	3 623	
- Prijsbijstelling 2003		508	576	606	617	624	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 1 002					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 457				
- Technische mutatie DJI		- 744	- 682	- 8 122	- 2 567	5 088	
- Versobering opvang illegalen				- 9 000	- 9 000	- 9 000	
- EV en liquiditeitspositie IND		732					
- Overheveling IND EV en liq. pos.			- 327	- 834	- 1 108		
Stand ontwerp-begroting 2004	124 356 (124 417)	146 509 (146 509)	156 593 (156 593)	165 078 (165 078)	170 592 (170 592)	178 941 (178 941)	179 363 (179 363)

Versobering opvang illegalen

Deze maatregel zal vanaf 2005 bij de justitiële inrichtingen worden gerealiseerd door middel van het versoberen van de programma's en de huisvesting.

Beleidsartikel 6.4 Integratie minderheden

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		0	0	0	0	0	
Mutatie NvW 2003		314 205	295 068	287 305	285 604	286 603	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		24 343	17 943	18 521	18 652	18 643	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		1 600					
- Taakstelling externen additioneel			- 817	- 526	- 512	- 517	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 144	- 284	- 429	
- Efficiencytaakstelling Rijk			- 1 576	- 2 793	- 4 178	- 6 963	
- Loonbijstelling tranche 2003		6 994	7 399	7 611	7 589	7 589	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 2 786					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 1 077				
- Taakstelling subsidies			- 34	- 260	- 260	- 260	
- Correctie taakstelling		812	773	786	651	660	
- Beeindiging remigratieregeling			- 11 400	- 13 000	- 14 900	- 15 000	
- Correctie taakstelling inburgering			- 20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000	
- Bijdrage oudkomers			24 884				
- Taakstelling asiël, inburgering, immigratie			- 28 000	- 48 700	- 51 000	- 51 000	
- Belastingrechtspraak in twee instanties			- 9 000	- 7 100	- 1 519	- 11 500	
Stand ontwerp-begroting 2004	0 (0)	345 168 (334 002)	274 163 (271 456)	221 700 (221 131)	219 843 (219 843)	207 826 (207 826)	210 826 (210 826)

Beëindiging remigratieregeling

In het Hoofdlijnenakkoord is vastgelegd dat de remigratieregeling beëindigd wordt. Dit betekent dat geen nieuwe aanvragen meer in behandeling zullen worden genomen. Als gevolg hiervan is het budget neerwaarts bijgesteld.

Correctie taakstelling inburgering

De taakstelling uit het Strategisch Akkoord (de eigen bijdrage die de inburgeraar moet betalen voor de inburgeringscursus) is sinds het Hoofdlijnenakkoord niet meer aan de orde. Omdat de ontvangsten derhalve niet zullen worden gerealiseerd, is deze taakstelling met ingang van 2004 in het uitgavenkader van beleidsartikel 6.4 verwerkt.

Bijdrage oudkomers

In het kader de overgang van de Directie Coördinatie Integratie Minderheden (DCIM) van het ministerie van BZK naar het ministerie van Justitie is een structurele reeks vanaf het begrotingsjaar 2005 overgeheveld en in de begroting van Justitie verwerkt. In overleg met BZK is overeengekomen ook voor 2004 het budget over te hevelen.

Taakstelling asiel, inburgering, immigratie

Van deze taakstelling is een deel verwerkt bij beleidsartikel 6.4 (inburgering). Als gevolg van de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 wordt een lagere instroom van nieuwkomers verwacht. Het budget voor nieuwkomers wordt in 2004 verlaagd met € 28 miljoen en als uitgangspunt genomen voor de verdeling over de gemeenten.

Beleidsartikel 6.2 Asielopvang

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		102 032	102 032	102 032	102 032	102 032	
Mutatie NvW 2003		92 978	92 978	92 978	92 978	92 978	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		0	0	0	0	0	
Stand ontwerp-begroting 2004	100 228	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010	195 010

Beleidsartikel 6.4 Integratie minderheden

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		0	0	0	0	0	
Mutatie NvW 2003		1 588	1 588	1 588	1 588	1 588	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		24 915	18 866	18 866	18 866	18 866	
Nieuwe mutaties:							
– Correctie taakstelling inburgering			– 20 000	– 20 000	– 20 000	– 20 000	
Stand ontwerp-begroting 2004	0	26 503	454	454	454	454	454

Correctie taakstelling inburgering

De taakstelling uit het Strategisch Akkoord (de eigen bijdrage die de inburgeraar moet betalen voor de inburgeringscursus) is sinds het Hoofdlijnenakkoord niet meer aan de orde. Omdat de ontvangsten derhalve niet zullen worden gerealiseerd, is deze taakstelling met ingang van 2004 in het uitgavenkader van beleidsartikel 6.4 verwerkt.

7: Algemeen

Beleidsartikel 7.1 Algemeen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003	bedragen x € 1 000						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		137 643	129 386	130 765	134 501	134 710	
Mutatie NvW 2003		- 3 528	- 5 571	- 6 271	- 2 800	- 2 800	
Mutatie amendement 2003		- 3 632					
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		18 995	18 102	9 492	3 071	3 076	
Nieuwe mutaties:							
- Eindejaarsmarge 2002		24 744					
- Taakstelling externen HA		- 603	- 3 114	- 4 119	- 4 119	- 4 119	
- Taakstelling externen additioneel			- 1 186	- 792	- 792	- 796	
- Taakstelling WW-maatregelen				- 62	- 122	- 178	
- Efficiëncytaakstelling Rijk			- 370	- 742	- 1 107	- 1 848	
- Loonbijstelling tranche 2003		2 145	3 432	3 678	4 330	4 608	
- Prijsbijstelling 2003		354	345	346	413	417	
- Oplossing restproblematiek 2003		- 1 136					
- Oplossing restproblematiek 2004			- 462				
- Taakstelling subsidies			- 75	- 75	- 75	- 75	
- Correctieboeking prijsbijstelling		1 103	818	642	622	643	
- Dekking problematiek 2003		1 429					
- Decentralisatie budget betalingsverkeer		- 1 347	- 1 347	- 1 347	- 1 347	- 1 347	
- BMO bedrijfsbureau			- 500	- 1 000	- 1 200	- 1 200	
- Correctieboeking			2 500	2 500	2 770	2 770	
- Overlap bestuursdepartement				- 2 000	- 2 000	- 2 000	
- Restant subsidietaakstelling			- 6 138	- 1 068	486	486	
- Structurele financiering DHIM			250	500	500	500	
- Veiligheidsprogramma			- 780	- 780	- 780	- 780	
- Verdeling Veiligheidsenveloppe			580	580	580	580	
- Correctie taakstelling SHN					- 140	- 40	
Stand ontwerp-begroting 2004	178 683 (160 451)	176 167 (176 167)	135 870 (135 870)	130 247 (130 247)	132 791 (132 791)	132 607 (132 607)	151 963 (151 963)

BMO bedrijfsbureau en «overlap bestuursdepartement»

De taken op het gebied van bedrijfsvoering en de daarbij behorende ondersteuning binnen het bestuursdepartement worden op een efficiëntere manier georganiseerd door een herschikking van werkzaamheden. Daarnaast wordt in een breder verband onderzocht of en waar er overlap zit in taken van het bestuursdepartement en de hoofdkantoren van de justitiesectoren en op welke wijze deze overlap kan worden weggenomen.

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003

bedragen x € 1 000

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		- 174 871	- 255 571	- 296 271	- 302 800	- 302 800	
Mutatie NvW 2003		174 871	265 571	316 271	342 800	352 800	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		143 844	135 771	122 178	101 724	118 796	
Nieuwe mutaties:							
- Toedeling loonbijstelling 2003		- 99 201	- 103 223	- 102 918	- 105 442	- 104 786	
- Toedeling prijsbijstelling 2003		- 11 136	- 11 715	- 11 244	- 11 328	- 11 344	
- Toedeling middelen VP keteneffecten			- 10 000	- 20 000	- 40 000	- 50 000	
- Toedeling restantproblematiek VP		- 18 700	- 15 100	- 3 200	20 300	5 500	
- Taakstelling asiel, inburgering, immigratie			- 50 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000	
- Inv. taakst. asiel, inburgering, immigratie			58 000	74 900	94 100	111 500	
- Intertemporele compensatie asiel			- 8 000	25 100	5 900	- 11 500	
- Overige doorverdelingen gesaldeerd		- 14 807	- 6 733	- 4 816	- 5 354	- 8 166	
- Aanpassing loonbijstellingstranche		2 898	2 458	2 157	2 103	2 094	
- Correctie WW-maatregelen				1 733	3 467	5 000	
- Shared Service Centre		6 700	4 000	12 000	16 000		
- Middelen Jeugdzorg			9 000	17 000	26 000	38 000	
- Doorverdeling middelen Jeugdzorg			- 9 000	- 15 500	- 24 500	- 36 500	
- Veiligheidsenveloppe			103 260	100 385	91 496	55 078	
- Doorverdeling Veiligheidsenveloppe			- 103 260	- 100 385	- 91 496	- 55 078	
- Te verdelen Justitie						15 613	
- Intertemporele compensatie Veiligheidsenveloppe			- 8 302	- 6 427	462	14 267	
Stand ontwerp-begroting 2004	0	9 598	- 2 844	10 963	23 432	38 474	49 674
	(0)	(9 598)	(- 2 844)	(10 963)	(23 432)	(38 474)	(49 674)

Shared Service Centre

De vorming van het Shared Service Centre HRM op het gebied van Personeelsregistratie en Salarisverwerking zal meerdere jaren gaan duren. Het programma focust zich op kwaliteitsverbetering en kostenefficiency, waarbij de inspanningen in 2004 gericht zullen zijn op de voorbereidingen van de reorganisatie van de Personeel en Organisatie kolom binnen alle sectoren van Justitie.

Middelen Jeugdzorg

De middelen Jeugdzorg zijn vrijwel volledig in de Justitiebegroting verwerkt. In deze verdiepingsbijlage is bij de beleidsartikelen die het betreft (3.1, 3.4 en 5.1) een nadere toelichting opgenomen over de aanwending van deze middelen.

Veiligheidsenveloppe

De Veiligheidsenveloppe is voor het jaar 2004 budgettair volledig in de Justitiebegroting verwerkt. Het restant van de Veiligheidsenveloppe (2005 e.v.) staat nog «geparkeerd» op een aanvullende post.

Beleidsartikel 7.3 Geheime uitgaven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		1 894	1 894	1 897	1 899	1 899	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		122	119	123	123	123	
Nieuwe mutaties:							
– Taakstelling externen additioneel			– 5	– 3	– 3	– 3	
– Oplossing restproblematiek 2003		– 15					
– Oplossing restproblematiek 2004			– 6				
Stand ontwerp-begroting 2004	979 (1 007)	2 001 (2 001)	2 002 (2 002)	2 017 (2 017)	2 019 (2 019)	2 019 (2 019)	2 019 (2 019)

Beleidsartikel 7.1 Algemeen

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003		2 661	2 661	2 661	2 661	2 661	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		3 550	1 150	1 150	1 150	1 150	
Nieuwe mutaties:							
– Budget van 3.1			3 397	5 721	5 772	5 894	
Stand ontwerp-begroting 2004	17 016	6 211	7 208	9 532	9 583	9 705	9 705

Beleidsartikel 7.2 Nominaal en onvoorzien

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand begroting 2003 **bedragen x € 1 000**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003	0	92 978	92 978	92 978	92 978	92 978	
Mutatie NvW		– 92 978	– 92 978	– 92 978	– 92 978	– 92 978	
Mutatie 1e suppletore begroting 2003		13 700	0	0	0	0	
Nieuwe mutaties:							
– Taakstelling niet-belastingontvangsten		– 13 700					
Stand ontwerp-begroting 2004	0	0	0	0	0	0	0

HOOFDSTUK 9. MOTIES EN TOEZEGGINGEN

1. Door de Staten-Generaal aanvaarde moties

1A. Afgehandelde moties

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland)	28 600 VI, nr. 67	Verzoekt de regering de Aanwijzing voorlichting, opsporing en vervolging en het in de praktijk gevoerde beleid in die zin te wijzigen dat bij de persvoorlichting van de zijde van het openbaar ministerie een betere afweging kan worden gemaakt tussen het belang van het wegnemen van maatschappelijke onrust en het belang van de strafrechtelijke beoordeling van individuele strafzaken.	De Tweede Kamer is bij brief dd. 27 maart 2003 nr 5123 926/503 geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Eerdmans, B.J. (LPF) – Eurlings, C.M.P.S. (CDA) – Wilders, G. (VVD)	27 925, nr. 78	Roept de regering op een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden om rekruteringsactiviteiten voor de Islamitische strijd in Nederland op een effectieve manier te verbieden.	Aan de motie is uitvoering gegeven bij brief aan de Tweede Kamer dd 24 juni 2003 nr 5 232 163/503 in de nota «Terrorisme en de bescherming van de samenleving».
<ul style="list-style-type: none"> – Adelmund, mw. K.Y.I.J. (PvdA) – Blok, drs. S.A. (VVD) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Sterk, mw. W.R.C. (CDA) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Varela, drs. J.M. (LPF) – Wit, mr. J.M.A.M. de (SP)	28 600 VI, nr. 49	Verzoekt de regering te komen met een voorstel om de verwerving van het Nederlanderschap een waardiger invulling te geven.	Is geregeld in ministeriële regeling op basis van de Rijkswet op het Nederlanderschap, die op 1 april 2003 in werking is getreden.
<ul style="list-style-type: none"> – Sterk, mw. W.R.C. (CDA) – Varela, drs. J.M. (LPF)	28 600 VI, nr. 46	Verzoekt de regering de opbrengst van de eigen bijdrage van nieuwkomers voor inburgeringscursussen in te zetten voor het Taaloffensief Nederlands	Het kabinet heeft de Tweede Kamer laten weten geen uitvoering te geven aan deze motie (brief 28 600 VI, nr. 127).
<ul style="list-style-type: none"> – Vendrik, drs. C.C.M. (GL)	28 380, nr.81	Verzoekt de regering vanaf volgend jaar in de verantwoordingsstukken aan te geven wat de beleidsconclusies zijn per departementale verantwoording en in het jaarverslag aan te geven wat de rijksbrede beleidsmatige conclusie is naar aanleiding van de verantwoordingsgegevens.	Afgedaan in het jaarverslag Justitie 2002.
<ul style="list-style-type: none"> – Oven, G.J.W. van (PvdA)	28 000-VI, nr. 27	Voor half december aan Tweede Kamer meedelen hoe opsporingscapaciteit tbv. opsporing/vervolg van strafbare feiten, zoals strafbaar gesteld in het ISH-Statuut en nationale wetten, kan worden gerekruteerd en opgebouwd voordat het Statuut in werking treedt.	De Tweede Kamer is bij brief van 21 december 2001 geïnformeerd (Kamerstuk 28 000 VI 47).

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Verhagen, drs. M.J.M. (CDA) – Wijnschenk, H.H.R. (Groep-Wijnschenk) – Zalm, G (VVD) 	28 600, nr. 26	Verzoekt de regering om een versnelling aan te brengen in de concrete aanpak van de criminaliteit door het aangekondigde actieplan «Samen Werken aan Veiligheid» zo spoedig mogelijk in uitvoering te nemen; en om financiële dekking van het naar voren halen van deze integrale aanpak te vinden door een versnelde verkoop van domeingronden (110 miljoen euro) en vermindering van de inhuur van externen (20 miljoen euro), waardoor 130 miljoen euro extra beschikbaar komt voor versterking van de gehele veiligheidsketen.	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief dd. 16 oktober 2002 EA2002/291 369. Aanbieding veiligheidsprogramma «Naar een veiliger samenleving».
<ul style="list-style-type: none"> – Cornielje, C. (VVD) 	28 600 VI, nr. 91	Verzoekt de regering om bij de voortgangsrapportage van het Veiligheidsprogramma te werken d.m.v. een handhavingsprogramma dat de essentie van de Groot-Projectstatus en de VBTB-systematiek combineert.	Voortouw BZK. De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 3 april 2003 nr 5 200 887. Kamerstuk 2002–2003 28 684 nr. 8.
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Rouvoet, mr. A. (Christen-Unie) – Staaij, mr. C.G. van der (SGP) – Wit, mr. J.M.A.M. de (SP) 	28 600 VI, nr. 66	Verzoekt de regering te bevorderen dat de belemmeringen die voor prostituees in de praktijk bestaan om met prostitutie te breken, worden weggenomen, onder meer door het stimuleren dan wel faciliteren van zogenaamde uitstapprogramma's, en de Tweede Kamer hierover te informeren	Voortouw VWS. Motie is overgenomen door VWS.
<ul style="list-style-type: none"> – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) 	24 077, nr. 90	Bewerkstelligen dat het gebruik van tabletteermachines aan vergunning en registratie wordt gebonden en dat in beslag genomen tabletteermachines worden vernietigd en dit tevens op Europees niveau te bepleiten.	De Tweede Kamer is bij Voortgangsbrief XTC-nota van 11 april 2002 (TK, 23 760, nr. 15) geïnformeerd over het nationale deel. Hiermee is de motie voor de helft uitgevoerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Hindriks, drs. D.V. (PvdA) 	27 838, nr.2	De regering wordt verzocht diverse maatregelen t.a.v. bestrijding winkercriminaliteit te bevorderen, en hierover afspraken vast te leggen tussen Rijk, VNG en de organisaties van midden- en kleinbedrijf.	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 17 juli 2002.
<ul style="list-style-type: none"> – Nieuwenhoven, mw. J. van (PvdA) – Verhagen, drs. M.J.M. (CDA) – Wijnschenk, H.H.R. (Groep-Wijnschenk) – Zalm, G (VVD) 	28 600, nr.7	Verzoekt de regering de bezuinigingen op het budget voor instellingen voor gezinsvoogdij te compenseren via vermindering inhuur externen (3,6 miljoen euro).	Voortouw Financien. De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van de minister van Financien d.d. 11 oktober 2002.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Dijke, L.C. van (CU) – Giskes, mw. drs. F.C. (D66) – Marijnissen, J.G.C.A. (SP) – Nieuwenhoven, mw. J. van (PvdA) – Rosenmöller, P. (GL) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Verhagen, drs. M.J.M. (CDA) – Vlies, ir. B.J. van der (SGP) – Wijnschenk, H.H.R. (Groep-Wijnschenk) – Zalm, G (VVD) 	28 600, nr. 18	Verzoekt de regering de bezuiniging van ongeveer 2,5 miljoen euro op de Raad voor de Kinderbescherming terug te draaien en de dekking te zoeken in een ophoging van de taakstelling inhuur externen met hetzelfde bedrag.	Afgehandeld per brief d.d. 22 oktober 2002: beantwoording schriftelijke vragen Justitiebegroting 2003.
<ul style="list-style-type: none"> – Nieuwenhoven, mw. J. van (PvdA) 	28 600, nr. 6	Verzoekt de regering om in het aangekondigde Veiligheidsprogramma tenminste op te nemen dat <ul style="list-style-type: none"> – iedere strafrechtelijke aanhouding van een jongere leidt tot een onmiddellijk contact van de politie en zijn/haar ouders of verzorgers; – voorlopige hechtenis ruimer toe te passen, inclusief de mogelijkheid van de voorwaardelijke schorsing met de verplichting dat de jongere een gedragsbeïnvloedend programma volgt; – nachtdetentie uit te breiden; – ITB-CRIEM uit te breiden zodat ook autochtone jongeren en jongeren die buiten de G30-gemeenten wonen daarvoor in aanmerking komen; – elke jongere die voor de eerste keer veroordeeld is tot een vrijheidsstraf, na de detentie een coach krijgt. 	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 13 december 2002 (Actieprogramma aanpak Jeugd-criminaliteit 2003–2006).
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF) 	28 600 VI, nr. 57	Verzoekt de regering in overleg te treden met de Raad voor de rechtspraak teneinde te bevorderen dat het instrument van de dwangsom vaker wordt ingezet in gevallen waarin de omgangsregeling wordt gefrustreerd.	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 4 juni 2003.
<ul style="list-style-type: none"> – Niederer, mr. J. (VVD) 	28 029, nr.10	Verzoekt na te gaan hoe fondswervers kunnen worden gescreend op financiering van terroristische activiteiten en hoe het Bureau Fondsenwerving – naar analogie van het MOT – ongebruikelijk werving moet melden aan OM en/of AIVD.	Is beantwoord in de rapportage voor de FATF. Brief aan de Tweede Kamer van 27 november 2002 nr. 5148802/502.
<ul style="list-style-type: none"> – Voûte-Droste, drs. H. (VVD) 	28 018, nr.11	Verzoekt het OM en meldpunt MOT kwalitatief en kwantitatief te versterken en de Tweede Kamer hier op korte termijn te informeren.	Brief aan de Kamer 15 oktober 2002: 5190245/502/RR.
<ul style="list-style-type: none"> – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) 	26 269 nr. 21	Verbijzondering (afgehandelde) motie 1718: Aanbeveling 36. Evaluatie van de kernteams	De Tweede Kamer is bij brief van 13 november 2002 nr. 5193787/502 geïnformeerd.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Eerdmans, B.J. (LPF) – Eurlings, C.M.P.S. (CDA) – Wilders, G. (VVD) 	27 925, nr. 76	Verzoekt de regering, met inachtneming van de grondwettelijke vrijheden, te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een verbod op internationale geldstromen uit militant fundamentalistische hoek en op korte termijn een notitie daarover aan de Kamer te doen toekomen.	Aan de motie is uitvoering gegeven middels de notitie «Terrorisme en de bescherming van de samenleving» dd. 24 juni 2003, nr. 5232163.
<ul style="list-style-type: none"> – Ross-van Dorp, drs. C. (CDA) 	27 400 VI, nr. 78	Verzoek experiment te bevorderen met juridisch loket, zoals neergelegd in gezamenlijk voorstel aanbieders gefinancierde rechtshulp.	De experimenten worden niet uitgevoerd. Dit is gemeld per brief TK 2002/2003 28 600 VI nr 33.
<ul style="list-style-type: none"> – Barth, drs. M.A.M. (PvdA) 	24 557, nr.37	Verzoekt de regering het harmonisatieproces van vergunningsvoorwaarden voor loterijen zorgvuldig te monitoren en de Tweede Kamer daarover tenminste halfjaarlijks te informeren.	Afgedaan per brief van 5 juni 2002 (voortgangsrapportage kansspelbeleid) kenmerk 5168205/02/SRS.
<ul style="list-style-type: none"> – Barth, drs. M.A.M. (PvdA) 	24 557, nr.38	Verzoekt de regering een integraal handhavingplan voor het kansspelenbeleid op te stellen en de Tweede Kamer daarover zo spoedig mogelijk te informeren.	Afgedaan per brief van 5 juni 2002 (voortgangsrapportage kansspelbeleid) kenmerk 5 168 205/02/SRS.
<ul style="list-style-type: none"> – Dijke, L.C. van (CU) – Giskes, mw. drs. F.C. (D66) – Marijnissen, J.G.C.A. (SP) – Nieuwenhoven, mw. J. van (PvdA) – Rosenmöller, P. (GL) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Verhagen, drs. M.J.M. (CDA) – Vlies, ir. B.J. van der (SGP) – Wijnschenk, H.H.R. (Groep-Wijnschenk) – Zalm, G (VVD) 	28 600, nr.14	Verzoekt de regering de bezuinigingen op slachtofferhulp te compenseren via vermindering inhuur externen (0,2 miljoen euro)	Afgehandeld met begeleidende brief aan het ministerie van Financien briefnr. DDS5 197 335 d.d. 15 november 2002. Nummer van het Kamerstuk is 28 600 VI nr. 74 (d.d. 27 november 2002).
<ul style="list-style-type: none"> – Barth, drs. M.A.M. (PvdA) 	24 557, nr.40	Verzoekt de minimale afdrachtpercentages zodanig vast te stellen dat de totale opbrengst voor goededoelenorganisaties niet afneemt.	Tweede Kamer is hierover op 31 maart 2003 geïnformeerd in de tweede voortgangsrapportage kansspelen.
<ul style="list-style-type: none"> – Halsema, mw. drs. F. (GL) 	28 201, nr. 20	Verzoekt de regering vanaf de inwerkingtreding de Tijdelijke Wet Noodcapaciteit. Drugskoeriers te (laten) onderzoeken op haar humanitaire, personele en logistieke effecten en 1e evaluatie twee jaar na inwerkingtreding naar de Kamers te zenden.	De eindrapportage van de evaluatie is op 13 januari 2003 aangeboden aan zowel de Eerste Kamer (kenmerk 5 203 707/02) als aan de Tweede Kamer (kenmerk 5 203 705/02.)
<ul style="list-style-type: none"> – Dittrich, mr. B.O. (D66) 	28 201, nr. 16	Verzoekt te bewerkstelligen dat de selectiefunctionaris en de directeur vd. voorziening waar zowel voorlopig gehechten als afgestraften worden geplaatst, zoveel mogelijk proberen deze gescheiden van elkaar in verblijfsruimten te plaatsen.	Afgehandeld per brief (TK d.d. 4 juni 2002/kenmerk nr. 5 168 040/02/DSRS.)

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Rouvoet, mr. A. (Christen-Unie) – Staaij, mr. C.G. van der (SGP) 	28 600 VI, nr. 41	Verzoekt de regering, indien nodig in samenwerking met de ministeries van Justitie en VWS, met ingang van het komende begrotingsjaar voortaan zorg te dragen voor structurele financiering van genoemde stichtingen (Exodus en De Ontmoeting).	Afgehandeld per brief (TK d.d. 19 februari 2003/ kenmerknr. 5 203 185/02/BSG
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) 	28 600 VI, nr. 43	Verzoekt de regering tevens deze opvang open te stellen voor vrouwen en uit te breiden naar een vierde fase waarin ruimte wordt gecreëerd voor nazorg waarbij ex-verslaafden worden geholpen bij het beheren van hun inkomen.	Afgehandeld per brief (TK d.d. 19 februari 2003/ briefnr. 5203185). Aangegeven dat de motie niet kan worden uitgevoerd, omdat het een gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft.
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) 	19 637, nr.660	Verzoekt de regering de vrijgekomen opvangcapaciteit in de tijdelijke noodvoorziening (TNV) te benutten voor het opvangen van Dublin-claimanten.	Nagekomen bij brief van 21 oktober 2002, kenmerk 5168584/02/DVB
<ul style="list-style-type: none"> – Adelmund, mw. K.Y.I.J. (PvdA) – Bussemaker, mw. dr. M. (PvdA) – Hirsi Ali, mw. A. (VVD) 	28 600 XV, nr. 101	Verzoekt de regering de eerder beloofde notitie met daarin de nodige criteria voor verlening van een zelfstandige verblijfsvergunning voor 15 juni aan de Kamer te doen toekomen	Nagekomen bij brief van 22 mei 2003, kenmerk 5221063/03/DVB
<ul style="list-style-type: none"> – Vroonhoven-Kok, mw. mr. drs. J.N. van (CDA) 	19 637	Van oordeel, dat voor een aantal asielzoekers dat al langere tijd in Nederland verblijft zo spoedig mogelijk duidelijkheid moet worden geschapen, verzoekt de minister voor schrijnende gevallen zijn inherente afwijkingsbevoegdheid te gebruiken op de door hem in zijn brief van 17 februari 2003 aangeduide humane wijze. Verzoekt de minister tevens voor deze asielzoekers zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verschaffen.	In de brief van 4 maart 2003 is de Tweede Kamer over de uitvoering van deze motie geïnformeerd (5212182/DVB).
<ul style="list-style-type: none"> – Dittrich, mr. B.O. (D66) 	27 400 VI, nr. 34	Verzoekt de regering op korte termijn een voorstel tot wetsaanpassing om pleging van een geweldsmisdrijf onder invloed van alcohol en/of drugs als strafverzwarende omstandigheid op te nemen, in te dienen.	Komt aan de orde bij het wetsvoorstel herijking wettelijke strafmaxima (28 484).
<ul style="list-style-type: none"> – Teeven, mr. F. (Leefbaar Nederland) 	28 600, nr. 38	Verzoekt de regering binnen 3 maanden verslag uit te brengen m.b.t. een onderzoek teneinde te bezien of strafzaken waarin een maximale gevangenisstraf van 2 jaar wordt geëist, kunnen worden afgedaan door een enkelvoudige strafkamer.	Bij brief van 9 januari 2003 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de programmering van het WODC-onderzoek en het voorgenomen contact met de Raad voor de rechtspraak en het OM.
<ul style="list-style-type: none"> – Doel, M. van den (VVD) 	25 339, nr. 14	Opheffing van immuniteiten van Europol-ambtenaren.	Is betrokken bij wijziging van de Europolovereenkomst op 28 november 2002 (Protocol tot wijziging van de Europolovereenkomst en het Protocol Voorrechten en Immuniteiten)

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
– Dittrich, mr. B.O. (D66) – Nicolai, mr.drs. A. (VVD)	26 271, nr. 25	Verzoekt de regering om een inventarisatie van alle gevallen waarin de bevoegdheden worden gerelateerd aan «ernstige bezwaren» en per bevoegdheid aan te geven wat voor-/nadelen zijn van vervanging door «redelijk vermoeden van schuld».	Is meegenomen in het project Strafvordering 2001.
– Doel, M. van den (VVD)	25 339 nr. 15	Verzoekt de regering de verslagen van het Gemeenschappelijke Controle Orgaan zoals bedoeld in artikel 24 van de Europolovereenkomst aan de Tweede Kamer te overleggen	Verslagen worden altijd gevoegd bij de stukken aan de Tweede Kamer ter voorbereiding op een JBZ-Raad.
– Doel, M. van den (VVD)	25 339 nr. 16	Verzoekt de regering ingeval een uitbreiding van Europol met executieve bevoegdheden aan de orde komt, reeds in het ontwerp-stadium hieraan niet mee te werken, alvorens overleg met de Kamer hieromtrent heeft plaatsgevonden.	Wordt aan de Tweede Kamer door middel van een BNC-fiche kenbaar gemaakt zodra zich dit voordoet.
– Dittrich, mr. B.O. (D66) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF)	28 600, 114	Verzoekt de regering de mogelijkheid van echtscheiding zonder rechterlijke tussenkomst en zonder de gekunstelde omweg van de flits scheiding nader te onderzoeken en de Tweede Kamer hierover binnen drie maanden te informeren.	Motie is uitgevoerd. De Tweede Kamer is per brief van 3 juni 2003 geïnformeerd.

1. Door de Staten-Generaal aanvaarde moties

1B. Openstaande moties

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
– Scheltema-de Nie, mr. O. (D66)	26 883, nr.55	BIBOB zou niet aan het incidenteel verlenen van ontheffingen tbv. projecten in gemeenten in de weg moeten staan die niet onder de Wet BIBOB vallen, en waarvoor bijv. o.g.v. art.18 Wet Pol.registers ontheffing is verleend.	Aan de motie kan pas na inwerkingtreding van de wet uitvoering gegeven worden. De Tweede Kamer wordt naar verwachting in oktober 2003 geïnformeerd.
– Graaf, mr. Th.C. de (D66) – Rijpstra, J. (VVD)	26 283, nr.15	Verzoekt de regering een sluitende regeling te treffen waarin minderjarige Antillianen alleen dan in Nederland kunnen verblijven als daadwerkelijk is voorzien in de uitoefening van gezag door ouders of een tijdelijke voogd ter plaatse en waarin effectieve controle hierop plaatsvindt voor en bij aankomst in Nederland. Een ambtelijke werkgroep (Justitie en BZK) heeft de mogelijkheden in kaart gebracht. Een voorstel is recent met de verantwoordelijke minister van de Nederlandse Antillen besproken.	De Tweede Kamer zal zo snel mogelijk, maar nadat overleg is gevoerd met de uitvoerende partijen op de Nederlandse Antillen, geïnformeerd worden over op welke wijze aan de motie uitvoering zal worden gegeven.
– Azough, mw N. (GL) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Rijpstra, J. (VVD) – Smulders, H.J.C. (LPF) – Sterk, mw. W.R.C. (CDA)	28 006, nr. 17	Verzoekt de regering grootschalig wetenschappelijk onderzoek te bevorderen naar de Islam in Nederland, gericht op kennisvergaring in de breedste zin over de moslim-gemeenschap in Nederland, ofwel een onderzoek in de betekenis van «Allah in Nederland».	Een opdracht voor het verrichten van het onderzoek naar de Islam in Nederland is aan het SCP verleend.
– Rietkerk, T.W. (CDA)	28 192, nr.19	Verzoekt de regering met voorstellen te komen om plaatsing van personen op zwarte lijsten en uitwisseling van gegevens tussen vliegtuig-maatschappijen mogelijk te maken en eventuele belemmeringen in privacy-wetgeving ongedaan te maken.	Overleg met de betrokken partners is gaande. De Tweede Kamer zal eind september worden geïnformeerd.
– Beek, W.I.I. van (VVD) – Cornielje, C. (VVD)	28 600, nr. 53	Verzoekt de regering om met de Nederlands-Antilliaanse regering af te spreken dat de grenscontroles op vliegveld Hato worden overgenomen door Nederlandse functionarissen van de douane en de koninklijke marechaussee. Verzoekt de regering tevens om over te gaan tot intrekking van landingsrechten van luchtvaartmaatschappijen indien zij geregeld drugskoeriers vervoeren.	Over het eerste deel wordt de Tweede Kamer medio september geïnformeerd middels de vijfde voortgangsrapportage drugssmokkel. Wat betreft het deel met betrekking tot de intrekking van landingsrechten is de Tweede Kamer reeds bij brief geïnformeerd (kamerstukken 2002 – 2003 28 600 nr 63).
– As, G.P. van (LPF) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Oven, G.J.W. van (PvdA)	28 600 VI, nr. 72	Verzoekt de regering het wetsvoorstel tot uitwerking van de belasting-rechtspraak in twee feitelijke instanties met spoed bij de Tweede Kamer in te dienen.	Het kabinet vindt rechtspraak in belasting-zaken in twee feitelijke instanties gewenst. Het streven is erop gericht dit in te voeren met ingang van 1 januari 2005. De Raad van State heeft op 13 mei 2003 advies over het daartoe strekkende wetsvoorstel uitgebracht. Het wetsvoorstel zal, naar verwachting, in augustus of september van dit jaar bij de Tweede Kamer worden ingediend.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> - Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) - Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA)xix - Halsema, mw. drs. F. (GL) 	28 600 VI, nr. 40	<p>Verzoekt de regering de mogelijkheden tot het oprichten van een solidariteitsfonds voor slachtoffers van geweldsmisdrijven te onderzoeken en daarbij de volgende uitgangspunten te hanteren;</p> <ul style="list-style-type: none"> - de overheid draagt zorg voor de betaling van schade aan slachtoffers; - de overheid verhaalt deze schadevergoeding bij de daders; - de doorlooptijd van de aanvraag om een schadeuitkering dient te worden bekort; - in spoedeisende gevallen waarbij met name het herstel van de gezondheid in het geding is, dienen voorschotten op eventuele schadevergoeding te worden verstrekt; - ook bij de financiering van het fonds dient solidariteit met de slachtoffers voorop te staan. 	De Tweede Kamer zal voor oktober 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> - Blok, drs. S.A. (VVD) - Sterk, mw. W.R.C. (CDA) - Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) - Varela, drs. J.M. (LPF) 	28 600 VI, nr. 55	<p>Verzoekt de regering te komen tot een maatregel tengevolge waarvan tijdens de strafrecht-detentie van de criminele illegaal te allen tijde met de voorbereiding van diens uitzetting kan worden begonnen, zodat de uitzetting zo mogelijk aansluitend op de straf-detentie kan worden gerealiseerd.</p>	De motie is in feite reeds staand beleid vanwege implementatie in het project Vreemdelingen in de Strafrechtketen. De toezeggingen in de brief aan de Tweede Kamer worden op dit moment uitgewerkt. De eerste rapportage wordt in september/oktober verwacht.
<ul style="list-style-type: none"> - Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) - Dittrich, mr. B.O. (D66) - Luchtenveld, mr. R. (VVD) - Schonewille, mr. F. (LPF) - Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) 	28 600 VI, nr. 58	<p>Verzoekt de regering het gebruik van het instrument van de bestuurlijke boete te verruimen tot overlastgevende, lichte overtredingen</p>	De Tweede Kamer is geïnformeerd dat parallel aan de behandeling door de ICV het College van Procureurs-Generaal, de Raad van Hoofdcommissarissen en het Korps Beheerders Beraad worden geconsulteerd. Naar verwachting zal het Kabinet de resultaten na het zomerreces aan de Tweede Kamer kunnen zenden. In de beantwoording worden de toezeggingen inzake bestuurlijke boete, gedaan op resp. 30 augustus 2000 en 9 april 2002, meegenomen.
<ul style="list-style-type: none"> - Dittrich, mr. B.O. (D66) - Halsema, mw. drs. F. (GL) - Heemst, E.P. van (PvdA) 	28 600 VI, nr.88	<p>Overwegende dat organisaties als de stichting Meld Geweld, de stichting tegen zinloos geweld, Tolerance Unlimited en de Vandalisme-bus erkenning moeten krijgen als ambassadeurs tegen geweld en voor respect; overwegende, dat die erkenning vergezeld moet gaan van een substantiele financiële ondersteuning; verzoekt de regering daartoe in de eerste helft van 2003 een concreet voorstel te doen.</p>	De Tweede Kamer zal hierover voor het einde van het zomerreces 2003 worden geïnformeerd.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Rouvoet, mr. A. (Christen-Unie) – Schonewille, mr. F. (LPF) – Staij, mr. C.G. van der (SGP) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) 	28 600 VI, nr. 63	Verzoekt de regering voorstellen te doen de wet te wijzigen en verplichte scheidings- en omgangsbemiddeling te introduceren in geval van omgangsconflicten over de kinderen.	De Tweede Kamer is hierover bij brief van 19-02-2003 (Kamerstuknr. 28 600 VI, nr 127) geïnformeerd. Dit wordt betrokken bij de afdoening van de motie De Pater-Van der Meer c.s. (kamerstuk 28 600, nr. 112) over aanpassing van de betreffende wetgeving.
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) 	28 600 VI, nr. 62	Verzoekt de regering te stimuleren dat de politie risicoprofielen van herhaald slachtofferschap in het werkproces gaat opnemen.	De Tweede Kamer zal voor november 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF) 	28 600 VI, nr. 61	Verzoekt de regering de mogelijkheden te onderzoeken om de wet zodanig aan te passen dat in juridisch eenvoudige strafzaken de officier van justitie na overleg met de verdachte en diens raadsman aan de rechter een gezamenlijk voorstel tot afdoening van een strafzaak kan presenteren, welk voorstel de rechter op de openbare zitting toetst en bij gebleken akkoordbevinding, in zijn uitspraak kan opnemen	Het concept-wetsvoorstel is in consultatie.
<ul style="list-style-type: none"> – Blok, drs. S.A. (VVD) – Sterk, mw. W.R.C. (CDA) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Varela, drs. J.M. (LPF) 	28 600 VI, nr. 60	Verzoekt de regering om met voorstellen te komen om het belang van de essentiële Nederlandse waarden, normen en grondrechten reeds tijdens de aanvraagprocedure voor een verblijfsvergunning in het land van herkomst onder de aandacht van de aanvrager te brengen.	Het ministerie van Justitie zal hierover in overleg treden met het ministerie van Buitenlandse Zaken om te bezien welke mogelijkheden er bestaan voor de Nederlandse vertegenwoordigingen om hierin een rol te spelen, en op welke wijze hieraan kan worden vormgegeven. De Tweede Kamer zal in het najaar 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Blok, drs. S.A. (VVD) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Varela, drs. J.M. (LPF) 	28 600 VI, nr. 59	Verzoekt de regering om een misdrijf veel eerder consequenties te laten hebben voor de verblijfsvergunning ondermeer blijkend uit aanscherping van de glijdende schaal.	In de rapportage asielketen jan. t/m april 2003 is aangegeven dat de Tweede Kamer eind september 2003 zal worden geïnformeerd. De reden is dat de periode van juli 2002 tot juli 2003 wordt geëvalueerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Schonewille, mr. F. (LPF) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) 	28 600 VI, nr. 56	Verzoekt de regering in een voorlichtingscampagne in begrijpelijke taal uit te leggen waar de grenzen liggen van eigenhandig optreden.	De Tweede Kamer wordt hierover voor het einde van het zomerreces 2003 geïnformeerd.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Albayrak, mw. mr. N. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Pater-van der Meer, mw. M.L. de (CDA) – Schonewille, mr. F. (LPF) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Wit, mr. J.M.A.M. de (SP) 	28 600 VI, nr. 53	Verzoekt de regering om binnen de arrondissementsparketten de verantwoordelijke personen voor de portefeuille «huiselijk geweld» tevens de verantwoordelijkheid te geven voor de bestrijding van meisjes- en vrouwenbesnijdenis en de resultaten van hun inspanningen expliciet op te nemen in het jaarverslag van het OM.	De Commissie Geweld en Zeden van het Openbaar Ministerie buigt zich over de problematiek. De Tweede Kamer zal medio oktober 2003 geïnformeerd kunnen worden.
<ul style="list-style-type: none"> – Jense, D. (Leefbaar Nederland) – Kant, mw. dr. A.C. (SP) – Lambrechts, mw. drs. E.D.C.M. (D66) – Staaij, mr. C.G. van der (SGP) – Sterk, mw. W.R.C. (CDA) – Zeroual, mw. F. (LPF) 	27 083, nr. 25	Verzoekt de regering met concrete voorstellen te komen om nieuwkomers die in het kader van gezinsvorming of gezinshereniging naar Nederland komen te laten beginnen in het land van herkomst en de Tweede Kamer hierover voor 1 april 2003 te rapporteren.	De Tweede Kamer is per brief van 19 juni 2003 nummer 5228 551/03 geïnformeerd. De uitkomsten van het onderzoek naar inburgering in het buitenland zullen bij de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord worden betrokken.
<ul style="list-style-type: none"> – Rietkerk, T.W. (CDA) 	28 600 VI, nr. 108	Verzoekt de regering de integrale aanpak van het project Justitie in de Buurt in Groningen meerjarig te ondersteunen.	De motie wordt beoordeeld op basis van de uitwerking van de brief aan de Tweede Kamer inzake Justitie in de buurt van 30 oktober 2002. Deze uitwerking zal in het najaar van 2003 in gang gezet worden.
<ul style="list-style-type: none"> – Adelmund, mw. K.Y.I.J. (PvdA) – Azough, mw N. (GL) – Kant, mw. dr. A.C. (SP) – Varela, drs. J.M. (LPF) 	27 083, nr. 28	Roept de regering op voor april 2003 te komen met concrete voorstellen om een inhaalslag te maken en daarbij de aanbevelingen van de Taskforce Inburgering te betrekken en deze de Tweede Kamer voor te leggen.	De reactie op de aanbevelingen van de Taskforce wordt meegenomen in de kabinetsreactie op de evaluatie WIN en het IBO, die namens kabinet Balkenende II zal worden gegeven.
<ul style="list-style-type: none"> – Lambrechts, mw. drs. E.D.C.M. (D66) 	27 083, nr. 26	Verzoekt de regering aan de gemeenten de kans te geven de inburgeringscursussen te laten verzorgen door andere, erkende schoolinstellingen dan de ROC's.	De uitvoering van de motie wordt opgepakt in het kader van de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord.
<ul style="list-style-type: none"> – Lambrechts, mw. drs. E.D.C.M. (D66) 	27 083, nr. 27	verzoekt de regering te regelen dat ook imams die voor 2002 in Nederland zijn komen wonen en werken worden verplicht alsnog een inburgeringscursus te volgen.	De Tweede Kamer is per brief van 20 juni 2003 nummer 5226 733 geïnformeerd. De motie zal worden uitgevoerd en zal uiterlijk worden geëffectueerd bij invoering van de nieuwe Wet Inburgering.
<ul style="list-style-type: none"> – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Luchtenveld, mr. R. (VVD) – Pater-van der Meer, mw. M.L. de (CDA) – Schonewille, mr. F. (LPF) 	28 600, nr. 112	Verzoekt de regering met een voorstel te komen tot aanpassing van de desbetreffende wetgeving teneinde een wettelijke plicht voor ouders te creëren om vóór de scheiding c.q. ontbinding van het geregistreerd partnerschap tot afspraken te komen met betrekking tot de vorm en inhoud van de zorgplicht van ouders voor hun kinderen na scheiding c.q. ontbinding van het geregistreerd partnerschap.	Voorstel als reeds aangekondigd in brief van 4 december 2002 (28 600 VI, nr 105) wordt uitgewerkt. Resultaat zal worden voorgelegd aan een aantal organisaties als Raad voor de rechtspraak en de Nederlandse Orde van Advocaten.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	28 600, nr. 115	Verzoekt de regering voorstellen te ontwikkelen waarbij een standaard-omgangsregeling in de wet wordt vastgelegd die de verzorgende ouder niet eenzijdig mag verminderen en die gelding heeft totdat de rechter of beide ouders in gezamenlijkheid anders hebben beslist.	Vragen uitgezet bij Comité Familierecht Raad van Europa. (Zie ook brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 4 juni 2003, nr. 5225 100/03/6).
– Bos, W.J. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Halsema, mw. drs. F. (GL) – Rouvoet, mr. A. (Christen-Unie) – Staaij, mr. C.G. van der (SGP) – Teeven, mr F. (Leefbaar Nederland) – Verhagen, drs. M.J.M. (CDA) – Wit, mr. J.M.A.M. de (SP) – Zalm, G (VVD)	28 374, nr. 15	Spreekt uit, dat de Tweede Kamer de conclusies en aanbevelingen van de commissie-Van den Haak onderschrijft en verzoekt de regering de aanbevelingen van de commissie-Van den Haak over te nemen en de Tweede Kamer op korte termijn te informeren over de uitvoering.	Voortouw BZK. De Tweede Kamer heeft het debat een aantal malen uitgesteld. De Tweede Kamer zal bij het komende AO (planning 3 september 2003) worden geïnformeerd.
– Varela, drs. J.M. (LPF)	19 637, nr. 723	Van mening, dat het voor asielzoekers die reeds vijf jaar wachten op een definitieve beslissing op hun eerste asielaanvraag, wanneer zij geen criminele antecedenten hebben, behoorlijk Nederlands spreken en afkomstig zijn uit een land met een recent verleden wat betreft mensenrechtenschendingen en/of burgeroorlog, inhumain zou zijn om hen een verblijfsvergunning te weigeren. Verzoekt de minister een regeling te treffen teneinde aan asielzoekers die aan voornoemde criteria voldoen een verblijfsvergunning te verlenen.	In een brief aan de Tweede Kamer van 26 juni 2003 (5219 191/03/DVB) is aangegeven dat met het aanbieden van de Rijksbegroting op Prinsjesdag m.b.t. de onderwerpen uit het Hoofdlijnenakkoord concrete beleidsvoornemens worden gepresenteerd. Dit geldt ook voor de specifieke regeling.
– Bussemaker, mw. dr. M. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Kraneveldt, M. (LPF) – Oerle, mw. drs. N.W. van (CDA) – Tonkens, mw. E.H. (GL)	28 600 XV, nr. 102	Verzoekt de regering preventie en bestrijding van geweld als uitgangspunt te kiezen van de in voorbereiding zijnde Wet Daderaanpak Huiselijk Geweld en daarbij aan te geven hoe deze aanpak daadwerkelijk effect zal hebben.	Naar verwachting wordt de Tweede Kamer in oktober 2003 geïnformeerd.
– Adelmund, mw. K.Y.I.J. (PvdA) – Rijpstra, J. (VVD) – Vroonhoven-Kok, mw. mr. drs. J.N. van (CDA)	28 630 nr. 9	De regering wordt verzocht maatregelen te treffen om te bevorderen dat een groep vreemdelingen, die in het kader van de overgang van de oude naar de nieuwe Vreemdelingenwet direct in het bezit is gesteld van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd, aan de inburgeringsplicht zal voldoen.	De motie wordt meegenomen in het kader van een nieuw wetsvoorstel Inburgering.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Ham, B. van der (D66) – Kalsbeek, mw. mr. N.A. (PvdA) – Orgü, F. (VVD) – Rouvoet, mr. A. (Christen-Unie) – Vlies, ir. B.J. van der (SGP) – Çörüz, mr. C. (CDA) 	28 168, nr. 40	Verzoekt de regering te bevorderen dat de provincies en de grootstedelijke regio's in onderlinge samenwerking hun subsidiebeleid zo vormgeven dat de cliënten aanspraak kunnen maken op jeugdzorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg bij zorgaanbieders die in een andere provincie zijn gevestigd als dit de effectiviteit van de te bieden jeugdzorg bevordert, dan wel de aansluiting bij de zorgvraag ten goede komt.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer zal in augustus 2003 geïnformeerd worden.
<ul style="list-style-type: none"> – Orgü, F. (VVD) 	28 168, nr. 45	Verzoekt de regering ten minste in het eerste landelijk beleidskader jeugdzorg de provincies te wijzen op het belang van en hun verantwoordelijkheid voor deze landelijke voorzieningen.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer zal in augustus 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Ham, B. van der (D66) – Kalsbeek, mw. mr. N.A. (PvdA) – Çörüz, mr. C. (CDA) 	28 168, nr. 42	Verzoekt de regering met voortvarendheid de mogelijkheden te onderzoeken om alsnog te komen tot één financieringsbron voor de jeugdzorg en bij de evaluatie van de wet de huidige financieringswijze te heroverwegen.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer zal in oktober 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Kalsbeek, mw. mr. N.A. (PvdA) – Çörüz, mr. C. (CDA) 	28 168, nr. 41	Verzoekt de regering in het najaar van 2003 met een voorstel voor een lokaal jeugdbeleid te komen, waarin duidelijk wordt gemaakt wat, aansluitend op de jeugdzorg, een adequaat en sluitend gemeentelijk voorzieningenniveau is en dit zo nodig wettelijk te waarborgen.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer zal in oktober 2003 worden geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Kalsbeek, mw. mr. N.A. (PvdA) 	28 168, nr. 46	Overwegende, dat het idee van de gezinscoach voor multiproblemegezinnen van groot belang kan zijn, maar nog onvoldoende uitgewerkt is: verzoekt de regering met een nadere uitwerking te komen en de Tweede Kamer daarover na ommekomst van het zomerreces te berichten.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer wordt in september 2003 geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Kalsbeek, mw. mr. N.A. (PvdA) – Çörüz, mr. C. (CDA) 	28 168, nr. 48	Verzoekt de regering, te bezien of het snelle groeitempo in Flevoland aanleiding kan zijn voor een tijdelijke extra investering in jeugdzorg in Flevoland.	Voortouw VWS. De Tweede Kamer wordt in oktober 2003 geïnformeerd.
<ul style="list-style-type: none"> – Griffith, L.J. (VVD) – Vries, mr. drs. J.M. de (CDA) – Wolfsen, A. (PvdA) 	23 706, nr. 52	Verzoekt de regering in het overleg met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) te bewerkstelligen dat: <ul style="list-style-type: none"> – het voor consumenten duidelijk wordt welke (forfaitaire) tarieven per transactie of dienst een notariskantoor hanteert; – notariskantoren daartoe deze tarieven actief openbaar maken; – er voor declaraties van notariskantoren een onafhankelijke klachtenregeling wordt ingericht. 	Met EZ en de KNB wordt overleg gevoerd inzake (1) de openheid van tarieven en (2) de mogelijkheid om de bestaande klachtenregeling te vereenvoudigen.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
– Griffith, L.J. (VVD) – Vries, mr. drs. J.M. de (CDA) – Wolfsen, A. (PvdA)	23 706, nr. 53	Van oordeel, dat een vervolgonderzoek naar de gevolgen van het vrijlaten van de notariële tarieven noodzakelijk is; van oordeel, dat de Kamer jaarlijks inzicht moet krijgen in de gevolgen van het vrijlaten van de notariële tarieven: verzoekt de regering in goede samenwerking met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) een voorstel voor de aard en inrichting van het vervolgonderzoek aan de Kamer voor te leggen.	Trendrapportage is in voorbereiding.
– Eerdmans, B.J. (LPF)	28 975, nr. 4	Verzoekt de regering, zo spoedig mogelijk te komen tot aanstelling van een overvalcoördinator.	In behandeling.
– Jurgens, prof.mr. E.C.M. (PvdA)	26 077	Inz. in lopende regeerperiode in voorbereiding nemen van eventuele wetswijziging van procesrechtelijke aard samenhangend met invoering van beroep tegen algemeen verbindende voorschriften.	Komt aan de orde bij kabinetsstandpunt bij de tweede evaluatie Awb; beoogd gereedkoming van het kabinetsstandpunt medio 2003.
– Camp, mr.ing. W.G.J.M. van de (CDA)	26 269 nr.21	Verbijzondering (afgehandelde) motie 1718: Aanbevelingen 3, 14 en 34 zullen worden meegenomen bij de Evaluatie BOB	De Evaluatie wordt in 2004 verwacht. De Tweede Kamer zal in 2004 worden geïnformeerd.
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	TK 1999/2000 26 732, nr. 76	De Tweede Kamer verzoekt de regering te bevorderen dat de Vreemdelingenwet 2000 drie jaar na inwerkingtreding zal worden geevalueerd op in ieder geval de in de motie genoemde onderdelen en vervolgens elke vijf jaar.	De Tweede Kamer zal in de tweede helft van 2004 worden geïnformeerd.
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	TK 1999/2000 26 732, nr. 77	Bevorderen dat bij evaluatie vd Wet Inburgering Nieuwkomers mogelijkheid wordt betrokken voltooiing vd inburgeringscursus als voorwaarde te stellen voor verlening v een vergunning voor onbepaalde tijd + effecten van deze maatregel onderzoeken	Voortouw BZK. De Tweede Kamer zal in 2003 worden geïnformeerd.
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	TK 1999/2000 27 022, nr. 8	De Tweede Kamer verzoekt de regering op korte termijn een plan voor te leggen hoe de kosten van uitzetting van illegale werknemers (ter ontmoediging) kunnen worden doorberekend aan werkgevers die handelen in strijd met de Wet Arbeid Vreemdelingen.	Voortouw SZW. De Tweede Kamer zal door het ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden geïnformeerd.
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	28 000-VI, nr.33	Verzoekt de regering het mogelijk te maken dat slachtoffers en nabestaanden die dat willen weten, op de hoogte worden gebracht van de voorgenomen vrijlating c.q. schorsing van de detentie van de dader.	De Tweede Kamer is middels een brief d.d. 24 oktober 2002 tussentijds geïnformeerd.

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
<ul style="list-style-type: none"> – Bussemaker, mw. dr. M. (PvdA) – Dittrich, mr. B.O. (D66) – Hirsi Ali, mw. A. (VVD) – Kraneveldt, M. (LPF) – Oerle, mw. drs. N.W. van (CDA) – Tonkens, mw. E.H. (GL) 	28 600 XV, nr. 100	<p>Verzoekt de regering voor 1 september met een plan van aanpak te komen waarin in elk geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> – een set van concrete doelstellingen geformuleerd is voor de komende kabinetsperiode als het gaat om de preventie en bestrijding van huiselijk geweld tegen vrouwen, met als speerpunten: a. cultureel gelegitimeerd geweld zoals eerwraak en genitale verminking van meisjes; b. internationale vrouwenhandel; c. seksueel geweld, gedwongen zwangerschappen en gedwongen abortussen; d. structureel geweld met ernstige fysieke en/of psychische gevolgen; – in de begroting zichtbaar maken wat zij zal doen om de verwachte resultaten te behalen, voorzien van een tijdpad; – een minister aangewezen wordt die bij de Tweede Kamer verantwoording aflegt voor het hele beleid. 	<p>Voortouw SZW.</p> <p>In augustus 2003 gaat de voortgangsrapportage Huiselijk geweld naar de Tweede Kamer met daarbij een brief waarin wordt aangekondigd hoe de motie zal worden afgedaan.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Haersma Buma, mr. S. van (CDA) – Oplaat, G.J. (VVD) 	28 600 XII, nr. 45	<p>Verzoekt de regering voor 1 februari 2003 met concrete voorstellen te komen voor het invoeren van een beboetingsstelsel waarbij personen die een incidentele keer een kleine snelheids-overtreding begaan, slechts de administratiekosten dienen te betalen, en waarbij meer prioriteit wordt gegeven aan de categorie notoire snelheidsovertreders door het invoeren van een sterk glijdende beboetings-schaal.</p>	<p>Medio oktober 2003 zal de Tweede Kamer een brief ontvangen van Justitie en V&W t.b.v. de Begrotingsbehandeling van V&W.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Dittrich, mr. B.O. (D66) 	28 201, nr. 17	<p>Verzoekt de regering de Tweede Kamer tijdig te informeren indien als gevolg van de ontwikkelingen in drugszaken de groep minderjarigen 16–18 jaar toch in de voorzieningen van de Tijdelijke Wet Noodcapaciteit Drugskoeriers worden geplaatst.</p>	<p>De Tweede Kamer zal voor 1 maart 2005 worden geïnformeerd</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Kamp, H.G.J. (VVD) 	27 204, nr. 14	<p>Zorgen dat alsnog kan worden tegengeworpen dat een asielzoeker ongedocumenteerd is indien deze de documenten heeft afgegeven aan een reisagent.</p>	<p>Intensivering van de aanpak van ongedocumenteerde asielzoekers wordt meegenomen in een brede projectmatige aanpak van ontwikkelingen rondom de Aanmeldcentra. Inmiddels is een inventarisatie gemaakt van de waardevolle punten en de knelpunten van de huidige AC-procedure. De uitkomsten van deze inventarisatie worden verwerkt in een projectplan, dat onder aansturing van de ketenbreed samengestelde Coördinatiegroep Vreemdelingenketen zal worden uitgevoerd.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Kamp, H.G.J. (VVD) – Nicolaï, mr.drs. A. (VVD) 	27 834, nr. 8	<p>Het terugdringen van het recidivepercentage onder de veelplegers en onder TBS-gestelden met 25% respectievelijk 50% in vijf jaar.</p>	<p>De Tweede Kamer zal voor 31 december 2006 worden geïnformeerd.</p>

Indiener(s)	Kamerstuk	Omschrijving/onderwerp	Stand van zaken
– Bos, W.J. (PvdA)	26 023, nr. 16c	1.Veroordeelde (tot SOV) telkens miv. een wachttijd tijdens de tenuitvoerlegging, toegang te geven tot de rechter 2.Rechter bevoegdheid geven tot beëindiging tegen door rechter te bepalen tijdstijd. 3.Verzoekt regering o/d punten een wetswijziging voor te bereiden.	De Tweede Kamer zal voor 1 januari 2004 worden geïnformeerd.
– Hoekema, drs. J.Th. (D66)	19 637, nr. 578	Verzoekt te rapporteren over verbeterde aanpak van misbruikte vrouwen, ingaand op speciale opvang van vrouwen in de verschillende vormen van opvang, rol van de IND, opleiding van rechtsbijstandverleners en IND'ers, uitzetting en mensenhandel. Eerste deel van de motie is nagekomen bij brief van 27/03/02, 5 154 110/02/DVB.	De Tweede Kamer zal over het tweede deel van de motie medio 2003 worden geïnformeerd.
– Dittrich, mr. B.O. (D66)	27 419, nr. 2	De regering (MvJ) dient de regie te nemen om de diverse actoren in de strafrechtsketen beter te laten samenwerken, en verzoekt de Tweede Kamer in de aangekond. wetsvoorstellen en beleidsnota's aan te geven hoe die samenwerking gestalte krijgt.	De Tweede Kamer zal voor het einde van het zomerreces 2003 worden geïnformeerd.
– Luchtenveld, mr. R. (VVD)	26 883, nr. 53	Nadere initiatieven ontwikkelen om via een internationale aanpak versneld een gezamenlijk instrumentarium te ontwikkelen, zodat overheidsorganisaties bij criminogene banden vergunningen en/of subsidies kunnen weigeren/intrekken, of opdrachten niet gunnen.	In het kader van het Nederlands voorzitterschap zullen nadere initiatieven genomen worden, eventueel mede op basis van de ervaringen met de op 1 juni 2003 in werking getreden Wet BIBOB.

2A. Afgehandelde toezeggingen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Aan het OM zal worden gevraagd of het bij recidiverende voetbalvandalen mogelijk is om snelrecht toe te passen, zodat er op korte termijn een strafrechtelijk stadionverbod en evt meldingsplicht kan worden opgelegd.	agenda – [31–1–2002] AO Voetbalvandalisme	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 17 april 2003 met de toezending van het Beleidskader.
Nagegaan zal worden hoe het gesteld is met de informatievoorziening van het OM naar de KNVB. Zo nodig rekeninghoudend met de grenzen van de privacywetg worden verbeterd.	agenda – [31–1–2002] AO Voetbalvandalisme	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 17 april 2003 met de toezending van het Beleidskader.
De minister zal laten nagaan of het mogelijk is, grievende spreekkoren in voetbalstadions te laten vallen onder de herziene aanwijzing discriminatie. Het strafrecht is echter zeer individueel gericht. Bekend moet zijn wie wat geroepen heeft. Met SZW, Justitie en EZ wordt beraadslaagd over de oprichting van een Taskforce c.q. platform o.i.d. om oplossingen te vinden voor de samengestelde problematiek van de Chinese horeca. Daarbij komen in elk geval de volgende aspecten aan de orde: arbeidsomstandigheden, CAO-handhaving, sanering/bedrijfsbeëindiging(-sregeling), inclusief hulp bij alternatief etnisch ondernemerschap, illegale arbeidskrachten en afpersing.	agenda – [31–1–2002] AO Voetbalvandalisme Kamerstukken 1999–2000, 26 800 VII, nr. 40, pag. 7	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 17 april 2003 met de toezending van het Beleidskader. Bij brief van 7 juni 2002 heeft de minister voor GSI een aantal vragen van de VC BZK terzake beantwoord (kamerstukken II 2001–2002, 28 000 VII, nr. 61). Op basis van een onderzoeksrapport van het Sinologisch Instituut Leiden is een Initiatiefgroep Chinezen bezig met de oprichting van een Chinees Inspraakorgaan. Eind 2003 zal de Tweede Kamer hierover bericht worden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Inventariseren of alle ministeries een gedragscode voor antidiscriminatie hebben.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 601, nr. 23	Gebleken is dat niet alle ministeries een gedragscode hebben. Daarom is een Model Gedragscode opgesteld en deze is ter informatie aan de Tweede Kamer gezonden. De implementatie is gestart. Bij brief van 22 april 2003 is de Tweede Kamer medegedeeld dat de kabinetsreactie op het IBO inburgering zal worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van het nieuwe Kabinet.
Naar aanleiding van de uitkomsten van het IBO Inburgering en de evaluatie van de WIN zal het kabinet bezien of de overeenkomsten die worden gesloten tussen gemeente en oudkomer meer uniform kunnen zijn. Daarbij ook bezien wat in wet- en regelgeving en in uitvoering beter kan.	Kamerstukken II 2001–2002, 27 083, nr. 23	
Is bereid te praten met de nieuwe regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba over remigratieprojecten.	Handelingen II 1997–1998,	De regeling tegemoetkoming verhuiskosten Antillianen is op 11 maart 2002 (nr. 49) in de Staatscourant gepubliceerd.
Samen met collega VROM zal een nota over segregatie aan de kamer voorgelegd worden.	agenda – [7–11–2002] Begrotingsbehandeling	Voortouw VROM. Op 23 december 2002 is brief aan de Tweede Kamer inzake tegengaan segregatie gezonden, nr.28 612, nr. 3. Door de Tweede Kamer op 14 maart 2003 aangegeven als controversieel onderwerp. Eind 2003 verschijnt nota «integratie in de buurt».
Het huidige prostitutiebeleid wordt gemonitord en de nieuwe wetgeving zal worden geëvalueerd. De Tweede Kamer zal in een eerste tussenrapp. 2 jr na inwtr bericht ontv. over de werking v.d. wet en het daarop gebaseerde prostitutiebel.(zie p. 45 en 77 st.gr)	agenda – [28-1-1999] TK behandeling opheffing bordeelverbod	Het rapport is aan de Tweede Kamer toegezonden bij brief van 8 oktober 2002 nr 5189592/502.
2 jr. na inwtr. wordt nagegaan of er nadere prostitutiekaderwetgeving moet komen. Indien dat niet nodig is, zal het voorgestelde art. 151a Gemeentewet vervallen. Zie brf. van de MvJ van 1-2-1999 (744 562/99/6).	agenda – [28-1-1999] TK behandeling opheffing bordeelverbod	De Tweede Kamer heeft bij brief van 21 februari 2003 (5209947/503)de Kabinetsreactie ontvangen.
De minister zal onderzoeken of de oorzaak van het hoge percentage veroordelingen van discriminatie erin is gelegen dat het OM voorzichtig is in het aanbrengen van discriminatiezaken.	agenda [15–11–2001] AO Raamwet registratie discriminatie	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 4 november 2002 nr 519166/502
De minister zal bij het OM aandacht vragen voor het tenlaste leggen van discriminatie naast het commune delict.	agenda [15–11–2001] AO Raamwet registratie discriminatie	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 250 302 nr. 5155356/502
Begin 2001 een notitie aan de Tweede Kamer sturen waarin wordt ingegaan op de analyse van de problemen die ten grondslag liggen aan het lage ophelderingspercentage. De daaruit voortvloeiende actiepunten worden betrokken bij nota crimbeh.	agenda [22–2–2001] AO voortgangsrapportage bestrijding financieel-economische criminaliteit 1999	De Tweede Kamer is bij brief van 26 juni 2001, nr. 5105083/501 met de aanbieding van de nota Criminaliteitsbeheersing geïnformeerd.
De minister zal het WODC vragen sneller met het rapport te komen over de doorlooptijden (eerste concept reeds voor de kabinetsformatie) en de Tweede Kamer daarover informeren.	agenda [29–10–2001] Notaoverleg inz. br. v.d. ministers v. Justitie en van BZK 26/6/2001 tgv de nota Criminaliteitsbeheersing.	De Tweede Kamer is bij brief van 5 november 2002 nr. 5 172 121/802 geïnformeerd
De Tweede Kamer zal een brief ontvangen over de fiscale aftrekbaarheid van bestuurlijke boetes.	agenda – [30–8–2000] Handhaven op Niveau	De Tweede Kamer is bij brief dd. 2 juli 2002 nr. 5173621/502 geïnformeerd.
De minister zal concrete cijfers, die bij het OM beschikbaar zijn over vervolging en bestraffing van mensensmokkel en handel aan de Tweede Kamer zenden.	agenda – [13–11–2001] AO Mensensmokkel en Mensenhandel	De Tweede Kamer is bij brief van 10 februari 2003 nr. 5201300/503 geïnformeerd.
De minister zal schriftelijk aangeven hoe het staat met de opsporingsbevoegdheid inzake de regels van het prostitutiebeleid en evt. aanscherping zodat ook 06 nummers er onder vallen.	agenda – [8–11–2001] Begroting Justitie 2002	De Tweede Kamer heeft op 15 oktober 2002, 51919/502 de kabinetsreactie ontvangen met het rapport van de NRM

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De minister zal de Tweede Kamer informeren over de gevolgen die het onderzoek Tak e.a. heeft voor het in gang te zetten beleid.	agenda – [9-4-2002] Politie-aangelegenheden	De Tweede Kamer is met de toezending van het Veiligheidsprogram dd. 16 okt 2002 geïnformeerd.
Reactie op rapport kinderpornografie en Internet.	agenda [18-3-2002] Wetsvoorsel partiële wijziging zedelijkheids-wetgeving	De Tweede Kamer is bij brief van 11 november 2002 nr. 5 187 910/02 geïnformeerd.
De minister zal overleggen met de kerkelijke instellingen over aangifte seksueel misbruik	agenda – [18-3-2002] Wetsvoorstel partiële wijziging zedelijkheids-wetgeving	De Tweede Kamer is bij brief van 11 november 2002 nr. 5 187 910/02 geïnformeerd.
De minister zal bevorderen dat er extra menskracht wordt ingezet voor de ontwikkeling van computerprogrammatuur voor het filteren van kinderpornografie en de Tweede Kamer daarover informeren.	agenda [18-3-2002] Wetsvoorstel partiële herziening zedelijkheids-wetgeving	De Tweede Kamer is bij brief van 11 november 2002 nr. 5187910/02 geïnformeerd.
De minister zal de Tweede Kamer informeren over het convenant tussen ISP en het ministerie over de uitlevering van «verkeersgegevens» tbv de opsporing van kinderpornografie op Internet.	agenda [18-3-2002] Wetsvoorsel partiële wijziging zedelijkheids-wetgeving	De Tweede Kamer is bij brief van 11 november 2002 nr. 5 187 910/02 geïnformeerd.
De minister zal op korte termijn een brief aan de Tweede Kamer sturen waarin inzicht wordt gegeven in de motieven achter beleidssepts in discriminatiezaken	agenda – [15-11-2001] Raamwet registratie Discriminatie	De Tweede Kamer is bij brief van 4 november 2002 nr 519 166/502 geïnformeerd.
De minister heeft toegezegd informatie te verstrekken over: – de cijfers mbt aantal fraudemeldingen en aangiften – de route van het OM rapport «Zorg om zorgfraude» (m.n. de rol van het college van PG's)	agenda – [5-2-2003] Regeling van werkzaamheden inz. debat brief zorgfraude	Brief aan de Tweede Kamer dd. 17 maart 2003 nr. 5214 697.
De minister zal contactopnamen met het College mbt de vervolging van vrouwenbesnijdenis.	agenda [7-11-2002] Begrotingsbehandeling	Bij brief van 19 februari 2003 (inzake de aangenomen moties Justitiebegroting) is aangegeven hoe de motie van o.a. Halsema (zie motie 267) zal worden uitgevoerd. De toezegging is «ingehaald» door de motie.
Aanpassing richtlijn OM beperken tot drugskoeriers	agenda [2-7-2002] Verruiming bevoegdheid enkelvoudige Kamers (voortzetting behandeling 25 juni)	Behandeld bij brief aan de Tweede Kamer van 16 december 2002 (28 215, nr. 96).
De minister zal in maart 2002 een brief aan de Tweede Kamer sturen over de stand van zaken m.b.t. het protocol voor registratie van het EUMC te Wenen. Samen met BZK.	agenda – [15-11-2001] Raamwet registratie Discriminatie	De Tweede Kamer is bij brief van 4 november 2002 nr 519 166/502 geïnformeerd.
De minister zal er internationaal (m.n. bij de EUMC) op aandringen dat er vaart achter de intern. protocollen mbt registratie van discriminatie komt, de minister komt met initiatieven mbt het Nederlands standpunt t.a.v die protocollen.	agenda – [15-11-2001] Raamwet registratie Discriminatie	De Tweede Kamer is bij brief van 4 november 2002 nr. 519 166/502 geïnformeerd.
De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de uitkomsten van het overleg met het OM over: 1. analyse van aard/omvang illegale productie/handel dopingproducten 2. opnemen van strafrechtelijke aanpak in het beleidsplan 2002 van OM (inclusief capaciteit)	agenda – [22-2-2001] Wet op Geneesmiddelenvoorziening	De Tweede Kamer is bij brief van 11 juli (2002 TK, 24 077, nr. 11) geïnformeerd.
Er zal een evaluatie plaatsvinden van het A-team.	agenda [23-5-2001] TK AO	De Tweede Kamer is in september 2002 geïnformeerd.
Met de Amerikaanse autoriteiten wordt in overleg getreden om meer duidelijkheid te krijgen over de betekenis van de zinsnede «in beginsel» in de notawisseling van 1991.	agenda – [11-4-2002] TK AO	De Tweede Kamer is bij brief met kenmerk 5 196 942/02 geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Er zal een quick scan worden uitgevoerd naar de mate waarin jongeren onder de 18 jaar cannabis gebruiken en waar zij de cannabis vandaan halen.	agenda – [23–5–2001] Nationaal jeugddebat	De Tweede Kamer is in oktober 2002 geïnformeerd.
Bekeken zal worden hoe de handel via internet kan worden opgespoord en vervolgd.	agenda – [23–5–2001] AO drugs	Wordt meegenomen bij het project Drugs en Internet. De Tweede Kamer is zodra het rapport af was geïnformeerd.
Verzoek om kwaliteitsonderzoek naar de rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming. (De staatssecretaris zegde toe dit verzoek te zullen doorgeleiden naar de minister).	agenda [14–6–2000] AO omgang in rechtsvergelijkend perspectief op 24/5/00 en VAO op 14–6–2000.	De Tweede Kamer is 2 december 2002 geïnformeerd door middel van het onderzoeksrapport «scheiden, toch gebonden».
Verzoek om informatie naar aanleiding van de brief van mevrouw T.M. Gorak	UB brief d.d. 15 april 2003: verzoek om informatie n.a.v. brief mevrouw T.M. Gorak	De Tweede Kamer is hierover bij brief van 23 juni 2003 brief 533 081/03 geïnformeerd.
De minister zegde toe, naar aanleiding van vragen van Wolfsen en Dittrich, zijn standpunt met betrekking tot uithuis-plaatsing van plegers van huiselijk geweld in februari 2003 aan de Tweede Kamer te zullen sturen en daarbij een beschrijving te zullen geven van interventies die nu reeds mogelijk zijn	agenda – [5–12–2002] AO: Nota «Privé Geweld-Publieke Zaak» (28 345) + Notitie «Crisis-interventie bij huiselijk geweld wettelijke geregeld»	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 2 april 2003.
De Tweede Kamer zal het onderzoek mbt kinderseksstoerisme in de loop van de maand november 2002 ontvangen. De aanbevelingen zullen nader met betrokken departementen (Justitie, BZ en EZ) en de reisindustrie worden uitgewerkt.	agenda – [6–11–2002] Begrotings-behandeling	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 20 november 2002.
Voorlichtingscampagne over de grenzen van eigenhandig optreden van burgers/afzijdigheid.	agenda – [6–11–2002] Begrotings-behandeling	Er is een motie over dit onderwerp aangenomen. (Indieners: Albayrak/Camp/Dittrich/Luchtenveld/Teeven/Schonewille: TK, 28 600 VI nr. 56).
Bij de aanpak van jeugdcriminaliteit het voorstel van de ondernemers en het MKB over banen voor criminele jongeren meenemen en het punt opnemen met de minister van SZW.	agenda [6–11–2002] Begrotings-behandeling	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 13 december 2002. (Actieprogramma aanpak Jeugdcriminaliteit 2003–2006).
Standpunt over de lokale Justitievoorzieningen (JIB).	Brief vz. Tk d.d. 6 september 2002, nr. 5185141/02/DJC	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 30 oktober 2002.
Herhaling van de toezegging om een inventariserend onderzoek te laten doen naar ons omringende landen. Het onderzoek handelt om wetgeving waarbij fysieke bestraffing van kinderen verboden is. Mede op basis van het onderzoek zal het kabinet zijn standpunt bepalen	Wijziging Wet op de jeugdhulpverlening advies/meldpunt kindermishandeling	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 25 juni 2003.
Beleidsreactie op rapport «Diploma's en goed gedrag. Kwalificatie en socialisatie, preventie- en interventie-programma's op scholen».	Brief 23/7/02, 5 176 172/02/DJC	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 23 december 2002.
Inventarisatie van de «pedagogische tik»-verboden in het buitenland en brief hierover aan de Tweede Kamer.	TK plenair debat Kamerstuk 27 842.	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 25 juni 2003.
Quick scan onderzoeksbureau inz. verkorting doorlooptijd bij verkrijging beginseltoestemming interl. adoptie, door mens/middelen efficiënter in te zetten inz noodverbanden doorlooptijd bij reeds ingediend aanvragen	agenda – [27–2–2002] TK brief vaste Cie Just.	Afgehandeld per brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 21 februari 2003.
Wij streven ernaar nog in deze kabinetsperiode een meer uitgewerkt plan aan de Tweede Kamer te doen toekomen betreffende de kindermishandeling.	agenda – [4–12–2001] TK Brief	In overleg met de staatssecretaris van VWS.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Over de effectiviteit van het voorgenomen beleid (Justitieketen en opvoedingsondersteuning) zal, voor zover mogelijk, in het eindverslag worden gerapporteerd.	agenda – [8–5-2001] TK Brief	De Tweede Kamer is in mei 2003 geïnformeerd met de eerste voortgangsrapportage over de uitvoering van het Veiligheidsprogramma.
Minister: Tweede Kamer berichten over de ontwikkelingen m.b.t. de kernteams.	agenda – [15–11–2000] TK AO Integraal onderzoek post-Fort d.d. 15–11–2000	De Tweede Kamer bij brief van 13 november 2002 nr. 519787/502 geïnformeerd.
De minister inventariseert waar op dit moment al wel en waar niet gewerkt wordt met «casescreening» en informeert de Tweede Kamer daarover.	AO 13 maart 2002	De Tweede Kamer is bij antwoord op vraag 63 (oud) van de schriftelijke vragen bij de begroting geïnformeerd.
De minister zal het rapport mbt de wapentransporten van uit Oost-Europa nog naar de Tweede Kamer zenden, gesteld dat de Kabinetsformatie nog wel 3 weken zal duren	agenda – [18–6–2002] Vragenuurtje	De Tweede Kamer is bij brief van 11 juli nr. 5175168/502 geïnformeerd
De minister hoopt voor het eind van 2002 de nodige beslissingen te nemen over de oprichting van een Nationale Recherche.	agenda [6–11–2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer is bij brief dd. 22 november 2002 nr. 5198668/502 geïnformeerd.
Het VROS (registratiesysteem opsporingsonderzoek) deze is nog geen 100%. De minister zal de Tweede Kamer informeren hoe het staat met de implementatie/naleving van het VROS.	AO Post-Fort 3 juli 2002	De Tweede Kamer is bij brief van 19 juli 2002 nr. 5176625/502 geïnformeerd.
Aangiftebereidheid/vormen van aangifte.	Brief 17/7/02, 5175399	De Tweede Kamer is door het ministerie van BZK bij van 17/02/2003 nr. EA 2003 511 64 geïnformeerd.
De minister zal de Tweede Kamer nader informeren over de procedure rond het «doorlaten» van bolletjesslikkers.	agenda – [28–3–2002] Plan van Aanpak drugssmokel	De Tweede Kamer is bij de 3e voortgangsrapportage dd. 210602 nr. 516958/502 geïnformeerd.
Bezien of de notaris in loondienst in Veegwet kan worden meegenomen.	agenda – [3-3-1999] AO inzake tarieven notariaat en het wetsvoorstel Notarisambt d.d. 3 maart 1999	Het rapport is op 25 juni 2003 aan de Tweede Kamer aangeboden.
Standpunt naar aanleiding van de uitkomsten van de experimenten scheidings- en omgangsbemiddeling op zeer korte termijn aan de Tweede Kamer doen toekomen.	agenda – [7–11–2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 4 december 2002, TK 28 600 VI, nr 105.
Z.s.m. zal de minister de Tweede Kamer in een brief informeren over de nadere uitwerking van het principebesluit inzake de toekomst van de gesubsidieerde rechtsbijstand en de samenhang daarvan met andere maatregelen, zoals de implementatie van de vereenvoudigde toevoegingsaanvraag (het project Vivalt) en de verhoging van de toevoegingsvergoeding.	agenda – [6–11–2002] Begrotingsbehandeling	Een brief hierover is op 16 december 2002 aan de Tweede Kamer gezonden (TK 28 600 VI, nr 119).
Kostprijsonderzoek naar tarieven notarissen teneinde inzicht te krijgen in realiteitsgehalte van de tarieven.	agenda [26–9–2001] AO d.d. 26 september 2001	Is betrokken bij eindrapportage monitorcommissie Notariaat dat aan de Tweede Kamer is gezonden bij brief van 12 februari 2003 en bij de brief van de minister van Justitie en EZ van 19 februari 2003.
Standpuntbepaling op eindrapport evaluatie experimenten scheidings- en omgangsbemiddeling.	Brief VKC-Justitie d.d. 8 oktober 2001	Standpunt is toegezonden bij brief van 4 december 2002 (TK, 28 600 nr. 105).
Verruiming van de Wet op de Rechtsbijstand t.b.v. slachtoffers van ernstige misdrijven (n.a.v. motie De Graaf c.s.).	motie d.d. 21–9–2002/AO 4 juli 2001/AO 10 oktober 2001	Is afgehandeld, motie wordt uitgevoerd, zie brief d.d. 6 november 2001, nr. 5128632/801.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Tweede Kamer krijgt t.z.t. de evaluatie betreffende de verhoging van de bevoegdheidsgrens van de kantongerechten.	agenda – [2–2-2000] AO 2 februari 2000	WODC heeft rapport «Van rechtbank naar kanton» uitgebracht. Dit rapport is bij brief nr. 5201592/802 d.d. 20 december 2002 aan de Tweede Kamer toegezonden.
De Tweede Kamer zal nader worden geïnformeerd over de wijze waarop in de praktijk wordt omgegaan met de richtlijn, inzake camera's in de rechtzaal.	agenda – [21–3-2000] AO Camera's in de rechtzaal	Op 24 oktober 2002 (kenmerk 5 189 978/802) antwoord aan de Voorzitter van de Tweede Kamer verzonden.
Vorbereiden wetswijziging Jeugdstrafrecht n.a.v. evaluatie-rapport WODC Brief 5 juli 2001, 5 107 533/01/PJS	Brief v. 5–7-2001(5 107 533/01/PJS) inz. Jeugdstrafrecht	De voorstellen tot wetswijziging kunnen naar verwachting eind 2002 bij de Tweede Kamer worden ingediend. Voorstellen tot wetswijziging zijn op 7 januari 2003 naar de Raad van State gegaan.
De Tweede Kamer een notitie doen toekomen over de vraag hoe ver Nederland wil gaan met het blijven bouwen van inrichtingen; hoeveel je ook bouwt ze raken toch wel vol.	agenda – [9–10–2001] Aantal onderwerpen op DJI-terrein (meerder brieven aan TK) d.d. 9 oktober 2001	De Tweede Kamer is bij brief d.d. 16 oktober 2002 (nr. 5189325/02/SRS) hierover geïnformeerd.
Elektronische detentiehuisen; De Tweede Kamer zal worden geïnformeerd over evaluatie van het experiment.	agenda – [28–6-2001] AO van 28–6-2001	De Tweede Kamer is over voortgang geïnformeerd bij brief van 5 september 2001, nr. 5119 087/01/DJI, en bij brief van 17 juni 2002, nr. 5163250/02/SRS.
De Tweede Kamer informeren over uitbreiding casino's.	agenda [30–10–2001] TK Brief	De Tweede Kamer heeft op 31 maart 2003 de tweede voortgangsrapportage Kansspelen ontvangen. Het onderzoek casino-aanbod is meegezonden. Hiermee is aan de toezegging voldaan.
Het aspect van samenplaatsen van gedetineerden in 1 verblijfsruimte nauwgezet volgen.	agenda – [7–2-2002] Debat m.b.t. wetsvoorstellen 28 201 (Tijdelijke Wet Noodcapaciteit Drugskoeriers) en 28 202 (Verblijf in politiecellen) van 7 februari 2002.	De Tweede Kamer en Eerste Kamer zijn op resp. 13 en 17 januari 2003 geïnformeerd.
De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over heenzenden bolletjesslikkers door selectiefunctionarissen.	agenda – [21–3-2002] Drugs-smokkel Schiphol	De Tweede Kamer is op 30 september 2002 (briefnr. 5 188 902) en 4 oktober 2002 (briefnr. 5 189 802) hierover geïnformeerd.
Voor 1 maart 2003 zal de Tweede Kamer de eindrapportage van het evaluatieonderzoek (functioneren noodwet) toegestuurd krijgen.	Uitgaande brief aan Tw Kamer 4/6–2002 (TK 28 201, nr.23)	Afgehandeld per brief (TK d.d.17.01 2003 kenmerknr. 5 203 707/02.
De Tweede Kamer wil ingelicht worden over wanneer bij welke brief Exodus geïnformeerd is over tijdelijke subsidie. Tevens ontstond verwarring over het feit of bericht van onttrekking subsidie nu vooraf of na beleidsmaatregel plaats heeft gevonden.	agenda [6–11–2002] Begrotings-behandeling	Afgedaan per brief, 26 november 2002, brief no. 5196774/02/DSRS.
De Tweede Kamer informeren over evt. beroep tegen uitspraak ondernemingskamer.	Capaciteitproblematiek gevangeniswezen en modernisering sanctietoepassing 13 maart 2003	Afgehandeld met brief naar Tweede Kamer, vergaderjaar 2002–2003, 24 587, nr. 9.
Is er aandacht voor 2 punten – namelijk de uitbreiding van de maximale jeugdetentie en de strafbaarheid van 16 en 17 jarigen. De minister zegt toe hierop antwoord te geven bij het overleg over aanpak jeugdcriminaliteit. Daarnaast verwijst hij naar een stuk «actieprogramma aanpak jeugdcriminaliteit» dat nog aan de Tweede Kamer toegezonden wordt.	agenda – [6–11–2002] Begrotings-behandeling	Is in voorzien via aanbieding Plan van aanpak Jeugdcriminaliteit. De minister heeft via het plan «Jeugd terecht» aangegeven waar zijn prioriteiten liggen in aanpak jeugdcriminaliteit.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Zal nagaan waarom er sprake is van een lage bezettingsgraad (85%) in justitiele jeugdinstellingen. Deloyd in A'dam op dit moment (anders dan het probleem van veel wisselingen).	agenda [6-11-2002] Begrotingsbehandeling	Deze vraag is tijdens de begrotingsbehandeling 2002 reeds in algemene zin beantwoord (fluctuatie bezettingsgraad bij JJI's).
De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de verspreiding van het blad Martijn via openbare bibliotheken.	agenda – [15-5-2000] Nota-overleg d.d. 15 mei 2000 (nota bestrijding seksueel misbruik en seksueel geweld tegen kinderen).	Toezegging is met toestemming VKC Justitie komen te vervallen.
Het vooronderzoek naar de wenselijkheid van een Inspectie voor het gevangeniswezen zal over twee maanden zijn afgerond. De resultaten worden de Tweede Kamer toegezonden.	agenda – [28-3-2002] AO d.d. 28 maart 2002 over een drietal brieven inzake het Plan van aanpak drugssmokkel	Afgehandeld met brief 5221 596/ briefdatum 16 mei 2003.
Resultaten CBF-onderzoek.	agenda – [8-11-2001] AO inz. rapport «Nieuwe Ronde, nieuwe kansen» van MDW-werkgroep Wet op de kansspelen	Kamer heeft op 31 maart 2003 de tweede voortgangsrapportage Kansspelen ontvangen. Het CBF-onderzoek is meegezonden. Hiermee is aan de toezegging voldaan.
Ik zal mij inspannen om voortaan de jaarverslagen DJI zo mogelijk voor 1 juni aan de Kamer te doen toekomen.	agenda – [9-10-2001] Aantal onderwerpen op DJI-terrein (meerdere brieven aan TK) d.d. 9 oktober 2001.	Afgehandeld door DJI brief van juli 2002.
Notitie over de notaris in loondienst aan de Tweede Kamer; notitie moet worden opgesteld door een nog in te stellen werkgroep. In de brief aan TK d.d. 12 juli 1999 is de toezegging bijgesteld.	agenda – [8-4-1998] Wet op het notarisambt.	Bij brief van 19 februari 2003 is meegedeeld aan de Tweede Kamer dat advies van de werkgroep in afrondende fase is. Het rapport is op 25 juni 2003 aan de Tweede Kamer aangeboden.
Uitwerken van de combinatie van klemmende redenen van humanitaire aard in een TBV (zie nr. 1883). Na formulering van dit beleid bezien of gemeten kan worden of uitvoering en beleid beter aansluiten. De Tweede Kamer schriftelijk informeren over de resultaten.	agenda [15-6-2000] TK AO	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief van 22 mei 2003, kenmerk 5221 063/03/DVB.
Min GSI en Min SZW zullen, samen met de Min OC&W en de SvJ, Tweede Kamer informeren over de stand van zaken met betrekking tot diplomawaardering en de rol van kenniscentrum EVC, in het bijzonder ook met het oog op de positie vluchtelingen.	agenda [26-9-2001] Diploma-waardering en kenniscentrum EVC vluchtelingen	De Tweede Kamer is geïnformeerd middels een brief van de minister van Sociale Zaken dd. 20 december 2002 (mede namens de ministers van GSI en OC&W).
De Tweede Kamer zal over het overleg met gemeenten over de situatie, dat uitgeprocedeerde asielzoekers wel willen terugkeren, maar geen documenten kunnen krijgen, worden geïnformeerd	agenda [7-11-2002] Begrotingsbehandeling	Nagekomen bij brief van 12 december 2002, kenmerk 5197521/02/DVB.
Na akkoord van de Staatssecretaris van OS zal de Minister V&I de REAN+-regeling aan de Tweede Kamer doen toekomen.	Spoeeddebat AO Afghanistan d.d. 12 september 2002	Nagekomen bij brief van 2 april 2003, kenmerk 5212177/03/DVB.
De Tweede Kamer informeren over resultaten onderzoek naar afhankelijke verblijfstitel in geval van mishandeling van allochtone vrouwen.	Spoeeddebat 5 september 2002 inzake uitlatingen minister Nawijn	Nagekomen met de brief van 17 december 2002, kenmerk 5 199 555/02/DVB.
Afspraken KMAR m.b.t. de aantallen uitzettingen via Schiphol aan de Tweede Kamer doen toekomen.	Verzamel AO asielbeleid 26 maart 2002	De Tweede Kamer is hieromtrent geïnformeerd per brief van 1 februari 2002 (Terugkeerbrief).
De Tweede Kamer schriftelijk informeren over het voorstel van de PvdA inzake kabinetsbrede terugkeerplannen voor de top 10 van terugkeerlanden.	Verzamel AO asielbeleid 26 maart 2002	De Tweede Kamer is hieromtrent geïnformeerd per brief van 1 februari 2002 (Terugkeerbrief).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De staatssecretaris zal de Tweede Kamer een lijst van landen die in de rapportage als «overige landen» zijn aangeduid, doen toekomen.	TK AO 20–3 2002/ VAO 26–3-2002 jaarrapportage Vreemdelingenketen	Het overzicht is aan de rapportage Vreemdelingenketen januari-april 2002 van 28 juni 2002, kenmerk 516854/02/ DVB, toegevoegd.
De staatssecretaris zal de Tweede Kamer in het vervolg ook de ambtsberichten doen toekomen van die landen waarvoor categoriaal beleid geldt.	TK AO 27 februari 2002 tussen-rapportage «groot project Vw 2000»	Wordt vanaf de rapportage Vreemdelingenketen januari – april bijgevoegd.
Bij brief zal de Tweede Kamer een overzicht worden verstrekt van de landen van herkomst bij AC-afdoening.	TK AO 27 februari 2002 tussen-rapportage «groot project Vw 2000»	De Tweede Kamer is hieromtrent geïnformeerd per brief van 19 april 2002.
De staatssecretaris zal de Tweede Kamer informeren over het aantal personen dat via Turkije naar Irak reist.	TK AO 4 december 2001 inz de terugkeer naar Irak via Turkije	Toezegging is nagekomen in de antwoorden op Kamervragen van het lid de Wit 2010210650(5168545/02/DVB).
De minister voor V&I zal een brief aan de Tweede Kamer sturen als antwoord op de vraag hoe de sluiting van de betreffende ((kleinschalige) AVO-lokaties zich verhoudt tot de notitie opvangmodaliteiten en de notitie kleinere centra.	vragenuurtje op 11 februari 2003 inzake AVO Ameland	Nagekomen bij brief van 4 maart 2003, kenmerk 5210418/03/DVB.
De Tweede Kamer zal het plan van aanpak inzake de implementatie van het uitzetcentra ontvangen.	Verzamel AO vreemdelingenbeleid 12 februari 2003	Nagekomen bij brief van 26 juni 2003, kenmerk PCV/03/Vv/840.
De minister voor V&I zal opnieuw in overleg treden met de VNG over de problematiek inzake het onthouden van opvangvoorzieningen aan (uitgeprocedeerde) asielzoekers.	Verzamel AO vreemdelingebeleid 12 februari 2003	De minister voor V&I heeft tijdens het AO van 14 mei 2003 toegezegd dat de Tweede Kamer voor 1 juni 2003 zal worden geïnformeerd.
Brief aan de Tweede Kamer over pardon voorafgaand aan de regeling van werkzaamheden doen toekomen.	Verzamel AO vreemdelingenbeleid op 12 februari 2003	Nagekomen bij brief van 18 februari 2003, 5210431/03/DVB.
De Tweede Kamer zal worden geïnformeerd over de top-10-ama-instroomlanden en hoe het is gesteld met de opvang in de landen van herkomst aldaar.	AO 27–11–02 ama-campus	Nagekomen bij brief van 13 februari 2003, kenmerk 5210422/03/DVB
De minister zal het antwoord op de brief van de gemeente Groningen uiterlijk 15 november 2002 versturen.	Mondelinge vragen van het lid Blok (VVD) 12–11–02	De brief aan de gemeente Groningen is 15 november 2002 verstuurd, kenmerk 51965/02/DVB.
De Tweede Kamer informeren over uitkomst van het onderzoek over incidenten m.b.t. ama's.	agenda – [30–10–2002] Begrotingsonderzoek	Nagekomen met de brief van 25 november 2002, 5 196 529/02/DVB.
Het kabinet komt nog dit jaar met een voorstel om het driejarenbeleid, op grond waarvan aan vreemdelingen, enkel vanwege het tijdsverloop, een vergunning wordt vreleend, af te schaffen.	agenda – [7–11–2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer is bij brief van 6 november 2002, kenmerk 5185056/02/ DVB hierover geïnformeerd.
De minister gaat na op welke wijze de procedure van 48 uur, gezien het vonnis van het hof, kan worden ingericht. De Tweede Kamer zal hierover schriftelijk worden geïnformeerd.	agenda [7–11–2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer is bij brief van 19 december 2002, kenmerk 5197970/02/ DVB geïnformeerd.
Minister Nawijn heeft de Tweede Kamer toegezegd dat er geen onomkeerbare beslissingen genomen worden als het gaat om zaken die onder de werkingsfeer van de motie Varela vallen.	AO van 26 maart 2003 inzake de discretionaire bevoegdheid	Nagekomen bij brief van 2 april 2003, kenmerk Tweede Kamer 02–03, 19 637, nr. 733.
Toezending van een kopie van de reactie aan de Ombudsman over botonderzoek aan de Tweede Kamer doen toekomen.	agenda [13–2–2003] AO: br. MVI dd. 4 en 10 februari 2003 inz beleid tav ama's(27 062,nr.21)+ verz mw v.Vroonhoven-Kok om aanvullende brief over ama-campus Vught.	Nagekomen bij brief van 23 april 2003, kenmerk 5219188/03/DVB.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Tweede Kamer informeren over het ACVZ-advies inzake de verlenging van vreemdelingenbewaring	agenda – [9–11–2000] Behandeling Justitiebegroting 2001	De Tweede Kamer is bij brief van 16 december 2002, kenmerk 5168553/02/DVB geïnformeerd.
Op verzoek van dhr. Wijn de Tweede Kamer schriftelijk informeren over de wijze waarop Nederland afwijkt van de normen zoals neergelegd in de (concept) richtlijn minimum-normen voor de opvang.	agenda – [31–1–2002] verslag HLWG en communautair immigratiebleid	De Tweede Kamer is in de jaar-rapportage vreemdelingenketen 2002, kenmerk 5209212/03/DVB geïnformeerd.
Aanpassing van het Vreemdelingenbesluit zal ter kennisneming aan de Tweede Kamer worden gezonden	agenda – [29–11–2001] Vreemdelingenbewaring	Nagekomen bij brief van 10 juli 2002, kenmerk 5175599/02/6
De Tweede Kamer zal in de Ketenrapportage worden geïnformeerd over de uitvoering van de motie op stuk nr. 78.	agenda – [P.M.] verzamel AO asielbeleid	Tweede Kamer is in de rapportage Vreemdelingenketen van 28 juni 2002, kenmerk 5168541/02/DVB geïnformeerd.
De Tweede Kamer wordt gerapporteerd over stand van zaken bij de implementatie van de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het rapport «Vergunningen»	agenda – [8-12-1998] AO «Vergunningen» n.a.v. rapport ARK in kader MDW-operatie	De Tweede Kamer is bij brief van 17 januari 2003 (5205342/03/6) geïnformeerd.
Onderzoek naar civielrechtelijk instrumentarium ten behoeve van effectuering van de omgang(sregeling) en zonodig bezien of er andere civielrechtelijke maatregelen zijn. De suggestie om eventueel gezag aan andere ouder toe te kennen, zal daarbij worden betrokken.	agenda – [24–5–2000] AO omgang in rechtsvergelijkend perspectief	Aan de Tweede Kamer is een tussenbericht gezonden: wordt betrokken bij experimenten scheidings- en omgangs-bemiddeling.
Een inventarisatie zal worden gemaakt van de competentieverdeling in familiezaken en de Tweede Kamer wordt in het voorjaar 2002 bericht of aanpassing van de wet op dit punt aangewezen is.	Brief van 12 juni 2001 (5 102 630/01/6) n.a.v. brief VKC J 01–358	Brief aan Eerste Kamer en Tweede Kamer van 10 maart 2003 (nr. 5212969/03/6).
De wet verruiming bevoegdheid enkelvoudige kamers zal alleen op drugskoeriers van toepassing zijn. Voorts is toegezegd dat de wet in tijd beperkt zal worden. Een en ander zal bij wet geregeld worden.	EK PB wv. 28 215 (verruiming bevoegdheid enkelvoudige kamers)	14–10–2002 Begin september 2002 voorgelegd voor advies aan de Raad van State. Aanwijzing OM vastgesteld conform toezegging.
Het indienen van een voorstel van wet betreffende versobering Penitentiaire beginselenwet (meervoudige celcapaciteit).	agenda [13–3–2003] AO: modernisering sanctietoepassing (TK 28 600 VI, nr.8)+ maatregelen om capaciteitstekort i.d. gevangenis op te lossen (TK 24 587)	Met de indiening van wetsvoorstel 28 979 (Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet in verband met verruiming van de mogelijkheden van meerpersoonsgebruik) eind juni 2003 is de toezegging nagekomen.
Het indienen van een voorstel van wet betreffende bestraffing veelplegers.	agenda – [13–3–2003] AO: modernisering sanctietoepassing (TK, 28 600 VI, nr.8)+ maatregelen om capaciteitstekort i.d. gevangenis op te lossen (TK 24 587)	Met de indiening van wetsvoorstel 28 980 (Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Penitentiaire beginselenwet (plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders)) eind juni 2003 is de toezegging nagekomen.
In oktober 2002 zal de kerngroep fundamentele herbezinning burgerlijk procesrecht een afrondend rapport van de eerste fase van de herbezinning uitbrengen. Na ontvangst daarvan zal de minister de Tweede Kamer daarover informeren.	Brief 24-5-2002, 5165645/02/6	Op 8 mei 2003 is het definitieve rapport van de commissie Asser-Vranken-Groen vastgesteld. In juni vindt een eerste congres plaats (van de Vereniging procesrecht) over het rapport.
Bezien zal worden of (onderdelen van) een voetbalwet zoals die in Groot-Brittannië bestaat, in Nederland bruikbaar zijn.	agenda [31–1–2002] AO Voetbalvandalisme	Bij brief van 24 juli 2002 (5173225/02/6) is aan de Tweede Kamer een inventarisatie gezonden.
Standpuntbepaling t.a.v. wijziging/schrapping van art. 160 Boek 1 BW	agenda – [22–5–2001] Rechten en plichten echtgenoten, geregistreerde partners	De Tweede Kamer is geïnformeerd bij brief en notitie van 27 november 2002 (5197276/02/6)

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Brief over afwentelen van financiële risico's door burgers op de overheid (fondsvorming).	agenda – [14-12-2000] Verjaring	Voortouw BZK. De minister van BZK heeft de Kamer op 6 mei 2003 mede namens Justitie geïnformeerd n.a.v. de Eindrapportage Actiepunten Enschede-Volendam
Notitie i.v.m. verstrekking van strafrechtelijke en politieke gegevens voor niet- strafrechtelijke doeleinden.	agenda [10-11-1999] TK AO	De Tweede Kamer is op 13 juni 2003 mede namens de minister van BZK geïnformeerd over de voornemens tot wijziging van de Wet Politie registers
Evaluatie verstekregeling.	agenda – [13-3-1997] TK Vragen- uur	In werking getreden op 1 februari 1998 (Stb. 33). Evaluatie vond plaats vanaf december 2001. Het verslag is op 17 april 2003 aan Tweede Kamer aangeboden.
Evaluatie van kwalitatieve en kwantitatieve effecten wetsvoorstel bevoegdheid enkelvoudige kamers; uitwerking begrip «eenvoudige zaken»; wenselijkheid uitstel mondeling vonnis voor een week.	agenda – [7-3-2002] Wetsvoorstel bevoegdheid enkelvoudige kamers	Het onderzoek is afgerond. Het verslag zal naar verwachting medio september 2003 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

2B. Openstaande toezeggingen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
Na ratificering van het Kaderverdrag zal een Nederlandse deskundige worden aangewezen voor benoeming als adviserend lid voor het adviescomité. Dit comité houdt toezicht op de naleving van het Kaderverdrag. Omdat de leden van het adviescomité voor een bepaalde periode zitting hebben, zal Nederland als er posten vrijkomen zijn uiterste best doen om lid te worden van het adviescomité.	Handelingen II 1999–2000, nr. 56, pag. 3976	Het nieuwe kabinet zal een beslissing nemen over de verdere behandeling van het goedkeuringswetsvoorstel van het verdrag.
Overleg met gemeentebesturen entameren over de wijze waarop subsidies een bijdrage kunnen leveren aan concrete integratieresultaten.	Spoeeddebat 5-9-2002 over uitlatingen van minister Nawijn	Eind 2003 zal de Tweede Kamer hierover nader bericht worden in het kader van het lokaal integratiebeleid dan wel de Segregatienota.
Zal bij de evaluatie van de WIN concrete informatie inwinnen over de voltooiing van de inburgering als voorwaarde voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.	Kamerstukken II 1999–2000, 26 975, nr. 7, pag. 25	Zal worden opgepakt in het kader van de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord. Effectuering uiterlijk per invoering van de nieuwe Wet Inburgering.
Kamerlid Verburg heeft gevraagd naar de mogelijkheid het verbinden van een status te koppelen aan het succesvol afronden van het inburgeringprogramma Dit slaat terug op de motie Dittrich (kamerstukken II 1999–2000, 26 732, nr. 70), die tijdens de behandeling van de Vreemdelingwet 2000 werd ingediend. Deze motie wordt meegenomen in de evaluatie van de WIN.	Kamerstukken II 2000–2001, 27 083 enz., nr. 12	Zal worden opgepakt in het kader van de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord. Effectuering uiterlijk per invoering van de nieuwe Wet Inburgering.
Het kabinet komt met een wijziging van de WIN om oudkomers te verplichten tot deelname van inburgering.	[7-11-2002] Begrotings- behandeling	Wordt meegenomen bij de uitvoering van het Hoofdlijnenakkoord.
In samenspraak met de gemeenten zal een beleidsagenda Integratie op lokaal niveau worden ontwikkeld	[7-11-2002] Begrotings- behandeling	Op 31/12/2004 zal aan de Kamer gerapporteerd worden welke vorm deze afspraken zullen krijgen voor de periode tot 2009 in samenhang tot het grote stedenbeleid.
Met collega SZW zal besproken worden wat de mogelijkheden zijn voor «inburgeren via het werk» en de financiering daarvan.	[7-11-2002] Begrotings- behandeling	SER heeft te kennen gegeven oktober 2003 niet te halen.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
De nota «Nationaliteit en criminaliteit» zal nog dit jaar naar de Tweede Kamer gaan.	[7–11–2002] Begrotingsbehandeling	Deze toezegging deed minister voor V&l naar aanleiding van vragen over artikelen in Trouw d.d. 16 november 2002 en in Perspectief d.d. 7 november 2002 over bevindingen van een onderzoek naar asociaal gedrag onder (o.a. allochtonen), dat in 2002 is uitgevoerd door de GGD Rotterdam onder leiding van prof. dr.J. Junger-Tas. Min. V&l zegde tijdens de begrotingsbehandeling 2003 toe op het rapport te zullen reageren. Het rapport bleek toen nog niet gepubliceerd. Op 20 november 2002 heeft de minister de Tweede Kamer per brief medegedeeld na het verschijnen van het rapport te zullen reageren. Het rapport («Etnische minderheden en het belang van binding») verscheen eind april 2003. De Tweede Kamer wordt naar verwachting eind oktober 2003 geïnformeerd.
In een eerstvolgende Vreemdelingenketen rapportage zal ingegaan worden op de gemiddelde verblijfsduur in het grenshospitium.	[29–11–2001] Vreemdelingenbewaring	De Tweede Kamer zal in de rapportage Vreemdelingenketen over de maanden januari – april 2003 worden geïnformeerd.
Over 2 jaar evaluatie verkeershandhaving – tezamen met minister V&W – van wettelijk instrumentarium.	[22-1-1998] Stemmingen, AO verkeershandhaving 17 juni 1999.	Evaluatie komt medio 2003. Deze toezegging is op 17 juni 1999 herhaald. De Tweede Kamer wordt in oktober 2003 over beide toezeggingen geïnformeerd.
De minister zal in de reguliere rapportage over het OM proberen een overzicht te geven van de punten waarop zich problemen voordoen en van de concrete maatregelen die daarop worden genomen.	[19–6–2003] diverse jaarverslagen 2002 o.a. van Hoge Colleges van Staat en Kabinetten, ministerie van BZK, provinciefonds, gemeentefonds	De Tweede Kamer wordt uiterlijk voor het zomerreces 2004 geïnformeerd.
De minister zal in overleg treden met VWS en relevante maatschappelijke organisaties over welke rol de hulpverlening kan spelen bij het voorkomen van minderjarigen in de prostitutie.	[6–11–2002] Begrotingsbehandeling	Overleg met VWS en de betrokken instanties is gaande. Gestreefd wordt medio oktober het overleg met de diverse partners afgerond te hebben.
Herhaling van de toezegging van de vorige minister om de Wet van 24 juni 1998 tot wijziging van de WVV 1994 twee jaar na inwerkingtreding te evalueren. (onderzoek naar de effectiviteit van het sanctie-instrumentarium)	[17-6-1999] AO verkeershandhaving van 17 juni 1999.	Evaluatie komt medio 2003. Deze toezegging is een herhaling van een toezegging van 22 januari 1998. De Tweede Kamer wordt over beide toezeggingen in oktober 2003 geïnformeerd.
De minister zal inzicht geven in de afweging om de bestuurlijke boete niet te introduceren.	[9–4–2002] Politieaangelegenheden	Voortouw BZK. De Tweede Kamer is geïnformeerd dat parallel aan de behandeling door de ICV het College van PG's, de Raad van Hoofdcommissarissen en het KBB worden geconsulteerd. Naar verwachting zal het Kabinet de resultaten na het zomerreces aan de Kamer kunnen zenden. Beantwoording wordt meegenomen bij behandeling motie Albayrak cs. (TK, 28 600 VI, nr. 58).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
De minister zal de Kamer informeren over de beslissing om het onderzoek in de Puttense moordzaak al dan niet te heropenen.	Brief van de minister aan de Tweede Kamer van 11-6-2002 nr. 5 169 908/5	Het College van Procureurs-Generaal zal de Minister waarschijnlijk in juli 2003 informeren. Naar verwachting zal de minister van Justitie dan de Kamer in de loop van het jaar 2003 informeren omtrent de beslissing van het OM inzake de heropening van het opsporingsonderzoek «Puttense moordzaak».
De minister zal in het najaar van 2002 een nota zenden aan de Kamer over de bestuurlijke boete. Hierin zal o.m. aandacht besteed worden aan de bestuurlijke boete en waar de ontvangsten van die boeten naar toe gaan.	[30-8-2000] Handhaven op Niveau	De Tweede Kamer is geïnformeerd dat parallel aan de behandeling door de ICV het College van PG's, de Raad van Hoofdcommissarissen en het KBB worden geconsulteerd. Naar verwachting zal het Kabinet de resultaten na het zomerreces aan de Kamer zenden. Beantwoording wordt meegenomen bij behandeling motie Albayrak cs. (TK, 28 600 VI, nr. 58).
Terzake slachtofferzorg zal onderzocht worden hoe beter kan worden gehandeld met ad informandum zaken om te voorkomen dat slachtoffers zich niet kunnen voegen in het strafproces om hun schade te claimen.	[10-10-2001] TK AO	Onderzoek wordt uitgevoerd door Openbaar Ministerie. De Tweede Kamer zal na het zomerreces 2003 worden geïnformeerd.
Bezien zal worden of t.z.t. de ontnemingprocedure in de zaak Zwolsman geëvalueerd kan worden, zodra er een onherroepelijk vonnis is.	[7-10-1999] AO ontnemingswetgeving van 7-10-1999	Het arrest van de Hoge Raad heeft geleid tot vernietiging van het vonnis en doorverwijzing naar het Hof Den Haag. Het Hof Den Haag behandelt de zaak binnen afzienbare termijn. Rapport WODC over grote ontnemingszaken wordt eind 2003 verwacht.
De Minister-President heeft tijdens het debat over de regeringsverklaring toegezegd dat het kabinet tijdig voor de begrotingsbehandeling van Justitie een brief aan de kamer zal zenden over de aanpak van het antisemitisme.	Debat over de regeringsverklaring op 11 en 12-6-2003	Op 3 juli 2003 procedurenota aan de MVI en MvJ gezonden. MvJ stelt mede namens/mede voor de MvJ en MvBVK een reactie op aan de TK over de door het CIDI geconstateerde toename van antisemitische incidenten in Nederland. De regering zal, indien zij info verkrijgt uit de VS en/of Frankrijk inzake Credit Lyonnais de kamer informeren over de stand van zaken in de strafzaken aldaar.
De Kamer zal een brief krijgen over hoe de richtlijnen voor supply en demand reduction zich verhouden tot de door Nederland benadrukte harm reduction.	[12-12-2001] AO drugs	Het onderzoek is gereed. De Tweede Kamer zal kort na het zomerreces 2003 worden geïnformeerd.
Evaluatie na 1 of 2 jaar (i.p.v. 3 jaar) nadat certificatieschema is vastgesteld (welk traject op zich al 2 jaar vergt).	[14-9-2000] AO Vakantie-kinderen buitenland (met Vaste Cie. voor Justitie en VWS op 14-9-00)	De Tweede Kamer zal eind 2004 worden geïnformeerd.
Enquête van de landen van herkomst adoptiekinderen.	[11-4-2001] Plenaire behandeling wetsvoorstel tot aanpassing van wetgeving in verband met de openstelling van het huwelijk en de invoering van adoptie door personen van hetzelfde geslacht.	De Tweede Kamer zal eind 2005 worden geïnformeerd.
Melden van voortgang t.a.v. het bereik van de gestelde streefnormen in de brief van de SvJ d.d. 23 april 2001; naar aanleiding van een motie.	[8-4-2002] n.a.v. motie 2005 Kalsbeek-Jasperse	Tussenbericht doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen aan de Tweede Kamer d.d. 23 december 2002.
Met de raad voor de Journalistiek bespreken waar de grenzen liggen van het gebruik van verborgen camera's ten behoeve van de nieuwsgaring.	[4-9-2002] WvS, Cameratoezicht 27 732	De Tweede Kamer zal eind 2003 worden geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
De minister zegt toe de Tweede Kamer te zullen informeren over mogelijke preventieve maatregelen om misdrijven voor burgers en bedrijven te voorkomen.	[6-11-2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer zal via de rapportage in het kader van de afspraken in de nota «Naar een veiliger samenleving» worden geïnformeerd.
Aanvullend onderzoek onder gebruikers van Raadsrapportages inzake scheiding en omgang.	Brief 2 december 2002; «gescheiden, toch gebonden»	De Tweede Kamer zal naar verwachting voor december 2004 worden geïnformeerd.
Beleid en uitvoering naamswijziging.	[4-3-2003] Geslachtsnaamswijziging na incest	De Tweede Kamer zal in september 2003 een brief over de voortgang van dit traject ontvangen.
Onderzoek naar het aantal noodzakelijke behandelingen in Glen Mills die niet zijn uitgevoerd vanwege het op korte termijn aflopen van een civiel- of strafrechtelijke maatregel.	A0 18 juni 2003 Verantwoording 2002	De Tweede Kamer wordt in oktober 2003 geïnformeerd.
Richtlijnen na het overlijden van minderjarigen.	Brief d.d. 23-9-2002 en 6 januari 2003	De Tweede Kamer zal voor het eind van 2003 worden geïnformeerd.
De minister zegde toe (n.a.v. een vraag van Cornielje) dat de Tweede Kamer begin 2003 een voortgangsbericht ontvangt waarin de stand van zaken bij de realisering van voorgenomen maatregelen (in nota «Privé Geweld-Publieke Zaak») wordt beschreven.	[5-12-2002] AO: Nota «Privé Geweld-Publieke Zaak» (28 345) + Notitie «Crisisinterventie bij huiselijk geweld wettelijke geregeld»	De Tweede Kamer ontvangt in augustus/ september 2003 een voortgangsbericht.
De minister zal de Tweede Kamer uiterlijk in juni 2003 informeren over de resultaten van het overleg met allochtonenorganisaties over het onderzoek naar huiselijk geweld in allochtone kring	Brief 25-9-2002: huiselijk geweld in allochtone kring	In augustus/september ontvangt de Tweede Kamer een voortgangsbericht over de uitvoering van de nota Privé geweld-Publieke Zaak. In dat voortgangsbericht wordt het resultaat van het overleg met de allochtonenorganisaties meegenomen.
Voorlichting over strafbaarstelling heimelijk cameratoezicht.	[4-9-2002] WvS, Cameratoezicht 27 732	Het betreffende wetsvoorstel is onlangs aangenomen door de Eerste Kamer. De voorlichting over de strafbaarstelling kan starten als de datum van inwerkingtreding bekend is.
Samen met BZK de ontwikkelingen op het terrein van cameratoezicht volgen.	[4-9-2002] WvS, Cameratoezicht 27 732	De Tweede Kamer zal voor 31 december 2003 worden geïnformeerd.
Het afwegen van de voor- en nadelen van diverse stimuleringsinstrumenten ten behoeve van criminaliteitspreventie. Er komt een kabinetsbesluit. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd.	[6-6-2002] Notaoverleg inz. brieven ministers v. Justitie en BZK 26-6-2002 t.g.v. de nota criminaliteitsbeheersing	De Tweede Kamer zal naar verwachting in oktober 2003 worden geïnformeerd.
Op het moment dat de implementatie ervan gereed is zal de Tweede Kamer een brief ontvangen over de uitwerking van de kwalitatieve verbetering van de integratievariant voor voogdij en opvang van ama's die moeten integreren.	[12-6-2001] AO 12 juni 2001 met de staatssecretaris van Justitie over de brief d.d. 1 mei 2001 inzake implementatie ama-beleidsnota	De Tweede Kamer zal naar verwachting eind 2003 worden geïnformeerd.
Evalueren gevolgen van wet BOB voor werklust zittende magistratuur. Ook toegezegd in AO terrorisme d.d. 17-10-2001.	[11-11-1998] wetsvoorstel BOB/GVO	Wordt meegenomen in de brede evaluatie van de wet BOB. De Tweede Kamer zal in 2004 worden geïnformeerd.
De minister zal bezien in hoeverre de ontwikkeling van de criminaliteit aanleiding geeft tot uitbreiding van de mogelijkheden om informanten uit de «bovenwereld» in te zetten. Voordien zal de ontwikkeling van CID tot EBRI worden afgerond.	[10-11-1999] TK AO	De Tweede Kamer zal eind 2003, of zoveel eerder als mogelijk is, worden geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
De minister zal na het reces komen met een kabinetsstandpunt en beleidsconclusies over de problemen met betrekking tot de bolletjesslikkers op chiphol. Hij zal de Kamer daarbij alle relevante informatie vertrouwelijk, of gedeeltelijk vertrouwelijk doen toekomen.	[19-6-2003] AO: Het rapport Bovenkerk en het rapport over criminaliteitsbeleidsanalyse voer bolletjesslikkers op Schiphol	De minister zal na het reces 2003 het Kabinetsstandpunt en beleidsconclusies aan de Kamer toezenden.
De minister informeert de Tweede Kamer achteraf over de inzet van criminele Burgerinfiltranten. Hij doet dat in de reeds bestaande jaarrapportages van de Centrale Toetsingscommissie.	[24-4-2003] AO: Inzetten van criminele burgerinfiltranten in bestrijding van terroristische acties	Afdoening zal plaatsvinden bij het jaarlijks verschijnen van de jaarrapportage van de CTC.
In het voorjaar van 2003 zal de Tweede Kamer nader worden geïnformeerd over het onderzoek bij de politie inzake geweld tegen politieambtenaren	Brief 7/10 2002 5180146/502, geweld tegen ambtenaren	Voortouw BZK. In september 2003 zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek
De Tweede Kamer zal t.z.t. nader worden geïnformeerd over de uitkomsten van twee WODC-onderzoeken naar de bruikbaarheid van het instrument «ophelderingspercentages» en benchmarkonderzoek naar de toepassing van ophelderingspercentages in de EU-Staten.	[9-4-2002] Politie-aangelegenheden	Een tweede nog lopend onderzoek wordt geïntegreerd met het eerste onderzoek. Een uiterste inspanning wordt geleverd om medio oktober 2003 het totale rapport gereed te hebben, waarna het terstond aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.
De minister zal het doorlaten« van bolletjesslikkers nauwgezet registreren en vervolgens evalueren en de Kamer daarover informeren.	[28-3-2002] Plan van Aanpak drugsmokkel	Er is thans nog geen sprake van het «doorlaten» van bolletjesslikkers. Zodra daarvan wel sprake is, zal de minister zijn toezegging gestand doen en de Tweede Kamer daarover nader informeren.
De minister zal bezien of de werklast in het kader van het uitvaardigen van bevelen kan worden verminderd. Dit zal gebeuren bij de evaluatie Wet BOB.	[2-12-1999] TK plenair debat	Tweede Kamer zal eind 2003 worden geïnformeerd. De Tweede Kamer heeft bij brief van 26/9/2002 een eerste deel van het rapport ontvangen.
De minister bespreekt de eventuele uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamer met de Raad voor de rechtspraak. (sluit ook aan bij motie Teeven tijdens APB d.d. 19-9-2002, zie motie ID-nr. 254).	[7-11-2002] Begrotingsbehandeling	Het onderzoek, onder auspiciën van WODC, is in gang gezet; het zal rond de zomer van 2003 gereed zijn.
Wetsvoorstel speelautomaten wordt geëvalueerd (3 tot 5 jaar na iwtr.). Daarbij wordt uitdrukkelijk uiteen gezet welke sancties er zijn en hoe die zijn toegepast in de afgelopen periode.	[9-4-1998] Plenair debat wetsvoorstel speelautomaten	Wachten op evaluatie (2003) drie jaar na iwtr. van de speelautomatentitel in de Wok; diverse evaluatieonderzoeken zijn gestart.
Er komt een onderzoek naar de psychische gesteldheid van EBI-gedetineerden.	[19-6-2001] Zie ook AO Masterplan DJI van 27-9-2000.	Tussenbericht aan de Tweede Kamer d.d. 7 mei 2001 nr. 5 095 802/01/DJI. Onderzoeksrapport is afgerond; rapport in augustus 2003 beschikbaar. Aanbieding aan de Tweede Kamer in september 2003.
Er zal een landelijke evaluatie plaatsvinden van mediation en herstelrecht.	[11-6-2001] AO d.d. 11 juni 2001: Heroriëntatie op de toepassing van vrijheidsstraffen en vrijheidsbeperkende straffen bij volwassenen Nota Sancties in Perspectief.	De Tweede Kamer zal in november 2003 worden geïnformeerd.
Onderzoek i.s.m. VWS naar aantal ex-gedetineerden dat vrijwillig beroep doet op maatschappelijke opvang, woonvoorzieningen of categorale opvang ex-delinquenten.	brief TK 2001-2-2, 27 834, nr. 20	Onderzoeksresultaten eind juli 2003 beschikbaar. Na de zomer wordt een plan gemaakt hoe in de behoefte voorzien kan worden i.s.m. IBO Maatschappelijke opvang.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
Informatieverstrekking aan slachtoffers van zedendelinquenten.		Tweede Kamer wordt z.s.m. geïnformeerd.
Beschouwing over nut van straffen; effect van strafsoorten en -maten.	Effect van strafsoorten en -maten	In voorbereiding. Vorm waarin het gepresenteerd wordt, wordt nader bezien.
Er zal een brief worden opgesteld «Nieuwe prognoses sanctie capaciteit».	«Nieuwe prognoses sanctie capaciteit»	Bij brief d.d. 12 juni 2003 nr.5229 853/03/SRS is de Tweede Kamer geïnformeerd over latere toezending.
Overheid en private partij bij concreet voornemen tot PPS.	Capaciteitsproblematiek gevangeniswezen en modernisering sanctietoepassing	In het AO van 13 maart jongstleden is de Kamer toegezegd dat ze geïnformeerd wordt over de verantwoordelijkheidsverdeling overheid en private partij bij PPS zodra er een concreet voornemen is tot PPS in het Gevangeniswezen.
Voldoen aan de vragen van mw. Duijkers over evaluatie en rapportage.	[7-2-2002] Debat m.b.t. wetsvoorstellen 28 201 (tijdelijke Wet Noodcapaciteit Drugskoeriers) en 28 202 (verblijf in politiecellen) van 7 februari 2002.	De Tweede Kamer zal in maart 2004 worden geïnformeerd.
De minister zal de Tweede Kamer bij brief informeren over de stand van zaken regionale (bestuurlijke) samenwerking en het departementale plan van aanpak ter zake.	[14-3-2002] AO/TBS d.d. 14-3-2002	De Tweede Kamer zal gelijktijdig met de beslissing over de verzelfstandiging van rijksklinieken worden geïnformeerd.
Verplichte reclamecode landelijke vergunninghouders meenemen bij verruiming vergunningsvoorwaarden.	[8-11-2001] AO inz. rapport «Nieuwe Ronde, nieuwe kansen» van MDW-werkgroep Wet op de kansspelen	De Tweede Kamer zal voor 1 januari 2005 worden geïnformeerd
De minister zal in 2002 een nieuwe tevredenheidsonderzoek laten houden onder slachtoffers.	[10-10-2001] TK AO	Uitvoering van het onderzoek staat gepland voor de 2e helft van 2003.
De minister is bereid bij de inwerkingtreding van het stelsel van Outputfinanciering Reclassering gelijktijdig een evaluatie te starten.	[7-11-2000] 7 en 8 november 2000 Begrotingsbehandeling Justitie.	Het onderzoeksrapport komt eind juli 2003 beschikbaar. Aanbieding aan de Tweede Kamer in augustus 2003.
Het WODC zal in de komende jaren nader onderzoek doen naar andere verslaafden in relatie tot de SOV-doelgroep.	[5-4-2000] Plenair debat d.d. 28-3-2000 en 5-4-2000 (2e termijn behandeling wetsvoorstel)	De Tweede Kamer zal uiterlijk in december 2003 worden geïnformeerd.
De minister zal de Tweede Kamer in maart/ april 2001 een brief sturen over het lekken van vertrouwelijke gegevens uit het proces-verbaal in de Dover-zaak	[13-12-2000] Dover-zaak	Brief aan Tweede Kamer inzake notitie mogelijke beïnvloeding van strafverdeling in Nederland en de rol van de media hierin verzonden op 2 juli 2001 (5107002/501/RD) en brief d.d. 9 oktober 2001 (5122711/801) waarin tussenbericht betreffende lekken uit strafzaken wordt gegeven. Bij de beantwoording van kamervragen De Wit inzake meisje van Nulde d.d. 5 juni 2002 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken. Daarin is aangegeven dat de NOvA de gelegenheid wordt geboden zelf een regeling te treffen.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
De minister informeert de Tweede Kamer in het voorjaar 2003 over de vraag of een herordening van de puntentoekening in de vergoedingenstructuur over de verschillende fasen van de asielprocedure een effectief instrument kan zijn om de advocaat een betere afweging te laten maken inzake doorprocederen. Daarbij worden de budgettaire consequenties betrokken.	[6-11-2002] Begrotingsbehandeling	Bij brief van 26 juni 2003 aan de Tweede Kamer (5232812/03/DTR) is aangegeven dat deze toezegging een uitvloeisel is van het Strategisch Akkoord en niet los kan worden gezien van de besluitvorming over de stelselherziening van de rechtsbijstand in het najaar van 2003. Dit punt wordt vervolgens betrokken bij de nadere uitwerking daarvan, waarna de Tweede Kamer zal worden geïnformeerd.
Het standpunt inzake het rapport Notaris in Loondienst wordt in het najaar 2003 aan de Tweede Kamer gezonden.	Brief van 25 juni 2003 (kenmerk 5232040/08/DTR)	Standpunt is in voorbereiding.
Ervan uitgaande dat de verhoging van de Eigen Bijdragen Rechtsbijstand doorgang vindt, zal een jaar na invoering van het wetsvoorstel Verhoging Griffierechten en de verhoging van de Eigen Bijdragen Rechtsbijstand via de monitor rechtsbijstand worden gezien of beide voorstellen leiden tot vraagtuitval bij minder draagkrachtigen.	Wetgevingsoverleg verhoging griffierechten d.d. 16/6/03	Monitor rechtsbijstand is in voorbereiding.
Heroriëntatie op de Wet op het Notarisambt, onder andere m.b.t. toezicht, ministerieplicht, benoemingsvereisten en goodwill.	AO Onroerendgoed praktijk d.d. 18 juni 2003	De heroriëntatie wordt voorbereid in samenspraak met EZ en de KNB.
Rond het einde van het zomerreces 2003 zal in een brief over de voorgestelde stelselwijziging rechtsbijstand nadere toelichting worden gegeven de scheidslijn publiek/privaat en de positie van het juridisch loket.	AO Rechtsbijstand d.d. 18 juni 2003	In voorbereiding.
Besluitvorming over precieze inbedding van mediation op het terrein van scheiding en omgang, inclusief de vraag naar het mogelijk verplichtende karakter, zal worden betrokken bij de generieke besluitvorming over de plaats van mediation in ons rechtsbestel. Deze besluitvorming is in het najaar van 2003 voorzien.	[6-11-2002] Begrotingsbehandeling	Bij brief van 20 juni 2003 (5 230 468/03/DTR) is een tussenbericht aan de Tweede Kamer gezonden.
Na overleg met de raden voor de rechtsbijstand en het WODC, zal de minister de Tweede Kamer zijn standpunt meedelen over de mogelijkheid om de voorstellen van het IBO Rechtsbijstand om te zetten in effectieve regelgeving.	[6-11-2002] Begrotingsbehandeling	Bij brief van 26 juni 2003 aan de Tweede Kamer (5 232 812/03/DTR) is aangegeven dat deze toezegging een uitvloeisel is van het Strategisch Akkoord en niet los kan worden gezien van de besluitvorming over de stelselherziening van de rechtsbijstand in het najaar van 2003. Dit punt wordt vervolgens betrokken bij de nadere uitwerking daarvan, waarna de Tweede Kamer zal worden geïnformeerd.
Anderhalf jaar na invoering inburgeringstoets t.b.v. naturalisatie zullen de resultaten worden beoordeeld; de evaluatie kan vervolgens binnen twee jaar na invoering met de Tweede Kamer worden besproken.	[1-11-1995] TK AO	De Tweede Kamer zal hierover in 2004 worden geïnformeerd.
De Tweede Kamer informeren over het voornemen de wetswijziging om de leeftijdsgrens voor huwelijkskandidaten op te trekken naar 21 jaar.	Debat over de regeringsverklaring	De Tweede Kamer zal in december 2003 worden geïnformeerd.
De Tweede Kamer schriftelijk informeren over de criteria die de regering hanteert voor de beoordeling van de voordrachten van de UNHCR voor uitgenodigde vluchtelingen.	AO 31 oktober 2002, inzake diversen onderwerpen van het vreemdelingenbeleid	De Tweede Kamer zal in september 2003 d.m.v. een notitie nader worden geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
Samenwerking Europese landen. Bezien of gekomen kan worden tot eenduidig Europees beleid.	[13-2-2003] AO: br. MVI d.d. 4 + 10 februari 2003 inzake beleid t.a.v. ama's (27 062, nr.21) + verzoek mw. Van Vroonhoven-Kok om aanvullende bericht over ama-campus Vught	De Tweede Kamer zal in het najaar 2003 worden geïnformeerd.
Initiëren van overleg met de minister voor Ontwikkelingssamenwerking.	[13-2-2003] AO: br. MVI d.d. 4 + 10 februari 2003 inzake beleid t.a.v. ama's (27 062, nr.21) + verzoek mw. Van Vroonhoven-Kok om aanvullende brief over ama-campus Vught	De Tweede Kamer zal in het najaar 2003 worden geïnformeerd.
Het overzicht van de dossiers van de schrijvende gevallen die zijn ingewilligd aan de Tweede Kamer doen toekomen.	Verzamel AO vreemdelingenbeleid op 12 februari 2003	De Tweede Kamer zal na het zomerreces worden geïnformeerd.
De Tweede Kamer zal een notitie inzake illegaliteit ontvangen.	[6-11-2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer zal hierover in oktober 2003 worden geïnformeerd.
Er komt in overleg met de minister van BZ een brief over de terugkeerproblematiek per land. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd.	[7-11-2002] Begrotingsbehandeling	De Tweede Kamer zal in september 2003 worden geïnformeerd.
Entameren aanvullend onderzoek beleid andere Europese landen.	[12-6-2001] TK AO	De Tweede Kamer zal na afronding van het onderzoek van WODC worden geïnformeerd.
Evaluatie Wet formeel buitenlandse rechtspersonen op termijn van 5 jaar. (24 139).	[28-8-1997] TK	Evaluatie, voorzien voor 2003, is afhankelijk van de uitkomst van enige bij het Europese Hof van Justitie aanhangige procedures.
De wettelijke onderbouwing van de verplichting voor de hoogste rechter om prejudiciële vragen te stellen bij het Hof; de Regering beraadt zich op een andere mogelijkheid om in deze verplichting te voorzien dan deze neer te leggen in de Goedkeuringswet.	[21-12-1998] Plenaire behandeling goedkeuring Verdrag van Amsterdam	De Tweede Kamer zal in het najaar 2003 uitsluitel krijgen.
Evaluatie van het nieuwe fiscaal procesrecht toegezegd, samen met de evaluatie van de Awb.	[8-4-1998] Plenair, fiscaal procesrecht	Onderzoek door WODC, start eind 2002; resultaten beschikbaar eind 2003
Evalueren gevolgen van de afschaffing van titelbescherming en beëdiging van makelaars, i.s.m. EZ en Financiën, na 3 jaar.	[28-3-2000] Plenair debat Makelaars	Evaluatie vindt plaats na 1 januari 2004.
Bij de evaluatie Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen nadrukkelijk het aspect van scheiding van strafrechtelijke en civielrechtelijke jeugdigen betrekken, alsmede het «besmettingsgevaar».	[31-10-2000] Beginselenwet JJI	Evaluatie vindt plaats eind 2003/begin 2004.
De Tweede Kamer informeren over de uitkomst van het overleg met de Nederlandse Antillen en Aruba over de erkenning van huwelijken van personen van hetzelfde geslacht en adoptie door personen van hetzelfde geslacht.	[25-1-2001] Wet tot aanpassing van wetgeving i.v.m. de openstelling van het huwelijk en de invoering van adoptie door personen van hetzelfde geslacht	Aan de Hoge Raad is om advies gevraagd.
Minister beziet of ratificatie van het 7e Protocol van het EVRM met in gedachten de nieuwe Vreemdelingenwet wenselijk is.	In Nota 3e fase herziening Rechterlijke organisatie	De Tweede Kamer zal vóór de begrotingsbehandeling 2004 uitsluitel krijgen.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
Brief aan de Eerste Kamer over mogelijkheid van uitbouwen bescherming consument (algemeen schriftelijkheidsvereiste, inhoudelijke eisen overeenkomst, geen bedenktijd i.g.v. inschakeling notaris bij koop).	[3-6-2003] vervolg aanvulling van titel 7.1 van het nieuwe burgerlijk wetboek met bepalingen inzake de koop van onroerende zaken alsmede vaststelling en invoering van titel 7.12 (aanneming van het werk) [2-6-2003] Plenair aanvulling van titel 7.1 (koop en ruil) van het nieuwe burgerlijk wetboek met bepalingen inzake de koop van onroerende zaken alsmede vaststelling en invoering van titel 7.12 (aanneming van het werk)	In december 2003 zal een brief aan de Eerste Kamer worden gezonden.
Planning van de evaluatie van de Wet openstelling huwelijk waarin expliciet aandacht zal worden besteed aan de verhouding van het huwelijk tot het geregistreerd partnerschap.	[4-6-2003] Moties en toezeggingen scheiding- en omgangs-problematiek	Evaluatie vindt plaats vóór 1 april 2006.
Uitkomsten vragenlijsten voorgelegd aan Raad van Europa betreffende de mogelijkheid van echtscheiding zonder rechterlijke tussenkomst	[4-6-2003] Moties en toezeggingen scheiding- en omgangs-problematiek	Standpuntbepaling zal plaatsvinden vóór 1 januari 2004.
Minister van Justitie meldt in maart 2004 de stand van zaken van de wetsvoorstellen voortvloeiend uit de modernisering sanctietoepassing.	[4-3-2003] Plenair: Verlenging werkingsduur Tijdelijke Wet Noodcapaciteit Drugkoeriers (28 627) antwoord regering, re- en dupliek inclusief eventuele stemmingen.	Wetsvoorstellen in procedure.
Wettelijke regeling inzake verzoek om gezamenlijk gezag (art. 1:253 o BW) zal worden gewijzigd.	agenda – [11-12-2002] AO: scheidings- en omgangs-problematiek	Concept-wetsvoorstel is gereed. Toegezonden aan Ministerraad (juni 2003).
Onderzoeken of het opnemen in de wet van een standaard-norm voor omgang na scheiding toegevoegde waarde heeft. (Relatie met motie 285).	agenda – [14-11-2002] AO: Experimenten scheidings- en omgangsbemiddeling en het Fora-dossier agenda – [11-12-2002] AO: scheidings- en omgangs-problematiek	Vragenlijst is uitgezet via de Raad van Europa (zie ook brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 4 juni 2003, nr. 5225 100/03/6
Zegt toe met de Raad voor de rechtspraak te spreken over de suggesties m.b.t. de bekennende verdachte. (Verwijzing naar motie Dittrich, nr. 61).	agenda – [7-11-2002] Begrotings-behandeling	Wetsvoorstel is in consultatie.
Het doen van onderzoek naar de mogelijkheid om een geschil inzake de verklaring omtrent het gedrag voor te leggen aan de strafrechter in plaats van de bestuursrechter. Dit punt betrekken bij een op dit punt reeds in ander verband toegezegd onderzoek.	agenda – [5-11-2002] Plenair: Justitiële gegevens (24 797)	In voorbereiding.
De minister zal (rechtsvergelijkend) onderzoek laten verrichten naar in andere lidstaten geldende minimumstraffen.	[30-10-2001] AO over Europees strafrechtelijke samenwerking, terrorismebestrijding en Europees aanhoudingsbevel. [5-11-2002] Begrotings-behandeling	Onderzoek wordt in september 2003 afgerond.
De Tweede Kamer ontvangt een notitie over het vereiste van dubbele strafbaarheid en rechtsmacht.	[18-3-2002] Wetsvoorstel partiële zedelijkheidswetgeving	In voorbereiding; beoogd is de nota eind 2003 aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
Evaluatie zal plaatsvinden naar de regeling bijzondere curator (art. 1:250 BW) Onderwerp verbreed: formele rechtsingang voor minderjarigen, dit n.a.v. schriftelijke vragen van de leden Van Oven en Dijkers.	[14-11-2001] IBO «Met raad en daad», Normen 2000 en evaluatieonderzoek «Met recht onder toezicht» [14-11-2002] AO: Experimenten scheidings- en omgangsbemiddeling en het Fora-dossier [11-12-2002] AO: scheidings- en omgangsproblematiek	Het evaluatierapport formele rechtsingang minderjarigen/bijzondere curator is gereed. De Tweede Kamer wordt na het zomerreces geïnformeerd.
Evaluatie voorgestelde wetgeving 3 jaar na inwerkingtreding.	[18-3-2002] Wetgevingsoverleg partiele zedelijkheidswetgeving	Wetsvoorstel juni 2002 aanvaard door EK. De Tweede Kamer wordt voor 1 oktober 2005 geïnformeerd.
In aanpassingswet uniforme openbare voorbereidingsprocedure wordt teruggekomen op de problematiek van de anterieure verordeningen.	Brief van 12-5-2001 (5102630/01/6) n.a.v. brief VKC	J01-358 Wetsvoorstel ligt voor advies bij de Raad van State.
Tussentijds vindt een evaluatie Wet Kosten Bestuurlijke voorprocedures plaats.	Behandeling EK van de wetsvoorstellen 26 523, 27 023, 27 024	In voorbereiding.
De Commissie Evaluatie Awb II zal eind december 2001 een eindadvies uitbrengen dat aan de Staten-Generaal wordt toegezonden.	Brief aan TK d.d. 26-11-2001 (5135728/01/6)	Evaluatierapport is aan de Tweede Kamer gezonden. Gestreefd wordt het Kabinetsstandpunt in oktober 2003 aan de Tweede Kamer te zenden.
5 jaar na inwerkingtreding van de wet zal evaluatie plaatsvinden waarin o.m. aandacht zal zijn voor de vraag of eisende pp ter comparitie voldoende gelegenheid krijgen te reageren op juridisch verweren uit conclusies van antwoord.	[19-2-2001] WGO herziening burgerlijk procesrecht	WODC is verzocht evaluatie te verrichten. Deze zal in 2006 plaatsvinden.
Brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken m.b.t. ondertekeningen en ratificaties van het Europees Nationaliteitsverdrag alsmede informatie m.b.t. mogelijkheid tot opzegging van het Verdrag van Straatsburg van 1963.	[9-11-2000] Verdrag Nationaliteit	Over opportuniteit opzegging moet nog een beslissing worden genomen.
Onderzoek naar en notitie over de wenselijkheid/mogelijkheid van volledige afstammingsrechtelijke gelijkstelling van kinderen uit hetero- en homorelaties, waarbij wordt meegenomen de kwestie gezamenlijk gezag door meer dan twee personen.	[6-9-2000] Wetsvoorstellen Homohuwelijk en homoadoptie	De Tweede Kamer wordt vóór het eind van 2003 geïnformeerd.
Bij de volgende evaluatie van de Awb specifiek kijken naar toepassing van art. 8:58 Awb (10-dagen termijn voor indiening stukken). Als voordien grote problemen rijzen wordt de Tweede Kamer hiervan op de hoogte gesteld.	[13-10-1998] Wetsvoorstel fiscaal procesrecht	Procesrecht is later in werking getreden dan verwacht. Komt aan de orde bij de evaluatie van het fiscaal procesrecht in 2003.
De toepassing van art. 8:29 Awb zal bij de volgende evaluatie van de Awb aan de orde komen.	[27-10-1998] Wetsvoorstel fiscaal procesrecht	Procesrecht is later in werking getreden dan verwacht. Komt aan de orde bij de evaluatie van het fiscaal procesrecht in 2003.
Wetsvoorstel Bijz. opsporingsbevoegdheden en herziening gerechtelijk vooronderzoek zullen worden geëvalueerd.	[11-11-1998] wetsvoorstel Bijz. opsporingsbevoegdheden en herziening GVO	Evaluatie zal plaats vinden 5 jaar na inwerkingtreding wetten (1 februari 2000). Onderzoek is gaande. Bij brief van 26 september 2002 (5 187 568/02/6) zijn de uitkomsten van de 1e fase aan de Tweede Kamer aangeboden.

HOOFDSTUK 10. OVERZICHTSCONSTRUCTIES

I – OVERZICHTSCONSTRUCTIE JEUGD

Departementaal overzicht Jeugd Begroting 2004

Toelichting op de tabel:

Kolom 1:	het beleidsartikel waarbinnen een justitiële taak op het gebied van jeugd ligt
Kolom 2:	de betreffende operationele doelstellingen binnen het genoemde beleidsartikel waarbinnen een justitiële taak op het gebied van jeugd ligt
Kolom 3:	de in de begroting genoemde prestatiegegevens die betrekking hebben op jeugd
Kolom 4:	de uitgaven (over de jaren 2004–2008) aan de genoemde operationele doelstelling zoals deze in de begroting terug te vinden is
Kolom 5:	middels een (geschat) percentage wordt aangegeven welk deel van de uitgaven vallend onder een operationele doelstelling toe te wijzen is aan het uitvoeren van justitiële taken op het gebied van jeugd
Kolom 6:	een toelichting op de vermelde percentages

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens	bedragen x € 1 000					Percentage Jeugd	Toelichting
			2004	2005	2006	2007	2008		
3.1 Criminaliteitspreventie	3.1.12 Een veilige samenleving door brede toepassing van (nieuwe) preventieve instrumenten of methoden op (inter)nationaal, regionaal en lokaal niveau door bestuurlijke en andere relevante partners op het gebied van criminaliteitspreventie.	<ul style="list-style-type: none"> • Beperken geweld in de audiovisuele media • Bestrijding huiselijk geweld in allochtone kring • In 120 gemeenten een samenwerkingsverband aanpak huiselijk geweld. • Verbeteren vroegsignalering seksueel geweld tegen jongeren • Aanpak tegen geweld op school • Stimuleren van kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan • In standhouden 28 JIB bureaus • CtC in 7 gemeenten 	19 614	19 747	17 694	15 546	15 546	10-20%	
3.3 Rechtshandhaving	3.3.1 Een tijdige en adequate strafrechtelijke reactie op daders van strafbare feiten, rekening houdend met de slachtoffers van die feiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Instroom minderjarigen • Afdoeningen door Kinderrechter • Doorlooptijd jeugdstrafzaken 	462 593	463 909	463 865	469 413	478 313	Onbekend	Een percentage is op dit moment niet te geven. Ongeveer 12½% van de zaken zijn jeugdzaken, echter op dit moment is er geen directe relatie te leggen tussen het aantal jeugdzaken en het budget.
3.4 Jeugdbescherming	3.4.7 Efficiënt en kwalitatief goed rekwestreren van maatregelen van kindbescherming, efficiënt en kwalitatief goed adviseren van Justitiële autoriteiten inzake beslissingen over kinderen in civiele en strafrechtelijke aangelegenheden en het voeren van adequate casusregie.	<ul style="list-style-type: none"> • Percentage zaken binnen de norm voor doorlooptijden • Gemiddelde doorlooptijd • Aantal afgeronde zaken • Het percentage klachten • Klanttevredenheidsonderzoek 	116 245	125 685	143 893	141 722	141 722	100%	

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens	bedragen x € 1 000					Percentage Jeugd	Toelichting
			2004	2005	2006	2007	2008		
	3.4.8 Het adequaat uitvoeren van de opgelegde maatregelen van jeugdbescherming en van de jeugdreclassering.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal instroom • Aantal uitstroom • Aantal maatregelen 1 januari • Gemiddelde duur en percentage gehaalde doorlooptijden • Aantal verlengde OTS-en • Hulp en Steunverlening • Begeleiding tijdens en na taakstraf • Verzoek toezicht/begeleiding vooraf strafzaak • Begeleiding bij schorsing voorlopige hechtenis • Aantal instroom ITB Harde Kern en ITB Criem • Aantal voorgelichte aspirant-adoptief ouders • Gemiddelde wachttijd voor in behandeling nemen aanvraag beginseltoestemming • Aantal binnen 12 maanden afgehandelde aanvragen als percentage van het totale aantal in behandeling genomen aanvragen • Aantal in Nederland aangekomen adoptiekinderen • Teruggeleiding (inkomend) • Teruggeleiding (uitgaand) • Omgangsregeling (inkomend) • Omgangsregeling (uitgaand) • Recidive onderzoek jongeren na jeugdreclassering • Voorbereiding effectmeting ITB • Klantvriendelijkheidonderzoek interlandelijke adoptie 	182 738	174 694	174 715	174 596	174 596	100%	
	3.4.3 Het effectief en efficiënt uitvoeren van inningstaken op het gebied van wettelijke onderhoudbijdragen.	<ul style="list-style-type: none"> • Geïnd bedrag ten opzichte van lopende vordering (%) • Kosten per geïnde Euro (x € 1,-) • Verzoeken die tot inning leiden (%) 	2 975	2 974	2 954	2 903	2 903	100%	

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens	bedragen x € 1 000					Percentage Jeugd	Toelichting
			2004	2005	2006	2007	2008		
	3.4.4 Zorgdragen voor de uitvoering van de voogdijmaatregel en de opvang ten behoeve van alleenstaande minderjarige asielzoekers.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal ama's onder voogdij aan het begin van het jaar • Aantal instroom ama's onder voogdij • Aantal uitstroom ama's onder voogdij • Aantal ama's onder voogdij aan het einde van het jaar • Het gemiddeld aantal ama's dat in het jaar is opgevangen door NIDOS 	78 314	46 742	31 607	31 586	31 586	100%	
4.1 Rechtspleging	4.1.1 Het ter beschikking stellen van voldoende financiële middelen aan de Raad voor de rechtspraak.	<ul style="list-style-type: none"> • Instroom • Uitstroom 	747 431	733 088	723 564	705 771	707 371	Onbekend	Het huidige werklasterregistratiesysteem voorziet niet in aparte categorieën voor jeugdzaken, hierdoor is ook niet aan te geven welk budgettair-beslag dit type zaken inneemt.
	4.1.2 Het zorgen voor voldoende financiële middelen en een adequaat inzicht in het functioneren van de rechtspraak zoals deze bij de Hoge Raad plaatsvindt.	<ul style="list-style-type: none"> • Instroom • Uitstroom 	19 783	20 062	20 059	20 051	20 051	Onbekend	Het huidige werklasterregistratiesysteem voorziet niet in aparte categorieën voor jeugdzaken, hierdoor is ook niet aan te geven welk budgettair-beslag dit type zaken inneemt.

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens	bedragen x € 1 000					Percentage Jeugd	Toelichting
			2004	2005	2006	2007	2008		
5.1 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties	5.1.3 De tijdige en volledige, ongestoorde en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen binnen de justitiële jeugdinrichtingen en het bevorderen van de maatschappelijke reïntegratie van jeugdige delinquenten en onder toezicht of voogdij gestelde jeugdigen.	<ul style="list-style-type: none"> • Formele capaciteit (plaatsen) • Capaciteit programma Jeugd Terecht • Bezettingsgraad • Capaciteitsbeslag voor nachtdetentie (plaatsen) • Substitutie-effect door scholings- en trainingsprogramma's/proefverlof (plaatsen) • Substitutie-effect door STP Jeugd Terecht • Plaatsing PUJ-passanten binnen normtijd • Crisisplaatsing OTS-ers binnen normtijd • Aantal ontvluchtelingen uit gesloten inrichtingen • Aantal bevolen nachtdetenties • Aantal STP/proefverlof • PUJ-uitstromers na STP of proefverlof 	267 013	278 689	274 224	273 078	272 913	100%	
	5.1.6 De tijdige, volledige en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van minderjarige taakstraffen voor minderjarigen en het bevorderen van het voorkomen van recidive.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal taakstraffen • Percentage taakstraffen gerealiseerd binnen normtijd • Percentage geslaagde taakstraffen • Evaluatieonderzoek naar de uitvoering van twee leerstraffen • Aantal recidive na taakstraf 	16 321	16 898	17 302	17 261	17 461	100%	
	5.1.8 Het voorkomen van verder delinquent gedrag door minderjarigen door een tijdige, volledige en pedagogisch verantwoorde tenuitvoerlegging van de Halt-afdoeningen voor minderjarigen en de Stop-reacties voor twaalfmin-	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal Halt-verwijzingen • Aantal Stop-reacties • Doorlooptijd Halt-afdoeningen binnen de norm • Gerealiseerde Halt-afdoeningen • Evaluatieonderzoek naar effectiviteit van Halt-afdoeningen 	11 622	11 828	11 367	11 460	11 660	100%	

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens	bedragen x € 1 000				Percentage Jeugd	Toelichting	
			2004	2005	2006	2007			2008
	5.1.9 In stand houden en faciliteren van een orgaan belast met een wettelijk opgedragen onafhankelijk advies-, toezicht-, en rechtsprekende taak op het terrein van de ten uitvoer legging van straffen en maatregelen.	<ul style="list-style-type: none"> ● Aantal adviezen ● Aantal toezichtbezoeken ● Aantal beroepen ● Aantal behandeling klachtbrieven 	2 572	2 563	2 540	2 489	2 489	10-15%	Het percentage betreft een schatting van het aandeel jeugd in de drie wettelijke taken.

II – OVERZICHTSCONSTRUCTIE TOLKEN EN VERTALERS

Dit overzicht bevat een tabel waarin aangegeven wordt onder welk beleidsartikel en welke operationele doelstelling budget voor tolken en vertalers is geraamd. Vervolgens is een tekst opgenomen over het project tolken en vertalers en het kwaliteitstraject.

bedragen x € 1 000

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Toelichting	2004	2005	2006	2007	2008
3.3 Rechtshandhaving	3.3.1 Een tijdige en adequate strafrechtelijke reactie op daders van strafbare feiten, rekening houdend met de slachtoffers van die feiten.	Betreft de uitgaven t.b.v. de tolkenbijstand aan de verdachte van een strafbaar feit, alsmede de tolkeninzet door de politie in de opsporingsfase (OM).	Deze kosten maken onderdeel uit van het budget gerechtskosten straf en worden niet afzonderlijk geraamd				
4.1 Rechtspleging	4.1.1 Het ter beschikking stellen van voldoende financiële middelen aan de Raad voor de rechtspraak.	Betreft de uitgaven van tolkenbijstand in civiele en bestuurszaken (Raad vd rechtspraak).	Deze kosten maken onderdeel uit van het budget gerechtskosten civiel en worden niet afzonderlijk geraamd				
4.2 Rechtsbijstand/DTR	4.2.1 Een adequaat stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand voor minder draagkrachtige rechtzoekenden.	Betreft de subsidie aan het TVCN voor tolkdiensten op het terrein van de rechtsbijstand (31%).	9 877	9 601	9 603	9 598	9 598
6.1 Toelating asiel en regulier	6.1.3 Een vreemdeling die een verblijfsvergunning asiel of regulier met inbegrip van visa – aanvraagt of een verzoek tot naturalisatie indient, krijgt binnen de daarvoor gestelde termijnen een beslissing uitgereikt.	Betreft de uitgaven van de tolkenbijstand asiel (IND).	10 000	10 000	9 000	9 000	9 000
6.2 Asielopvang	6.2.5 Alle vreemdelingen in de asielprocedure en daarmee gelijkgestelden ontvangen immateriële en materiële opvangfaciliteiten die voldoen aan in de wet- en regelgeving vastgestelde kwalitatieve normen.	Betreft de subsidie aan het TVCN voor tolkdiensten op het terrein van de COA en MOA (30%).	9 558	9 292	9 293	9 289	9 289

Beleidsartikel	Operationele doelstelling	Toelichting	2004	2005	2006	2007	2008
7.1	7.1.1 Een effectieve organisatie en bedrijfsvoering van het departement	Betreeft de subsidie aan het TVCN voor tolkdiensten op het terrein van andere departementen en overige Justitieonderdelen (39%).	12 425	12 079	12 081	12 075	12 075

Doel

Justitie is thans (nog) verantwoordelijk voor de inzet, financiering en certificering van tolken. Deze verantwoordelijkheid is breder dan de justitiële ketens en omvat tevens tolkdiensten in de (semi) publieke sector. Conform toezeggingen aan de Tweede Kamer (AO d.d. 2 november 2001) is in 2000 een kwaliteitsbeleid ingezet. Kern van dit beleid was de vorming van een register van gecertificeerde tolken en vertalers.

Medio 2001 is het kwaliteitsbeleid zwaar onder druk komen te staan. De oorzaak daarvan lag in het feit dat:

- Onvoldoende tolken bereid zijn aan certificering mee te werken. Oorzaak hiervan is dat tolken de vergoedingen te laag vinden.
- Budgettair was het tolkendossier onvoldoende beheersbaar. Afnemers van tolkdiensten worden niet met de financiële consequenties van hun beslissing omtrent de inzet van tolken geconfronteerd. In veel gevallen ontbreekt een rechtstreekse relatie tussen afnemer en aanbieder van tolkdiensten, waardoor een direct controlemechanisme op kwaliteit en doelmatigheid ontbreekt. Deze problematiek wordt nog versterkt doordat de huidige bekostigingsstructuur versnipperd en verre van doorzichtig was.

Het voorgaande heeft de toenmalige staatssecretaris van Justitie eind 2001 doen besluiten tot een herbezinning op een aantal aspecten van het tot dan toe gevoerde beleid. Deze herbezinning heeft betrekking op een meer doelmatige inzet en verbetering van de kwaliteit en integriteit van tolken en vertalers. Voor de uitvoering hiervan is een projectdirectie ingericht. Tevens is besloten een interdepartementaal beleidsonderzoek naar de inzet van tolken uit te voeren. De uitkomsten van dit beleids-onderzoek moeten een concrete uitwerking zijn van de lijnen van het nieuwe beleid, waarbij het overdragen van verantwoordelijkheden naar de afnemers van tolkdiensten een belangrijk aspect moet vormen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn reeds besproken en worden momenteel aangepast. De tweede versie van het onderzoek zal medio juni 2003 gereed zijn.

In 2002 en 2003 zijn al enkele belangrijke stappen gezet. Zo heeft Justitie bij de begroting 2003 middelen beschikbaar gesteld gekregen om de tolkvergoedingen te harmoniseren. Ook zijn per 1 januari 2002 de inschrijvingen in het kwaliteitsregister (KTV) van start gegaan. Sinds mei 2002 is het register ondergebracht bij de Raad voor de Rechtsbijstand te Den Bosch. Ten derde is een nieuwe wijze van bekostiging met het Tolken- en Vertaalcentrum Nederland (TVCN) afgesproken. Vanaf 2003 is de oude subsidieregeling vervallen en wordt gewerkt met integrale kostprijzen. Als vierde punt kan genoemd worden dat een concept wetsvoorstel inzake beëdigde tolken en vertalers in de maak is. Ten vijfde wordt er gewerkt aan de vorming van een brancheorganisatie per 1 januari 2004. Als laatste punt meld ik hierbij dat de budgetten TVCN per 1 januari 2005 overgeheveld zullen worden naar de afnemers (andere Justitieonderdelen en andere departementen).

Instrumenten

Om het tolkendossier op orde te brengen is een projectdirectie ingericht. De projectdirectie pakt op verschillende fronten de herbezinning aan: beleidsmatig, qua wetgeving en met financiële instrumenten.

Beleidsmatig:

- Ontwikkelen kwaliteitskader voor tolken;
- Gedragsregels voor afnemers;
- Ontwikkelen integriteitskader;
- Vorming van een onafhankelijk kwaliteitsinstituut;
- Ondersteunen van de vorming van een brancheorganisatie;
- Opstellen kwaliteits- en integriteitseisen door de Commissie Jurgens.

Wetgeving:

- Creëren van een wettelijke basis voor screening van tolken;
- Groenboek. Dit heeft wat betreft tolken met name betrekking op de positie van de tolk binnen de strafrechtelijke procedure. Het Groenboek wordt in de zomer 2003 behandeld.

Financiën:

- het op orde brengen van de financiering van TVCN diensten;
- Afnemers zelf de beschikking geven over hun budget;
- Nadenken over vraagsturing (creëren voldoende concurrerend aanbod van tolkdiensten en verzelfstandigen TVCN);
- Afbouwen subsidierelatie TVCN.

III- OVERZICHTSCONSTRUCTIE ASIEL EN MIGRATIE

TABEL 1

Departement	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens
6.1 Toelating asiel en regulier		
Justitie/IND	Een vreemdeling die een verblijfsvergunning asiel of regulier – met inbegrip van visa – aanvraagt of een verzoek tot naturalisatie indient, krijgt binnen de daarvoor gestelde termijnen een beslissing uitgereikt.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal afgehandelde procedures asiel, regulier en naturalisatie • Het binnen de wettelijke termijn genomen aantal eerste beslissingen asiel, regulier en naturalisatie • Houdbaarheidspercentage van beschikkingen bij de rechter
BZK/Politie	Financiering van de relevante politiezorg in het kader van asiel.	<ul style="list-style-type: none"> • Prognose van het aantal politierelevante procedures
Buitenlandse zaken	<p>De minister voor Vreemdelingenbeleid en Integratie is in staat asielaanvragen te beoordelen en landgebonden asielbeleid te ontwikkelen op basis van BZ verkregen informatie.</p> <p>Individuele ambtsberichten worden binnen de daarvoor geldende termijn aangeleverd.</p> <p>De rechten en plichten voor de betrokkenen bij het visumproces zijn eenduidig. De afgifte van visa verloopt rechtmatig en binnen wettelijke termijnen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal algemene ambtsberichten • Aantal thematische ambtsberichten • Aantal individuele ambtsberichten • Aantal individuele ambtsberichten dat binnen de afgesproken tijd is opgeleverd
6.2 Opvang		
Justitie/COA	Alle vreemdelingen in de asielprocedure en daarmee gelijkgestelden ontvangen immateriële en materiële opvangfaciliteiten die voldoen aan in de wet- en regelgeving vastgestelde kwalitatieve normen.	<ul style="list-style-type: none"> • Feitelijke opvang als percentage van de totale gerechtigde vraag
Justitie/DCIM	Het tijdig huisvesten van statushouders in de gemeenten.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal huisvestingen van statushouders
6.3 Toezicht en terugkeer		
Justitie	Het voorkomen dat vreemdelingen zich illegaal toegang verschaffen tot Nederland en het bewerkstelligen van het vertrek uit Nederland van vreemdelingen die niet rechtmatig of niet meer rechtmatig in Nederland verblijven.	<ul style="list-style-type: none"> • De gemiddelde formele capaciteit van vrijheidsontneming, van vreemdelingenbewaring voor kort- en langdurig verblijf, van vreemdelingenbewaring in uitzetcentra, en de capaciteit van politiecellen • Het aantal vreemdelingen waarbij de IND activiteiten verricht voor toezicht en terugkeer
BZK/Politie	Doen uitzetten van vreemdelingen die voor vertrek in aanmerking komen.	
Defensie Koninklijke marechaussee	Het uitvoeren van de grensbewaking, waaronder het uitvoeren van persoonscontroles en het verstrekken van nooddocumenten.	<p>Schengen conforme controle, waarvoor de volgende normen gelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Burgerluchtvaart: 100% fysieke controle op in- en uitreis; • Vrachtschepen: 100% administratieve controle op in- en uitreis; 50% fysieke controle op inreis en 20% fysieke controle op uitreis; • Ferry's: 100% fysieke controle op in- en uitreis; • Cruiseschepen: 100% administratieve controle op in- en uitreis; 30% fysieke controle op in- en uitreis; • Pleziervaart en visserij: 10 dagen per jaar een 100% fysieke controle per haven; <p>Wachtrij normen te Schiphol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 95% van de passagiers bij aankomst mag max. 10 min. wachten vooraf gaand aan de paspoortcontrole • 95% van de vertrekkende of transfererende passagiers mag max. 6 min. wachten voorafgaand aan de paspoortcontrole.

Departement	Operationele doelstelling	Prestatiegegevens
	Het uitvoeren van mobiel toezicht vreemdelingen (MTV) waaronder het houden van controles.	Geen (Prestatie-indicatoren afhankelijk van de uitkomsten van een werkgroep (KMar & IND))
	Het geven van ondersteuning bij de asielprocedure op de AC's Schiphol, Zevenaar, Rijsbergen en Ter Apel.	Geen
	Het verwijderen of uitzetten van geweigerde of illegale vreemdelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal vreemdelingen dat Nederland is verwijderd of uitgezet (24 000).
	Het uitvoeren van strafrechtelijke onderzoeken naar mensensmokkel.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal middelgrote onderzoeken mensensmokkel • Aantal kleine onderzoeken mensensmokkel i.h.k.v. grensbewaking • Aantal kleine onderzoeken mensensmokkel i.h.k.v. MTV • Aantal GOC – mensensmokkel onderzoeken (Totaal 344)
Buitenlandse zaken	Terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers en van hen die niet in Nederland mogen blijven.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal terug- en overname overeenkomsten met transit landen en landen van herkomst. Zowel in Bilateraal/Benelux als in EU verband.
	Vergroten en verbeteren van de beschermingsmogelijkheden voor vluchtelingen in de regio waar hun land van herkomst is gelegen in samenwerking met onder andere EU-partners, lidstaten en Commissie, en UNHCR.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal nieuwe projecten

Tabel 2 Asiel en migratie, Budgetten 2004–2008

bedragen x € 1 miljoen

	2004	2005	2006	2007	2008
Justitie					
• IND	327,5	323,5	321,1	307,8	307,8
• COA incl. Alleenstaande minderjarige asielzoekers	441,4	245,9	215,5	191,8	191,8
• Alleenstaande minderjarige asielzoekers; opvang en voogdij	78,1	46,6	31,4	31,4	31,4
• Vreemdelingenkamers	83,1	78,0	78,0	56,0	56,0
• Rechtsbijstand	53,7	48,1	48,1	48,1	48,1
• Zorgwet ¹	11,0	1,8	0	–	
• Eerste huisvesting	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
BZK					
• Politie (asiel)	57,5	47,8	37,4	32,4	32,4
Hoge Colleges van Staat					
Raad van State, rechtspraak	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7
OCW ²	63,0	50,5	48,6	47,6	47,6
Defensie (Koninklijke marechaussee)	115,9	116,2	109,1	109,4	111,2
Buitenlandse Zaken	12,1	11,4	10,7	11,0	11,0

¹ Op dit artikel is tevens verantwoord de tegemoetkoming van het rijk, die de gemeenten in staat moet stellen de zorgplicht voor voormalige houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf in procedure (ex-VTV-ers in procedure) af te wikkelen, waartoe zij op grond van de invoeringswet Vreemdelingen wet 2000 zijn verplicht.

² De budgetreeks van OCW betreft:

- De reguliere onderwijskosten voor het aantal asielzoekers dat geen definitieve verblijfstatus heeft;
- De onderwijskosten voor leerplichtige asielzoekers die korter dan een jaar in Nederland verblijven en nog niet in de reguliere onderwijs-bekostiging zijn opgenomen (vorig jaar nog niet in de reeks opgenomen)

IV – OVERZICHTSCONSTRUCTIE INTEGRATIEBELEID ETNISCHE MINDERHEDEN

Toelichting bij het interdepartementaal overzicht integratiebeleid etnische minderheden

Algemeen

In het interdepartementaal overzicht integratiebeleid etnische minderheden zijn opgenomen de specifieke maatregelen op het gebied van het integratiebeleid etnische minderheden. Daarnaast zijn opgenomen die algemene maatregelen, waarbij expliciete beleidsdoelstellingen op het terrein van het integratiebeleid etnische minderheden zijn geformuleerd in de begroting, in beleidsnota's of in de integratiemonitor. Het gaat hierbij om rijks gelden, d.w.z. bedragen die deel uitmaken van de Rijksbegroting. De bedragen die zijn opgenomen in het interdepartementaal overzicht vormen in een aantal gevallen een deel van een groter totaalbudget op het begrotingsartikel uit de Rijksbegroting, waarnaar in het interdepartementaal overzicht wordt verwezen. De gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord zijn in dit overzicht zoveel als mogelijk verwerkt.

Indeling

De beleidsmaatregelen zijn geclusterd naar een vijftal beleidsterreinen om de samenhang tussen de beleidsmaatregelen van de verschillende ministeries inzichtelijker te maken: Inburgering en huisvesting, arbeid en werkgelegenheid, jeugd (en veiligheid), onderwijs, overig beleid.

Per beleidsmaatregel is opgenomen:

- omschrijving van het (operationeel) doel van het artikel waar de maatregel deel van uitmaakt;
- artikelnummer en departement dat de maatregel uitvoert;
- omschrijving van de maatregel;
- omschrijving van het beoogd effect;
- stand volgens de ontwerp-begroting 2004 van de ramingen 2003;
- meerjarenramingen voor de jaren 2004 t/m 2008 volgens de ontwerp-begroting 2004;
- een kolom met het percentage (%) dat aangeeft welk deel van de genoemde middelen bestemd is voor of naar verwachting terecht komt bij (beleid gericht op) etnische minderheden;
- de kolom «toelichting» geeft indien nodig een toelichting op de maatregel, de bedragen of de wijze waarop het bovengenoemde percentage is berekend of geschat.

Tenslotte

Een aantal maatregelen in het interdepartementaal overzicht zijn onderdeel van een groter pakket aan maatregelen dat is opgenomen in een artikel van de Rijksbegroting. De bedragen die worden genoemd in het interdepartementaal overzicht zijn in dat geval slechts een deel van de totaalbedragen in de begrotingsartikelen waarnaar wordt verwezen. Hetzelfde kan zich voordoen bij de in het interdepartementaal overzicht genoemde doelstellingen en effecten.

Maatregelen van de verschillende ministeries zijn niet altijd gericht op dezelfde doelgroep. Zo is er een verschil tussen «etnische minderheden», «allochtonen», «culturele minderheden», de doelgroep van de WIN etc. Dat betekent dat het in het overzicht genoemde percentage betrekking kan

hebben op verschillende doelgroepen, hetgeen de onderlinge vergelijkbaarheid vermindert. In de kolom «toelichting» wordt hier bij een aantal maatregelen aandacht aan besteed.

Voor specifiek beleid kan ervan uitgegaan worden dat het percentage bestemd voor etnische minderheden 100% is. Voor algemeen beleid ligt dat moeilijker. In sommige gevallen zijn streefcijfers bekend, in andere gevallen zijn outputmetingen gedaan of is een andere methode gehanteerd om tot een schatting te komen. Deze getallen zullen echter met enige omzichtigheid moeten worden gehanteerd en kunnen niet als harde cijfers worden gebruikt. In de kolom «toelichting» wordt, waar nodig, aangegeven hoe dit percentage tot stand is gekomen.

bedragen x € 1 000

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	bedragen x € 1 000					Toelichting		
				2003	2004	2005	2006	2007		2008	%
Inburgering en huisvesting											
Personen uit minderheden zijn toegerust met de vaardigheden en middelen die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de samenleving,	Jus 6.4.2 in 2003; daarna 6.4.5	Gemeenten faciliteren om inburgeringsprogramma's uit te voeren.	Effectieve uitvoering van de wet inburgering nieuwkomers.	177 397	117 891	94 484	91 615	91 615	91 615	100%	De doelgroep van de WIN is ruimer dan etnische minderheden. Voor de definitie wordt verwezen naar artikel 1, lid a van de WIN.
om te kunnen concurreren op de verschillende maatschappelijke markten en om een zelfstandig bestaan op te bouwen.	BZK 9.3 t/m 2003; jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.5	Gemeenten krijgen op basis van oudkomersregelingen budgetten om meerjarenplannen uit te voeren.	Gemeenten in staat stellen een oudkomersbeleid te voeren.	103 234	92 510	95 741	99 597	86 697	89 697	100%	Deze middelen worden via oudkomersregelingen aan gemeenten verstrekt. Voor de G25 gaat dit tot en met 2003 deels via de GSB Sociale pijler.
Toenadering tussen minderheden en autochtonen, d.w.z. het bereiken van wederzijdse communicatie en acceptatie op basis van een minimale consensus over gemeenschappelijke waarden en normen.	Jus 6.4.3 in 2003; daarna 6.4.6	Integratie in de buurt en huisvesting: – beleidsvoornemens uit de brief van de ministers van VROM en V en I en eerste huisvesting vergunninghouders via taakstellings-systematiek en bemiddeling door het COA; – Rijksbijdrage (lumpsum) aan de gemeenten voor ex-VTV'ers die nog recht hebben op zorg op grond van de Invoeringswet Vreemdelingenwet 2000.	Negatieve effecten segregatie tegengaan; verdere segregatie voorkomen; alle statushouders worden gehuisvest. De gemeenten financieel in staat stellen de op grond van de wet verplichte zorg te bieden aan ex-VTV'ers in procedure.	25 639	11 505	2 366	498	498	498	100%	De minister voor V en I heeft een coördinerende rol. 95% van de taakstellingen tot en met 2002 is gerealiseerd. De verlaging in de ramingen is het gevolg van de invoering Vreemdelingenwet 2000 en de gelijkijdige afschaffing van de Zorgwet VVTV. De financiële afwikkeling van de Zorgwet zal naar verwachting nog enige jaren in beslag nemen.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2003							
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	%	Toelichting					
Arbeid & werkgelegenheid																
Het ontwikkelen en onderhouden van personeels- en organisatiebeleid voor de rijkssector, zoals neergelegd in de nota MPR.	BZK 11.4	<ul style="list-style-type: none"> - Doorstroom allochtonen binnen departement; - Interculturele selectie bij de Rijksoverheid; - Minderheden/vluchtelingen en overheidsmanagement. 	Doorstroom van minderheden zowel zittend als komend in hogere functieschalen bij de Rijksoverheid.	100	0	0	0	0	0	0						
Ondersteunen/bevorderen dat de brandweer zijn wettelijke taken kan uitvoeren, waarbij het verbeteren van het prestatievermogen een belangrijk element is.	BZK 3.2	Momenteel wordt er een nulmeting gedaan. Vervolgens zullen pilots, taakstellingen en concrete plannen worden ontwikkeld.	Vergroting aandeel minderheden bij de Brandweer.	pm	pm	0	0	0	0	0					Voor diversiteitsbeleid brandweerpersoneel (BZK, artikel 3.2) is in 2003 € 440 000 beschikbaar en in 2004 € 400 000. Naast vergroting aandeel minderheden bij de brandweer gaat het hier ook om vergroting aandeel vrouwen.	
Personen uit minderheden zijn toegerust met de vaardigheden en middelen die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de samenwerking, om te kunnen concurreren op de verschillende maatschappelijke markten en om een zelfstandig bestaan op te bouwen.	Jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.5	Stimuleren duale trajecten werk in inburgering; stimulering interculturalisatie van het personeelsbeleid in ondernemingen; project lokaal arbeidsmarktbeleid; experimenten etnisch ondernemerschap.	Verbetering van de arbeidsmarktpositie van etnische minderheden.	600	607	553	553	553	553	553					100%	
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden.	SZW 2	Wet SAMEN	Individuele ondernemingen stimuleren tot het voeren van een multicultureel personeelsbeleid.	100	0	0	0	0	0	0					100%	Bedrijven worden o.m. via de website www.wet.samen.nl ondersteund bij het voeren van intercultureel personeelsbeleid; De wet loopt af op 31 december 2003. Na de zomer van 2003 wordt beslist over de vormgeving van vervolgbeleid.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting		
				2003	2004	2005	2006	2007		2008	%
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden.	SZW 2	Stimuleringsprojecten allochtone groepen (SPAG)	Gemeenten subsidiëren en ondersteunen om, de arbeidskansen van allochtonen te verbeteren via een projectmatige aanpak gericht op activering en begeleiding naar werk of scholing.	3 630	0	0	0	0	0	100%	Met ingang van 1 mei 2001 ingezet voor zowel jongeren als ouderen uit diverse minderheidsgroepen. Ook is de doelgroep niet langer beperkt tot bijstandsgerechtigden, maar kunnen ook WAO-ers of niet-uitkeringsgerechtigden aan de projecten deelnemen. Het project loopt tot medio 2004.
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden. (Voor de periode '98 - '02 gold de doelstelling het verschil in werkloosheid tussen autochtonen en allochtonen te halveren. Dit betekende de werkloosheid onder allochtonen terug brengen tot ten hoogste 10%). In de Sociale Nota 2003 is als nieuwe doelstelling opgenomen de arbeidsparticipatie te verhogen tot 54% in 2005 (jaarlijkse toename met .75 procentpunt). Terwijl wat betreft de werkloosheid de etnische minderheden niet onevenredig mogen worden getroffen door verslechtering van de arbeidsmarkt.	SZW 2	Bureau Ruim Baan voor Minderheden	De projectorganisatie Ruim Baan voor Minderheden ondersteunt de 110 grote ondernemingen waar convenanten mee gesloten zijn bij het realiseren van gemaakte afspraken t.a.v. het multicultureel personeelsbeleid en de in- en doorstroom van etnische minderheden.	545	300					100%	In maart 2002 hebben de toenmalige ministers Vermeend en Van Boxtel de laatste convenanten gesloten met grote ondernemingen. Het totaal aantal is daarmee op 110 uitgekomen. De looptijd van het convenant is verlengd tot juni 2004.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2003					Toelichting
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	%		
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden.	SZW 2	Stuurgroep Hoger opgeleide vluchtelingen	Een landelijke stuurgroep coördineert activiteiten in de keten van toelating/reïntegratie gericht op het realiseren van verbetering van registratie en overdracht van gegevens, snellere en betere waardering diploma's (IDW) en competenties (EVC) en meer maatwerk bij de vormgeving van (duale) programma's.	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	De werkloosheid onder vluchtelingen blijft beduidend hoger dan bij andere groepen. Onder de vluchtelingen bevinden zich relatief veel hoger opgeleiden die hun opleiding buiten Nederland hebben doorlopen. De helft van de werkende vluchtelingen werkt echter in banen onder hun niveau.
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden.	SZW 2	De Commissie participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen (PaVEM)	De commissie Participatie van Vrouwen uit Etnische Minderheidsgroepen (PaVEM) gaat gemeenten ondersteunen om de maatschappelijke en arbeidsparticipatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen te bevorderen.	848	1 200								100%	Deze activiteit vloeit voort uit de reactie van het Kabinet op de aanbevelingen die de commissie AVEM in maart 2002 heeft uitgebracht. De commissie bestaat naast voorzitter Rosenmöller uit: Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden, oud-voorzitter van MKB-Nederland Hans de Boer, Lilian Callender (directeur bij INHOL- LAND Hogeschool), oud-minister Hans Dijkstal en Yasemin Türker (managing director bij KPMG).
Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden.	SZW 2	Sluitende aanpak / Agenda voor de toekomst	Evenredige participatie van minderheden in sluitende keten van reïntegratie.	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	50%	Met de G4 en de G26 zijn afspraken gemaakt over evenredige uitstroom uit de Abw en het ontwikkelen van duale trajecten.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2003					Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2007	2006	2005		2004
Jeugd (en veiligheid) Het bevorderen van een adequaat integraal veiligheidsbeleid als bedoeld in het VIP.	BZK 4.2	Ondersteuning van gemeenten bij vormgeven van lokaal jeugdbeleid (inzet Van Montfransgelden voor het VNG-project Lokaal Jeugdbeleid).	Gemeenten besteden in de integrale aanpak nadrukkelijk aandacht aan jeugd en veiligheid.	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	1 361	33%	In 2004 gaat het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid van start. Bij hun werkzaamheden worden tevens betrokken de producten van het project Lokaal Jeugd-beleid met aandacht voor allochtone jongeren.
Verbeteren prestatievermogen van de politie.	BZK 2.4	Specifieke uitkering aan de politiekorpsen ter voorkoming en bestrijding van jeugdcriminaliteit en geweld (Bolkesteingelden).	Gemeenten besteden in de integrale aanpak nadrukkelijk aandacht aan jeugd en veiligheid.	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	11 345	33%	In 2001 is door de Inspectie Politie een rapport over de politieke jeugdtak uitgebracht. Obv de uitkomsten is besloten de gelden in geoormerkte vorm voort te zetten tot in elk geval 2004. Hoe het budget daarna wordt ingezet is afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie die in 2004 zal worden gehouden.
Het stimuleren van de grote steden tot het nemen van maatregelen op het terrein van sociale integratie en veiligheid onder meer op grond van de regeling sociale integratie en veiligheid G25.	BZK 9.3	Ondersteuning van gemeenten via derden op het gebied van jeugd en veiligheid.	Verbetering van de situatie in de grote steden met betrekking tot sociale integratie en veiligheid.	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	31 856	33%	Een derde van het budget wordt toegekend op basis van het aantal allochtone jongeren. Het betreft hier de Van Montfransgelden voor de G25.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting		
				2003	2004	2005	2006	2007		2008	%
Personen uit minderheden zijn toegerust met de vaardigheden en middelen die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan de samenleving, om te kunnen concurreren op de verschillende maatschappelijke markten en om een zelfstandig bestaan op te bouwen.	Jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.5	Inbedding gemeentelijk preventiebeleid; stimulering taalontwikkeling in voor- en vroegschoolse periode; mentoring; intermunicipale voorzieningen.	Voorkomen van marginalisering en criminaliteit onder jongeren van allochtoon afkomst; evenredige deelname van jongeren aan de verschillende vormen van onderwijs door vermindering van de taalachterstand.	22 560	21 154	311	283	283	283	100%	
Landelijk en structureel implementeren van individuele trajectbegeleiding voor minderjarigen als justitiële afdoeningsmodaliteit gericht op het leveren van een bijdrage aan het verminderen van recidive c.q. het tegengaan van het opbouwen van een criminele carrière.	Jus 3.4.8 In 2004	ITB-Criem en harde kern: Individuele trajectbegeleiding (itb) voor jeugdigen uit etnische minderheidsgroepen.	Terugdringen van recidive van strafbare feiten en voorkomen van criminele carrière.	8 428	8 560	8 574	8 581	8 581		100%	De middelen komen ten goede aan de gezins/voogdij-instellingen, afdelingen jeugd-reclassering die belast zijn met de uitvoering van itb voor minderjarigen in de steden.
Het beter afhandelen van zaken die betrekking hebben op allochtone gezinnen door de Raad voor de Kinderbescherming, door het ontwikkelen van een multiculturele organisatie en het houden van een geïntensiveerd cliëntcontact.	Jus 3.4.1, 3.4.5, 5.1.6 Info bij DFEZ	Werklastverlichting en methodieontwikkeling ('werken met allochtoon cliënten') Raad voor de Kinderbescherming t.b.v. allochtonen.	Betere afhandeling van zaken die betrekking hebben op allochtone gezinnen.	2 269	2 269	2 269	2 269	2 269	2 269	100%	Ten behoeve van het interculturaalbeleid (waar werklastverlichting en methodieontwikkeling onderdeel van uitmaakt) is een Meerjarenbeleidsplan Interculturalisatie 2001-2006 verschenen. Onderdeel van dit plan is het ontwikkelen van een monitoring en evaluatie-instrumentarium.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting		
				2003	2004	2005	2006	2007		2008	%
Het project heeft als doel het normen en waardendebat over de invulling van het begrip burgerschap binnen de moslimgemeenschap te stimuleren. Uitgangspunt is dat de islam aangewend kan worden om integratie in de Nederlandse samenleving en burgerschap te bevorderen. Accent ligt op gedeelde waarden en normen.	Jus	Project «Islam en Burgerschap»	Stimuleren van een verdergaande bewustwording onder moslims van diverse aspecten van burgerschap; bijdragen aan een goede samenwerking tussen moslimorganisaties op lokaal niveau, de lokale overheid en andere maatschappelijke instellingen	pm	pm	pm	pm	pm	pm	100%	Het betreft in casu de kosten van het centrale apparaat voor het 2e jaar van 2e project van Islam en Burgerschap (I&B II). Dit project loopt van 1 maart 2001 t/m februari 2003. Tot 1 januari 2004 wordt dit gefinancierd middels een overgangssubsidie.
Ontwikkelen van een planmatige, wijgerichte aanpak van maatschappelijke uitval, psychosociale problemen, onderwijsachterstanden en jeugdcriminaliteit.	Jus 3.1.12 In 2004	Communities that care (ctc) en opvoedingsondersteuning en ontwikkeling op wijkniveau (O&O)	a) terugdringen van probleemgedrag als geweldpleging en problematisch druggebruik (= uiteindelijke doel van CtC) b) terugdringen van risicofactoren en bevorderen van beschermende factoren (bijv. verbetering van gezinsmanagement) c) verbetering van beleidsproces en uitvoering c.q. rationalisering van het jeugdbeleid door gemeenschappelijke taal en gebruik van instrumenten.	1 520	1 485	1 488	1 489	1 489	1 489	> 50%	Uit de beschikbare middelen worden de projectleiders in de betreffende steden gefinancierd. De punten a en b bij doelstelling zijn te beschouwen als permanente processen waarbij «het bereikt zijn van het doel» moeilijk in tijd is uit te drukken. De resultaten van c beginnen al zichtbaar te worden.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2008	2007	2006	2005	2004	2003	Toelichting
				1 000	538	629	15 556	15 556							
	VWS 3.1.5			1 000	538	629	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	T.a.v. CtC. De 4 pilots 1999-2002 zijn verlengd met 1 jaar. Daarnaast is op basis van het advies van de commissie Opstellen begonnen met «een kleine uitbreiding» van 2 pilots voor de periode van 2003-2005. Het is belangrijk dat gemeenten zelf de methode CtC kunnen inkopen, vooralsnog is dit ook de lijn na afronding van de pilots. T.a.v. O&O. De projecten rondom O&O zijn in 2002 afgerond.	
Onderwijs															
Bestrijding voortijdig schoolverlaten.	OC&W 4.3	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie)	Teruggeleiding jongeren zonder startkwalificatie	10 556	10 556	13 056	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	15 556	Jaarlijks verschijnt de RMC-monitor.	
Onderwijs gericht op maatschappelijk functioneren en sociale redzaamheid, Nederlands als 2e taal en Voortgezet Algemeen Volwassenen onderwijs.	OC&W 4.2	Educatie	Door het aanbieden van cursussen aan regionale opleidingscentra worden volwassenen in staat gesteld hun sociale redzaamheid te verhogen, hun beheersing van het Nederlands te vergroten of alsnog een diploma dan wel deelcertificaat mavo havo-vwo te behalen (tweede kans-onderwijs).	234 616	235 058	235 275	235 603	236 305	237 804	237 804	237 804	237 804	237 804	Het percentage betreft het geschat aantal deelnemers NT-2.	
Leermiddelen, NT-2, ICO, spijbel/opvangprojecten.	OC&W 3.4	Diverse project-subsidies	Ondersteuning gemeenten en scholen.	2 397	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	100%	
Inlopen taalachterstand (op schoolniveau).	OC&W 3.1	CUMI-faciliteiten	Ondersteuning allochtone leerlingen.	69 516	71 660	66 700	63 500	63 500	63 500	63 500	63 500	63 500	63 500	Periodiek verschijnt de GOA-monitor met gegevens.	

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting		
				2003	2004	2005	2006	2007		2008	%
Het bieden van extra ondersteuning aan scholen in achterstandssituaties via gemeentelijk beleid.	OC&W 3.1	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (voortgezet onderwijs)	1. Reductie van de taalachterstand per leerling met 25% in 2006; 2. Stijging van de deelname door risicogroepen aan kwalitatief goede programma's voor VVE; 3. Reductie voortijdig schoolverlaten met 30%; 4. Toename met 4% van deelname HAVO en VWO door allochtone leerlingen.	14 490	11 746	8 419	8 419	8 419	8 419	100%	Dit budget maakt deel uit van het totale GOA-budget (po en vo). Dit budget is per 1-8-1998 gedecentraliseerd naar gemeenten. Periodiek verschijnt de GOA-monitor met gegevens.
Geven van onderwijs in de taal van het land van herkomst.	OC&W 3.1	Faciliteitenregeling OET	Programma-ontwikkeling.	2 000						100%	Met ingang van augustus 2003 komt OET te vervallen.
Oplossen arbeidsmarkt-knelpunten voor scholen met veel CUMI-leerlingen.	OC&W 3.1	Aanvullende vergoeding arbeidsmarkt-knelpunten	Personeelsvoorziening Scholen met allochtone leerlingen.	7 853						100%	Periodiek verschijnt de GOA-monitor met gegevens.
Betreffende instroom/doorstroom uitstroom van allochtone studenten in het hoger onderwijs.	OC&W 6.2*	Diverse projecten gericht op 12 thema's **	Verhoging van de instroom, doorstroom en uitstroom van allochtone studenten in het hoger onderwijs***	3 052						100%	* Betreft gezamenlijk budget HBO en WO. HBO is penvoerder. ** Programmam lijnen waarbinnen verschillende projecten worden uitgezet: effectieve leeromgeving, flexibilisering, streefcijfers, vluchteling studenten, pabo's, regionale samenwerking, implementatie, studentenbetrokkenheid, empowerment, internationale samenwerking, ICT, kunst. *** Er is een doeltreffendheids-onderzoek uitgevoerd.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003							Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	%		
Bevorderen van de deelname van vluchtelingstudenten in het hoger onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs	OC&W 7.2	Stichting UAF steunpunt	Versnelde in- door- en uitstroom van vluchtelingen in het hoger onderwijs	2 565	2 566	2 566	2 566	2 566	2 566	2 566	100%	
Toegankelijkheid voor leerlingen met onderwijsachterstand vergroten, waardoor betere ontplooiingskansen voor hen worden gerealiseerd.	OC&W 1.1	De gewichtenregeling primair onderwijs verschaft basisscholen extra faciliteiten (formatie).	Via de gewichten krijgen scholen ruimte voor extra formatie om leerlingen in een achterstandssituatie betere ontplooiingsmogelijkheden te bieden (leerlingen met het leerling-gewicht 1,9 (ouders van allochtone afkomst én laag opleidingsniveau)).	249 555	246 669	246 264	242 910	240 804	240 900	240 900	100%	
Het ontwikkelen van instrumenten om feitelijke achterstand te meten en adequate controle op de toepassing ervan.	OC&W 1.1	Om de ontwikkeling en voortgang van leerlingen te kunnen meten kan gedacht worden aan het toetsen van leerlingen in groep 1 van de basisschool en aan het eind van groep 4.	Het kunnen meten van de ontwikkeling en voortgang van leerlingen	0	1 000	11 500	19 500	22 500	22 500	22 500		
Toegankelijkheid voor leerlingen met onderwijsachterstand vergroten, waardoor betere ontplooiingskansen voor hen worden gerealiseerd.	OC&W 1.1	Het verschaffen van extra faciliteiten voor speciale scholen voor basisonderwijs (SBaO) om leerlingen in een achterstandssituatie betere ontplooiingsmogelijkheden te bieden.	Normatief formatie-budget voor anderstellige leerlingen waardoor betere ontplooiingskansen voor achterstandsleerlingen gerealiseerd kunnen worden.	15 445	16 209	16 711	16 898	17 051	17 185	17 185	100%	

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2003					Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2007	2006	2005		2004
Toegankelijkheid voor leerlingen met onderwijsachterstand vergroten, waardoor betere ontplooiingskansen voor hen worden gerealiseerd.	OC&W 2.1	Het verschaffen van extra faciliteiten voor expertisecentra (scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs) om leerlingen in een achterstandssituatie betere ontplooiingsmogelijkheden te bieden.	Idem	16 588	18 355	18 955	19 624	20 193	20 683	20 683	20 683	20 683	20 683	100%	
Het gemeentelijk onderwijs-achterstandenbeleid (GOA-beleid) heeft tot doel onderwijs-achterstanden weg te werken, waardoor de toegankelijkheid van het onderwijs voor leerlingen met een onderwijsachterstand wordt vergroot.	OC&W 1.1	Activiteiten i.k.v. Gemeentelijk Onderwijs-achterstandenbeleid betreffende het bieden van extra ondersteuning aan scholen in achterstandssituaties via gemeentelijk beleid.	1. Reductie van de taalachterstand per leerling met 25% in 2006; 2. Stijging van de deelname door risicogroepen aan kwalitatief goede programma's voor VVE; 3. Reductie voortijdig schoolverlaten met 30%; 4. Toename met 4% van deelname HAVO en VWO door allochtone leerlingen.	186 631	164 920	118 247	118 247	118 247	118 247	118 247	118 247	118 247	118 247	75%	Dit budget is per 1-8-'98 gedecentraliseerd naar de gemeenten. GOA heeft ook betrekking op het voortgezet onderwijs. De middelen van het voortgezet onderwijs maken deel uit van artikel 3; zie aldaar.
Leerlingen die uit het buitenland komen zo spoedig mogelijk in het reguliere onderwijs laten ingroeien.	OC&W 1.1	Eerste opvang anderstaligen in zogenoemde schakelklassen. Hier kunnen leerlingen, door om intensieve taalondersteuning, worden voorbereid op ingroei in het reguliere onderwijs dat past bij hun leeftijds- en ontwikkelingsniveau.	Voldoende beheersing van de Nederlandse taal, want dit is een noodzakelijke voorwaarde voor schoolsucces.	0	2 000	4 000	7 000	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000	100%		

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007		2008
Onderwijs in allochtone levende talen (OALT) is er op gericht om: 1. allochtone leerlingen de eigen moedertaal te leren zodat zij contact kunnen houden met de eigen cultuur. (buitenschools), en 2. het bieden van taalondersteuning aan de groepen 1 t/m 4 (binnenschools).	OC&W 1.1	Activiteiten i.h.k.v. Onderwijs in Allochtone Levende Talen (OALT): 1. Aanbieden lessen in taalondersteuning binnen kader GOA (groep 1 t/m 4 binnen schooltijd) 2. Aanbieden lessen in allochtone levende talen door scholen of buitenschoolse instellingen (groep 5 t/m 8).	Door kennis van de eigen culturele achtergrond integreren en participeren allochtone leerlingen zelfbewuster in de Nederlandse samenleving en wordt de cultuurele verscheidenheid in Nederland behouden en bevordert.	73 367	45 875				100%	Met ingang van 1 augustus 2004 komt OALT te vervallen.
Het oplossen van arbeidsmarktknelpunten voor scholen met meer dan 70% gewichten-leerlingen.	OC&W 1.1	Arbeidsmarkt-knelpunten primair onderwijs.	Vanaf 1 augustus 2001 zijn deze middelen toegevoegd aan het schoolbudget. Scholen kunnen zelf bepalen hoe zij de middelen willen inzetten.	nvt					75%	1. Schatting van het aandeel minder-heden in de totale doelgroep van de regeling. 2. Deze gelden zijn niet meer apart zichtbaar. Per augustus 2001 is € 7,9 miljoen structureel toegevoegd aan het schoolbudget.
Het doel van dit onderdeel van het onderwijskansenbeleid is het verbeteren van de onderwijskansen van de kinderen die het meeste risico lopen achter te blijven in het onderwijs binnen de kleinstedelijke en plattelands-gemeenten.	OC&W 1.1	De ontwikkeling van een aanpak op maat voor scholen met een hoge concentratie aan onderwijsachterstandsproblemen.	Kwaliteitsverbetering bij scholen met een hoog percentage achterstandsleerlingen.	9 343	9 343	9 343	9 343	9 343	75%	1. Schatting van het aandeel minderheden in de totale doelgroep van de regeling 2. Alleen onderwijskansen kleinstedelijk en plattelandsgemeenten is buiten GOA gehouden. Het overige OK-beleid is per 1 augustus 2002 in GOA opgegaan.
De toegankelijkheid van het onderwijs voor leerlingen met een onderwijsachterstand te vergroten, door kinderen die binnen de GOA-doelgroep vallen een betere entree te geven in het onderwijs.	OC&W 1.1	Bevordering van het Nederlandse taalonderwijs in de VVE-leeftijd.	Het effectief aanpakken van taalachterstanden in de voor- en vroegschoolse fase.	10 300					75%	1. Schatting van het aandeel minderheden in de totale doelgroep van de regeling. 2. De overige VVE-middelen vallen sinds 1 augustus 2002 onder GOA.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003		2004		2005		2006		2007		2008		Toelichting	
					%												
De toegankelijkheid van het onderwijs voor leerlingen met onderwijsachterstanden te verbeteren.	OC&W 1.4	Diverse projecten i.v.m. achterstanden (GOA / OALT / Landelijk Steunpunt educatie Molukkers). Landelijke ondersteuning aan gemeenten, onderwijsbegeleidingsdiensten en scholen voor primair onderwijs bij verbetering taalonderwijs aan achterstandsleerlingen.	Draagvlakvergroting; informatie en visievorming; implementatie taalbeleid op school/groepsniveau; effectonderzoek; coördinatie.	1 722		913		682		702		902		902		75%	Schatting van het aandeel minderheden in de totale doelgroep van de regeling.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2008					Toelichting
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2007	2006	2005	
<p>Overig beleid</p> <p>Het kabinet heeft voor de komende jaren de volgende drie prioriteiten op het emancipatieterrain. Vrouwen uit etnische minderheden behoren tot de doelgroep van het emancipatiebeleid.</p> <p>1. Versterken rechten en veiligheid;</p> <p>2. Vergroten van de netto-arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid;</p> <p>3. Positieverbetering in besluitvorming en bestuur.</p>	SZW 12	<ul style="list-style-type: none"> ● Plan van aanpak emancipatie en integratie ● Conferentie Emancipatie en integratie tijdens EU-voorzitterschap 2004 ● Emancipatie -Subsidieregeling <p>Verder zal in de komende jaren actief worden meegewerkt aan het opstellen van een Europees Verdrag ter voorkoming en bestrijding van mensenhandel. Er zullen tevens pilots in samenwerking met gemeenten worden uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling van een Vrouwen Veiligheidsindex (VVI).</p> <p>De Taskforce Vrouwen, Veiligheid en Conflict zal aandacht vragen voor geweld tegen vrouwen bij humanitaire acties en vredesmissies, oorlogs- en conflict-situaties en in asielzoekerscentra en de aandacht daarbij vooral richten op de mandaten, procedures en opleidingen voor politie en militair personeel.</p>	Er zal een plan van aanpak emancipatie en integratie van allochtone meisjes en vrouwen worden opgesteld en een netwerk worden ontwikkeld.	1 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	1 000	<p>1. <i>Versterken rechten en veiligheid</i>; Jaarlijks zijn ca. 200 000 vrouwen slachtoffer van mishandeling door de (ex-)partner. Dit geweld komt veelvuldig in allochtone relaties en gezinnen voor. Vrouwenhandel, gedwongen huwelijken en zwangerschappen, eenwraak en genitale verminking zijn in Nederland een groeiend probleem. Het streven van het Kabinet is de emancipatie en integratie van allochtone meisjes en vrouwen te bevorderen en het aantal slachtoffers van geweld terug te dringen.</p> <p>2. <i>Vergroten v/d netto-arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid</i>; De arbeidsparticipatie onder vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst is lager dan 40%. De vrouwen die werken hebben vaak een kleine deeltijdbaan. Het streven is de arbeidsparticipatie te vergroten tot meer dan 65% en de economische zelfstandigheid tot meer dan 60% in 2010.</p>

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007		2008
									3. <i>Positieverbetering in besluitvorming en bestuur</i> ; De positie van allochtone vrouwen is nog kwetsbaar. In besluitvorming en bestuur is in veel situaties nog lang geen sprake van een evenredige vertegenwoordiging van allochtone vrouwen.	
Evenwichtige representatie van verschillende bevolkingsgroepen in aanbod, personeel en publiek van de media.	OC&W 15	Instellings- en projectsubsidies voor STOA, lokale migrantentelevisie, taalonderwijs en inburgering op televisie.	Meer multiculturele doelgroep-programma's. Stimulering diversiteitsbeleid bij media.	3 630	3 630	3 630	3 630	3 630	100%	Daarnaast stimulering dmv wet- en regelgeving (publieke omroep) en werkingsfeer fondsen op het terrein van omroep en pers. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.
Bevorderen van nieuwe persorganen voor culturele minderheden.	OC&W 15	Stimuleringsregeling minderhedenbladen bij het Bedrijfsfonds voor de pers.	Nieuwe persorganen voor culturele minderheden.	681	681	681	681	681	100%	Per aanvraag is maximaal € 113 445 beschikbaar per jaar.
Meer ruimte voor diversiteit in het culturele aanbod.	OC&W 14	Bijdrage aan Phenix Foundation (ontwikkeling veelbelovend cultureel divers aanbod).	Meer multicultureel aanbod en aandacht voor talentontwikkeling (deze bedragen zijn inclusief de fondsen bijdragen).	400	400	400	400	400	100%	Daarnaast instellings-subsidies aan culturele instellingen die cultureel divers aanbod programmeren. Over de bedragen voor de jaren vanaf 2005 wordt besloten in de nieuwe Cultuurnota. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2008	Toelichting
				2003	2004	2005	2006	2007		
Bereik van een groter en breder publiek voor cultuur.	OC&W 14	Bijdrage aan stedelijke en provinciale programma's cultuurbereik gericht op het bereiken van nieuwe publieks-groepen waaronder allochtonen (onderdeel cultuurbereik).	Een grotere deelname van allochtone publieksgroepen en meer samenwerking instellingen.	11 345	11 345				100%	Match gemeenten en provincies met een zelfde bedrag ten behoeve van dit doel. Over de bedragen voor de jaren vanaf 2005 wordt besloten in de nieuwe Cultuurnota. Valt onder het actieplan cultuur-bereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.
Bereik van een groter en breder publiek voor cultuur.	OC&W 14	Ontwikkeling netwerk voor uitwisseling kennis en deskundigheid over de manier waarop doelgroepen kunnen worden benaderd en over presentatie en diversiteit van het culturele aanbod.	Ontwikkeling van expertise bij culturele instellingen op dit terrein.	227	227				100%	Een stimuleringssubsidie voor culturele instellingen van 2% van de subsidie tbv het bereiken van nieuwe doelgroepen. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.
Een betere toegang voor minderheden tot bestuur en personeelsbestand van culturele organisaties.	OC&W 14	Bijdrage aan ATANA, gericht op scouting, coaching en bemiddeling potentiële bestuursleden voor de cultuursector.	Een diverser aanzien van de besturen en adviesraden.	181	181				100%	Over de bedragen voor de jaren vanaf 2005 wordt besloten in de nieuwe Cultuurnota. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.
Het bewaren en toegankelijk maken van het culturele erfgoed van minderheden.	OC&W 14	Ontwikkelen projecten en doen van deel-inventarisaties in collecties musea, universiteiten en bibliotheken gericht op de thema's slavernij-verleden, islamitische cultuur en migratie-geschiedenis.	Zichtbaar en toegankelijk zijn van dit erfgoed.	449	449				100%	Over de bedragen voor de jaren vanaf 2005 wordt besloten in de nieuwe Cultuurnota. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitord, bijv. via de monitor culturele diversiteit.

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2008	2007	2006	2005	2004	2003	Toelichting
Bevorderen van activiteiten bij instellingen om een divers publiek te bereiken.	OC&W 14	2% stimuleringsmaatregel. Onder voorwaarden kunnen rijksgesubsidieerde instellingen 2% extra budget krijgen tbv doelgroepactiviteiten.	Breder en meer divers publieksbereik.	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	100%	Over de bedragen voor de jaren vanaf 2005 wordt besloten in de nieuwe Cultuurnota. Valt onder het actieplan cultuurbereik. Effecten worden jaarlijks gemonitor, bijv. via de monitor culturele diversiteit.
Programmaliin 1 van de Welzijnsnota: Bevordering van participatie en toegankelijkheid.	VWS 16.08.01	Subsidiëring zelf-organisaties minderheden.	Stimuleren van de oprichting van levensvatbare landelijke zelf-organisaties van met name nieuwe groepen onder minderheden en vluchtelingen.	1 135	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	Expireert in afwachting van evaluatie. Is meegenomen in de subsidietaakstelling van VWS. Voor een inhoudelijke toelichting verwijst ik u naar het rapport dat tegelijk met de begroting van VWS naar het parlement is verzonden.
Participatie bevorderen en ontwikkeling van multiculturele organisaties.	VWS 16.08.01	FORUM, instituut voor Multiculturele Ontwikkeling	Waarborgen maatschappelijke inbreng en participatie van etnische minderheden door toerusting, toegankelijkheid, kennisontwikkeling.	6 131	6 253	6 253	6 253	6 253	6 253	6 253	6 253	6 253	6 253	100%	

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003				2003				Toelichting
				2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008	%	
Verbeteren van de toegankelijkheid van de zorg voor allochtone cliënten.	VWS	Interculturalisatie in de Zorg.	Het verbeteren van de toegankelijkheid van de zorg voor allochtone cliënten door de uitvoering van het plan van aanpak Interculturalisatie van de Gezondheidszorg. Maatregelen zijn o.a. de instelling van een centraal en onafhankelijk steunpunt, versterking van de positie van allochtone cliënten, stimulering van onderzoek en structurele inbedding van allochtone zorgconsulenten.	727	727	pm	pm	pm	pm	pm	100%	
Instellingen en voorzieningen zijn in gelijke mate toegankelijk (d.w.z. staan in gelijke mate open en zijn in gelijke mate productief voor minderheden en autochtonen.	Jus 6.4.3 in 2003; daarna 6.4.7	Facilitering remigratie (uitkering en voorlichting).	Diegenen die behoren tot een etnische minderheid in het verleden zijn gerechtigd of op het punt staan te remigreren en aan wie een remigratie-uitkering is toegekend, faciliteren conform Remigratiewet.	31 237	20 902	20 257	19 341	20 233	20 233	20 233	100%	Dit bedrag bestaat uit de uitgaven voor de periodieke uitkeringen, uitgaven voor eenmalige bijdragen in reis- en vervoerkosten en kosten hervestiging aan remigranten en de uitvoerings- en voorlichtingskosten. Het Kabinet is voornemens de remigratiewet in te trekken.
	Jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.7	Bijdragen aan de tot het LOM toegelaten samenwerkingsverbanden van minderheden; Bestuurlijke en maatschappelijke participatie.	Bevordering beleidsmatige, bestuurlijke en maatschappelijke participatie.	2 434	2 480	2 480	2 480	2 480	2 480	2 480	100%	

Doel/operationele doelstelling	Dep. artikel	Maatregel	Beoogd effect	2003					2003	Toelichting	
				2003	2004	2005	2006	2007			2008
Toenadering tussen minderheden en autochtonen, d.w.z. het bereiken van wederzijdse communicatie en acceptatie van minderheden en autochtonen op basis van een minimale consensus over gemeenschappelijke waarden en normen.	Jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.6	Onderzoek/monitoring, communicatieprojecten.	Ondersteuning van beleids beslissingen; dialoog tussen burgers en wederzijdse acceptatie; verspreiding van kennis over minderheden (beleid); betere opkomst van minderheden bij verkiezingen.	1 806	1 679	1 223	1 223	1 222	1 222	100%	
Toenadering tussen minderheden en autochtonen, d.w.z. het bereiken van wederzijdse communicatie en acceptatie van minderheden en autochtonen op basis van een minimale consensus over gemeenschappelijke waarden en normen.	Jus 6.4.1 in 2003; daarna 6.4.6	Projecten en activiteiten inzake lokaal integratiebeleid, bestrijding racisme en discriminatie, integratiebevorderende initiatieven.		2 174	2014	1 044	1 042	1 034	1 034	100%	
	BZK 12.2	Wet Rietkerkuitkering		2 314	2 224	2 133	2 042	2 042		100%	

HOOFDSTUK 11. OVERZICHT ZBO'S EN RWT'S

bedragen x € 1 000

ZBO/RWT	Beleidsartikel	Begrotings- bedrag
1. Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM)	3.2	12 000
2. Vereniging Slachtofferhulp Nederland (SHN)	3.2	7 000
3. Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)	3.4	2 912
4. Gezinsvoogdij-instellingen (GVI's)	3.4	168 900
5. College Bescherming persoonsgegevens	4.1	4 950
6. Commissie Gelijke Behandeling	4.1	3 281
7. Raden voor de Rechtsbijstand (RRB)	4.2	350 725
8. Bureau Financieel Toezicht	4.4	2 579
9. Particuliere Jeugdinrichtingen	5.1	130 488
10. Particuliere TBS-inrichtingen	5.1	99 518
11. HALT-bureau's	5.1	10 200
12. Stichting Reclassering Nederland (SRN)	5.1	pm
13. Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA)	6.2	439 409
14. College van Toezicht Auteursrechten		pm

Ad 4. Bureaus Jeugdzorg: betreft doeluitkeringen aan provincies

HOOFDSTUK 12. OVERZICHT INTENSIVERINGEN VEILIGHEIDSENVELOPPE EN ENVELOPPE JEUGD/PREVENTIE

bedragen x € 1 miljoen

	2004	2005	2006	2007	2008
Hoofdlijnenakkoord					
Veiligheidsenveloppe deel Justitie*)	95,0	177,5	226,9	283,2	268,9
Waarvan verdeeld:					
● Capaciteitstekort strafsectoren (4.1)	12,4	12,4	12,4	12,4	12,4
● Ontwikkeling afdoeningprofiel (4.1)	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
● Geïntegreerd Proces Systeem OM (3.3)	10,0	9,0	7,0		
● Intensiveringen in de strafrechtketen					
– OM (3.3)	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
– ZM (4.1)	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
– Rechtsbijstand (4.2)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
– Sanctietoepassing (5.1)	41,0	41,0	41,0	41,0	41,0
– Overig strafrechtketen					
– Gerechtskosten (3.3)	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
– Raad voor de Kinderbescherming (3.4)	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
– HALT (5.1)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
– SRN (5.1)	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
– CJIB (5.2)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
– NFI (3.3)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
– Tolken (7.1)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
– Slachtofferhulp (3.2)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
– Onrechtmatige detentie (7.1)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Waarvan nog te verdelen:					
● Totaal nog te verdelen Justitie **)		83,5	134,9	198,2	183,9
Middelen Van den Haak	24,2	28,6	28,6	28,6	28,6
Middelen Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	22,5	37,5	45,0	52,5	52,5

*) Veiligheidsenveloppe Justitiedeel, na aftrek van middelen die ter beschikking worden gesteld aan het ministerie van BZK en ten behoeve van de Commissie Van den Haak. De bedragen vanaf 2005 zijn indicatief van aard.

**) Het restant zal conform het te ontwikkelen prognosemodel in begroting 2005 verdeeld worden over de Justitieketen (aldaar zullen ook de additionele ambities zichtbaar worden gemaakt).

bedragen x € 1 miljoen

	2004	2005	2006	2007	2008
Hoofdlijnenakkoord					
Jeugd/Preventie-enveloppe deel Justitie	10,5	17,5	28,0	35,0	35,0
Waarvan verdeeld:					
● Huiselijk geweld (3.1)	1,0	2,0	2,0	3,0	3,0
● Autonome groei jeugdreclassering (3.4)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
● Autonome groei maatregelen Jeugd Terecht (3.4)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
● Gedragsgestoorde jongeren (3.4)		1,0	2,0	2,0	2,0
● Jeugdreclassering nazorg (3.4)	1,0	2,0	4,0	6,5	6,5
● Jeugdbescherming Deltaplan (3.4)	0,5	2,0	5,0	6,0	6,0
● Jeugdbescherming voogdij (3.4)		0,5	1,5	2,0	2,0
● Opvoedingsondersteuning (3.4)	1,0	2,5	5,0	7,0	7,0
● Internaatachtige voorzieningen (5.1/7.2)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
● Maatschappelijke opvang/reclassering (5.1)	1,5	2,0	3,0	3,0	3,0
Jeugd/Preventie-enveloppe deel VWS	19,5	32,5	52,0	65,0	65,0
Waarvan verdeeld:					
● Opvoedingsondersteuning/gezinscoaches	2,4	4,0	6,4	8,0	8,0
● Huiselijk geweld/vrouwenopvang	1,2	2,0	3,2	4,0	4,0
● Maatschappelijke Opvang	2,4	4,0	6,4	8,0	8,0
● Heroïne-verstrekking	1,5	2,5	4,0	5,0	5,0
● Wet op de Jeugdzorg	12,0	20,0	32,0	40,0	40,0

HOOFDSTUK 13. AFKORTINGEN

A

Abw	Algemene Bijstandswet
AC	Aanmeldcentrum
ACVZ	Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken
ADB	Antidiscriminatiebureau
ADR	Alternative Dispute Resolution (=alternatieve geschillenbeslechting)
AFBZ	Algemene Fonds Bijzondere Ziektekosten
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoeker
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AO	Algemeen Overleg
APB	Algemene Politieke Beschouwingen
APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
ATANA	Programma ter stimulering van allochtonen in bestuurlijke functies bij vrijwillige en culturele organisaties
AVEM	Arbeidsdeelname van Vrouwen uit Etnische Minderheden
AVO	Aanvullende opvang
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B

BARO	Basis Raadsonderzoek
BBB	Biometrie, Beeldonderzoek, Beeldidentificatie
BCA	Bureau Centrale Autoriteit
BET	Bedrijfseffectentoets
BIBOB	Bevordering Integere Besluitvorming Openbaar Bestuur
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BLS	Baten-lastenstelsel
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOID	Bijzondere Opsporings- en Inlichtingendienst
BPP	Basis Penitentiair Programma
BRD	Bonds Republiek Duitsland
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BTZR	Besluit Tegemoetkoming Ziektekosten Rijkspersoneel
BV	Besloten Vennootschap
BVOM	Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie
BVS	Budget Verdeelsysteem
BW	Burgerlijk Wetboek
BZ	Buitenlandse Zaken
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBA	Criminaliteitsbeeld-analyse
CBB	College van Beroep voor het Bedrijfsleven
CBF	Centraal Bureau Fondsenwerving
CBP	College Bescherming Persoonsgegevens
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CGB	Commissie Gelijke Behandeling

CID	Criminele Inlichtingendienst
CIOT	Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie
CIR	Centraal Insolventie Register
CIV	Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme
CJD	Centrale Justitiële Documentatiedienst
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CRIEM	Criminaliteit in relatie tot de integratie van etnische minderheden
CRvB	Centrale Raad van Beroep
CtC	Communities that Care
CTC	Centrale Toetsingscommissie
CTR	Centraal Testamenten Register
CUMI	Culturele Minderheden
CVS	Cliënt Volg Systeem
CVS-JC	Client Volg Systeem JeugdCriminaliteit
CW	Comptabiliteitswet
D	
DAD	Departementale Accountantsdienst
DBz	Directie Bestuurszaken
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DOREAC	Doorlichting van regelingen op accountancy-aspecten
E	
EBB	Enquête Beroepsbevolking
EBI	Extra Beveiligde Inrichting
EBRI	Eenheden Bijzondere Recherche Informatie
ED	Elektronische Detentie
EFP	Expertisecentrum Forensische Psychiatrie
EG	Europese Gemeenschap
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EJN	Europees Justitieel Netwerk
ET	Elektronisch Toezicht
EU	Europese Unie
EUMC	Europees waarnemingscentrum inzake racisme en xenofobie
EV	Eigen Vermogen
EVC	Erkenning Verworven Competenties
EVF	Europees Vluchtelingenfonds
EVRM	Europees Verdrag van de Rechten voor de Mens
EZ	Economische Zaken
F	
FATF	Financial Action Task Force
FFW	Flora- en Faunawet
FIU	Financiële Intelligentie Units
FORUM	Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling
FPC	Forensisch Psychiatrisch Centrum
FPD	Forensisch Psychiatrische Dienst
FTE	Full-time equivalent
G	
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGz	Geestelijke Gezondheidszorg
GOA	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid

GOC	Gemeenschappelijk Onderzoekscentrum
GPS	Geïntegreerd Proces Systeem
GSB	Grotestedenbeleid
GSB/ISV	Grotestedenbeleid/Investerings Stedelijke Vernieuwing
GSI	Grotestedenbeleid en Integratie
GVI	Gezinsvoogdij-instelling
GVO	Gerechtigd Vooronderzoek
H	
HA	Hoofdlijnenakkoord
HALT	Het Alternatief
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HGIS	Homogene Groep Internationale Samenwerking
HLWG	Highlevel Working Group voor asiel- en migratievraagstukken
HRM	Human Resource Management
I	
IAS	International Accounting Standards
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
ICC	International Criminal Court (= Internationaal Strafhof)
ICCW	Interdepartementale Commissie voor Constitutionele aangelegenheden en Wetgevingsbeleid
ICER	Interdepartementale Commissie Europees Recht
ICIM	Interdepartementale Commissie Integratie Minderheden
ICO	Intercultureel Onderwijs
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ICV	Interdepartementale Commissie voor Veiligheid
I&B	Islam en Burgerschap
IJHVJB	Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
IPZ	Investeren in Personele Zorg
IRC	Internationale Rechtshulp Centra
ISEO	Instituut voor Sociologisch-Economisch Onderzoek
ISH	Internationaal Strafhof
ITB	Individuele Trajectbegeleiding
IVO	Individueel Versneld Ontslag
IWB	Interdepartementaal Wetgevingsberaad
J	
JIB	Justitie In de Buurt
JJI	Justitiële Jeugdinstelling
JOC	Jongeren Opvangcentrum
JT	Jeugd Terecht
K	
KAUW	Personeelsinformatiesysteem
KB	Koninklijk Besluit
KCW	Kenniscentrum Wetgeving
KIEM	Kennisinstituut Integratie Etnische Minderheden
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KMAR	Koninklijke Marechaussee

KNB	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
KTV	Kwaliteitsregister
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
L	
LBIO	Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen
LEDA	Legislative Design and Advisory System
LOM	Landelijk Overleg Minderheden
LURIS II	Landelijk Uniform Registratiesysteem Internationale Rechtshulpverzoeken
M	
MBI	Monitor Bedrijven en Instellingen
MDW	Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteitsbeleid
MET	Milieu-Effecten Toets
MKB	Ondernemingscentrale voor het Midden- en Kleinbedrijf
MOA	Medische Opvang Asielzoekers
MOT	Meldpunt Ongebruikelijke Transacties
MPC	Meerpersoonsceelgebruik
MST	Modernisering Sanctietoepassing
MTV	Mobiel Toezicht Vreemdelingen
MVRS	Meerjarenprogramma Versterking Regionale Samenwerking
MvT	Memorie van Toelichting
MVV	Machtiging tot Voorlopig Verblijf
N	
NAP	Nationaal Actieplan digitaal rechercheren
NAP (NL)	Nationaal Actieprogramma Nederland
NAW	Naam-Adres-Woonplaats
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
NGO	Niet-Gouvernementele Organisaties
NIDOS	Gezinsvoogdij-instelling voor ama's
NMI	Nederlands Migratie Instituut
Nmw	Naamswijziging
NPC	Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing
NRK	Nederlandse Rode Kruis
NRM	Nationaal Rapporteur Mensenhandel
NT-2	Nederlands als tweede taal
NVvR	Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak
O	
OALT	Onderwijs in Allochtone Levende Talen
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OD	Operationele Doelstelling
ODA	Official Development Assistance
OET	Onderwijs in Eigen Taal
O&O	Opvoedingscentrum en Ontwikkeling op wijkniveau
OH	Onherroepelijk(e)
OK	Onderwijs Kansenbeleid
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OS	Ontwikkelingssamenwerking
OTS	Ondertoezichtstelling

P	
P	Prijs
P&C	Planning en Control
PB	Persbericht
PBC	Pieter Baan Centrum
PBO	Particuliere Beveiligingsorganisaties
PI	Penitentiaire Inrichting
PIJ	Plaatsing in een Jeugdinrichting
PP	Penitentiair Programma
PPS	Publiek-private samenwerking
PV	Proefverlof
PxQ	Prijs maal hoeveelheid (= output)
Q	
Q	Hoeveelheid
R	
RAIO	Rechterlijk Ambtenaar In Opleiding
RBV	Rijksbegrotingsvoorschriften
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
RGD	Rijksgebouwendienst
RIC	RijksbegrotingsInformatieCentrum
RISBO	Rotterdams Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Beleidsonderzoek
RK	Rode Kruis
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RO	Rechterlijke Organisatie
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RPC	Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing
RRB	Raden voor de Rechtsbijstand
RVA	Regeling Verstrekkingen Asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
RvdR	Raad voor de rechtspraak
RvO	Raad van Opdrachtgevers
RWT	Rechtspersoon met een Wettelijke Taak
S	
SAFIR	Salarisadministratie en Financiële Rechtspositie- toepassing
SBaO	Speciale scholen voor Basisonderwijs
SER	Sociaal-Economische Raad
SGC	Stichting Geschillencommissies Consumentenzaken
SGM	(Stichting) Schadefonds Geweldsmisdrijven
SHN	(Vereniging) Slachtofferhulp Nederland
SOB	Strafonderbreking
SOV	Strafrechtelijke Opvang Verslaafden
SPAG	Stimuleringsprojecten Allochtone Groepen
SR	Studiecentrum Rechtspleging
SRN	Stichting Reclassering Nederland
STOA	Stichting Omroep en Allochtonen
STP	Scholings- en Trainingsprogramma
STV	Stichting Tegen Vrouwenhandel
SVB	Sociale Verzekeringsbank

SWOV	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T	
TBS	Terbeschikkingstelling
TBV	Tussentijds Bericht Vreemdelingencirculaire
TES	Toezicht Europese Subsidies
TK	Tweede Kamer
TNV	Tijdelijke Noodvoorzieningen
TRIAS	Transactie Registratie Innings- en informatie Afhandelingsysteem
TVCN	Tolk- en Vertaalcentrum Nederland
U	
UAF	Universitair Asiefonds, Stichting voor Vluchteling-Studenten
U&H	Uitvoerbaarheids- en Handhaafbaarheidstoets
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
V	
VB	Vreemdelingenbesluit
VBTB	Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording
VD	Vreemdelingendienst
V&I	Vreemdelingenzaken en Integratie
V&W	Verkeer en Waterstaat
VIA	Voorlichting Interlandelijke Adoptie
VIP	Verwijs Index Personen
VIValt	Project Alternatief voor de Verklaring omtrent Inkomen en Vermogen
VKC	Virtueel Kenniscentrum ICT en Recht
VMBO	Voortgezet Middelbaar Beroepsonderwijs
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNO-NCW	Vereniging VNO-NCW: Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VON	Vluchtelingen Organisaties Nederland
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VROS	Video Registratie Onopvallende Surveillance
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VvGB	Verklaring van Geen Bezwaar
VVI	Vrouwen Veiligheidsindex
VVN	Vereniging Vluchtelingenwerk Nederland
VVR	Verblijfsvergunning Regulier
VVTV	Voorwaardelijke Vergunning tot Verblijf
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
W	
WAHV	Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften

WAM	Wettelijk Aansprakelijkheid Motorrijtuigen
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
Wbp	Wet Bescherming Persoonsgegevens
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIPO	World Intellectual Property Organisation
WGO	Wereld Gezondheids Organisatie
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOBKA	Wet Opneming Buitenlandse Kinderen ter Adoptie
WODC	Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum
WOG	Wet op de Geneesmiddelenvoorziening
WOM	Wet Overleg Minderheden
Wrb	Wet op de rechtsbijstand
Wrra	Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren
Wsnp	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WWV	Wegen Verkeerswet 1994
WWM	Wet Wapens en Munitie
Z	
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZM	Zittende Magistratuur